

ఎఫ్ కోరోవిక్స్

ప్రాచీన ప్రపంచ చరిత్ర

“ప్రగతి” ప్రచురణాలయం
మాస్కో

అనువాద విడమర్తి ఉమారాజేశ్వరరావు
రాచమర్ల రామచంద్రారెడ్డి

Ф Коровкин
ИСТОРИЯ ДРЕВНЕГО МИРА
на языке телугу

F Korovkin
HISTORY OF THE ANCIENT WORLD
T l gu

© Издательст о Просв щен е» 1981

© తెలుగు అనువాద ప్రగతి ప్రచురణాలయ 1987
సోవియట్ యూనియన్ లో ముద్రిత పబ్లిషింగ్

K $\frac{0504010000-393}{014(01)-88}$ 335-87

ISBN 5 01 001824 1

విషయసూచిక

	చరిత్రయ	7
	ఈ పుస్తక ఎలా అధ్యయన చేయాలి	10
	అదిమ మానవు జీవిత	
	ప్రకరణ ఒకటి అదిమ కాపు వేటగాళ్ళ ఆహార సేకరి చుకునే వాళ్ళ	12
	§ 1 ప్రాచీన కాపు మానవులు యెలా వుండేవో యెలా జీవి చే వాళ్ళు	12
	§ 2 వేటగాళ్ళ గణ సమాజాలు	14
	§ 3 కళ మత విశ్వాసా ఆవిర్భావ	19
	ప్రకరణ రెండు అదిమ కాపు వ్యవసాయదారులూ వశుపా కులూ	22
	§ 4 వశువు పెవక భూమి దున్నడ ఆరభ	22
	§ 5 మనుషు మధ్య అనమానతలు తలెత్తడ	26
	చరిత్రలో కామాన	32
	ప్రాచీన తూర్పు	
	ప్రకరణ మూడు ప్రాచీన ఈజిప్టు	36
	§ 6 ప్రాచీన ఈజిప్టు ప్రకృతి ప్రాచీన ఈజిప్టు వాను వృత్తులు	36
	§ 7 ఈజిప్టులో వరా ఆవిర్భావ	40
	§ 8 ప్రాచీన ఈజిప్టులో రాజ్య ఆవిర్భావం	43
	§ 9 ఈజిప్టులో రాయ పరిపాన వరా మధ్య పోరాట	46
	§ 10 ఈజిప్టులో సామ్రాజ్య ఉన్నతి వతన	50
	§ 11 ప్రాచీన ఈజిప్టులో మత	53

§ 12	ప్రాచీన ఈజిప్టులో ప్రాథమిక కౌగిలీయ జ్ఞాన విభిన్న భాష అవిర్భావం	58
§ 13	ప్రాచీన ఈజిప్టులో సాహిత్య కళలు	63

ప్రకరణ	నాలుగు ప్రాచీన కా లో ఆ యా మైసర్	67
§ 14	మెసోపొటేమియాలో వరా అవిర్భావం	67
§ 15	మెసోపొటేమియాలో తొట్టతొలి రాజ్యాలు బాబిలోనియన్ సామ్రాజ్యం	72
	పంచభురామ లెక్కపెట్టడం	75
§ 16	క్రీ.పూ 1వ శతాబ్ది ప్రథమార్థంలో అసియా మైసర్	75
§ 17	ప్రాచీన కా లో అసియా మైసర్లో వివిధ చిన ఆయా ప్రజల సంస్కృతి	80

ప్రకరణ	విదు ప్రాచీన భారత దేశ	86
§ 18	క్రీ.పూ 3వ శతాబ్దికి 1వ శతాబ్ది మొదటికి పురుష భారత దేశ	86
§ 19	క్రీ.పూ 1వ శతాబ్ది వాటి భారత దేశ లో బానిస యాజ్ఞ మాన్య రాజ్యాల అవిర్భావం అభివృద్ధి	89
§ 20	ప్రాచీన భారత దేశంలో వ స్కృతి	92
§ 21	ప్రాచీన శ్రీలంక	96

ప్రకరణ	ఆరు ప్రాచీన చైనా	100
§ 22	చైనా రాజ్య విభజన	100
§ 23	చైనాలో ప్రజల తిరుగుబాటు	104
§ 24	ప్రాచీన చైనా వ స్కృతి	108

ప్రాచీన గ్రీసు

ప్రకరణ	విదు పురాతన కా పు గ్రీసు	116
§ 25	ప్రాచీన గ్రీసు ప్రకృతి జనాభా	116
§ 26	ప్రాచీన గ్రీకు పురాణ గాథలు	119
§ 27	హోమర్ రచించిన ఇలియడ్ ఒడిస్సీ కావ్యాలు	123
§ 28	క్రీ.పూ 11వ-9వ శతాబ్దిల్లో గ్రీకు పురుషులు వరా అవిర్భావం	129
§ 29	ప్రాచీన గ్రీకుల మత	134

ప్రకరణ ఎవిమిది గ్రీసులో బానిస యాజమాన్య వ్యవస్థ స్థాపన
క్రీ.పూ 8వ-6వ శతాబ్దాల్లో గ్రీకు నగర రాజ్యా అవతరణ 140

§ 30-31 ఏథెన్స్‌లో బానిస యా మాన్య రాజ్య ఏర్పడటం 140

క్రీ.పూ 8వ-7వ శతాబ్దాల్లో ప్రభువర పా న కి ద
ఏథెన్స్ 140

సామాన్యం విజయ ఏథెన్స్ రా య్ పటిష్ఠమవడ 145

§ 32 క్రీ.పూ 8వ-6వ శతాబ్దాల్లో స్పార్టా బానిస యాజ
మాన్య రాజ్య 148

§ 33 గ్రీసులోమా మధ్యధరా సముద్ర తీర లోమా వల్ల సముద్ర
తీర లోమా నగర రాజ్యాల అవిర్భావ 153

ప్రకరణ తొమ్మిది గ్రీసులో బానిస వ్యవస్థ అభివృద్ధి క్రీ.పూ 5వ
శతాబ్దిలో ఏథెన్స్ పురోగతి 158

§ 34 గ్రీకు పర్షియన్ యుద్ధాలు 158

§ 35 క్రీ.పూ 5వ శతాబ్దిలో గ్రీసులో బానిస వ్యవస్థ 166

§ 36 క్రీ.పూ 5వ శతాబ్ది మధ్య కాల లో ఏథెన్స్ మహాశక్తి
సంపదలు 170

§ 37 ఏథెనియన్ బానిస యాజమాన్య ప్రజాస్వామ్య 172

ప్రకరణ పది క్రీ.పూ 5వ-4వ శతాబ్దాల్లో గ్రీసు న స్పర్థి
విజానం 176

§ 38 లిఖిత భాష పారశా ఒలి పిక్ క్రీడలు 176

§ 39 ప్రాచీన గ్రీకు నాటకర గ 179

§ 40 క్రీ.పూ 5వ శతాబ్దిలో ప్రాచీన గ్రీసులో వాస్తుకళ శిల్ప
చిత్రకళ 185

§ 41 ప్రాచీన గ్రీసులో విజ్ఞానశాస్త్ర 191

ప్రకరణ పదకొండు తూర్పు మధ్యధరా తీర ప్రాంత లో గ్రీకు
మాసిడోనియన్ రాజ్య అవిర్భావ 194

§ 42 క్రీ.పూ 4వ శతాబ్ది లో గ్రీకు ఖ్రీడించడ గ్రీసుపై
మాసిడోనియా పెత్తన 194

§ 43 అలెగ్జాండర్ ది గ్రేట్ సామ్రాజ్య వృద్ధి విచ్ఛిత్తి 198

§ 44 క్రీ.పూ 4వ-2వ శతాబ్దాల చివర తూర్పు మధ్యధరా తీర
ప్రాంతాల ఆర్థిక వ్యవస్థ న స్పర్థి 202

ప్రాచీన రోమ్

ప్రకరణ వన్నె డు రోమన్ రిపబ్లిక్ అవతరణ అది ఇటలీని ఆక్రమించడం 212

§ 45 పురాతన కాపు రోమ్ రోమ్లో రిపబ్లిక్ స్థాపన 212

§ 46 క్రీ.పూ 3వ శతాబ్ది మధ్య రోమన్ ప్రభువర రిపబ్లిక్ 217

ప్రకరణ వడమూడు రోమన్ రిపబ్లిక్ మధ్యధరా ప్రాంతంలో

అత్యంత శక్తివంతమైన బానిస యామాన్య సామ్రాజ్య కావడం 222

§ 47 వర్షాను మధ్యధరా ప్రాంతంలో అధిపత్య కోసం రోమ్లో కార్తేజ్లోకి జరిగిన పోరాటం 222

§ 48 క్రీ.పూ 2వ శతాబ్దిలో రోమన్ దడయ్యారటలు 227

§ 49 క్రీ.పూ 2వ-1వ శతాబ్దిల్లో రోమ్లో బానిస యాజమాన్యం 232

§ 50 ఇటలీలో రైతు వివాళ భూమికోసం వాళ్ల పోరాటం 235

§ 51 స్పార్టాన్ నాయకత్వంలో బానిసల తిరుగుబాటు 239

ప్రకరణ వద్దాలుగు రోమ్లో రిపబ్లిక్ వతన రోమన్ సామ్రాజ్య ముఖ్యశక్తి 244

§ 52 రోమ్లో పీజర్ అధికారాన్ని వశ చేసుకోవడం 244

§ 53 ఆక్వేయన్ అల్బన్ అతని వారసుల పాలనలో రోమన్ సామ్రాజ్యం 248

ప్రకరణ వదిహేను రిపబ్లిక్ ఆతలలో సామ్రాజ్య ఆరంభం

రోమ్లో నవ్వుతి రోజువారీ జీవిత విధానం 254

§ 54 ప్రాచీన రోమ్లో కళలు 254

§ 55 సామ్రాజ్య కాలపు రోమ్ నగరం 258

ప్రకరణ వడపోరు రోమన్ సామ్రాజ్య వతన వివాళం 264

§ 56 క్రీ.శ 2వ శతాబ్ది చివర-3వ శతాబ్దిలో రోమన్ బానిస యామాన్య అర్థిక వ్యవస్థ ఖీణింపడం ప్రారంభం 264

§ 57 3వ శతాబ్దిలో సామ్రాజ్య హింసదడు డయోక్లేటియన్ చక్రవర్తి పాలనలో అది బలపడటం 267

§ 58 క్రైస్తవ మత అవిర్భావం 270

§ 59 4వ శతాబ్దిలో సామ్రాజ్య పరిస్థితి మరితగా ఖీణించడం 272

§ 60 పశ్చిమ రోమన్ సామ్రాజ్య వతనం 275

ప్రాచీన ప్రపంచ చరిత్రలోని అతి ముఖ్య విషయానుమితం ఏ మేరకు నేర్పడుచున్నారో పరిచయం కోడి 281

ఉపనామం 283

పరిచయం

చరిత్ర ఒక శాస్త్రం ఈ శాస్త్రం ప్రలు ఎలా జీవించారు వారి కృషి ద్వారా ప్రపంచం ఎలా మారింది చాళ్ళ జీవితం ఎదుకు ఎలా మారి యీనాటి జీవితంలోకి పరిణామం చెందింది అన్న విషయాలను పరిశీలిస్తుంది

ఎన్నో వేల సంవత్సరాల క్రితం జీవించిన జీవిత గురించి మనం ఎలా తెలుసుకోగ? మానవులు భూమిమీద గుర్తును విడువకుండా ఆ తరించినారు వాటినే అవశేషాలు లేక పురావశేషాలు అంటారు ఈ అవశేషాలను అధ్యయనం చెయ్యడం ద్వారా విజ్ఞానశాస్త్రవేత్తలు ప్రాచీన మానవులు ఎలా జీవి చారో తెలుసుకుంటారు

ప్రాచీన కాలంలో పైత మనుషులు తమ ఆర్థిక కార్యకలాపాను గురించి ఘటనలను గురించి రాసే పురావస్తు వాళ్ళి విషయాలను చెట్టు బెరళ్ళ రాళ్ళ పదునుచేసిన చర్మాల మొదలైనవాటిమీద రాస్తూవు డేవళ్ళ భృషైన అత్త త ప్రాచీన లిఖిత సమాచారం సుమారు 5000 ఏళ్ళ నాటిది (32-33 వేలల్లో యిప్పటిదేవ కాలం గణన రేఖలో దీన్ని చూడండి) పుస్తకాలు కూడా చాలా కాలం క్రితమే వెలువడ్డాయి వాటిని చాలా విలువైనవిగా పరిగణించిన ప్రాచీనులు కితరం నుంచి మరో తరానికి వాటిని పదిగా అదక్షతారు ఆ గ్రంథా ద్వారా ప్రాచీన కాలానికి సంబంధించిన కథలనూ గాథలనూ వైజ్ఞానికాది రచనలనూ మన పదమంతుగుతున్నా

POTTERY

1

2

3

లిఖిత చారిత్రక మూలాధారాలు 1 ప్రాచీన ఈజిప్టులో కనుగొనబడిన ఒక శిలా శాసనం ఎడమ వైపున పెద్దవి చెయ్యడం రెండు మాటలు ఈ శాసనం ప్రాచీన ఈజిప్టులో లిపి అర్థం చేసుకోడాన్ని సాధ్యం చేసింది 2 మట్టి పకమీద లిఖించబడిన శాసనం 3 రోమన్ పుస్తకాలు వాటిని పదివలన మూతలుపు కొయ్య పెట్టె (ఈ చారిత్రక మూలాధారాలను గురించి ముందుకు మీరు మరింత వివరంగా తెలుసుకున్నారు)

అయితే మనకి ప్రాచీన శాసనాలు దొరికితేనే పరిపూరు వాటిని చదివి మన అర్థ మేముకోగ గాలి వాటిలో చాలా భాగం యానాడు ఎవ్వరూ ఉపయోగించి లివుల్లో భాషల్లో ఉన్నాయి అయితేనే శాస్త్రజ్ఞులు ప్రాచీన ప్రపంచం రాతను చదవడం ఎలాగో వేరుకున్నారు ఒకనాడు బోధించిన గుర్తులు యానాడు మనకి కక్షిత తమైన ప్రాచీన రాజ్యాలు ప్రజా తిరుగుబాట్లను గురించి శాస్త్రీయ జ్ఞాన అవిర్భావం గురించి మరి కెన్నో విషయాలు గురించి తెలియజేస్తున్నాయి శాస్త్రజ్ఞులు చరిత్రను గురించిన తమ జ్ఞానాన్ని యే శాసనాల ద్వారా న సాది చుకుటాలో వాటిని లిఖిత చారిత్రిక మూలాధారాలు లేక చారిత్రిక వృత్తులు అటారు

ప్రాచీనులు శాసనాలే కాకుండా ఇంకా అనేక అనేకవిలు వదిలారు ప్రాచీనుల వివాహ గృహ శిథిలాల్లో కాకుండా వారి సమాధులు వాళ్ళ వాడిన వస్తువులు కూడా భింబాయి వీ ఇల్లు చూపి చు నువ్వెలా జీవిస్తున్నావో వేరు చెప్తాను అని ఒక సామెత వుంది అలాగే శాస్త్రజ్ఞులు ప్రాచీన మానవుడి ఎముకలు చూపి చ డి అతనిలా ఉండేవాడో మేము చెప్తా ప్రాచీన మానవుడి వస్తువులు చూపి చ డి అతనే చేశాడో అతనికి యేమి తెలుసో అతనిలా జీవి చాడో మేము చెప్తా అటారు ప్రాచీన చిత్రా కూడా ప్రజా జీవితాన్ని వాళ్ళ కృషిని యుద్ధాంబులని చ డగ వీ వాళ్ళ వాడిన వస్తువులని గురించి చెప్తాయి

వస్తు చారిత్రిక మూలాధారాలు 1 ఆర్యేనియాలో కనుగొనబడిన కొయ్య చ డి 2 ఒక గుహ గోడమీద వున్న గాయపడిన అడవి దున్నుపోతు చిత్ర 3 రాతి గొడ్డలి 4 ప్రాచీన గ్రీకు చిత్ర 5 రోములో ఒక స్మారక కట్టడం (ఈ మూలాధారాల ద్వారా యేమి తెలిసి దో మీరు తర్వాత తెలుసుకుటారు)

ప్రాచీను ముపునూ చిత్రానూ ముపురూ చారిత్రిక మూలాధారాలు ఆ బారు ప్రజాకి కా తిఖిత భాష లేవి పురాతన కా ను చి అవి మనకి న క్రమి చాయి మానవ కార్యకలాపా కు న బ ధించిన గుర్తులు లేక అవశేషాలు - నిర్మాణానికి లేక గృహానికి న బ ధి చిన చెత్త సామగ్రి వివిధ ముపులు పొయ్యిల్లోని చలిమ బల్లోని బూడిద అన్ని రకా కట్టడాలు - జన నివసించిన తాపుల్లో మనకి తిస్తాయి

ప్రాచీన మానవుడు భూమిమీద వదిలిన గుర్తు పైన దూరి మట్టి ఇసుక పేర్కొని ఒక పాఠ విర్యదుతు ది మానవ జనావాసా ప్తి టపైవా పీర్చడే ఆ పాఠమ సా న్సృతిక పాఠ ఆ బారు అది కొన్ని సె టిమీటర్లను చి రె డు లేక యి కా ఎక్కువ మీటర్ల మ ద ఉ టు ది విజ్ఞానశాస్త్రజ్ఞులు నివసి చి కార్యకలాపాలు సాగి చిన వృతా ను కనుగొన్నప్పుడు ఆ స్థలాల్లో తవ్వకాలు రువుతారు

ముపురూ మూలాధారా సాయ తో ప్ర జీవితాన్ని అధ్యయన చేసే శాస్త్రాన్ని పురాతత్వ శాస్త్ర - ప్రాచీన కాలానికి న బ ధి చిన విజ్ఞానశాస్త్ర - ఆ బారు అలా తవ్వకాలు సాగించి సాధార్నిక మూలాధారాలను అధ్య యన చేసే శాస్త్రజ్ఞు ను పురాతత్వ శాస్త్రజ్ఞులు ఆ బారు

మారుమూ ద్వీపాల్లోనూ తదితర కొన్ని ప్రా తాల్లోనూ వాగవికళకు వెలిగి
అత్య త ప్రాచీన చాలా వెనకబడిన ప్రజలు యీవాటికీ ఉన్నారు ఇటీవలి కాల దాకా
కా లోకి యాత్ర వాళ్ళకి తిఖిత భాషలు లేవు లోహాల వాడక తెలియదు ఈ ప్రజల జీవి
తానికి మన ప్రాచీన పూర్వీకుల జీవితానికి సుద్య చాలా పోలికలు వున్నాయి
వాళ్ళ జీవిత గురి చి మరి త బాగా అర్థంచేసుకునేందుకుగాను కొ దరు విజ్ఞానశాస్త్రజ్ఞులు వాళ్ళు నివసించే తాపు కు
వెళ్లారు క్రమ గా వాళ్ళ జీవిత విధానాన్ని అన వింది వాళ్ళ విశ్వాసాన్ని మారగొన్నారు తద్వారా వాళ్ళ రోజువారీ జీవితాన్ని

తమ గుడిసె ము దున్న ఆస్ట్రేలియన్ అది
వాసులు (పాటో)

అచార వ్యవహారాలపై విశ్వాసాలపై అధ్యయనం చేశారు వెనకబడిన ప్రజల జీవిత అధ్యయనం ప్రాచీనులు ఎలా జీవి వారో మరి త బాగా తెలుసుకునే దుకు తోడ్పడి ది

1 ప్రాచీన ప్రపంచ చరిత్ర మనకి ఏమి తెలియజేస్తుంది? ప్రాచీన ప్రపంచాన్ని గురించిన మన జ్ఞానానికి మూలాధారాలు ఏమిటి? 2 పురాతత్వ శాస్త్రం అంటే ఏమిటి? 3 పురాతత్వ శాస్త్రజ్ఞుల కృషి గురించి మీరు యి తకుము దు ఎప్పుడైనా విన్నారా లేక చదివారా?

ఈ పుస్తకం ఎలా అధ్యయనం చేయాలి

ప్రాచీన ప్రపంచ చరిత్రను తెలుసుకునే దుకు పుస్తక వాచకమే కాక చిత్రాలు కూడా కౌద్భదతాయి చరిత్రను బాగా నేర్చుకునే దుకు మీరు వాచక తోబాటు ప్రశ్నలను చరిత్రకు బంధించిన మార్పులను చిత్రాలపై పట్టికను కూడా అధ్యయనం చేయాలి

విషయసూచిక ద్వారా మీరు యీ పుస్తకం నాలుగు భాగాలుగా ఒక్కొక్క భాగం ప్రకరణాలుగా ఒక్కొక్క ప్రకరణం గ్రంథ గుర్తు గల శీర్షికలుగా ప్రతి శీర్షికా (§) కొన్ని ఉపశీర్షికలుగా విభజించినట్లు చూస్తారు శీర్షికలు ఆయా భాగాల్లోని విషయ సంగ్రహాన్ని తెలియజేస్తాయి

ఈ పుస్తకంలో వర్ణ చిత్రాలు ప్రాచీన కళాకారుల ఫిట్ల వున్నాయి

ఈ పుస్తకం చదివేటప్పుడు మున్ ఆర్కైవ్ వినియోగించండి మున్ జ్యు శీర్షిక (§) కి దయవల్లబడి ది

శీర్షిక (§) వాచక ము దు ప్రశ్నలు ఉంటే వాటికి జవాబులు జ్ఞాపకం చేసుకోండి ఒకవేళ జవాబులు మరచిపోతే సబ్ సెక్షన్ శీర్షిక వాచక తిరిగియ్యండి కొత్త పాఠ్యాశాస్త్రం మరి త బాగా అర్థం చేసుకునే దుకు అవి మీకు తోడ్పడుతాయి

ప్రత్యేక ధ్యానం తో చదివి మననం చేయవలసిన అంశాలు అడర్స్ ను చెయ్యబడ్డాయి

పాఠంలో పేర్కొనబడిన భాగాలకు పేర్లను మున్ ఆర్కైవ్ కనుక్కోండి శీర్షిక సబ్ సెక్షన్ చిన చిత్రాలను పరిశీలించండి శీర్షిక చివర ఏదైనా ప్రత్యేక పుట దాన్ని చదివి ప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పండి

ఒక్కొక్క గ్రంథాన్ని వాచకం చదివాక దాని చివర ఉన్న ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి ప్రశ్నలూ హోమ్ వర్క్స్ ? గుర్తుతో చూపబడ్డాయి

ఆదిమ మానవుల
జీవితం

ప్రకరణం ఒకటి

అదిమ కాలపు వేటగాళ్లు, ఆహారం సేకరించుకునేవాళ్లు

§1 ప్రాచీన కాలపు మానవులు యెలా వుండేవాళ్లు, యెలా జీవించేవాళ్లు

1 మొట్టమొదటి మానవులు

మొట్టమొదటి నులు ఈనాటి జమల క టె చాలా దీని గా వుండేవాళ్లు తోలేని పెద్ద నరవానరాల్లా కనిపి చేవాళ్లు వాళ్లు నొసళ్లు యిరుకుగా యేటవాలుగా వు డే వాళ్లు మెదడు నరవానరాల మెదడు క టె పెద్దగానూ అధునిక మానవు మెదడు క టె లాగా చిన్నదిగానూ వు డే నడిచేటప్పుడు విటారుగా లేకు డా వ గి నడిచేవాళ్లు చేతివేళ్లు మొరటుగా వు డే ఆ వేళ్లతో వాళ్లు అత్య త నరళమైన పనులు మా తమే చేయగలిగేవాళ్లు - భూమి తవ్వడ పనులపై పట్టుకోవడ చేతితో కొట్టడ లాంటివి

వాళ్లు నోటితో కొద్ది శబ్దాలు మాత్రమే చేయగలిగేవాళ్లు - పిట్టి హారల్ శబ్దాలు ఆ శబ్దా తో కోపమూ భయమూ వ్యక్త చేసేవాళ్లు యితరు నూయ అర్థించేవాళ్లు ప్రమాద గురి చి యితరు ను హెచ్చరి చేవాళ్లు

అదిమ మానవులకి క్రూర మృగా ముడిదిగా బ మైన వ జాలూ వాడి గోళ్లు కోరలూ వు డవు ప్రాచీన మానవు కు చేతిలో నులభ గా యిమిడే రాళ్లు కనిపి చారు ఆ రాళ్లను ఒక ఆ మన పడును చేోవాళ్లు పడును చేయడానికి ఒక రాతిని మరొక రాతితో చిన్నచిన్న ముక్కలు విడిపోయేట్లు కొట్టేవాళ్లు ఈ పడును రాతిని చేతి గొడ్డలి ఆ టారు ఈ పడును అందు తో మా న ముక్కలు చేసేవాళ్లు యెముకలు వగ గొట్టేవాళ్లు గడలు తయారు చేసేవాళ్లు కర్రలకు ఒకపై వైన మొన తయారుచేసేవాళ్లు

చేతి గొడ్డళ్లు తవ్వక కర్రలూ గడలూ మానవుడి మొదటి పనిముట్లు వాటి సాయ తో మానవులు ఆహార సేకరించుకునేవాళ్లు ఏ జ తుపూ అత్య త నరళమైన పనిముట్లను వైత తయారుచేసుకోలేదు

పనిముట్లను తయారుచేసుకునే సామర్థ్యమే అదిమ మానవునికి జ తుపూకి పుట్ట మౌలిక భేద క్రమ మూ గానే మానవుడు జ తు ప్రవ చ నుంచి 20 లక్ష వ నత్వలా కు పైగా వెనక వేరుపడ్డాడు

మనుషులు పళ్లనూ పక్షుల గుడ్డనూ పోగుచేసుకునేవాళ్లు క దమూలాలనూ చిన్నచిన్న జ తువులు వినిపి చే టారయ నూ కర్రలు చేతి గొడ్డళ్ల సాయ తో తవ్వకునేవాళ్లు ఇలా టి కార్యకలాపా కు పోగుచేత అని పేరు మనుషులు ప్రకృతి మాక తమకు యిచ్చినవాటిని పోగుచేసుకునేవాళ్లు

దుద్దు కర్రలు పడును పెట్టిన రాళ్లు ముడిగా చెక్కిన కర్రలు పట్టుకొని మనుషు గు పులు రోగ తో లీను

3 అదిమ మానవుడి కార్యకలాపాలు

1

2

3

4

మానవ మ ద పనిముట్లు 1 2 3 చేతి గొడ్డళ్ళు 4 గద తప్పు క్లర

కొ టూ ఐ హీనాది తమతమ మ దలను చి వెనకబడిన ఐ తువులను - అడవి దున్నలు ఐ కలు వ దులు - వేటా
డుతూ దేవాళ్ళ (వర్ణ చిత్ర 1 చూడండి)

పోగుచేత వేటలు మానవుడి తొలి కార్యకలాపాలు

అడవి ఐ తువుల్లాగే ప్రాచీన మానవులు అగ్నికి భయపడేవాళ్ళ పిడుగు పడి
అరణ్య అటుకున్నప్పుడల్లా వాళ్ళ తీవ్ర భయభా తు తో పారిపోయే
వాళ్ళ అగ్ని వర్షలాలు బ్రద్రలై నన్నుడు మ టలుమీసే యెర్రని లావా ప్రవా

హాలు మరి భయ కర గా వు దేని

అయితే అగ్ని తమకి ఉపయోగపడవచ్చునని క్రమ గా వాళ్ళ తలుసుకున్నారు అది వేడిమి నిస్తు ది క్రూర ఐ తు
వులను డి తమను రక్షిస్తు ది మ దే అడవు ను డి అగ్ని వర్షత జ్వాల ను డి దివిటీలు ముట్టి మకాని వాళ్ళ సా త
మ టలు తయారుచేసుకొని అవి ఆరిపోకు డా జాగ్రత్తపడేవాళ్ళ వ తు వారీగా వాళ్ళ ఆ మ టలవద్ద కూర్చోని
మ టలో యె డు కట్టెలు వేస్తూ అది విర తర మ దేటట్లు చూసేవాళ్ళ రాతి పూట జాభ్య గా మ డుతున్న
చలిమ ట మట్టా కూర్చున్న మనుషులమీద దాడిచో డుకు క్రూర మృగాలు సాహసీ చేసి కాపు చేతిలో మ డుతున్న
కాగడా వున్న మనిషిని చూస్తూ అవి వెనక్కి తగిలి మ టమీద కాల్చిన మా నమూ క దమూలాలూ మరి త రుచిగా
వు దేని

అగ్నిని వాడడ వేర్బుకున్నాక మానవులు ఐ తువు క టె మరి భిన్న అయిపోయారు

5 ఆదిమ మానవుల మ ద

ఆదిమ మానవు జీవిత యె తో కష్ట గానూ ప్రమాదభరిత గానూ వు డేది వాళ్ళకి ఎప్పుడూ తగిన త ఆహార దొరికేది కాదు వాళ్ళలో నగ మ దికి పైగా 20 యే డ్ల వయస్సురాకా బతికేవాళ్ళు కారు కొ తమ దిని దుష్టమృగాలు పీల్చి చ మేది మరి కొ దరు వివిధ రోగా తో ఆకలితో చచ్చిపోయేవాళ్ళు

ఆదిమ మానవులు ౬ బరిగా (విడివిడిగా) బతకలేకపోయారు వాళ్ళ గు పులుగా కలిసి జీవి చకపోతే ఆహార న పొది చుకోవడ గానీ మ టలు ఆరిపోకు డా చూడడ గానీ సాధ్యమయ్యేది కాదు ఆకలితోనైనా చచ్చేవాళ్ళ లేదా ఆడవి జ తుపులకు ఆహారమయ్యేవాళ్ళు ఆ దుకనో వాళ్ళ కలిసి ఆహార కొరకు తిరుగుతూ కలిసి మ ట చుట్టూ కూర్చు టూ నమిష్టగా జీవి చేవాళ్ళు

మామూలుగా ఒక గు పులో కొన్ని వదు మ ది పు డేవాళ్ళు ఆ తక టె యొక్కువైతే వాళ్ళకు తగిన త ఆహార ఆదే చోట దొరకడ సాధ్య కాదు ఆ గు పులు స్థిరమైనవి కావు ఆడవి తుపుల మ ద మాదిరిగా వాళ్ళు కలుస్తూ విడిపోతూ వు డేవాళ్ళు ఆదిమ మానవు గు పుమ మనుమ మ ద ఆ టారు

ఆదిమ మానవ మ దలు వెళ్ళగా వు డి మొక్కామెటికా వుష్క గా వు డి దున్నులూ ఇళ్ళూ అవనర లేని చోట్లనే నివస చగలిగారు ఆదిమ మానవు అవశేషాలు ఆఫ్రికా ఆసియా యూరప్ లోలో కనుగొనబడ్డాయి

- 1 ఆదిమ మానవులు ఎలా జీవించేవాళ్ళు? 2 ఆదిమ మానవు కీ యీవాటి మనుమ కీ తేడా యేమిటి?
- 3 ఆదిమ మానవులకి తువు కీ సుద్య పుష్ప అతి ముఖ్యమైన భేద యేమిటి? 4 సుమారు యె త కా క్రిత జ తు ప్రవ చ నుండి మానవుడు వేరుపడ్డాడు? 5 తొలి మానవు బృ దాలను ఎనుచేవాళ్ళు? ఆలా ఎ దుకు అనేవాళ్ళో వివర చ డి

§ 2 వేటగాళ్ళ గణా సమాజాలు

1 ఉష్ణోగ్రత
తగ డ

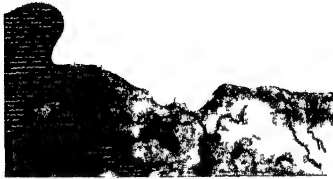
భూమిమీద మానవులు సుమారు 20 లక్ష న వత్సరాలుగా జీవిస్తున్నారు సుమారు లక్ష న వత్సరా క్రితం భూమి ఉష్ణోగ్రత ఆకస్మిక గా తీవ్ర గా తగి పోయి ది యూరప్ లో మార్పు మరి యొక్కువగా వు డేది శీతకా దీర్ఘమూ చాలా శీత మూ అయి ది ఆ మ చు వేసవిలోనూ కరిగేది కాదు క్రమ గా యూరప్ లోని ఉత్తర అర్ధభాగమ తా హిమరాశి కి ద అదృశ్యమై ది - రె డు కిరోమిటర్ల రాకా మ ద పుష్ప దట్టమైన మ చు సార కప్పేసి ది ఆ సు చు కొ డకు దక్షిణాన తున్న తో కూడిన టు డ్రా అనే ప్రా త వుండి వెచ్చని వాతావరణ స్థితికి ఆ చాటువడిన జ తుపులు చచ్చిపోయాయి లేదా బాగా దక్షిణానికి పోయాయి

అగ్ని సాయ తోనూ పనిముట్ల సాయ తోనూ ఆదిమ మానవులు మోతన జీవిత పరిస్థితు కు నర్దుకున్నారు

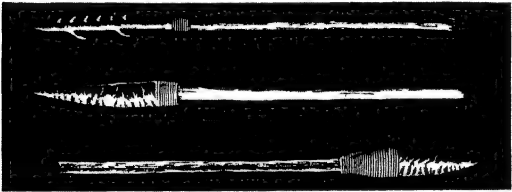
2 పనిముట్ల అభివృద్ధి

ఆదిమ మ పనిముట్లు చాలా వెమ్మదిగా మారివా కొన్ని శ యే డ్ల
గడిచేటప్పటికి వాళ్లు రాతి అలుగులు గ ఈరెలూ గోకుడు రాళ్లూ
రాతి చాకులూ రాతి మాడలూ తయారుచేసుకోవడ నేర్చుకోవ్వారు

ఆదిమ మానవులు యెముకలు వగ గొట్టుతూ ఎముక కొమ్ము ముక్క తో వదులైన పనిముట్లు తయారుచేయ
వచ్చునన్న విషయ గమనించారు వాళ్లు యెముక తోనూ కొమ్ము తోనూ ఆరెలూ మాడలూ ప డ్ల కోరిలూ -

మ చు యుగ లో భూమిమీద హిమరాకులచేత కప్పబడిన ప్రా త

1

2

3

30 000ను చి 20 000 ఏళ్ల మొకటి పనిముట్లు 1 ఎముక వండ్ల కోరి రాతి అలుగులు కలిగిన
ఈరెలు 2 రాతి మాది 3 గోకుడు రాయి

కక్కుర ఈటెలు బంతువు శరీరాల్లో దిగబడేవి - మొదలైనవి తయారుచేయడ ప్రారంభించారు అయితే రాతి పని ముట్టే అదిమ మానవు కి అతి ముఖ్యమైనవిగా వుండేవి రాతి పనిముట్లు ద్వారా మాత్రమే వాళ్ళ కొయ్యనీ ఎముక నీ కొమ్మునీ కొయ్యగలిగేవాళ్ళ

వాళ్ళ కొయ్య ని చేసేటప్పుడు క విషయ గమనించారు - యెడి కట్టెలు ఒక దానితో ఒకటి తగిన తీవ్రత వుంటే రాయికున్నప్పుడు రవ్వలు ఉద్భవిస్తాయి కావడంగా అదిమ మానవులు మట్ చేయడ వేర్లుకున్నారు అన్ని తయారు చేయడ నేర్చుకున్న తర్వాత అదిమ మానవులు తమకు అవసరమైనప్పుడు మట్లు మేలుకునేవాళ్ళ

అదిమ మానవులు ఈటెలు ధ్వజ కోలు చేతబట్టి రైన్ డీర్ల యెద్దు గుర్రా మదను వేటాడేవాళ్ళ క గుల్లి వేటగాళ పాచి వుండగా మరొక గుల్లి ఈటెలూ మడచెట్ట కొమ్ములూ తిన్నారా మదను

3 వేలు చేలు బడ

కొడ అచుకో లేక పాచివున్న గుల్లి దిశగానో తోలేవాళ్ళ (వర్ణ చిత్ర 3 చూడండి)

అదిమ మానవులు మామతలు అనే దట్టమైన బొమ్మ గ్రహించిన మహాగజాను పై వేటాడేవాళ్ళ అడవి ఎనుగు బలిపై నైన తన తొండ తో కొట్టి ఒక్క దెబ్బతో మనిషిని చంపుతారు కాని పైతే గుత్తులు తప్పి వాటిని క్షర తో కొమ్ము తో కప్ప ఆ తువుకు బోనులు నిర్మిచేవాళ్ళ వేటకాళ్ళ దివిటీ తో మామతను భయపట్టి గుత్తెవు తోలేవాళ్ళ అది గుత్తతో దొడ్డక పైకి రాలేకపోయేది అప్పుడు వేటకాళ్ళ దాన్ని చంపేవాళ్ళ

వేటకాళ్ళ ఒక అడవి ఏనుగును చంపగలిగితే లేక అడవి జిక్కనో లేక గుర్రానో మాటునే పట్టుకోగలిగినప్పుడు వాళ్ళకి కడిగా మాధిచేది అయితే తరచుగా అదిమ మానవులు వేట తువుకోసం నెత్తరడి వెతుకుతాడన పివచ్చేది అని దొరకన్నుడు చున్నాడన వచ్చేది

వేట మానవు ప్రధాన కార్యకలాపం అయింది వేట ద్వారా వాళ్ళకి ఆహారమే కాక యుద్ధాలు కూడా భవ్యమయ్యేవి మనుషులు తాము చంప జ తువు చర్మాను ధరిచేవార

ప్రాచీన వేటగాడి గుడిసె క్షర తోనూ ఎముక తోనూ చివ కొమ్ము తోనూ యిది నిర్మిచబడేది పైన తోళ్ళతో కప్పబడేది గుహలు లేని చోట్ల మనుషులు అలాటి గుడిసెల్లో నివస్తూ డేవాళ్ళ

1

2

3

అదిమ మానవుడినుంచి ప్రామాణిక మానవుడికి పరిణామ 1 10 వ వత్సరానికి జీవించిన
మనిషి తరువాత కనుక వత్సరానికి జీవించిన మనిషి తరువాత 30 000 వత్సరాల
క్రిత జీవించిన మనిషి తరువాత (కనుక దీనిని కనిపించే కాలపు రుద్దరించడాన్ని) 2 క పెద్ద
వారహ్న 3 30 000 వత్సరానికి జీవించిన మనిషి హ్న (పూతనమైన ఎముక ఆధారం
పురుద్దరించడాన్ని)

గుహలు మానవుల తొట్టతొలి గృహాలు మానవులు భారీ ఎటుగు ట్లమా భయం కలమైన హోమా గుహలునుంచి
తరిమోవాళ్ళ మానవులు దరిమిలా ఎముక తోనూ చర్మా తోనూ గుడిమలు మేనుకోవడం నేర్చుకున్నారు

నండ కోలు కనిపించే అదిమ మానవులు చేతులు చేట్టారు మనిషి ఒడ్డున నిద్రించే దుర్మ
లగ రకీ వచ్చినప్పుడు డ్ల కోతో కోలేవాడు

4 అదిమ నులు యెలా
మారారు యె దుకు మారారు

క్రమ పనిముట్లూ కార్యకలాపాలే కాకుండా అదిమ నులు కూడా మారారు
రాళ్లని చెక్కడ కొమ్మను కొయ్యడ వర్షాను దుమ్ములడ
విప్ప రాజేయ్యడ వటి పసుల్లో మానవు పాస్తాలు అభివృద్ధిచె రాయి
అతని కార్యకలాపాలు మరిత కచ్చితమయ్యాయి అతని ప్రేరే మరిత

చరుకెక్కాయి

పనిముట్లు తయారుచేసేటర్లు వాళ్ల ఆ పనిముటు ఎలావు దాని దానికో తాము యే వస్తువులు ఉ యె
గి చాలి యే పనులు చెయ్య వు విషయాలు ఆలోచి చుకోవాలి ఉదాహరణకు వేటకు వ్యాపారుల చేసుకునేటర్లు
వేటకాళ్ల యొక్కడెక్కడ ని ఉవ దీ మ దమ యొక్కడికి యెర్లు తో వ దీ వా గ్ల క ఆ గీకారానికి రావాలి
మని మానవుని మేధానా వాక్కునూ అభివృద్ధిచే ది అతని మేదడు అభివృద్ధి అవుతూ వని ది అతని నొసలు విశా
మవుతూ వచ్చి ది మనుషు మధ్య ను బద్దమైన వాకే శక్తి యేర్పడి ది సుమారు 30 వే వత్సరా క్రిత తొలి
మానవుడు మనలాటి మనిషి అయ్యాడు విజ్ఞానశాస్త్ర లో అతను ప్రాణ మానవుడు (H m sape) ని
శ్చేషణ దొడ్డు

ఉష్ణ డితుడూ విద్యవకారుడూ అయిన ఫ్రెడరిక్ ఎ గెల్స్ క్రమే మానవుని స్పృశించి దని శ్చేష్టాడు
న యుక్త కృషి ప్రమాదాకు వ్యతిరేక గా ఉమ్మడి పోరాట మనుషు
5 గణ సమాజా అవతరణ బాగా సన్నిహిత చేశాయి సుమారు 30 000 ఏళ్ల క్రిత గణ సాజాలు
లేక గణాలు ఎర్పడ్డాయి

గణ లో కొన్ని పదును ది లేక ఒక దును దివు దేవాళ్ల వాళ్ల దరికి కే మూ వురుషుడు వు దేవాడు
ఆ దుకు ఆ దరూ ధువులే బ ధువు దరూ ఒకే గుహలో నివ చేవాళ్లు లేదా కొన్ని పెద్ద గుడిాలు నిర్మి చుకొనే
వాళ్లు పురుషులు వేటకూ చేయ వట్టడానికి వెళ్లేవాళ్ల స్త్రులు తినే దుకు పనికివచ్చే మొక్కలు శ్చేష్ట చేవాళ్ల స్త్రు ను
ఆ దరూ గారవి చేవాళ్లు ఇల్లు 3 4 యే డ్లు వయస్సు వచ్చేటప్పటికి పెద్దవాళ్లకు తోడ్పడేవాళ్ల ఆహారంలా
బ ధువు మధ్య వ పకమయ్యేది చర్మాలూ అహార నిర్మలా కొమ్మలూ యెముకలూ బ ధువు దరికి మిష్టు ఆ
గణ సభ్యుల్లో మిక్కిలి ఆనుభవజ్ఞులైన గణ పెద్దలు వేటలోనూ పనిముట్ల తయారీలోనూ వేట పక లోనూ నాయ
కత్వ పూ చేవాళ్లు (వర్ష చిత 2 చూడ డి)

ఈవిధ గా సమష్టి ఆ కలిగి కలిసి జీవిస్తూ కలిసి మనిచేసే ఈ బ ధువు బృ దా ను గణాలు లేక గణ సాజాలు
ఆ టారు

గణ మానవు మ ద క టె మరిత స్థిర గా మరిత బాగా న సులీలమైవు దేది అదిమ మానవ
మ దమ చి గణానికి పరివర్తనకి మానవులు తమ అభివృద్ధి క్రమ లో మాతన సమున్నత దశకి చేరుకున్నారని
అర్థ

అయినా కూడా అదిమ మానవ మ దకి గణానికి మధ్య యాకి ది ఉమ్మడి శిలాలు వున్నాయి ఆ రె డి టిలోనూ
మనుషులకి వస్తువులు సమష్టిగా వు దేది మనుషులు పరస్పర సహాయులుగా వు దేవాళ్ల ఆత్మ త కనీస జీవితావసర
వస్తువులను కలిగివు దేవాళ్లు

తొలి మానవు యెలాటి సమాజాన్ని ఆదిమ సమష్టి వ్యవస్థ ఆ టారు ఆ వ్యవస్థలో జీవి చిన వాన్ని అదిమ
మానవులు ఆ టారు

౧ 1 ఈ మనవుని స్పష్టమిది అన్న వాక్యాన్ని వివరించండి 2 ప్రాచీన మానవులు తీరమైన నీటి కాలలో ఏ దుక్కు నగి వలేదు? అ దుక్కు గ వాటిలో అతి ముఖ్యమైనవి ఏవి రిగిలే చే మూడు కారణాలను పేర్కొనండి మీ వాటలు రైసన్ కాఫీ రిమానుకునే దుక్కు తోప్పడే ప్రభులు (అ) ఈమని ముట్లు ఎలా మారాయి? (ఆ) మానవు జీవితంలో అగ్ని మా చివర వేలకే యేమిటి? (ఇ) గణా ఆచారాలను అతిక్రమించినవాళ్ళ దాన్ని ఎ వాక్కురి బడేవాళ మీ ఉద్దేశ్యం లో అలా టివాళ్ళ గతి ఎలా వైదేది? 3 గణా మా జీవితం యేమిటి? గణా మా అభివృద్ధి యేమిటి? గణా అభివృద్ధి యేమిటి? మానవు మరకే గణా మాజానికి తేడా యేమిటి? 4 అదిమ ముష్టి వ్యవస్థ మౌలిక భూమి ను పేర్కొనండి 5 అదిమ మానవుని వివరించి అటారు?

§ 3 కళ, మత విశ్వాసాల ఆవిర్భావం

1 అత్యంత పురాతన కళ సుమారు మారేళ్ళ క్రితం క స్పానిష్ పురాతత్వ శాస్త్రజ్ఞుడు ప్రాచీన కాలంలో మానవులు నివసించిన ఒక గుహను రిశీలిస్తూ ఉన్నాడు అనుకోకుండా అతను ఆ గుహ కైక్కుమీద తుప్పు ముట్లు చూశాడు వడితులు మొదట్లో ఆ ముట్లు యిటీవల చిత్రం బడి వుంటాయని అనుకున్నారు ప్రాచీన మానవుడు చిత్రాలు గియ్యగలదని ఎవరూ నమ్మలేకపోయారు అయితే దరిమిలా అలాంటి చిత్రాలు చాలా గుహల్లో కనిపించాయి ఎముక తోనూ కొమ్ము తోనూ చెక్కబడిన మనుషు బొమ్మను తుప్పు బొమ్మను కూడా పురాతత్వ శాస్త్రజ్ఞులు కనుగొన్నారు ఆ చిత్రాలూ బొమ్మలూ ప్రాచీన కళాకారుల వైఖరిలో యిప్పటికీ దేహ లేదు

కళ సుమారు 30 000 ఏళ్ళ క్రితం ఆవిర్భవించింది ప్రాజ్ఞ మానవుడు తన ముట్టు మానవాలని చిత్రం చేయకూడదని చేయకూడదని ప్రయత్నించేవాడు మానవుడికి వేల ద్వారానే ఆహార భింజింది కనుక ప్రత్యేకించి వేల చిత్రాలను తరచుగా అతను గీచాడు ఎటువంటి అటువంటిగా తిరిగే తొడ కలిగిన మామక చివలు వలలు కలిగిన కొమ్ము అదవి జీ కలు గాయపడి రక్త ఓడుతున్న ఎలుగుబంటి—యా చిత్రాలను గియ్యడంలో ప్రాచీన కళాకారులు అదే వేలకల్ల తీవ్రంగా గాయపడిన అదవి దున్న దాని చేతిలో మరకే చివ వేలగాడు—యా పన్నెండవ చిత్రాలు కూడా వున్నాయి కొన్ని గుహల్లో తుప్పును అనుకరిస్తున్న మనుషు చిత్రాలు వున్నాయి ఆ మనిషికి తమిద కొమ్ములు వెక తోక వున్నాయి జీ క కదలికను అనుకరిస్తూ అతను నాన్య చేస్తూ వుంటాడు ప్రాచీన నాన్యలు తుప్పు మానవాలని వెన్నటి తరుముతున్న వేలకల్లనూ అనుకరించడమిది ఆవిర్భవించాయి

(ప్రాజ్ఞ మానవుడు సునిశితమైన పరిశీలనా శక్తి కలిగినవాడని అతనికి జతువులు చాలా బాగా తెలుసునని ప్రాచీన కళాకారుల నమ్మకం తెలుస్తుంది (వర్గ చిత్రం 4 చూడండి)

2 అదిమ మానవుడి జీవితం ప్రాజ్ఞ మానవునికి అదిమ మానవునికి మధ్య పెద్ద భేదం ఉన్నప్పటికీ డుగులు వరదలు రోగా వంటి వివాదాలైన ప్రకృతి శక్తులు ముందు వాళ్ళ కూడా విస్తృతంగా ఉండేవన్న విషయం ఒక తెలివైన దినవాళ్ళ ఒక శాస్త్రజ్ఞుడితో యిలా చెప్పారు చెడ్డ వాతావరణాన్ని ఎదుర్కొని మేము మా ఆహార వసతి చుకునే దుక్కు పోరాడుతాము అలాంటి వాతావరణం మీ మేము భయపడ

1 గాయ దీప వెలుగు టి (ఒక గుహలోని రేఖా చిత్ర) 2 దుర్బ చర్య కృష్ణాని దాన్ని అనుకరిస్తున్న మనిషి (ఒక గుహలోని రేఖా చిత్ర) 3 వేటకీ ముడు ఆక్టోరియన్ వేటగాళ్ళ

తాము చలిగా వుండే గుడివెల్లో జీవిత మేము దత్తవ అకలి అటే భయపడతాము విశ్వ చూ రోగా టే మేము భయపడతాము శివా టే మేము వేటాడి చ తువు అక్క టే మేము భయ పడతాము మాకు తెలియని వాటన్నిటిని గురించి మేము భయ పడతా

భయ కరమైన ప్రకృతి శక్తును చి అదిమ మానవుడు పారిపోయి దాక్కోనే దుకు మూత్రమే ద్రుత్వి వారు ప్రామాణ్యములు వాటిని వివరించే దుకు కూడా ప్రయత్నించారు

మనుషు చుట్టూ వున్న ప్రతి కృషి చ రో వుది-సూర్య చ ద్రులు ఉదయస్తారు అస్తమిస్తారు తుపాను మేఘాలు ఆకాశ లో దుగులు తీస్తాయి మొక్కలు ఎదుగుతాయి వాడీపోతాయి చివరకు భూమి పైత కొన్ని మయారోగ్ల మనుషుల పాదాల కి ద క వస్తుది ప్రాకృతిక విషయాన్ని టికి వాటివంటి అనలైన కారణాలు వుటాయి ప్రకృతి శక్తులు పురోగతి చెదిన మూగా ప్రాకృతిక విషయాకి మూలో వున్న కారణాలు యేమిటో మనకి యివారు తెలుసు

ప్రాకృతిక విషయాకు కారణాలేమిటో అదిమ మానవుకు తెలియదు అదుకే వాళ్ళ మానవాతీత శక్తులు ద్రుత్వి తిని శాస్త్రస్థాయిన్న భావాన్ని మమ్మారు ప్రకృతిలో మనుషు వటివే గాని వాళ్ళ టి అ మైన భూతాలు ఉన్నాయని వాళ్ళ మకువేవాళ్ళ ఆ భూతాలు మెరుపులు మెరిస్తాయి దుగులు కురిస్తాయి గాలులు పీయిస్తాయి వేటలో మనుషులకి తోడ్పడతాయి లేక వారికి అట కాలు కల్పిస్తాయి మనుషు కి రోగాలు తెస్తాయి అనుకునేవాళ్ళ

న ఆ భూతాలు తమకి సాయ చెయ్య నీ లేకపోతే వాటిని తరిమెయూ నీ కోరుకునేవారో శరీర ను చి వ్యాధిని తరిమే దుకుగాను వాళ్ళ దూ వేవోవాళ్ళ బిగ రగా అరిచేవాళ్ళ క్షరలు ఝలి చేవాళ్ళ వేటగాళ్ళ తు పు ను మోహిత చే వేటలో ఏ య సాధి చా ని యెత్తి చేవాళ్ళ ఈ క్ష్య తోనే తువు ను చ ఎరుస్తు ప గిమ తో చిత్రాలు వేవోవాళ్ళ

నిద్ర మరణ వ టి చా మైన వి యా ను అర్థ చేసుకోలేక ఆదిమ మా పుడు మనిషి శరీర లో క టికి కని చని ఆత్మ జీవిస్తా దనీ మనిషి నిద్రిస్తున్నప్పుడు యీ ఆత్మ శరీర ను చి కైగిరిపోయి యితరు ఆత్మ లో కలి భ్రమిస్తు దనీ విశ్వ చేవాళ్ళ ఆత్మ శరీర ను చి శాశ్వత గా వెల్లడియి వుడు మనిషి మరణిస్తాదని అనుకునేవాళ్ళ

మానవాతీత శక్తులు కృతినీ మానవు జీవితా నీ శాస్త్రవ్నాయున్న విశ్వాసాన్ని మత విశ్వా అటారు ఆదిమ మానవు హీనత కృతి ఎటువట్ల భయ వాటికి గల కృతి ర్థమైన కారణా ను వారు అర్థ చేసుకోక పోవడమే మత విశ్వాసానికి కారణ

మత లేని ఆదిమ మానవులు సామాన్య గా తమలో చనిపోయినవారి జ తు 4 ఆదిమ మా పుల్లో పు రా తులూ తినే దుక వదిలేవోవాళ్ళ 30 వే ను చి 20 వే మత విశ్వాసా ఆవిర్భావ వత్సరా కు పూర్వ చనిపోయినవాళ్ళ మార్గు ను ఎర్రతత్వ శాస్త్ర డీతులు వాటిని గురి చి జ్ఞులు కనుక్కున్నారు వాటిని చూస్తే అల్పలో న ఆత్మను నమ్మినార భి చారని తెలియవస్తుంది వాళ్ళ శవ తోబాటు ఆహారాన్ని నిముట్లనీ నగ నీ మాధిలో పూడ్చిపెట్టేవాళ్ళ ఆత్మ చనిపోయినవాడి శరీర లోకి తిరిగి రాగ దనీ అలా నచ్చిన వుడు మనిషి తికివున్నప్పుడు అతనికి అవ రమైననన్నీ య పుటాయనీ వాళ్ళ నమ్మేవాళ్ళ

కొన్ని పురాతన కథా గాలు - ఈటె పోట్లతో చిల్లలువడ్డ తువు చిత్రాలు - మానవాతీత శక్తుల్లో విశ్వాస అవిర్భావాన్ని కూడా తెలియజేస్తాయి ఆదిమ తెగ క్ ఆచారా అధ్యయన అలా టి పురాతన కర్మకా డ ను అర్థ చేసుకునే దుకు తోడ్పడి ది ఉదాహరణకు వేటకి బయల్దేరే దుకు ము దు అక్రొలియన్ ఆదివాసులు క గారూ మృగా చిత్రాలు గీ ఆ ముమ్మీదకి ఈటెలు చి రేవాళ్ళ (జీ 20 చూడ డి)

1 ఆదిమ కథా గాలు ఏమి తెలియజేస్తాయి? కనీ వాలుగు అ శాలు చెప్ప డి 2 ఆదిమ క్ లో మత విశ్వాసాలు ఎ దుకు తలెత్తాయి? 3 మత విశ్వాసా ఆవిర్భావ గురి చి డీతులు ఎలా తెలుసుకున్నాడు? వాళ్ళ జ్ఞానానికి కనీ మూడు మూలాధారా ను చెప్ప డి

ప్రకరణం రెండు

అదిమ కాలపు వ్యవసాయదారులు, పశుపాలకులు

§4 పశువుల పెంపకం, భూమి దున్నడం ఆరంభం

గణ మా లో ని లా విభజి బడి దో జ్ఞా క చేసుకో డి (§2 5)

సమారు 13 000 వత్సరా క్రిత మల్లీ వాతావరణ వేడి యు ది
1 భూమిమీద ఉష్ణోగ్రత పెరుగుదల మ చు గుట్టలు కదగడ ప్రారంభించి ఉత్తరానికి తిరోగమి చాయి భూమిమీద
5 కొత్త భూము కి తరలివడ వున్న మ చు టో అదృశ్య కాసాగి ది అదవులూ పాదలూ మల్లీ
అవతరి చాయి చలికి ఆ వాటుండిన తువులు ఉత్తరాని వ సాయాయి

మామిళ్లు వూర్తిగా అదృశ్యమయ్యాయి

కొదరు తున్న ను అను రించి నదు మా రన్ను మా దాట తొలగారు మనుషులు రె డు మూడు క్షరమొద్దు
ను కలి కట్టి మొట్టమొదటి వాన పడగిన తైల తయారుచేశారు దరిమిలా వా న్నెట్టు లోదె ను దొలిచి వాటని
దోనెలుగా ఉపయోగి చ నారంభించారు

క్రమక్రమ గా 5 యూరప్ ఆ యూల్లోని ఉత్తర ప్రాంతాల్లో వర్షాధారు

అదవి కుక్కలు వేటగాళ్ల నివాసా కు దగ రలో తిరుగుతూ వుండేవి వదలి
2 అదవి తువుల పట్టిన ఆహార యేదైనా అని తిరోవి దున్ను తువులు దగ రలో
మచ్చికచేయడ వుంటే మొరగడ ద్వారా అని సాధ్యమే చేసి అవిధ గా కుక్కలు మనుషు
కు ఆ వాటు డి వాళ్లతో కలి తకసాగాయి మనుషులు వేటకు సోయిన

పుడు అవి వాళ్ల పాటయి అదవి తువు జాడలు తె వడ ద్వారామా వాటిని బోనుల్లోకి తరమడ ద్వారామా
వాళ్లకు తోడ్పడేవి

వేటగాళ్లు కుక్క ను మచ్చికచేశారు కుక్క మానవుని మొదటి పుడు తువు అది వేటగాళ్ల హోయకుడు
ని మైన కా లాదారు కుక్కలు తువు ను కనుక్కుని వాటిని తరిమేవి

వ చితే వ గే కొమ్మను వ చి వదలిడితే అది పెద్ద వేగ తో మల్లీ మొదటి త్రితికి చేరుకు టు దని మనుషులు
గమని చారు ఫలిత గా వాళ్ల వి ద్ల తయారుచేయడ ప్రారంభించారు వి ద్లను డి ప్రయోగి బడిన అమ్మలు
డ న్ల అడుగు దూరాన మార్గ అడుగు దూరాన కూడా వున్న తువు కు తగలేవి

కుక్కలు వెటరాగా విన్యములు ధరి చిన వేటగాళ్ల ఈటెలూ గడలూ మృతమే వున్న వాటి క టె యెక్కువ
మా న యి టికి తెచ్చేవాళ్ల తరుచూ కుటు బా కు చానిన త ఆహార వుండేది అలా అన్నదా వేటగాళ్ల తమకు
చిక్కిన ప ది గ్ల మా మేక మా యితర తేత తువు నూ వ పకు దా తమ వివా త్తా కి తెచ్చేవాళ్ల అవిధ గా

దులూ మేకలూ గ్రెలూ అఫలూ ంల్లదు తువు య్యాయి ఈవిధ గా వేటను చి తవు ె క
మొదలై ది

3 కొయ్యనాగలి

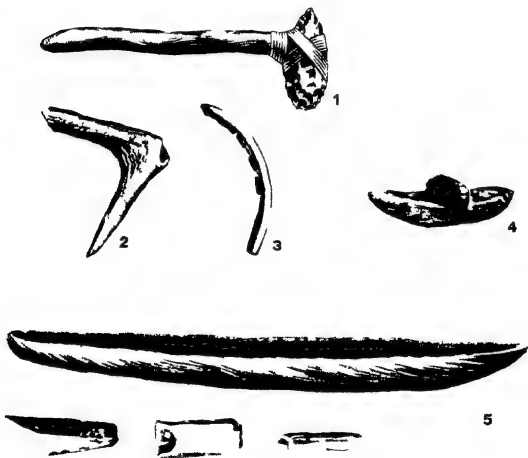
వ్యవసాయ

అవోర యోగ్యమైన గి లు ేకరి చే విరో ూలు ఒక అద్భుతమైన ఆవిష్క-
రణ చేశారు మెత్తని నే లో డిన గి ు మొ కెత్తుతు దనీ అది ెరిగితే
అనేక గి లు యిస్తు దనీ వాళ్ళు గమని చారు ూలు విత్తనా ను నేలలో
పాతడ మొదలెట్టారు ఈవిధ గా అవోర దార్దా పోగుచేతను చి వ్యవసాయ

మొదలై ది వ్యవసాయ 10 000ను చి 9 000 ఎళ్ల క్రిత అవతరి చి ది

రామిని దున్నే దుకు గొడ్డలి కొయ్య నాగలి కొడవలి అవ రమయ్యాయి

న దును ెట్టిన రాతిని కర్రకి కట్టి గొడ్డలిని తయారుచేసుకున్నారు చివర ముడి వున్న గి కర్ర తొలి
కొయ్య నాగలిగా ఉ యోగ డి ది దరిమిలా వాగలి క్గిరు ఎముకతోనో కొమ్ముతోనో చెయ్యబడేది తువు దవడ

1-3 ప్రాచీన వ్యవసాయదారులు వాడిన పనిముట్లు గొడ్డలి కొయ్య నాగలి కొడవలి 4 ధాన్య గి జ
తిగలి రాళ్ళు 5 చెట్టు బోదెలో దొ చ డిన పురాతనమైన పడన దాన్ని తయారుచేసే దుకు ఉపయో
గి చబడిన పనిముటు

ఎముకకి వాడి అయి రాతి వస్తువులు అమర్చి కొడవలి తయారుచేసుకునేవాళ్లు (శా.పూ. 23 27 వేల సం.లు ముందే) పురాతన వ్యవసాయ లో ఉ యోగి బడిన ప్రధాన విముట్టు వాగిరి కనుక దాన్ని వాగిరి స్తాయి అంటారు కొద్ది వాగిరితో చేసిన వ్యవసాయ లో బటు తక్కువగా వుండేవి అయినా కూడా గణనీయంగా వాడబడ్డాయి కూర్చుండే పోగుచేత కంటే అది మెరుగైనది

వ్యవసాయ శాస్త్రంలో వాగిరితో చేసిన వస్తువులు అప్పటికి చెప్పాలి వేరితో వివిధ వస్తువులు తయారుచెయ్యడాన్ని వేల వస్తువులు అంటారు రాతినుంచి వస్తువులు తయారుచెయ్యడంలో ముఖ్యమైనదిగా చెప్పుకోవాలి

పాది చుకున్నారు సుమారు 7000 వర్షం క్రితం రాతిని తరిగి బడిన వస్తువుల వాడబడ్డాయి వేరుకున్నారు అగ్నిలో కాలిన మట్టి గట్టి దుతు దని గమనించిన మనుషులు కుడనూ తదితర పాత నూ తయారుచేసారు వారల్ని వారు మనుషులు మట్టితోనూ రాతితోనూ పాత్రలు చెయ్యవారల్ని వారు మనుషులు చెయ్యి తోనూ చెట్టు బట్టతోనూ బుట్టలు అల్లారు ఈ అమధన వారి న అల్లిన నూ ఉన్న వారలతో దుస్తులు నేయడ లోనూ తోడ్పడింది

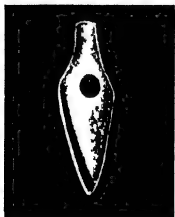
1

3

4

2

అతి పురాతన వేరివస్తువుల పనిముట్లు వస్తువులు 1 రాతి కప్ప వేరుకు రాతి 2 రాతి చెయ్యబడిన రాతి గొడ్డలి 3 పురాతన నేత మగ (లిచిన అవకేషి నుబట్ట వర్షం పట్టి పుల్లిరికి చడిది లేక పునరుద్ధరి డిది) 4 మట్టి కుడ

ప్రవీర వ్యవసాయదారు తుపాకు జనావా (మన కాపు చిత్రకారుడు గీత చిత్ర) చిత్రలో
వివిధ విముట్లు చిత్ర ద్వయమును ఎన్నే చేస్తున్నారు?

5 గణాలూ తెగలూ

ఒక పాతాన్ని రాయిలో విముకతో చే విముట్లతో కట్ట చే (చెట్లగా
పాతలూ తో గీచి) పైరు పట్టి దాన్ని అడవి తుప్పు బారిన
కాపాడడ క్క విముక చేయలేదు క గణ మా మూతమే ఈ ని

చేయగ దు మానూళ్ళా శవులూ యితర అన్నింటిగా అదే రాతితో మట్టితో ఉన్నితో ప్లాక్స్ (చా)తో
స్తువులు తయారుచెయ్యకలిగిన గణ మా భువులు వాటిని మా మ తటికీ మకూర్చేవాళ్ళ

కొన్ని గణాలు కలి కే చోట తొరొడి వ్రదు క తెగ యేర్పడేది తెగలోని భువు దరూ కే భావి వాట్లాడే
వాళ్ళ వాళ్ళ అచారాలు ఒకే మాదిరిగా వుండేవి

తెగని పద్ద వితి పాతి చేది ఆ సమతి మేట భూము మా ప్చక బీళ్ళ మా పాతా నూ గణ మాజా అధ్య
భాగాలు పట్టేది తగ్గు ప్చి రిప్పిరి చేది పద్దలు మొత్త తెగ యో నా ద్వులతో వ్యవహరి చేసా గ్ల అ య
వచ్చే వాళ వీడ ఆ దరికీ విశ్వా వుండే వాళ్ళ మాటలు ఆ దరూ అడ్డ ద లేకు దా రసవహా చేసాళ్ళ అత్య త
ముఖ్యమైన విషయాలు చర్చి చదానికి పద్దలు మొత్త తెగలోని భువు దరినీ లిప మాచేకాలు యేర్పరిచేసా గ్ల

సాగుకి రాయకైన లేక ప్చక బీడుగా నికీవచ్చే భూమికో మధ్యమధ్య తెగ మధ్య యుద్ధాలు చె రేగుతూ అదేవి
యుద్ధ తరుణాల్లో స నాయకుణ్ణి ఆ లే నాయకుణ్ణి ఎన్నుకునేవాళ్ళ

వ్యవసాయ తుపా అవతరణ అదిమ మా వు కీ మహత్తర ప్రాముఖ్య కలిగిన విషయ ఆ తకుము దు
మానవుడు క్ర కృతి త కీచ్చి దాన్ని మూతమే తీసుకున్నాడు మొక్క మొటికలు పోగుచేసుకున్నాడు జ తువు ప చేటా
దాడు చేరు ట్టుకున్నాడు ఆ దుకు రిచ్చి గా వ్యవసాయదారులూ వశ పా కులూ తాము వ్రదు గా మొక్కలు ప చారు
జ తువు ను ప చారు

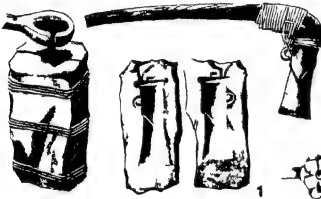
ప్రతి టు మూత పాతాన్ని సాగుచేసి దాని దాని సాత విముక్తుగా కన్నీ శివులూడి దేవి ఆపా లో
దీప బ ఆ కుటు బానికి చె దేది శుభిధ గా క ఆరిక యూనిట్ గా వు దే గణ మాజ విడి కుటు బ కమలా
బుగా వి డి ది

గణ మా వు ఘటి కూడా మారి ది భూమిని తుప్పా క పా కొట్టి సాగుకి లాడుకెయ్యడ లో నాన్న
యిరుగుపొరుగు వాళ్ళ కూడా గణ మా లోకి చేర్చుకో డ్దారు గణ మా స్థాన లో క్రమ గా ప్రా తీయ మా
యిలా వచ్చి ది ప్రా తీయ నమా భ్యులను సామదాయిక వ్యవసాయదారులు ఆహార భూమి వాళ్ళ యుక్త
అగా వు దేది కాని ప్రతి క్క కుటు మూ తన సా త సా లో నివేసుకునేది

4 గణ భ్యుల్లో చి
కులీనులు వేరు డడ

గణ మా కుటు కమలాలుగా విడివడట గో మాజ భ్యు మధ్య
మానత్వ ఆ తరి చనార లి ని ది ాద్దలూ నాయకులూ ఒక్కలి
ాద్ద మిక్కిలి సారవ తమైన భూభి దా ను ఆక్రమించుకునేవాళ్ళ
యుద్ధ లో భించిన కొన్నిసార్లు - పశువులు రాగి గార - అత్యధిక
గాన్ని తమ సా త చేసుకునేవార మా లోని యితర భ్యులు దరిద్రు వుతూ వు డగా ాద్దలూ నాదు
కులూ ధనికు వుతూ వు దేవాళ్ళ

1 రాగి గొడ్డలి దాన్ని పోతపో
దుకు మూలు 2 రాగి ఆయు
ధాలు ఈటె బాకు కొనలు 3
బ గారు ఆభరణాలు 4 కొయ్య
నాగలి (వనరుద్ధరి ప డినది)

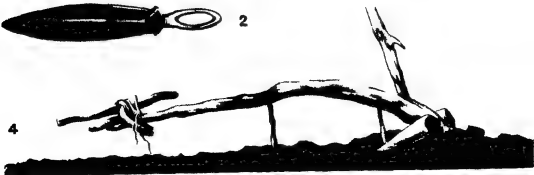

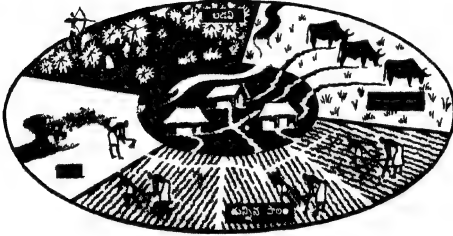
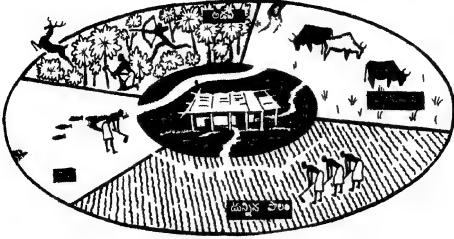
3

2

4

ప్రాతీయ మా గా గణ మాజ పరివర్తన ఆర భ (రేఖా చిత్ర) రె డు చిత్రా నూ పోల్చి
మా రె డన చిత్ర లో మార్పులు ఏమి చచ్చాయో మారకు డా ఉ డిపోయినవి ఏమిటో పరిశీ
లి చ డి కనీస నాలుగు మార్పులు మా చ డి

శీనా నాయకుడి తాత్కాలిక దవి త్తరమైన పదవిగా మారి డి సేనా నాయకుడి పెద్దల పదవులు వారసత్వ గా
న క్రమి చే దవులు అయ్యాయి వ్యక్తి స్థాన అతని వైపున మిదా అతని యోగ్యత మిదా కాక ఆతను పుట్టిన కుటు
బ మిద ఆధారపడట మొదలై డి శీనా నాయకు డి కుటు బాలు కులిన కుటు బాలు అని పబడేవి తెగ
మిద కులీనులు తమ పెత్తనాన్ని నె కొల్పకున్నారు

మార్గు ను చూస్తే మనుషు మధ్య అసమానత తెలియమ్మ డి సమాధును తవ్వి పరిశీలి చిన పురాతత్వ
శాస్త్రజ్ఞ కు వాటిలో తి డి పదార్థాలు డిక్కే మట్టి గాడే పాతలు దొరికాయి కొన్ని గూనల్లో పనిముట్లు మరి
కొన్ని టీలో ఖరీదైన ఆయుధాలు విలువైన ఆభరణాలు థి వాయి

క ఆర్థిక ముదాయ గా గణ విచ్చిస్తున్నవడ మానవు మధ్య ఆ మా త తలెత్తడ ఆదిమ ముచ్చ వ్యవస్థ
అ తానికి దారితీ ది

మానవు విత లో అలాగే వాళ్ల మత విశ్వాసాల్లో కూడా మార్పు వచ్చి ది
5 సాముదాయక వ్యవహారుదారు వాళ్ల శీవిత యే కృతి శక్తు మీద ఆధార ది
మత విశ్వాసాలు
పు దో ఆ శక్తులు - అతని ట కు వెచ్చదవాన్ని యిచ్చే మారుదారు అతని
చే కు నీటినిచ్చే మేఘాలు నే లో మొ కెతి రుగుతున్న విత్తనాలూ - ముఖ్య

మనుషులు ఆ శక్తుల్ని ర్యకేమ తులైన దేవుల గా ఉహీ చుకున్నారు ఆ దేవుళ్ల యిచ్చ మేరకు వ త
వస్తు దనీ వర్ష కురుస్తు దనీ ట డుతు దనీ వ నమ్మేవాళ్ల

వాళ్ల కొయ్యను చో రాతిను చో దేవుళ్ల రూపాలు చెక్కారు దేవుళ్ల మెక్కు కోనకలు నుర్చి చేవాళ్ల
వాటిని బలులు అనేవా ం అుడు తువుల్ని లి యిచ్చేవాళ్ల మరి కొన్ని దర్బారల్లో వర బులు కూడా యిచ్చే
వాళ్ల బలి రక్తాన్ని ఇిగదో వోళ్లకు అలిమేవాళ్ల

9 1 గణ నమాజానికి ప్రా తీయ నాజానికి మధ్య సోలికలు యేమిటి? తేదాలు యేమిటి? 2 ఆదిమ ముచ్చ
వ్యవస్థలోని యే ఖణాలు ప్రా తీయ మా లో మిగిలాయి యేవి ఆ తరి చిహ్నయాయి? 3 ఎవరిని
కులిమలు అనేవార ? మా లో తదితర భ్య స్థానానికి వాళ్ల స్థానానికి మధ్య భేద యేమిటి? 4
వ్యవసాయదారు మత విశ్వాసా కీ వేటగాల మత విశ్వాసా కీ మధ్య తేదాలు యేమిటి?

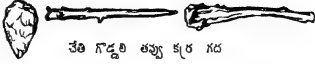
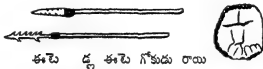

1

2

1 రెడే ఇండియన్ల ఒక దారు దేవతా ఇగదా 2 మానవ తు బలి (ఫిక్ మహా ముద్రి లోని క
దీనిలో బలి ఆచార చూ న క యూర యన్ నే న చిత్ర) లికి నిర్దేశి దిన మనిషి తాళ్లతో కట్ట
బడి నే మీద వడివున్నాడు లి యిచ్చ దే మనిషి అరుపు ను ము చెత్తే దుకోన యిద్దరు గట్టగా డోట్లు
వాయిస్తున్నారు ఆ తకుము దు లి యిచ్చ దిన మనుషు అురెలు వెనక వున్నాయి లి యిచ్చ దిన తు
వులు ను చెమీద ఉన్నాయి

అదిమ మానవుడి చరిత్రకి సంబంధించి

కా	నిమిత్తు	ఇతర వస్తువులు
అత్యంత ప్రాచీన కామచి 2 వ ఎళ్ల క్రిత దాకా	 వేలి గొడ్డలి తప్పు కర్ర గద	
30-20 వే ఎళ్ల వెనక	 ఈటె డ్ల ఈటె గోకుడు రాయి	తోలు దున్ను
13-7 వే ఎళ్ల వెనక	 చిల్ల గొడ్డలి కొయ్య నాగలి కొడవలి డవ మగ	వేత వస్త్రాలు దున్నులు మట్టి ప్లాక
6-5 వే ఎళ్ల వెనక	 నాగలి రాగి గొడ్డలి రాగి కొడవలి	రాగి ఆయుధాలు గారు వె నగలు

అత్యంత ప్రాచీన మానవు కీ ఆధునిక మానవు అత్యంత ప్రాచీన మానవులు భూమిమీద ఎన్నడు అవతరి చారు? వాళ కీ జతువు కీ మధ్య భేదమేమిటి? వాళ్ల కీ ఆధునిక మానవు కీ మధ్య వు కీ మధ్య విశేషమైన భేద వు ది భేద యేమిటి?

శ్రమ పర్యవసాన గా మానవులు అభివృద్ధి మానవులు యెలా అభివృద్ధి చె దారు? ప్రాజ్ఞ మానవుడు యెన్నడు అవతరి చాడు? పుస్తక లోని యే చిత్రాలు ప్రాజ్ఞ మానవుడి అవతరణను మోచిస్తున్నాయి?

మీ పరిజ్ఞానాన్ని సరిచూసుకోండి

ముఖ్య వృత్తులు	ఆదిమ మానవులు వారి ముద్రాయాలు	కళలు మత
ఆహార శోకరణ ఒటరి తువు వేట	ఆదిమ మానవు గు ఎలు	కళలు గాని మత గాని లేవు
వేట చేపలు పట్టడం ఆహార శోకరణ	ప్రామాణ్యమైనది ఆవిర్భవ గణ మాజాలు ఎర్పడటం	శిల్పాలు గుహలో చిత్రాలు ఇద్రజా ఆత్మలో ప్రాతాత్మలో విశ్వా
వేట ఆహార శోకరణ ఒటరి తువు ను మచ్చిక చేసుకోవడం కర్ర నాగలి దుక్కి చేతి వృత్తులు	గణ సమాజాలు తెగలు	వ్యవసాయానికి నీటి దివ ప్రకృతి శక్తు ఆరాధన విగ్రహాలు బిరులు
వ్యవసాయ శు పోషణ చేతి వృత్తులు	గణ సమాజాలు విచ్ఛిన్న ప్రాంతీయ మాజా ఆవిర్భవ గణ వాయకు పెద్ద పలుకు డి రుగుద	

తమ పనిముట్లను మెరుగుపరచుకున్నారు

ఆదిమ మానవులు తమ పనిముట్లను ఎలా మెరుగుపరచుకున్నారో వివరించండి ఎందుకదనలో ఏ కృత్యాలు మరచిపోలేదని సరిచూసుకునే దుకు పైన టేబిలు చూడండి

ప్రకృతిని గురించి ఉపయోగకరమైన చాలా పరిశీలనలు జరిపారు

ఆదిమ మానవులు ముఖ్యమైన ఏయే ప్రాకృతిక విషయాలు గమనించారు? వాళ్ళు తమ వరికి నీ ను ఎలా ఉపయోగించుకున్నారు?

నీలో కొత్త కార్యకలాపాలు తలెత్తి అభివృద్ధి చెందాయి

ఆదిమ మానవులు కార్యకలాపాలు అవి అవతరించిన క్రమంలో పేర్కొనండి

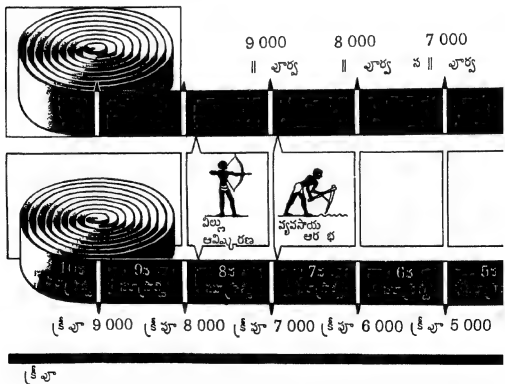
జన ఆదిమ ముష్ట వ్యవస్థలో 20 ఖ ఆదిమ ముష్ట వ్యవస్థ మౌలిక ఖణాలు యేమిటి? ఆదిమ మానవులు ఎవరూ కు పైగా కా జీవి వారు ఎరుకు గు వుల్లో మౌళికమే జీవి చరిత్రగాడు?

మానవు మధ్య ఆ మానవతలు కొన్ని వే మానవు మధ్య ఆ మానవతలు యే దుకు అవతరి వాయి? అవి వా గ్గా యేళ్ల క్రిత అవతరి వాయి జీవిత లో యేలా వ్యక్త చేయ ద్దాయి?

క్రిత శక్తు ము దు ఆదిమ మానవు ని ఆదిమ మానవుల్లో ఎ మత విశ్వాసాలు అవతరి వాయి? ఆదిమ మానవ చోయత ఎలా విరూపానికి దారితీ ది వు మత విశ్వాసా ను గురి చి శాస్త్రవేత్తలు ఎలా తెలుసుకున్నారు?

చరిత్రలో కాలమానం

1 ఆదిమ యుగంలో కా మా నియమితమైన కా తర్వాత వ త ము దుదీ ఆ తర్వాత వే చి వస్తు దు భూమి సాగుచో ఆదిమ మానవులు తెలుసుకొన్నారు ఒక మామూలుకీ మరొక మామూలుకీ మధ్య కా వ్యవధి ను బట్టి వాళ్ల లెక్కవేవా కా వర్సలాల్లో గణ బడలు లలా మొదలై ది

క్రెడిట్ కి ౧ గుర్తు మెట్టుకోవలసి ఉంటుంది. ఏదైనా అదే విధమైన వత్సరాన్ని మొదటి వత్సరం అనేవారని ఉదాహరణకు ఒక దేశంలో భారీగా వరదలు వచ్చిన ఏడాది మొదట వత్సరంగా పరిగణించగా మరో దేశంలో రాధాని నగరంలో మిక్కిలి బడిన ఏడాది మొదటి వత్సరంగా పరిగణించబడింది. తర్వాతి వత్సరాన్ని రెండవ వత్సరం అని అటు తర్వాత దాన్ని మూడవ వత్సరం వగైరా అనేవారు. వత్సరం ముగిసేందుకు దేశాల్లో వేర్వేరు విధాలుగా లెక్కలు చేసారని ఇది చాలా యిదికరగా ఉండేది.

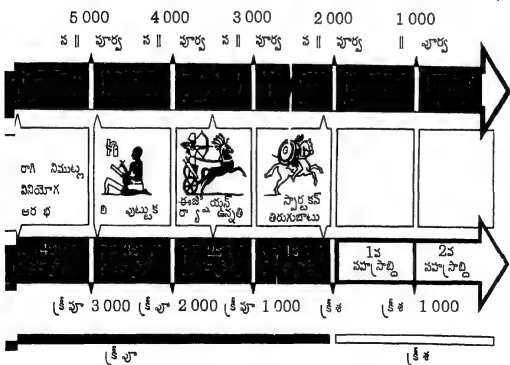
2 క్రీస్తు శక

మామూలు మనిషి రూ.లో ఒక దేవుడు భూమిమీద జీవిస్తున్నాడని అనుకుంటే 2000 యేళ్ల క్రితం గాథలు వ్యాచాయి. ఆ దేవుడి పేరు జీసస్ క్రైస్ట్ (యేసు క్రీస్తు). అన్నారు తరువాత గాథలు రసమైనవిగా మారిపోయాయి. క్రీస్తును గురించిన గాథలు మూర్తులు (ఈ గాథలు యెలా వుట్టిందో యెందుకు వ్యాపించిందో 58లో వివరించబడుతుంది).

ఈ గాథలు 56 వ వత్సరం తర్వాత చాలా దేశాల్లో వ్యాపించి మరల స్థాన దరిమిలా పోయాయి. వత్సరంలో క్రీస్తు స్థానించినట్లు తలచుకుంటే క్రీస్తు గాథలు నమ్మే వాళ్ల దయా క్రీస్తు జన్మ వత్సరం నుండి కాలాన్ని లెక్కించడం ప్రారంభించారు. ఈ ద్వారా చాలా దేశాల్లో పాకింది. దాదాపు ముగిసిన యిది ఆగ్నేయ దిశ ఉదాహరణకు 1870 నుండి 1917 అని మన అప్పపర్వం అమెరికా వాళ్లకూ పాను వాళ్లకూ పోలిష్ వాళ్లకూ ఆ దరికి అరచాతుంది.

మొదట వత్సరం నుండి మనకావలసిన గడిచిన కాలాన్ని క్రీస్తు శకం అంటారు. దీన్ని సా.పూ. క్రీ.శ. అంటారు.

కాల గణన రేఖ

సూర్య వర్షాను శతాబ్దాల బారు ది శతాబ్దాను హస్తాబ్దాల బారు క్రిస్తు శకి ప్రారంభం డి యిప్పటికి దాదాపు రెండు హస్తాబ్దాలు గడిచాయి

క్రిస్తు శకానికి పూర్వ చాలా ఘటనలు రిగాయి దీన్ని ఒక్కగా క్రిస్తు 3 క్రిస్తు పూర్వపు వర్షాను పూర్వ శక క్లుగ్గా క్రిస్తు అలా గణన పైన యిప్పుడిన కా గణన శేఖను శ్రద్ధగా పరిశీలింపడి దానిలో ఒక్కొక్క గడి కొక్కొక్క హస్తాబ్దాని తెలియజేస్తుంది వ్యవసాయ క్రిస్తు సుమారు 7000 వర్షాను వాడు అరభిమైది వాటినుండి నేటికి ఎన్ని వే వర్షాలు గడిచాయి?

క్రిస్తు సుమారు 7000 వర్షాలు క్రిస్తు శక లో సుమారు 2000 వర్షాలు వెర 9000 వర్షాలు

రాగి పనిముట్లు క్రిస్తు సుమారు 4000 యేళ్ల క్రితం అవతరిచాయి అంటే 4000+2000 సుమారు 6000 వర్షాల క్రితం అన్నమాట

మూలీకరిచండి ఏదైనా ఒక ఘటన క్రిస్తు ఎన్ని వే ఎళ్లవాడు రిగి దోమికు తెలిస్తే నన్నడు అది ఎన్ని వర్షాల వెనక రిగి దోమిరెలా తెలుసుకోగలుగు?

లి నేటికి 5000 వర్షాల క్రితం ఆవిష్కరించబడింది అంటే అది క్రిస్తు ఎన్ని వే వర్షాల క్రితం ఆవిష్కరించబడినట్లు? 5000 వర్షాల లో 2000 వర్షాలు క్రితం శకి చెబుతాయి కనుక లి క్రిస్తు 3000 వర్షాల వాడు ఆవిష్కరించబడినట్లు మాట

మూలీకరిచండి ఏదైనా ఒక ఘటన నేటికి ఎన్ని వే వర్షాల క్రితం జరిగి దోమికు తెలిస్తే అ ఘటన క్రిస్తు ఎన్ని వర్షాల క్రితం జరిగి దోమిరెలా తెలుసుకుంటారు?

అభ్యాసం
విలు క్రిస్తు సుమారు 8000 వ వర్షాల వాడు కనుగొనబడింది అంటే నేటి సుమారు ఎన్ని వర్షాల క్రితం అది కనుగొనబడింది? (కా గణన శేఖను ఉపయోగించండి)

లి సుమారు 5000 వర్షాల క్రితం కనుగొనబడగా రాగి ఉపయోగ క్రిస్తు సుమారు 4000 వర్షాల క్రితం మొదలైంది ఈ రెండిటిలో ఏది ఎక్కువ ప్రాచీనమైనది? ఎంత ప్రాచీనమైనది?

ఆదిమ మానవుల జీవితం భాగానికి సంబంధించిన మరికొన్ని ప్రశ్నలు

ఒక తెగకి చర్మం కట్టే కుడ పైకప్పు ఈటె ముడి ఖని గుడిసె విత్తులు నాటడం కరిగి చదవడం అన్న వదా వాడకం తెలుసు ఆ తెగ జీవితం ఎలా ఉండేది?

రెండు తలా మధ్య ఉన్న అంతరం 20 ఏళ్లు అమకుంటే పది శతాబ్దాల వర్షాల కాలో ఎన్ని తలా ఆదిమ ప్రజలు జీవించివుంటారు?

ఆదిమ మానవుల మత విశ్వాసాలు కునబిచిన మన పరిజ్ఞానానికి మూలాధారాలు ఎవరివి?

ప్రాచీన తూర్పు

ప్రాచీన ఈజిప్టు

వ్యసాయ శుభా - చేపట్టిన మొట్టమొదటి దేశాల్లో ఈశాన్య ఆఫ్రికాలోని ఈజిప్టు కల

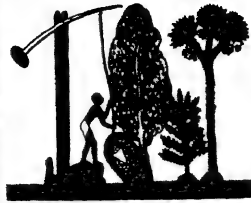
§ 6 ప్రాచీన ఈజిప్టు ప్రకృతి,
ప్రాచీన ఈజిప్టు వాసుల వృత్తులు

(చూపులు 1 2)

1 ప్రాచీన ఈశ్వర్ పుట ది వామ అరుదు క్న రోమిలర్న వ్యా ప విస్తర మై భూభాగ యుక్తనూ యుక్త రాజ్యనూ విడి మోడరి

[illegible]

మధ్య ఆఫ్రికాలో వేపిలో వర్షాలు యెక్కువగా వడతాయి నైలు ది నీరు
 2 నైలు నది వరదలు అది చే రమ్మలు అప్పుడు పా గుణా అదే మధు లో నైలు ఉపనదులు
 ఉద్భవి చే వర్షాలలో మును కదిగి ర్మతాలలో దారిలో శివ సు అగగదీస్తూ
 నీరు వేగ గా రుముకుతు ది నైలు నది వేగ గా పా గి ఒడ్డులు దాటి వస్తు ప్రా తమ తమి వరద లో వి స్టు ది

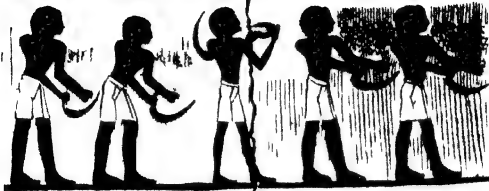
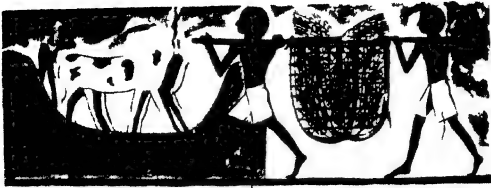
వీరాము (ప్రాచీన శాజీయన్ చిత్ర)
నైలు నదీ మైదాన (ఫైల్)

వరద మయ లో నైలు నది ాద్య మొత్త లో రప్పు లోని రకరకా పీటి మొక్కలు మోసుకవస్తు ది నీరు మెరో అకు చ్చ ర గురో పు టు ది తర్వాత ఆ నీరు అరిగిన రాతి ర మ మూ గా రత్తవర్ష దాలుస్తు ది వరద కు లోనైన భూమిమీద ఆ మట్టి కుళ్ళతున్న మొక్కలూ డుమటి రూ లో ఎడతాయి నవ బరులో వరద నీరు తగి నది గట్టు మధ్యకు తిరోగిమ్ము ది వరదలు తగిలిన మైదాన లోని నే కు కావ న త తేమా యె లో సారవ తమైన న్నటి ఒ డు మట్టి భిస్తాయి

నైలు నది వరద నీరు ప్రా త ఆ తటికీ మాన గా భి వలేదు ఆ నీరు పారని మిట్ట ప్రా తాల్లో ఊసరత్త్రత వ టి ఎదారి మిగిలిపోయి ది స్థల ప్రా తాలు ముతో తుప్ప తో వి డిన ఊదిగు టలుగా ఏర్పడ్డాయి ఆ తుప్పలో హాలు వేటాడేవి ఊది నే లో వార విషపూరితమైన సాములు విసరిత గా ఉ డేవి రోగకారకమైన దోహలు వగైరా కీటకాలు జమ్మన ముసురుతూ వ్రాస్తూ వ్యా వజేసేవి

న వ టలు డి చే దుకుగాను ఎదారు ఊటు తుప్ప నేరి భూమిని 3 ఎదారు లో ఊది నే లో బాగుచేసుకుని ఫ వ త మేసుకోవ వచ్చి ది
న సారాలు శాజీయన్లు అదవల పీటిని బయటకీ పారించే దుకుగాను ఊది నే గు డా క్కాలు తవ్వారు తుప్పల్ని రెల్లనీ వరికారు వాళ్ళ రెల్ల కలి న బ క మట్టితో అనకట్టలు కట్టి మైదానాన్ని విడివిడి మళ్ళి చేసేవాళ్ళ అనకట్టల్లో తలుపులు అమర్చి వరదరి తరుణాల్లో చే కి వాటి ద్వారా అవసరమైన త పీటిని పదిలేవాళ్ళ వరద మూ గా నీరు ఆ డని చే కు వీరాము ద్వారా నీరు తోడి పారి చేవాళ్ళ (ప్రె చిత్ర మూ డి)

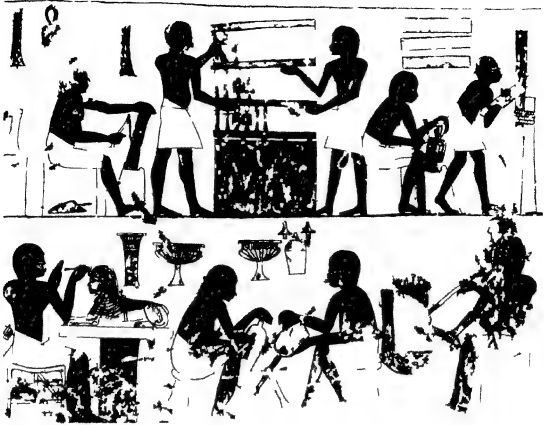
గాలు లాకిడికి గి వడిన ఎదారి ఖుకతో క్కాలు మేటమేస్తా డేవి అయితే న కార్వాల్లో పూడిక తీస్తూ డే

ఈజిప్టులో వ్యవసాయులు నలు (ఒక మాది గోడమీద చిత్ర చిత్ర కొనె దెప్పి తిది)
వాచక చదివి చిత్ర లోని మనుషులు యేమి చేస్తున్నారో ఎక్రమ లో చేస్తున్నారో వివరించి

వాళ్ళ వరద నీటిలో అనకట్టలు కొట్టుకుపోయాడేని కాని న వాటిని తిరిగి కడుయాడేవాళ్ళ చేసిన
తెగిది క్షుణ్ణ మూ గా ఎవరులా ఊలులా లో గివచ్చేది

సోవియట్ యూనియన్ హోయ్ తో ఆఫ్సాన్ వగర సమీప లో నిర్మి దీని బ్రహ్మ డమైన అనకట్ట ద్వారా
నైలు నది వరద నీరు యీవాడు వియ త్రిత చెయ్యబడుతోది

అయో నులు చేస్తున్న ఈజిప్షియన్ చేతి వివాళ (క మాది గోడమీది చిత్ర) ఆ చేతి వివాళ ఎమే దార్డా తో ఎమే నులు చేస్తున్నారు? ఆ విముట్లతో యీనాటికి ఉ యోగి బడుతున్నది మీకేమైనా కవి స్తున్నాయో?

4 ఈజిప్షియన్ ప్రధాన వృత్తి అయిన వ్యవసాయ

రివి శ పు తో తొక్కి చేవాళ్ల వ్యవసాయమూ వకుపా నా ఈజిప్టులో ప్రధాన వృత్తులు అయ్యాయి బార్బీ గధుమ నుము నైలు నదీ మైదాన లోనూ డెల్టాలోనూ రిగేది తోటల్లో కూరగాయలు తల్ల దేవి

5 ప్రాచీన ఈజిప్టులో చేతి నులు వస్తు మార్పిడి

పాతీలు తదితర చేతివివాళ్ల అయోరు చేతివివాళ్ల లు చిన్నతన ను చీ తమ తలి త త్రు కు పాదు చేస్తూ వాళ్ల దగ ర్పు చి అయో వృత్తులు వేర్చుకునేవాళ్ల ఆయుధాలు రాగి వనిముట్లు బ గారు అభరణా తయారీకి త్రేకి చి ఉన్నత నైపుణ్య అవసరమై ది

వరద మూ గా మెత్తగా తడిగా వున్న శ పార తో తేలికైన కొయ్య నాగళ తో తేలిగా శేద్య చే దుకు అనువుగా వు దేది పా మీద విత్త వాలు చల్లి గొర్రె నూ మేక నూ దు నూ తోలేవాళ్ల అవి విత్తనా ను భూమిలో తొక్కి వి ధాన్య తయారుచేయడానికి క కులు నే మీద వ్యవసాయదారులు మట్టితోనూ చెరుకు ఊన తోనూ గుడి లు విర్మి చుకునేవాళ్ల ట్ట మేనుకునేవాళ్ల నాగళ్ల కు డలు తయారుచేసుకునే వాళ ఈ వసు ను తమ పొరుగువాళ్ల క టె మెరుగా చెయ్యడ వేర్చుువు వాళ్ల వ్యవసాయ చెయ్యడ మానుకున్నారు వాళ్ల వ్రడ గులు కుమ్మర్లు

మొదట్లో చేతివృత్తు వాళ్ళ తమ మా భుక్తి కో మాత్రమే ఆయా ముప్పులు తయారుచే వాటా దు
లుగా భావాన్నీ తదితర దార్థా మా తీసుకువోవళ్ళ అయితే దరిమిలా యితర మాజా వానికీ వాటిని మా స్వ
నార భి వారు

వస్తు మార్పిడికి నైలు నది అనునైన రవాణా మార గా వు దేది ఆ నది ఏటి సామగ్రినా వాకలు సోమే దును
అగా వు దేది భావ్య క చేతివృత్తు వాళ్ళ సామాను తో ని డిన వాకలు నది ఎగువకి దిగు కీ యుంటూ దేని
నైలు నది ఒడ్డు మీద వట్టణాలు లేవాలు బ్లడాలో దుకు మారక రిగేది చేతి వివాళ్ళ బ్లడాలో నివ్వా
అక్కడ నివేస్తువు దేవాల

జన ఎదతెగులు దా చే న క్కూ ఫలిత గా నైలు నదీ మైదాన మారిపోయి ది క స్తడ మా అలు నివ చే
దుకు దాదాపు పనికిరానిదిగా వున్న ప్రాత ను చి ఈజిప్టు సా ద్ర జాతా కలిగి వ్యావసాయిక దేశ గా మారి ది

- ౧ | వరదలు వచ్చుపు డకపోతే నైలు దీ మైదా ఎలా అ డ్డి దేది? 2 ఈజిప్టులో నై రిక రి
తలు వ్యవసాయానికి అనుకూ గా వు దేని ఏ ప్రతి ధక గా అ దేని? 3 ముసులు నైలు
మైదానాన్ని మా వ జీవితానికి వ్యవసాయానికి ఎలా సానుకూ చేశాడు? 4 ప్రాచీన ఈ య్
వ్యవసాయ క్కూలో ఏలాము ప్రాముఖ్య యేమిటి?

§ 7 ఈజిప్టులో వర్షాల ఆవిర్భావం

వ్యవసాయ శుభా న చేతివృత్తులు అభివృద్ధి చె దడ తో గణ వాయకు నెద్ద హోదాలో ఎలా లి
హార్పు వచ్చి దో కులీనులు అని ఎవరిని రివేవాళ్ళ జ్ఞా క చేసుకో డి (§5 4)

అదిను వేటగాళ్ళకు జీవితకు రి దే కనీ ఆహార మాత్రమే ఖ్యమయ్యేది
1 క మనిషిని ఎలాక మనిషి చివరకు ల్లు వృద్ధులు కూడా తి డికో త టాలు డ చేసి
దోచుకోవడ తలెత్తే దుకు అలా టి పర్వతిలో త కోన యితరు చేత నివేయి చుకోవడ
కారణాలు ఏమిటి? ప్రయోజన లేదు ఎ దుక లే వాళ్ళ శ్రమ ఫలిత తో వాళ్ళ దుబ్బలు ని డటమే
గగనమయ్యేది వాళ్ళ ఉత్పత్తి చే వచ్చే వివాళ్ళను మేనే దుకు రిపోయి దేని

ఈజిప్టులో వ్యవసాయదారులు తమ శ్రమ ద్వారా వేటగాళ్ళ క టె ఎక్కువ ఉత్పత్తిచేవా లైలు మైదానపు
సారవ తమైన భూముల్లో ముఖ్య గా వాగిలి కుమగోన డ్డాక అుక్కు గా టలు దేని వ్యవసాయదారు తక తి డికి
త పశువు మేతకీ అవసరమైనదాని క టె ఎక్కువ ప డి చాలిగోహు పా లో డిన ట సా మీద నివేసె
వాళ్ళ అవ రా ను తీర్చడమే గాక కొ త అదన గా మిగిలేది అప్పుడు వ తాన మనుషు చేత శ్రమచేయి చుకోవడ
వాళ్ళ శ్రమ వ భి చన అదనపు ఉత్పాదితాన్ని తీసుకోవడ లాభపాటిగా మారి ది భావాన్నీ పక వు నా రాగీ గా
రానికి చె డికి చేతివని ముప్పు కీ మార్చడ సాధ్యమై ది

ఈజిప్టులో వ్యవసాయ అభివృద్ధి చె దడ తో మనుషు ను దోచుకునే దుకు అవకాశ ఏర్పడి డి మునుషు

దోచుకోవడం అంటే యితరులు తమ శ్రమతో ఉత్పత్తిచే దాన్ని తమ సొంతానికి ఆసుకోవడం అప్పుడంటే దోచి అంటే యితరుల శ్రమ ద్వారా తయారుచేసినదాన్ని సొంత రచుకోవడం

2 వాని అవతరణ

వాళ్లని దోచుకోవడం

ఆదిలో తెగ మధ్య రిగి యిద్దాన్ల భిచ్చి వైలను ఈ యిద్దాన్లు చోచోవాకు దుకే వైలను ముతులు లోవాళ్ల మానవ శ్రమ ఎక్కడైతే అతని అవరాకు ఎచ్చి అదచ్చి ఎరితాన్ని యివ్వవారా భిచ్చి దోచుకుంటున్నారని వైలను చియ్యడం నిలిచిపోయింది కులీనులు వాళ్లని

దీలుగా బుట్టకొని తమ బానిసలుగా చేసుకునేవారని ను జీవ ముతులు అనేవారని

తెగవారు జామును చిర్రాతి సార్లు సోయేదాకా బానిసలు ఎలాముతో నీళ్ల తోడేవారని కావాలి తప్పవారని అనకట్టలు కట్టేవారని భవనాకు రాళ్ల మలిచేవారని బానిసకి ఎలాంటి అడ్డంకం లేదని కాదు వాళ్ల తమ యిద్దాన్లు అడ్డంకం ఉండేవారని వాళ్ల తమ శ్రమతో చేసిన ప్రతిదాన్ని బానిస యిద్దాన్లు సొంత చేసేవారని అతను బానిసలు తిక్కి పుడి శ్రమచెయ్యుకోగోరుకు రిడ అత్యంత కనీసావార మూత్రమే వాళ్లకి యిచ్చేవాడు బానిస యిద్దాన్లు వాళ్లని కొరడాతో బాదనచ్చు అమ్మనచ్చు చను కూడా చూయ్యనచ్చు

ఈజిప్టులో సామంతులకు రైతులకు అంటే బానిస శ్రమకన్నా ఉండేది కాని నీటి సాగుదల కీ మురుగు నీటి తో గిచ్చికి ధిచిన ముఖ్యమైన నులు బానిసే చేసేవారని వాని ను కలిగివున్న కులీనులు ఆ ను మీదా సొంతానికి నీటి జీవనా అ మాయిషి పాది చుకున్నారు

3 కులీనులే

రైతుల దోచి

ఈజిప్టులోని ఎక్కువ భాగం భూమి సామంతులకు రైతులు సొంతమైనా దే వాళ్ల ప్రతి క్కరైతూ తన సొంత భూమిలో తన సొంత ని ముతుతో విచ్చేవాడు అతే కాకుండా వాళ్ల సొంతాని బానిసచే వాళ్ల కాలలు తప్పవారని అనకట్టలు కట్టేవారని

కులీనులు నీటి సాగుదల మురుగు నీటి తో గిచ్చి ను మీదా అ మాయిషి చేసేవారని బానిసచేసే భూముల్లో ఎక్కిరి మేలైన అదా ను భుచ్చేమకునేవారని రైతులు వాళ్లకి తమ లలో శివుల్లో కొంత భాగాన్ని యివ్వాలివచ్చేది

1

2

1 జీవ ముతులు (ప్రాచీన ఈజిప్టు చిత్రం) 2 ప్రాచీన తూర్పుకి చెందిన కర్షక వశ చేసుకోవడం కొన్ని సార్లు (ఈజిప్టు చిత్రం) 1 2 చిత్రాల్లోని మనుషులు భిచ్చి చేశాకు చెందినవాళ్ల వ్యవస్థాన్ని ప్రాచీన చిత్రకారుడు ఎలా చూపాడు?

ప్రాచీన ఈజిప్టులో వర్గాలు

వర	ఆ	దో డీదాలు లేక దో డీకి గురి అయినవాళ్ళ
బానిస యజమానులు 	భూమి బానిసలు వశువు మదలు పనిముట్లు గార	బానిస రైతు శ్రమ ఎంతో శు సా త చేసుకునేవాళ్ళ
రైతులు 	చిన్న చిన్న భూమి దాలు వారు వాడే పనిముట్లు కొద్ది వశువులు	వారు ఉత్పత్తిచే నవాటిలో కొ త భాగాన్ని ప్రభువు కి ఇవ్వేవాళ్ళ
బానిసలు 	నిర్జాతరులు బాని య మాను ఆస్తిలో భాగ	వీరు ఉత్పత్తిచే న శ్రీతిడి బానిస య మాను ఎ చె దేది

క్రీ.పూ 4-3 వ శతాబ్దంలో ఈజిప్టు నాభా దో డీచెయ్య దేవాళ్ళ
4 శతాబ్దంలో వరా ఆనిర్వాన దో డీదారులు అనే వరాలుగా విభజి డి డి
బానిస వరపు రిద్దరి రమ అధ్వాన గా ఉ దేది

ఎ- డీత వర రైతులు

దో డీదారీ వరమైన బాని య మానులు కులీములు వాళ్ళ నిచేయకు డా బానిస రైతు శ్రమమీద తీకే
వాళ్ళ చూపు కి సైత వాళ మిగిలిన ఈజిప్టు వాయి కు భిన్న గా వు దేవాల బానిస య మానులు నాజాకు నార
దుస్తులు ధరి చేవాళ్ళ వాళ్ళ నడుము పటా ను డి గారు డులుగ రాగి ఖడాలు వేలాడుతూ డేవి వాళ్ళ చేతు
కు గారు కడియాలూ మెడ కు గారు గొలుసులూ ఉ డేవి బానిస య మానులు చల్లటి నీడనిచ్చే చెట్లలో ఆవ
రి ప డిన విలా పూరితమైన భవ తుల్లో నివ చేవాళ్ళ గణ వాయకులు బాని య మానుల్లో కెల్లా మిగిలి
ధనవ తులు

ఈజిప్టులో బానిస యజమాన్య వ్యవస్థ తరెత్తవార ఢి చి డి బాని యజమాన్య వ్యవస్థలో కొ దరు వ్యక్తులు
అ లే బానిస య మానులు మరికొ దరిైన అ లే బాని సైన యా మాన్య కలిగివు దేవాళ్ళ వాళ్ళని దోచు
కునేవాల వాళ్ళ శ్రమనీ ప్రాణాని యివ్వు వచ్చినట్లు వివియోగా చుకునేవాళ్ళ

2 1 దోపిడి ఆ టే యేమిటో వివరించి డి కోర్టు ముఘలు మరొకరిని దోచుకోవడం ఎలా సాధ్యమైంది? 2 ఆదిలో ఈజిప్టులో బానిస ఎదుకు చకోవాక్కి వ్రాసిన 4వ 3వ పాస్పాదాల్లో ఎదుకు తీవ్రంగా ఉచేవాళ్ళ? 3 రైతుకి వాని కీ మధ్య తోయేమిటి? వాగ్ముఖ సామ్య యేమిటి? వాళ్ళలో ఎవరి రిక్తుత మరిత అధ్యాసగా డేదీ? మీ వాదించి చూపుచెయ్యండి 4 సారాల్ని ట్టికనీ చిత్రానీ ఉయోగించి ఈజిప్టులో (అ) వాని (ఆ) రైతు (ఇ) బానిస యమాను రిక్తుతని వివరించి 5 బానిస యామాన్య వ్యవకీ అదిమ ముప్పు వ్యవకీ మధ్య పున్న తేడాలు ఏమిటి?

§ 8 ప్రాచీన ఈజిప్టులో రాజ్య ఆవిర్భావం

గణ మాజాలు విచ్ఛిన్నమైన కాలంలో తెగ సానో ఎలాటి మార్పులు వచ్చాయో జ్ఞాక చేసుకో (§5 4)

1 ఈ ఎన్టులో మొదటి దోడిదారులు దోడి చెయ్యడేవాళ్ళ అనేవరా అనిర్వానతో ఆవరా మధ్య సోరాలు మొదలై ది కులీనులు తమ భూమి ఆక్రమిచుకోవడాన్ని రైతులు తిథుటిచారు తాము కష్టించి సాదిచుకున్నదాన్ని వదులుకునే ముకు నిరాకరిచారు బానిస యమానుకోయిక విచెయ్యరాదని అనుకున్న బానిసలు తమ స్వేచ్ఛని తిరిగి సాదిచుకో ప్రయత్నిచారు అన్యధిక బానిస యమానుకు విధేయులుగా పుడేటటు చేయగలిగిది తప్ప మరొకటి లేకపోయింది

వాని యమానులు తెగ నాయకుల హయాన్ని అర్థిచారు భవలులైన నాయకులు సాయుధులైన సైనికులు మట్టుకోగలిగేవాళ్ళ రక్షక భటులూ సైనికులూ సరిపోయిన వారినుట్టుకొని యమానుకు అమ్మగిచేవాళ్ళ బానిస యమాను భూమును వశపరుచు ఇతను రక్షచేవాళ్ళ తిరుగడిన రైతులూ బానిసూ కమ్మిలో బాది జైతలో తోచేవాళ్ళ చకోవాళ్ళ

క్రమంగా రక్షక భటు సైనికుల భ్యసరిగిది అదే క్రమంలో తెగ నాయకుల అధికార సరిగిది అన్యధిక వాళ్ళ నిరకుత సాకులై అప్పితామే నిర్ణయిచేవాళ్ళ గణ నాయకులు రాజ్యం అయ్యారు

క్రీ.పూ 4వ పాస్పాదాల్లో ఈజిప్టులో రాజ్యం ఆవిర్భవించాయి సైనికులు రక్షక భటులు తలారు సైనిక జైల్లసైరా ఆధారపడిన రాజులు వాటిని సరిచేవాళ్ళ

రాష్ట్ర అప్పది ప్రయోగ సాధన దాని సాయతో బానిస యమానులు తాము దోచుకునే రైతు సైనికాని సైనిక తమ తత్వాన్ని విజెల్లుకుమేవాళ్ళ

ఈజిప్టులో మొదట్లో ముమారు 40 రాజ్యాలు ఉడేని వాటి రాజులు తరుచుగా కరితో మరొకరు యుద్ధానికి దిగేవాళ్ళ గెలిచిన రాజు ఓడిన రాజు రాజ్యాను తమ రాష్ట్రో కలుపుకుమేవాడు ఇరా క్రమంగా రెడు నిర్ణయ రిక రాజ్యాలు యేర్పడాయి నైలు నది డెల్టా ప్రాంతమైన ఉత్తర ఈజిప్టు ఆ తటా వ్యాపిన రాష్ట్ర ఓకటి దుగణ ఈజిప్టు - నైలు ది

మైదాన - అ తటా వ్యాపిన రాష్ట్ర మరొకటి

క్రీ.పూ 3000 ఏళ్ల ప్రతిమ కనుగొనబడిన ఈ ప్రాచీన ఈజిప్షియన్ చిత్ర వి తలెయవస్తోంది? చిత్ర మధ్య శత్రువులను నిర్మలించిన యోధుడు ఉన్నాడు అతని తండ్రి దుష్ట ఈజిప్షియన్ రాజు చిన్నామై సాను పోలి పాటుగాలి పిల్ల పుడి దాన్ని ట్టి అతను రాని తలెయవస్తోంది దేగ రూలో చిత్ర దీని హోర్ దేవత ముప్పు తాడునేన శిష్యుని కాలిలో బ్లూని ఎది హోర్ నిలిపివై కాడ మీది ప్రతి గ్రా కీ వెయ్యమది కైదీని నూచిస్తోంది పొరిపోతున్న శత్రు వునికి దచ్చిత్రి ద్వారా రాజ పాలనకు మోస్తున్న రా భటుడు ఎడమ కన్న ప్రతి ద్వారా ముఖ దేవత చిత్ర దీని

సుమారు క్రీ.పూ 3000 వర్సా నాటికి దక్షిణ ఈజిప్టు రాజు ఉత్తర ఈజిప్టును ఆక్రమించుకున్నాడు ఈ యుద్ధాలు క రాతిమీద చిత్ర ద్వారా (పేజీ 44లోని చిత్రాన్ని పేజీ 85లోని పేజీలోని చూడండి) అర్బుడిక నైలు ది ఉరవడి ప్రాంతా రాతి డ అవరోధా ను చి మధ్యధరా ముద్ర దానా వ్యా చి కే రాజ్య ఎర్బుడిది మెన్ రా దాని అయిది

ఈజిప్షియన్ రాజులు రాజుల్ని సారాలు అమోహన ఫారోకి అతనిని అధికారాలు ఉదేవి ఈజిప్టు అతలా ఎన్ని న మీద భూమిమీద రా మీద అతనికి సర్వాధికార పుడేది క ఫారో మరణా అతని కొడుక్కో మరొ ధు పుకో రాజ్యాధికార క్రమి చేది

జోసెఫ్ ఫారో పా కా లో సుమారు క్రీ.పూ 2800 ప్రాంత లో ఈజి 3 ఈజిప్షియన్ సైన్యపు యుద్ధ రాజ్యపు అధికార గణనీయ గా విరిచిది ద డయ్యారలు ఈజిప్షియన్ నైలు ది రాతి డ అవరోధా దుష్టాన

పున్న మాలియా కై నైలు దెల్లా తూర్పు ప్రాంత లోని నాయ్ ద్వీ క్ష కై ద డయ్యారలు చేసి క వరాయి దేశ మీదకి ద డయ్యారలు గురిచి క ఈజిప్షియన్ నా నాయుడు యిరా వర్ణి వాడు

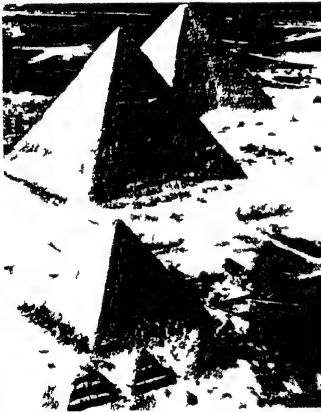
పొరుగు దేశాన్ని వాశన చే కొన్ని గొట్ట
ర్రాజుది తోటలు నే మట్ట చేసి
గ్రామాన్ని విస్తారమయి చే

వేకోది నాన్ని ఊహించు
మరె తోను దివి దీలుగా బుద్ధిని
శోవలు తిరిగివచ్చాయి వియవతగా
రాజుల కలుముట్టాయి నాకు దడిగా

(రదయోత రభుగా భృష్టై స్థాపింతుమితి ఆశోవానియ్య వివరాలను గమనించండి)

4 రమిద నిర్మాణం జోరూ తని తర్వాత ఈజిప్టును పాలించిన ఫారోలూ రమిద్ నిర్మాణానికి ఆర్కాలు జాగ్రత్తలు రమిద్ అంటే శాస్త్ర ముత దేవతను ఉంచిన వాల్ కట్టి ప్రహ్లాదమైన రాతి మాధులు

రమిద్ శిల్ప కళాదీ హెయోప్స్ ఫిరక్కి క్రీ.పూ సుమారు 2600 (ప్రాతర్ నిర్మిడిది దాని ఎత్తు దాదాపు 150 మీటర్లు మట్ట దగర దాని చుట్టుకొత క కిలోమీటరు వుంది ఆ పీరమిడ్ ఎరిచిన 2300 రాతి 4 వో నిర్మిడిది ఆ డల్ఫ్ కెన్ మిక్కిలి చిన్నదాని రుపు రెడున్నర టన్నులు రమిడ్ లడుగు

1 రమిద్ (విమాన సంచి రియ్య డిస్ ఫో) అన్ని టోక్కి వెనక వున్నది హెయోప్స్ రాజుడి ప్రాచీన శాలో పీరమిద్ ప్రవచన ఏడు ది తల్ల కటిగా పరిగణింపబడుతూ డేవి ముడున్నది రాజు బధువు కి ప్రభువ శికు కి చెదిన సమాధులు 2 డల్ఫ్ కెన్ (ఫో)

పున్న గదిని చేరుకునే దుకు క యరుకు మార ఎర్పాటుచెయ్య డి ది ఆ చిన్ని గదిలో ఫిరో షుత్ దేవా ల్ని పోగ్ ని బెట్టు దుతు ది

పెర్నాడ్ బో అనే ప్రాచీన గ్రీకు చరిత్రకారుడు రమిడ్డు నిర్మాణ గురించి యిలా వర్ణించి ర డ్ నిర్మాణ కో రక్షక భటులు ఈజిప్టు అ తటిను చీ రైతుల్ని బాని స్నీ వ త గా తోలుచారు రమిడ్ డ్ రా ణ లో ఎకకా లో మూరు 1 00 000 మ ది నివేశారు కొ తమ ది ర్యలా సు డి డ్దాల్డ రాతి డలు తన్వ తీకారు మరికా దరు వాటిను దు గ మీదకి ఎక్కి ఎ లాక్సెల్సారు ఇ డదు ఆ డల్లి మలిచ వాటివాటి సావా అమర్చారు రమిడ్ నిర్మాణ లో నివేశావళ్లను నిగామాన్లు కమ్మి తో చె న్నచె న్న వారరు (ర ర 7 చూడ డి)

రాతి గను సు చి రమిడ్ దాకా రోడ్డు నిర్మాణానికి రమిడ్ నిర్మాణానికి 30 ఎ గ్ల ట్టి ది రైలులు య్కడ రమిడ్ నిర్మిస్తూ టే అక్కడ వాళ్ల పాలాల్లో కలుపుమొక్కలు దట్ట గా ారిగాయ వాళ్ల పాలా నీలు రఫరాచే ట కాన్వల యుకుతో మేటవోయి మూడు నె కొకసారి నివాన్లని బాబుబాబున్నటికి బుర్చరమై చి రర వలా కమ్మిచ్చె వల్లా వే మ ది కూలీలు మరణి చారు

వీరమిడ్లకి అనతి దూర లో ఏక శి లో ౨ క్స్ మ చబడి ది ౨ క్స్ అ టే ఫిరో ముగ్ చెక్క డి 20 మీటర్ల ఎత్తగ గ్ర హ్మ డమైన హు విగ్రహా ఆ రాతి రాక్ష ఎ త భయ కర గా డ ది టే దాన్ని భీతావా త అనేవాళ్ల

అనాటి ఫిరో అ తుతేని అధికరానికి మూగ సాటులుగా రమిడ్డు యానాటికి ఎదారి సుధ్య నిలిచివున్నాయి

- ౧) 1 ఆదిమ మున్ను వ్యవస్థలో రాజ్య ఉ డేదా ప్రాచీన ఈజిప్టులో రా య్ ఎ దుకు తరిల్లి ది 2 రాజ్యానికి పు డే మౌలిక ఖజానలు ఏమిటి? 3 ఫిరోలు ఎ ఖ్యాలు సాధి చే దుగ్ యుద్ధ చేశారు? 4 ఈజిప్టులో ఎన్ని వే ఏళ్ల క్రిత మైక్య రా య్ ఎర్పడి ది? యాహ్సో మహా రమిడ్ ఎన్ని శరా క్రిత నిర్మి వబడి ది?

§ 9 ఈజిప్టులో రాజ్య పరిపాలన, వర్గాల మధ్య పోరాటం

దేశమ తటా తన అధికరాన్ని నిలుపుకునే దుకను ఫిరో ర జిప్టికి చె దిన

1 తిరుగుబాటుదారుని చ ాయ్య అయీ ప్రా తా కు కులీనుల్ని సా కులుగా నియమి చేసాడు ఆ సా ఎ కులీనుల్ని కైతెత్తు వేరికి డ డ్ద న ఖ్యలో అధికారులు రక్షక భటులు సైనికులు ఉ డేవళ

బానిస య మూసు ప్రాణా కి అప్పి కి ప్రమాద కలిగి చేవాళ్లై లేక ఫిరో ఆ ల్లి ధిక్కరి చేవాళ్లై న అధికారులు విచారణ రివేవళ రాజకు వ్యతిరేక గా క్కుట చేసేవాళ్లే ధ్య చెయ్య చ వేసెయ్య వాని దగ రివాళ్లను చ ల్చ వాని న్మృతి చెర ాయ్య అనీ మనకు అత్య త ప్రమాదకర మైన శత్రువులు బీదవాళ్ల అనీ ఫిరో పె విచ్చాడు ఒక అధికారి తన క్రూరత్వ గురి చి యిలా గర్వ గా చె న్న కున్నాడు నేను మూకలో బీభత్స కలిగి వాను తై డి ను కాళ్లమీద డేలా చేశాను తై డి తన త న్నలు ఒప్పకునేటట్లు చేశాను అ టే తిరుగుబాటుదారు ఒప్పడ రా ట్టుకోడానికి అతన్ని చిత్రహా నలు పెట్టాడన్నమాట

1 కిరీటధారి అయిన ప్రాచీన ఈజిప్షియన్ ఫిరో విగ్రహం 2 కర్ర దెబ్బ తిక్క (ప్రాచీన ఈజిప్షియన్ చిత్రం) 3 రైతు దగ్గర మృదుల మూలు చెయ్యడం (ప్రాచీన ఈజిప్షియన్ చిత్రం)

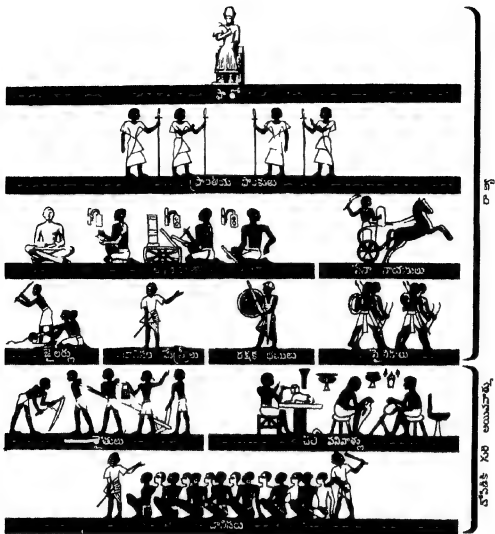
ఫిరోలు పా కులూ అధికారులూ చేసిన కృషి వాళ్ళకి బానిసూ శుభ్రమూ యిచ్చేవాళ్ళ కులీ సుల్ఫీరైతెత్తు సైనికులూ వద్ద వదవులు ఇయ్య వాళ్ళకి భూములూ శుభ్రలూ ఇయ్య అని క ఫిరో తన కొడుక్కి బోధించాడు

2 నన్ను మూళ్ళనైతు వెట్టి చాకిరి

తెలిక రైతుకి ఎంత పాపుదో ఎన్ని పశువులు ఉన్నాయో ఎన్ని పళ్ళచెట్టు ఉన్నాయో అధికారులు వమోడుచోవాళ్ళ చాటన్నీ టిక్ గాను రైతులు ధాన్య రూ లోనూ యితర వస్తువు రూప లోనూ నన్ను చెల్లి చాల్చివచ్చేది ఈజిప్టు అతలా రైతును చి తినుకున్న ధాన్య తో

నిదీన బ్రహ్మ దమైన గాదెలు ఉడేని రైతును చి మమూలు చేస మస్తువులు కులీను కి కానుకలు యిచ్చే దుకూ అధికారు రక్షకధటు సైనికుల పోషణకీ వినియోగి డేని

పంటలు చెడి రైతులు వస్తులు చెల్లి చలేకపోతే వాళ్ళ పని మూడి దన్ను మాటే అనాటి క అధికారి యిలా రాశాడు రైతుకి చెడ్డ రోజులు వచ్చాయి! వన్ను పనులుదారు ఆ ప్రా తానికి వచ్చాడు బల చనావేసే ఆ ఉద్యోగి వెలు రక్షక టిలులు ఉన్నాడు వాళ్ళ దగ్గర దుడ్డుకర్రలు తాటి మ డలు ఉన్నాయి రైతుని వాళ్ళ ధాన్య తెలి చనున్నాడు

ఈజిప్టులో బానిస యజమానులైన ప్రభుత్వపు తోడ్పాటుమీదనే పూర్తిగా ఆధారపడివుండేది తిరుగుబాటు చేసిన ఎడమ అణచివేతను భుక్తి త కర్తవ్య గా పరిగణి చేది

రైతు దగర భాగ్య లేదు వాళ్ళా రైతుని బాదారు అతన్ని అతని భార్యని గొల్లీ దడెక్కలు విరిచి కట్టేశారు రైతు తుకు పులి న కా మధ్య యిరుక్కున్నవాడి బతుకులా వుంది (వర్గ చిత్ర 6 చూడండి)

వస్తులు చెల్లి వడ తోబాటు రైతు మెట్టి చాకిరీ చెయ్యాలివుండేది రైతులు అనక్కట్టులు మరమ్మతుచెయ్యాలి కార్వారు తప్పాలి ఫారో కురీసు భవనా కీ నమాధు కీ డలు తప్పితియ్యాలి

చాలామంది చేతినివాళ్ళ ఫారోకీ యితర న వస్తు బానిస యజమాను కీ చె దిన కార్కానాలో పనిచేసేవాళ్ళ మేక్రియ వాళ్ళని కల్లార్లకు దా కవలా కాసేవాళ్ళ

చేతినివాళ్ళ జీవితాన్ని ఒక ప్రాచీన ఈజిప్షియన్ యిలా వర్ణి వారు చేతి కార్మికుడు ఫ్యాక్ట్రును డి వచ్చే ధూని మీయూ వగ తా మగ దగర వ గి మచెయ్యాలి యుటికి సోయి మ చి గాలి నీ వదానికి అనుమతి కావా లే

అతను మేక్రికి తన భోజన అట్టాలి అతను తన పని పూర్తిచెయ్యకపోతే అతన్ని మేక్రి చా బాదేవాడు రైతు క టె వడ గికి యెక్కువ అ నటు కలుగుతు ది అతను శక్తికి మి చిన నిచేయవ పు టు ది రాత్రిపూట కూడా అతను దీ అట్టాకొని నిచేయవ పు టు ది అద్భుతమైన ఆ త పురాణా దేవతలూ నిర్మి చేపడికి కడుపునిండా తి డి కూడా లేదు అతని ట్టలు చి కి వాతలు అతన్నీ అతని ప్లీన్లీ చితకబాదేవార నేమ నా కల్గారా చూశాను కొరడా తో ఒక చూచ చెయ్యడం

4 బీదవాళ్ల బాదిన

తిరుగుబాటు

ఈజిప్టులో రైతులూ చేతివృత్తు వాళ్లు బాదినలూ ఫిరో తదితర బాదిన య మాను డపకి ఎన్నడూ తగ్గి దివు డేవాలా? ఈ ప్రశ్నకి ఈజిప్టులో రిగిన క తిరుగుబాటును గురి చి థి చిన వర్ణనతో మనకి వాలు దొరుకుతు ది ఆ తిరుగుబాటు క్రీ పూ 1750 ప్రా త రో

జరిగి ది ఈకి ద ఉదహరి చ డిగ వ్రతాన్ని జాగ్రత్తగా చదవ డి ఆ తిరుగుబాటు లా ముగి దో ఆ పుత రో లేదు అయితే బాదిన య మానులు ఈజిప్టులో రాష్ట్రపు నర్త శక్తుల్నీ కూడగలు కొని ఫిరో అధికారాన్ని పునరుద్ధ రి చిన న గతి తెలిసి డే

దేశ అరిష్టాల్ల వర్ణన లో కొంత భాగం

దేవుడు ప్తా చిన రాజ అధికార మీద ప్రలు తిరుగుబాటు చేశారు

రా బాదిన క్క గ టలో ధ్వ న చేశారు బీదవార రాజును బ డిగా వట్టుకున్నారు

దేశ పా కులు ప్రాణాలు దక్కి మకువే దుకు పారిపోయారు అధికారు మ చ పారు వస్తు దస్త్రా ను ధ్వ న చేశారు

బీదవాళ్ల గొప్పవాళ్ల భవనాల్లోకి ప్రవేశిస్తున్నారు

మేలైన బట్టలు చేసుకున్నవాళ్లను కర్ర తో బాదుతున్నారు విలువైన బట్టలు గ వాళ్ల చి కి పాత రో పున్నారు బక్సర్యవ తు వర్ష యిప్పుడేమీ లేదు

ఒక త యెద్దులు కూడా లేని వాళ్లకు యిప్పుడు మ దలు మ దలు పున్నాయి ఒకవాడు ధాన్య వమూలు చేసుకున్నవాళ్ల యావాడు యితరు కు ధాన్య చెల్లిస్తున్నారు బాదినల బాదిన య మానులయ్యారు

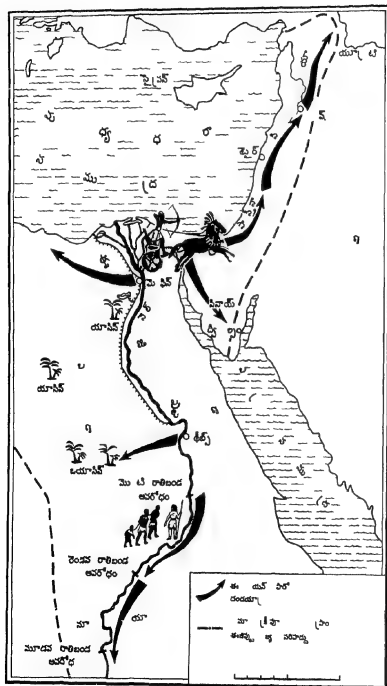
అబ్బా నా పూదరు కుమిలిపోతో ది ఈ అరిష్టా వ్ల నాకు కలుగుతున్న దుఖాన్ని యె తని చెప్పను!

- 1 ఈజిప్టులో రాజు లో అధికారులు ఏయే విధాలు నిర్వహి చేవాళ్ల? 2 బీదవాళ్లను తనకి అత్య త ప్రమాదకారులైన శ్రేతువులగా ఫిరో యె దుకు పరిగణించాడో వివరి చ డి 3 ప్రాచీన ఈజిప్టులో రైతు బాదినల జీవిత పరిస్థితు ను విరి చ ల 4 పైన యివ్వబడిన వ్రతాన్ని చదివి క్రీ పూ 1750 నాటి తిరుగుబాటును గురి చి మీ కథన చెప్పండి

§ 10 ఈజిప్షియన్ సామ్రాజ్య ఉన్నతి, పతనం

(మూ 2 50వ పేజీలోని మూ)

దాని యా మాన్య వ్యవస్థలో ఈజిప్టులో ఎయే వరాలు ఉ దేవో జ్ఞాన మేము ౬ (§7 4)

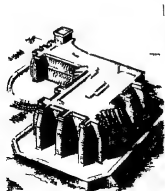

1 ప్రాచీన ఈర్ష్య రాష్ట్ర దండయాత్రలు ఈర్ష్య రాష్ట్ర సింహాసన స్థాయిని అదుపు చేసి ప్రాచీన ఈర్ష్య ఘాతాన్ని దాని దండయాత్ర వారానికొక్క రిపార్టును వ్రాసే వాచక రిపార్టును ఒక దురైతజ్ఞుడు (ప్రాచీన ఈర్ష్యుడు దేవాయనానికి) రథాధ్యక్షుడై ఫారో దాదాని తగిన దురైతజ్ఞులు సోదర మిత్రుల వేరూతున్నాడు దైనికులు ప్రలు బా బాలిక తోబాటు బానిసలు తైరీలుగా బుక్కు బున్నాడు

3 ఈర్ష్యుడు దారి దళ (కప్రాచీన ఈర్ష్యుడు దేవాయన కుడ్యచిత్ర) 4 నూరియోని కప్రాచీన ఈర్ష్యుడు దురైతజ్ఞుడు (ప్రాచీన ఈర్ష్యుడు) 5 ఫారో గుణగన చేస్తున్న మనుషులు

1 క్రీ.పూ 2వ శా.పూలో
ఈజిప్టు ఆర్థిక వ్యవస్థ అభివృద్ధి

క్రీ.పూ 2వ శా.పూలో నాటికి తమ ఆర్థిక వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేసుకోవడం
ఈజిప్టును, (ధాన్యం వి.యాల సాది -లు ఈ ఎల్ ర్యా అవి
ర్చన భారీ నీటి వారుడు మురుగు నీటి తొలగి పాకర్నా క్షునకి తోడ్ప
డి ది ధికారులు యీ సుకో (తి యేడూ వేకొది రైలు నూ

52

5 ఈజిప్టున్ స్కూల్
వతన

ఫిరో ద డయ్యతలు ఈజి యన్ బాని యజమాను ను న స్తు ను చే
ఈజిప్టు శక్తిని వృగి జేశాయి
రైస్య లో చేరుకో దిన ఈజిప్టుయన్ రైతులు యుద్ధాలో మా కిష్కమైన
ద డయ్యతల్లో వివిధ రోగా తోమా మరణి చారు సైనికు చేలు సాగు
చో దుకు ఎ ఒక్కరూ మిగిలేదు రైతు కుటు బాలు వాళనుయ్యాయి వికలా గుడైన లేక బ్లువదిన ఏ సైనికుడైనా
తన గ్రామానికి తిరిగివస్తే అప్పటికీ అతని ఆర్థి గిరి డలు అతని భార్య ల్లా బానిసలుగా అమ్మివెయ్య
డలు తరచు భవిష్యత్తు డేది

తమని కడగ డ్ల పాల్చేసి న స్తులైన ఫిరోసీ బానిస య మాను వీ బీదవాళ్లు బానిసయీ వానాటికీ అధిక గా
డ్యేష చనార భి చారు ఈజిప్టు దేశపు వివిధ ప్రా తాల్లో బీద బాని తిరుగుబాల్లు ప్ర రిల్లాాయి రాజిత
ప్ర లు కూడా ఈజిప్టుయన్లకి వ్యతిరేక గా తమ సోరాలు కొనసాగి చారు ఆక్రమి బదిన దేశ మ చి ఈజిప్టుయన్ స్వైస్
వెలి సోగానే అక్కడ తిరుగుబాటు చె రేగుతూవు డేది

ఆ తిరుగుబాల్లును ఎదుర్కోో దుకు సోరాలు చుట్టువక్క. దేశా ను చి కిరాయి సైనికు ను కుదుర్చుకునేవాళ్లు
ఆ కిరాయి సైనికులు రైతు టా బాని పటా అత్య త క్రూర గా ప్ర వర్తి చేవార అయితే యితర రాజ్య తో
యుద్ధ మయారో వాళ్ల సై అధారపడే దుకు అస్సార ఉ డేది కాదు శ్శతువు తమకి మరి త ఎక్కువ చెల్లి సైని
ఆత టా తే కిరాయి సై కులు డా మార్చి అటు సోతూ డేవోళ్లు

రైతు వివాత బీద బాని రాజిత ప్ర తిరుగుబాల్లు తరచుగా జరగడ ఈజిప్టుయన్ స్కూమాజ్యన్తి
వానవరచాయి ఆ యా మాదియారో తను యి చిన దేశా ను కోల్పోవడమే కాకు డా క్రీ పూ 1వ పాస్టార్డి
మొదట్లో పాడుగు దేశా రాదు ను చి ఆత్మరక్షణకి సైత ఈజిప్టు యిబ్బ డల్లో పడి ది

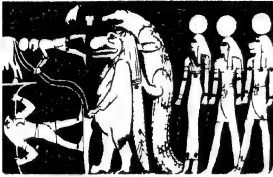
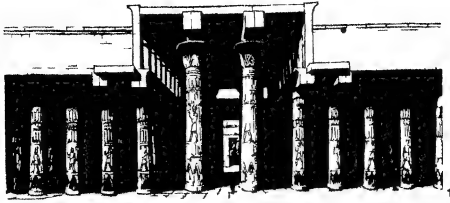
9 1 ఈజిప్టుయన్ రాజ్యపు ద డయ్యత మూ గా ఎవరు ఎలా లాభపడ్డారు? యుద్ధా మూ గా
ఎవరు ఎలా నష్టపడ్డారు? 2 క్రీ పూ 2వ పాస్టార్డిలో బాని యాజమాన్య వ్యవస్థ మరి త ఆధి
వృద్ధి చె ది దన్నదానికి నూచిక ఎమిటి? ర్ష యు త్రా గ లేకు డా బానిస యా మాన్య వ్యవస్థ మన
గలిగివు డేదా? 3 ఈజిప్టుయన్ స్కూల్ బ హీనపడేందుకు కారణాలు యేమిటి? 4 పైక్య ఈజి
యన్ ర్ష స్థావనకీ మూడవ తుత్మోన్ యుద్ధా కీ మధ్య ఎన్ని న వత్సరా వ్యవధి వు ది? మూడవ
తుత్మోన్ యుద్ధా కీ మన కాలానికి మధ్య సుమారు ఎన్ని చే న వత్సరాలు గడిచాయి?

§11 ప్రాచీన ఈజిప్టులో మతం

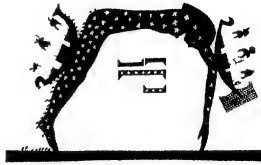
ప్ర ల్లో మత విశ్వాసాలు ఎ దుకు తలెత్తాయో జ్ఞాపక చేసుకో డి (§3 2) వ్యవసాయ ప్రార భమ
వడ తో మత విశ్వాసాలు ఎలా మార్పు చె డాయి? (§5 5)

1 ప్రకృతి శక్తు ఆరాధన

ఈజిప్టులో ప్రాచీన దేవా యా శిధిలాలు యానాటికీ మిగిలివున్నాయి దేవా
యూలు దేవత కు వాస్తానాలుగా వరిగణి వ డ్డాయి దేవాలయారో ప్రిగోలు
వు డేని మామూలుగా అచి తువు త లు కలిగివు డేని సూర్యదేవుడు రా ని ఈజిప్టుయన్లు దేవారి దేవుడుగా
రిగణి చేవోళ్లు ఫిరో ప్రజ ను పాలి చినటే రా దేవతలను పాలిస్తాడని వాళ్లు విశ్వసించేవాళ్లు పగలు తర్వాత రాత్రి

2

3

1 ఫీట్స్ రో ధాన దేవ య లోని క హాలు (పునరుద్ధరణ) కైక్కు (ఎహ్మే దమై న తిలా) ఖా మీద ఆధార పడివు ది అలాటి క్కొక్క థ మీద క వ దమ ది మనుషులు ని దగలు 2 (ప్రాచీన ఈజిప్టుయన్లు దేవుళ్లని యిదిగో యిలా ఊహి చారు (ఈ చిత్ర క మాధిలో దొరి ది) 3 ఈజిప్టుయన్లు ఆకాశాన్నీ సూర్యుణ్ణి యిలా ఊహి చారు (ప్రాచీన చిత్ర) మార్క దేవుడు రా ఆశ లో యనిస్తున్నాడు

(ప్రాచీన ఈజిప్టుయన్లు ఓ రో విచారణను యిలా ఊహి చారు (ప్రాచీన చిత్ర) ఓ రిన్ రా నీ హా న మీద అధిష్ట తుదయ్యాడు రాజ్యాధికార చెప్పిలైన కిరీట వ్యాయద డ కొరడా ను ధరి చాడు ఇతర దేవతలు మృతుని హృదయాన్ని యాస్తున్నారు మృతుడి ఆత్మ ఓ రో ము దు ని దీవు ది మొవలి ముఖ తో పుష్ప సి హా - రాక్షసి - తీర్పును నిరీక్షిస్తా ది

గ్రాతి తర్వాత గలు ఎదుకు వస్తాయో తెలియని ఈజిప్షియను మార్క గవానుడు తన ఎ గారు డవర్ ప్రతి రోజూ ఆకాశ రో ట్రయాణ చేస్తాడని సాయత్ర ఎడారికి వెళిపోతాడని మ్యూజ మార్కగవానుడికి డేగముఖ పుది త్రి కృతి శక్తికి క అధిష్టాన దేవత ఉటుది హృ శిరస్య కలిగి య కర యుద్ధ దేవత జ లే ఈ ష్టుయస్సు శేష గా భయ దేవత యుద్ధ దేవత న మీదకి ప్రాణా తకవై స్థేగు జ మువ్యాధిని వ అతు దగి వాళ్ల అనుకునేవార (కోజి 536వీ చిత్ర మూడ డి)

ఈజిప్షియనల నైలు నది నృస్థాన తెలియదు నైలు దేవుడు కు డతో నీళ ముద్దురిస్తున్నాడని వరద కి అతడు ఎక్కువ నీళ్ల కుమ్మరి చడమే కారణమని వాళ్ల విశ్వ చేవాళ్ల ఈజిప్షియస్సు నైలును తమ పొలా కు రమ్మని ప్రార్థి చేవాళ్ల నెలు తమ ప్రానలు విని తమ ప్రాణాలు కాపాడిన దుకు వాళ్ల చదికి కృతజ్ఞతలు తెలుపు కునేవార (నైలును ట్రైతి చే క పాట §11 చివర యివ్వ డిది)

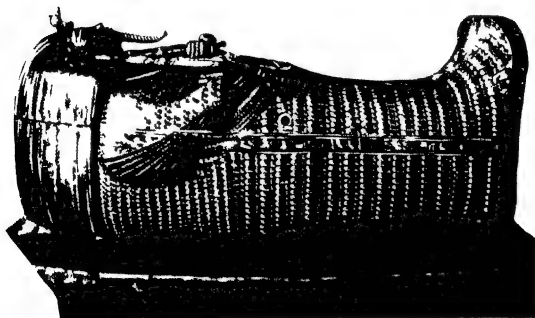
2 అనరుతాన పా దిన

దేవుడి గార

త్రి వే విరోహ యాధై రోజు పాలు తేమలేని వేడి గాలులు వీస్తాయి అని యెడారు ను డి యుుక మోసుకవస్తాయి ఇు ని స్పి రవ్వ లాగ వాలా వేడిగా పు టు ది రా తో మనుషు కూ తుపు కూ పూ రాడదు మొక్కలు వాడిపోతాయి ఆ యుుకలో యొక్కదా వచ్చని గడ్డిమొక్క కని చదు ప్రకృతి

మరణి చినట్లు పు టు ది అప్పుడు వేడి గాలి అగి ముద్ర మ డి చల్లని గాలి వస్తు ది కృతి అనరుతాన పా ది ట్ల అనరుజ్జీవితమవుతు ది

దీన్ని ట్టి దేవుడు మరణి చినట్లు మళ్ళీ ఉద్ధరి డినట్లు క అరాణ గాథ అట్టి ది ఈ గాథ ప్రకార

2

1 ఓ రిన్ అనర్జనకి ధి చిన ప్రాచీన ఈజిప్షియన్ చిత్ర ఓ రిన్ కొడుకు హోరన్ ఓరిన్ వక్కన ని బడిపున్నాడు 2 ఫారో బ గారు ర్కొసాన్ మూతమీద ఫారో రూ చెక్క డి ది

సెల్ అనే దుష్టుడైన వడగాడ్డు దేవుడు యెడారిను డి 50 మి ది హెక్టార్తో వచ్చేవాడు వచ్చి పైర్లు పెరిగడానికి తోడ్పడే ఓ రిన్ అనే దేవుని చోవాడు కాని ప్రకృతి మాదిరిగానే ఓ రిన్ వునరుత్థాన పా దేవాడు

అనరుత్థాన తర్వాత ఓ రిన్ మృతి చె ది పూర్తి పట్టబడినవాళ ఆత్మలు
3 మరణాన తర జీవితం ఓ డే లోకానికి రాజా వ్యాయాధిపతి బాదాని ఈజిప్షియన్ల నమ్మక లా టి

కా క్షుక జీవితాన్ని మరణాన తర జీవితం ఆ బాదు అక్కడ నిరు మ్మదిగా
పు టు ది గోధుమ నిలువెత్తు పెరుగుతు ది అయితే ప్రతి జీవాత్మా ఓ రిన్ రాజ్యానికి వెళుదు చచ్చినవాళ్ళను వ్యాయ
విచారణ చేసేవాడు ఓసిరిస్ తన జీవితం కా లో దేవత యిప్పుడు ధిక్కరి చినవాళ్ళే సిర్ కరి గా ఓడి చేవాడు
భయం కరమైన భూతముకంటే వాళ్ళను మి గేస్తు ది

చచ్చినవాడి దేవాన్ని నిలువ పు చితే వాని ఆత్మ మళ్ళీ ఆ దేవా లోకి వస్తు దని ప్రాచీన ఈజిప్షియన్లు నమ్మేవాడు

1

2

1 క దేవాలయ లో భయం కరమైన యుద్ధ దేవతతోబాటు చెక్కబడిన ఫిరో విగ్రహం 2 ప్రాచీన మూర్తిలో భి
చిన ఒక పూజారి విగ్రహం

మనుషుల దేహాలు కుల్గిపోకుండా పునరావేశానికి దేహాన్ని మెదడునూ శరీరంనూ బయటికి తీసి మృత దేహాన్ని ఉన్న సీటిలో కడిగి దాన్ని రెన్ ప్రావక్ లో బాగా తడిన తెగుడ్డలో చుట్టేవాళ ఇలా చేసిన దేహాలు కుల్గిపోకుండా యెడిపోయేవి ఇలా యెడిపోయిన శవాను మమ్మీలు అంటారు మృత దేహాన్ని మమ్మీగా చేశారుకు చాలా వ్యయమవుతుంది ఈనక ధనికుకు మృత్యు అది సాధ్యమయ్యేది

దేవుల ప్రాణి పాదే దేదుకుగాను ఈజిప్టుయను దేవుళ్ళకి బులు యిచ్చేవాళ్ళ
4. వ్రాజులు అత్యంత ధనిక రైతులు లాము అకలితో ఉండి కూడా స్త్రీ కొద్ది గోధుమ మా బుట్ట కొద్దీ
బానియ మనుషులు కూరగాయలూ దేవాయాకి తీసుకెళ్లేవాళ్ళు బానియ మనుషులు దేవాయా
 కి గారాన్ బానిసీ తువునీ కానుకగా యిచ్చేవాళ్ళు ఫారాలు కూడా
 దేవాయాకి సారవంతమై మూవ్యలు యిచ్చేవాళ్ళు దేవాయాకి బోలెడంత అస్త్రపుదేది ఢీన్స్ రోని ప్రధాన
 దేవాయాకి 80000కి పైగా బానియలు పుదేవాళ్ళు

ప్రతి దేవాయాలోనూ వ్రాజులు - దేవుని శేషులు పుదేవాళ్ళ వ్రాజులు దేవుకు తిడిపో
 వాళ్ళని సభాని చేవాళ్ళ వ్రాజులు దేవులతో మాటాడగలగనీ దేవుళ్ళ అక్షును ప్రకు తెలియజేయగలగనీ
 ప్రార్థనను దేవుళ్ళకి అదజేయగలగనీ ఈజిప్టును సమ్మేవాళ వ్రాజులు చెప్పే మాటల్ని దేవుళ్ళ మాటలుగా
 సమ్మేవాళ్ళు

దేవాయా అస్త్ర వ్యవహారం చేసే వ్రాజులు మిక్కిలి ధనవంతులుగా ఉండేవాళ్ళు బానిసను బగారాన్ బానిస
 భూమిని కలిగివున్న వ్రాజులు తమ బానిసీ బాకీదారుని నిర్దాక్షిణ్యంగా తిడిచేవారు

ఈజిప్టులో ఫారోకి యితర బానియలుమానుకి వారిగా 1000 పుదాని
5. ఫారో వైకరణ వాళ్ళ అక్షును వారెత్తకుండా నెరవేర్చేసే వ్రాజులు చెప్పేవాళ్ళు తమ
 అక్షులు పాలి చేవాళ్ళను దేవతలు ప్రేమిస్తారు ధిక్కరి చేవాళ్ళను ద్వేషిస్తారు
 అని వ్రాజులు ఉద్ఘాటి చేవాళ్ళ ఫారో అక్షులు ధిక్కరిస్తే వాళ్ళు అక్షును పటి భయకర జాడ్యాల శ్రేణు
 దడయాత్ర పటి అరిష్టాలు దాపురిస్తాయనీ రోజుకు గురికాన ముప్పదనీ బెదిరి చేవాళ్ళు

ఫారోకి ఉన్న మాదిరి అరిమిత అధికారాలు వారసమాత్రుకి ఉండజావనీ దేవులకి మృత్యు ఉండగవనీ
 ఈజిప్టును భానిచారు వాళ్ళ ఫారోని కనుక దేవుడు అనేవాళ్ళు తన కిరణాతో ర్యతికి చేసే మార్గభగవాను
 డితో ఫారోని వాణ్ణి పోల్చేవాళ్ళు దేవాయాల్లో ఫారో ప్రాజ్ విగ్రహాలు దేవుల విగ్రహాల సరసనీ బద్దాయి
 (కరో ఫాలో 4 చూడండి) పాపాన్య ప్రలేకా ఉన్నత పశ్చిమ కూడా ఫారో యెదుట సాష్టాంగపడి అతని
 పాద మెట్టిన చోటుని ముద్దుబట్టుకునేవాళ్ళు

ఈజిప్టులో మత ఫారో అధికారాన్ని బానియ మనుషుల దొరతనాన్ని పటిష్ట చేసి దివీధి దైవభీతి
 దేవుల ఆగ్రహ పట్లా నరలోకలో దడవట్లా భయం దకు పైస దీతు పోరాటానికి అవరోధ య్యాయి

నైల్ నదిని కీర్తించే ఒక పాటలో కొంత భాగం

ఈ గేయంలోని ఏవరాలు ఈజిప్టుయన జీవితంలో నైలు నది ప్రాముఖ్యాన్ని ప్రతిబింబిస్తున్నాయి?
 ఈ గేయంలో నైలు నది జీవ కలిగినదని ఈజిప్టుయన్లు విశ్వసించేవారని తెలిపే మాటలు ఏవి?

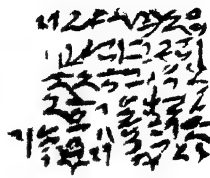
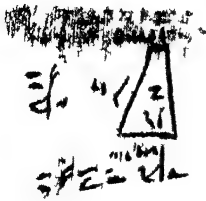
నైలు నదీ దేవతా య య
 ఈజిప్టుకు ప్రాణదాతా య
 నీవు మ దగ్గ జీవిత త
 నీవు కో గ్గ దేశానికి అరిష్ట
 మాన్య కీ సామాన్య కీ అ దరికీ దారిద్ర్య
 నైలు పా గితే దేశానికి ఉత్పన్న
 ర్జణీవు కీ బర తోష
 నీ నల్లనే మాకు మృద్ధిగా తి డీ వీర్
 నీ ప్తే ఈ సా దర్శ మ్
 యువకు తా నిన్ను ఆరాధిస్తారు
 రాజానైన నీకు నీ గ్గులు మ గ్గురిస్తున్నారు

1 మనకి ఈజిప్టున మత గురి చి మూత్రమే తెలివా వాల్ల కీవితా ను గురి చి చాలా విషయా ను తెలుసుకోగ ఈజిప్టుయన్ల మత విస్వాసాల్లో యేది వాల్ల రి ర గ్రురిని గురి చి తెలియజేస్తే ది? ఈజిప్టుయన్ల మతాన్ని టి వా గ్రధాన వృత్తి యేషిట్ తెలుసుగ వా? ఈజిప్టున మత లో ర్యా వరా అవిర్భాన గురి చి నూచి చే విషయాలు యేమిటి? 2 ఈజిప్టులో పునరుత్థాన చ దే దేవుణ్ణి గురి చిన కాన్యక గాధ ఏ దుక పుటి ది? 3 మరణాన తర జీవిత లో ఈజిప్టున విశ్వా ను చి ఎవరు లాభ ద్ధారు ఏ దుకు? 4 § 11¹ ఈజిప్టున బాని యు మాను ను గురి చి మీరు కొత్తగా నేర్చుకున్న విషయాలు యేమిటి?

§ 12 ప్రాచీన ఈజిప్టులో ప్రాథమిక శాస్త్రీయ జ్ఞానం, లిఖిత భాష అవిర్భావం

అదిమ మానవులు ప్రకృతిలో ఏ ఉపయోగకర విషయా ను గమని చార్ యీ వరికీ న ను ఎలా ఉపయోగి చు కోగలిగారో జ్ఞా కంచేసుకో డి

1 గణితశాస్త్ర పుట్టుక వ ట చేతికి వచ్చినప్పుడు రైతు మట్టి విత్తనా కి యె త ధాన్య ావ డి మట్టి ెరు వచ్చి దాకా తినడానికి యె త ధాన్య కావ డి లె గ్గ వేసుకునే వాడు క చు తయారుచేసుకునేటప్పుడు తగర తో యె త రాగి వన డి లోహకారడు జాగ్రత్తగా లెక్క వేరు వ నీవు డేది ఈజిప్టుయన్లు అనకట్టలూ గృహాలూ నిర్మి చినప్పుడు క్లిష్టమైన లెక్కలు వేసుకోవ వచ్చేది నిర్మాణానికి యె త కా యె త సామగ్రి యె తను డి కార్మికులు అవసరమయ్యేది వాళ్ల లెక్క వేసుకోవ నపు డేది ఈజిప్టు గా గ్రమ పర్యవసాన గా గణిత ఉత్పన్నమై డి ఈజిప్టున కు భిన్నాలు తెలుసు వాళ్లకి లక్షలు పడి

1

2

1 రేఖా గణిత చిత్ర పుస్తక ప్రాచీన ఈజిప్షియన్ పాఠశాలలో క ముక్క 2 క చుత్ చేస ప్రాచీన ఈజిప్షియన్ వైద్య రికార్డు

క్షయిత తెలుసు పది క్షయి నూని చన పచ్చివప్పుడు అలాటి ాద్య భృల్ల చేతులెత్తి ఆళ్ళర్య వెలిబుచ్చే మన్ని బొమ్మ గీతాళ

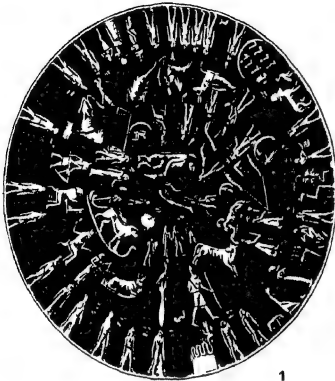
కాలువలు తవ్వేట్రుదూ భూమిని పాలాలుగా విభజి చేట్రుదూ గృహ నిర్మాణ చేటవ్వుదూ వాళ్ల ఉరి తలా నూ కోణా నూ కొ మన పు డేది దీనిను డి రేఖాగణిత (జ్యామిట్రి) అనే శాస్త్ర ఎట్టిది జ్యామిట్రి అనే గ్రీకు దానికి భూమిని కొ వడ అని అర్థ

ఈజిప్షియన్ వ్యవహారులు వ్యవహారునికి ధృ గా పు డడానికి నైట్ నదికి యెచ్చుడు వరదలు వచ్చేదీ ము దే తెలుసుకోవ పు డేది నైలు వరద ను అనేక ప వత్సరాలు గమని చిన తర్వాత రైతులు క విషయ గుర్తి వారు

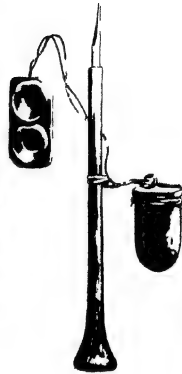
2 ఖగోళశాస్త్ర ఎట్టుక

వరదలు వచ్చే ము దు నైతిపాతీ ఆకాశ లో నక్షత్రాలు దే స్థాన లో పు డేది ఈజిప్షియన్ గ్రహ నక్షత్రా గమనాలు జాగ్రత్తగా గమని చసాగు వాళ్ళ క ఆకాశ పట పైత తయారుచేశారు ఈవిధ గా రైతులు గ్రహ నక్షత్రా ను

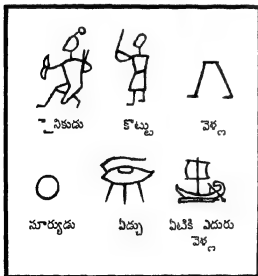
గనుని చదవ ద్వారా అదితో గ్రహ నక్షత్ర శాస్త్ర అభివృద్ధి అయి దీ దీన్ని ఫ శాస్త్ర అటారు ఈజిప్టు ముద్రా నూ ఎడారిలోనూ ఉన్నప్పుడు నక్షత్ర గతినిబట్టి దిక్కులు తెలుసుకునేవా వా ది క ఒక ఆకాశాన్ని పరిశీలి చేవాళ కనుక యానాదు మనకి తెలి న చాలా నక్షత్రాలు హు గానే వాల్లీ తెలియపు ఈజిప్టును వ చా గ రూపా దించారు 365 రోజులు క వత్సరమౌతు దు నిరయి చాడ

1

2

1 ఆకాశ లోని నక్షత్రాలు కు స ది చి ప్రాచీన ఈజిప్టున్ పట ఈజిప్టుయన్ నక్షత్రా ను రాశిలుగా చేర్చి వాటి దేవుళ్ళ పునుషు న్ము మా అ తే నకు దా నముద్రపు ఏనుగు హ వృత్తిక వగైరా తుపు బొమ్మ నూ న కేతాలుగా యిచ్చారు 2 ప్రాచీన ఈజిప్టు లోని రాత రికరాలు ఏరాబుడ్డి ముక్కు చెక్కిన రెల్లు పు నీటి బాడి 3 ఈజిప్టున్ హైర్ గ్లోఫ్లు

3 ఈజిప్టులో వైద్యశాస్త్ర

వైద్య పరిజ్ఞాన మొదట అదిమ ప్రాదమూ ది మమ్మీ ను తయారు చేసే క్రమంలో ఈజిప్టు మౌన శరీరపు అత్యంత నిర్మాణాన్ని గురించి తెలుసుకున్నారు ఆ రిజ్జాన రోగా ను యిచ్చే దుకు తోడ్పడింది రోగ నిర్మలము చేసే దుకు వైద్యులు రోగి వాడి రిశీలి చేసాడు చాలా మొక్క రోగనివారక గుణాలు వాళకి తెలుసు ప్రాచీన ఈజిప్టు నుంచి కనుకో చేసే శస్త్రవైద్య రికరాలు మనకి భిచ్చాయి

4 ప్రాచీన ఈజిప్టులో

లిఖిత భాష

క్రీ.పూ 4వ శతాబ్ది వాటికే ఈజిప్టుయన్లు తాము జ్ఞాతకాబ్బుకొని వోటితో యితరుకు అదజేయగలిగిన తక్కువ యొక్క జ్ఞాన సేకరిచారు లి అనవర ఎర్పడింది ఈజిప్టులో చివరకు ర్యా అవిద్యనతో లిఖిత భాష అనవర చిది

మొదట్లో ఈజిప్టుయన్లు తాము చెప్పదలుచుకున్న దాన్ని కేవల బొమ్మలు గీచే వాళ్ళగా మార్చుడ ని రోజు దుకు కనయ గీ మధ్యలో చుక్కా టేవార విన్నుతో వున్న మనిషి బొమ్మ గీస్తే సైనికుడు అన్నమాట (ఈజిప్టులో భవిష్యంతులు బొమ్మలో ఎలా వర్ణింపబడ్డాయో గుర్తుచేసుకోండి 44వ శతాబ్ది చిత్ర చూడండి) తర్వాతి కాలంలో పూర్తి పదానే కాక విడివిడిగా అక్షరాలూ ధ్వనిలూ సాచి చదానికి వాడగలరు వాడుకో వచ్చాయి

చిత్ర కేతా ను పైర్టోగ్లిఫ్లు అంటారు ఈజిప్టుయన్ లిఖిత భాషలో 750 చిత్ర కేతాలు వుండేవి మరిత వేగంగా రాయగలిగే దుకుగాను వరించబడవైన కేతాలు రూపొందించబడ్డాయి

ఈజిప్టులో రాతరికి అనువైన సార్న్ టెల్లులు ఉండేవి సేమునటియూ సార్న్ కాడలు నైలు నది కట్లో నాలుగైదు మీటర్ల పొడవు పొడిగి ఈజిప్టుయన్లు మామూలుగా సార్న్ కాడలు వ్రసేటటుగా కోకదాని కొకటి అతికి కాగిత రోగ తయారుచేసేవాళ్ళు ప్లబ్లీము కాడలు రగులతో ముచ్చి వాళ్ళి కాగిత మీద రోవాళ్ళ ఈ కాగితాలు మట్టి కదాని కొకటి అతికించి పద్ద చుట్టలు తయారుచేసేవాళ్ళ ఈ చుట్టల్లో కటి 40 మీటర్ల పొడవు వుంది రాతతో వున్న యీ చుట్ట ను కూడా సార్న్ నే అనేవాళ్ళ ఈజిప్టుయన్లు రాళ్ళమీద కానాలు కూడా చెక్కేవాళ్ళు

5 ప్రాచీన ఈజిప్టులో

పాఠశాలలు విద్య

ఈజిప్టు రాజ్యానికి విద్యానతులైన అధికారులు భవన నిర్మాణ వన నిర్వాహకులు తదితర విద్యానతులు అనవరమయ్యారు ఆదుకే ఈజిప్టులో బాలురకి పాఠశాలలు ఉండేవి ప్రభువు అధికారు పూజారు ల్లు పాఠశాలకి హరమ్యేవాళ్ళ ల్లు వారకల్లో చాలా ఎళ్ళ చదివేవాళ్ళ వాళ అభ్యాసాలు చేసేవాళ తెక్కులు చేసేవాళ్ళ పెద్ద పిల్లల సార్న్ కాగిత మీద రోవాళ్ళ చిన్న ల్లు కార్నినకు డాకు మీద రోవాళ్ళ విద్యార్థులు రాయగా ఉపాధ్యాయులు తప్పలు దిద్దిన అభ్యాసాలు యీమధ్య భ్యమయ్యాయి

పాఠశాల్లో విద్యార్థులు ఉండేకి చిన యీమాదిరి బోధనలు దడనలు ఉండేవి నీచేత్తరాయి నీనోటితో చదువు నీకటె ఎక్కువ తెలివవళ్ళను చివరపాడు లేకపోతే నీపిల్ల చిట్టుతుంది దడదడగలరా భవేత్ కుగ్రాడి చెవులు వీచి మీద వుంటాయి బడిత భాషేవాడికి అర్థమయ్యేది ఉపాధ్యాయుడి సహాయకుణ్ణి బెత్త మనిషి అనేవాళ్ళ అతను సోమరి పొగుటోతు కుగ్రాణి కొరడాతో బాదుతూ డేవాడు

ప్రాచీన ఈజిప్టులో రాతకోతలూ విజ్ఞాన శాస్త్రయ పరిజ్ఞానమూ బాని యజమానుకి సగౌరవం ఆదుబా

బుద్ధుని కీర్తి అవతరణకి మహత్తర ప్రాముఖ్య పురి విజ్ఞాన శాస్త్రము రిజ్ఞాన సాయానికి చేతి
 భుక్తు కి భవన నిర్మాణానికి దోహద చేసి ది లిఖిత భాష జ్ఞాన రిరక్షణకి దాన్ని పుద్ది తరచుచి మన తరానికి
 కలసి మనవి మరొక కలసి అదృశ్యుడనికీ తోడ్పడి ది

ప్రాచీన ఈజిప్టుయన్ లిఖిత భాషని ఎలా చదివారు

ప్రాచీన ఈజిప్టుయన్ మౌలిక లిఖిత భాషని దరిమలా మరచిపోయారు ఈజిప్టుయన్ శాసన వరూ
 చదవలేకపోయారు ఈజిప్టుయన్ హైరాగ్లిఫ్ ను (చిత్ర కేతలి) కాళ్ళుత గా జ్ఞోయి టేలని ది
 19వ శతాబ్ది మొదట్లో రొజెట్టా అనే ఈజిప్టుయన్ గ్రంథ దారి రాలి ని యూరోపీయ
 కొచ్చారు (7వ శతాబ్ది చిత్ర 1 చూడండి) ఆరాతి కమీద ఈజిప్టుయన్ గ్రంథ శాసనాలు న్నాయి
 క రాజాశ్రయ క బాక్సులో యిచ్చండి గ్రీకు భాష అనాటికి తెలియతర ప్రపంచాలూ వచ్చిన
 ఎ సెల్స్ అనే క ప్రాచీన పండితుడు రాజాశ్రయని వతి శ్రీత శతమూ ఒకటి ఒక్కరాన్ని నూచి
 న్న దని ఊహించాడు అయితే వాటిలో కొన్ని అచ్చులు కొరవడ్డాయి వివిధ ఇజిప్టుయన్ శాసనాల పేర్లు చూడట
 ద్వారా ఎ సెల్స్ కొన్ని చిత్ర కేతల అర్థాన్ని తెలుసుకున్నాడు అతని తెలిస్తే పుస్తక పుస్తక మరొక
 శాసన దొరకడ తో అతని పరిశోధన కృషి చేరికై ది తను అర్థ మేసుకున్న చిత్ర కేతల ను వివరంగా చి
 తుక్కొన్ చేరూ తదితర సెల్స్ చేరూ ఎ సెల్స్ చదవగలిగాడ ఈజిప్టుయన్ లిఖిత భాష రహస్య
 తెలుసుకునే దుకు యీ పరిశోధన నాది అయి ది

ఎ సెల్స్ పరిశోధనా కృషిని యితర పండితులు కొనసాగి వారు ప్రాచీన ఈజిప్టుయన్ లి రహస్య
 యటవడి ది అనేక సెల్స్ లా శిలా శాసనాలూ బయట డ్డాయి రిశోధకులు వాటిని చదివారు

టోలెమీ కి యోసెఫుస్ నామా కీతనాలు ఈ రెండింటినూ టు కి వేర్వేరు శతాబ్దాలు డ యోగి
 డ్డాయి ఆడ శ్రేణ్లో మొదటి చివరి శతాబ్దాలు ప్రతి గాన్ని నూచిస్తాయి

- ౧ 1 ఈజిప్టులో శాస్త్రము జ్ఞాన ఎలా ఆ ర్చించి చిది? 2 వెనక బీడుగా పుస్తక మెక్కుటూమి ని సాగు
 చెయ్యని విర్ణయ వలడినప్పుడ ఆ వని చేదుకు ఎయే విషయా ను గురిచిన జ్ఞాన లెక్కలూ
 అవసర ? 3 నమ్మడ లోనూ ఎడారిలోనూ ప్రయాణ చేసేటప్పుడు ఏయే విషయా ను గురిచిన
 జ్ఞాన వేటిని గురిచిన లెక్కలూ అవసర ? 4 ఈజిప్టులో లి ఎలా అచిర్చించి అభివృద్ధి చెది దో
 వర్ణిచండి 5 ప్రాచీన ఈజిప్టులో అక్షరాస్యులు ఎ దుకు తక్కువగా ఉడేవారే?

§13 ప్రాచీన ఈజిప్టులో సాహిత్యం కళలు

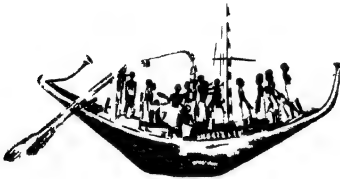
(మార్క్ 2)

కళ ఎప్పుడు ఎలా ఎక్కిందో జ్ఞానం చేసుకోండి (§ 3 1)

1 సాహిత్యం

ఈజిప్టులో సాహిత్యం పాఠశాల నుండి వచ్చింది. అది వరకున్నాక ఈ ఎక్కిన కృతులు సాహిత్యం ఉన్న గ్రంథాల డిటెయిల్ కనుక్కున్నారు.

దేవుళ్ళు సాహిత్యం నుండి వచ్చింది. దాని కథల్లో ఈజిప్టులో జీవితమూ విదేశాల్లో కూడా వర్ణించబడినాయి. నేక ఎక్కిన పురాణాలు - ముఖ్యంగా దేవుళ్ళ కృతుల కీర్తి చిహ్నాలు - వెలువడాయి. ఓ రోజు కట్టుకథ ప్రత్యేకంగా వ్రాసినది సాహిత్యం. ప్రభుత్వం విధేయంగా ఉంటూ సామ్రాజ్య ఈజిప్టును ఉద్దేశించి చెయ్యడం బోధనలు ప్రత్యేకంగా వ్రాసినవిగా ఉన్నాయి. నీయమాని ముందు వగు బిడ్డ తన ఎక్కిన తనయ మాని ముందు మోకరించింది.

1

2

3

1 బృహత్ కూడిన క ప్రాచీన ఈజిప్టులోని ఓడ సమాచారం 2 క సమాధిలో భృష్టమైన బానిస వర్ణమేక్షకుడి విగ్రహం 3 ఒక పెద్ద జాడీని మోస్తున్న ఆసియావాడి చిత్రం చెక్కబడిన క్షర చెయ్య

బీదవాళ్ళు తమ పాటలనూ సామెతలూ రాడినలేకపోయారు అ చేతనే వాటిలో కొద్దిగా మూత్రమే మళ్ళీ లభించాయి అలా ఆ దిన వాటిలో కడుపును బలో కూడిన ఎర్రాదులు ధ్వనిస్తాయి

లిఖిత ఆధారాలే కాకుండా మాధుర్యా దేవాలయాలూ కూడా ప్రాచీన ఈజిప్టు

2 ప్రాచీన ఈజిప్టుయన్ మార్పుల యుగపు మత విశ్వాసాలను గురిచే దృక్పథాలను గురిచే తెలియజేస్తాయి క్రీ.పూ. 2వ హక్ సాల్విజో రమిడ్జు నిర్మించడం నిలిచిపోయింది మాధి ఎకశిలో తొలగించబడింది దానిలో ఫారో కీ ధనికు కీ కొన్ని గదులు కేటాయి బహి ఎక వే మృతుని ఎమ్మి ది రచనకపోతే శిలా విగ్రహమో కొయ్య గ్రహమో మార్పిలో నిదేది ఈజిప్టుయన్ మృత్యు ప్రకారం మృత వ్యక్తి ఆత్మ విగ్రహంలో కూడా జీవిచి ఉడగడు మనిషి ముఖాన్ని రూపొందించడంలో ఈ యిన్ శిల్పాలు ఉన్నత శిల్పాలు అడుగువారు కమాధి లేక దర్శనకాలోని మకవెలురులో వా శిల్పాలు విగ్రహాదిరిగా కాక నజీవ వ్యక్తు మార్పిరిగా కనిపిస్తాయి (కర్ ఫాలో 1 మాడడి)

సమాధిలో ఆ ధనికులు జమీని యో బొమ్మలు గోమీద చిత్రీకరిస్తాయి అలాటి చిత్రాలలో తుగ్గ గోధుమ బును మునుషులు కోస్తూవుటారు చేతి నివాళు తమ కార్ఖానాల్లో మరుకుగా నివేస్తూవుటారు విడుకో తువులూ కోటూ ఫాచెయ్యడుతూవుటాయి గృహయ మనికీ అతిథు కీ గడుకులూ వ్యత్యాసాలు వినోద చేకూరుస్తూవుటారు

కొయ్యతోనో మట్టితోనో చేకవటవాడి బొమ్మ బరువులు మోస్తున్నవూ బొమ్మలు బానిస మేస్త్రీ బొమ్మ మార్పిలో ఉంచబడి ఆ చిత్ర నిమైత పాటలుగా కార్ఖానాలుగా ఆ బొమ్మలు మటుడికో నివేసే బానిసలుగా మారుతాయని ఈజిప్టుయన్ల విశ్వ మేవాళ్ల తమ మరణానంతర జైత బానియ మునుషులు ఉదాని ధనవతులు కోరుకున్నారు

ఒక రైతు సమాధిలో అతని శరీర తోటాటు మమ్మి స్థానంలో కొయ్యలో చెక్కిన కమనిష బొమ్మ ఉంచబడి మరణించిన బానిసలు ఉమ్మడి సమాధిలో వూడ్చిపెట్టబడేవాళ్ళ

ఈజిప్టులో వాస్తవిక శిల్ప మారదర్శకత్వలో బ్రహ్మ డమైన విశేషగా

3 ప్రాచీన ఈజిప్టు దేవాలాలు ఆ కరి చదివిన దేవాలాలు నిర్మించబడ్డాయి

దేవాలానికి పోయే బాటకి రెడు వక్కులా బారులు తీరిన ఎక్స్ ప్లయ ఉన్నాయి మనిషి నిలువెత్తుకటె అయిరారు రెట్లు పెద్దనైన ఫారో విగ్రహాల దేవాలయ ముడు నిలిచివున్నాయి రెడు గోపుర మధ్య వున్న యిరుకు బాట దేవాలయ ప్రాగణ లోకి దారితీసింది

ఆ ప్రాగణానికి చివర మనకగా వుండే ఒక ఆర్డర్ హాలు ఉంది హాలు పైకప్పు డన్న కొదిన్న భామీద ఆధార పడివుటుంది కొన్ని హాలోనిన్న భాలు పారన్ కాడం కట్టను పోలివున్నాయి మరికొన్ని హాళ్లలో న్న భాలు నిటారైన తాడిచెట్టు మార్పిరిగా యి కొన్ని హాళ్లలో చివర వూతపూన కాడ మార్పిరిగా ఉన్నాయి

థీబ్స్లోని ప్రధాన దేవాలయ స్తభాలు 23 ఎటర్గ పాడుగు వున్నాయి ముదురు నీలైక స్తంభిద గడు వన్నె నక్షత్రాలు చిత్రీచబడ్డాయి గోపురాలపైన గోడలైన స్తభాలపైన ఫారో ఆర్డర్ హాలులు తువు శిరస్సులున్న దేవుల బొమ్మలూ చెక్కబడ్డాయి (ఈజి 54లోని చిత్ర 1 మాడడి) కొన్ని బొమ్మల్లో ఫారోలు దేవుళ్లతో ముచ్చటమూవుటారు మరికొన్ని టిలో వివిధ శత్రువుతో పోరాడుతూ వాళ్ళని ఓడిస్తూవుటారు ఇకొన్ని టిలో ఫారో టిటి చేత్తో కడరు శైలి ముఖధిస్తాడు నైలు నది ఒడ్డున ఫారో బృహత్ విగ్రహాలు నిలిచివున్నాయి

సుహేల్ గురించి ఒక ప్రాచీన ఈజిప్షియన్ కథ

ఈ కథ గేయ ఆధారంగా ప్రాచీన ఈజిప్షియన్ జీవిత గురించి మరే చెప్పకూడదు.

సుహేల్ క ఈజిప్షియన్ ప్రభువు ఫారో మరణానంతరం అతను కొత్త ఫారో అయినట్లు రాధానో అందరూ ఘనంగా ఆయాకు సరిపోయారు. యెదోలో అతను దాహతో చచ్చిపోతే అది తరువాత ఆ అప్రమత్తంగా అతను నాకు పూరాడలేదు. నా గొతును దీపింపించి మరణం యిలాగే ఎటు దనుసన్నాసు అన్నాడు యెదోలో గ్రేరే మదలు తోలుకపోయే వాళ కడిన మన తను బతక గలిగా.

ఆ యాలో సుహేల్ క రాజాకొలుపుతో చేరాడు. రా అతన్ని సైనికాధికారి చేశాడు. తరువాత యీతను గురించి సుహేల్ యిలా చెప్పాడు. నేను దక్షిణ ప్రాంతాల్లోనూ ఉన్న మైదానాలలోనూ పదావును చీ వసుషిల్ని దూరంగా తరిమేశాను. తువును దాచు ఆక్రమించు మనుషుల్ని చీను చేశావాణ్ణి. వాళ అపారమలా సాధించే మేముకునేవాణ్ణి. నాథాను చాత శావాణ్ణి సుహేల్ కు వాగ్దానంగా న్నానాల్లా కొదవలేదు. ఇది తాను ఆ యాలో మరణిస్తే తన పా మమ్మీ కాదుగదా అని అతన్ని యెప్పుడూ కలిగి ఉండి చేది.

థీబ్స్ లోని దేవాలయ శిథిలాలు (ఫోటో)

ఈజిప్టుకు తిరిగి సోదానికి అతను ఫారో అనుమతి పొంది చి ఈజిప్టు కెలాడ రా ఫ స ఈ తను ఫారో యెదుట సాష్టా గ డి ఫారో తన బు లో అతన్ని లేవెత్తి చి దాగా లేవలేదు ఫారో అతని క యిలా ఒక మాధీ కట్టమని అజ్డా చాడు మరణాన తర అతను ఆ మాధీ ౬ చ డ్దాలు

గేయం

పెద్దుగూకులూ మే
గోధుమ గి లు మెయ్యల్లి దే
గారెలు పూటుగా ఉన్నా
గి లు కారిపోతున్నా
డలు ని డి గి లు
క్కుల్ని చి కారిపోతున్నా
మేమి కా మోస్తూ ఉ దాల్చి దే
మాని గు డెలా రాతి డలా

1 తవ్వకాల్లో యట ద్ద సమాధు ను ట్టి ఈజిప్టుయన్ కీవత గురి చి మత గురి చి య యే తెలుసుకోగ ? 2 ఈజిప్టుయన్ శిల్పులు ఎవరి విగ్రహాలు చెక్కారు చిత్రకారులు ఎవరిని చిత్రీ చారు? ఈజిప్టుయన మనుయల్స్ రమిడ్గా దేవా యాలూ విగ్రహాలూ ఎలా టి ఆలోచ చూ బావో గ్గాలనూ రేకిత్తి చేసి? 3 ఈజిప్టుయన్ క లో మీకేమి నచ్చుతు ది ఎమి నచ్చదు? 4 ఈజిప్టుయన్ కళకీ అదిను కళకీ మధ్య ప్రధానమైన తేడాలు యేమిటి? ఈ తేడా విషయ లో మీరిచ్చే వివరణ యేమిటి?

ప్రాచీన ఈజిప్టు చరిత్రను గురించి మీరు సరిగా

అవగాహన చేసుకున్నారా? బాగా మననం చేసుకున్నారా?

1 మాన్ 1లో ప్రాచీన ఈజిప్టు ఎక్కడు దో చూచ డి దాని ఉనికిని గురి చి చెప్ప డి 2 ప్రాచీన ఈజిప్టులో కొ దన్ని మరికొ దరు దోచుకోవడ అప్పుది ఎలా తలెత్తి ది? ఈజిప్టులో దో డీ వరాలూ తలెత్తాయన్న వి యాన్ని ఎ లిఖిత వ్రత్రా ఏ చారిత్రక మూలాధారా ప్రాతిపదికమీద మీరు నిరూ చగ రు? 3 ఈజిప్టు బాని య మౌనులు బీద వాళనీ బానిసల్ని ఎలా అణచివు చారు? ఆ దుకు బానిస యజమానులు వినియోగి చినవాటిలో కనీస మూడు పద తు ను పేర్కొన డి దోపదికి గుర్తినవాళ్లు డనను చి విముక్తి పా రే దుకు వ్రయత్ని చారా? మీ వాదనని నిరూ చ డి 4 ఫారోలు యుద్ధాలు ఎ దుకు చేశారు? ప్రాచీన ఈజిప్టు చరిత్రలో యుద్ధాలు వహి చిన పిత్ర యేమిటి? 5 ప్రాచీన కా లో జన ఈజిప్టు నైలు నది వర అనేవాళ్లు ఇది ఎ తవరకు నరై నది ఎ తవరకు నరై నది కాదు? మీ వాద నని నిరూచి చ డి 6 పేరమిడ్లు ఈజిపు లో నిర్మి వ డట బట్టి యాకి ది ఆ కాలో యే నిర్ధారణలు చెయ్యవచ్చు (అ) ఈజిప్టులో జన బలికన వ్యవస్థ గురి చి (ఆ) ర్యా గురి చి (ఇ) మత గురి చి (ఈ) విజ్ఞానశాస్త్ర గురి చి? 7 ఓసిరిస్ని గురి చిన కట్టుకథలో ప్రాచీన ఈజిప్టులోని వ్రకృతి మానవ కార్యకలాపాలు ర్యా ఎలా వ్రసి ది ఓతమయ్యాయి? ప్రాచీన ఈజిప్టు చరిత్రలోని తేదీ ను మీరె త బాగా గుర్తు ట్టుకున్నచి తనిఫి చేసుకో డి కా రేఖ పేజి 85లో ఉ ది

ప్రకరణం నాలుగు

ప్రాచీన కాలంలో ఆసియా మైనర్

ఆసియా మైనర్ మధ్యదరా న నమ్మరాకు చేరి వున్న ఆ యా ద్రావిడ వస్తు భాగ అది చాలా ఏడారులూ
కైన్ మైరానాలూ ఉన్న ప్రాత వాటి మధ్య సారవ తమైన నదీ మైరానాలు ఉన్నాయి వాటిలో మిక్కిలి పెద్ద
మైరానాలు యూఫ్రేట్స్ టైగ్రిస్ అనే రెండు మహా నదు మధ్య ఏర్పడ్డాయి

§14 మెసోపొటేమియాలో వర్గాల ఆవిర్భావం

(మార్ 2)

వ్యవసాయ పశుపోషణ అభివృద్ధితో ఎయే నమాజాలు తలెత్తాయో జ్ఞాక చేసుకోండి (§5 3)

1 దక్షిణ మెసోపొటేమియా

ప్రకృతి

ఆ యాలో ఈజిప్టుకు ఈశాన్య భాగాన యూఫ్రేట్స్ టైగ్రిస్ అనే రెండు
పెద్ద నదులు ప్రవహిస్తున్నాయి అవి కాకనన్కు దక్షిణాన ర్వతాలో ఎక్కి
వర్షియన్¹ భుజాల్లోకి ప్రవహిస్తాయి ఆ నదు దిగువ ప్రాంతంలోనూ
మధ్య ప్రాంతంలోనూ ఆ రెండు నదు మధ్య వున్న భూభాగాన్ని ప్రాచీన

కాలో మెసోపొటేమియా అనేవారు

మెసోపొటేమియా దక్షిణ భాగ నది ఒడ్డుతో విడిచుకు వదులైన వల్ల భూమి ఆత దీర్ఘ కాని చలికాలో
అక్కడ వర్షపాత యొక్కువ వేతా మదగా బురద కప్పకొని వుంటుంది వతరుతువులో వర్షతాలో ముచు
కరుగుతుంది యూఫ్రేట్స్ టైగ్రిస్ నదులు పుట్టిన ఆ వర్షతాలోని ముచు కరిగిన మూగా నదులు ఉప్పుగా
వరదలు వస్తాయి

వరదలు తగేటప్పటికే నేకకలాడే వచ్చటి మొక్కతో విడిచుటుంది కాని వీడలో ఉష్ణోగ్రత 50 డిగ్రీ

మెసోపొటేమియా అన్న గ్రీకు పదానికి నదు మధ్య అని అర్థం

దక్షిణ మెసాపాటేమియా (ఫిట్)

సెట్టిగోడుకు చేరుకుంటుంది మొక్కలు త్వరలోనే మాడిపోతాయి శిశుమొర ఇటు రి ఎడారి యైత్రాకి విస్తరిస్తుంది ప్రాంతాల్లో నీరు నిలిచి మురికి రుబతాయి

దక్షిణ మెసాపాటేమియాలో లోహ గాని రాయిగాని లేదు కాని నది ద్రునిడిలో లత్య తరతనైంది దక్షిణ మెసాపాటేమియాలోని సారవంతమైన గామయైత్రులు అర్ధిచి

2 దక్షిణ మెసాపాటేమియా అక్కడ నివసించిన మొట్టమొదటి నులు క్రీ.పూ 7000-6000
ఆదివాసులు వత్సరా నాడే కొయ్య రాగ్లతో సాయ చేసారు మేకు
 గిరెలు ఆవులు వారు వాళ చిత్తడిలో అభ్యుద్భింస

రెల్లు ఎవ్వ తోనూ గుడిసెలు నిర్మి చుకున్నారు

నది వరదులు ఆ గుడిసెను వాళ్ల చేతి తగవు రదలో మనుషులు కొట్టుకుపోయేవారు వుడ తువులు కొట్టుకుపోయేవి కొక్కివ్వుడు ట్రైగ్రో యూప్రట్ నదులు కమ్మిపోయేవి వాని ల్వడు ప్ర మొత్తానికే జ ప్రళయ వచ్చి దేమో అని వేది క మలేరియా తేళ్ల వాళ్ళ వురుగు బారిన దేవాళ్ళ వారు వుడు జ తువు మ ద మీద దాడులు చేసి అదని దులు రెల్లు పాద మధ్య నివస్తా వట్టి ధ్వ శస్త్రా డేవి

ఈ కష్టా నమళ్లలో న నిర్మర కోల్పోలేదు ప్రాతీయ దాలుగా ఎర్బడేవాళ్ళ బురదనే నుడి నీరు తొగి చదానికి తమ పాతాల్లో నీరు పారి చుక్కడానికి రైతులు కాలువలు తవ్వారు జవానాసా నూ డ్ల తోట నూ వరద నుడి రక్షి చుక్కడాకి వాళ్ళ వాటి చుట్టూ కట్టలు కట్టేవాళ్ళ వ్య సాయదారులు దిగి పోయిన చిత్తడి

నేను దున్నే దుకు అనువైన నాగలిని కనిపట్టారు (శీ 69 చాడడి) నుడు పేదల్లో వాగు తమ సారా స్వామి ను చి నీళ్ళ తోడేవారు

3 క్రిష్టా 3వ శాస్తాబ్దిలో
దక్షిణ మెసోపొటేమియా
ఆర్థిక వ్యవస్థ

ఎరడ నే నా అరావ్యు నైనా పట్టుద తో కూడిన మానవ శ్రమ వియ సాధించిది మైదాన ప్రాంతలో అక్కడ బకార్లు తవ్వడాలు చేశారు రైదాన గోధుమారాగిని సాసా చట్టా పద్ధతిని ఖర్చుదారులు చెట్లు పుడేవి ఖర్చుదారు తేనె తయారుచేసా గి జల్లి బ చెరుకుగా వాడేవారు ఆ చెట్ల బెరడులోని నారతో తాళూ బట్టలూ తయారు

చేసేవారు ఖర్చుదారు వృక్షానికి మెసోపొటేమియా జీవితంలో మిత ప్రాముఖ్య పుడేదే ఆ ఆర్థిక వ్యవస్థ అనేవారు ఎవరూ మైదాన నివాసాదుగాలే చుట్టూ గొర్రెలూ అవులూ మేత మేస్తూ డే

1

2

3

4

1 దక్షిణ మెసోపొటేమియాలో క నాగలి (ప్రాచీన చిత్ర) గరాటితో కూడిన గొట్టా నాగలికి అనుర్ప డి ది విత్తనాలు గరాటి సోస్తారు దుక్కి విత్తులు నాటడ ఏక కా లో రుగుతాయి 2 మెసోపొటే మియాలోని క తూక రాయి 3 దేవుడికి రాక్షసుడికి మధ్య రిగిన సోలాహానికి బది చెన ఎక్కిటి కధకి ప్రాచీన చిత్రీకరణ (70వ శతాబ్దిలో ఈ పురాణ కథ చదవ ది) 4 ప్రళయాన్ని గురించిన పురాణ కథ చెక్క డిన ఫ క

చేతివనివాళ్ళ పట్టణాల్లో విన చేవాళ్ళ ట్టణాల్లో వ్యాపార మరుకుగా రిగేది దుణు మెసాపాటేమియా
 1 లు పారుగు ప్ర సు చి లోహాలు క వ రాయి కొనుక్కుని అ దుకు మారక గా గోధుమ ఖరూరాలు ఉన్ని
 యిచ్చేవాళ్ళ క్రీ.పూ 4వ పాస్టాల్లో చేతి నివాళ్ళ రాగితో గార తో క మతో (మతో కొనె ఆ వ్య గా)
 వస్తువులు తయారుచెయ్యడ వేర్లుకున్నారు ఉన్ని ట్ట కు దుణు మెసాపాటేమియా చాలా 1 ది 2 ది మెసా
 పాటేమియా వాసులు మట్టితో తొట్టెలు పెటెలు గొట్టెలు తయారుచేస్తా వుట్టి ఇటు లో ఇ ల్ల కలు
 క చేవాళ్ళ

దక్షిణ మెసాపాటేమియాలో భూమి ఎ త సారవ తమైనద లే క గా జ వాటితే 100 గా లు భి చేసి
 ఒక్కొక్క ఖర్బూరపు చెట్టు ఎడానికి 50 కేరో ఖర్బూరాలు కాడి అలాటి ఎప్పు మై ల మూ గా
 మానవ శ్రమ వ చేవాడి అవసర కు మి చిన ఎ సాయాన్ని మకూర్చేది అవిధ గా దో డికి అవకాశ తలెత్తి డి

మెసాపాటేమియాలోని కులీనులూ వ్రాజురలూ విస్తార గా భూము ను ఆక్ర
 4 వరా అవతరణ మి మకున్నారూ బాని ను వశ చేసుకున్నారూ అక్కడ మార ద్రివ్య గా మి
 యోగి బడే నె డి బిళ్లలు వాళ్ళ దగర పెద్ద యెత్తున పోగుపడ్డాయి

చాలామ ది రైతులూ చేతివనివాళ్ళ ధనికు కు రుణ డాదరు వాళ్ళ అసలు సొమ్ముతోబాటు అద గా పెద
 మొత్తాన్ని తిరిగి చెల్లి చాల్చినప్పటి సామాన్య గా బీదవాళ్ళ అలా చెల్లి చలేకపోయేవాళ్ళ వాళ తమ జీవితకా మ లా
 రుణగ్రస్తులై పు డేవాళ్ళ సాత రుణ మీదే అదనపు మొత్త (వడ్డీ) చెల్లి చే దుకుగాను బీదలు నిర తరాయ గా
 శ్రమి చన వచ్చేది వాయిదా సొమ్ము సకా లో చెల్లి చకపోతే తన కుటు బ భయలూ వ్యయ గా తమ బానిసలుగా
 అమ్మివెయ్యబడతామని రుణగ్రస్తులు నిర తర భయ తో కు గిపోతూ డేవాళ్ళ

సా త పా ాత్రిగా లేని బీద రైతులు ధనికు ను చి కాలకి తీసుకునేవార భూమిని కాలె పనుకున్న రైతులు
 పా లో వ డిన బలో గ పాలూ తోటలో డిన ల్లలో మూడి బ రె డు వ తులూ ఘాస్సిన యివ్వాలి
 యుద్ధ లో పట్టు డిన శైలీలు కూడా బాని లు అయ్యేవాళ్ళ బానిసలు డేవాయ కీ ప్రభువు కీ చె డిన
 భూములో పనిచేో వాళ్ళ మెసాపాటేమియాలో బాని ల్ని తమ కళ్ళ పెకెత్తని వాళ్ళ అని లిచేవారు వాళ
 తమ య మాను కళలోకి చూో దుకు పెకె సాచా చేవాళ్ళ ారు

దక్షిణ మెసాపాటేమియాలో వ్యవసాయ పశుపా న చేతివుత్తులు అభివృద్ధి చె దడ తో బానిసలు స్వయాయుత
 సమష్టి రైతు వరమూ ధనిక బాని యజమాను వరమూ రూపా దవార తి వాయి

ప్రపంచ ఎప్పుడూ గురించీ జలప్రళయం గురించీ

దక్షిణ మెసాపాటేమియా కట్టుకధలు

నరకు గురి చిన కట్టుకథ దక్షిణ మెసాపాటేమియాలో ఎ దుకు పుట్టి డి? అది ప్రాచీన
 శాశ్వత లో పుట్టగలిగిందా?

1 భూమి అ లా మహా నమ్మద చేత ము చివెయ్య డి డి దేవుళ్ళ భూమిని నీటిను చి చేసుచెయ్య
 కు డా భయ కరమైన క రాక్షసుడు అడ్డుకున్నాడు డేవార్తదేవుడు ఆ రాక్షసుడితో పోరాడి వాడిని చ చేసి

శరీరాన్ని రెండు గభాగాలుగా చేశాడు దేవుడు ఆ శరీరపు పాగాను చి అకాశాన్ని చే దాన్ని క్షత్రా తో
ఆ కరి చాడు దేవుడు శరీరపు దిగువ భాగ ను చి భూమిని సృష్టించి దానిమీద మొక్కలు మొలి చాడు
తుకోటిని సృష్టించాడు దేవుడు తొలి మానవు ను త సా త రూపానికి త్రివిజులుగా మట్టితో తయారు
చే పాణ పోశాడు

2 భూమిని తనీ వరదల్లో ము చెయ్యడ ద్వారా నాన్ని వాళన చెయ్య నీ దేవుళ్ళ నిర్ణయి చుకున్నారు
కాని దేవత యీ నిర్ణయ గురించి కమనీషి గుడి విర్రానికి వినియోగి డ్ద రెల్లు కాడ కి చెప్పింది
ఆ రెల్లు కాడలు యీ విషయాన్ని ఆ గుడి య మానికి చెప్పాయి అతనోకొద్ద డ నిర్మి చాడు
తన కుటు భుల్లీ నిపుణులైన చేతి నివాళనీ రకరకా తుప్పల్లీ ఎటుల్లీ దానిలోకి
ఎక్కి చాడు దేవుళ్లు నిరయి చిన రోజున అకాశాన్ని కారు మబ్బులు అలుమున్నాయి కు డసోతగా వర్ష
కురింది భూమి ఆ తా జ మరుమైపోయింది ఆ ఓడమీద ఉన్నవాళ తప్పగిరి నాళ దరూ చచ్చిపోయారు
ఆరు రోజులు గడిచాక తుపాను విలిచిపోయింది క్రిమ గా నీరు తగ నార భి చింది ఒక కాకి ఆ డమీద
ను చి ఎగిరివెలి భూమిని కనుక్కుంది తర్వాత తుపు తోపాటు మనుషులు అక్కడికి చేరుకున్నారు

ఈ కట్టుకథలు మెసాపాటేమియాను చి యితర దేశాకి న్యా చాయి కృతి శక్తు ల్లు భయ దేవుళ్ళ ల్లు
విశ్వాసాన్ని దృఢపరచింది పూజారులు యీ భయాన్ని ఆ రాచేషుకొని న దేవుళ్ళని ధిక్కరి దేవుళ భూమిమీదకి
ఓ కొత్త ప్రళయాన్ని యితర ముప్పల్లీ వ వాళ్ళని శిక్షిస్తారని బెదిరి చారు

9 1 దక్షిణ మెసాపాటేమియా ఈజిప్టులోని భౌగోళిక రిస్థితు ను పోల్చినాడ డి వాటి మధ్య సామ్య
యేమిటి భేద యేమిటి? 2 ప్రాచీన కా లో ఈజిప్టు దక్షిణ మెసాపాటేమియా నాథా కు ఉమ్మడి
వైన కార్యకలాపాలు యేమిటి? దక్షిణ మెసాపాటేమియాలో రైతులు ఎ దుకు ముదాహరాలుగా
నివ ఎంచేవళ్ళ? 3 దక్షిణ మెసాపాటేమియాలో వరాలు యె దుకు అవతరి చాయి? ఈ ప్రశ్నకి జవాబు
చెప్పడ మీకు కష్టమైతే ప్రాచీన ఈజిప్టులో వరాలు ఎ దుకు తరెల్తాయో జ్ఞానక చేసుకో డి
(§7) 4 ధనిక జానిన య మానులు వ్యత క్రతులైన బీదవాళ్ళని ఎలా దోచుకున్నారు? 5 దక్షిణ
మెసాపాటేమియాలో ఎన్ని వే యేళ్ళ క్రిత వ్యవసాయ ఆర భమైంది?

§15 మెసాపాటేమియాలో తొట్టతొలి రాజ్యాలు చాబిలోనియన్ సామ్రాజ్యం

(మూ 2)

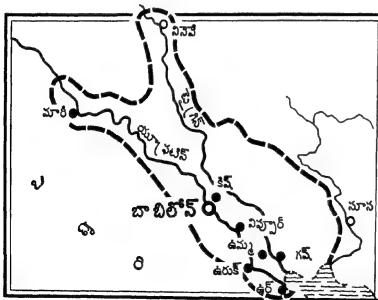
ఈజిప్టులో రా్య ఎదుకు ఎలా ఏర్పడి దో జ్ఞాక చేమికోడి రా్య షణాలు ఏమిటి (§8 1)?

1 మెసాపాటేమియాలో తొట్టతొలి రాజ్యాలు

దక్షి మెసాపాటేమియాలో క్రీ.పూ 4వ హెక్టార్ల వరక రా ఆవిర్భవ తో రాజ్యాలు ఏర్పడ్డాయి దాదాపు 12 క్క నగర లో ఒ స్వత్ర రా్య ఉ డేది ఈ నగర రాజ్యా రాాలు పైని అధిారు రక్ష ధటుల తలారు సాయ తో బీద చ్లా బాని ట్లా మారి గ వ్యవహరి చేసాక

నగర రాజ్యా రాజులు యిరుగుసారుగు ట్టణాను ముట్టడి చి వాటిని ధ్వ న చే నాచాలు బానిలు గ్లా వ చేసుకునేవాక లేకపోతే బ న తాన వాళ్లను చి క్కమైనా వసూలుచేవా గ్లా

దక్షిణ మెసాపాటేమియాలో య్యూఫ్రటీ నది ఒడ్డు బాబిలోన్ గర చాలా అనుమా మైన ట్ల తో య్యూఫ్రటీ ది ట్రైగ్రో ది నమసా మ్లా చే చోట నిర్మి డిది వర్తకులు ాద్ద నా లో స్థాని అవ రమైన వరుకులు తెచ్చేవాక దక్షిణ మెసాపాటేమియాలో ఉత్పత్తి అయ్యే వరుకులు వాక తీసు పోయేవాక (స్థాని ట్ల వి వస్తువులు ఉత్పత్తిచేవాక్లో వాక తీవ రమై వస్తువులు ఏమిటో గుర్తుచేమో డి) మెసాపాటేమియా ముఖ్య

మెసాపాటేమియా రాజ్యాలు

● ఉక్ క్రీ.పూ 3వ హెక్టార్లలో న రాజ్యాలు

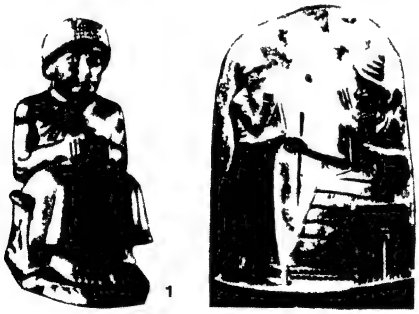
హెక్టార్ల పి తని బాబిలోన్ రాజ్య వరుకులు (క్రీ.పూ 18 శతాబ్దం)

భూమిరాలు బాబిలోన్ 7 దా సోయేవి రువైన నరులు మూటలో గాడిదలు ఆ మూట ప్రయాణ చేసి బాబిలోన్ మెసోపొటేమియాలో కె మిక్కిలి ద వాణ్య గలమూ క్రివ తప్ప క ర్యపు రాధానీ నగరమూ అయి ది నగర మధ్య గే రీ లో గిడ్డ గు లో కూడి జారు ఎ ది వారలో చేతి ను పామూ లీ నావికు చ్చి యిటుకతో కట్టిన గుడిసెలు ఉ డేవి

3 హమ్మూరాబి సా నలో బాబిలోన్ సా నలో హమ్మూరాబి క్రీ పూ 1792-1750 మధ్య బాబిలోన్ సా నావ్యాన్ని పాలి వాడు బాబిలోనియా చాలా ఐక్యతన తప్పేనదైతరు ఆ రాజు ఆయుధ ప్పు మైన ార్ధ్యవై విర్మి ఎలిగడు అతను ప్పు మెసోపొటేమియా రాజు మధ్య క హ ను వినియోగి చుకున్నాడు వాళ్లలో ఒకరితో పొత్తు పెట్టుకొన్నాడు వాళ్లద్దరూ కలి తమ శ్రువు భూభాగాలు పశవర్మణ్నాడు త్వత హమ్మూరాబి అక్మిక త వెనకట ప్పు దారుమీద రాడి చేశాడు యోగ తోనా నక్కుజిత్తు తోమూయానత్తు మెసోపొటేమియా అతను అక్రమి చుకు న్నాడు బాబిలోన్ రాజు సా నలో శక్తిన తప్పిన ర్య ఎర్పడి ది

4 హమ్మూరాబి రాజు శా నాలు హమ్మూరాబి సా నలో బాబిలోన్ ర్య ఆ తర్వాతనా లు పాటి చవ న శా నాలు చెయ్య దాయి అధికారులు ర్య పొరు మధ్య తగ్గి ను విచారణ చే నేరస్తు కు రాజాగారి యిచ్చ మేరకు చెయ్యబడిన యా శా నా కారం జ్జలు విధి చేవార్ల ఆ శా నాలు ల్లి క్క రానికీ జ్జను విధేని వాయి

20వ శతాబ్ది మొదటో మరాతత్వ శాస్త్రజ్ఞు నిలువెత్తుక పే దదై ఒక స్థలాతి కను కనుగొన్నారు

1 గడ్డ నగర పా కుడి విగ్రహ క్రీ పూ 3వ హ్సాబ్ది 2 హమ్మూరాబి శా నాలు చెక్కబడిన ఒక భాగ దేవుడు రాజుకి అధికార చెప్పామైన ద డాన్ని ఆ దజేస్తున్నాడు

దానిమీద హమ్మరాబి రాజు శా నాలు ప్రభాగన ఆ రాజు హమ్మా చెక్క డిప్పువాయి (ది శా నా ను చదివి శ్రుతి వాయి యిప్పు డి)

బాబిలోన్ ర్యామేమిటి ఈజిప్టు ర్యామేమిటి ఒక ప్రయోగ యంత్ర వాని యి నానులు ఈ యంత్ర ద్వారా బీద ప్రైనా వాని ప్రైనా తమ అధి త్యాన్ని నిలుపుున్నారు బాబిలోన్ ర్యా వాని యి నాను ర్యా

హమ్మరాబి రాజు శానాలో కొన్ని

ఈ శా నాలు బాబిలోన్ సామ్రాజ్య లోని బాని స్తుతిని గురి ఎ తెలియస్తాయి? డడా చెల్లి ఎ విషయ లో శా న ఎ కట్టుదిట్టాలు చే ది? ఈ శా నాలు ఎలా టి దర్బారో శే నేరానికి వేర్వేరు శిక్ష కు లవకాళ కల్పి చి ది? హమ్మరాబి తన శా నాలు న్యాయ ప్రవీ అదృతమైన వని చెప్పుకున్నాడు మీరు ఆ మాటలో కీప్విస్తా?

నేను హమ్మరాబిని దేవత చే వియుక్తుడనైన నాయకుణ్ణి రాజు కు రా ఎ యూ ట్ వె డి పుష్ప జనావాసా ను యి చినవాణ్ణి దేశ నాలుకమీద త్యమూ న్యాయమూ పు చాను దేశ ప్ర తీతిగాన్ని శాభాగ్యవ త చేశాను

ఈ నాటిను డి నే విలా శా స్తున్నాను

దేవత సామ్మ గాని రాజు శామ్మ గానీ దొ గిరి చి వానికి మరణద డ విం ఎ డుతు ది దొ గ సామ్మ ఎముకున్నవానికి కూడా మరణద డని విధి చ డుతు ది

బానిసను - మగ బానిసనైతా ఆడ బాని సైనా - దొ గిరి చినవాని మరణద డన విధి చబడుతు ది

పారిశోయన బానిసను దాచినవానికి మరణద డన విధి చ డుతు ది

బాని దేహ మీది గుర్తును తొ గి చినవాని ప్రేళ్ళ ఇ డి వ డతాయి

కడు మరొకని బానిసను చ తే ఆ బాని కు డులు అతను తన బాని సు యివ్వాలి

కడు మరొకని యెద్దను చ తే ఆ యెద్దకు బదులు తన యెద్దను యివ్వాలి

రుణ పున్నవాడు తన భార్యను గాని కొడుకును గాని కూతుర్ని గాని మూడే డ్డ సాటు బానిసగా యివ్వాలి

తనకు నరినమానుడైనవాణ్ణి చె వమీద కొట్టినవాడు జరిమానా చెల్లి చాలి

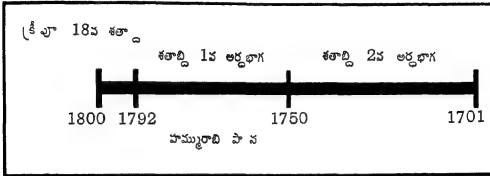
తనక టె అధికుడైనవాణ్ణి (అనగా క కులీముట్టి లేక పూజారిని) చె వమీద కొట్టినవాడు ఎద్దు చర్మపు కారదాతో 60 డెబ్బలు తినాలి

చినరి భాగ లో యిలా పు ది నేను హమ్మరాబి అనే న్యాయమైన రాజును సూర్యదేవునిను డి ఈ శాసనా ను కానుకగా సా రాను నా మాటలు అదృతమైనవి నా చేతలు అద్వితీయమైనవి

2) 1 దక్షిణ మెసోపొటేమియాలో రాజ్యాలు ఎ డుకు అవతరి చాయి? ఈ ప్రశ్నకి జవాబుచెప్పడ మీకు కష్టమైతే ప్రాచీన ఈజిప్టులో రాజ్యాలు ఎ డుకు అవతరి చాయో జ్ఞాపక చేసుకో డి (§8 1)

బానిస దేహ మీద య మామలు తమ గుర్తులు చేపాళ్ళ - వ

2 చెప్పండి (అ) హమ్మరాబి శాసనాలు ఎవరి ప్రయోగాలకు కావాల్సి? (ఆ) బాబిలోన్ రాష్ట్రంలో ఎలాటి సామాజిక వ్యవస్థ అమల్లో ఉండేది? మీ సమాధానాలకు సరిగ్గా 3 హమ్మరాబి తన అధికారాన్ని ప్రారంభించిన తరువాత మూడు సంవత్సరాలలో ఎలా వినియోగించబడ్డాయి? 4 §15 రాష్ట్రంలోని ముఖ్యమైన అంశాలు ఏమి తెలుసుకున్నారు

సంవత్సరాలను లెక్కపెట్టడం

ఈ రేఖాచిత్రం హమ్మరాబి పాలనా కాలాన్ని చూపిస్తుంది. 18వ శతాబ్ది మొదటి నాటి వత్సరాన్ని చివరి వత్సరాన్ని గమనించండి. చివరి అంకె 0 లేదా 5 మొదటి అంకె 2 నుండి వచ్చినప్పుడు చివరి అంకె 5 శతాబ్ది మొదటి గానీ చూడండి అది 1800లో మొదలై 1751లో ముగియింది. ఆ శతాబ్ది రెండవ అంకె మొదటి నాటి వత్సరం యేమిటి?

ఆ రేఖాచిత్రం హమ్మరాబి పాలనా కాలాన్ని చూపిస్తుంది. తన ఎన్నెన్నో పాలనా కాలం లెక్కచేసినట్లు క్రితం అది ముగియింది క్రీ.పూ 1792కి ముందరి వత్సరం యేమిటి? క్రీ.పూ 1792కి తర్వాతి వత్సరం యేమిటి? బాబిలోన్ లో హమ్మరాబి పాలనా కాలం కాబట్టి ఈ రేఖాచిత్రం ఏ సమయం భవిష్యత్తులో బాబిలోన్ లో హమ్మరాబి మరణానంతరం 232 నాటి వత్సరం కు కొడబడుతుంది అది రిగిది ఎప్పుడు?

§16 క్రీ.పూ 1వ సహస్రాబ్ది ప్రథమార్థంలో ఆసియా మైనర్

(మాన్ 2 77వ పేజీలోని మాన్)

క్రీ.పూ 4వ-2వ సహస్రాబ్దిలో ఆసియా మైనర్ వాసుకు ఏయే లోకాలు తెలుసా? జ్ఞానకావేళ కోడి (§14 3 4)

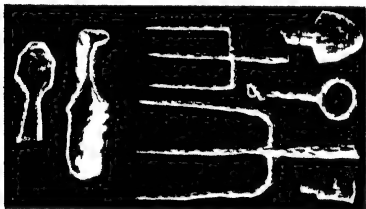
1 ఇనుము తయారీ ప్రారంభం

తర్వాత వాళ్ళ బొగసు అ లి ఏ అది వరి త బాగా మ డే దుకు తిత్తు తో గారి డివే ళ అ మ ట మూ గా
ఇను ఇనిజ ను ఏ ఇను ముద్దలు ఎర్రదేవి కమ్మత అ ముద్ద ను ఏ గిటి రి ర మూ ఆయుధా మూరిచేళ్ళ
రాగి తగరా క లె ఇనువ ఇనిజ మరి త ఎక్కువగా స్వవయ్యేది అ దుక రాగి య నిముట క లె
ఇను ఎనిముట్టు మరి త ఎ్పిత్ వ్యా త గా ఉ రేవి

2 ఇనుము కని¹ట్టడ

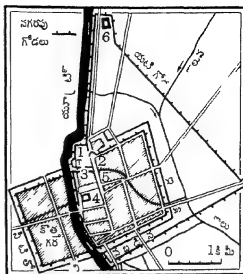
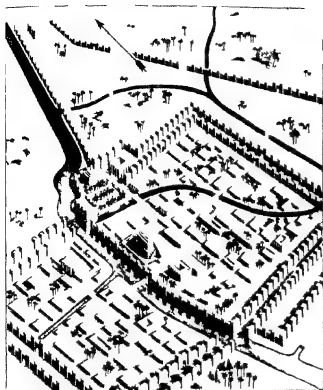
దాని ప్రాముఖ్య

సహాయదారులు ర్యూటర్లను సహజంగానే నిర్మితమైన
 వీరు సరిగ్గా ముగిసినట్లు ఆయా మేనేజర్ల పై మౌనంగా ఉండటం వ్యతిరేకంగా
 నాగలిచింది (క్రిస్టిన్ 15 హిస్టోరిక్ వెబ్సైట్లో ఉంది) తులనాత్మకంగా
 వుండటం వలన మేనేజర్ల డేవోట్ల అక్కడ పనిచేసే వ్యక్తుల అభివృద్ధి
 సాధనం మరింత మేల్కొనడం నిర్వివాదం అని వరకాని దౌహద చేసింది

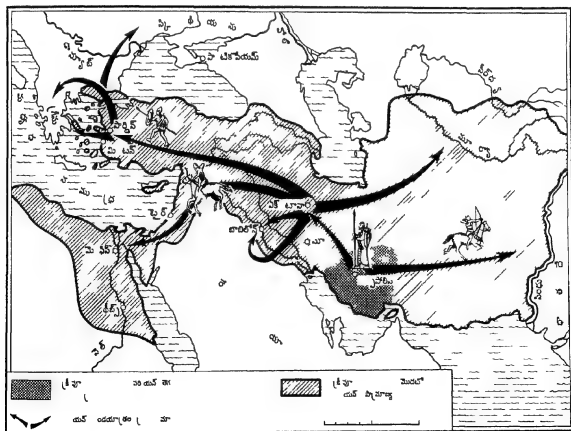
1 (శ్రీ) లా మెంటు హాస్పిటల్
నాట ఇంటిముఖం 2 వ
ముఖ్యత వైద్య కైర్యు (వైద్య
చిత్ర) 3 ఫోటోగ్రఫీ (ప్రతి
(త) ఫ్లిచిమెంట్ టెక్
వెల్లియూ డి (63-10 త)
చిరమ్యుల (యోజనా నిధి
మెరుగై ది 4 (శ్రీ) లా 6వ తర
బ్లిట్ బాటోల్ ఎ బుద్ధరణ
(మో గవర్నమెంట్ చిత్ర) ఫ్లెషు
ఎనెర్జెటిక్ ఫ్లెషులో చూ డిన రా
భవాను లాకా ఉద్యమాను తది
తర కట్టడా మూ గుర్తిచ డి (కె
ఫోటో 8 కూడా చూడండి)

1	9	ది	4	ద	య	గో
2	9	ది				(బా
		ది				బా
3		ది				ది
		ది				ది

(క) ప్రాంతం కంట్రోల్ చేయడానికి
సైన్యం

ఇను నిమిట్ట సాయ తో వ్యవసాయదారులూ చేతి వివాహాలు తక్కువ అయి తక్కువ వయస్సులోనే పెళ్లి పెట్టుకొంటున్నారని తెలుసుకున్నాం.

ఆ యా మైసర్లో వ్యవసాయ చేతివృత్తులు అభివృద్ధి చెందడంతో బానిస యావస్య వ్యవస్థ మరింత వేగంగా అభివృద్ధి చెందింది. మైసూర్లోనూ ర్యత ప్రాంతాల్లోనూ కొత్త రాజ్యాలు తలెత్తాయి. బ్రాన్స్ కేషియర్ ఉర్బురస్య యేర్పడింది.

వ్యవసాయ పాప చేతివృత్తు గతి వరకు అభివృద్ధికి దోహదం చేసింది.
3 ఫినిషియన్ నమ్మద క్రీ.పూ 1వ శాస్తాబ్ది మొదట్లో మధ్యధరా ముద్రల గూర్పు తీరాన ఉన్న
యూతకులు నగరాలు గాగాన వస్తువులయ్యాయి. వాటిలో ఫినిషియన్ల నవ చేవల
 ఫినిషియన్ గర్లో కె మిక్కిలి వైపైన టైర్ గర ముద్ర

తీరానికి సమీపంలో ఉన్న ఒక ద్వీపంలో ఉంది.

ఫినిషియన్ల ఆ యా మైసర్లో కల్గి అత్యుత్తమ నౌకానిర్మాతలు నావికులు వాళ్లు. ముద్రాల్లోనే అలాటికే మహానమ్మదలో కూడా నౌకాయాన చేశారు. ఫినిషియన్ వరకులు మధ్యధరా ముద్రల దాదాపు అన్ని రీతాల్లోనూ వరక చేశారు. ఫినిషియన్ వరకలో బానిసల కమ్యూరుకు ఆ యా మైసర్లో వ్యవసాయ చేతివృత్తులూ అభివృద్ధి చెందడంతో బానిసకు గిరాకీ పెరిగింది. ఫినిషియన్ల బానిసకు కొనేవారే దీనితోడు బిర్లానూ యితర నౌక మీదా ఉన్న మనుషుల్ని బుక్కుని వాళ్లని బానిసలుగా విక్రయి చేవల (వర్ష చిత్ర 9 చూడండి).

ఫినిషియన్ ముద్ర వ్యాపార మధ్యధరా ముద్ర తీర లోని చాలా దేశాల్లో బానిస యా మ్య వ్యవస్థ సావనకి ఆ దేశాల్లో ఆ యా మైసర్ వస్తువుల వ్యాపారం దోహదం చేసింది.

ఫినిషియన్ నగరాలు ఎక్కువగా వ్యతతగా మనలేదు. శకవ తమైన ఇరుగుసరిగుం దేశా పాతగానూ ఆ యా మైసర్లో మొదలు కర్యామూ తర్వాత మరో ర్యామూ - యిశా

4 పర్షియన్ రాజ వడసాగాయి క్రీ.పూ 8వ 7వ శతాబ్దాల్లో టైగ్రిస్ దీ అరాన ఉన్న
దడయూతలు అర్మీయన్ స్పామ్యా ప్రాముఖ్య లోకి వచ్చింది. తరువాత బాబిలో రాజకి
 తిరిగి ప్రాబల్యం వచ్చింది.

క్రీ.పూ 6వ శతాబ్దిలో మాతన విజేతలైన ర్షియన్లు ఆ యా మైసర్ మీద దడయూతల చేశారు. పర్షియన్ల క్రీ.పూ 6వ శతాబ్దిలో పర్షియన్లు దుకానికి తూర్పున ఎర్పడింది. పర్షియన్ చలాకీలు అశ్విక సైన్యపుది. పర్షియన్ విలుకాడ్రు తమ గురికి ప్రధ్ధి చెదారు. పర్షియన్ రాజు సైరస్ దేశ తర్వాత దేశాన్ని ఆక్రమించుకున్నాడు. లోతైన అగడలూ రెడు ప్రాకారాలూ కలిగిన బాబిలో దుర్భేద్యమైన కోటాని బాబిలోనియన్ పూజారులు విద్రోహానికి ఒడిగట్టి కోట గోడలు తెరిచారు. పర్షియను బాబిలోని క్రీ.పూ ౫38లో ఆక్రమించుకున్నారు.

మధ్య అసియాకి రిన కదడయూతలో సైరస్ పాత్యులయ్య ద్దాడు. నువ్వు రక్త పాని ఇదిగో రక్త పాని కరువుతీరా తాగు అటూ అతని శత్రువులు అతని శిరస్సును రక్త తో నిడిన ఒక తోలు చీతో వడేశారు.

అయితే సైరస్ మరణ తో పర్షియన్ల దడయూతలు ముగిసలేదు. బమైన పర్షియన్ల సైన్య ఈజిప్టు మీద దాడిచేసింది. కిరాయి సైనికుల్లో కభాగ ఫారోకి ద్రోహ చేశారు. తత్ఫలితంగా ఈజిప్షియన్ సైన్య ఓడిసాయింది. ఏవరకు క్రీ.పూ 525లో పర్షియన్లు ఈజిప్టును ఆక్రమించుకున్నారు.

1 తిరుగుబాటుదార్ల మొదటి దరియన్ వియగోరవ నూచక గా రిచ్చెక్క దీన చిత్ర శాస్త్రన
వెళ్ళికి దీవున్న తిరుగుబాటు వాయకుని దరియన్ తన పాద మోని దీవున్నాడు చేతులు పెక్కి
బది దీన కొదరు యితర తిరుగుబాటు వాయకులు నిడి వున్నారు రాజ వెనక అతని అగరక్షకులు
ని ద్దారు 2 తాము యిచిన సుడివరియను కప్పలు వమలు చేస్తున్నాడు (ప్రతి ఉబ్బెత్తు
చిత్ర)

క్రీపూ రివ శతాబ్ది ఆతలో రివ శతాబ్ది ఆరథలో మొదటి దరియన్
5 క్రీపూ రివ శతాబ్ది మొదట్లో రాజ ర్షియూని పాలిచాడు ఆకాలో వర్షియన్ సామ్రాజ్య త శిఖర
ర్షియన్ సామ్రాజ్య స్థియని అడుకుది దరియన్ సామ్రాజ్య ఈజిప్టును చిధు నదివరకు
వ్యాచిది

ఆక్రమితలు రాజకి బారియెత్తున కప్ప చెల్లించి తను యువకుల్ని రాజునైనతో కొలువుకి వవ
పుడేది కప్ప చెల్లించి మిడలు నగరాబా గ్రామాలా శత్రు దడయ్యతకి గురైపాటి మాదిరిగా కనిచేవి
రాజ కోశాగారలో అపారమైన ధనరాసులు పోగువడేవి రాజ భవనాల్లోని నేమాళిగులు గారు కడ్డీతో నిడిపోయేవి
ఆక్రమిత దేశాల్లో తరచు తిరుగుబాట్లు చెరేగుతువుడేవి ఈ వార్త రాజకు హుటాహుటిన ఆదాయ్య
డేది ర్షియన్లు రోడ్లమీద గుర్రపు రాతుతో చెక్పోస్తులు ఏర్పాటుచేవాళ్ళ రాతులు శరవేగతో దూలుకెల్లి
అధికార్ల నివేదికను రాధానికీ రాధానినుచి రాజ అక్షామా హుటాహుటిన ఆదజేసేవాళ్ళ తిరుగుబాటుదార
నైకి వబడిన సైనిక దళాలు వాళ్ళని నిర్దాక్షిణ్యగా అణచిచేచి అయితేనే విజితమ ద్వేషచే ఆక్రమిత
మీద ర్షియన్ రాజులు తను అధికారాన్ని బహు కష్టమీద మార్తమే నిలుపుకోగలిగేవాళ్ళ

2 1 ఇనుము కనుగొనబడిన తర్వాత అసియా మైనర్లో కొత్తి రాజ్యాలు ఎదుకు తలెత్తాయి? ఈ ప్రశ్నకి
జవాబు చెప్పడ మీకు కష్టమైతే దీన్ని మూడు ప్రశ్నలుగా విభజించడి (అ) ఇనుము కనిపెట్టడ తో
మానవ శ్రమ ఎదుకు మరిత ఉత్పాదక అయిది? (ఆ) శ్రమ ఉత్పాదక రంగడ తో ఎదుకు రాలు
అవతరిచనార భిచాయి? (ఇ) వరాలు ఏర్పడట తో రాజ్యాలు ఎదుకు తలెత్తాయి? 2 క్రీపూ 1వ
పాస్టాలో ఫినిషియన్ నగరాలు ఎదుకు శ్రీఘగా వవన్నయాయి? 3 వర్షియన్ సామ్రాజ్యపు
భూభాగాన్ని మున్ 2లో మాసిచడి ఆ భూపాతలో అతకుముడు ఉన్న స్వత్ర రాజ్యాల్లో
మీకు తెలిసినవాటిని పేర్కొనడి 4 ఇనుముతో ముచ్చును తయారుచెయ్యడ మనుషుకి సుమారు

ఎన్ని నే వర్తమాను చి తెలుసు? 6 ర్షియన్లు బాబిలోని ఏ రాష్ట్రం లోనా కాలుతొబ్బిలో ఆక్రమించారు? ర్షియన్లు ఈస్ట్రను ఆక్రమించడానికి ఎన్నో ముందు బాబిలోని యి వారు?

§17 ప్రాచీన కాలంలో ఆనయా మైనర్లో

నివసించిన ఆయా ప్రజల సంస్కృతి

(మో 2)

ప్రాచీ ఈజిప్టును ఏ శతాబ్దం యోగి వారో వర్ణన ఎలా రాశారో పై చేయండి (§12 4)
వారి విజ్ఞాన శాస్త్రం జ్ఞాన ఎలా ఉత్పన్నమైంది (§12 1-3)

పురావస్తు శాస్త్రజ్ఞులు దృష్టిని మోసపోలే మూ మైదానా విడిచి
1 మెసోపొటేమియాలో బరి దిబ్బలు ఆకర్షించాయి ఆ దిబ్బల క్రయాలు 13 వాది మధ్య
పురావస్తు తవ్వకాలు ప్రారంభమయ్యాయి తవ్వకాల్లో మట్టి పిర్రల రాష్ట్ర శాస్త్రజ్ఞులు
రావనాతో దేవాయాతో కోటలో నాడి రాగరాధిలా

భృమయ్యాయి మొదట అస్సీయన్ల నగరాలు కనబడి తవ్వకాలు బరి దిబ్బల ద్వారా (కోటల మార్గం)
మహాత్మ తమై అస్సీయా సామ్రాజ్య క్రి.పూ 7వ శతాబ్ది కాలం ద్వారా అస్సీయన్
నగరా విధ్వంసం గురించి ప్రాచీన రచయితలు చేసిన వర్ణనలు తవ్వకాల్లో యుట ద్వారా భూమి ద్వారా పరిచాయి శిథి
లాల్లో ఆక్రమణ చేసిన మట్టి అవశేషాలు భృమయ్యాయి

అస్సీయన్ నగరా తర్వాత ఆయా మైక్రోనియతర ప్రాచీన నగరాలు తవ్వకాల అయ్యబడ్డాయి
అయా మైక్రోనియతర పురావస్తు శాస్త్రజ్ఞులు మన్నా శాఖ ద్వారా సరియా
2 అస్సీయన్ శిథిల నాగక నిర్మాణాలు ప్రత్యేక చి గుమనార్తమై చి

అస్సీయన్ రావనాలు గరకటె వెత్తులో ఉన్నాయి అని వాదనలు
తేన దిబ్బల మద నిర్మి బడ్డాయి రాజవనం మట్టిలో బిడ్డలు ఎన్నాయి రావనా మైదాన దగ్గర మాన
శిరస్సు రెక్కలు పున్న బుర్రాల్లో శిలా వృక్ష విగ్రహాలు ఉన్నాయి ప్రాకారా వలె భాగా ఉబ్బెత్తు ప్రాంతం శిలా
వకాలు అమర్చబడ్డాయి సాధారణంగా ఆ ఉబ్బెత్తు ల్పొల్ల దేవుళ్ళ మూర్తులు యుద్ధ దృశ్యాలు ఉంటాయి అస్సీ
రియన్ సైనికుల దళయంత్రాలు ఏయాలా శత్రు గరా విధ్వంసమై నువనాద్వారా వాళన బాని
లుగా తోలెడ్డ కన్నీ ఉబ్బెత్తు చిత్రాల్లో కోటల బోనుల్లో ప్రత్యేక చి తీసుకురాబడ్డాయి మరణ వేటాడే
దృశ్యాలు ఉన్నాయి వేటాడేమీద క్రోధంగా దూకుతున్న లేక గాయాతో చనిపోతున్న తుఫాను చిత్రం ఉంటే
అస్సీయన్ శిల్పాలు విశేషమైన నైపుణ్య సాధిచారు

1 క నగరపు ముట్టడిని చూపే అస్రియన్ ఉభైత్తు చిత్ర కోట గోడమీది మనిషి దయాభిక్ష వేడుకు టున్నాడు గోడ క్కన చక్రాలున్న దు గ వు ది రువైన యీ దు గకి క చివర మ దమైన ఇనువ రేకు దిగకొట్టుబడి ది పెద్దకి వేలాడదయ్య డే అ దు గ చక్ర మీదుగా కోట గోడమీదకి జార్య డేది తర్వాత అది కోట గోడను చిన్నాదిన్న చేో దుకుగాను వెనక్కి ము రుకీ ఊబబడేది దు గ ెక్కువ వర్ష తో రాగి రేకు తో తా డ నెయ్య డి ది కుడి వైపున అస్రియన్ సైనికులు వారిలో కడు రెమ్మ తో తయారు చే స నిలువెత్తు కవచాన్ని పట్టుకొనివున్నాడు ెన కొక్కే కు వేలాడదీయ డివ తైదీలు కి ద పుర్రు తైదీ వడివున్నాడు అస్రియన్ల వారి ప్రత్యర్థు రూపా పరిమాణాల్లో లేదా చూ డ ద్వారా శిల్పి వ్యక్త చేయదలుచుకున్న భావ యేమిటో అలోచి చ డి 2 రాజా హాను వేటాడట

అగ్రియన్ రాధాని నివాసే గ్రంథ తర్వాత వారం రోజులు రోజున రోజున వారి గ్రంథాలు దొరికి దానిని సుమారు 20 000 గ్రంథాలు ఉన్నాయి ఆ గ్రంథాలు ఎక్కితో చేసి సుమారు భవన

తగు దీనినకు ఆ గ్రంథాలను అన్నివల్ల మూడవ రకము మెసాపాటేమియాలో క్రీ.పూ 4వ శతాబ్దిలో లభించిన ప్రాచీనమైన మెసాపాటేమియాలో పాత్ర లేదు కనుక వాళ్ళ మెత్తని మట్టి కమీద రోవా రోటన్నులు రోటన్నులు మెత్తగా తగ్గి తడి మట్టి ముద్దలు ముకుమేడు తనకు కావన కాగిత తానే తయారుచేసుకొన వచ్చేది నిదారా తర్వాత దాన్ని గట్టిపరచడానికి మెదల్తో మెదల్తేవార లేదా మెదల్తో కాల్చేవాళ్ళ మెసాపాటేమియాలో మెదల్తో మెదల్తో రోవా మట్టిమీద బొమ్మలు గీయడం ఎక్కువగా వాళ్ళ దున్నెనల్లో రోవెనైన గీతలు చెక్కడ ప్రారంభించారు కొన్ని గ్రంథాలైనా దాన్ని గానీ కలగదాన్ని గానీ వ్యక్త చేస్తుంది అన్ని కలిగి ఉన్నాయి ఎక్కువగా మెత్తగా వాడారు శరమైన రోవెనీ 11 అటారు కీ 11వ దశకం మెసాపాటేమియాలో ఎటు తర్వాత యరుగుసురుగు శాసన వ్యాపిది

డితులు కీ 11 రోవా కనుక్కుని ఆ కమీద ఎన్నుకా వున్నారా ధర్మా శాస్త్రం వనమా శాలూ తెలుసుకున్నారని నివేలో భిచనల్ని కల్గి ప్రవచనము కీ ప్రభయానికీ వదిలి వారా కథలు దొరికాయి (\$14కి అనుభవ) వామురాది కానాలు కూడా రాతిమీద కీ 11లో చెక్కడాయి

ఫ్రీషియన్లు రాత అభివృద్ధి గణనీయంగా దోహద చేశారు వర్తమానికీ వకవూ 4 తొట్టతొలి అక్షరమూ రాతకోతలు రడలర బాగా క్లిష్టమైన ఎత్తకోత (హైగ్రాఫి)

11 కీ 11 యిదుకు అనువైవి శాస్త్రమున లిలో వ్రాతలు మూలనే కాకుండా శబ్దాలు కూడా తెలియజేస్తాయి ఈ అనుభవాన్ని ఫ్రీషియన్లు వినియోగించుకున్నారు ఫ్రీషియన్లు కనొట్టిన అక్షరమూలో 22 పాల్లు చిత్రాలు వుంటాయి రాతలో అచ్చులు వదిలేయ్యడం అక్షరమూ అవివరణ రాత అభివృద్ధికి దోహద చేశావారనను సుభతర చేసి

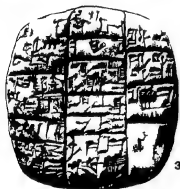
మెసాపాటేమియాలో వాడకలో వున్న మూల పాఠ్య గ్రంథాలు భృషయూలు వేర్వేరు వైకాల్పాలు కలిగిన వేలో దీని ఒకటి నిర్వహించుచు వుంటుంది వదిలి యిదుగురు సోదరు మధ్య వారిలో ప్రతి ఒకడూ మరొక సోదరుడి

కటె అయిదో వతు ఎక్కువ పాడే మాదిరిగా వచాలి బాకీ మొత్తమీద వడ్డీ తెక్కుకట్టాలి ఒక పర్యంత రియమీద వేర్వేరు లోతుల్లో వుండే నాలుగు గుట్లలో ఒక్కొక్కదాన్ని తవ్వే దుకు ఎన్నో పనినినాలు పడతాయో తెక్కుకట్టాలి (ఈ తెక్కుకట్టాట్టి మెసాపాటేమియాలో జీవిత గురించి ఎమి నిర్ధారణలు చెయ్యవచ్చు? కనీసం పది టిని శాస్త్రం దీ మెసాపాటేమియాలో గణితశాస్త్రం అవతరణకు కారణమేమిటి?)

రోగనికీల్నా వర్తకును తెలిపే సుమారు 40 కీ 11వ కమీద లభిచబడిన ఒక వైద్యశాస్త్ర గ్రంథ భిచిది

బాబిలోనియన్ పూజారులు ఎత్తైన ఒక శిఖరను చివరకు గమనాన్ని పరిశీలిచేవాళ్ళ మాధ్యమ ప్రదగ్రహణం ఎన్నడు వచ్చేది వాళ్ళ బోన్స్ చెప్పగలిగినా బాబిలోనియన్లు నవత్తరాన్ని వెలుగనూ వారాలుగానూ విభజించారు రోజును గంటలుగానూ నిమిషాలుగానూ విభజించారు

మా అసియా మైనర్లోని ప్రాచీన జను జ్ఞాన నిజమైన శాస్త్ర విజ్ఞాన కానే కాదు ఉదాహరణకు ఆకా

9	4	
1	7 ^m	9
Δ	7	+ ^r
	7	m

Δ	7	
Δ	7	Δ
7	7	Δ
7	7	Δ

1 మానవ శిరస్సు రెక్కలు పుష్ప పూవుల శివుని ఆస్తి
యన్ల మత విశ్వాస మేరకు యీ వ్యవధి రా భవన హ
ద్దారాన్ని కావలి కావూ పుట్టుది 2 కవచధారలైన అ
రియన్ పైవికలు ((ప్రాచీన ఉభయ శివుని)) శిరస్సాది
రొమ్మ కవచ దాలు యితర ఆయుధాలు 3 కీ లి తో
పుష్ప మట్టి ఎ క 4 కీ లి క్షరాల్లోకి మారిన రేఖా
చిత్రాలు వక్షి నాగలి పాద రేఖా చిత్రాలు క్రమ గా
ఎలా రిజాను తె రాయో చూడ డి 5 ఫినిషియన్ అక్షర
మాకు తె దిన అక్షరాలు

మొక ార్షన్ అని దానికి కిటికీలు వున్నాయని బాబిలోనియములు అనుకున్నారు ఈ టీ గు డా భూమిపై
వర్ష డుకు డట మార్కుడూ చ ద్రుడూ గ్రహాల దేవత ని వాళ అనుకున్నారు
అ యా మైన్లో ా పా దిన గ్రతి - రాత శ్తాయ జ్ఞాన య - ర జి య్ న గ్రతి
అ త ప్రాచీనమైనది

అస్సీరియా యుద్ధాలను గురించి ఎమాలిల వర్ణనలు

అస్సీరియా సైన్య గురి చి యుద్ధా మ గురి చి మీకేమి తెలుసు? ఈ క్రా కర్తయ
గురించి మీ అభిప్రాయ యేమిటి?

అస్సీరియన్ సైన్య గురి చిన వర్ణన చూడ డి వాల్డె త వేగ గా ఎదుర్కొరాని విధ గా మున్నారో?
వాళ్లలో చి ఒక్కడూ కునికపిట్ట వడట లేదు నిద్రపోవడ లేదు గుర్రం గిట్టలు రాయిలా వున్నాయి
రథచక్రాలు ప్రళయవర్త లా ఉన్నాయి వాటి ధ్వని నీ వోలు గర్జిస్తున్నట్టు అు డి వాటిను ఎ వ క్కడూ
త వ మకోలేడు

ట్రాన్స్ కేషియాకి అస్సీరియన్ సైన్యం ద దుక్రతిని గురి చిన వర నేను ా డకొమ్ము
మీదగా కనుమ మీదగా శ్రుతువు రక్తాన్ని నదుల్లోకి పారి వాను ా మైదానాలు మైదానాలు పర్వతాలు
ఎర్ర క తి మాదిరిగా రక్తర జితమయ్యాయి నేను స్థానిక గ్రామా ను జ్వాలాంతరాలు చేశాను నేను మ చి
పిటి కా వ్త ను బురద గు టలు చేశాను నా సైనికులు అ దమైన పళ్ల తోటల్లో ప్రవేశి చారు ఇసుప గొడక
ధ్వనులు మార్కొగాయి మోక్క గోధుమ క కిని చూడ విడిచి పట్టలేదు (వర్ణ ఎర్ర తి ాడ డి)

నినచే ాటమిని గురి చిన వర్ణన అతిశయ రోగపూరితమూ నిర తర దో డి మగ్గుమూ యన డి
పా ఎ సగరమా మువ్వ వాళనమగుదువు గాక! అశ్విక ాతులు దొడులీను న్నారు ఖదాలు డి గుతున్నాయి
గొడ్డల్ల మెరుస్తున్నాయి బోలేడుమ డి హతమార్చబడ్డారు శవా గుట్టలు పర్వత ప్రమాణాన్ని అ డుకు టు
న్నాయి నినచే ధ్వ నమై డి! దాన్ని చూసి విచారి చే నాధుడెవడు? నినచే విన్ను గురి చి వి ప్న ప్రతి క్కడూ
యిప్పటి చి గతి చూ అన దాతిరేక తో ఎగిరి గ కేస్తాడు ఎ డుక ాచేమో చి క్రోధాన్ని చనిచూడమిచూడు
ఎవడున్నాడు?

- 1 ప్రాచిన కళాఖ డా ద్వారా అ యా మైనర్ చరిత్ర గురి చి మీకేమి తెలుసుకున్నాడు? 2 శాజిపుల్ని
ప్రాచీన లిపికి మెసిపాటేమియాలోని లి కి మధ్య లేదాలు ఎ డుకు తలెత్తాయి? 3 ర జి యన్లకి ఉన్న
మాదిరి శాస్త్రీయ జ్ఞానమే మెసిపాటేమియాలో కూడా ఎ డుకు తలెత్తి డి? 4 అస్సీరియన్ లిప్పి
నేర్చు ఎలా వ్యక్తమై డి? 5 చిత్రా లిఖిత ప్తలా అధర గా అస్సీరియన్ ాస్ గురి చి వ్యాస
రాయ డి

క్ర.సం.	గ్రామం	ప్రాచీన ఈస్ట్రాన్సి అతి ముఖ్య ఘటాలు	మెసాపొటేమియాన్ అతి ముఖ్య ఘటాలు
క్రమ. సం.	4	ఈజిప్టులో ఏక ర్యాన్డాన్ క్రీ.పూ సుమారు 3000 	నగర రాన్యా అవిర్భావ క్రీ.పూ 4వ హాసాద్ది చివర
	3	హెయోస్ మహా రమిడ్ నిర్మాణ సుమారు క్రీ.పూ 2600	
	2	బీద బాని తిరుగుబాటు సుమారు క్రీ.పూ 1750 మూడవ తుత్స్ ద డయాత్రలు సుమారు క్రీ.పూ 1500	హమ్మరాబి వా క్రీ.పూ 1792-1750
	1	ర్షియన్లు ఈజిప్టును ఆక్రమి చుకోవడ క్రీ.పూ 525	ర్షియన్లు బాబిలోన్ ను ఆక్రమి చుకోవడ క్రీ.పూ 538

ప్రకరణం ఐదు

ప్రాచీన భారత దేశం

§18 క్రి.పూ 3వ సహస్రాబ్దికి, 1వ సహస్రాబ్ది మొదటికి మధ్య భారత దేశం

(మూ 3)

ఇసుము కవిట్టానికి గ ప్రాముఖ్యాన్ని స్థాపక మొక్కడి (§16 2)

<p>1 భారత దేశ ఉనికి</p> <p><u>వైరిక పరితి</u></p>	<p>ప్రచారకెల్లెయెత్తైన నామాయ ర్యతాలు దేశాని ఉత్తర దిశకు హిమాయ శిఖరాలు నిరతర మచతో కృబిడియటాయి ప్రాచీన కాలో భారత దేశముని విదేశాకు సోదాని అనుకూ మైన దారులు వాయవ్య దిశలోని వర్షత కమమ గుదా మూతమే ఎదేవి</p>
---	---

దక్కన్ ద్వీక దాదాపు ఖాల్సిగా రభూమి ఈ రభూమికి నామాయా కీ మధ్య మైదాన పుది ఈ మైదాన లో పడమటి భాగన దునది ప్రహస్తాది తూర్పున మది ఎది - గాది రెడూ హిమాయా లో ఎట్టి ర్యతా లో మచు కరిగివస్తుడు విస్తారగా వరదలు లిగిస్తాయి

హిమాయ ర్యతాలు ఉత్తరపు చలి గడ్డునుడి భారత దేశాన్ని రక్షిస్తాయి భారత దేశ వాతావరణ చలి కాలో కూడా వెచ్చగావుటుది ధునది మైదాన లో వర్ష చాలా తక్కువ ఆ ప్రదేశ మైదాన గగా నది మైదాన లో వేసవిలో వర్ష చాలా యెక్కువ ప్రాచీన కాలో ఆ ప్రాతమతా దురమమైన బురదనే నోనా అదవుతోనూ విడిపుడేది అడవులో దట్టగా రిగిన ఉష్ణమడవు వృక్షాలూ పాదలూ పుటాయి గట్టి పూటైత బీకిటిగావుదే ఆ అదవులో చిరుత ఎలులూ కర్డ ఎలులూ యేమగులూ అడవి దున్నలూ ఎటాయి మనుషుకు తువుకు యెతో అసాయకరమైన విషయాలూ పుటాయి

<p>2 అత్యంత ప్రాచీనమైన భారత దేశ నగరాలు</p>	<p>భారత దేశ లో ఖలాది న వత్సరాలుగా మానవులు వివస్తున్నారు అక్కడ అదిమ కా జీవిత అవశేషాలు అనేక భిస్తాయి భారత దేశ భూ ప్రాత లో న వరాలుగా విభజన డటు తొలి రాష్ట్రా స్థానా క్రి.పూ 1వ సా</p>
--	--

3వ 2వ సహస్రాబ్దిలో ఉన్న నగరా శిథిలాను సుమారు ఒక అర్ధశతాబ్దం వెనక పురాతత్వ శాస్త్రజ్ఞులు కనుగొన్నారు ఆ నగరాల్లో తిన్నని పీఠాలు ఇటుక తో నిర్మించిన రెడూ మూడు ఆ తన్ను గృహాలు పున్నాయి అవి లోన

భారత దేశ లో యానాటికీ వున్న క ప్రాచీన కాలవ (ఫిట్) రె డు వైపులా గట్టు
మీద దట్ట గా వున్న చెట్లను చూడవచ్చు

శోభాయమాన గా ఆ కరి వ డి ఈతకొ ను తో కూడివున్నాయి బీదవాళ్ల గుడిోలు వేరే విధుల్లో వున్నాయి నగ
రానికి ఎగువన క కొ డమీద కోట వు డి కోటకి దగ్గర్లో ార్థ ధాన్యాగార ఉ డి

ధు నదీ మైదానవాసులు ధాన్యానికి తోడు నత్తి కూడా వ డి చేవాళ్ల పొలా కు నీటిపారుద సౌకర్యాలు ఉ డేవి
ధు మైదానవాసులు వకుపా న కూడా చేస్తూ డేవాళ

ఆ నగరాలు వర్తకానికి చేతివృత్తు కీ కే ద్రాలుగా వు శేవి చేతివనివాళ్ల రాగో తో క మతో జ గార తో వస్తువులు
తయారుచోవాళ్ల నూలువస్త్రాలు అక్కడిను చి మెసాపాటేమియాకి ఎగుమతి చెయ్యబడుతూ వు డేవి

తవ్వకాల్లో ఆనేక రాతి ఎముక ముద్రికలు దొరికాయి వాటిమీద రాతకి న కేతాలుగా ఉపయోగి వ డిన ా వుడు
తువు చిత్రాలు అక్షరాలు చెక్క డాయి అయితే అత్య త ప్రాచీనమైన భారతీయ లి పి యి తవరకు ఎవరూ చదివి

అర్థ చేసుకోలేకపోయారు నీ ధు నదీ మైదానవాసు జీవిత గురి చి మనకి పుట్టినాని వస్తువులు మూత్రమే మూత్రాధార

క్రీ.పూ 2వ శతాబ్దిలో నగరవాసులు తమ నగరా ను విడిచి వెళ్లిపోయారు వాళ్ళ అలా ఎ దుకు వెళ్లిపోయారో చరిత్ర శాస్త్రజ్ఞులు కు యి కా తెలియదు

క్రీ.పూ 2వ శతాబ్దిలో ఆర్యుల ఆర్యులు వాయవ్య దిశను చి భారత దేశ లో
3 భారత దేశ లోకి వ్రవేళి వాయి ఆర్యులు అర్జున్ న వార జీవులు తమ సామాన్యతో పా
ఆర్యుల వారణాసు క చోటును డి మరొక చోటు వ్రయాల చేచోవారలను న వార జీవులు బారు
భారత దేశ లో వాళ్ళ స్థిరవాస న వార జీవులు సాధారణ గా పశువు ను - చేవార చోట వున్న గడి
న తటినీ తమ పశువులు తిని తొక్కిచే న తర్వాత వాళ వాటిని మరొక
చోటుకి తోలుకపోయేవార ఆర్యులు అప్పటి గుర్రా నీ - చేవార ఆర్యులు పూజి చి వ్రదానమైన దేవులలో
సూర్యుడు ఒకడు సూర్యుడు ఆకాశ లో గారు రథ లో యునిపాడబడి వ్రకాశన తమైన ఎర్రని ఏడు గుర్రాలు
రథాన్ని తాగుతాయనీ ఆర్యులు విశ్వ చేవార

ఆ తెగ నాయకులు ఎన్నుకో చేవార వాళ్ళని రాజులు అనేవారా రాజ తన తెగలోని న ను చి విరాళాలు
పా చేవారు అని విచ్చిక గా యివ్వ దీనిగా రిగణి నదిదేవి

సా స్కృతికాభివృద్ధి విషయ లో యీ ఆర్యుల న వార జీవులు ధు నదీ లోయలోని ప్రాచీన నగరవాసు క లు
ఎ తో వెనకబడినవార వాళ్ళకి లి ఉ దేది కాదు వాళ తమ ప్రాచీన గాళ ను వృద్ధ తరా ను చి యున తరా కి
ముఖత అ దజేసేవార

ఆర్యులు తమ పశువు గుర్రా మ ద తో మైదానాల్లో పయనిస్తూ క్రమ గా భారత దేశ లోని డి
కతర భాగ లో ధ్రువద్వార భూమిని సాగుచెయ్యడ మొదలుొట్టి వాళ క్రమ గా ధ్రువ జీవనాని మారి దేశ వా
భాతో కలిసిపోయి ప్రా తీయ నమాజాలో నివ చనార భి వారు

క్రీ.పూ మూడు వెయ్యేళ్ళ క్రిత ఇనుమును తప్పిరియ్యడ ఇనుముతో
4 క్రీ.పూ 1వ శతాబ్ది వాటి వస్తువులు తయారుచెయ్యడ నేర్పుకున్నారు

భారతీయు కార్యకలాపాలు ఇనున గొడ్డల్లా పారలూ కలిగివస్తువాళ్ళకి అదవులు అట గాలేదు ప్రా తీయ
నమాజా కు వె దినవార తువులూ పాడలూ కొట్టి గా వ్యయ తప్ప భూమి
దున్ని ప ల కి తాయకుచే క్రమక్రమ గా గ గా నదీ మైదాన లోని భూమిని సాగుతో తెచ్చారు తేమా ఎ డా
అమ్మ గా వున్న మూ గా సారన తమైన నే లో ప టలు విరగవ చేది

ఇనున వాగలి పాద గట్టి నేలలు దున్నే దుకు కూడా పనికి వచ్చేది వాగళ కి ఎడ్లని కట్టి భూమి దున్నేవార
వ్యవసాయ రభూమికి కూడా విత్తరి చనార భి చి ది

భారతీయులు గోధుమ వరి వెరుకు పత్తి వ డి చేవార వేత వృత్తిలో నిపులులైన భారతీయులు వేసిన వస్త్రాలు
ఉ గర లో దూరేట తటి పన్న గా ఉ దేవి గట్టిగా కూడా వు దేవి

భారతీయులు పశువు తోబాటు కోళ్ళని కూడా పె చేవార మొదలు అడవి కోళ్ళని మచ్చికచేసి ది భారతీయులే
అధునిక కోళ్ళ వాటిను చే అభివృద్ధి చె రాయి

భారతీయులు ఏనుగుల్ని మచ్చికచేసుకుని ఆ బృహత్ జ తువు చేత చెట్లు పెళ్ళగి వడ మనుషుల్ని బరువుల్ని
మొయ్యడ వ టి వనులు చేయ చుకున్నారు భారతీయులు ఏనుగు కి యుద్ధ శిక్షణ యిచ్చి శత్రు సైనిక క్రేలు

దాడిచెయ్యడ శ్రీకు సైనికును ముట్టుకొట్టడ వగైరా కార్యకు వాటిని వినియోగి చేయన్

నున న్నుమైనప్పటికీ అనేక ప్రమాదా లో కూడివున్న దేశ కృతిమీద ఎడతెగని తమ కృషి ద్వారా భారతీయులు
వియ సాధిచారు

1 భారత దేశ ఈజిప్టు నై రికవరి తు మధ్య సామ్యాలు యేమిటి? లేదా యేమిటి? 2 ప్రాచీన
కావు భారత దేశ లో వ్యవసాయాభివృద్ధికి సానుకూలమైన నై రిక రిద్దతులు యేమిటి? ప్రాచీన కావు
భారతీయులు అధిగమించిన వచ్చిన యిప్పుడులు యేమిటి? గంగా మైదాన లో కలెరు నదీ
మైదాన లో ఎరుకు మురుగా నావాసాలు ఎక్కడా? 3 క్రీ.పూ 3వ 2వ శా.పాద్యార్థ్య దు
మైదాన లో వరాల రాజ్యాలా ఉన్నాయా? మీ వాదనని నిరూచండి 4 ఆర్యన్ చారతీవులు
ఎరుకు ఒక చోటును చి మరొక చోటుకి పోతువుండన వచ్చేది? ఆర్య మతాన్ని వాళ్ళ కార్యకలాపాలు
ఎలా ప్రభావితం చేశాయి? 5 ప్రాచీన కావు భారతీయులు ఆర్థిక వ్యవస్థలో సాధించి వియాల యేమిటి?

§ 19 క్రీ.పూ 1వ సహస్రాబ్ది నాటి భారత దేశంలో బానిస యాజమాన్య రాజ్యాల ఆవిర్భావం, అభివృద్ధి

(మాక్ 3)

ప్రాచీన ఈజిప్టులో బానిసల్ని ఏనుషేవారో జ్ఞాపకం చేసుకోండి (§7 2) ప్రాచీన రాజ్యాలు యేమిటి?

భారత ప్రాచీన ద్వారా లాభపడిన వాళ్ళ వాళ్ళ రాజులు పూజారులు
1 వరాలు తలెత్తడ తదితర కులీనులు వాళ్ళకు ప్రాతీయ మాజులు తమ పటలోనూ తమ
పశువులలోనూ కొంత భాగం యివ్వనలపుడేది రైతులు మోటు వాగళతో
భూమి దున్నడ వగైరా పనులు చేస్తూనే ప్రభువులు రథ మీద తిరిగేవాళ్ళ వేటాడుతూ గడిపేవాళ్ళ అదీ కాక
సాతే యిరుగుపొరుగువాళ్ళతో యుద్ధాలు చేసేవాళ్ళ

ప్రభువులు కైదీను బానిసలుగా మార్చుకునేవారే బానిసని విదేశీయుడనీ లేక శత్రువనీ తిరచేవాళ్ళ నిగామాను
ర్యవేక్షణలో బానిసలు చేలు బాగుచే సాగుచేసేవాళ్ళ బానిస యజమాని యిట్లా చాకిరిచేసేవాళ్ళ
ప్రభువులు బానియ మానురై రైతును బానిసను దోచుకునేవాళ్ళ

రైతుల్ని బానిసని విధేయులుగా ఉంచే దుకు రాజులు సుశిక్షిత సాయుధ సైనిక
2 రాజ్య ఆవిర్భావ దళాను ఏర్పాటుచేసుకునేవాళ్ళ
ఈ దళాలు స్వయంగా సైన్యాలుగా అభివృద్ధిచెదాయి బానిస నిగామానులు
రక్షక భటులు అయ్యారు

రైతునుండి దాస్యమూ పశువుల వసూలుచేసే రాసేవకులు వన్ను వసూలుదార్లు తీర్పుదారు వంటి
అధికారు యారు

అ తకు ము దు ఎన్నుకో దే రాజులు క్రమ గా వార త్వపు రాజ య్యా వ లు ధికారానికి వారసు యారు

ఈ విధ గా భరత దేశ లో క్రీ.పూ 1వ పాస్చాట్టి రో తో సైనికో ర్యు టు తో అధికారు లో కూడిన రాజ్యాలు యేర్పడ్డాయి

తమ బిశ్వర్యమూ తమ ప్రాణాలూ ర్యు మకోదానికి రాష్ట్ర వ్యవ యె త మొఖ్యమై దీ వా యు మానులు బాగా గుర్తి చారు వాళ్ళ అన్న మాటలు యివి ధన సు ను ర్యు ఎదాని రా రే సితే వాళ్ళకు మరణమూ బాధయూ తప్పవు తాము దోషకునేవారిమీద తమ తత్వాన్ని టూ చేయసనే దుకు మతాన్ని వినియోగి మకునే దుకు కూడా వాళ్ళ క్రయత్ని చారు

క్రొవ్వు అనే దేవుడు క్రొవ్వాన్నీ క్రొవలోని ఎప్పుడూ పుష్ప చాడవి
3 కు విభన భారతీయులు విశ్వ చారు అదుకో వారత దే వని వ్రాజులు ను బ్రాహ్మణులు అనేవా

దేవుడు తన దేహ లోని వివిధ భాగా ను డి వా పు ను పుష్ప చాడవి బ్రాహ్మణులు బోధి చారు బ్రాహ్మణులు దేవుని నోటిను డి ఎల్పూరు అ దువన వాళ్ళకు దేవుడి తరపు మాట్లాడే అర్హత లిగి ది యుద్ధ చే వాళ్ళ (క్షత్రియులు) క్రొవ్వు చేతు ను డి పుష్ప చారు రైతులూ చేతివనివాటా క్రొవ్వు లోడ ను డి ఉత్పత్తి చారు వకులు - అనగా శూద్రులు - మలినమైన వాడ ను డి పుట్టారు ఈ రీతిగా దేవుడే మూ పు ను ఎలాలుగా విభజి చాడవి - అనగా వేరువేరు బాధ్యతలూ వేరువేరు వృత్తులూ గ వాళ్ళగా విభజి చాడవి - బ్రాహ్మణులు బోధి చారు క మనిషి యే కు లో ఎల్పూడ్ అ కు లోనే అతడు జీవితమ లా ఎదారి అతని న రా కూడా అ కు మే బ్రాహ్మణుని కుమారుడు ఎల్పూకతోనే బ్రాహ్మణుడు శూద్రు కుమారుడు ఎల్పూ తోనే శూద్రుడు

శూద్రు జీవిత కష్టత గా పు డేది కాని అ బరానివాళ్ళ జీవిత యి కష్టత గా యి అవమాన ర గా పు డేది వాళ్ళ ముఖ్య కులా లో దేనికి చె దరు వాళ్ళను ముట్టుకు టే మనుషులు అవేత్తులొరారు అ బరాని వాళ్ళకు ఎట్టి న స తాన ఎల్పూకతోనే అవేత్తుడులు అ బరానివాళ్ళ వచ్చిన తుపు చర్మాల తీయడ కక్కునులు పూడవడ లాటి మిక్కిలి రోత ననులు చేయన పు డేది

వేరువేరు కులా వ్రలు యేమి చేయన దీ యెలా వ్రవర్తి చన దీ దేవుడు వియమాల చేశాడని కూడా చెప్పబడి ది నియమాల పాటి పబడేలా మో దుకూ పూజారు బానిస య మాను తత్వాన్ని కాపాడే దుకూ దేవుడు రాజానీ సైనికు నీ కూడా పుష్ప చాడవి బ్రాహ్మణులు చెప్పారు ఈ నియమా ను అరిక్రమి చినవాళ్ళ క్రూర గా శిక్షి వ డ్డారు

రాష్ట్ర మతాన్ని సమర్థి చగా మత బానిస యాజమాన్య రాజ్యాన్ని సమర్థి చి ది

4 మౌర్య సామ్రా ి కి ద తొట్టకొలి రాజ్యాలు సారన తమైన గ గా వడి మైదాన లో తలెత్తాయి అలు తర్వాత భారత దేశ లోని యితర ప్రా తాళ్ళ రాజ్యాలు ఏర్పడ్డాయి మొదటో అవి చిన్నగా పు డేవి ఒక్క ఉత్తర భారత దేశ లోనే కొన్ని డ గ్ల రాజ్యాలు ఉ డేవి

ఈ రాజ్య మధ్య భూమికోన బానిస కోన తదితర కొ సాముక్ కోన నిర తరాయమైన వివాళకరమైన యుద్ధాలు జరుగుతూ డేవి కొన్ని రాజ్యాలు వశి చగా మరికొన్ని రాజ్యాలు ఉన్నస్థితికి చేరుకున్నాయి

మగధ రాష్ట్ర క్రీ.పూ 6వ శతాబ్దిలో బలవడసాగి ది మగధ రాజులు గ గా వడి మైదాన లోనూ దానికి అను

కొని పున్న యితర దేశాల్లోనూ గణపీయమైన కాన్ని ఆక్రమి మకోవడ లో వి య సాధి చారు మగధ సామ్రా యపు రా దాని పాటలిపుత్ర అదే యానాబి వాట్నా నగర

క్రీ.పూ 4వ శతాబ్దిలో మగధ సామ్రాజ్యాన్ని మౌర్య రాజులు పాలి చవార భి చారు అప్పటినుంచి మగధ రాజ్యపు ద డయూతలు మరి త వి యన త గా సాగాయి క ప్రాచీన రచయిత కథన కార మౌర్యు కి క్రాస్తా డమైన సైన్య పు డేది వాళ్ల సైన్య సైన్య మిల్లులు ఇదాలు కవచాలు కలిగిన 6 00 000 మ ది దాతి సైనికు లో 30 000 మ ది అశ్వక సైనికు లో 9 000 యుద్ధపు ఏనుగు లో కూడివు డేది

క్రీ.పూ 3వ శతాబ్దిలో మౌర్య వ శపు రాజుల్లో మూడవవాడైన అశోకుడి కాల లో ఆ సామ్రా య అత్యున్నత స్థితికి చేరుకు ది డక్కన్ రభూమి డక్షిణ ప్రా త త్ప దాదాపు భారత దేశ ఆ తా అశోకుడి సా నలోకి వచ్చి ది

అయితే బృహత్పరమైన మౌర్య సామ్రాజ్యానికి రళ్ళు లేకపోయి ది అశోకుడి సా న ముగిశాక అది విచ్ఛిన్న కాసాగి ది క్రీ.పూ 2వ శతాబ్ది మొదటో కొన్ని స్వత్ర రాజ్యాలుగా అది చీలిపోయి ది మరో 500 ఎళ్ల తర్వాత ఒక సైన్య సామ్రా య స్థా ప డినప్పటికీ అది అశోకుడి సామ్రాజ్య లో సరిల్లి చాలా చిన్నది

మౌర్య సామ్రా య అవతరణ భారత దేశ లో త క హా కు స్త్ర జరిగడ సా స్పృశిక ప్రగతికి యితర దేశా లో బ ధా కీ దోహద చే న ముఖ్య కాలు

కాన్ని ప్రాప్తాణ నియమాలు

భగవ తుని శరీర లోని ఉత్తమా గ ను డి బ్రాహ్మణులు స్పృశ అయారు కనుక వాళ ప్రవంచానికి అధివతులు బ్రాహ్మణు కు ప్రతికరమై ది న కోవ లేకు దా యివ్వాలి

భగవ తుడు శూద్రు కు కే ధర్మ విధి చాడు ఉన్నత కులా కు నమ్రతతో వ చేయడమే ఆ ధర్మ బ్రాహ్మణుడు లేకపోతే శ్రితియుడు వర్ణి డు శ్రితియుడు లేకపోతే బ్రాహ్మణుడు వర్ణి డు

భగవ తుడు రాజానూ శ్రితియు మా ప్రవ చాన్ని రక్షి చడానికి స్పృశ చాడు శూద్రుడు సైన్యాల్లను గురి చి అవమానకర గా మాట్లాడితే వాని నోట్ల కాలే యినన కడ్డి గుచ్చాలి బ్రాహ్మణునికి యెదురు చె వ్న శూద్రుని నోట్లనూ చెవుల్లోనూ రాజా న న కాగే నూనె పోయి చాలి బ్రాహ్మణునికి మరణద డన లేదు దానికి దులు ఆకలికి శిరో ము డన చెయ్యాలి

1 ప్రాచీన కాలపు భారత దేశ లో ర్యా ఎ దుకు అవతరి చి ది? 2 భారత దేశ లో కులాలు ఎ దుకు ఎర్పడ్డాయి? అదిమ సమష్ట వ్యవస్థలో కులాలు ఏర్పడే అవకాశ ఉ డా? మీ వాదనని నిరూపి చ డి

§ 20 ప్రాచీన భారత దేశంలో సంస్కృతి

(మార్క్ 3)

ప్రాచీన కాలాల్లో ఈజిప్టులోనూ ఆ యా మై రోమా ని ల్లి శాస్త్రం విజ్ఞానాన్ని గురించి జ్ఞానము కోడి (§ 12 § 17)

భారతీయ నగరాలు క్రీ.పూ 1వ నూ సాల్ది ఎద్యను చి వేగ గా రంగవార భి వాయి వాటిలోకె మిక్కిలి ాద్య నగర పాటలిపుత్ర లది గ గా ది తిరాన కొన్ని కిలోమీటర్ల పొడవున వ్రిరి చి వు ది పాటలిపుత్ర చుట్టూ రోతైన క దక 64 ద్వారా తో కూడిన దురప్రాకార ఉన్నాయి

నగర మద్య రా భవన వు ది అది న్ని భా తో నగ్ని వనితో వ్రిగహ తో ఆ కరి వంటి ది నగరాలో చాలామటుకు పాను ప్రకారి నిర్మి బద్దాయి వాటిో తిన్నని రాజవీధులు ఉన్నాయి గరాలో చేతి వృత్తులు వేగ గా అభివృద్ధి చె దాయి నగర లోని కొ్నోట కిోటలు ఎముగు ది త మీద రాతిమీద కొద్దుమీద నగ్ని ని చేవాళ్ల సాటిలు కమ్మరు కుమ్మర్లు తదితర చేతివృత్తు వాళ్ల ార్థానా తో ని డివున్నాయి చేతి వృత్తు వాళకి రా పోషణ వు డేది న్ను మినహాయి వు వు డేది

పాటలిపుత్ర ను చి ధారత దేశ లోని యితర నగరా కి విదేశా కి విశా మైన రాతి రువు రోడ్లు వు డేది రోడ వె డి వరుసవారి మణిలోల్ల బావులు తవ్వ చ డేది

పాటలిపుత్ర తదితర భారతీయ నగరాలా విద్యా వైద్య కే ద్రాలుగా ఉ డేది వ్యవసాయ చేతివృత్తులూ అభివృద్ధి చె ది ర్యా ఆవిర్భవి నడ తో వ్రిరి వ డిన క్రీ.పూ 3వ 2వ నూ సాల్ది వాటి లి స్థాన లో ధారత దేశ లో కొత్త లి అవతరి చి ది ధారతీయులు తమ లి ని ఫినిషియన్ లి ప్రాతిపదికమీద రూపా ది చుకున్నారు కొన్ని అక్షరాలు శబ్దా ను నూచి చగా మరొన్ని మొత్త అక్షరా ను నూచిస్తాయి భారతీయులు ఎ డిన తాళ వ్రాతా ను (తాటి ఆకుల్ని) కత్తిరి చి వాటిని ాగితాలుగా వాడేవారు

నగరాల్లోని భవనాోట రేఖీయ ఆకారాలు వ కరు లేకు డా తిన్నగా వున్న కార్లు భారతీయు కు రేఖాగణిత చాలా బాగా తెలుసున్న విషయాన్ని నిరూ న్నవ్నాయి

భారతీయులు గణితశాస్త్ర లోకి నున్నని ప్రవేశపెట్టారు వది ఆ కె సాయ కో లెక్కాోట ను భమైన సాకర్య మైన పద్ధతిని ప్రాచీన భారతీయులు ్పాచారు ఈ పద్ధతినే ఈనాడు డాదావు యావత్తు ప్ర చమూ వుపయో గిస్తున్నది ఈ ఆ కెలు అరబ్బి ద్వారా యూరప్ కు చేరాయి ఆ దువ న అరబిక్ ఆ కె టారు కాని అరబ్బులు మ్రాత వీటిని భారతీయ ఆ కె నే అన్నారు

నగరాల్లోని పాకా ల్లో ప్రాథమిక విద్య వ్యాకరణ గణితశాస్త్ర సాహిత్య మొదలైన పాఠ్యా కాలు బోధి చే వాళ్ల అయితే బస రో కు విభజన విద్యా వ్యాక్తి గణనీయమైన అట క గా వు డేది బ్రాహ్మణుల్లోనూ శ్రి లి ముల్లోనూ చాలామ ది విద్యాన టలు ఉ డేవాళ్ల అయితే పాకాలల్లో ట్రాడు కి ఆ టరానివాళ్లకి ప్రవేశార్హత వుండేది కాదు ఆ టరానివాళ్ల నగరాల్లో జీవి చే దుకు నైత అనుమతి వలదేవాళ కారు

3 వైద్య

కృ. పాటలీపుత్ర లోనే కాకుండా భారత దేశ లోని యితర నగరాల్లో కూడా ఆశ్రుతులు వైద్య సౌకర్యాలు ఉండేవి భవిష్యత్తులో వైద్యులు కాబోయేవాళ్ళ, విద్యార్థులు వైద్య విద్యాభ్యాస చేసే వాళ్ళ ప్రాచీన కాల భారతీయ వైద్య శిక్షణ వైద్య తెలుసు వాళ్ళ దగ్గరనుంచి బాహ్యుల వుండే వాటిలో కొన్ని యితర దేశానికి రహస్యముగా చేసి అయితే భారతీయ వైద్య ప్రాచీన కాల కర్మకాండ నిపుడి ఆప్టర్లు మతగాళ్ళు ఘాతవైద్యులు మత్రోచ్చాటన ద్వారా రోగుకు వ్యాధులు కుదిర్చే దుకు ప్రయత్నించేవాళ్ళ మత్రోచ్చాటన ద్వారా మరణించుట దని వాళ్ళ విశ్వచేతా రిగా రోగనిదాన చే మరులు వాడుతూ లేక శ్రమచిత్తు చేస్తూ కూడా భారతీయ వైద్యులు రోగాలు కుదిర్చే దుకు మత్రాలు వదిలేవాళ్ళ

4 సాహిత్య

భారత దేశ లో లిపి అవిచ్ఛిన్నత శతాబ్దాల తరడి ఒక తరనుంచి మరో తరానికి ముఖత అదృశ్యమైన వచ్చిన ప్రాచీన గదనూ పాటనూ రాసేట్టడ సాధ్యమైంది మహాభారత రామాయణ అనే రెండు మహాకావ్యా రచనకు భారతీయ ప్రలు కల్పించిన యీ గాథలూ పాటలే ఆధార

మహాభారత అధికారకోరెడు రాకులు బా మధ్య లిగిన వాస్తవ యుద్ధ ఘటన ఆధార గారవిడిచి జానదకపులు అయినను వరిస్తూ వాటిని అభూత కృతక వివరాలతో విప్పిరికిరిచారు (మహాభారత సగ్రహ కథ § 20 అనుభవోద్వేషిడి)

రామాయణ అయోధ్య రాజ రాముని వీర కృత్యానువర్ణి చే మహాకావ్య ముడి తడి దశరథుడు అతన్ని వనవాస సాడు రామడి ప్రయత్నితను కాధిపతి యన రావణాసురుడు ఎత్తుకుపోయాడు రాముడు వారభిల్లక నని కూడగట్టుకొని శ్రీ కమీదకి దండెత్తి యుద్ధలో రావణుని హరించి తను విడిచి అయోధ్యకి తిరిగి తెచ్చుకున్నాడు

పాటలీపుత్ర ప్రాచీన భారతీయ ప్రలు అనేక గాథలూ నీతికథలూ సాహిత్య రమైన మరెన్నో కృతులూ కూర్చారు ప్రాచీన భారతీయ కథలు దురాశమా తెలివితక్కువనూ ముఖస్తులినీ అవస్థ చేశాయి ఒక కథలో ఒక కాకి నోట ఆహార కడుచుకొని చెట్టుమీద కూర్చోని పులుడి జిత్తు మారి యన ఒక గుట నక్క కాకి కరాన్ని పిగుడుతుంది తెలివితక్కువ కాకి నోరు తెరచి కాపు కాపు మని పాట పాడుతుంది ఆహార కిద వదిలొతుంది నక్కదాన్ని ఎత్తుకుపోతుంది ఈ నీతికథ యిలాటి యింకెన్నో నీతి కథలూ రచ్యతో హా యితర దేశాల్లో నీతికథకి ప్రాతిదిశ అయ్యాయి

ప్రాచీన కాల భారతీయ వలు నమ్మకాలు సాహిత్య లో తిలకించుకొంటే అయితే దేవుడిలో ఆర్యలో మత్రోల్లో విశ్వాస లేనివారి అభిప్రాయానుకూడా ప్రాచీన భారతీయ సాహిత్య ప్రతిబింబించింది వాళ్ళ దేవుడు లేడు దేవుడి గురించి చెప్పేవాళ్ళ ఆధార్థిక అని నిర్భయ గా చాటిచెప్పారు

ప్రాచీన భారతీయ లిపి నిర్మింపడ ముదిరిగానే ప్రాచీన నగరాలు పరిత్య

5 శిల్ప వాస్తుకళ

జీవదీన దరిమిలా దేశలో రాతి కట్టడ కూడా చాలాకాని నిలిచిపోయింది కనయిట్టా విగ్రహాల మనకాదాకా వివరణకలిగియున్న భారత దేశలో కర్ణాటక రాష్ట్ర నిర్మాణకళక్రీస్తు 4వ శతాబ్దిలో మాత్రమే రాతి కట్టడ తిరిగి మొదలైంది ప్రత్యేకించి అశోక చక్రవర్తి కాలలో అనేక భవనాలూ శిలాస్తూభాలూ విగ్రహాలూ నిర్మింపబడ్డాయి

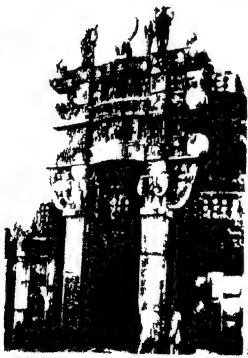
అశోకుడి ఆజ్ఞ మేరకు క్రీస్తు 3వ శతాబ్దిలో నిర్మింపడిన ఎత్తైన శిలాస్తూభాలు అనాలి భారతీయ స్థాపన మహత్తర శక్తికి సాక్షిగా చిహ్నాలు అవన్నీ ఏక శిలాస్తూభాలు వాటిలో ఒకదానిని భాగన వాలుగు రాతి హాలు పున్నాయి

1 ప్రా 1 రాష్ట్ర నాటి క
 య దేయ శిల్పకళ
 2 ప్రా రాష్ట్ర నాటి వాసు
 వయస్క రాతి చిత్త
 శవాదు యిది పరత రిచిక్ ర
 మ్నా 3 ప్రా 1 రాష్ట్ర నాటి
 శివ ద్వారా ద శ శిలా ద్వార
 మీద రి శిలా వివిధ మానవ
 మ స్కలములు చెక్కడాయి

2

3

95

ఈ కావ్య రసర ధుత్య గ రెడు రా కుటు బాలు అధికార నేన చే న పోరాటాన్ని వలె
 స్తుది పాదపులు వదుగురు సేదరులు వాళ్ళ త ద్రి చిన్న ప్రదే మరణే వాడ వా యి వాళ్ళ పద త ద్రి
 దాయాదులూ న్వదేత ను డి తరిమేశారు పాదపులు పరిగి మో వ తులై ఎరు యారు క పొగు
 దేశపు రాజ మత్స్య యు త్రాన్ని బాణ తో కొట్టిపాని త పూతురు పిస్తా ని బ్రటి వాడు తమ తమ
 నైపుణ్య నిరూ చదానికి భారత దేశ నలుమూ ను డి యుమ్ము చ్చాటు పా డవ సేదరులతో కడు
 మత్స్య యు త్రాన్ని కొట్టి రా కుమారిని ప డి చేసుకున్నాడ

పాదపు కు తమ ర్ష భాగ వచ్చి ది వాళ్ళలో పద్మవాణి జాడ నో ర్షాను తా డడి తన శ్వేచ్ఛనూ
 తమ్ము శ్వేచ్ఛనూ భార్య శ్వేచ్ఛనూ కూడా ఓడిపోయాడు వాణ్ణి దరూ వా యూరు తరువాత పాద
 పు కు శ్వేచ్ఛ బి చి ది గానీ శా తియుత వద్దతు ద్వారా వాణ్ణి తమ ర్షా పాది చుకోలేకపోయాడు
 పాదపు కూ వాళ్ళ దాయాదు కూ జీవన్మరణ యుద్ధ రిగి ది వాణ్ణి త్రా త్రువు యిలా న్నాడు
 మేను వాళ్ళను యి చి ప్రవచ మ తటిసి రిపాలిస్తాను లేదా వా మరణ రక్కత వా పరిపాలిస్తారు
 కొన్ని తెగలు పాదపు కు తోడ్పడ్డాయి వాళ్ళ త్రువు కు మరొకన్ని తోడ్పడ్డాయి ప్న మధ్య యుద్ధ 18
 రోజులు సాగి ది యుద్ధ గతిని కన్ను కు కట్టిపట్లు చ్చితి చి ది కావ్య ప్ర యోధుడైన న మూహలు
 శత్రువును ఓడి వా న్ని కోరిక తప్ప సర్వమూ మరిచి యుద్ధ చేశాయి బాణాలు బాణా చు ఢీకొన్నాయి రథ
 రథ మీద త వడి ది ఏమగులు గర్జనైషూ మాదిరి దాని నొకటి ద రా తో ఎల్లుంన్నాయి ఆశ్వికులు
 ఆకాశ లో పడు మాదిరి యుద్ధ ర గమంతా విహరి చారు బాణాలు ర్షా మాదిరి యిలు కొడుతూ గాలిలో
 దూమకెల్లాయి యుద్ధ ర గమ తా శవా తోమూ శతగ్రాతు తోమూ వి డి డి శత్రులు ఈ సూరణకాడ
 ప్రార బి చివవాళ్ళలు శాపవార్తలు ప్చారు

యుద్ధగతి కోసారి పిళ్ళకూ ఒకసారి వాళ్ళరూ అనుకూ గా సాగి ది ఎవరకు పాదపులు యి చారు
 వాళ్ళ రాజులై ముద్ర తీర దాకా మున్న దేశాన్ని యి చారు

- ౧ 1 పాటలీపుత్ర వగర గురి చి మీకు తెలి దేమిటో చెప్ప డి 2 క్రి పూ 1వ సప్రాసాద్రిలో భారత
 దేశ లో వాగవత అభివృద్ధికి దోహద చే న ఆ శాలు ఎమిటి? 3 క్రి పూ 1వ సప్రాసాద్రిలోనూ క్రి
 1వ సప్రాసాద్రిలోనూ స స్కృతిని పా ది చడ లో భారతీయు ప్రలు ఎవే విజయాలు సాధి చారు?
 4 ప్రాచీన కా లో భారతీయ ప్రలు కనిపిన్న వీయే ముపులు యానాటికి ఉవయోగ లో వున్నాయి?

§21 ప్రాచీన శ్రీలంక

1 శ్రీ క ఉనికి శ్రీ క భారత ఉపఖ ద్మ దక్షిణ కొనకి సమీప లో రాదాపు భూమధ్య రేఖకి
సమీప లో వున్న ఒక పద్మ దీప్త హి దూ మహాసముద్రపు తూర్పు పశ్చిమ
 జ మూరాలు శ్రీ కమ తాకుతూ వెల్లాయి శ్రీ క భారత దేశ ను చి కొన్ని కిలోమీటర్ల వెడల్పు గ ఒక సన్నని
 జ న దిచేత చేసుకొన్నట్లడి ది ఆ న దిలో అనేక చిన్న చిన్న ద్వీపాలూ వగడపు చట్టులూ ఉన్న దున భారత ఉప

ఇది శ్రీ క మధ్య రాకపోకలు మధతరమయ్యాయి హాకా యివి ఎప్పుడో ముద్ర లో క్రమ గిరియిన సర్వత
వ క్తులై పుడవచ్చు ఈ దీప్తి కి ధి చిన క ప్రాచీన గాథ ప్రకార యివి భారత దేశ ను చి శ్రీ కకి టాట
దుకుగాన రాముడు తన నానర నో నో నిర్మి ప న నో తుపు అవశేషాలు

2 శ్రీ క కృతి శ్రీ క అ తటా ఉ రిత నేలు వర్షపాత ఒకే మాదిరిగా లేవు
మధ్య భాగ లో ర్భవ క్తి పు ది దానికీ నాలుగు కృతా మైదానాలు పున్నాయి
దీని నైరుతి మూ లో వర్షపాత ఎక్కువ ఉత్తర భూభూ ప్రాంతాలు సో
క్ష గా పొడిగా పుటాయి వర్షాల అధిక గా పడి తరుణాల్లో ర్భతా ను చి రవళ తొక్కుచూ హి చే నదులు
తమ వరద లో ార్ద ప్రాతా ను ము చెత్తుతాయి

ప్రాచీన కా లో శ్రీ క మెట్ట ప్రాతాలో ముళ్ళ పాదలా అడవులా పుడేవి వర్షపాత ఎక్కువగా పుడే
నైరుతి భాగ దట్టమైన అడవు లో నిడివి అడవుల్లో ారిగే చెల్లలో తాటి జాతి చెట్ల కి వీరిలో
విశేషమైన ప్రాముఖ్య పు ది

శ్రీ కలో అడవి ఏనుగులు దున్నపోతులు లనేక యితర తువులూ ఉడేవి
పురాతనవేత్త రికోధన ద్వారా శ్రీ కలో రాతి యుగ నాటికే మానవులు
3 శ్రీ క ప్రాచీన చారిత్రిక వివరాలు నివ చేవాల్సి తేలి ది

మనకు తెలిస శ్రీ కలోని తొలి మానవులు చెరా తెగకి చె దినవా క్తి పూ
రిన శతాబ్ది నాటికి వారి కా రాతి నిమిట్టనే వాడేవార వాళ్ళకి వ్యవసాయ
తెలుసు గాని నీటిపారుద వద్దతులు యి కా తెలియవు వెర్షాలు అదిమ ముప్పు వ్యవస్థలో నివ చేవాల్సి అయితే
కురీసులు తలెత్తేవార భి చారు శ్రీ కలో వేలాది వెర్షా లో అనేక ప్రాచీన ఆచారాలు యానాటికీ నిలిచివున్నాయి

శ్రీ క ప్రాచీన చరిత్రకి బ ధి చిన మౌలిక లిఖిత ఆధారాలు ప్రధాన చరిత్ర క కావ్యమైన మహావ శ లో
భిస్తాయి మహావ శ పు ధ్రమ భాగ క్షీక రిన-రిన శతాబ్దిల్లో జానపద గాధ ను చి ప్రాచీన లిఖిత మూలా
ధారా ను చి కలిత చెయ్య డి ది

మహావ శ కథన కార ఉత్తర భారత దేశ ను చి క్షీ పూ రిన-రిన శతాబ్దిల్లో రా కుమారుడు చి
యుడి నాయకత్వాన వచ్చిన కల్పుడ శ్రీ కలో ర్భు డి ది వి యుడు హాత తెగకి చె దినవాడు అతేత ఆతనితో
వచ్చినవాళ్ళని హాళియులు అని లెవేవారు శ్రీ క నాథాలో యానాడు హాళియులే అధిక జ్యోత్ పున్నారు

హాళియులు మొదట్లో శ్రీ క ఉత్తర ాగ లో ర్భవద్దారు వాళ్ళ క్రమ గా
4 ప్రాచీన కా లో శ్రీ క యితర ప్రాతా కు వ్యాపి చారు వ్యవసాయ వతుపా నలు సె హాళియు ధాన
ప్ర కార్యకలాపాలు వృత్తులు ర్భతా ను చి ప్రమా చే నడి తా ను వినియోగి చుకొని హా
ళియులు విుతమైన నీటిపారుద వ్యవస్థ ను నిర్మి చుకున్నారు వాళ్ళ నడు

ను చి వే కొ ది కా యు తప్పి వాననీటిని ని వతో దుకు ాద లాశయాలు నిర్మి చి పాతా కు నీటి సరఫరా ఏర్పాట్లు
చేసుకున్నారు క్షీక 4వ శతాబ్దిలో నిర్మి డ్డ బ్రహ్మ డప్పన మిష్టేరీ లాశయ తదితర ప్రాచీన నీటిపారుద
విర్మాణాలూ యానాటికీ భద్ర గా పది రచబడి వినియోగి చుకోబడుతున్నాయి నీటిపారుద సౌకర్యాలు ఉన్న కారణ గా
శ్రీ కలో ఎక్కు గా నీరు కావ సిన చరిసెగు బాగా అభివృద్ధి చె ది ది దానికితోడు ాధుమ బాల్గి మొక్కుబొన్న
వర్షి కూడా డి పడేది

హాళియులు దున్నపోతుల్ని ఏనుగుల్ని యితర తువుల్ని మచ్చికచేసుకుని నాటిచేత నులు చేయి చుకునేవార

సి హళ లో ఇనుప పనిముట్లు తయారుచేసే దుకు అవసరమైన ఇను ఇని ఎ విడేపాలు విక్రీ గా వున్నాయి

ఇ మారాల్లో మ చి అనువైన చోట ఉన్న దున దగరి దేశా తోనే గాక దూర దేశా తో సైత శ్రీం క పక్షి వర్తక ఎప్పుడో మొదలై ది ముత్యా ను రత్నాలు మొదలైన విలువైన రాగ్నను మూలుప్రైంసు శ్రీ క పక్షిను యూరప్ కే సైత ఎగుమతి చేసిది

వృత్తులు వర్తక అభివృద్ధి చె దిన కారణ గా సి హళ ద్వీప లో వగరాలు వి ల్లాసు

5 ప్రాచీన శ్రీ కలో

వరాలు రాజ్యాలు

వ్యవసాయ కార్యకలాపాల్లో ఎక్కువ భాగ రైతులు చేవారళ్ల వాళ్ళ ప్రా శీయ మూజాలుగా వివసి చేవారళ్ల అయితే శ్రీ కలో బానిస న భ్య పెరిగి ది యుద్ధాల్లో శై దీలుగా పట్టుబడ్డ బానిసలు రుణాలు రిచ్చలేకపోయిన రుణ గ్రస్తులు బానిసలుగా మార్చబడ్డారు బాని సలు కాన్యలు జలాళయూలు తప్పేవాళ్ళ

బానిస యజమాను పిలాలు సాగుచేసేవాళ్ళ వాళ కి భవనాలు నిర్మి చెపెట్టేవారళ్ళ

జనాభా బానిస య మానులు బానిసలు సామురాయిక రైతులు అనే వరాలుగా విడిపోవడ రా గ్న అవిర్యానాశి దారితి ది మహాన శ కథన ప్రకార శ్రీ క ఉత్తర భాగ లో మొదటి రాజ విజయ దరిమిలా యితర రాజ్యాలు తలెత్తాయి

సామురాయిక రైతు ను చి పన్నులు వసూలుచెయ్యడ తిరుగుబాట్లను అణచివేసే దుకూ యిరుగుపొరుగు రాజ్యా తో యుద్ధాలు పాగి చే దుకూ ఇ పైన పైవ్యాన్ని పోషి వడ పిటిపొరు ద సౌకర్య ను వ్యవస్థీకరి వడ - యిచి రాజ్యపు ప్రధాన బాధ్యతలు పిటిపొరు ద సౌకర్య మూ గా రాజ కు సాగుకు లాముకైన భూమి భి చేది ఆ భూమిని రాజులు కులీను కీ సైనికు కీ అధికారు కీ వారువారు చేసిన సేవ కు బహుమాన గా మాన్యా ి ద యచ్చేవారళ్ళ

భారత దేశపు ఆదివాసు కు చె దిన తమిళ తెగలు దక్షిణ భారత దేశ ను చి ఎముద్ర దాటి శ్రీ కకి చేరుకున్నారు కొన్ని వర్షాయాలు ఈ య్యూతలు కా తియ్యత గా సాగిచి మరికొన్ని వ దర్పాల్లో అచి విశేషమైన రక్తపాతానికి దారి తీసిన సాముద్ర ద దయ్యూతలుగా ఉ చేది

క్రీ పూ 2వ శతాబ్దిలో తమిళ రాజ అమారాధపుర రాజధానిగా గ శ్రీ క ఉత్తర ప్రా తాన్ని ఆక్రమి చు కోవడంతో విజయ సాధించాడు అతను ఆ ప్రా తాన్ని నలభై వ వత్సరాలు పాలి చాడు క్రీ పూ 1వ శతాబ్ది చివర దక్షిణ శ్రీ క రాజైన దుతెగేమెను తమిళ రాజును పారదోలి మొత ద్వీపాన్ని ఏక చే తన పా నతోకి తెచ్చుకున్నాడు అప్పుడు ఏర్పడిన ఇ పైన రా గ్న కొన్ని శతాబ్దా పాటు కొవసాగి ది

6 హళీయు ప్రాచీన

న స్కృతి

సి హళ రాజ్య స్మరత్వ యిరోధికమైన సా స్కృతికాభివృద్ధికి దోహద చేసి ది సి హళీయులు మొదట భారతీయ లిప్తలను వాడారు కాని దరిమిలా తను సా త లిసిన వృష్టింనుకున్నారు వారళ్ల జాగ్రత్తగా తయారుచేసుకున్న తాళప్ర తాను కాగిత గా వాడేవాళ్ళ

పైన పేర్కొనబడిన మహాన శ సి హళీయుం ప్రాచీన మహాకావ్య దానికితోడు ఎ హళీయులు ఎన్నో పాట ను పీఠికభంను గీతా ను రచి చారు సి హళీయు వాటక ర గమూ జానపద వాగ్గేయాల బాగా ప్రాచీనమైనవి

ఒక చెనెన్ బొడ్డ య్యూతికుడి య్యూతా వర్ణనల్లో శ్రీ క ప్రాచీన రాజధాని అయిన అమారాధపుర వర్ణన మనకి భిస్తు ది ఈ వర్ణన క్రీశ 7వ శతాబ్ది వాటిది అయితే ఆ నగర అ తకు చాలా కాల క్రితమే నిర్మి న ది ది తిప్పగా పు డే అమారాధపుర పీఠులు ఆ నగరాన్ని పేటలుగా విభజిస్తాయి దానితో ఎన్నో రె దు ఆ తన్ను భవనాలు వున్నాయి ఆ య్యూతికుడు యి కా యిలా వర్ణించాడు దేవారయూ భవనా స్వర్ణ శిథిలాలు ఆకాశంలో ఎత్తున

మి మిలా మెరుస్తూ పు టాయి వీధుల పైగా కమాను వ తెలు ఉన్నాయి అక్కడక్కడ "ద్దపెద్ద పూ కు దీలు ఉన్నాయి గోడ గూళ్లలో జ్యోతులు వట్టుకు వి ధ్మ విగ్రహాలు ఉన్నాయి

ఈనాటికీ వది గా వున్న ప్రాచీన స్మారక కళా డాలు ప్రాచీన సీ హళ వాస్తుకళని గురి చిన వర్ణనల్లోని సత్యాన్ని నిరూపిస్తున్నాయి రువాన్ వెల్స్ దేవాలయ గోపుర కొన్ని డ స్త కిలోమీటర్ల దూరానికి సైత కానవచ్చేట త ఎత్తుగా వు టు ది ఆ గోపుర నిర్మాణ సీ హళ రాజు దుతేగేమెను పా వ కా లో మొదలై ది దాని క్రమబద్ధమైన అ ద మైన ఆకృతులు దాని నిర్మాత కళాత్మక అభిరుచివే కాక వాళ్ల గణితశాస్త్ర పరిజ్ఞానాన్ని కూడా తెలియజేస్తాయి సిగ్ రియా కుడ్య చిత్రాలు సజీవ గా మ దర గా ఉ టాయి

ప్రాచీన కళా డాలు యిప్పుడు జాగ్రత్తగా పరిరక్షి ప డుతూ పాక్షిక గా పునరుద్ధరి పబడుతువున్నాయి

- 1 శ్రీ క ద్వీపపు ప్రాచీన చరిత్రను తెలుసుకునే దుకు మూలాధారాలు యేమిటి? 2 శ్రీ క ప్రాకృతిక పరిస్థితులు దేశవాసుల్లో ఏయే వుత్తులు పె పా దే దుకు దోహద చేశాయి? 3 ప్రాచీన కా పు శ్రీ క జనాభా ఏయే జాతు లో కూడివుండేది? 4 శ్రీ కలో రాజ్యాలు యేవిధ గా అవిర్భవించాయి? శ్రీ క చరిత్రలో అవి వహి చిన పాత్ర యేమిటి?

ప్రకరణం ఆరు

ప్రాచీన చైనా

§ 22 చైనా రాజ్యం ఏర్పడడం

(మాన్ 3)

1 చైనా ప్రభుత్వం

చైనాలో చూర్పు గమనార్హమైనది ముగ్ధ పీఠ రాజ్యం వుంది
చైనా శ్రీమంతులైన రథాసులు ర్యత క్తులు అవ్వాయి

ముగ్ధ పీఠ లో చైనాలో వరాలు ఎక్కువ ఉంటే సామ్రాజ్య వర్షాలు తక్కువ వైపు వాపున
రావడ సాధారణ విషయం

హ్యో గోహో యా గోజీ అనే రెండు నదులు మైదాన గుండ్ర మూర్తవాయి హ్యో గోహో డ్యులు ద్రు
మట్టితో కూడిన టాయి చుట్టే యిసుక కూరినట్లు చే ఈ ద్రుమట్టిని తప్పుతో తానూ నాగోహో
తేలికగా దున్నవచ్చు తగిన తీరు పుటే యీ ద్రుమట్టి చాలా సారవంతమైంది

వర్షాకాలంలో హ్యో గోహో నదికి వరదలు వస్తాయి ఆ వరదలు కొన్ని వరద లోపిటర్ల ప్రాంతాన్ని ము
చెత్తుతాయి హ్యో గోహో డ్యులోని ద్రుమట్టిని అభిగ్రహించుకొంటుంది అది ఒడ్డులు తరుమగా
వరదలో ద్వయమౌతాయి నదీ ప్రవాహం యెన్నో సార్లు మారింది వరద తర్వాత అది పూర్తిగా కొత్త దిశలో ప్రవ
హించింది గ్రామానికి గ్రామాలు ఆ దీర్ఘలో మురిగిపోయాయి చైనీయులు ఆ నదిని వచార ది చైనా
నీడ పేరు బాధ నది అని అనుకొంటారు

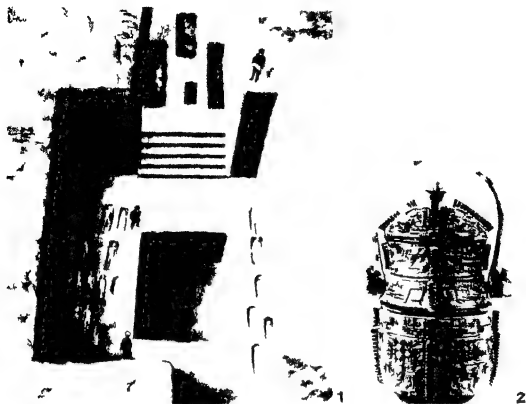
ప్రాచీన కాలంలో సారవంతమైన యా గోజీ నదీ తీరాలు అడవుతో నిండివుండేవి

2 ప్రాచీన 2వ సహస్రాబ్దిలో

హ్యో గోహో నదీ తీరపు ఎడమ భాగాల్లో వ్యవసాయదారులు పురపట్టారు తొన్న
గోధుమ వరి కూరగాయలు పండి చేపాళ వశువును చేపాళ వాసు
ట్టులరుగుల్ని పచ్చి లుగ్గ దార తో పని గట్టి ప్రాంతాలు తయారు
చేపాళ

హ్యో గోహో మైదాన

పురాతత్వ శాస్త్రజ్ఞులు హ్యో గోహో నదీ తీరాల్లో అనేక మాధులు కనుగొన్నారు సమాధులు ప్రాచీన రే డవ
సహస్రాబ్దిని కొన్ని మాధుల్లో చాలు చుట్టిన శవాలూ లన్న కుడలూ మౌత అవ్వాయి మరి కొన్ని
మాధులు భూగర్భ లో కట్టిన మనుషు వివాస గృహాల్లో అన్నాయి శవో ఒక చుట్టూ బిగారు వస్తువులూ

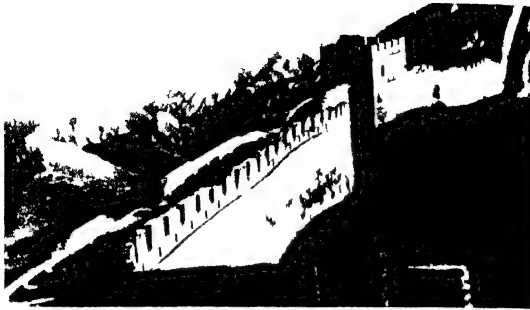

1 హ్య గోహో నది ద్భన వెలికిరియ్య దిన క్రీపూ 2వ హాస్రాద్ది నాటి క మాది లోతైన సమాధిలో
ఈనాటిక ఉంచబడి ది దాని చుట్టూ రాజతోబాటు పాతిపట్టిన మనుషు ల్లైన రాలు ఉన్నాయి
ఈ సమాధికి కొంత దూర లో పాతిపట్ట దిన గుర్రా అత్త జరాలు వున్నాయి ఇలాటి మాధులోని
పాతులు ఎమి తెలియజేస్తాయి' 2 క్రీపూ 2వ హాస్రాద్ది నాటి క చైత్రయ మృణ్మయ పాత

అయిదాలూ రిపు మంతన గ రాలి క మ పాతలూ వున్నాయి చచ్చినవళ్ళ అత్తకు ఈ చెయ్యదానికి
వాటిని కాపాడడానికి వాళ్ళతోబాటు వదకొది మనుషులు పూడ్చిపట్ట దేవళ్ళ వాళ్ళలో కొంత
మంది అప్పుడే తలు నరికి పూడ్చిపెట్టగా మరి కొందరిని చేతులూ కాళ్ళూ కట్టి నజీవ గానే పూడ్చి
పెట్టెవళ్ళ

కరువు గురిచీ వరద గురిచీ నిరతర భయ వృధేది ఈ భయ సుడి దుష్టు వాయుదేవుడూ
దుష్టు వర్షదేవుడూ వున్నారే నమ్మక పుట్టింది ఈ దేవతకు బానిసను బలి యిచ్చేవళ్ళ బానిసను జీవ గ
దాన చేసేవళ్ళ లేదా నదిలో చేవాల క కరువు దర్భ లో ఎముక ముక్కమీద రాస ఈ రాత దొరికింది
వర్ష కోస మేము క బానిసను దహి చేతోతున్నాము

క్రీపూ 2వ హాస్రాద్దిలో హ్య గోహో మైదాన లోని ప్ర లో బానిస యా మాన్య వ్యవస్థ వెకొన్నది దని
చారిత్రక ఆధారాలు తెలుపుతాయి చైవాలోని మొట్టమొదటి బాని యా మాన్య ర్ష క్రీపూ 2వ హాస్రాద్దిలో
అవతరించి దని లిఖిత అవశేషాలు నిరూపిస్తాయి

చైనా మహా కుడ్య (ఫాట్)

3 క్రీ.పూ 1వ శాస్తాబ్ది - రైలు దేవుళ్ళ తమ పాలా వరాలు మరి చూచి ప్రార్థి విన్నపటికి
చైనాలో అర్థికాభివృద్ధి కేంద్రీకృత వ్యవస్థ ఏర్పడినది. వా ఎక్కడా ఆధార కేనా యిలా సాదాసా
ర్యా అనంతరం

నాకు మేము కలె పార మేలు
వర్ష ఎదులు గాన తప్పు నాను
దానితో నీళ్ళూ సారవ తమైన ఛామీ భిస్తాయి
గోధుమ విరగ దురు ది

వాళ్ళ హ్య గోహో నదికి అనకట్టలు కట్ట ర ఎచి పాలా ఎ రక్షణ భి చారు మైదా లో క్యాలు
తప్పి దూరాన వున్న పాలా కి నీటిని పారి చారు యీ గోహో ఆరా వున్న భూమి కూడా సాగుచెయ్య డి ది
యూర్పు చైనా ఆ తటా ముహూ పాలా ద్వారా గ్రామాలు చాలా దేవి దు చే ప్రలు క
లలు కూడా క ాధ్య నగరాలు చైనాలో వెలిశాయి

చైనాలో కొన్ని రాజ్యాలు ఎర్పడ్డాయి జాతీయ ఆధి ప్య కో ఈ రాజ్యాలు క దానితో కటి ఎడతెగని యుద్ధాలు
చేస్తూ ఉన్నాయి

త్సీన్ రాష్ట్ర క్రీ.పూ 3వ శతాబ్దిలో చైనాలో అన్నిటిక కలె మై రాష్ట్ర అయి ది తోనూ యుక్తితోనూ
త్సీన్ రాజ ఆయా రాజ్య మధ్య వున్న చైనాన్ని వినియోగి మకుని ఒక ప్రాత తర్వాత మరొక ప్రాత యి చి

తన రాజ్యానికి కలుపుకున్నాడు క్రి.పూ 221 నాటికి తమ దాదాపు చైనా అలా వశంపడుతున్నాడు అతని అధికార కి ద క విస్తారమైన ర్యా యేర్పడింది అతను తనని అన్-ఎ హువా కోటి కల మకు న్నాడు మొదటి త్సీన్ రాజు అని దాని అర్థ

సాయుధ హూణ వార తెలు ఉత్తర చైనాని బలం గ్రహించినా దాడులు చేస్తూ దేవి త్సీన్-ఎ హువా గోరీ హూణు దాడులు చి దేశాన్ని రక్షి చేరుకుగాను కార్త గోడని నిర్మి శాడ చాలామ రైతులు

దానిలు సైనికులు శిక్షలు ధ్వ నేర్పబడతా మూకుమ్మడిగా ఆ గోడ నిర్మాణానికి తో డారు

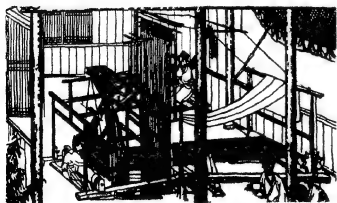
చైనా మహా కుద్య నిర్మాణ క్రమ లో వేలాదిమ ది మరణి చారు సకళి కార వాళ్ళ శరీరాలు ఆ గోడలో మాధిచెయ్యబడ్డాయి మరణి చి వాళ్ళ స్థానాన్ని కొత్త ఖాళీ తో నింపా చైనా ఉత్తర రిపబ్లిక్ ఎటు తో కూడిన ఆ గోడను రాయిమట్టి ఇటుక తో నిర్మి చారు

ఆశ్రికులు ఐదు బారుల్లో పోలినిన త వెడల్పున ఉంది ఆ చైనా గోడ ఆ గోడ నిర్మాణ మధ్యమధ్య మరమ్మ తు నులు వెయ్యేళ్ళకి పైగా పోగాయి

చైనా రాజులు తమ దేశాన్ని కాపాడుకోవడమే కాకుండా చైనా సరిహద్దుల వెలులి ప్రాంతాను సైత ఆక్రమి మకున్నారు క్రేస్తోచి క్రి.పూ 2వ శతాబ్దినుచి క్రి.శ 2వ శతాబ్దిదాకా చైనాని పాలి చిన హన్ వ శవు రాజులు విదేశా పై చాలా ద డయ్యారట చేశారు హరి సునజ్జిత చైనీయు నేనలు

హూణు ను అనేక సర్వాయాలు చిత్తుగా డి చాయి చైనీయు నేన క్రాన ద డయ్యారట శ్చిమ దిశగా పోగాయి హన్ రాజులు మధ్య ఆ యాకి చెదిన ప్పు దేశాను య చాని క్రయత్తి చారు

దాదాపు ఆ యా అ తలా తూర్పును చి వడమటికి వ్యా చిన సుదీర్ఘ మారాన్ని బ్బు మహా మార అనేవాళ్ళ క్ర వచు తట్టోహా మ చి గిరాకీ పుష్ప బ్బు చైనాను చి యీ మార గు డా రవాణాచెయ్యే దేది బ్బు తయారీ రహస్యాన్ని జాగ్రత్తగా కాపాడిన చైనీయులు బ్బు వ్యాపార ద్వారా విశేషమైన లాభాలు పొ చారు

- 1 వేత మగ (ప్రాచీన చైనీయ చిత్ర) వేతగాళ్ళు బ్బు దార ను చి బ్బు వక్ర నేస్తున్నారు
- 2 ప్రాచీన చైనీయ నాణె

చైనీసు దాని పై విమర్శలు ఆర్థిక పై విమర్శలు కూడా అప్పుడు మార గుడా తరలివెళ్లి మధ్య ఆయానా
యరుగుపరుగు దేశా పైనా అక్రమణవర దడయ్యతలు చేశారు

- 9) 1 ప్రాచీన కా ర్ త్ కృతిని ఎదుర్కొనడ ర్ త్ చైనా ాలు అధిగమి చిన యి ాదులు ఎవరి? ప్రాచీన
చైనీసు మత ర్ త్ ఈ యి ాదులు ఎవిధ గా ారి తి బి చాయి? 2 క్రీ.పూ 2వ పాస్టర్ చైనాలో
బాని యా మాన్య రా ి అవిర్భవాన్ని గురి చి ఎ మూలాధారాలు తెలియజేస్తున్నాయి? 3 నాకర్
క్రీ.పూ 3వ శతాబ్ది నాటి చైనా రా ి విత్తాన్ని గుర్తి చ డి క్రీ.శ 2వ శతాబ్ది నాటికి చైనా అక్రమి చు
కున్న ప్రా లా సు గుర్తి చ డి 4 పారావీ చిత్రా నీ మానీ మా చైనా మహా కుడ్య గరి చి
చెప్ప డి 5 ప్రాచీన చైనాలో ఏకీకృత రా ి ఎప్పుడు అవతరి చి డి?

§23 చైనాలో ప్రజల తిరుగుబాట్లు

(మార్ 3)

ప్రాచీన తూర్పు రాజ్యాల పనులు ఎలా బాని యార్ త్ జ్ఞా క చేసుకో డి (§7 2 §10 4 §15
అను ధ §16 3)

1 రైతు బాని త్రి పాన్ రాజా పా స కా ర్ త్ ధనికులు మరి త ధనికు యార్లు బాని నా
రైతు పా దోచుకోవడ మరి త తీవ్రమై డి

ఎక్కడ మా నా ధనికు భూములే కాగా ాద కి నాదిమైన మో గలిగిన త భూమి కూడా లేదని మూలికులు
రాజారు చాలామ డి రైతల ధనికు సు చి భూమిని కౌలుకి తీసుకోవడమో లేక వాళ్ల దగర రోజుకూలీలుగా పని
చెయ్యడమో త్ గత్య తర లేని త్రితో ఉ డేవాళ్ల రైతుల్ని గురి చి క రచయిత యిలా రాజాడ రైతు పా ర్
నిచోటప్పుడు అతని మొ డె నీటిలో పు టు డి అతని పారాలు బురదలో పు టాయి అతని జాబ్బా చర్మమూ
ఎ డకి మాడిపోయిపు టాయి అతని శరీర మిక్కిలి శ్రమ రా డికి బిగిస్తు టు డి

రైతుకి అతని శ్రమ ద్వారా తి చే తి డి న్నలూ కాలా చెల్లి చే రుకు రిపోతు డి రైతులు ప దులూ
కుక్కలూ తినే మాదిరి తి డి తినేవాళ్ల గడ్డితో ఆకు తో డ్ల కో వాళ్ల దున్నలు తయారయ్యేవి

చైనాలో బానిస జ్య గణనీయ గా ారి డి రాజాకి చె డిన గమలో 70 000 మ డి బాని సు పనిచోటాళ్ల
సంచార జాకు కి వ్యతిరేక గా ారిగి వి యుతమైన ఒక రాడిను చి చైనా పైనకులు 2 00 000 మ డి బాని సు
తోబుకొచ్చారు పన్నులు బాకీలు లేక కాలు మొత్తాలు చెలి వలేకపోయినవాళ్ల బాని సుగా మార్చబడేవాళ్ల కరువు
కా ర్ రైతులు తమ ల్లి బాని సుగా అమ్మకోవ వచ్చేది ఎ చిన్న తప్ప చే నా న్యాయాధిపతులు నేరస్తుడే
అతని ల్లి బాని త్వ రోకి వెట్టేవాళ్ల బాని య మూలు జైల్లోనే ఖైదీ సు ప తల్లో కుప్పల్లి కొన్నలు
కొనేవాళ్ల

బాని ను గొలుసుతో దివి వైనా రోడ్లమీద తోలుక పోయేవాళ్ళ కొరత దివి అడవి తుప్ప
రాగా బోనుల్లో పట్టి రవాణా చేసేవాళ్ళ వాళ తలుపులు గొరిగి చియ్యడామీద గుర్తు వాతలు చేసేవాళ

బాని యమాను జీవిత గురించి క్షేత్ర 2వ తాలో కవైనా రచ
2 బాని యజమాను జీవిత యిత యిలా అన్నాడు వాళకు వేకొది బానిలు - అలా ఎరువులు -
పువ్వులు వాళ్ళ విలువైన వస్తువు స్త్రీ స్వామి మైన వన్నోట్టు పు
వాళ్ళకు గుర్రాలూ అవులూ గొర్రెలూ దులూ యెన్ని పువ్వులు పేకొడల్లోనూ తోయిల్లోనూ యెక్కడా
వాటికి కావన తచ్చుక భూమి దొరకడు వాళ్ళకు చాలామది గాయికులూ గీతకారులూ పువ్వులు వాళ్ళకున్న
దొడ్ల పొరాయి అలా వాళ తాగలేరు కనుక అది పులి పోతుంది వాళకున్న మామతా వాళ తిరలేరు కనుక
ది కురిక కుక్క కొడుకు ది

రైతులూ బానిలూ బాని యమానును పోతుకగానే అక్కర్తీ లేనివారు యితరు నోటిదగరి
కూడు తినే దిక్కొకులు అనేవాళ్ళ

బానిసలూ పదలూ అడవుకూ కొడకూ పారిపోయేవాళ్ళ అక్కడ దలా
లుగా యేర్పడి బాని యమాను మీదా అధికారమీదా దాడి చేసేవాళ్ళు వైనా
చారిత్రిక గ్రంథాలో యాహుదిరి వరనలు తరచు కనిస్తాయి బానిసలు గని
అధికారిని చో ఆయుధాని చో చేసుకున్నారు అధికారు మీద దాడి
చేశారు బానిసల్ని ఎత్తుకుపోయారు గిడ్డ గుట్టి ఆయుధాని కొట్టారు

అధికారుని చో ఆయుధాలు చో చేసుకున్నారు

3 తమ దక్క
రైతు బాని
పోరాట

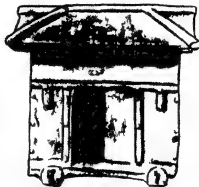
చైనాలో వరి పండించుట వరి
పంటకి ఎక్కుగా నీరు అవసరం కనుక
చేసు నీటిలో మునిగివుంది (పాచీస
చైనీయ (త)

చైవాలో స్థాపితమైన తిరుగుబాటులో క్రీశ మొదటి శతాబ్దిలో ౮౧ ది అది యొర కనుమ తిరుగు
బాటు గా కేరళకు ది (ఈ తిరుగుబాటును గురిచిన వివరణ శతీయ 107-108 కి యిచ్చి ది)

క్రీశ 2వ శతాబ్ది చివరలో చైవాలో మరొక తిరుగుబాటుకు రహస్య ప్రయత్నాలు
జరిగాయి దానికి వాయకులు ముగరు ఝాన్ సోదరులు రాజను
కూలదోరుడమనీ సుఖమయ జీవిత నెలొల్పుకొమ్మనీ వాళ్ల ప్రస్తుత
ఉద్దేశి వారు గమల్లోనూ కర్మాగారాల్లోనూ గ్రామాల్లోనూ చైవా
అతలా రహస్య కలాలు యేర్పాటు చేయబడ్డాయి
క్రీశ 184లో న్నావోలు దాదాపు పూర్తి అయ్యాయి కాని వాళ్ల వధకాను ఒక ద్రోహి బయటపడ్డాడు

2

3

1 గవి కార్మికుడు (ప్రచీన చైవీయ విగ్రహం) 2 చైవాలో సమాధులో దొరికిన మట్టితో
చేసిన ఇల్ల వమూహలు

రుగాన్ సోదరు అనుచరు లో 1000 మందిగా ట్టుకోద్దారు వార లోనే వాళ్ళను చంపేవారు అప్పుడు తిరుగుబాటు వెంటనే ప్రారంభం కావాలి ముగ్గురు సోదరులూ ఉత్తరువు యిచ్చారు వాళ్ళ వార్తాపాఠులు అన్ని నగరా కీ రాష్ట్రా కీ యీ ఉత్తరువును చేరవేశారు దేశ లోని మధ్య ప్రాంత లో తిరుగుబాటు మొదలు పోతే వ్యాపి ది ఎకకా లో బాని లూ రైతులూ కొన్ని క్షమ ది తిరుగుబాటు చేశారు తిరుగుబాటుదారు నగరాలు ట్టుకున్నారు ధనవతు అన్నలు స్వేచ్ఛ చేసుకున్నారు జైల్లలోని కైదీ మ విడిచిపెట్టారు దాని ను విముక్తును చేశారు వాళ్ళ మొలుపు చు త పాగాలు ధరించారు అరువన ఆ తిరుగుబాటు ములుపు త పాగా తిరుగుబాటు గా చరిత్రలో ప్రది కెక్కింది

బాని య మామలు కార్తవ్య మకూర్చుకున్నారు ఉద్యోగులైన వాళ్ళ కొడుకు నూ వాళ్ళ విశ్వసనీయుడైన నేమకు కూ అదనీ మీకరి చారు కొత్తగా నిర్మించిన చరణకు తామే నాయకత్వ వహించారు దాదాపు చైనా అ తటా దో డేదారు కీ దో డికి గురయ్యేవారికీ మధ్య భిక్షమైన యుద్ధం సాగింది (సర్వ చిత్ర 10 చూడండి)

తిరుగుబాటుదార్లు అసాధారణమైన సాహసాన్ని వాళ్ళ శత్రువులు కూడా గుర్తించారు దురదృష్టవశాత్తూ వాళ్ళ నమ్మక్యు కాలేదు ప్రతి తిరుగుబాటు చరణమూ తన తకు తాను వ్యవహరించింది రాష్ట్రా లో పోల్క వాళ్ళకు రైత అయుధాలూ లేవు అనుభవజ్ఞులైన నేనా నాయకులూ లేరు

రా చరణలు తిరుగుబాటుదార్లు శిథిల మీద పారాట్టుగా దాడిచేసారు వార మురదనే లోకీ నదిలోకి తరిమారు 50 నే మంది తిరుగుబాటుదారులు వాటిలో మునిగిపోయారు రైతులూ బాని లూ మరొక క్షమ ది మరో యుద్ధం లో మరణించారు రాష్ట్రాధిపతి వాళ్ళ తలుకో పెద గోవుల లాగా పెర్చమని ఉత్తరువు యిచ్చాడు మొలుపు త పాగా ప్రధాన చరణలు కుక్కంటి డిసోయాయి రుగాన్ సోదరులు పోరాట లో మరణించారు ఓడినవాళ్ళ పాటు దారుణ గా వుండేది తిరుగుబాటు ట్లు సానుభూతి వున్నట్లు సుమాన గ వాళ్ళన దరినీ విశేషం చ పారు ప్రమాణం నూ కూడా వదలిపెట్టలేదు

ప్రధాన ఐ ఓడిపోయినప్పటికీ నాయకులు మరణించినప్పటికీ ఈ తిరుగుబాటు 20 యేడకు పైగా సాగింది రైతు బాని చరణలు కొత్త కొత్తచి దేశ లో వివిధ ప్రాంతా లో తలెత్తేవి రాజ సైన్యాలు ఈ ఉద్యమాన్ని పూర్తిగా అణచివేయటానికి అనేక యుద్ధాలు రిగాయి చా మంది తిరుగుబాటుదార్లు కిరాతకంగా చ వెయ్యి ద్వారు

ప్రాచీన చైనాలో ప్రజా తిరుగుబాట్లు ఓడిపోయినప్పటికీ ప్రజలు డ్యేవ చేచాన్ రావ తపు అధికారాన్ని అవిదరి జేశాయి మరికొద్ది వత్సరాల్లో చివరి చాన్ రాజు చ వెయ్యిబద్దాడు చైనా సామ్రాజ్య అనేక చిన్న రాజ్యాలుగా విచ్ఛిన్నమైంది

యొర కనుబొమలు తిరుగుబాటు

(ప్రాచీన చైనానియ చరిత్రకారుల రచనలనుండి ఎంగ్రావించండి)

తిరుగుబాటుదార్లు తేనెటీగ గు పుల్లగా కుమడ్దారు ఫా గోమా గ్ డైర్య గ వాడు ప్రలు అతనితో కలిశారు ఫా గోమా గ్ అతని సహచరులూ తమ కనుబొమ కు యొరర గు నేమకున్నారు తమ మిత్రులూ శత్రువులైన రాష్ట్రాధిపతులూ చేరువరచి గుర్తించడానికి వీలుగా వాళ్ళి మ చేశారు

రాజ 9 మ ది నాధిపతు ను ఎదుమి చి వాళ్ళకు ఎలులు అని ెరు ట్టాడ వాళ్ళ నాయకత్వ కి ద చేసే నైతికు మ వు చాడు ప్రతి సైనికునికి 4 000 నాణాలు యిచ్చాడు కాని సై కులు యుద్ధ చెయ్య నిరాకరి వారు అరుగురు ఎలులు ఓడిపోయి పారిపోయారు ముగు రు ఎలులు మిగిలిన సైన్యా ను సమీకరి చుకొని రా ధాని రక్షణకు పూనుకున్నారు

తిరుగుబాటుదార్లు రా ధానిని అన్ని దిక్కు ను చీ చుట్టుముట్టారు సైన్యంలోని ఖైదీ ను విడుదల చేసి వాళ్ళకు ఆయుధాలు యివ్వసని రాజ అజ్ఞా చాడు వాళ్ళను సైనికులుగా ఓ యోగి చా ని రాజ ఉదేశ వాళ్ళ నగర దాటిన వె టనే పారిపోయారు

తిరుగుబాటుదార్లు కోట ద్వారా గు డా రా ధానిలో ప్రవేశి వారు నగర లో మ టలు చె రేగాయి వీధులో పోరాట సాగి ది రాజ క రస్సు మధ్యలో క దీనిమీద వున్న అ తవుర ేకి పారిపోయారు

తిరుగుబాటుదార్లు అ తవురాన్ని చుట్టుముట్టి రా రక్షక భటు మీద బాణాలు ప్రయోగి వారు రక్షక భటులు కరకరే కూలిపోయారు ఇ తో బాణాలు యివ్వయాయి అప్పుడు బావోబాహి యుద్ధ ప్రార భమై ది తిరుగుబాటుదార్లు రాజను ట్టుకొని అతని త ఖ డి వారు

వి య లో యెర్ర కను ములు లాభ డలేరు తమ బాధ కన్నీటికి క్రూరుడై రాణి కారణమని రైతులూ బాని లూ అనుకున్నారు ధర్మాత్ముడైన రాజ ఎటే తమ జీవిత యె లో బాగు టు దని వాళ్ళ అనుకున్నారు ఆ యువ న హా న మీద మరొక రాజును కూర్చోబెట్టడానికి బాని యు మాను కు వాళ్ళ అనుమతి యిచ్చారు

2 1 §23లో మనుషుల్ని బానిసులుగా మార్చే ఎ ద్వతినీ గురి చి మీరు తెలుసుకున్నారు? 2 సువుచ్చ త పాగా తిరుగుబాటుకి ప్ర ధా కారణాలు యేమిటి? ఆ తిరుగుబాటుకి ప్రత్యక్ష కారణ యేమిటి? 3 ఆ తిరుగుబాటు ఓటమికి కారణ యేమిటి? 4 సువుచ్చ త పాగా తిరుగుబాటు ఎవ్వేళ ప్రతి త రిగి ది? ఆ తిరుగుబాటు ఎ శత్రు లో రిగి ది? ఆ శత్రుల్ని మొదట్లోనా చవరోనా? చైనాలో ఏకీకృత రా్యస్థాన సువువచ్చ త పాగా తిరుగుబాటు రిగి ఎన్నేళ్ళ లయి ది? 5 ఏ చిత్రాలూ చూ బాని గా మార్చి డి సువువచ్చ త పాగా తిరుగుబాటులో పాల్గొన్న ఒక రైతు జీవిత గురి చి క కథ అ డి

§24 ప్రాచీన చైనా సంస్కృతి

ఈజిప్టు మెసొపొటేమియాలో ప్రాచీన కా ే ఎ శాస్త్రయ జ్ఞాన ఎ దుకు తరెత్తి దో జ్ఞా క చేసుకో డి (§12 1 2 3 §17 5)

1 లిఖిత భాష

చైనాలో లిఖిత భాష మూరు క్రి పూ 2 000 వళ్ళరా క్రిత ఎట్టి ది క్షరా స్థి రులు - పైరోగ్లిఫ్స్ ప్రతి గుర్తు క దాన్ని సాచి చేసి ఉదాహరణకు 木 గుర్తుకి చెట్టు అని అర్థం రె డు అలా టి 林 గుర్తు కి ఆడవి అని అర్థం మూడు 森 కి అరణ్య అని అర్థం చైనా లిఖిత భాషలో కొన్ని చే గుర్తులు వున్నాయి

1

2

1 వెదురు బద్ద మీద ప్రాచీన వైద్యుల రీతిగా వైద్యుడు దీతుడు యాతకి వెల్లెనప్పుడు డకొద్దీ అలాటి గ్రంథాను తనతో తీసుకెళ్లేవాడు 2 వైద్యుల కాగిత తయారీ (ప్రాచీన చిత్ర) ఎడమ వక్రమ ఒక కాగితపు గుడ్డా ఉడుకుతోడి కుడి వక్రమ గొట్టాడు గుడా కారుతున్న కాగితపు గుడ్డాను చి కాగితాలు తయారుచెయ్య దుతున్నాయి పైన వైద్యుడు పైరోగ్లిస్టులు

వైద్య రీతిగా భాషలోని గుర్తులు (పైరోగ్లిస్టులు) నేర్చుకునే దుకు చాలా ఏళ్లు కృషిచెయ్యాలి బీదవాళ్లకు తమ కి చదువు చెప్పే తాపాతు పుడేది కాదు అ దుకే వైద్యుల రైతు కి చదువు అ దుదాటులో పుడేది కాదు ప్రాచీన కా లో వైద్యవాళ్లు మొముకమీదా బుగ్గుడ మీదా వెదురు క మీదా రావాళ్లు సిల్కు ఫరీదు మొక్కున కనుక చాలా ముఖ్యమైన గ్రంథ మంత్రమే సిల్కు వాడేవాళ్లు ఎన్నకాలు వెదురు ప క తో కూడి పుడేవి ప్రీత మొదటి శతాబ్దిలో వైద్యవాళ్లు కాగిత ఎక్కువారు అది ట్టుపేరికలు బెరడు వెదుళ్లతో తయారుచేయబడి ది అది వెదురు ప క కలె చాలా చాక చాలా సౌకర్య విద్యా వ్యాలో కాగిత కనిపెట్టడానికి బ్రహ్మ డమైన ప్రాముఖ్య పు ది

2 శాస్త్రజ్ఞుల

వైద్య ప డీతులు అనేక శాస్త్ర రచనలు చేశారు వ్యవసాయానికి బ ధి చిన రచనల్లో ఉపయోగకరమైన మొక్కలు చద లోనూ పశువులు పట్టు పురుగు పక లోనూ వైద్యుల రైతు కు పున్న వే వత్సరా అనుభవ వర్ణించబడి ది

గాయాలు మాన్పడానికి రోగాలు నడు చేయడానికి ప్రాచీన కా లో వైద్య వైద్యు కి చాలా పద్ధతులు తెలుసు బెహదల్లో టి ఒకటి అది రోగి లాన్ని వి బెట్టేది తరువాతి కా లో టి సాధారణ పానీయ గా వాడుకలోకి వచ్చి ది విశ్వ నిర్వాణాన్ని వివరి చడానికి ప్రయత్ని చిన వైద్య ఫిగోశాస్త్రజ్ఞులు విశ్వాన్ని (వ్యా డమైన గుడ్డుతో పోల్చారు

భూమి నుంచి సాన ఆకాశ గుడ్డుపైన పుడే పెళుకు నక్షత్రాలూ గ్రహాలూ ఆకాశానికి లోలివైన అటుకలైనవి
పున్నాయి ఆకాశ నక్షత్రా లోబాటు భూమి నుట్టూ తిరుగుతూవు ది

యోగికులు చైనా భౌగోళిక రిక్తతను గురిచి ఎక్కువ తయారుచేశారు దానిలో ర్యతాలు ముద్రాను
గురిచిన గ్రంథ చైనా దేశపు ప్రాకృతిక రిక్తతను గురిచి అంతకంతో ఉయోగకరమైన మూలాల వారా
పుది అయితే గ్రంథకర్తలు దానిలో అనరిచిత ప్రాతాని గురిచి అభూత కన్పల కూడా యిచ్చారు ఉదాహరణకు
అక్కడ మనిషి ముఖాలు పులి శరీరాలు వార చర్మాలు తెల్లని లోకాలు కలిగిన భూతాలు ఉన్నాయి

(ప్రాచీన చైనీయులు దిక్కుచిని కనిపిస్తారు)

క్రీ.పూ 2వ శాస్తాబ్దిలోమా 1వ శాస్తాబ్ది మొదట్లోమా మ చియాన్
3 చారిత్రక నమూనార లో దృఢ చరిత్రకారుడు ఉడేవాడు అతను అనేక చారిత్రక త్రాట
లోకి చి అధ్యయన చేశాడు మ చియాన్ చైనాలో అన్ని ప్రాతాలూ పర్య
టిచాడు చైనాలో అతి ముఖ్య ఘటనలు రిగిన త్రాటలు ప్రాచీన స్మారక చిహ్నాలు న దర్శిచాడు ఆ చరిత్రకారుడు
అయా ఘటనల్లో పాలోపువారి కథనాను మదూర భూతకా ఘటనను గురిచిన జాన ద కథను విన్నాడు అతను
గ్రంథ గా అనేక ఘటన కు సాక్షి ఆ మూలాధారా ప్రాతిపదికమీద సీమ చియాన్ అదికాను చి తన మరణ ర్యత
చైనా చరిత్రను రచిచాడు జీవిత కామ తా కృషిచే రచిచిన ఆ గ్రంథానికి అతను చారిత్రక నమూనార చి
పేరుపెట్టాడు

సీమ చియాన్ ఆ గ్రంథాన్ని మ చిని వక్రీకరిచకుడా చెడుచి మరుగుచకుడా రచిచాడు రాజును
గురిచి ప్రభువును గురిచి త్య తెలియకులైత అతను న కోచి చలేదు దానిలో రాజు కోపానికి అతను
గురయ్యాడు

1 ఉన్న గది తవ్వక (ప్రాచీన చైనీయ ఉబ్బెత్తు చిత్ర) 2 రాభవన లో చిదు (ప్రాచీన చైనీయ
ఉబ్బెత్తు చిత్ర) కి ద వదలి ఆశ్విక రివార లో రా భవనానికి ప్రభువు రాక మధ్య వలన గృహస్థు
అతిరు కు స్వాగత చెప్పున్నాడు పైన వివేదకారులు గాయకులు భటులు

ప్రాచీన కవుల రాత్రీ పాత్రలు భిన్న భిన్న రూపాల్లో ఉండేవి (దాగవల్లి తదితర కౌముదికవులు అదేమై ఆధునాలుకుల వారాగడంలోని పుణ్యాలూ ఆ పాత్ర మీద చిత్రం వేసి (శ్రీ 101వ చిత్రం 2 చూడండి)

ఉప్పు గను ను చిత్రి చే ఉబ్బెత్తు చిత్ర మాడై ప్రాచీన శిల్పుల్లో కొ దరికి బాని ల్ల దము ఉన్నట్లుగా దోషిలోని (కొర్రావ్వి) అన్వయాన్ని వాగ గుర్తి చినట్లుగా తెలియనున్నది

ఈ కథన ప్రాచీన చైనీయుల మత విశ్వాసానుగుణం ఏ ఏమి తెలియజేస్తోంది? ఎలాంటి వల్ల
మ చియాన్ నెఖరి యేమిటి?

ఒక నగర లో ఏలూ నది దేవత కల్లాణ రి వారు ఆ న ద్దు గ గా పెద్దలూ పూజారిణులూ మిక్కిలి ఆ ద మైన ఒక అమ్మాయి వధువుగా ఏ కనీస నదిలో వడేసేవాళ్ళ వాళ్ళ నగరవాసు మ చి పెద్ద మొత్త లో కాసుకలు కూడా మూలుచేసుకునేవాళ్ళ దానిలో నగరవాసులు దివాలాకో వాళ్ళ ఖజానా వి శే స్తు మూళ్ళ తగి పోయేది ఆ రాష్ట్ర పా కుడికి క గారు కలిగి ది ఆతను నదీ దేవత కల్లాణానికి వచ్చాడు ఆతను వధువు కేసి చూసి ఆమె నదీ దేవతకి తగిన త ఆ ద గా లేదన్నాడు ప్రధాన పూజారిణి నదీ దేవత దగ రకి వెళ్లి మర త ఆ దమ్మైన అమ్మాయి దొరికేదాకా నిశ్చీ చన దిగా ఆర్థి చా వ్వాడు ఆ పూజారిణిని నదిలో వదె య్యమని ఆజ్ఞా చాడు ఆమె చాలా శేపు యుక్తి రాకపోయేసరికి ఆ పా కుడు మిగిలిన పూజారిణు ను ఆమెను కలుసుకొనే స గతి కనుక్కురాన ఏ దిగా నదిలోకి వడదేయించాడు తర్వాత పూజారిణులు ఏమయ్యాన్ని నదీ దేవతకి సరిగా ఏసరి చలేకపోయిట్లున్నారనీ పెద్దలు వేల్చి బాగు టు దుని చెప్పి వాళ్ళని నదిలోకి వెళ్ళమని ఆజ్ఞా పి చాడు అప్పట్ను ఏ నదీ దేవత కల్లాణాలు జరిో దుకు యి కెవయూ పోసిన చలేదు

ప్రాచీన చైనీయ రచయితల రచనలనుంచి

ఈ రచనలు చేసినవాళ్లు ఏ వరా వారి అభిప్రాయా నూ ఆ క్తు నూ వ్యక్త చేశారు?

1 ఏన డి స్సామి తమరు విత్తనూ లేదు కోరునూ లేదు
మరె దుకు తమరు మూడు కోట్ల మోపులు వ గ్రహి చుకున్నారు?
యెద్దులను తమ ఆ త పురానికి యి దుకు తోలుకోయినట్లు?
ఉత్తముడైనవాడు తాను వ డి చని వ ట యెవ్వడూ తినడు
మరి తమరేమో చేస్తున్న దదే!

2 ఆకాశ (అనగా భగవ తుడు) మనుషు లో తాను వ్యయ గా మార్చుకొన్న తన భావాలు తెలియ జేయడానికి ఆయన క మనిషికి అధికార యిస్తాడు ఆ మనిషి రాజా రాజుకు ఆకాశ మనస్సులో పుష్పద తా తెలుస్తూ ది ఆ దుకనో అతన్ని ఆకాశ పుత్రుడు ఆ టారు

ఆకాశ పుత్రుడు ఆకాశ ను డి ఉత్తరువులు స్వీకరిస్తాడు ఆకాశ పుత్రునిను డి అతని కి దివాళ్లు ఉత్త రువులు స్వీకరిస్తారు

3 లోకు దరూ నమామలె దుకు కారు?

ధనికుడు వెళ్ళిన గా మెక్కుతున్నాడు

దర్మిరుడు గ జీ మెతుకు కి కటకటలాడుతున్నాడు

ధనికుడి క టె దర్మిరుడు చెడ్డవాడా బానిస మూర్ఖుడా?

1 చైనీయ లి ఏవరి లిపిని పోలివు ది? ఏవిధ గా పోలివు ది? వాటి మధ్య భేదాలు యేమిటి? 2 ప్రాచీన చైనీయులు ఏమేమి కనిపెట్టారు ఏయే అవిష్కరణలు చేశారు? 3 సు చియాన్ ఏయే మూలాధారా ప్రాతిపదికమీద తన రచనలు చేశాడు? వ్యక్తిగా చరిత్రకారుడుగా అతని నడుజాలు యేమిటి? 4 ప్రాచీన కళాం డా అధార గా ప్రాచీన చైనా చరిత్ర గురి చి మీరేమి గ్రహి చారు?

ప్రాచీన తూర్పు చరిత్రకి సంబంధించి

మీ జ్ఞానాన్ని సరిచూసుకోండి

ప్రాచీన తూర్పు అన్నది అసియా ఈశాన్య ఆఫ్రికా దేశా కు చెందిన ఉమ్మడి పేరు అక్కడ కొన్ని వేల ఏళ్ల క్రితమే రాజ్య వరాలూ అవతరిచాయి

ప్రాచీన తూర్పుకి చెందిన పెద్ద దక్షిణ ప్రాచీన కాలాల్లో ఏయే నదీ మైదానాల్లో వ్యవసాయ అభివృద్ధి చెందినదీ మైదానాల్లో వ్యవసాయ వేగంగా అలాంటి నదుల్లో అయిది టిగ్రిస్ నేర్కొని మాన్‌లో చూపిస్తోంది అభివృద్ధి చెందింది అక్కడ వ్యవసాయానికి దోహద చేసేది యేమిటి?

అక్కడ క్రిష్టా కొన్ని వేల నవతూరా ఒక మినిషి వేరొక మినిషి దోచుకోవడమే యేమిటో వివరించండి క్రిత జవాబ్ని దోచుకునే అవకాశ వేటగాళ్లలో అవార పొగుచేసుకునేవాళ్ల నమాంట్లో దోపిడి ఎదుకు లేదు? ప్రాచీన తూర్పుకి చెందిన వ్యవసాయదారు నమాంట్లో దోపిడి ఎదుకు న భవమైంది?

ఇసుము అవిచ్ఛిన్న వణిగట లో గట్టి రాతి కొయ్య రాగి నవిమ్మట్లతో పోల్చి ఇసుము నవిమ్మట్లకి వున్న మేట్ల వే ప్రాతాల్లోని అటవీ ప్రాతాల్లోని యేమిటి? మనుషులు ఇసుముతో ముప్పలు తయారుచెయ్యడం ఎప్పుడు నాన్ని పైత దోచుకోవడం పాద్యమైంది నేర్చుకున్నారు?

ఒక మినిషి వేరొక మినిషి దోచుకోవడం ప్రాచీన తూర్పుకి చెందిన దేశాల్లో విభిన్న వరా పరిస్థితిని వర్ణించండి న భవమనడ లో వరాలు రూపాద బానిస పరిస్థితికి రైతు పరిస్థితికి మధ్య ఉన్న భేద యేమిటి? మనుషులు బానిసలుగా యెలా మార్చబడేవారు? బానిస యా మూల్య వర ఎలా యేర్పడింది?

దోపిడిదారు వరానికి దోపిడికి గురయ్యే ప్రాచీన తూర్పులో వీడిత వరా మిక్కిలి పెద్ద తిరుగుబాట్లు వారి వరానికి మధ్య తీవ్ర పోరాట ఎక్కడ ఎప్పుడు ఎలా రిగాయి?

బానిస యజమానులు వీడిత ప్రతిఘట రాజ్యపు మౌలిక శిక్షలు యేమిటి? అదేమ నమస్కి వ్యవస్థలో ర్యా ఎదుకు నను బ ప్రయోగ ద్వారా అణచివేశారు లేదు? ప్రాచీన తూర్పుకి చెందిన రాజ్యాల్లో మీకు తెలిసినవాటిని మాన్మీద ఆ బ ప్రయోగ రాజ్యయత్ర గుర్తించండి భిన్న దేశాల్లో రాజ్య భిన్న కాలాల్లో ఎదుకు అవతరించింది ద్వారా జరిగింది

బానిస యా మాన్య వ్యవస్థ ప్రాచీన
తూర్పులో క్రీ.పూ. 3వ-1వ మూ.సా.
బ్దిలో నెలకొంటుంది

బానిస యాజమాన్య వ్యవస్థ మౌలిక శ్రావణాలు యేమిటి? ఆదిను నమనీ
వ్యవస్థకీ దానికి మధ్య తేడాలు ఏమిటి?

బానిస యాజమాన్య వ్యవస్థలో ప్రాచీన
తూర్పుకి చెందిన ప్రలు ప్రపంచ ఆర్థిక
వ్యవస్థ న స్కృతు అభివృద్ధికి విశే
ష గా దోహద చేశారు

ప్రాచీన తూర్పు దేశా ప్రలు ఏదేమీ పటలు పడించారు తువులను
పెంచారు? అక్కడ ఏ చేతివృత్తులు వికసించాయి? ప్రాచీన తూర్పులో
ఏమాదిరి లివులు రూపా దాయి? ప్రాచీన తూర్పుకి చెందిన దేశాల్లో ఎలా ట
శాస్త్ర జ్ఞాన అవిర్భవించింది? ఏమేమి కనుగొనబడ్డాయి ఏమే
అవిష్కరణలు రిగాయి? ప్రాచీన తూర్పు సాహిత్య లో వాస్తు
కళలో శిల్ప లో మికు తెలిసిన కృతులను పేర్కొనండి

ప్రాచీన గ్రీసు

ప్రకరణం ఏడు

పురాతన కాలపు గ్రీసు

§ 25 ప్రాచీన గ్రీసు ప్రకృతి జనాభా

(మాన్ 4 శీ 120లోని మాన్)

1. బాల్కన్ ద్వీపకర్ష దక్షిణ యూరోప్ లో వుంది దాని దక్షిణ భాగం లో వుంది గ్రీస్ అనే వర్తకమయమైన చిన్న దేశ

గ్రీకు వర్తకాలు నిటారుగా వున్న ఖిలా తో చరియ తో కూడివుంటాయి వర్తక దరు లో పాదలు విరివిగా వుండేవి గడ్డి అరుదుగా వుండేది వర్తకా మధ్య లోయలో సారవ తమైన భూమి వుండేది గ్రీసులో యిసుము దా వెడి పాదాయి నిక్షేపాలు వున్నాయి

గ్రీసుకు తూర్పున ఎగేయన్ సముద్రం వుంది ఆ తీర చాలా యెగుడు దిగుడులుగా ఎటుది చాలా చోట సముద్ర భూమిలోకి చొరుచుకొని వస్తుంది అందువల్ల తీర వెడి అనేక అభాతాలు వున్నాయి వాటిలో అత్యధిక భాగం ఓడకు మంచి రేవును సమకూరుస్తాయి ఆ సముద్రంలో దడిగా చేరువుంటాయి

ఎగేయన్ సముద్రం విరాడివులు వున్నాయి దాదాపు అన్నీ కదానిమీదనుండి మరొకటి కనిచేతుందగరగా వున్నాయి

గ్రీసులో భూకంపాలు వస్తూవుంటాయి స్వకాలిక శీతకాల తరుమగా వర్షాలు వస్తాయి కోసారి ప్రవహింపమైన తుపానులు వస్తాయి వర్షం లో తక్కినకాలం లోయేడబాగా కాస్తాది ఆకాశ నిర్మలానిగా వుంటుంది చేసవిలో నదులు దాదాపు పూర్తిగా ఎండిపోతాయి పైపాతుకి వీడ్కోలు చెప్పేటప్పుడు గ్రీకులు యిలా అనేవారే మీ య్రాణులుగా రుగుగాక మంచీర్ల మృద్దిగా భిముగా!

2. వైసరిక రిక్తుకు సుట్టి గ్రీసు మూడు భాగాలుగా విభజింపవచ్చు దక్షిణ మధ్య ఉత్తర భాగాలు పెరిస్సెస్ అనబడే దక్షిణ గ్రీసు లోతైన భూభాగం చేత తక్కిన భూభాగం నుండి వేరుచేయబడింది కయిరుకైన భూభాగాన్ని గ్రీసులో కలుపుకుంది మధ్య గ్రీసుకూ ఉత్తర గ్రీసుకూ మధ్య యెత్తైన ర్వత శ్రేణులు వున్నాయి సముద్ర తీర లో మాత్రం వర్తకా కూ వస్తుదానికి మధ్యన కయిరుకైన నదు వుంది దీన్ని థర్మోలే కసుమ అంటారు ప్రాచీన కాలంలో మధ్య గ్రీసునుండి ఉత్తరానికి పోయే దుకు యిదొక్కటే భూమార

ఈ మూడు భాగాల్లో ప్రతి కటి వర్తక శ్రేణు చేత మట్టి చిన్నచిన్న భాగాలుగా విభజింపబడింది ప్రాచీన కాలంలో ఒక ప్రాంతం నుంచి మరొక ప్రాంతానికి సముద్ర మీదవైనా వెళ్లేవారే లేదా కొడల్లో యిరుకుదారు వెదైనా వెళ్లేవారే

గ్రీనుల్ క దృక్య (ఫాటో)

3 సుమారొక శతాబ్ది క్రిత గ్రీను ప్రాచీన చరిత్రను గురించి మనకు తెలి ది చాలా తక్కువ "ప్రాసె" లోని మైకేనె అనే ప్రాచీన గ్రీకు నగర పు డిన లో దాదాపు క శతాబ్ది కి డట 19వ శతాబ్ది రె డన అర్ధభాగ లో మొదలై పురాతత్వ త్రవ్వకా ద్వారా క్రీ పూ 2వ హస్తాబ్ది మధ్యనే ఆ నగర యిక్కడ పు డేదని తేలి ది ఎత్తైన క గుట్టమీద ఆక్రోపొలిస్ ని అవ్వారి చారు దాని చుట్టూ ార్ద 3 తో కట్టబడిన మైన కోటగోడ పు డేది

రా సాధానికి దగ రతో పురాతత్వ శాస్త్రజ్ఞులు అనేక సమాధు ను అవ్వారి చారు గోరీ లో పూడ్చి డిన మనుషు ముఖా బ గారు త్రిరూపాలు ఉన్నాయి వాటిలో మ చి వనితన గ బ గారు అభరణాలూ క చు అయుధాలూ చాలా దొరికాయి

మైకేనె త్రవ్వకా అన తర యిలా టినే రా సాధా కోటగోడ శిథిలాలు గ్రీన్ అ తటా యుట ద్దాయి అని క్రీ పూ 2వ హస్తాబ్ది నాటిని ఒక రా సాధ లో అక్షరాలు గ మట్టి వ కలు పురాతత్వ శాస్త్రజ్ఞు కు దొరికాయి ఆ రాతి వ క మీది రచనను వ డితులు వదనగలిగారు ఇవి బాని రైతు వాళ్ళ వన్ను బకాయి జాబితాలు ాలుపు

ఆక్రోపొలిస్ - గ్రీకు భాషలో ఎగువ నగర అని అర్థం

- 1 మై కేనెయన్ ఆక్రొపొలిస్ హద్దారాలు
- 2 మై కేనెయన్ కమగ్న దీప గారు పాత
- 3 మాథిలో మృతుని ముఖాన్ని మూ
- గారు మూస్తు 4 అత్యంత ప్రాచీన
- మైన గ్రీకు లేఖన పుస్తకాల్నిన మట్టి
- ప క

లోకి తీసుకున్న పైవికు వాళ్లకిచ్చిన ఆయుధా ద డయూత్రకి వుద్ద చేస క నొక దళ వివరాలు కూడా ఆ జాదితాలో వున్నాయి క్రి పూ 2వ పాసాల్ని వాటి దాదాపు అన్ని నగరా శిథిలాల్లోనూ అన్ని (మూదా విద్య సా అవశేషాలు కానవచ్చాయి (పురాతత్వ తవ్వకాల్లో భి చిన అవశేషా ఆధార గా క్రి పూ 2వ పాసాల్నిలో (ప్రాచీన గ్రీసు సమా వాధా న వస్తుతు ను గురి చి నిర్ధారణలు చెయ్య ది)

4 బా స్కన్ దీప్తకన్ లోని ఉత్తర భాగ లో డోరియన్లు అనే గ్రీకు తెగవాళు నివ స్తూ డేవారు వాళ్ల స్మృతి మై కేనె స త్వతి క టె తక్కువ స్థాయి కలిగినది

యుద్ధ ప్రియులైన డోరియన్లు క్రి పూ 2వ నపాసాల్ని ఆ త లో మధ్య దక్షిణ గ్రీసుపై దాడిచే మై కేనెని తదితర నగరా ని ద్య స చేశారు స్థానిక వాధాలో కొ త భాగ డోరియన్లచేత యి డి ది తక్కిన వాళ బా స్కన్ దీప్తకల్నాన్ని వదిలిపెట్టి ఎగ్రియన్ సముద్ర లోని వివిధ దీవు కీ తూర్పు తీరానికి పారిపోయి త దాచుకున్నారు

డోరియన్ ద డయూత్ర తర్వాత గ్రీకు న వస్తుతి బాగా ఖీడి చి ది అనేక శతాబ్దా పాటు అక్కడ రాతి కట్టడాలు కట్టబడలేదు చేతి ని మస్తువులో వాణాకుతన పోయి ది చివరకు లిఖిత భాష కూడా పూర్తిగా వి స్మృ తమై ది

- 1) 1 5 25లోని 1 2 3 4 విభాగా కు శిర్దికలు అలోచి చ డి 2 మాన్ 4లో ప్రాచీన గ్రీసును ప్రకృతి సిద్ధ గా దానిలో ఏర్పడిన మూడు భాగా ను గుర్తించ డి ఒక భాగానికి మరో భాగానికి మధ్య భూ మారాలు చూప డి 3 గ్రీసు ఈజిప్టు ప్రాకృతిక పరిస్థితు మధ్య పున్న తేడాలు యేమిటి?

వాటిలో కనీ వాలుగు తేదా ను తోర్కొన డి ప్రాచీన గ్రీసులో న అత్య త విజయన త గా అనునరిస్తూ
 పు డిన వృత్తులు యేమైనై డగ వో వివరి చ డి 4 క్రి గా 2వ వాస్త్రాల్లి అ త లో గ్రీసులో గ్రాన్తి
 షీటి చే దుకు గ కారణాలు యేమిటి? ఆ వతనానికి నూచలు యేమిటి? 5 మాన్లు 4 5లో క్రి గా
 1వ వాస్త్రాల్లి మొదట్లో గ్రీకులు తుర డిన ప్రా తా ను గుర్తి చ డి

§26 ప్రాచీన గ్రీకు పురాణ గాథలు

(మార్కు 4 5)

పురాణ గాథ అ పే యేమిట్ జ్ఞాపక చేసుకో డి (§13 1) ప్రాచీన తూర్పుకి చె డిన పురాణ గాథల్లో
 మీకు గుర్తుపైవి యేమిటి?

1 పురాణ గాథలు

గ్రీసు చరిత్రలో

వాటి ప్రాముఖ్య

ప్రాచీన గ్రీసు చరిత్రను ధ్యయన చేయడానికి పురాణ గాథలు క అధార
 ఈ పురాణ గాథలు వీరు గురి చీ దేవత గురి చీ అనాటి గ్రీకులు అరి న
 కథలు అవి క తర ను చి మరో తరానికి ముఖత ఆ దశయ్యబడ్డాయి
 దరిమిలా యీ పురాణ గాథలు గ్రీ థవ్వ చెయ్య డ్దాయి ఈ గాథ లో వర్ణి

డీన సాహ కృత్యాలు యెవ్వడూ రగలేదు మానవాతీత తక్కిగ ఆ వీరులు ప్ర షాహలో ఎట్టినవాళ్లు కాని
 వాటి ద్వారా గ్రీకులు ప్రకృతిని ఎదిరి చదానికి చే న కృషిని గురి చీ వాళ్ల వృత్తులూ నిముట్లు అచారా ను గురి చీ
 వాళ్ల దేవత ను గురి చీ వాళ్ల దర్శి చిన దేశా మ గురి చీ సునకు మాచార అ దశయ డి డి

చారిత్రక అధార సమాచార గా పురాణ గాథ కి ప్రాధాన్య పు డి దోరియన్ ఆక్రమణ అన తర గ్రీకు కు
 చాలా కా పాటు లి లేన దున యీ గాథ కి ప్రత్యేక ప్రాధాన్య పు డి

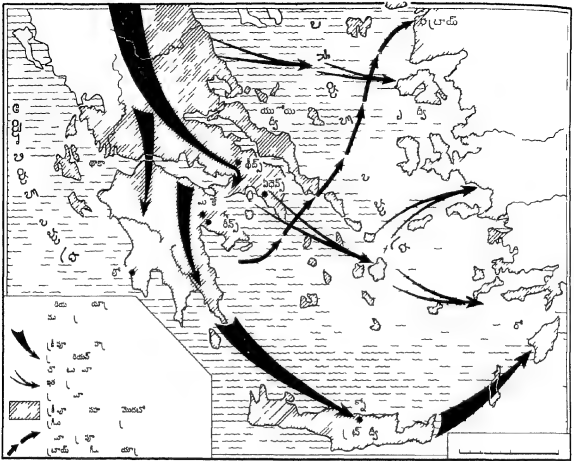
హెరాక్లిస్ అనే వీరుని ద్భుత కృత్యా ను గురి చిన పురాణ గాథలు చాలా

2 హెరాక్లిస్ గురి చిన గాథలు

ప్ర చార లో పు డే

క గాథ క పెద్ద హానికి ధి చి డి ఈ హా ప్ర మీదా
 తువు మీదా దాడిచేస్తూపు డేది దాని చర్య క మ మొనగ బాణ కూడా లేది చరణ త మ ద గా పు డేది ఆ హాన్సి
 ట్టుకొని చ పా నుకొన్న హెరాక్లిస్ క ఒక వజ్రాన్ని దగొట్టి దానితో క గద తయారుచేశాడు ఆ గద యిరవై
 ను డి మునుషులు కూడా యెత్తలేన త రుచైనది తను దైత్య గా హా గుహలో ప్ర వేశి చాడు హా అతని
 మీద వడి డి కే ఒక్క ఐ మైన దెబ్బతో అతను దాన్ని వదగొట్టి వట్టి చేతు లో దాని గొ తు కాడు హా
 చర్మాన్ని అతను కవన గామా శిరస్రాణ గామా ఉపయోగి చాడు

బ్రహ్మ ఉమైన క నర్మ క మడుగులో పు డేది అది హైద్రా జాతిది దానికి తొమ్మిది తలలూ తళతళ మెరిసే
 పాలునులూ పు డేవి అప్పుడప్పుడు అది మడుగులోను డి యటేకి నచ్చి పెద్దొడ్డ వతువు మ ద ను డిగమి గేది
 హెరాక్లిస్ దానితో పోరాడి దాని తలు సరికివేయడానికి ప్రయత్ని చాడు కాని ఒక త సరికితే దాని స్థాన లో రె దు

తలు మొరిచేసి అక్కడు పోరాక్ దాని మెడను దిబ్బి తో కల్పమని తన వెలుపు యువకునితో చెప్పాడు. తా కల్పిన తర్వాత తలు మొ వలేడు. పోరాక్ ఆ మహా ర్థాన్ని చాడడు.

బేగేయ్ అనే రాజుకు ఇదు వే యెద్దులు వుండేవి అతని వశంతు తా తో యెవరూ యెప్పుడూ వూడవలేదు. ఏ షేడతో ని షేషయాయి వాటిని క్షు రోజులో క్షుభ చేస్తానని పోరాక్ రాజుతో చెప్పాడు. బేగేయ్ త అతిథు తో కలిసి వుండు భోజన చేస్తూ దగా పోరాక్ దగరలో వున్న రెండు నదును అడ్డగి వాడు అని పిల్చి ప్రవాహ సేదను వూడ్చివేసింది.

అట్లాన్ ట్ కె దిన తోటలో వడే గారు అల్ వడ్లను వెదుకుతూ క రోజు పోరాక్ దీర్ఘ ప్రయాణ మీద యెబడేరాడు. వడముట గ్రీముకు చాలా దూరాన క ముద్ర తీరాన వుండేది అ తోట నీవు అకా భూమిని టోలా కోస్త్ర హ్మ దమైన చా దివీ అని గ్రీకులు వమ్మెవళ్ళ భూమి అకా క నమ్మదల ఒడ్డు కలుసుకు టా యని వాళ్ళ నమ్మక మహాబలమైన అట్లాన్ భుజా మీద వుండి గుంక అ చా దివీ అలా నిలిచివుంది వాళ్ళ అనుకునే వాళ్ళ అట్లాన్ వురాని ప్రసిద్ధమైన నీరుడు అతని పరుమిడుగానే అట్లా ట్ మహామూద్రానికి అ పరు వచ్చింది. అట్లాన్ పోరాక్ ట్ కేన అపిల్ వడ్లు కోస్తూ వుండగా పోరాక్ అకాభూ తన భుజా మీద ఎత్తుకున్నాడు. దాని బరువుకు అతని మోకాళ్ళ భూమిలో క్రు గిపోయాయి. అతని యెముకలు పలుపలులాడాయి. ఒళ్ళ తా వెముట ధారలుగా కారింది.

1

2

1 హా తో సోరాడుతున్న హెరాక్లిస్ (ప్రాచీన గ్రీకు విగ్రహం) 2 దేడో ఇకారో (ప్రాచీన గ్రీకు ఉబ్బెత్తు చిత్రం) దేడో సహస్య వృత్తి వివాది దుస్తులో వున్నారు

పురాణ గాథలో హెరాక్లిస్ అక్షుత కృత్యాల యి కా చాలా వున్నాయి ప్రాచీన గ్రీకు ప్రజలు అతన్ని యే తో మెచ్చుకునేవారే అతను అ బ లేకు దా శ్రమి చిన వీరుడు దోరియన్లు అతన్ని తమ పూర్వీకుడుగా పరిగణి చేవారే అతన్ని తలుచుకొని గర్వి చేవారే

3 ఆరో వాట పురాణ గాథ

స్న నమ్మద్ర తీర రోని కాకస్ భూమిని పాలి చే రాణ వద్ద బ గారు ఉన్న గ పొట్టి చర్మ పు ది ఆ చర్మాన్ని అతను ఒక తోపులో పట్టాడు నిద్ర యెరుగని మహా సర్ప కటి దానికి కాలి పు దేది

ఆ బ గారు ఉన్న చర్మాన్ని న గ్రహి చే దుకు గ్రీమ నలు మూ ను చీ ద్వైర్వన తులు ఒక చోట మావేళ మయ్యారు అపాయా తో వి దీన దీర్ఘ ప్రయాణానికి పూనుకొన్నారు జేన్ అనే ఒక కులీన యువకుడు వాళ్ళకి నాయక త్వ వహి వాడు ఆర్ అనే మహా నిపుణుడైన కార్మికుడు కొయ్యతో ఒక ఓడ నిర్మ వాడు అతన్ని పై దానికి ఆరో అని పేరు వచ్చి ది దాని నావికులే ఆరో వాటు అనగా ఆరో రో ప్రయాణ చేవారే

అరోనాల్డు చాలా రోజులు అజ్ఞాత ముద్ర లో యూదా చేశారు దారిలో వాళ కదిలే రెడు కొడను మీ చారు వాటి మధ్య యేదైనా ప్రయాణ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తే అవి భీకరమైన బిల్ల తో సమీచి దాన్ని నాక్కివేసేవి అరో అ కొడను డి కొ చె లో తప్ప చుకు ది దాని చుక్కాని కల్లో చివరది మూత్ర ఆ కొడను తగిలి డిపోయి ది

నేక సార్లు కృత్యా తర్వాత ఆ ప్రయాణీకులు కాకో చేరుకున్నారు తాను అప్పగిచిన విజేన్ నెరవేర్చే రాజు వాళ్లకు గారు ఉన్న యిస్తానన్నాడు ఆ పనిలో జేన్ మృత్యువు వాత డతాడని రాజు నమ్మక రాజు కుమార్తె మెడేయా నీ నీకి సాయ చెయ్య విళ్ళయి చుకొని అతనికి ఒక లే న యిచ్చి ది జేన్ తన దేహానికి ముత్ర చిన ఆ లేవన పూసుకున్నాడు దానితో అతనికి అద్భుతమైన శక్తి వచ్చి ది అతని కాళ్ల క చు త భా త దృఢ గానూ అతని చేతులు పట్టకారు త బ గానూ తయారయాయి క చు గిట్టబూ అన్ని శ్వా లూ గ రె డు ార్ద యెదు ను అతనిమీదికి వద మని రాజు ఆజ్ఞా చాడు మోరలు న చుకొని అవి జేన్ మీదికి పురికాయి కాని అతను వాటి దాడికి ఎమూత్ర చలి చక దృఢ గా ని డ్దాడు రాజ్ఞా మేరకు జేవన్ వాటిని బ్ల్యుకొని కాడిగట్టి పా దున్ని నర్మ ద తాలు విల్దాడు

ఆ విత్తనా ను చి రాగి కనవారు శిర్లస్తాణాలు తూలాలు ధరి చిన క స్త్రయ భూమిను డి ఉద్భవి చి జేవన్ మీద దాడిచే ది జేవన్ ఆ సైనికు మధ్యలోకి క రాయి వి రాడు వాళ్ల తమలో తాము పోటా డుకోనార భి చారు ఈ రి తిని ఉపయోగి చుకొని జేవన్ వాళన దరిసి తన ఇద తో వారి చాడు

జేన్ తనకు అప్పగి చి పని నెరవేర్చున్నట్టికి రాజు మోన చేశాడు గారు ఉన్న చర్మాన్ని తనకి యివ్వడానికి నిరాకరి చాడు రా కుమారి మెడేయా న వదకి కావలా కాస్తున్న వర్మాన్ని నమ్మాహిత చేసి నిద్రపోయేటట్లు చే ది అరోనాల్డు బ గారు ఉన్న చర్మాన్ని తీసుకొని వె బనే ఓడ యెక్కి యలుదేరారు రాజు తన సైనికు తో వాళ్లను వె డి చాడు అరోనాల్డు యె తో కన్న తో తప్ప చుకొని జేమ గా గ్రీమకు తిరిగివచ్చారు

డేడలన్ ఇకారన్ల గాధ

ఈ పురాణ గాథలో గ్రీకులు వ్యక్త చేసిన మానవ స్వభావ యేమిటి?

ఉపయోగకరమైన అనేక పనిముట్లను కనిపెట్టిన ఆరితేరిన వాస్తుశిల్పి శిల్పి డేడన్ క్రీట్ ద్వీప్ లోని రా సాధ లో నివ మ్నా డేవాడు డేడన్ ఆ ద్వీప ను చి వెల్లిపోయే దుకు రాజు అనుమతి చలేదు అప్పుడు డేడన్ తనకో తన కొడుకు ఇకారన్ కొన పక్షి ఈ తోనూ పైన తోనూ రెక్కలు తయారుచేశాడు వాళ్ళిద్దరూ ఆ రెక్కలు తగిలి చుకొని ఆకాశ లోకి లేచి క్రీట్ ద్వీప ను చి బయటకి ఎగిరిపోయారు మార్కు డికి మరీ దగ రగా పోకునుమా అని తన కొడుకును డేడన్ పొచ్చరి చాడు మొదట ఇకారన్ తన త డ్రి దగ ర గానే ఎగిరాడు కాని తర్వాత ఆకాశ లో బాగా పైకి ఎగిరాడు మ దుటె డకి పైన కరిగిపోయి రెక్కలు ఊడి

ఎగేయన్ పముద్రాన్ని నల్ల పముద్రాన్ని కలిపే ధి చాలా యిరుకైనది దీన్నిబట్టే కదిలే కొ డ పురాణ గాథ యేర్పడి ఉ టు ది

హాడ తో ఇకారో ముద్రతో కూలిపోయి మునిసియాడు రెక్కకి వున్న ఈకలు మాత్రమే ముద్రలు
ఆ మీద తేలాయి దేదో లీ ద్వీపానికి చేరుకున్నాడు

1 వారాన్ అర్వాల్లను గురిచిన ఎలరాణ గాథలో అర్వా బడిన వృక్షులు యేమిటి? 2 ఆ గాథలోని ఏ విషయాలు గ్రీకుల తో మానవ అవతరణను సూచిస్తాయి? 3 ఆ గాథ ప్రకారం గ్రీకులు మనిషిలో చేటికి విలువనివ్వారు? 4 ప్రాచీన గ్రీకు డిమా ప్రకారం ఆకాశ ఎలా ఏర్పడింది? ఆకాశాన్ని గురిచిన అలాటి భిష్టాయాలు మీకు యి తుముదు కృడ తట్టాడాయి? 5 హెరాక్లిస్ కి ఎ
ది చిన గాథ కి సీర్సికలు అట్టడి

§27 హోమర్ రచించిన “ఇలియడ్,” “ఒడిస్సీ” కావ్యాలు

(మాన్ 4 = 120^వ మాన్)

భువు పే ఎవరో జ్ఞాక చేసుకోండి (§5 4)

1 గ్రాహణ కావ్యా పుట్టుక వివిధ వీరు అద్భుత కృత్యాదమా ఆసాధారణ సాహాయత్రనూ గురిచి ప్రాచీన గ్రీకు దేశపు కవులు అనేక గేయాలు కల్పించారు వాటిని వాళ్ల వీరు సమయాల్లో త త్రి వాద్యా తోడ్బట్టుతో పాడేవాళ్ల బ్రాహ్మ సగర మీద గ్రీకు ద డయ్యారా అక్కడనుండి ఆ పాద్యాలు తిరిగి రావడమూ అత్యంత స్వయమైన యతివృత్తాల్లో కటి

బ్రాహ్మ లేక ఇలియడ్ అనియూ మెన్సర్ తీర లోని క సగర అనేక గ్రీకు తెలు తను తెగ నాయకు నాయకత్వ కీద బ్రాహ్మ ద డయ్యారో పాన్ వారు సగర దుర్భేద్యమైనది అది క యెత్తైన కోడమీద పుడి దాని చుట్టూ రాతి గోడ పుడి గ్రీకులు తను కొయ్య డను దుడ్డుకు లొక్కవెల్లి వాటి చుట్టూ ఇలిర గా యేర్పడి వది నత్తరా పాలు బ్రాహ్మని ముట్టడి చారు

ఆ పాలు మీద ఆధారపడ్డాయి ఇలియడ్ డిన్ అనే రెడు పద్య పురాణ కావ్యాలు అనాటినుండి మున్ను సృజిత ప్రకారం క్రీస్తు రెవ శతాబ్దిలో జీవించిన హోమర్ అనే ప్రసిద్ధ ఆధునిక ఆ పాలును కేకరిచి వాటికి కావ్య రూప యిచ్చాడు ఆ కావ్యాలు క్రీస్తు రెవ శతాబ్దిలో రచివ డాయి

ఈ కావ్యానికి ఇలియడ్ సగర నుంచి యీ పేరు వచ్చింది ఈ కావ్య లో బ్రాహ్మ

2 ఇలియడ్ ఇతివృత్త సగరపు ముట్టడి వదో న వత్తర లో రిగిన ఘటనలు వర్ణివ డాయి దీర్ఘ కా పాలు రిగినా బ్రాహ్మ ముట్టడి విజయవ త కాకపోవడ లో గ్రీకు సైనికుల్లో ధైర్య సడలింది గ్రీకు సు ప్రాతృహ చదానికి తెగ నాయకులు బ్రాహ్మ జరివడానికి రయి చారు గ్రీకు ఇలిరపు మైదాన లో గుమికూడిన వ లోక క చె రేగింది యుద్ధ లో దారికివ మున్ను స్త్రీ తెగ నాయకులే సగ్ర హ చుకున్నారని థెర్సిస్ అనే సాధారణ సైనికుడు ధైర్య గా తెగ నాయకు ను విడిచాడు వదోనికి వెల్లిపొమ్మగా

1 హోమర్ కవి ప్రాచీన గ్రీకు బహు
హోమర్ జన్మస్థలము నగరమేనటా ఎదు
గ్రీకు నగరాలు వివాదుడాయి 2 తవకాల్
భించిన బ్రాహ్మ ప్రకార శిథిలాలు

2

అతను సైనికుడు ను ఉద్బోధించాడు ఒడిస్సస్ అనే సేనా నాయకుడు అతన్ని క్రూర గా కొట్టి అతని నోరు మూయి
చాడు తెగ నాయకులు యె రో కష్టం తో బ్రాహ్మ ముట్టడిని కొనసాగి చదానికి సైనికుడు ను చారు

మల్లి గ్రీకు కూ బ్రాహ్మను కూ దీర్ఘ మోర యుద్ధాలు ప్రారంభమయాయి దాడిచేసేటప్పుడు గ్రీకులు తెగలను
బట్టి గణాలను ట్టి విడివిడి దళాలుగా యేర్పడేవారే సాధారణ సైనికులు వదలి దళాల్లో యుద్ధం చేసేవారే వాళ్లు
మాలు బట్టలు ధరి చేవారే ఈటెలూ రాళ్లూ మాత్రమే వాళ్లు అయుధాలు నాయకులు రాగి కవచ తో తమ దేహ
ను రక్షి మకానేవారే గుర్రాలు లాగే రథాలలో యెక్కేవారే ఈటె కు తోడు వారకు క చు ఖదాలు వు దేని
ఒక తెగ నాయకుడూ లిషు డూ వేగరి అయిన అఖిలెన్ గ్రీకుల్లో కెల్ల అత్యుత్తమ యోధుడుగా పేరు పొ దాడు
బ్రాహ్మన్లలో కెల్ల మిక్కిలి బలవంతుడు అత్యంత సాహసికుడు హెక్టర్ ఇలియడ్ కావ్య లో వాల్లర్లది మధ్య ది
గిన ద్వ ద్వ యుద్ధం వర్ణింపబడింది (అనుధానము)

ఇలియడ్ యుద్ధం లో దేవత తోడ్కొని వర్ణించింది కొందరు దేవతలు గ్రీకు కూ మరికొందరు బ్రాహ్మను కూ తోడ్చు
ద్దారు ఉదాహరణకు కన్యురపని దేవుడు హెస్పెర్స్ అఖిలెన్ కు కువల తయారుచేశాడు

బ్రాహ్మన్ యుద్ధ మంత్ర యంతర గేయా లోనూ గాథ లోనూ వర్ణింపబడింది
హెక్టర్ తో పోరాట తర్వాత త్వరతో అఖిలెన్ న వారి వలదాడు గ్రీకు గాథ

3 బ్రాహ్మ వతన

ప్రకారం అఖిలెన్ శిశువుగా పున్సవ్వడు దేవత అయిన అతని తల్లి అతన్ని ఒక
భూగర్భ వదిలో స్నాన చేయించింది దాని ఫలితంగా అతని దేహ దుర్బేద్యమయింది కాని అతని తల్లి అతని మదమ
వట్టుకొని స్నాన చేయించింది కుసుక అది మౌత్ర మామూలుగా పుండిపోయింది ఒక విష లెన్ బాణ అఖిలెన్

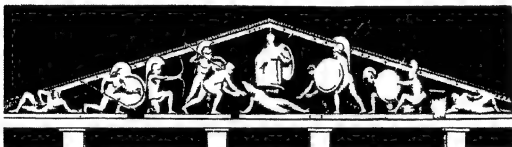
మదనుకు గుచ్చుకున్న దున అతను మరణి చాడు దీన్ని ట్టి దుర్బ మైన భాగ అనే అర్థ లో అఖిలన్ మదను అనే వానుడి యేర్పడి ది

బ్రాయ్ నగరాన్ని ఆకమించుకునే దుకు గ్రీకులు క యుక్తి వ్హారు ఒడిప్పన్ చాలా యుక్తివరుడు ఒక పెద్ద కొయ్య గుర నిర్మి చనువి అతను గ్రీకు కు చో చెప్పాడు సైనికు దళ ఒకటి అ దుతో దాక్కు ది తక్కినవాళ్ళ అర్థరాతి పూట ఒడలెక్కి పమిన లో వున్న ఒక ద్వీపానికి పోయి అక్కడ పా చివున్నారు బ్రాయ్షు అ గుర్రాన్ని చూసి కోట గోడలో క త పెట్టి దాని గు డా ఆ కొయ్య గుర్రాన్ని తను నగర లోకి లాక్కుపోయారు

రాత్రినే గ్రీకు సైనికులు గుర్ర లోను డి బయటికి వచ్చి కోట ద్వారాలు తెరిచారు అదే సమయ లో ఒడలెక్కి పోయినవాళ్ళు నిశ్శబ్ద గా తిరిగివచ్చి బ్రాయ్ నగర లోకి ప్రవేశి చారు వాళ పురుషు దర్శి చ పేసి స్త్రీ చు పిల్ల ను ఖైదీలుగా పట్టుకున్నారు నగరాన్ని కొంగొట్టి అగి పెట్టారు విలువైన కొన్ని సాముతో గ్రీకులు వ్రదేశానికి తిరిగిపోయారు అప్పటిను చి బ్రాయ్ గుర్ర అ పే చాచుకరమైన కానుక అనే అర్థ రూడమై ది

ఈ కావ్య డిప్పన్ బ్రాయ్ ను డి గ్రీసు దేశపు వర్ణిమ తీర దగరవున్న తన పుడేశమైన ఇరాకా అనే దీపికి ప్రయాణ చేసెటప్పుడు రిసిన సావా కృత్యంను వర్ణిస్తు దె

4 ఒడిప్ప ఇతివృత్త

2

1 బ్రాయ్షు చ న ప్లటోక్సిన్ తన కోస పిరాలు (గ్రీకు పు రిన శలాల్లి నాటి శిల్ప) మధ్యలో గ్రీకు ను ఎదుర్కొ చిన ఏథెనా దేవత ని డివు ది ప్లటోక్సిన్ ఆమె పిరాల డగర ఉన్నాడు 2 ఒడిప్పన్ పిరెనిలు (గ్రీకు వాణ మిది చిత్ర) గ్రీకు పురాణాల ప్రకార విర్జన ద్వీపాల్లో నిచు చే నగ స్త్రీలు నగ పతులు అయిన పిరెనిలు తమ పాలు ద్వారా వాచుకుంను ఆకర్షించి వారిని మృత్యువుకి కదిళ చేసేవాళ్ళ అ దీని పక్కగా వయవిస్తున్న ఒడిప్పన్ తన సహ

చరు ను మైన తో చెవులు మూసుకొమ్మనీ తనను ఒడ తెరవావ కొయ్యకు బ ధి చమనీ అడ్డా చాడు పిరెనిలు పాడగా వివి కూడా ప్రాణాలతో యుటవడన ఏకైక వ్యక్తి డిప్పన్

ఇదాకా సైనికులు వరదైడు ఒడంబడిక బయలుదేరారు అప్పటికి బ్రాహ్మణిధిలాలయ కామ దురువాయి ఉత్తర శివ వాయుదేవుడు తుపాను చేపాడు గ్రీకులు దారి తప్పారు వైడు పార్కు ఒడిప్పనూ అతని అనుచరులూ రాక్షసులు నివస చే దీపులతో దిగారు రెడద దీపిలో పర్వతా త యొత్తు పున్న రాక్షసులు ఒడ మీదికి శిలు విసిరి పడకొడు ఒడంబు ద్వు ప చేసి ఆ ఒడంబోని వాళ్లన దరిపి మృత్యువుపాలు చేశారు ఒక్క ఒడిప్పన్ ఒడ మూత తప్పించు కొని ప్రయాణ సాగి చి నముద్రాన్ని చేరుకు చి ఒడిప్పన్ అనుచరులు జీయన్కు ఆగ్రహ తెచ్చారు జీయన్ ఉరుము మెరుపుల దేవుడు అతను మిరుమిల్లు గొలిపే మెరుపుతో ఒక పీడుగును ఒడమీద విసిరాడు దీప్పన్ కృషి తెరవాన కొయ్య తుల వల్లుకొని నజీవ గా మిగిలాడు నముద్రపు ఆలు అతన్ని ఒడ్డుకి చేర్చాయి

పదే డ్యు ప్రయాణ చేసిన తర్వాత చివరకు దీప్పన్ ఇథాకా చేరాడు అతను మొదట తన బానిస లో కనిపి కలిసి జీవ పాడు ఆ బానిస అతని పరులు కాసేవాడు ఆ బానిస స్వత్ర త్తు కుటుంబ లో పుట్టినవాడు కాని చిన్న వృషి సాపేషియన్ వరకులు అతన్ని దొగిలి చి ఇథాకాలో బానిసగా అమ్మారు ఒడిప్పన్ లేనప్పుడు యితర ప్రభువులు అతని యిటిని ఆక్రమి చుకున్నారు అ చేత దీప్పన్ తన యిటికి బిచ్చగాని దున్ను లో వచ్చాడు తన భవ తిలోని అవాచిత అతిథు ను చ ఒడిప్పన్ తిరిగి ఇథాకాను సాలి చూర భింపాడు

హోమర్ కావ్యాలలో యొన్ని అద్భుతమైన ఘటనలు పున్నాయు లే చాలాకాలం వండితులు అవన్నీ కేవల కల్పన అనుకున్నారు బ్రాహ్మణి అనే నగరమే యెప్పుడూ లేదని కూడా చాలామంది భావించారు

అసియా మైనర్లో నముద్రానికి ఆనతియూర లో పున్న కొడమీద 19వ శతాబ్ది ఉత్తరాక్ష లో పురాతత్వ త్రవ్వకాలు మొదలుపెట్టారు వది పార్లక పైగా ఆ స్థ లో జనులు స్థిరనివాసాలు యేర్పరచుకున్నట్లు తేలి చి ప్రతి జనావాసమూ తన ఆనవాళ్ల వదలిపెట్టి పోయి చి ఆనవాళ్ల లే గృహాధిలాల మనుషులు పారవేసిన వస్తువులు లేదా జాగ్రత్తగా దాచిపెట్టిన వస్తువులు అవన్నీ మట్టిలో పూడివున్నాయి పెద్ద ముట న కవింపివట్లు బ్రాహ్మణిధిల లో అవ దిగ్మమైన సాక్ష్య పు చి

బ్రాహ్మణి నగర విజ గా పు చేదని అది వాస్తవ గా ధ్వంస చేయబడి చి త్రవ్వకాలు విన్న దేహ గా రుజువు చేశాయి క్రీ పూ 1200వ వ వత్సర ప్రాత లో గ్రీకులు దాన్ని ముట్టడించారు ప్రాచీన గ్రీసులో ప్రజల ఆచారాలూ పుత్తులూ నివాస గృహాలూ పనిముట్లూ ఆయుధాలూ - పిటిని గురించి హోమర్ నరైన చిత్ర యిచ్చాడు క్రీ పూ 11వ 9వ శతాబ్ది నాటి గ్రీసు చరిత్రను అధ్యయన చేయడ లో హోమర్ కావ్యా ప్రాముఖ్య యింత పు ద లే ఆ కాలానికి హోమర్ యుగ అని ేరు వచ్చి చి

హోమర్ కావ్య కి మిక్కిలి గొప్ప సాహిత్య కృతుల్లో స్థాన పు చి అవి మనం వస్తుమైన అల కార సహితమైన భావలో రచి వ డ్ద గ భీరమైన కవితా క దాలు (ఆ కావ్యా ను చి కొన్ని భాగాలు 27 28 29 కి అను ధాల్లో యివ్వబడ్డాయి)

ఇలియడ్ నుండి

అఖిలెస్ కీ హెక్టర్ కీ జరిగిన యుద్ధం

గ్రీకు కూ బ్రాదుల్లు కూ యుద్ధ జరిగేటప్పుడు గ్రీకు ను అభిమాని చే ఏథెనా అనే దేవత హెక్టర్ సోదరుని మాదిరి మారువేష ధరించి అఖిలెస్ ను ద్వంద్వ యుద్ధానికి నవాలు చేయమని తాను నవాయ చేస్తానని చెప్పి అమె హెక్టర్ ను ఒప్పించింది

మొదట అఖిలెస్ హెక్టర్ మీద ఈటె విసిరాడు హెక్టర్ వ గి తప్పించుకున్నాడు తరువాత అతను విసిరిన ఈటె అఖిలెస్ దాలుకు తగిలింది ఆ దాలు హెస్టెన్ అనే దేవుడు తయారు చేసింది అది చాలా గట్టిది అఖిలెస్ కు దెబ్బ తగిలేదు అప్పుడు ఏథెనా అఖిలెస్ కు మరొక ఈటెని అందించింది హెక్టర్ తన సోదరుని పీరిచాడు కాని అతనికి మరొక ఈటె అ దివ్యదానికి అక్కడ యెవరూ లేకపోయారు ఆ దువలన అతను అఖిలెస్ మీద భయ తో త వద్దాడు

ఇటు హెక్టర్ చ్చరున భారీ భద్ర దూతాడు
గగన లో విహరి చే గరుడవశి,
బితుకులితుకుమనే కు దేటొస్తా దూకినట్లు,
శక్తి న తనీ కూడదీసుకు అఖిలెస్ పై ఉరికాడు
అటు అఖిలెస్ ప్రళయ రుద్రుడయ్యాడు
ప్రవడ వేగ తో సమర సమాయత్తుడయ్యాడు
వశోపరి కవన అగ్ని దీధితులు బరవగ
సూర్యకా తిలో శిరస్త్రిత తళతళ లాడగ
రాజ చిహ్న ఉరమున అటు యిటు ఊగగ
గుర్రపుజాలు ఐ గరు టె డలో మెరియగ
అగ్నిదేవత వోలె ప్రళయ రుద్రునిభాతి
రయాన దూతెను అఖిలెస్ పీరుడు

అఖిలెస్ హెక్టర్ ని కూ తో పోరాడు అఖిలెస్ తన శత్రువును అమూలించడానికి హెక్టర్ కాళ్ళను తన రథానికి కట్టి రథాన్ని వేగ గా తన వ్యధావార లోకి తోలాడు విజయ గర్వితులైన గ్రీకులు పాలికే తో అభినందించారు

పార్థర్ తవతో అఖిలన్ (క ప్రాచీన గ్రీకు వాణిమీది చిత్ర)

ఒడిస్సీ నుండి సైక్లప్స్ దీవిమీద గ్రీకులు

ఈ కథ ద్వారా గ్రీకు వృత్తులను గురించి మీరు కొత్త విషయాలు ఏ తెలుసుకున్నారు?

ఒడిస్సీ అతని అనుచరులూ ఒక పెద్ద తుపానులో దారితప్పురు నానటి మధ్య ఒక్క కన్ను మూతమే పుష్ప సైక్లప్స్ అనే రాక్షసులు పుడే దీవికి నాళ్ల చేరారు సైక్లప్స్ పుడే గుహలో ఒడిస్సీ తన అనుచరులతో సహా ప్రవేశించాడు గుహలో జాన్లు రొట్టెలూ పెరుగు పాత్రలూ అనేక పువ్వాలు సైక్లప్స్ గొర్రెలూ మేకలూ పెంచేవాడు

గొర్రె మద కాపేటి

ఒటి కటి రాకానీ

ఒటరి గుహవాసీ

భీతి గొలుపు వదన

పెనుకొడబోలు ఆకార

జీవూత లాటి జాట్టు

వికటూట్టు హస

సైక్లప్స్ రాకానీ తిరుగు

దీవికెల్ల రాజా లాగు

ఎదురులేని జోడు లాగు

సాయత్ర సైక్లప్స్ తన మదమ గుహలోకి తోలుకొని వచ్చాడు గుహ ద్వారాన్ని అతను పెద్ద బండతో మూశాడు ఒడిస్సీ అతని అనుచరుల కీ ఆ బండను కదిలి చేటు తని లేదు రాక్షసుడు గ్రీకును మాన్పిస్తే

యిద్దరిని భక్షి చాడు మరు దిన మరి నలుగురిని తిన్నాడు ఒడిప్పన్ ఆ రాక్షసుడిచేత ద్రాక్షసారాయి తాగించాడు
 పైక్లన్ విడవగానే మిగిలిన వాళ్లు అతనికున్న ఒక్క క టి వరువైన కట్నెతో పొడిచారు ఉదయ గోరె
 లనూ మేకలనూ బయటికి తోలించికి గుడ్డి పైక్లన్ గుహ ద్వార తెరిచాడు మ దళిపాలు మనుషులు
 బయటికి పోకు డా అతను ద్వార దగ్గర కూర్చున్నాడు మూడు పొట్టెళ్లను కటిగ కట్టి వాటి కడుపు
 కి ద మనిషిని పు చే వద్దతిని ఒడిప్పన్ మంచి చాడు తవిధ గా గ్రీకు దయ తప్పించుకొని బయటపడి
 ఒడ యెక్కి పారిపోయారు

1 ఇలియడ్ ఒడిప్పీ కావ్యాలను ఎవరు ఎప్పుడు రచించారు? 2 ఆ కావ్యంలోని ఏ పుట్నాల ద్వారా
 హోమర్ యుగపు గ్రీసులో గణాలు ఉ డేవని తెలుస్తుంది? గ్రీకు సమాజ లో అసమానత్వ ఉ డేదని మీరు
 ఎలా చెప్పగ రు? కవీన వాలుగు ఉదాహరణలు యివ్వ డి 3 210వ పేజీలోని కాలక్రమ పట్టికలో హోమర్
 యుగాన్ని గుర్తించ డి ఆ యుగ ఎన్ని కలాహ్లా క్రిత అరంభమైంది ఆ తమైంది? 4 హోమర్
 కావ్యంలో మీకు నచ్చింది యేమిటి?

§28 క్రీ పూ 11వ-9వ శతాబ్దాల్లో

గ్రీకుల పుట్టుట, వర్గాల ఆవిర్భావం

అసియా మైనర్ దేశా కు ఇసుము సోత ప్రాముఖ్యార్థి జ్ఞానక చేసుకో డి (§16 2)

పురాణ గాథ ద్వారా హోమర్ కావ్యా ద్వారా ప్రాచీన గ్రీకు జీవితం గురించి మీరు చాలా తెలుసుకున్నారు
 § 28ని అధ్యయన చేసి మీ యీ జ్ఞానానికి అనుబంధ గా హోమర్ యుగ వాటి గ్రీమ పరిశ్రతికి ప బ ధి చిన
 మాతన విషయా సు తెలుసుకో డి

హోమర్ యుగ లో గ్రీకులు ప్రధాన గా వ్యవసాయంతోనూ పశుసా వలోనూ
 1 వ్యవసాయ చేతివసులు నిమగ్నులయ్యారు

గ్రీసులోని రాతి నేలల్లో వ్యవసాయ కష్టమైన పనిగా పు డేది మొదట పా తో
 రాళ్లన్నీ యేరివేయాలి అనేక చోట్ల భూమి చాలా గట్టిగా పు డేది దాన్ని కొయ్య వాగితో మూడు వాలుగు సారు
 దున్నాలివచ్చేది అప్పటికి మట్టి తప్పుకో తో కెళ్ళగి చాల్చివచ్చేది తరుచుగా ఈ ప్రయత్నాలన్నీ విఫలమయ్యేవి వర్ష
 లేక పైర్ల యి డిసాయేది లేదా అతి వృష్టి వ న కొ డ వాగులు పా గి పైర్లను పూడ్చివేసేవి గ్రీకులు ప్రధాన గా
 బాల్చీ విల్లేవాళ్ళ అది అనావృష్టికి తట్టుకొని త్వరగా పైరు అయ్యేది బాల్చీ రొట్టెలు జావయే రైతు ప్రధాన
 ఆహార గుట్ట మీది యేటవాల ప్రదేశా లో గోధుమ తిక్కువగా వాటేవారు (గ్రీకు కి ఏ మొక్కల తోట పె వక
 తెలుసు? గ్రీకులు పెంచిన జ తుపులేమిట్ జ్ఞానక చేసుకో డి)

రైతులు తమ ఆవసరా కు కావ సివని దాదాపు అన్నీ తామే తయారుచేసుకునేవాళ్ళ వాళ్ళ ముతక బట్టలు ధరి చే

1

1 గ్రీకుల వ్యవసాయపు పనులు (గ్రీకుల 6వ శతాబ్ది వాటి క గ్రీకు వాణిజ్య చిత్రం) రోజు కూలీలు పొందే వాగ్దారంతో చేసే దుస్తులు వేస్తారు రోజు కూలీ లాల్సాని పై న పని చేసే పేదవాడే గాని స్వతంత్రుడు 2 దాని ద పడ (ఒక గ్రీకు వాణిజ్య చిత్రం)

వాళ్లు మేక గొర్రె వున్నారో చేసిన ముతక క బట్టమీద పడుకునేవాళ్లు వాళ్లు మట్టితో కుడలూ చర్మతో తేలిక పాదరక్షలూ చెప్పలూ చేసుకునేవాళ్లు

ఇనుముతో చేసిన పన్నుపులు గ్రీకులలో గ్రీకుల సుమారు 1000 వ వత్సరం నాడు అవతరిచాయి (గ్రీకు బ్రాహ్మణ ఆయుధాల పేజీతో చెయ్యి ద్వాదశ శతాబ్దం చేసుకోండి) బ్రాహ్మణ ముట్టడి కాలో జరిగిన గ్రీకు క్షీణ పోటీలో ఒక ఇనుప ముక్క ప్రధాన బహుమతుల్లో ఒకటి

ఇనుప పనిముట్లు వ్యాపార దడతో భూమిని సాగుచెయ్యడం ను భరించలేక పంట రకాలు పెరిగాయి మానూష యొక్క పర్యావరణం

2 సముద్రయానం

ఎగియన్ సముద్రమీద నౌక యానానికి వరిస్థితులు అనుకూలంగా వుండేవి గ్రీకులు సముద్రంలో చేసే పని దుకానా హోమర్ యుగం మొదటి నే దీర్ఘ నౌక యానా కూ వెళ్తుండేవారు (గ్రీకులు చేసిన ఏ నౌక యానా ను గురించి మీకు తెలుసు?)

గ్రీకులకు కొద్ది వడలు నిర్మించడం తెలుసు అది పెద్ద నౌక లాగుండే ఆ పడవలో ఎగియన్ సముద్రంలో పైత తీరానికి దూరంగా పోవడం ప్రమాదకరం ఆ దుకాన గ్రీకులు ప్రకాశ వాతావరణంలో వగిరి పూట మాత్రమే తీరం యెప్పుడూ కనుచూపు మేరం దాటిపోకుండా తీరం వెంటనే గాని ఒక దీవిను దీ మరొక దీవికి గాని ఆ పడవలో ప్రయాణం చేసేవాళ్లు రాత్రికొద్దీ తమ పడవలను ఒడ్డుకు లాగేసేవాళ్లు

3 హోమర్ యుగపు గ్రీసులో
తెగ గణ

గ్రీసులో దాదాపు ప్రతి మైదాన రోమా (వరి దీప్త రోమా క భిష్ట తెగ
నివసి చేది (తె తెగలో కొన్ని గణాలా (వరి గణ లో కొన్ని కుటు బాలా
వు డేది

భూమి గణానికి నమస్కరి అన్నగా వుండేది ఆ భూమిలో తనకి తేటాయి వ దిన
3 దాన్ని (వరి కుటు బమూ సాగుచేసేది వతువులు మేకో వచ్చికు మైదానాలు నమస్కరి అన్నగా వు డేది

గణ లో యెవరైనా శత్రువుచేతిలో మరణిస్తే ఆ దయా తుని వగ తీర్చుకునేవాళ్ళ యుద్ధ వమయ లో తెగలోని
పురుషుల దయా ప్రజా సభకు వో రయ్యేవాళ్ళు

గణ వభ్యంతలో సమావేశ్య ఉ డేది కారు కొ తను ది బీదవాళ్ళయి యితరు శ్రేత్రాల్లో కూలిలుగా పనిచేసే
వాళ్ళ లేదా దిప్పమెత్తుకునేవాళ్ళ ఒడిప్పన్ ఇథాకాలో దిచ్చగాని వేష లో కని చిమ్ముడు యెవరూ అశ్చర్యపడకపోవడ
యి దుకోక ఉదాహరణ అనాలిక్ గ్రీసులో బీదవాళ్ళు చాలామ ది ఉండేవారు గణంలోని ప్రభువులు భవిష్యుత్తులు
వదికో కా వకో దగ్గర్లో వున్న అత్యుత్తమమైన భూములు కులిసు కుటు ది

4 కులిసు గృహశ్రేత్రాలు కు కి చె దివు డేది సాధారణ గా వాళ్ళ సారా ను వాళ్ళే సేద్య చేసుకునే
వాళ్ళ ఉదాహరణకు డిప్పన్ సేద్య చేసేవారు వడ గ పని చేసేవారు
(ఎడ్లను కట్టడ వాగలిలో సా దున్నడ తెలిసిన యితర కులిసులు ఎవరు?) కాని సా పనికి వాళ్ళు రోజా కూలిలను
కూడా కుదుర్చుకునేవాళ్ళు కూలివాళ్ళకు కొద్దిగా తిండి ప్టా యిచ్చేవాళ్ళు

ఇనువ పనిముట్లు అవతరణలో అదనువు భూమిని ఆక్రమి చుకోవడ లాభపెరిగా తయారై ది భూమిని సేద్య
చేసే దుకోస రోజా కూలి ను కుదుర్చుకోవడ లో య మాని కూలివాళ్ళకి యిష్టపడనివచ్చేదానికప్పు చాలా ఎక్కువ
ధాన్య వగైరాలు భ్యవయ్యేవని మిగిలిన వ సాయము తా అతను సా తంచేసుకునేవాడు ప్రభువు కి గణ వభ్యంతలో
యితరు క తె చాలా ఎక్కువ వతువులు వు డేది గణానికి చె దిన వచ్చికులిళ్ళను క్రమ గా అతను చేతిక్కించు
కునేవాడు

గ్రీకు ప్రభువు కి యుద్ధ ద్వారా కూడా యొక్కువ వ వడ ఒనగూడేది. వాళ్ళకు ఖైదీలూ కొన్ని సొమ్ములో
గణాగమూ తి చేది (ఈ విషయ లో ఇలియడ్ ఏమి సమాచార యిస్తో ది? గ్రీకు ప్రభువు కి ఇంకేయే వడ్డ
తుల్లో బానిసలు భ్యవయ్యేవాళ్ళ?) కులిసులు బానిస లో పనిచేయించుకునేవాళ్ళు బానిసలు బట్టలు నేసేవాళ్ళు
లోటులు పె చేసేవాళ్ళు వతువులను మేసేవాళ్ళు వంట చేసేవాళ్ళు

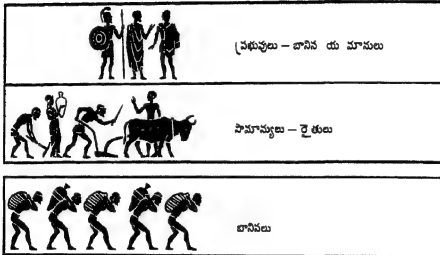
బానిసలూ కూలివాళ్ళూ వున్న దువ న గణ వాయకు కూ వాళ్ళ కుటు బాలకూ యెవ్వరూ వున్న గా
అవరోమూ ద్రాక్ష సారా బట్టలూ వెన్నలూ వుండేది రాగి కంచు ముప్పులూ ఆ దమైన వస్త్రీలూ బ గారు
అభరణాలూ మార్పిడి ద్వారా తెచ్చుకోదానికి మిగులు వతు వ వడ కూడా కొ త వు డేది ఈ ముప్పులు వ్రెయ గ
ఉ డేది ఉదాహరణకి అప్ప వ తుకునే ఒక్క రాగి కు వటికి 12 ఎడ్లను వెల్లించాల్సివచ్చేది

గణ వాయకులూ పెద్దలూ తను వ వదనీ గణ వభ్యంతమీద తను అధికారాన్ని
కాపాడుకునే దుకు తరచు ప్రయోగానికి పూనుకోవ సివచ్చేది (గణ వాయ
కుడు సామాన్య పైనికుళ్ళే ఎలా వోరుమూయించాడు?) ప్రజా వభ సమావేశాలు

అరుదైనాయి ఉదాహరణకు ఇథాకాలో 20 వ వత్సరా కా లో ఒక సమావేశ మాత్రమే జరిగి ది తెగ వ్యవహార స్థి
తెగ వాయకుని వాయకత్వ కి ద పెద్ద సభ చూసేది గణ వాయకులూ పెద్దలూ తను విశ్వరూ నే గాక గణాలమీద
తనకు గ విశేషమైన అధికారా ను కూడా తను కొడుకు కూ వారసు కూ యిచ్చిపోయేవాళ్ళ తను గణంలోని సాధ

రణ వభ్య క పై యి కా ఉప్పులమైన ప్తాన పి దదానికి వాళ్ల తాము దేవత వ తతివారమని చెప్పుకొనేవాళ్ళు
(ఇలియడ్ కావ్య లో యే పిరుడు దేవతా పుత్రుడుగా వర్ణి పబడ్డాడు?)

హోమర్ యుగంలో ఆదిమ సమస్త వ్యవస్థను డీ బానిస యా మాన్య వ్యవస్థకు క్రమ గా పరివర్తన చె దే
దశలో ప్రవేశించి డి గ్రీసు

క్రీ పూ 11-9 శతాబ్దాల్లో గ్రీసులో పరా ల ఆవిర్భావ

ఇలియడ్ లో అఖిలెస్ డాలు వర్ణననుంచి

ఇలియడ్ కావ్య లో డాలు రాజసౌధా వర్ణననుబట్టి గణ నాయకుడి శ్రేత గురి చి మనకి
ఏమి తెలుస్తో డి? కులీనులు తమ న వదకి మూ ఏమని చెప్తారు?

నిలువెత్తెడిగివ చే లో

బ గరు క కులు గాలికి

త బూపుతున్నాయి

కొడవళ్ల చేబూని కోత కూలీలు

నడుమెత్తకు డా వంట కోస్తున్నారు

ఊచకొడవళ్ల చేబూని కొ డరు

త్తైన వచ్చికుమ కోసేస్తున్నారు

కూలీలు వచ్చికుమ కుప్పలెడుతున్నారు

లేత ప్లీలు పరిగ వరక వేరి

కి డ మీదా వడుతు మోసుకెళ్తున్నారు

ఉలుకు పలుకూ లేక కూర్చున్న భూస్వామి
కుప్ప జానీ కుసరెన్న పులిస్తున్నాడు
ఇటు దట్టమైన చెట్టు నీడన దొరకి
విందుతో నమ్ము వడ్డిస్తున్నారరు
అటు మోరలెత్తిన ఎడ్ల బోరలెత్తుకు చూస్తూ
వచ్చిక బీళ్ల దిశ పరుగుదీస్తున్నాయి

ఒడిస్సీ లో రాజభవనపు వర్ణననుంచి

క క లాడే భవన
బి లింలాడే దానీ న
లింగలి తిప్పుకు కొందరు
దాన్య ద పుతు కొందరు
రాట్న తిప్పుకు కొందరు
సేవలు మేస్తూ ఆదరు
భవన చుట్టూ విశా ఉవవన
వన చుట్టూ ఎత్తగు ప్రకార
బాదుల్లో మేలి బాతి ద్రాక్షలు
పూ మొక్కలు న పుష్పాలు
నతత పారిత వనోద్ధులు
కోటలో అటుయిటు జలయ త్రాలు
వయవాన దళరమగు ఈ వన
దేవతలే వాటిలో యేమో!

- 1 ప్రాచీన గ్రీకు వ్రాసిన వృత్తులను గురించి మీకేమి తెలుసు? 2 హోమర్ యుగానికి చెందిన కులీనుల తీవ్రత గురించి వివరించండి పౌరాణిక గాథను చీకావ్యాలను చీయి దుకు ఉదాహరణలు యివ్వండి
- 3 హోమర్ యుగ లో సమూల లో ఏయే వరాలు అవతరిచాయి? వరాలు ఎదుకు తలెత్తాయి?
- 4 ఈకిది పట్టికను పూరించండి

హోమర్ యుగ లో ఆదిమ సమష్టి వ్యవస్థకి చెందిన ఏయే ఆకాలు గ్రీకుల్లో మిగిలివున్నాయి	హోమర్ యుగ లో గ్రీకుల్లో బాచిన యాజమాన్య వ్యవస్థ ఆవిర్భావాన్ని గురించి తెలిపే ఆకాలు యేమిటి?
--	--

§29 ప్రాచీన గ్రీకుల మతం

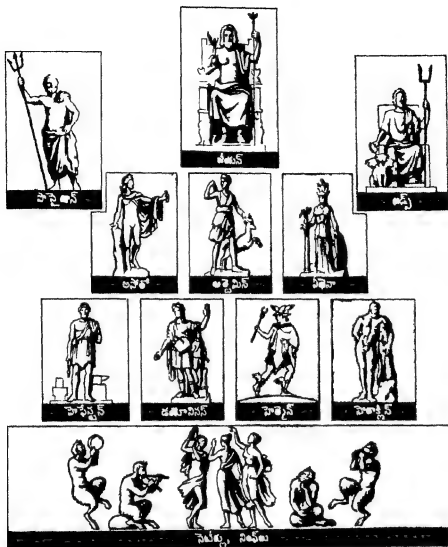
(హా 4)

అదిమ ప్రతిమల మత ఎలా తలెత్తి దో జ్ఞాక మొకో డి (§3 2 3) ప్రాచీన చరిత్రయను ఎ దేవు
శ్లను వూడి చారు (§11)?

1 ప్రతిమల ఆరాధన ప్రాచీన యుగ లో యితర దేశా ల దరి లాగే గ్రీకులు ప్రతిమల మా
భయ దేవాలన ప్రతి వాళ్లకు అర్పణ కారేదు ప్రతిమల దేవుళ్లు దేవతలు
పాలిస్తున్నారని వాళ్ల విశ్వ దేవతలు మనుషు లాగే పుటారనీ అయితే మరణ లే వాళ్లనీ మహా శక్తి
కు నీ గ్రీకు జీవన

1 అవలో దేవుడి విగ్రహ (క్రీ.పూ 4వ శతాబ్ది) 2 ఏథెనా దేవత విగ్రహ (క్రీ.పూ 5వ శతాబ్ది)
ఏథెనా కుడి చేతిలో వి య దేవత విగ్రహ పు ది అమె ఎదురు చెయ్యి క ాద్య గు డ్రటి డాలుమీద పు ది
3 గ్రీకు దేవుళ్లు దేవతలు జీయన్ పాపైడాన్ ఐడ్స్ లు వ చాన్ని తను మధ్య వ చుకున్నారు
జీయన్ అకాశాన్నీ భూమినీ తీసుకున్నారు పాపైడాన్ కి సముద్ర వచ్చి ది ఐడ్స్ కి పాతాళ వచ్చి ది
మూడు శిరస్సులు కలిగిన పెర్సిరాన్ అనే కుక్క ఐడ్స్ పాద డగర పు ది హెరాక్లిస్ హపు చర్మ తో
అ కరి పండిన గడమీద అనుకున్నాడు హెరాక్లిస్ సానాన కృత్యా తర్వాత విశ్రమిస్తున్నాడు

ఉదాహరణకు మహా బ న తుదైన జీయన్ మెరుపు నే బ గారు బాధా తో మనుషు ను కొట్టగ డని వాళ్లు నమ్మేవాళ్ జీయన్ మేఘా ను సాగుచే వరాలు కురి స్తాడని అనాచ్చు తెచ్చేది కూడా అతనేనని అనుకునేవాళ్లు

గ్రీకులు జీయన్కు యె తగా భయ దేవాళ్లు భూక పా కారకుడు స్ట్రాడన్ అనే ముద్ర దేవునికి కూడా ఆ తగా భయపడేవాళ్లు స్ట్రాడన్ తన త్రిశూ తో తుపాను వ్రుచ్చి చి ఓడలు ము చగ డని నమ్మేవాళ్లు

తెల్ల గుర్రాలు వ్రావిన గారు రథ మీద యెక్కి సూర్య దేవుడు ఆకాశ మీదికి వచ్చివచ్చుడు వగలు వస్తు డని గ్రీకు భావన

వన దేవత ను సెటిల్మెంట్ అనేవాళ్లు సెటిల్మెంట్ మామూలు మనుషులే కాని వాళ్లకి మేక కాళ్లు దేహ మీద బొమ్మ వు టాయి సె యెళ్ల దేవతలు ఆ దమైన కుటుంబ వాళ్లని సెటిల్మెంట్ ఆ టే వధువులు అనేవాళ్లు

2 అర్థిక వ్యవహారాలనూ
కళలనూ సంరక్షి చే దేవతలు

అర్థిక వ్యవహారాల్లో ప్రతి ర గానికీ - వ్యవసాయ పశుపాన వేట వేత మొదలైన ప్రతిదానికీ - ఒక దేవుడో దేవతో న రక్షణ చేయడానికి పున్నాడని భావబడింది

దయోనియన్ ద్రాక్ష పొరాయి దేవుడు న వత్సరానికి రెండు సార్లు - వసంత శ్రాద్రాక్ష తోటల్లో పని ప్రారంభించే ముదూ మట్టి దీపే బిల్ రో కొత్త ద్రాక్ష పొరాయి తయారైనప్పుడూ - ఆ దేవుని గౌరవార్థం గ్రీకులు వండుగలు చేసుకునేవారట

గ్రీకులు రోహిణి వాడడ వేర్వేరువ్వచ్చుడు రోహిణి ను న రక్షి చే దేవుడైన హెస్పెర్స్ ను గురించి క పురాణ గాథ అల్లారు పాతాళ లోని కార్థానాలో అతను పనిచేస్తుంటాడనీ మంటలూ పాగా వెలిగిస్తే అగ్ని పర్వతాల హెస్పెర్స్ కార్థానా పొగొట్టాడనీ అనుకునేవారట. హెస్పెర్స్ సామాన్యమైన చేతివనిదా దుస్తులు ధరి చేసాడు అతని చేతులూ ముఖమూ యెవ్వడూ చూసి ఏడుకొని పుటాయని వాళ్లు ఉపాసేవారట

వర్షక అభివృద్ధి నెడ తో దానికి కూడా న రక్షక దేవుడు ఏర్పడ్డాడు అతనే వాణిజ్య దేవత హెర్మెస్ టను జీయనకి వార్తాపారుడుగా కూడా పనిచేస్తూ ఒక పగల మంచి మరో నగరాకి ఎరివెలవ్వడంకేడాడు అందుకే హెర్మెస్ పాదరక్ష కు రెక్కలున్నవాడుగా తరచు చిత్రీకరించేవాడు

అపోలో అనే ఆ దేవుని యువకుడు అలిత కళ దేవుడు అతని వెట యెవ్వడూ నృత్య న గీత కవిత్వ పరిశ్రమ కళాధిదేవతలు (ముఖ్యజైన్) పుంటారు

శక్తివరులైన జీయన్ అపోలో తదితర ముఖ్య దేవతలు గ్రీసులోని అత్యంత 3 గ్రీకుల్లో ఆచారీ అనమానతను ఉన్నత వర్ణతమైన ఒరి పన్ మేద పున్నాడని గ్రీకు నమ్మకం ఈ దేవతలను ప్రతిబింబించిన మత ఒరి పీయన్ దేవతలు అనేవారట

గ్రీకులు ఒరి పీయన్ దేవత జీవితాన్ని కులీను జీవిత తో పోల్చేవారట దేవతలు భవనాల్లో నివసిస్తారనీ మనోహరమైన దుస్తులు ధరిస్తారనీ యెన్నో విదులు చేసుకుంటారనీ వాకు ఉపాసించేవారట కులీనులు తెగలను పరిపాలిస్తారు ఒరి పీయన్ దేవతలు జీయన్ అధివాచకుత్వ కీ ద యిటు మానవులనూ అటు ప్రకృతిని పరిపాలిస్తారు కులీను కి పున్నట్లే దేవత కు కూడా త్రార్థమూ ఆకా పగ పుటాయని - గ్రీకులు నమ్మేవారట

గ్రీకు ఉపా ప్రకార మొత్త ప్రజ జీవిత వ్యవస్థ న తలపి దేవతలు నిర్ణయిస్తారు దేవతలు కొదరిని కులీనులుగా ధనికులుగా చేస్తారు మరి కొదరిని బీదలుగా యింకా కొదరిని బానిసలుగా చేస్తారు కనుక ఆచారీ వ్యవసాసీద తిరుగుబాటు చేసేవారట దేవత ఆగ్రహమూ కలిగివున్నా తప్ప మరేమీ భిచరు

దేవతలు అగ్నిని మనుషులకు తెలియకుండా దాచిపెట్టారు మనుషులు ప్రకృతి 4 ప్రామిథీయన్ గురించిన పురాణ గాథ యెదుట అనపోయులుగా పుడాని మృత్యువుకు బలికావానీ వారల్ల కొరక ప్రామిథీయన్ అనే ఉదాత్త పీరుడు హెస్పెర్స్ ను దీ అగ్నిని దొగిలించి మానవుకిచ్చి ఆపాయను దీ వారల్లను రక్షించాడు

ఆగ్రహిత తో జీయన్ కాకపేలోని ఒక పర్వతానికి ప్రామిథీయన్ మ గొలుసు తో బంధించమని హెస్పెర్స్ కు ఉత్తరువు యిచ్చాడు ప్రామిథీయన్ కాలేయాన్ని పాడుచుకు తినడానికి రోకా జీయన్ ఒక గ్రద్దను పంపేవాడు అభిమానమూ దైర్ఘ్యమూ గ ప్రామిథీయన్ దుర్బరమైన బాధతో కూడా జీయన్ తో రాజీవడకుండా నిర్బరగా ఉడికిపోయాడు ప్రామిథీయన్ దుష్టు అధర్మ దేవత తో పోరాడిన పీరునిగా ప్రామిథీయన్ ను వారల్ల ఆరాధించేవారట

ఇతర దేశా ప్రజ లాగే ప్రాచీన గ్రీకులు భయ కరమైన అజ్ఞాత ప్రకృతి శక్తు కు భయపడి మలాన్ని ఆశ్రయి
చారు సమాజ లో కొత్త పురుషులు అసమానత త యొక్కడ గ్రీకు మత విశ్వాసాలలో ప్రతిఫలించాయి

ఒడిస్సస్ తన చివరి నౌక
ఎలా నాశనమైందో చెప్పిన కథ

నౌక ఎలా నాశనమై దో డీస్సస్ యిలా వర్ణిస్తాడు

పట్టనడి న ద్రావ పీటిని చీల్చుకొంటూ
వడివడిగా పోతో ది మా ఓడ
ఇ తలో - నమ్మద కల్లోలితమై ది
పెనుగాలి రేగి ది ఉరుము ఉరిమి ది
జీయన్ దేవుడి వగ పెగులు కక్కి ది
కా మేఘ అకాశాన్ని కప్పేసే ది
నమ్మద వర్ష న్నని నలుపు తిరిగి ది
ఎటుచూచిన ప్రళయార్భట
తట్లత దీధితి
అవర్త లో చిక్కిన ఓడ
గిరగిర తిరిగి ది
ఒక్కొక్కటి పీళ్లలోకి
న విసరివెయ్య డ్దారు
అ తలోనె ఓడ బవు లేకపోయి ది

ఇలియడ్ నుంచి
అఖిలెస్ మ్రితుడు ఎట్రోక్లిస్ దహన ఎంస్కారం

ఎటుచూసిన మూలడుగు
శవ వేదిక నిర్మి చిరి
వేదికపైవేమో శవము చిరి రీవిగ
వీక్కుబలిసిన గ్గెరెబా
క్షరిర గు ఎడ్డుబా

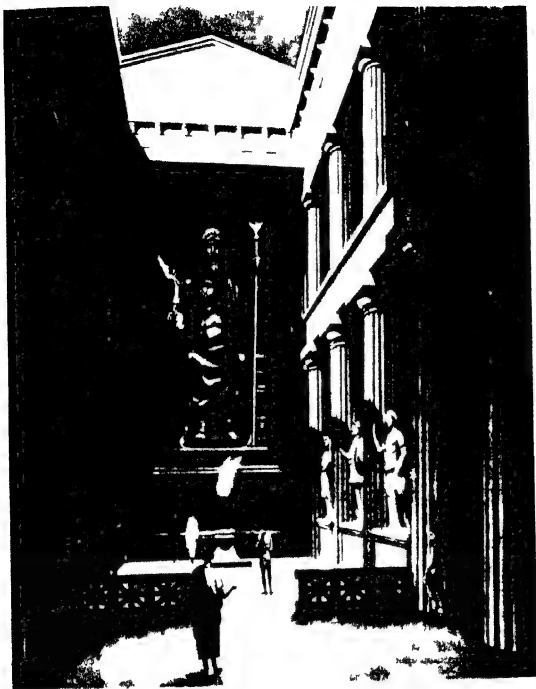
క్క వేటున తెగవరికిరి
 వాటి కొప్పుతోడ అభిరే
 నూతంబై మ్రోతుడి పోనికి
 శవ చుట్టు చేర్చె కళే రాసు
 తేనె నుగ ధ తైలా కూజాలు
 వేలాడదీశాడు శవవేదికికి
 జాతి గురాలు నాలుగు
 నెట్ట ద్దాయి చిత్రాకి
 తొమ్మిది యి టికుక్కల్ల రెడు
 య మాని వేవై దూకాయి చిత్రాన
 ఘోరాతి ఘోరమ్ము చిట్టచివరి లి
 బ్రాయన్ తైదీలు బ్రెడును ది
 నెట్ట ద్దారు చిత్రాకి ఘోరాతి ఘోర గ

డెమెటర్ పెర్సిఫోనెల కథ

ఈ పారాణిక గాథలో ఏ ప్రాకృతిక విషయాలు ప్రతిబింబిద్దాయి?

సతాన దేవత డెమెటర్ ను దరపుత్రిక పెర్సిఫోనె చ్చిక మైదాన లో నడుస్తోంది ఆ తలో స్నా
 త్తుగా భూమిని చీల్చుకొని పాతాళ దేవుడు ఐడ్స్ తన న గుర్రా రథ మీద బయటకి వచ్చాడు అతను ర్చి
 ఫోనెని ఆవహరించి మృతాత్మలు నివసే తన లోకానికి తీసుకుపోయాడు డెమెటర్ తన కూతుర్ని గురించి
 బెగొట్టుకుంది ఎవ్వరూ వాడిపోయాయి చెట్లను చి ఆకులు రాలిపోయాయి బార్లీ గాని ద్రాక్ష గాని మొ
 తెత్తలేదు భూలోక లో ఆకలి చె రేగింది జీయో అన్నడు పెర్సిఫోనెని ఎలా కొన్ని నె పాటు ఆమె తలి
 దగ రకి వ సమని ఐడ్స్ ని ఆజ్ఞా చాడు పెర్సిఫోనె భూమిమీదకి వచ్చినప్పుడు డెమెటర్ ఆన దానికి వధి
 పుడదు తిరిగి వన త మొద వుతుంది పెర్సిఫోనె పాతాళానికి తిరిగి వెళ్ళినప్పుడు ఆమె తల్లి విషాద లో మును
 గుతుంది ఆకురాలు కా మొద వుతుంది

1 గ్రీకు మత లో ప్రకృతి ఎలా ప్రతిబింబితమైంది? గ్రీకు ఈజిప్షియన్ల బాబిలోనియన్ల మత
 విశ్వాసాల్లో ప్రతిబింబితమైన సు తు నాత్యంత గా వరిశీలి చ డి వాటిలో పోలికలు యేమిటి?
 తేదాలు యేమిటి? 2 గ్రీకు వృత్తులు వాళ్ల మత లో ఎలా ప్రతిబింబించాయి? 3 గ్రీకు మా లో
 అసమానత అవతరణ వాళ్ల మత లో ఎలా ప్రతిబింబించింది? 4 ఇప్పటివరకు చదివిన విషయా ప్రాతి
 వదికమీద ప్రాచీన కా లో మత విశ్వాసాకు కారణభూతమైన సాధారణ ఆ శాలేమియో నిర్ధారి చ డి 5
 గ్రీసులో మత ప్రభువు పెత్తనాన్ని ఎలా కట్టుదిట్ట చే ది? ప్రాచీన ప్రపంచపు వివిధ దేశాల్లో మత
 ఎలా టి సైత మహి చి ది?

లి యాల్‌వి జీయో దేవాలయపు ఆ తర్వాత (పునరుద్ధరణ) జీయో హా న మీద కూర్చున్నాడు అతని క చేతిలో రా ద డ మరో చేతిలో వి య దేవత మ్మ వున్నాయి ఈ దేవాలయ క్రి ప్తా 5వ శతాబ్దిలో నిర్మి వ డి ది ఫిడియన్ చెక్కిన యీ దారు శి ప్త ద త తో తాపడ చెయ్యబడి ది ప్రాచీన కా లో ప్రవ చ్చు ఎడు వి తర్లో యిది కటిగా పరిగణి వ డేది లి యా గురి చి మీరు తర్వాత చదు పుతారు

ప్రకరణం ఎనిమిది

గ్రీసులో బానిస యాజమాన్య వ్యవస్థ స్థాపన,
క్రీ.పూ 8వ-6వ శతాబ్దాల్లో
గ్రీకు నగర రాజ్యాల అవతరణ

§§ 30-31 ఏథెన్స్ లో బానిస యాజమాన్య రాజ్యం ఏర్పడటం

(హాక్ 4)

క్రీ.పూ 8వ-7వ శతాబ్దాల్లో ప్రభువర్గ పాలన కింద ఏథెన్స్

గ్రీసులో భౌగోళిక పరిస్థితు కి అనువుగా వృద్ధి చెందిన మానవ వృత్తును జ్ఞానక చేసుకోండి (§25 1)

1 హోమర్ యుగాంత తో అట్టికా మధ్య గ్రీసులోని ఆగ్నేయ భాగంలో ఒక పెద్ద ద్వీపకల్ప సముద్ర తీర పొడవుగా వచ్చింది ఈ ద్వీపకల్పమే అట్టికా అనే జిల్లా అట్టికా నాథాలో అత్యధిక సంఖ్యకులు వ్యవసాయానికి అనుకూలమైన మైదానాల్లో వివసించేవారే వాళ్ళు పర్వతాల్లో మేకల్ని గొర్రెల్ని మేపుకునేవారే

అట్టికాలోని పల్లిన భాగంలో విస్తృతమైన మైదాన వుంది ఆ మైదాన మధ్య యొక్క వ కొడలు వున్నాయి ఆ కొడ మీద క్రీ.పూ 2వ సహస్రాబ్దిలో ఏథెన్స్ అనే నగర నిర్మింపడింది దాని చుట్టూ రాలి గోడ కట్టడి ది ఇలాటి నగరాన్ని గ్రీకులు ఆక్రొపాలిస్ (యెత్తున వున్న దుర) అనేవారే ఏథెన్స్ వాసు యిక్కా కొడసరి య మీద ఉండేది శత్రువులు దాడిచేసినప్పుడు ఆ వసినదా లోని ప్రలు దుర్భేద్యమైన ఆ కొడ గోడ వెనుక దాక్కునే వారే

మధ్య గ్రీసుమీద డోరియన్ దడయ్యారే దిగివచ్చారు ఏథెనియన్లు దాడు వచ్చిటి ప్రతిఘటించి తమ స్వత్ర్య నిలుపుకున్నారు హోమర్ యుగ తో ఏథెనియన్ ప్రభువులు అట్టికా ప్రజల దరిమిదా పెత్తన న పొంది చుకున్నారు అట్టికా వాసు దరూ రాజుదాని ఏథెన్స్ పేరు మీదుగా ఏథెనియన్లు అవి పి చలదేవారే

1

2

3

1 అలివ్ పంట కోత (ఒక గ్రీకు వాణిమీది చిత్ర) 2 రెడు వక్కలా పోడిల్లు పున్న పెద్ద కూజా పంట గూనల్లో అలివ్ మూసే రవాణా (ఒక గ్రీకు వాణిమీది చిత్ర) 3 అలివ్ మూసే అమ్మకం (ఒక గ్రీకు వాణిమీది చిత్ర) 4 ప్రాచీన విభేనియన్ వాణి నాణానికి ఒక వైపున విభేనా దేవత ఇంట్లో రెండో వైపున ఆ దేవత వచ్చి తన అయిన గుడ్లగూరి చిత్ర పుష్పాయి

4

2 అట్టికాలో వ్యవసాయ చేతివృత్తు అభివృద్ధి

అట్టికా జనాభాకి తగిన తరగతి ఉంది. భిక్షువేది కారు చేంట్లో బార్న్ గోధుమ పంటలు వాటిగా పుడేవి కాని మైదానాల్లో అలివ్ చెట్లూ కొడవరియలమీద ద్రాక్ష తోటలూ బాగా పెరిగేవి. క్రీ.పూ. 8వ-7వ శతాబ్దాల్లో అట్టికాలో ద్రాక్ష పరా అలివ్ మూసే తయారీ బాగా అభివృద్ధి చెందింది.

ద్రాక్ష పారాయిని అలివ్ మూసే ఎగుమతిచేసేందుకుగాను గ్రీకులు పట్టుకునే దుకు రెడు వక్కలా వెపులున్న ఒక మట్టి అంపారాలు (గూనలు) తయారుచేసేవాళ్లు. ఒక మట్టివి పెతులు మురుగు నీటి రూరలు ద్రాక్ష పారా దాన్య పోసుకునే గూనలు కూజాలు తయారుచేసే దుకు కూడా వాళ్లు వాడేవాళ్లు. కలకారులు వాటిమీద బొమ్మలు చిత్రించేవాళ్లు. అట్టికాలో కుడ తయారీ వేగంగా వృద్ధిచెందవారని భిక్షువేది ఇతర చేతివృత్తులవాళ్లు ఉన్న పడికే వాళ్లు కొలుముల్లో ఆయుధాలు తయారుచేసేవాళ్లు. వెడి ఒక గారు నగలు తయారుచేసేవాళ్లు. సర్వసాధారణంగా చేరినవివాడు తన కార్యవాలో వ్యయంగా తనే మెచ్చేవాడు కొన్ని వదర్గాల్లో తన యిద్దరుమగురు బానిసలతో పని చేయించుకునేవాడు.

విభేనియన్లు ద్వీపకర్షణ దక్షిణాన వెండి విశేషా శ్రవక అభివృద్ధిచేశారు. క్రీ.పూ. 7వ శతాబ్దంలో వెండి వాణిజ్యం పోతపోయినా మొదలుపెట్టారు. దరిమిలా అవి గ్రీకు ఆ తటా చలామణీలోకి వచ్చాయి.

3 వర్తక ముద్ర యానా

అభివృద్ధి

నూనె మృగానికి తెచ్చేవాళ్ళ వర్తక ప్రాంతాలు శువుల్ని తోలుకొచ్చేవాళ్ళ చేతివృత్తు వాళ్ళ తమ తమ రుకుల్ని తెచ్చేవాళ్ళ

ఏదెప్పుడు నగర వేగంగా పెరిగింది ఆక్రోపొలిస్ కి వాయవ్య మూ చేతివనివాళ్ళ కార్థానాలు తలెత్తాయి మార్కెట్టు (అగార్) నగర మధ్యలో ఏర్పాటు చెయ్యడం మైదాన ప్రాంత వాళ్ళ యిక్కడికి ద్రాక్ష సారాన్ని అరిష్

నూనె మృగానికి తెచ్చేవాళ్ళ వర్తక ప్రాంతాలు శువుల్ని తోలుకొచ్చేవాళ్ళ చేతివృత్తు వాళ్ళ తమ తమ రుకుల్ని తెచ్చేవాళ్ళ

5

6

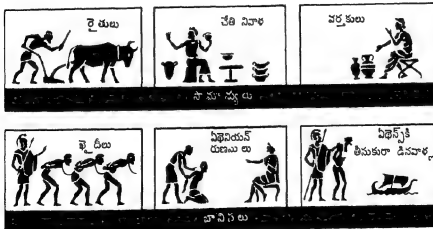
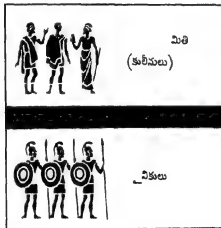
7

5 రొట్టె అమ్మక దారు (ప్రాచీన గ్రీకు మట్టి బొమ్మ) 6 చెప్పులు కుట్టేవాడి కార్థానా (ఒక వాణిమీది చిత్ర) చెప్పులు కుట్టేవాడు క స్త్రీ పాదపు కొ తలు తీసుకొ టువ్వాడు అతని హోయకుడు తయారైన పాదరక్షలు మా స్తున్నాడు కుడిపైపున ఆ స్త్రీ భర్త చెప్పులు కుట్టేవాడికి పాదరక్షలు ఎలా పు దాలో ఆదేశాలు యిస్తున్నాడు 7 కమ్మరివాడి కార్థానా (ఒక వాణిమీది చిత్ర) కమ్మరి పటకారుతో ఎర్రగా కాలిపున్న రోహా దాన్ని దాగిమీద పట్టుకున్నాడు క బాని దాన్ని నమ్మేటతో కొడుకున్నాడు కాతా దారులు కుడి వక్కన వి డిపున్నాడు కమ్మరి పనిముట్లు అతను తయారుచే న వస్తువులు గోడకి తగిలి చి పున్నాయి

ఎథెన్స్ కి మీ లోని పుణ్య ఓడలు గరు వే ఏథెనియన్ చేతి నివార తయారుచేసే వస్తువు నూ నూ
 ద్రాక్ష సారాయి ని స ఆ ఫోరా యా యెత్తుకొనేవి ఆ రుకులు గ్రీసలోని యితర రాజ్యాలా విశాల లోనూ
 మృకమయ్యేవి డలు ధాన్యమూ ఉన్నా ఉన్నచే లా ది చే ఏథెన్స్ లో అమ్మే దుకు యితర దేశాల్లో కొన్న
 బాని సు ఆ డలు తెచ్చేవి

4 రైతు దివాలా

అటకలో తరచు అవాప్సల భిమ్మా దేది రైతు కి నాటే దుకు రైత
 తగినన్ని విత్తనాలు ఉ దేవి కావు ఆలివ్ చెట్లూ ద్రాక్షతోలూ నాటా టే
 "ద్ద మొత్తాల్లో ఖర్చు పెట్టారి ట్లా అవి ఏ సాయానికి వచ్చేదాకా కొన్ని
 యేళ వేచివు దాలి దానితో రైతులు కులీను దగర్లు చి వచ్చు వడ్డీతో వ్వులు తీసుకోక గత్య తర లేని రిద్దితో
 దేవాల

క్రీ.పూ 8-7 దశాబ్దాల్లో ఏథెన్సులో రాష్ట్ర పటిష్ఠ మనడ ఆ కాల లో ఏథెనియన్
 రాజ్య ఎవరి ప్రయోజనా ను బ రచి ది?

కులీమలు రైతు కి అవ్వ యిచ్చినప్పుడు వాళ్ళ పొలా లో పెద్ద రాళ్ళ పాతేవాళ్ళ ఆ రాళ్ళమీద రైతు యెవరికి బాకీ వున్నది బాకీ యివ్వడు చెల్లించు నీ దీ చెక్కబడేది రైతు వకా లో బాకీ తీర్చలేకపోతే అతను తన పా మూ యితర అన్న పిగ్గాల్గు కోవడమే గాక తామూ తన కుటు బిమూ బానిసలయ్యేవాళ తరిద ద్రులు తరచు తమ ఏ బ్బి బానిసలుగా అమ్మకతప్పని పరిస్థితిలో పడేవాళ్ళ

క్రీ పూ 7వ శతాబ్ది ఆ త నాటికి అట్టికాలోని సాగుభూమిలో అత్యధిక భాగ కులీను చేతులోకి పోయి ది చాలామ ది రైతులు తమ సర్వస్వమూ కోల్పోయి బాని య్యారు తక్కినవాళ్ళ అదే గిరి తమ కెప్పుడు వ భవిష్య దో అనే భయ తో జీవిస్తూవు డేవాళ్ళ బానిస డేహ మీద అవమానకరమైన వాత గుర్తు లాగగ చేలల్లో తనఖా రాళ్ళ నీలిచివు డేని

రైతు కి సామాన్య జనానికి ప్రభువరపు నిరంకుశ చర్య ను చి ఎక్కడా ఏ ఏథెన్స్ లో ప్రభువర పా న రక్షణ భి చేది కాదు ఏథెన్స్ ను పెద్ద నఖా ఆ నఖవేత ఎన్నుకో డిన తొమ్మిదిమ ది గవర్నర్లు పాలి చేవాళ్ళ పెద్ద సభ సభ్యులు గాని గవర్నరు గాని జడ్జిలు గాని అయ్యే వాక్కు కులీనులైన ఏథెనియన్లకి మాత్రమే వు డేది

కులీన కుటు లో వుట్టిన ఒక గ్రీకు కవి యిలా రాశాడు య మాను పెత్తనమనే గట్టి కళ్ళే ను ఐచ్చిక గా సహించే మనుషులెవరూ వు డరు ఆ దుకే వాన్ని తొక్కి వారతియ్యాలి ఆ తకి మాట విసకపోతే రాగి రె తో కుమ్మాలి

జడ్జిలు సహజ గానే అన్ని కేసుల్లోనూ ప్రభువు కే అనుకూ గా తీర్పుచెప్పేవాళ్ళ విధేయులు కానివాళ్ళను అణచడానికి కులీను కు రక్షక భటులు ఉ డేవాళ్ళ అలా త స్వప్రమైన నేరాలకి పైత కరిన శిక్షలు నిర్దేశిస్తూ క్రీ పూ 7వ శతాబ్ది లో చట్టాలు జారీచేయ్య డాయి ఉదాహరణకు మరొకరి ద్రాక్ష తోటలో ఒకడు ఒక ద్రాక్షగుత్తి దొ గిలిస్తే అతనికి మరణ ద డన విధి వ డుతు ది ఈ చట్టాలు నీరాతో కాక రక్త తో లిఖించబడ్డాయని చెప్ప డురూ వు డేది ఈ చట్టాలను డ్రాక్ష రూపా ది వాడని ప్రతీతి ఆ దుకే క్రూరమైన చట్టా ను మన యానాడు డ్రాక్షోనియన్ చట్టాలు ఆ టువ్వా

గ్రీకు ప్రభువులు తమ పా నను ప్రభువర పా న అనేవాళ్ళు అత్యుత్తమ వ్యక్తు అధికార అని దీని ఆర్థ ఏథెన్స్ లో క్రీ పూ 8వ-7వ శతాబ్దిలో ఎర్పడిన ర్వా బానిస మీదా రైతు మీదా అట్టికా నాథాలో మిగి లిన వాళ మీదా బ ప్రయోగ తో ప్రభువర పా నను పోగించి ది

?

1 హోమర్ యుగపు గ్రీసుతో పోలిస్తే క్రీ పూ 8వ శతాబ్ది నాటికి అట్టికా ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఎలా టి మార్పులు వచ్చాయి? 2 అట్టికాలోని ఏ భౌగోళిక పరిస్థితులు అక్కడ చేతివృత్తులు వర్తక అభివృద్ధి చె డే డుకు దోహద చేశాయి? 3 క్రీ పూ 8వ-7వ శతాబ్దిల్లో ఏథెన్స్ లో జన బానిసలుగా ఎలా మార్పుబడ్డారు? 4 క్రీ పూ 8వ-7వ శతాబ్దిలో ఏథెన్స్ లో ర్వా అవతరి చి ది అనే దుకు సూచనలు ఏమిటి? ఆ శతాబ్దిల్లో ఏథెనియన్ రాజ్య ఎవరి ప్రయో వాలను కాపాడి ది?

సామాన్యుల విజయం

ఏథెన్స్ రాజ్యం ఎటెన్స్ మునడం

6 సామాన్య ప్రజలు

అట్టికాలోని వ్యతత్ర ప్రజలలో పా కులైన ప్రభువరీయులు కానివాళ్ళను సామాన్యులు (demons) అనేవాళ్ళు

సామాన్య లో అత్యధిక భాగ రైతులూ చేతివనివాళ్ళూ వాచికులూ రోజు కూలివాళ్ళూ క్రీ పూ 8వ-7వ శతాబ్దిలో వాళ్ళలో కొందరు ధనవతు య్యారు సామాన్యుల్లో వర్తకులూ ఓడ యజమానులూ శాస్త్రానా యజమానులూ తలెత్తారు వాళ్ళకి బానిసలు వుండేవాళ్ళ వాళ్ళ రోజు కూలీ ను కుదుర్చుకునేవాళ్ళ ధనికులైనా బీదలైనా మొత్త సామాన్య దరికి ఏథెన్స్ పా నలో పాలోనే హక్కు లేదు ఈ హక్కు ఉన్నత వరానికి మాత్రమే వుండేది

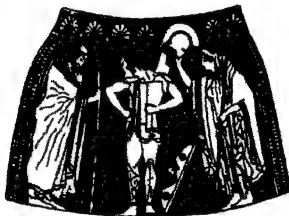
7 సామాన్య విజయ

ప్రభువర వరిపాలనలో అట్టికాలో సామాన్యులు చాలా అనంతస్తు చెదారు రాజ్య పాలనలో భాగ కావా వి వాళ్ళ గట్టిగా పోరాడారు బీదవాళ్ళ తమ రుణాన్ని రద్దుకావాలని ఉన్నత వరీయు భూము ప్పీ స్వగ్రీస చేసుకొని

భూములు లేనివాళ్ళకు వ చిపెట్టా నీ డిమాండుచేశారు

క్రీ పూ 6వ శతాబ్ది ఆర భ లో సామాన్య లో తిరుగుబాటు నవ్వాచోలు మొద య్యాయి న గుమికూడి ప్రభువరీయు కు వ్యతిరేక గా న యుక్త గా పోరాడాలని కూడ లుక్కున్నారు ప్రాచీన గ్రీకు తత్వవేత్త అరిస్టాటిల్ సామాన్యులు ప్రభువరీయు కు వ్యతిరేక గా తిరగ డ్దారు అని రాకాడు సామాన్య కూ ప్రభువరీయు కూ మధ్య రక్తపాత లో కూడిన తీవ్ర మర్దనలు మొదలయ్యాయి

మొత్త ప్రజ తిరుగుబాటు జరుగుకు దనే భయ లో ప్రభువరీయులు అనేక రాయితీలు యివ్వడానికి క్షయ

2

1 సోలోన్ (ప్రాచీన గ్రీకు బిస్టు) 2 యుద్ధానికి వెళ్తున్న యోధుల్ని నవ్వుచెయ్యడం (గ్రీకు వాణిమీది చిత్రం)

చారు క్రిస్తూ 5946 ఏకైక సెల్స్ అనే కొత్త గవర్నరు యొక్క కోబడ్డాడు సెల్స్ ప్రభువ శా కి చె దిన మీ
కుటు బ ను డి వచ్చినవాడు సామాన్య కూ ప్రభువరీయు కూ రాజీ కుదిర్చి వాళ్ల మధ్య గ విభేదాలను తొ గి క్ష
వని సెల్స్ అవుగి వది డి అతను ధైర్యవ తుడైన యోధుడుగా కవిగా వక్రగా ప్ర ద్ధిచె దినవాడు ఏకైక
ప్రజా పథ తోడ్పాటు కలిగిన సెల్స్ ప్రభుత్వ లోనూ సామాన్య స్థితి గతుల్లోనూ వ స్కరణలు అమలు దిపాడు

సెల్స్ మాచన మేరకు రైతు రుణా స్థి రద్దు చెయ్యబడ్డాయి సెల్ లోని
8 రుణాలు రద్దు చెయ్యబడ్డాయి తమూ రాళ్లస్థి తొ గి వ డ్డాయి అప్పులు చెల్లి చలేక బానిసలైన వాళ ధరూ

విముక్తి చెయ్యబడ్డారు స్వత్ర త్ర ప్ర య బానిసలుగా మార్చడాన్ని విషేధిస్తూ
చట్ట చేయ డి డి రుణా కు బానిస ను చేయడ వూర్తిగా రద్దుచెయ్యబడి డి

డిన్ని గురి చి సెల్స్ వ్యయ గా రాసి డి యిది

మన వల్లని తల్లి దీర్ఘ బాధిత భూమిను డి
అవమానకరమైన రాళ్లస్థి తొ గి చాను
విన్నపిదాకా వీపు బానిసపు యిచ్చడు స్వత్ర త్రురాలిది

విదేశా లో బానిసత్వ ను డి
వీ ప్లి ను వానన్ తెచ్చాను
ప్రవ చ్చు అద్భుతమైన ఎథెన్స్ వగరానికి
యిక్కడ మన ప్రియమైన మాతృభూమిలో కూడా
ప్రభువు భయ తో తల్లిదీళ్లే
బానిస క దరికీ మళ్ళి స్వేచ్ఛ యిచ్చాను

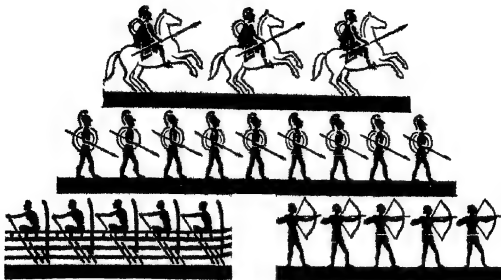
రుణాలూ రుణ బానిసలూ రద్దు కావడ లో అట్టేకాలో రైతు కమలాలు యె తో బ వడ్డాయి అట్టేకాలో రైతు
శ్రేత్రా సంఖ్య పెరిగి డి

గ్రీసులోని యితర ప్రా తా ను డి విదేశాలనుండి ఏకైక కౌనిరా డీన బానిస స్థితి సెల్స్ వ స్కరణ ద్వారా
మెరుగు కాలేదు వాళ్ల జీవిత యెచ్చటిలా దుర్భర గానే వు డి బానిస వ ల్య పెరుగుతూనే వు డి

సెల్స్ మనుషుల్ని - అట్టేకా వాసుల్ని - వాళ్లవాళ్ల అనుల్నిబట్టి నాలుగు తరగ
9 ఎథెనియన్ పౌరులు తులుగా విభజి రాడు వాళ్ల ధరూ ఎథెనియన్ రా స్థి పౌరులే సెల్స్ వ స్కర
ణ ప్రకార ఏథెనియన్ పౌరులు సైన్య లో లేక నౌకా ధళ లో కొలువు

చెయ్యాలి యువకులు రె డేళ్లపాటు విధిగా సైనిక శిక్షణ పా దాలి యుద్ధ వచ్చివచ్చుడు పౌరులు తమ సా త ఆయుధా తో
కొలుపులోకి రావాలి థెబ్స్ లేక భూముల్లేని పేదలు వదాతి సైనికులుగా లేక వానికులుగా సైనిక నౌక మీద కలాపీలుగా
పనిచేసేవాళ్ల కవలూ కాసుక్కిగ రైతులు ప్రత్యేక వదాతి ధళ లో కొలువుచేసేవాళ్ల వాళ ధళ ఏథెనియన్
సైన్యపు ప్రధాన గ గా ఉ డేది జీనుగ గుర్రాన్ని కొనగ త డబ్బున్నవాళ్ల ఆర్థిక ధళ లో కొలువుచేసేవాళ్ల
ధనికులు ఓడ కు సాధన వ వద ముకూర్చేవాళ్ల

ఎథెన్స్ లో పౌరు ధరూ ప్రజా పథల్లో సెల్స్ వేవాళ్ల

సెలోన్ న స్కరణ తర్వాత ఏథెనియన్ సైన్యంలోనూ వాళ్ళ దళ లోనూ కొలుపు

10 ఏథెనియన్ ర్యా

పరిపాలన

సెలోన్ న స్కరణ తర్వాత ఏథెనియన్ రాజ్య నిర్వహణలో ప్రజా పథ ప్రధాన స్వత్ర పహింపాగి ది ప్రజా పథ ముఖ్యమైన ర్యా వ్యవహారంలను పరిష్కరి చేది గవర్నరును బడ్జెట్ ను యితర అధికార్యలను ఎన్నుకునేది అట్టకాలో పొరుల దరూ బడ్జెట్ ను ఎన్నుకోవడవచ్చు ఇతర అధికారులు ప్రభువరానికి చె దినవారూ కాదా అప్పదానితో ప్రవక్తి లేకు దా ఏథెనియన్లలోని ధనికు ను చీ ప వన్నలను చీ ఎన్నుకోవడేవారల్ల ఈ పదవులు వహి చే అర్హత థెటిస్ కి ఉ దేది కారు

సెలోన్ న స్కరణ మూ గా ఏథెన్స్ లో ప్రభువరీ యు పా ప సడలి ది ఏథెనియన్ రాజ్య పాలనలో సెలో వే అవకాశ సామాన్య కి థి చి ది

సెలోన్ న స్కరణ తర్వాత సైత ప్రభువరీ యు కీ సామాన్య కీ మధ్య వైర అ తరి చిపాలేదు ప్రభు వరీ యులు తమ పూర్వపు అధికార తిరిగి పా దా ని కోరగా సామాన్యులు తాము న పాది చుకున్న హక్కులను నిలుపు కోవాలి వాటిని విస్త్రుతంచేసుకోవాలి ప్రయత్నించారు అయితే ప్రభువ శీక సామాన్య బానిస య మానులు తమ బానిస ను తమ అదుపులో ఉంచుకోవా నీ కొత్త బానిస ను న పాది చుకోవా నీ వాంఛి చారు ఆ దుకే యీ రె డు గ్రూపులూ బానిసలమీద తమ పెత్తనాన్ని విలిపి వు చిన ఏథెనియన్ రాజ్యాన్ని పట్టిన చే విషయ లో ఆసక్తి కలిగి వు దేని

ఏథెన్స్ లో క్రి పూ 8వ-8వ శతాబ్దాల్లో బానిస యాజమాన్య వ్యవస్థ నె కొ ది బానిస యా మాన్య ర్యా పవతరి చి ది

సైనిక కౌలువులో ప్రవేశించే ఎథెనియన్ యువకుల ప్రమాణం

నేను యొక్కడ వున్నప్పటికీ ఈ పవిత్ర ఆయుధానికి అవమాన కలిగి చను యుద్ధ రంగంలో నా మా చరుని వదిలిపొను నేను నా కొరకైన సేరాడుతాను నేను నా దేశాన్ని బహిష్కరించునను దాన్ని మరిత తి యుమా శక్తివలన చూచేసే దుకు నా సాక్షాన్ని పలు పెడతాను నేను ఆ దరితోమా కలిసి ఈనాడు వున్న చట్టానుసారం రేపు రాబోయే చట్టా నూ అనుసరిస్తాను నేను మాతృదేశపు పవిత్ర స్థలా ను గౌరవిస్తాను పక్ష దేవతలూ వా దేశ పరిపాద్ధులూ గోధును పాలలూ బార్లీ పాలలూ ద్రాక్ష తోటలూ ఆలివ్ తోటలూ నాకు సొతులు

1 క్రీ.పూ 8వ-7వ శతాబ్దాల్లో ఎథెన్స్లో సామాన్యులు ఎవరు? వారిలో ఒకే వరానికి చెందినవాళ్లు ఉండేవారా లేక కొన్ని వరానికి చెందినవాళ్లు ఉండేవారా? 2 సాలోన్ న స్మరణలు ఎందుకు అమలు రు జిద్దాయి? వాటి మూ గా ఎవరు లాభపడ్డారు? 3 సాలోన్ న స్మరణ అన తర ఎథెన్స్ పౌరు కి వున్న హక్కులు యేమిటి విధులు యేమిటి? 4 ఏథెనియన్ రాజ్య సాలోన్ న స్మరణ కి ముదు ఎవరి ప్రయో వా ను కాపాడి ది తర్వాత ఎవరి ప్రయో వా ను కాపాడి ది? సాలోన్ న స్మరణలు ఏథెనియన్ రాజ్యాన్ని పట్న చేశాయని మీరె దుకు తలుస్తున్నారు? 5 సాలోన్ న స్మరణలు ఏ శతాబ్దిలో మలు జరిగి పడ్డాయి? ఆ శతాబ్దిలోని యే కాలాభాగంలో అవి అమలుజరిగాయి? సాలోన్ న స్మరణ కా లో ఈశాంపురో స్వతంత్ర రా్య ఉదా? సాలోన్ న స్మరణ అన తర 2500 న వత్సరాలు జెక్కుపెట్టిన వృధు అది యే న వత్సర అవుతు ది?

§32 క్రీ.పూ 8వ-6వ శతాబ్దాల్లో స్పార్టా బానిస యాజమాన్య రాజ్యం

(క్రీ.పూ 2వ మహాస్థి వివర గ్రీసుపై ఏ తెగలు దాడిచేశాయో జ్ఞాపక చేసుకోండి (§25 4))

1 పెరోసిపేవేన్ ఆగ్నేయ భాగంలో లికోనియా అనే ప్రాంత వుంది దానికే ద్రంలో ఒక నదీ మైదాన మైదానానికి మూడు వైపులా పర్వతాలు వున్నాయి పర్వతాల్లో ఇసుప విశేషాలు వున్నాయి కోనియా తీరాలు విలారుగా వున్న కొడలతో లేక ఊరి గుంట తో ఏది వుంటాయి అవి వాకాయానానికి పనికి రావు మైదాన లోని భూమి సారవంత మైనది వచ్చిక బీళ్ల మేల్చేపని పెరోసిపేవేన్ నైరుతి భాగం వున్న మెసేనియా అనే ప్రాంత లో సారవంతమైన భూములు వుండేవి

2 దోరియన్లు కోనియాను ఆక్రమించి స్పార్టా అనే పగరాన్ని స్థాపించారు విజేతలు స్పార్టన్లు అని పిలవబడినారు దీర్ఘ యుద్ధ తర్వాత స్పార్టన్లు మెసేనియాను కూడా యించారు

స్వార్థస్య తామ అక్రమించుకొన్న ప్రదేశాల్లోని వాభాలో అత్యధిక భాగాన్ని బానిసలుగా మార్చారు బానిసలను హెల్లు అనేవాళ్లు ఈ వదానికి బ దీలు అని అర్థ

విజేతలు బానిస యజమాను వర ప్రతి స్వార్థన్కూ కొ త పా భి చేది హెల్లు కుటు బాలు కొన్ని ఆ పా పగుచెయ్యాలివు డేది క నమకాలికుడి కథన ప్రకార హెల్లు తామ ఎ త అవసర లో ఉన్నా కూడా ష సామ లో వగ తమ యజమాను కి అప్పగి చేవాళ్లు

బానిసలు తమ పీడకులైన స్వార్థస్యను గాడ గా డ్రేషించేవాళ్లు విముక్తి పా దదానికి వాళ్లు అనేక సార్లు సాయుధ తిరుగుబాట్లు చేశారు హెల్లును భయభీతుల్ని చేసి తిరుగుబాట్లపై జరిగిన దా నివారి చే దుకుగాను స్వార్థస్య హెల్లులోని మిక్కిలి బ మైనవాళ్లపై అత్య త సాహసీకుల్ని చ పేవాళ్లు

హెల్లుకీ స్వార్థస్యకీ మధ్య రిగిన సోరాలు బానిసలు బానిస యజమానులు అనే రాణీలేవి రె డు వదా మధ్య రిగిన సోరాలు అది వర సోరాలు

3 హెల్లు మిక్కిలి పెద్ద తిరుగుబాట్లలో కట్ మెసేనియాలో క్రీపూ 7వ శతాబ్దిలో జరిగి ది చాలా ఏళ్లపాటు సోరాలు జరిగి ది తిరుగుబాటుదారులు ఓడిపోయారు వజన గా మిగిలినవాళ్లు తిక్కోమి చి ఒక కొ డమీద రాక్కున్నారు

స్వార్థస్య హెల్లు శిథిలాన్ని ముట్టడి చారు ఒక రాత్రి తీవ్రమైన తుపానులో ధారాపాత గా వదుతున్న వర్ష లో గుట్టు చచ్చుడు కాకు దా వాళ్లు కొ డవరియ ఎక్కురు ఎడతెగి మెరుపుల వెలుతురులో కొందమీద మట్టి తీవ్ర యుద్ధ జరిగి ది హె లే కాకు దా వాళ్లు భార్యలు కూడా ఆ యుద్ధ లో పాల్గొన్నారు ఒక ప్రాచీన రచయిత కథన ప్రకార ప్రీలు కూడా శత్రువు ను యిదిరించారు వాళ్లు శత్రువు మీద రాళ్లు విసిరారు బానిసత్వ లో అణగివు డే బదులు పురుషు లోపాలు యుద్ధ ర గ లో మరణి చదానికి సిద్ధపడిన ప్రీ ను చూసి పురుషు డైర్య సాహసాలు యిను మడి చాయి

సోరాలు మూడు రోజులు రాత్రి జగళ్లు పాగి ది తిరుగుబాటుదారు ముట్టుముట్టడి వ డ్దారు వాళ్లు స్త్రీలి ఆకా రహిత గా వు ది కాని ఆ త బ మైన ప్రతిఘటనను యెదుర్కొన్న స్వార్థస్య తమకు కూడా పెద్ద వమ్మ న భవి చడ చూశారు దానితో మెసేనియాను డి వెల్లిపోయే పరతుమీద హెల్లును వదలిపెట్టడానికి స్వార్థస్య అన్య కున్నారు పీరోచిత యుద్ధ ఫలిత గా హెల్లులో కొ తమ ది బానిసత్వ ను డి విముక్తి పా దారు కాని వాళ్లు తమ నృభూమిని కాళక గా వదలిపెట్టి పాన పినచ్చి ది

4 హెల్లుమీద తమ పెత్తన నిలుపుకోడానికి స్వార్థస్యకు ఒక ర్యా ఆ పే సైన్యమూ చట్టాలూ వ్యాయస్థానాలూ అవసరమయ్యాయి

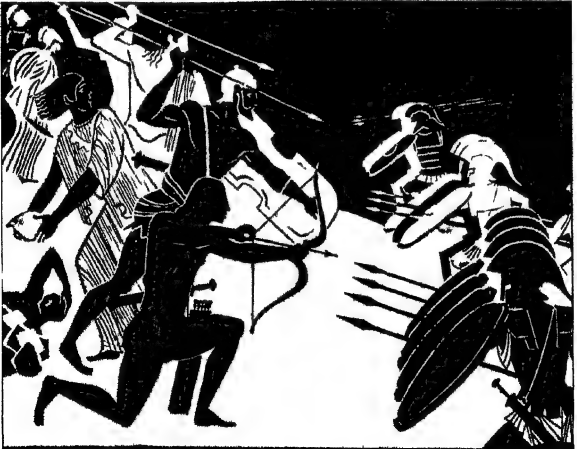
ర్యా లో అధికారమ తా పూర్తిగా స్వార్థస్య చేతిలో వు ది ప్రజా నభంలో వాళ్లు పెద్ద సమితిని యెచ్చుకునే వాళ్లు పెద్ద సభ సభ్యులు కుట్రను మ డి మూతమే యెన్నికొతారు వాళ్లలో యిద్దరిని రాజా నేవాళ్లు వాళ్లు సైన్యా వికీ అధినాయకులు ముఖ్యమైన వ్యవహారా ప్పిటి ముఖ్యమైన దాచా తో సహా పెద్దల సమితి చర్చి చేది

ఆయుధ పట్టగ స్వార్థస్య దరూ సైన్య లో చేరవలసిందే వాళ్లు సైనిక వృత్తి తప్ప మరే వృత్తి చేపట్టకూడ దని కానున వు డేది కా తి కా లో స్వార్థస్య లో తా సైనిక శిలిరాల్స్ గడిమేవాళ్లు వాళ్లు ఆ శిలిరాల్స్ కచాకు చేస్తూ వరుగెత్తుతూ ఈటెలు వివరడ లో పాధనమ్మూ తదితర సైనిక కచాతులు చేస్తూ డేవాళ్లు స్వార్థస్య సిడకీ ఉప్పకమి చేసినప్పుడు సైత తమ ఆయుధాలను చేతికి ఆ దుబాలులో పెట్టుకునేవాళ్లు

స్వార్థన్ సైనికు కు మ చి ఆయుధాలు వు డేది వాళ్లు వదలి దళాలుగా యుద్ధ చేసేవాళ్లు యుద్ధ ర గ లో వాళ్లు బారులుగా విలబడేవాళ్లు ఇలా చి డిన దళాలను ఫలా క్క అనే వాళ్లు వాయిద్యా ఉమ్మడి గానా నేపథ్య లో

యుద్ధ లో స్పార్టన్ యోధుడు (ఒక ప్రాచీన విగ్రహ)
 మెసేనియాలో చాట్ల తిరుగుబాటుదాళ్లకే స్పార్టన్లకే ముఖ్య
 పోరాట (అధునిక చిత్రకారుడు గీసిన చిత్ర)

యుద్ధ రిగేది స్పార్తన్లు తరలి వెళ్తుంటే ఈటెలు సరైనరూపం బూడగా దాలులు తానగోడ ముడుకు వెళ్తున్నట్లు దేది

5 స్పార్తన్ బాలురను చిన్నతనం నుంచి భావించి విడుదలగా తానినయ్యా మ్యావరపు విశ్వసనీయ రక్షకులుగా పెంచే వాళ్లు వాళ్లు తమ శరీరానూ న కల్పాన్ని పట్టి చేసుకొనేలా కష్ట భూయిష్టమైన పరిస్థితుల్లో జీవించగలిగేలా తర్ఫీదు యిచ్చేవాళ్లు వాళ్లు కాదు తా శరీర వ్యాయామాల్లోనే గడిచేది

బాధని ఓపిగా భరించడం వేరే దుకుగాను కుర్రాల్ని క్రూరంగా కప్పితో బాడేవాళ్లు కొన్ని సందర్భాల్లో అలా శిక్షింపబడిన కుర్రాళ్లు ఒంటిమీదీ కఠిన రక్తతో వాళ్లు పడుకున్న స్థలం తడిపిపోయేది యువకుల్లో క్రౌర్యాన్ని పెంచేది చే దుకుగాను వాళ్లచేత పొట్లమనచే మోక

స్థలం యువకులూ మారుమూల శిక్షణా పెద్దవాళ్లు చెప్పినట్లు విచారి పెద్దవాళ్లు అనుమతి చిన్నప్పడే చిన్నవాళ్లు మాట్లాడగలిగేవాళ్లు స్పార్తన్ స్థలం మాట వినిన కంటే రాలి పిగ్గా మాట నుభగా వినవచ్చునని గ్రీసులో హాస్యగా అనడం వరిపాటి

స్పార్తన్లకి క్లుప్తంగా కవితగా మాట్లాడటం వేర్వేవాళ్లు క్లుప్తమైన కవుితమైన వాక్యాలు కోవిక్ వాక్యాలు అటారు పీటికి కోనియాలో మాట్లాడే భావతు వాక్యాలు అని అర్థం ఉదాహరణకు కొడుకును యుద్ధరంగానికి పంపే స్పార్తన్ క్రీ అతనికి దాలును అందిస్తూ యిలా చెప్పేది దాలుతో గానీ దాలుమీద గానీ స్పార్తాలో దాలు పోగొట్టుకోవడం అవమానంగా భావించబడేది ధైర్యంగా సోరాడి యుద్ధరంగాలో చనిపోయినవాళ్ళి దాలుమీద యిటికి తెచ్చేవాళ్లు ఎరికిగా ఉండటం కంటే గౌరవంగా పేరొచ్చిత మరణం పొందడం మేనిపై మాట తాత్పర్యం

స్పార్తన్ యువకులు బలమైన లుగా ధైర్యం కలుగక కష్టించు బాగా ఓర్పుకునేవాళ్లుగా పెరిగి పెద్దవాళ్లయేవాళ్లు కాని చాలా క్రూరంగా మొరలుగా పుడేవాళ్లు వాళ్లకు చదువు నరిగా రారు

స్పార్తన్ కుర్రాళ్ల జీవితం

(ప్రాచీన గ్రీకు చరిత్రకారుడైన ఎల్లటార్క్స్ గ్రంథంనుంచి)

తడితన శిశువును పెద్ద యెడుటికి తెచ్చేవాడు పెద్దలు శిశువును పరీక్షింపేవాళ్లు శిశువు ఆరోగ్యంగా బిగావుంటే ఆ శిశువును పెంచే దుకు తడికి అనుమతి యిచ్చేవాళ్లు శిశువు దుర్బిగా గానీ వికారంగా గానీ పుంటే ఆ శిశువును కొడమీడునుంచి విసిరేసేవాళ్లు

ఏడేళ్ల కుర్రాళ్లనదరించి ఒక చోట చేర్చి దళాలుగా విభజించేవాళ్లు ఆ దళాల నమామలుగా కలిసి ఖో చేస్తూ కలిసి జీవిస్తూ కలిసి అడుకుటూ పరస్పర సహచర్యానికి వాళ్లు అవాటుపడేవాళ్లు పైనికీ పోలికో అత్యంత సహన ప్రదర్శించి ఆ దరికంటే తెలివితేటలుగొని పిచ్చాడు తన దళానికి నాయకుడయ్యే వాడు ఇతరు దళాల అతన్ని ఆదర్శంగా స్వీకరించి అతని ఆజ్ఞలు పాలించి అతను విధించే శిక్షలు ధైర్యంగా భరించి స్పార్తన్ పాఠశాలలో నిర్బంధమైన విధేయత పుడేది

స్పార్తన్ మూదిరిగా బలకడముంటే చరిత్రకారుడే జకకుడా తన శరీరాన్ని కాకులీర్చడం అని అర్థం

బాలురకు కుస స్థాయిలో చదవనూ రాయనూ - విధిగా అవసరమైన త మాత్రమే - నేర్పి చేపాళ తక్కిన విద్య అంతా వాళ్ళకు పరిపూర్ణ విధేయతా కష్టాలు పహించడమూ యుద్ధ లో గె వడమూ వేర్పాడానికి ఉద్దేశి వ దీనిని వాళ్ళ పెద్దవాళ్ళయ్యేకొద్దీ వి ధనలు మరి త కఠిన గా వు దేవి తోడిగుళ్ళ చెయ్యి దేవి వాళ్ళకు పుత్ర కాళ్ళతో వడవడమూ దిగి బర గా అటలాడడమూ నేర్పి చేపాళ్ళ వన్నె దేళ్ళ వచ్చాక క్కొక్క పిదానికి క్కొక్క కేవ (వెక్కె జీరాజే చేతుల్లేవి ఉడుపు) యివ్వేవాళ్ళ వాళ్ళ చర్య కరుకుగా వు దేది సాధారణ గా వాళ్ళ వేడి పిళ్ళతో ప్సాన చేసేవాళ్ళ కాదు వాళ్ళ కత్తులు ఉవయోగి చకు దా ఉత్తరేటు రో చీల్చిన వెదురు పేళ్ళతో అర్చిన చావ మీద పడుకునేవాళ్ళ.

స్పార్ట్స్ కవి టిర్టేయన్ కావ్యంనుంచి

స్థిరపాన రక్షిస్తూ మాతృదేశ కోస పోరుదా
వీరోచిత పోరాటంలో వీరపరణ చె దుదా
యువకుల్లాదా లేన డి వెనుజావక పోర డి
భీరువులై తిరోమి చక ఫీరు రవడి పెట్ట డి
భయ గియ విడవ డి నదా ధైర్య పూన డి

1 కాలిలో గుచ్చుకున్న ముల్ల తీసుకు టుప్పు బాలుడు ((ప్రాచీన గ్రీకు బొమ్మ) వరుగు న దె లో ఆ బాలుడికి ముల్ల గుచ్చుకు ది కాలు బొధా డుతున్నా వరుగు విరమి చుకోక అతను పోటీలో ప్రభముడుగా గెలిచాడు ఆ తర్వాతనే అతను ముల్ల తీసుకున్నాడు 2 కుస్తీ పోటోదారులు ((ప్రాచీన గ్రీకు శిల్పం))

శ్రీతుల్యము జాలిమాపక నిర్దాక్షిణ్య గా వధించ డి
పళ్లను గిట్టకరని దృఢముగ కాళ్లూని
అచ వోలె అచంప గా ని వ డి

1 స్పార్టలో ఏయే పంజాలు వుండేవి? స్పార్టా అట్టికా నాథా న పుటిలో వున్న తేడా యేమిటి? 2 పర పోరాట అంటే యేమిటి? స్పార్టన్ మూ లో పర పోరాట ఎలా ప్రతిబింబితమై ది? ప్రాచీన తూర్పు దేశాల్లోని పర పోరాటానికి ఉదాహరణలు యివ్వండి 3 స్పార్టన్ రాజ్య ఎవరి ప్రయోజనానికా పాడింది? మీ నాలుగు నిరూపించండి 4 స్పార్టన్ కు రాళ్లపై పక్క ప్రధాన శక్తి యేమిటి? ఈ శక్తి వేటి ద్వారా సాధిచుండేది? స్పార్టన్ విద్యా విధాన లో మీకు వచ్చింది యేమిటి? నచ్చునది యేమిటి? 5 § 32కి ఉపశీర్షికలు నూచించండి

§ 33 గ్రీసులోనూ, మధ్యధరా సముద్ర తీరంలోనూ, నల్ల సముద్ర తీరంలోనూ నగర రాజ్యాల ఆవిర్భావం

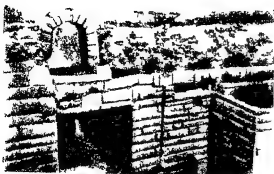
(హాక్ 4 5)

క్రీస్తు 1వ శతాబ్ది ఆరంభ నాటికి గ్రీకులు ఎక్కడెక్కడికి వెళ్లి స్థిరపడ్డారు? (120వ పేజీలోని మాక్ చూడండి)

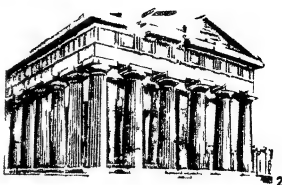
1 గ్రీసులో నగర రాజ్యాలు క్రీస్తు 8వ-6వ శతాబ్ది కా లో దాదాపు గ్రీకు నగరాలు అన్ని ట్రోయా స్వతంత్ర రాజ్యాలు యేర్పడ్డాయి దాదాపు ప్రతి నగరమూ దాని పరిసర ప్రాంతాల లో కలిసి ఒక రాజ్య గా అభివృద్ధి అయింది అలాటి నగర రాజ్యాలు వాటి సొంత సైనిక దళాలు ఖజానా ఉండేవి అవి తమ సొంత నాణాణ్యము ముద్రించేవి

నగర రాజ్యాలలో ప్రభువరా కీ సామాన్య కీ మధ్య భేదమైన పోరాట సాగింది కొన్ని నగరాల లో సామాన్యలు రుణ దానినెత్త రద్దు చేయించి రాష్ట్ర పరిపాలనలో సాలోనే హక్కు న సాధించారు కొన్ని నగర రాజ్యాలలో ప్రభువులు తమ అధికారాన్ని తమ చేతుల్లో నిలుపుకున్నారు అలాటి నగరాలలో సామాన్య జీవిత పరిస్థితి లావుండేది క్రీస్తు 8వ శతాబ్ది ఆరంభ లోనూ 7వ శతాబ్ది ఆరంభ లోనూ జీవించిన హెరొడోటస్ అనే గ్రీకు కవి రాసిన పీఠికలలో చక్కగా వర్ణించబడింది (§33కి అనుబంధ చూడండి)

నగర రాజ్యాలలో జరిగే పోరాటా మూ గా చాలామంది గ్రీకులు దేశ విడిచిపోవ సివచ్చింది అప్పుడు విముక్తి చెందడానికి ఆకలినుండి తప్పి ముక్కోడానికి పేద ప్రాంతాల దేశ పదలిపోయారని హెరొడోటస్ రాశాడు కులీనుకు విషయ కలిగివచ్చడం వాళ్ల వ్యతిరేకులు పగ సాధిస్తుండి తప్పి ముక్కోడానికి దేశ నుండి పారిపోయేవాళ్ల సామాన్యలు అధికార లోకి వచ్చినప్పుడు వాళ్ల తమ శ్రీతుల్యత ప్రభువును దేశ తరాలకు తరిమివేయ దేశ విడిచి పారి

1

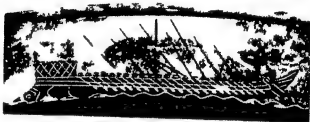

2

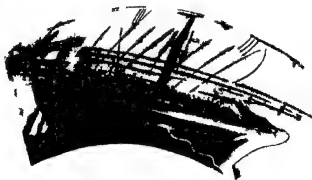
1 క్రైమియాలోని గ్రీకు నగర హెర్మోనోస్ కోటగోడ శిథిలాలు (ఫోటో) ద్వారా లో కూడివున్న కోటగోడ దిగువ భాగ నేలలో కప్ప దిపోయి ఉి ద్వారా పైన గోడలో క తలుపు ఏర్పాటుచెయ్యబడి ది రాళ్ళ పిలా మ చ బద్దాయో గమనించ డి 2 సిసిలిలోని క్రీ పూ 5వ శతాబ్ది వాటి క గ్రీకు దేవా య (ఫోటో)

3

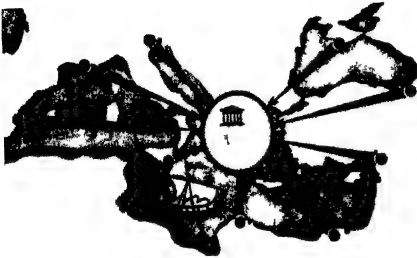
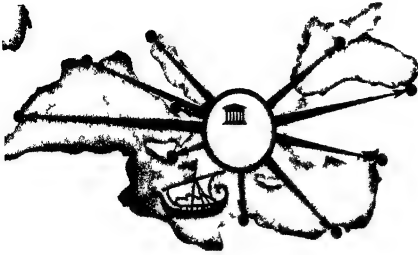

5

4

3 సిసిలిలోని రక్యూజ్ నగరపు వాతె దానిమీద మూర్త్య దేవుడు స్వర్ణ రథ లో ఆకాశ లో పయని చడ చిత్రి వదిడి ది 4 ఒక ప్రాచీన గ్రీకు వర్తక ఓడ 5 ఒక ప్రాచీన గ్రీకు యుద్ధ ఓడ (హెజామిది చిత్రాలు) ఆ ఓడ ముఖ భాగ క మతో గాని ఇసుముతో గాని తాపడ చెయ్యబడేది దానితో అది శత్రు నౌక ను కుమ్మరి యుద్ధ ఓడని వర్తక ఓడతో పోల్చుమాడ డి

ప్రాచీన గ్రీసు ఏ వస్తువు ను విగుమతి చేసేది? వేటిని దిగుమతి చేసుకునేది? చిత్రాల్లో చూపబడిన ఆయా వస్తువు ను పేర్కొనండి

పోయిన ఒక ప్రభువు యిలా రాశాడు ప్రాచీన తో పరిపాలన గే దుకు మేను గతిలేక వా విశా భవనాన్ని ఒక చిన్న ఒడకొన అమ్ముకున్నాను

2 వ న స్థావర

గట్టి కొయ్య ఒడలు చేయడ గ్రీకులు వేర్చుకున్నారు వేతివను వాళ్ళ తయారు చేసిన వరుకులు యితర దేశా కు తినుకపోవడానికి గ్రీకు వర్తకులు ఈ ఒడ ను ఉపయోగించేవారే అవీయూ పై నరులో అత్యంత పెద్ద గ్రీకు నగరమైన మిలెటన్ వున్న బట్ట కు ప్రసిద్ధి తెక్కి ది కోరి త్ అత్యంతమైన అయుధాలు ఉత్పత్తిచేసేది అత్యంతమైన జాడీలు ఏథెన్స్ లో తయారయ్యేవి

మొదట్లో వర్తకులు ఏదేశ తీరాల్లో స్థానికులతో వస్తువులు మార్పిడి చేసుకునే దుకు మూత్రమే తమ ఒడ ను

నిలిపేవాళ్ళ కా గడిచేకొద్దీ గ్రీకు వర్తక వగలాలు మధ్యధరా సముద్ర తీరంలోనూ వల్ల సముద్ర తీర లోనూ ఏక మైన వ సలు స్థా వడ ప్రాభి చాయి

వ నల్లొడ్డురవడగోరే మనుషులు గ్రీసులో చాలామంది ఉండేవాళ్ళు. తమ వరుకుకు మంచి గిరాకీ వుంటుంది అని చివర చీకెవచ్చుతున్నాళ్ళు తమ భూములు కోల్పోయిన రైతులు వ్యదేశం నుంచి పారిపోవ వచ్చినవాళ్ళు క కొత్త వ సను నె కొల్పే వగర అక్కడకి సైనిక వర్తక వాక ద డును వ పేది

విదేశాకు పోయిన గ్రీకులు అనువైన అభావ దగ్గరే వదిలి ముఖద్వార దగ్గరే

3 వ న లో జీవిత

పున్న భూమిని ఆక్రమించుకునేవాళ్ళ వాళ్ళ అక్కడ వగర కట్టుకొని దాని చుట్టూ కోట గోడలు కట్టివాళ్ళ వ వదారులు చేతివను కార్కావాలి శ్రే వాళ్ళ వగర సమీప లోని భూమిని సాగుచేసేవాళ్ళు వశువుల్ని చేచేవాళ్ళ స్థానిక తెగ వాళ్ళతో వర్తక చేసేవాళ్ళ గ్రీకులు స్థానిక తెగ నుంచి బానిస ను వ పాది చేచేవాళ్ళ బానిసల్లో కొందర్ని వను కొన ఉంచుకొని మరి కొందర్ని గ్రీసులో అమ్మకం వ సేచేవాళ్ళు

వ నల్లొడ్డు స్వతంత్ర బానిస యా మాన్య వగర రాజ్యాలు నె కొన్నాయి వ నల్లొడ్డు చాలామటుకు గ్రీసులోని వగరా త ఉండేది గ్రీకులు సముద్ర తీర నుంచి దూర పోయేవాళ్ళ కాదు ఒక ప్రాచీన రచయిత వ నల్లొడ్డు గ్రీకు ను చెరుపు చుట్టూ కూర్చునే కప్ప తో పోల్చాడు

వ న లో వర్తక మూ గా గ్రీకు చేతివనుకు డిమాండు పెరిగింది దాని

4 వ న ప్రాముఖ్య

మూ గా గ్రీసులో చేతివనులు వర్తక మరి త అభివృద్ధి చెదాయి అనువైన రేవు సమీప లోని గ్రీకు వగలాలు వేగ గా పెరగవారభించాయి వ న నుండి బానిసలు రావడం గ్రీసులో బానిస యాజమాన్యానికి దోహద చేసింది గ్రీకు వ సలు ఉద్భవించిన దేశాలో కూడా వర్తకమూ చేతివనులూ గణనీయ గా పెరిగాయి స్థానిక తెగలు అదిమ సమష్టి సమాజ వ్యవస్థను డి బానిస యా మాన్య వ్యవస్థకు పురోగమించడానికి తక్కువ నా సట్టి ది

గ్రీకులు విస్తారమైన ప్రాంత లో స్థిరపడినప్పటికీ వాళ్ళ తమ మాతృభాషలోనే మాట్లాడటం కొనసాగించారు వాళ్ళ తమని తాము హెలిక్ అనీ తమ మాతృదేశాన్ని హెల్లాస్ అనీ పిలుచుకునేవాళ్ళు

క్రీస్తు పురవ తొట్టి నాటికి కాకనను డి సైయిన్ దాకా వ్యాపి చివున్న సముద్ర తీరా వెంట వ దలాది గ్రీకు వగర రాజ్యాలు అవిచ్ఛిన్నం చాయి

హెనరీ డేవిడ్ నీతి కథ కోకిల డేగ

కవి తన యీ కవితలో ఎవరిని కోకిలగా చిత్రించాడు? ఎవరిని డేగగా చిత్రించాడు?

మిలమిల మెరిసే కళ్ళ చివ్వారి కోకిల క్రూరమైన
డేగ గుప్పట్లో చిక్కింది

వంసలు - ఇక్కడ యీ మాటకి మరో దేశ లో స్థిరపడే మనుషుల సమూహం అని అర్థం

అకాశ లో ఎగిరే క్రూరమైన దేగ వి విలాడే
 కోకి మూలుగునే విన్నది
 తన వ కర గోళ్లలో చిక్కిన కోకి రోదన విని
 దేగ కడు దర్ప గా యిట్లున్నది
 కుమారుడు మూలె దనె దుకె దొర్లాగ్గుపు కోకిలా
 తెలియద నీక టె యెంతో మైవదాన్నది
 నోరుపోప్పి పెట్టుదాక సాడుకో చేడుకో
 నేను మౌన విన్ను ఎత్తుకునే సోలా
 చిత్త వస్తే విడిచేస్తా చిర్రెత్తుకొస్తే తినివేస్తా

1 ఏథెన్స్ స్పార్టా చరిత్రనుంచి ఉదాహరణలు పేర్కొని గ్రీసులో రాజ్యాలు ఎ దుకు అవతరి చాయో చెప్పండి 2 గ్రీకు నగర రాజ్యా సాంసలో తేదాలు యేమిటి? ఈ తేదాలు ఎలా ఉత్పన్నమయాయి? 3 గ్రీకులు వ న ను ఎలా నె కొర్సార్ ఎ దుకు నె కొర్సార్ వివరి చ డి

క్రీ పూ 11వ-9వ శతాబ్దా వాటి క్రీ పూ 8వ-6వ శతాబ్దాల వాటి గ్రీసు చరిత్రను గురి చి యిప్పుడు మీరు కొన్ని విషయాలు తెలుసుకున్నారు ఈ రె డు దశల్లోనూ గ్రీకు జీవిత ఎలా పు డేదో మీరు తెలుసుకున్నారు చరిత్ర శాస్త్ర లో దశ న్నది ఒకదాని వెంట మరొకటిగా వచ్చే కా వ్యవధులు 4 దశల్లో ప్రతి ఒక్కదానిలోనూ ప్రజల జీవిత అ తకుము దరి దశలోని అటు తర్వాతి దశలోని ప్రజా జీవితానికి గణనీయ గా భిన్న గా పు టు ది చరిత్రను అయీ దశలుగా వరి కరి చడ చరిత్ర సాధారణ క్రమాన్ని మరి త బాగా అర్థ చేసుకునే దుకు తోడ్పడుతు ది ఈ పాఠ్యగ్రంథ పు విషయసూచిక వట్టి గ్రీసు చరిత్రలోని ప్రధాన దశ ను తెలుసుకునే దుకు మీకు తోడ్పడుతు ది

క్రీ పూ 11వ-9వ శతాబ్దా వాటి గ్రీకు జీవితాన్ని క్రీ పూ 8వ-6వ శతాబ్దా వాటి గ్రీకు జీవితాన్ని తు నాత్యక్త గా వరిశిరి చ డి

అ) క్రీ పూ 6వ శతాబ్ది ఆర భ నాటికి గ్రీకులు అయీ ప్రాంతాల్లో ఎలా స్థిరపడ్డారు?

ఆ) వ్యవసాయ లో చేతివృత్తుల్లో వర్తకంలో ఏ మార్పులు వ భవించాయి?

ఇ) గ్రీకుల సమాజ నిర్వహణలో ఏ మార్పులు సంభవి చాయి?

ఈ) ప్రభుత్వ లో ఏ మార్పులు వ భవించాయి?

మి నోట్సుక్కులో క్రీ పూ 11వ శతాబ్దిను చి 3వ శతాబ్దిదాకా గ్రీసు చరిత్రలో ప్రధాన దశలు అనే వట్టికను తయారుచెయ్యడ మొదలుపెట్ట డి ఈ వట్టిక సమూహానీ గ్రీసు చరిత్ర మొదటి దశకి న ఐ ధించిన చిత్తు నోట్సునీ పేజీ 209లో చూడండి ఈ సమూహ ఆధార గా క్రీ పూ 8వ-6వ శతాబ్దాల్లో గ్రీకు జీవిత గురి చిన న షిస్త వర్ణన యివ్వండి

ప్రకరణం తొమ్మిది

గ్రీసులో బానిస వ్యవస్థ అభివృద్ధి,

గ్రీకుల 5వ శతాబ్దిలో ఏథెన్స్ పురోగతి

§ 34 గ్రీకు పర్షియన్ యుద్ధాలు

(మాన్ 4 పేజీ 160లోని మాన్)

గ్రీకుల 5వ శతాబ్ది మొదట్లో పర్షియన్ సామ్రాజ్య విస్తరణను జనాభాని జ్ఞాపక చేసుకోండి (§ 16 5 పేజీ 77లోని మాన్) ఏథెన్స్లో సైన్య విస్తరణతో కూడిన దేది దాని నిర్మాణ రూప యేమిటి (§ 30-31 9)?

1 మేరథాన్ యుద్ధం

గ్రీకుల 5వ శతాబ్ది మొదట్లో గ్రీకు ప్రభుత్వ విధేయత ద్వారా ప్రమాద నిర్వహణ ది శక్తిని తమైన పర్షియన్ సామ్రాజ్య ఎగ్జియన్ సముద్ర లోని అత్యధిక సంఖ్యాక దీవులను దాని ఉత్తర తీరా మాత్రం చిది మొదటి పర్షియన్ రాజు గ్రీకు దేశమంతటా తన సామ్రాజ్యం ప్రయత్నించాడు

గ్రీకుల 490లో పర్షియన్ సైన్య నౌకల్లో ఎగ్జియన్ సముద్ర దాటి ఏథెన్స్ కి కేవల 42 కిలోమీటర్ల దూరంలో అట్టికాలో వున్న మేరథాన్ మైదాన మీద దిగింది

పెథెనియన్ సైన్య పర్షియన్ సైన్య కంటే బాగా చిన్నదైనప్పటికీ అది ధైర్యంగా దేశ రక్షణకి పూనుకొని మేరథాన్ మైదానంలో రిగిన భీషణ పోరాటంలో పర్షియన్లు ఓడినట్లైతే వాళ్ళు పాదావిధిగా ఓడలెక్కి గ్రీకును విడిచిపోయారు (ఈ యుద్ధాన్ని గురించిన మరిన్ని వివరాల కోసం పేజీ 163ని వర్ణన చిత్ర 11ని చూడండి)

గ్రీకుల 480లో మరొక బ్రహ్మదమైన సైన్య నౌకాదళ పర్షియానుండి

2 గ్రీకుల క్షేర్శేన్

ద ద్వారా

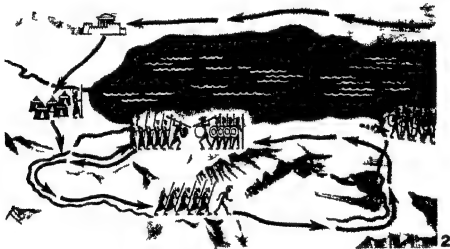
గ్రీకులైన మల్లియాలదేరాయి ఈసారి ఆ సైన్యాన్ని నడిచి చిది మొదటి పర్షియన్ మరణించిన తర్వాత నీ పాపన మెక్కిన పర్షియా కొత్త రాజు క్షేర్శేన్ మానవల్ల నేర చేసినవాళ్ళనూ (నేర చేయడమంటే పర్షియన్లలో

యుద్ధ చేయడం) చేయనివాళ్ళనూ ఆ దరినీ బానిసలను చేస్తాము అని అతను అన్నాడు

పర్షియన్ రాజులు యింపిన జాతులు దాదాపు అన్నిటికీ చెదిన సైనికులూ - అస్థిరీయనులూ ఈజిప్షియనులూ బాబిలోనియనులూ ఆ యా మైసరులో స్థిరపడిన గ్రీకులూ యికా అనేక యితర జాతులూ - క్షేర్శేన్ సైన్యంలో వుండేవాళ్ళు క్షేర్శేన్ ఫినిషియన్లచేత సైనిక నాకను నిర్మింపజేశాడు పర్షియన్ రాజుకు గ్రీకును యిచింట్టాని వాళ్ళకు అనర్హులైతే

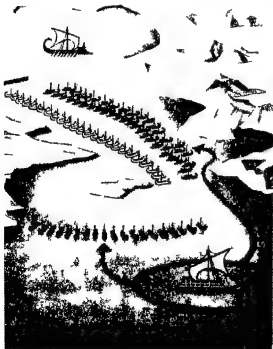
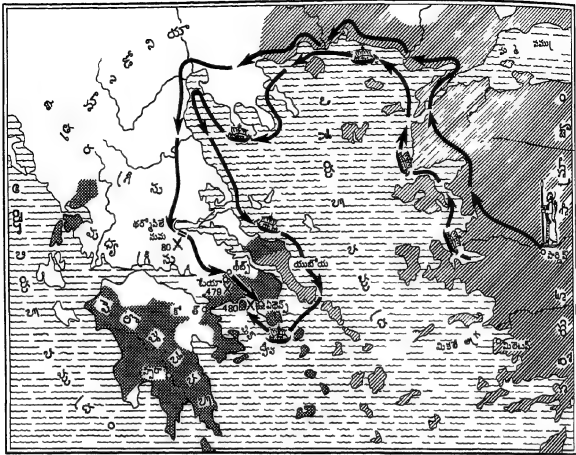
1 మేరథాన్ యుద్ధ 2 థర్మోపిలే కుసుమలో జరిగిన యుద్ధ

ఫేర్ ఫైన్ సైన్యాలు తీర వే బడి పురోగమించి యుద్ధ లేకుండానే ఉత్తర గ్రీసును ఆక్రమించాయి కాని గ్రీకు నగర రాజ్యాలు బిక్కుబిక్కులాగా రాచరిక ప్రభుత్వం వలన అంతర్గతంగా కలగడం వలన మంచి సైనికులు ఉన్నా వాటిని లియోనిడస్ అధిపత్య కి దానం యుక్త గ్రీకు సైన్య థర్మోపిలే కుసుమ దగ్గర మధ్య గ్రీసులోకి సాయం మారాన్ని అడ్డగించింది

3 థర్మోపిలే యుద్ధ

ఫేర్ ఫైన్ థర్మోపిలేని సమీపించాడు అయ్యుధాను వర్షియన్లకు అప్పగించమని చెప్పడానికి లియోనిడస్ వద్దకు ఫేర్ ఫైన్ రాయబారులు వచ్చినప్పుడు తిసుకపోడి అని లియోనిడస్ సమాధానం చెప్పాడు ఒక రాయబారి గ్రీకులను భయపెట్టడానికి వర్షియన్ల వాగ్దానిత్వం వర్ణిస్తూ మా బాణాలూ బిళ్లెలూ మార్కుని కప్పేస్తాయి అని చెప్పాడు అయితే మేము వీడలో యుద్ధం చేయవలసివుంటుంది అని గ్రీకు యోధులు సమాధానం చెప్పారు

క్రీ.పూ 480 నాటికి పర్షియన్
హిమ్యా దాని అధీన లో వున్న రాజ్యాలు

పర్షియన్లకి వ్యతిరేక గా జరిగిన యుద్ధ లో
పరాజితు గ్రీకు రాజ్యాలు

క్రీ.పూ 480లో క్షేర్శ్పేస్ భూ
వాణా ద డయాత్ర

X ముఖ్య యుద్ధాలు జరిగిన స్థానాలు
లేడిలు

65 0 65 130కి.మీ

1 గ్రీసుపై క్షేర్శ్పేస్ పైనికు ద డయాత్ర

2 స పిన్ యుద్ధం

పన్నె గ్రీకు దళ మీద పర్షియన్ దాడులు రెండు రోజులపాటు సాగాయి పర్షియన్ సేనాధిపతులు తమ సైనికులను యుద్ధ రంగంలోకి తోయడానికి కొరతగా ఉపయోగించారు దాడు స్పటివీ గ్రీకులు తిప్పకొట్టారు అవ్వడాక దేశద్రోహి పర్షియన్లను దాడితిప్పుల వద్దలా గుండా గ్రీకు మొక వైపుకు తీసుకెళ్లారు తన సైన్య శత్రువులచేత చుట్టుముట్టుబడడ చూసి లియోనిడస్ స్పార్టన్లను తప్ప ఆ దరినీ తిరోగమించమని ఆజ్ఞా వాడు అనమ యుద్ధ లో లియోనిడస్ తోబాటు స్పార్టన్లు మరణించారు కాని పర్షియన్ల పురోగమనాన్ని వాళ్ళ కొంత సేపు నివరించారు గ్రీకు సైన్య తిరోగమించడానికి అవకాశ లభించి ది లియోనిడస్ తోబాటు మూడు వంద మంది స్పార్టన్లు ఆ అనమ యుద్ధ లోనే కారిగారు కాని వాళ్ళ పర్షియన్లను వివరించి మిగిలిన గ్రీకులు తిరోగమి చదాన్ని సాధించేశారు

పర్షియనులు మధ్య గ్రీసును ఆక్రమించారు ఏథెనియన్లు తమ నగర వలసెట్టారు యుద్ధ చెయ్యగ వురును లందరూ సైన్య లోనో లేక యుద్ధ నాకల్స్ నో వున్నారని ప్రతీమా వుద్దు మా పిల్ల మా బానిసలమా నాకా దళ రక్షణ కి ద దగ రలో వున్న సెలెనాపెనేస్ కి సలెమన్ దీనికి తరలించారు క్షేర్ క్షేన్ ఆజ్ఞ మేరకు కారిపోతున్న తమ వగరాన్ని ఏథెనియన్లు ఓడలమీదనుండి సమీప దీవిని దీ చూశారు

సమీకృత గ్రీకు నాకా దళ అట్టికా సమీప మధ్య వున్న జనధిలో నిలిచి ది
4 సలెమన్ యుద్ధ
 ఏథెనియన్ కి 200 యుద్ధ నౌకలు వున్నాయి మిగిలిన గ్రీకు నగర రాజ్యాంన్ని టికి కలిపి ఉప్పునాటికటేయిని ఎక్కువ ఆ నౌక కి ఒక్కొక్క నక్కన మూడు వరన తెడ్లు వుంటాయి ఆ దుకుని నాటికి ట్రైరెమ్స్ వి సేరు వచ్చి ది ఒక్కొక్క ట్రైరెమ్ లో 180 మంది తెడ్లు వేసేవాళ్ళు 20-30 మంది నౌక సైనికులు వుంటారు మహమ్మదాల్స్ ప్రయాణానికి ఉద్దేశ సలెమన్ భారీ పర్షియన్ నౌక కటేయిని వేగ గా పోతాయి ఇరుకైన సలెమన్ నధిలో లోతుతక్కువ తావులూ నీటికి ది కొడలూ ఎక్కువైతే వున్నాయో గ్రీకు నావికులు తెలుసు

తన నౌక బలాధిక్యతతో మధ్య గాని యె సా దనవచ్చునన్న విశ్వాస తో క్షేర్ క్షేన్ రాడికి ఉత్తరువు యిచ్చాడు పర్షియన్ నౌకా దళ సలెమన్ జలసధిలోకి వయనించింది తన ప్రభువులు సరిపెట్టింది వుదగా క్షేర్ క్షేన్ యెత్తైన అట్టికా తీరమీద నిబడి తన ఓడలు గ్రీకులమీద రాడి చేయడ చూస్తూ వున్నాడు ఎదుటి తీరమీద ఏథెనియన్ ప్రతీబా వుద్దులూ యుద్ధం చూస్తూ వున్నారు గ్రీకులు తప్పనిసరిగా గెలిచి తీరాలి వాళ్ళ వెనక్కిపోతే వాళ్ళ కుటుంబ సభ్యులు బానిసకొతారు

పర్షియన్ నౌకా దళ నధిలోని అత్యంత యిరుకు భాగానికి చేరిన వెంటనే గ్రీకు నావికులు తెడ్లు చేయడ ప్రారంభించారు వాళ్ళ నౌకలు పర్షియన్లమీదికి వేగ గా పురోగమించాయి వేగ గా కదలగ గ్రీకు ట్రైరెమ్లు తమ ముందు భాగాల తో శత్రు ఓడల తెడ్లు విరగగొట్టి ఆ ఓడ పిర్వాలను కుమ్మాయి పర్షియన్ నౌకా దళ చెల్లాచెదురై ది ఓడలు మేరకపట్టాయి గదగోళ లో నౌకలు ఒకదాని కొకటి ఢీ కొట్టుకున్నాయి అవేక నౌకలు నిల్చులోని కొడలి కు కొట్టుకొని ముక్కలు ముక్కలైయాయి 200 నౌకలు మంచుబద్దాయి తక్కినవి పారిపోయాయి

యుద్ధ ఫలితాన్ని నిర్ణయించడ లో సమీప విజయానికి అత్యంత ప్రాముఖ్య
5 గ్రీకుల సామ్రాజ్య విజయ
 వుంది తాను పర్షియాకు తిరిగి పోకుండా గ్రీకు నౌకా దళం అడ్డగిస్తుంది క్షేర్ క్షేన్ భయపడ్డాడు అతను త్వరిత గా వెనుదిరిగి తన సైన్య లో కొంత భాగ తో పర్షియా చేరాడు

గ్రీసులో స్థిరత గా వున్న పర్షియన్ సైన్య మీద సయుక్త గ్రీకు సైన్య రాడివేసి ది ఈ సారి మధ్య గ్రీసులోని ప్లటేయా నగర దగ్గర క్రీ.పూ 479లో ప్రధాన యుద్ధ జరిగి ది ఆ యుద్ధ దీర్ఘకాల పాటు తీవ్ర గా జరిగింది

1

2

3

1 2 3 గ్రీకు యోధులు (ప్రాచీన గ్రీకు చిత్రాలు) 4 5 పర్షియన్ యోధులు (ప్రాచీన చిత్రాలు)

4

5

గ్రీకులు శత్రువును చిత్తుగా ఓడించి తమ దేశ నుంచి తరిమేశారు

పర్షియన్లు తరిమి చేయబడినప్పటికీ ఆ తరువాత గ్రీకు పర్షియన్ యుద్ధ ముగియలేదు అది మరొక 30 ఏళ్లు సాగింది

తీర మీద వున్న అనేక గ్రీకు నగర రాజ్యాలు ఒక కూటమిగా ఏర్పడ్డాయి ఆ రాజ్యాలలో థెర్మోప్లెస్, మిక్కిలి మైనది ఏథెన్స్ వాయవ్యతీర్పున వస్తే క్లీవు గ్రీకు ఐ గాలు పర్షియన్ నౌకా దళాన్ని ఓడి చాయి ఆ తరువాత అనీయా మైసర్ తీర ప్రాంతా మీద పైత సాహసీకమైన కొన్ని దాడులు చేశాయి పర్షియన్ రాజా కా తి న ది చేసుకొని దీవులలోని అనీయా మైసర్ తీరంలోని గ్రీకు ఎగరాం స్వాతంత్ర్యాన్ని గుర్తించక తప్పలేదు

మేరథాన్ పోరాట క్రమం

(పార్లామెంటు తదితర ప్రాచీన గ్రంథకర్తల రచనల ఆధారంగా)

మేరథాన్ యుద్ధ లో గ్రీకు వ్యూహకర్త సైనిక కళాభిజ్ఞుల గ్రీకు సైనికు సాహసము ఎలా వ్యక్తమయ్యాయి?

వర్షియన్లు మేరథాన్ మైదాన మీద దిగుతున్నారన్న వార్త ఎథెన్స్ కి చేరింది. ఎథెన్స్ లో ప్రభువుల్లో కొందరు వర్షియన్ల మళ్లించికి ఫిరాయి చేరుకుని వర్షియన్ల రాజు తోడ్పాటుతో సామాన్యు మీద తమ పెత్తనాన్ని తెలిగి న పొది చుకోవచ్చునని వాళ్లు ఆశించారు.

ఎథెన్స్ లోని వర్షియన్ల అవ్వడం వ్యవధి లేదు వాళ్లు తమ గాను మేగ గా ఎమీకరి చారు. ఎథెన్స్ లోని సైన్య లో భారీ ఆయుధాలన్న 10,000 మంది వదలి సైనికులు ఉన్నారని వర్షియన్లు అనే చిన్న నగర వెయ్యిమంది సైనికుల్ని పంపి వ్యూహకర్త నాయకత్వం గ్రీకు సైన్య శత్రువుమీదకి పురోగమించింది. మేరథాన్ మైదాన చుట్టూవున్న కొండ మీద ఎదిసిన ఎథెన్స్ లు వర్షియన్ల పేనా కిరిరాస్నీ తీరానవున్న వర్షియన్ల వాక నూ చక్కగా చూడవచ్చు వర్షియన్ల సైన్య ఎథెన్స్ లో సైన్య కంటే చాలా పెద్దది.

ఎథెన్స్ కి సోమే మారాన్ని అడ్డగిస్తూ వర్షియన్ల అక్రమ సైనికులు పోరాట చేసే దుకు అనువుకాని కొండల మీద గ్రీకు సైనికులు తమ స్థావరాలు తీసుకున్నారు. గ్రీకు సైనికులకి అనుభవకాని అయిన వ్యూహకర్త మిల్టియాడెస్ నాయకత్వం వహించాడు.

దాదాపు ఒక వారం రోజు పాటు శత్రుమూల ఒకదానికి ఎదురుగా మరొకటి మోహించి నిలిచాయి. చివరకు గ్రీకు సైన్య ఫలాక్స్ కి దగ్గర వర్షియన్ల మీదకి తలెత్తినది. వర్షియన్ల సైన్యపు శ్రేష్ఠ మైన దళాలు మధ్యలో ఉన్న నగరి మిల్టియాడెస్ కి తెలుసు అదుకని అతను ప్రధానమైన గ్రీకు ఐగాను ఫలాక్స్ పార్శ్వ భాగాలలో ఉంచాడు.

ఎథెన్స్ లోని సైనిక దళాలు శత్రువు శరవర్షాన్ని తిక్కచెయ్యకుండా వర్షియన్ల మీద భయం కలమైన దాడి చేశాయి. తమ దేశ కోసమూ తమ తల్లి భార్య పిల్లల కోసమూ స్వేచ్ఛకోసమూ పోరాడుతున్నామనే భావ వాళ్లకు మరిత ధైర్యమూ ఐమూ యిచ్చింది.

బావోబాపి యుద్ధ మొదలైంది. వర్షియన్ల శ్రేష్ఠ దళాలు ఎథెన్స్ లోని ఫలాక్స్ మొత్తం ఐ సేనమైన మధ్య భాగాన్ని చెదరగొట్టాయి. సుభగ వియ పాదుతున్నామని వర్షియన్లు అనుకున్నారు కాని సరిగా అదే సమయంలో గ్రీకు పార్శ్వ దాడి దళాలు తమ ఎదుటి వర్షియన్ల దళాలను పారదోలి వర్షియన్ల సుఖత సైన్య మీద రెండు వర్షియన్ల పిదాడిచేశాయి. వర్షియన్లు యెదురు వివరేక తమ ఒక వర్షియన్ల తిరోగమించారు. గ్రీకులు 7 వర్షియన్ల ఒకల్ని పట్టుకున్నారు. వర్షియన్లు త్వరత్వంగా మిగిలిన ఒకలెక్కి గ్రీకుమంది పారిపోయారు.

వ్యూహకర్త - ఎన్నుకోబడిన పేనా నాయకుడు లేక వాక దళ నాయకుడు

ఈ వి య వార్తవి తన తోటి పొరు కి సాధ్యమైన త త్వరగా ఆ దశయ్యా స్థ ప్రయత్న లో ఒక ఏథెనియన్ మేరథాన్ సుంచి 42 కిలోమీటర్లు ఏకబిగిన పరుగెత్తి ఏథెన్స్ కి చేరుకున్నాడు వగర మధ్యకి చేరుకుని ఆనందించండి ఏథెన్స్ వాసులారా మన గెలిచా ! అవి కేకవే అతను తుది శ్వాస తీర్చి కుప్పకూలి పోయాడు 42 కిలోమీటర్ల మేరథాన్ పరుగు న దాని దుగుతున్నది ఈ వీరోచిత కృత్యానికి స్ఫూర్తకార గాన

ఈస్కలస్ రచించిన ఎర్షియన్లు సుంచి

న మిన్ పోరాట లో స్వయ గా పోరా వ్త సుప్రసిద్ధ గ్రీకు కవి ఈ స్కన్ పర్షియన్లు అన్న తన కావ్య లో ఆ పోరాటాన్ని యిలా వర్ణించాడు

ఈ గ భీరోజ మృతి పజోసేది
పలాయన మ త్ర వరించమని కాదు
జీవన్మరణ పోరాట లోకి దూకమని
అపూర్వ ధైర్య సాహసాలు ప్రదర్శి చమని
విజయగీతక నివ్వలాలు విలిచిపోగానే
తెడల్ల మార్గమై ఉన్నతన లేచే ఆ లను
నదు స్రవన ము దుకు నౌకలు వచ్చెను
పూర్ణాము తీరియు ఒక్కుమ్మడిగా
కుడి పార్వాస గ నౌకా దళ
తొల్దలుత సాగెను ము దునకు
ఆ వెంటనే సాగెను మొత్తము దళ
మ్రోగెన తట దిశలెల్లెడ వివాదం
గ్రీసుమాత పుత్రులార మాతృదేశ భక్తులార
పద డి ము దుకు పదండి త్రోసుకు
దేశమ్ము రక్షించ నలీనుతు రక్షించ
దేశమ్ము పూర్వకుల పవిత్ర గోరీ కాపాడ
జాగంచేయుటకిది కాదు సమర్థుమ్ము టు
అటు పర్వస్థల కూడ విసదించారు బిగ రగ
ఇత్తడి తాపద్రు ముక్కుల నౌకలు
తక్కువ ఒ డొ టివి ఢీకొన్నాయి
తొట్టతొలుత వర్షన్ నౌకలు
విజృంభించాయి వీరత్వ తో
ఆ పిమ్మట యిరుకగు సముద్ర జ లలో
గు పులు గుంపులు కూడిన నౌకలు

కద గ మెద గ న దు లేక
 వరవ్వర మాయ అవకాశ లేక
 ఒండొ టి తెల్లను విరుచుకు పుట్టక
 నళాపతి ధీకాన నాకలు నాకలు
 గ్రీకు నాకలు నేర్పుగ అంతట
 వర్షన్ నాక చుట్టూ తాకెను ప్రభ జన లా
 వర్షన్ నాకలు ఒండొ టివి ధీకాన
 భగవ వగిలెను త్రుళ్లను మునిగెను
 ఎటు చూసిన కవచానను సముద్ర లో
 భగ్న నాక అవశిష్టలే
 శ్రీతు రక్షర జిత లావరాలే
 శి సైన వర్షన్ సైవిక కళే రాలే
 మిగిలిన నాక కూడదీసుకొని
 శ్రీతుసైనికులు బ్రతుకు జీవుడా అని
 జబ్బు నత్తువతో తెల్లను నేయును
 వరువుమారి వలాయనమే చిత్తగి చిరి

1 గ్రీకు కీ వర్షియన్లకీ మధ్య రిగిన పోరాటా వట్టికను తయారుచెయ్యండి

పోరాట ఎక్కడ జరిగి ది?	ఎప్పుడు జరిగి ది?	ఎవరు గెలిచారు?	యుద్ధ కమానికీ యా పోరాటపు ప్రాముఖ్య ఏమిటి?
--------------------------	----------------------	-------------------	---

2 వర్షియన్లపై జరిగిన యుద్ధ లో గ్రీకులు ఎ దుకు గెలుపా దారు? జీవన మూడు కారణాలను పేర్కొ-
 న దీ అలా చెయ్యలేకపోతే యీ దిగువ ప్రశ్న కు జవాబివ్వ ది (అ) వర్షియన్ సైనికు కంటే గ్రీకు
 సైనికులు ఎ దుకు మరి త బాగా పోరాడారు? (ఆ) గ్రీకు సైన్యాన్ని గ్రీకు నాకా దళాన్ని బాగా ఆయుధ
 సజ్జిత చెయ్యడాన్ని సాధ్యంచేసి ది యేమిటి? (ఇ) థేర్ ఫైన్ సైన్యానికీ నాకా దళానికీ వ్యతిరేక గా ఒకే
 ఒక్క నగరమే పోరాడగలిగి దా? 3 సెలోన్ న స్మరణ కీ మేరథాన్ పోరాటానికీ మధ్య ఎన్నేళ్ల కాల వ్యవధి
 వు ది? ఆ పోరాట ఎన్ని న వత్సరా క్రిత జరిగి ది? క్రీ పూ 480 తర్వాతి సంవత్సర యేమిటి?
 క్రీ పూ 480 ము దరి న వత్సర యేమిటి? 4 క్రీ పూ రెవ శతాబ్దిలో ఏథెన్స్ లో సామాన్యుల
 విజయ మేరథాన్ పలంపిన్ పోరాటాల్లో గ్రీకు వి యానికీ ఎలా భూమికను సిద్ధంచేసి ది? 5 థర్సీ
 పిలే లేక న మిన్ పోరాటాన్ని దానిలో న్యాయ గా పాలో వ్వు క గ్రీకు మూలల్లో వర్ణించండి

§35 క్రి పూ 5వ శతాబ్దిలో గ్రీసులో బానిస వ్యవస్థ

(మాక్ 4)

ఏథెన్స్‌లో మనుషుల్ని బానిసలుగా మార్చే ఏ వడ్డతి ఎ దుకు ఎప్పుడు రద్దుచెయ్యబడి దో జ్ఞానక చేసుకో 8
(§30-31 8)

1 గ్రీసుకి బానిస ప్రవాహ క్రి పూ 5వ శతాబ్దిలో గ్రీసులో బానిస వ ఖ్య గణపీయ గా పెరిగి ది
ఈ పెరుగుద కి గి కారణాల్లో యుద్ధాలు ఒకటి గ్రీకులు తమకు శై ద్రిలుగా
చిక్కిన సైనికు వే గాక శత్రువు స్త్రీ ను ప్లీ ను కూడా బానిసలుగా చేసేవాళ్ళు ఉదాహరణకు ఆసియా మైనరు
మీద దిగి ఒక్క దాడిలోనే గ్రీకులు 20 000 మ దికి పైగా శై ద్రిలను పట్టుకున్నారు తరువాత వాళ్ళ దరినీ మార్కె
ట్లలో బానిసలుగా అమ్మారు

పై రేట్స్ - సముద్రపు దొ గలు - సముద్రపు దొ గలు వడిగ నాక లో సముద్ర మీద తిరిగేవాళ్ళ వాళ్ళు
వర్తక నాక మీద యుద్ధ నాక మీద తీర లోని జనావాసా మీద దాడిచేసేవాళ్ళ వాళ్ళ ఈవిధ గా తమకు దొరికిన
వాళ్ళను బానిసలుగా అమ్మేవాళ్ళు

మధ్యధరా స్థ సముద్ర తీరా దేశా ను చి బానిస ను తెచ్చి గ్రీసులో తయారైన చేతి తయారీ వస్తువు కి
తదితర సరుకు కి మారకంచేసుకునేవాళ్ళు

క బానిస స్త్రీకి పుట్టిన దిడ్డ ఆ తల్లి యజమాని అస్త్రీ కాని అలా టి పిలలు అరుదు గ్రీసులో బానిసల పి తి
యొంత గడ్డుగా వు దేద టే ప్లీలు సాధారణ గా చిన్నప్పడే మరణి చేవాళ్ళు

గ్రీసులోని బానిసల్లో అత్యధిక వ ఖ్యాకులు విదేశీయులు అయితే బానిసల్లో గ్రీకులు కూడా లేకపోలేదు కొన్ని
వగర రాజ్యల్లో రుణాలు తీర్చునివాళ్ళు బానిసలుగా మార్చబడుతూనే వు దేవాళ్ళు

2 బానిస మార్కెట్టు దాదాపు ప్రతి గ్రీకు వగర లోనూ బానిస మార్కెట్టు వు దేవి మార్కెట్
పురుషు మా స్త్రీ మా ప్లీ మా అమ్మతూ కొ టూ వు దేవాళ్ళు ప్రతి
బానిసకూ రొమ్మున ఆ బానిస వయసుా శక్తి సామర్థ్యాల్లా ప్రకటిస్తూ
ఒక చిన్న బిళ వు దేది కొనుగోలుదాళ్ళు వశేవ సరుకు ను వరీక్షి చి వాళ్ళ క దరాలు పట్టుకొని మానీ వాళ్ళను రు
పులు యెత్తమని వరుగెత్తమని యెగరమని వరీక్షలు పెట్టేవాళ్ళు

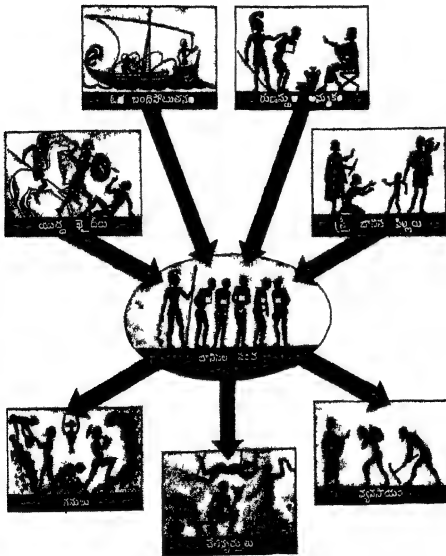
3 బానిస శ్రమ బానిసల్లో అత్యధిక వ ఖ్యాకులు గ్రీసులో రాతి గనులు పున్న ముడి ఖని
తవ్వ దే చేతివములు అభివృద్ధి చె దిన ప్రా తాల్లో వు దేవాళ్ళు గ్రీసులోని
బానిసలు మిక్కిలి కష్టమైన వములు చేయవ వు దేది బానిసలు మాత్రమే

ముడి ఖనిబాన్ని తవ్వేవాళ్ళు సా రాతిని పెళ్ళగి చేవాళ్ళు వృత శ్ర గ్రీకులు యె త బీదవాళ్ళేనా గనులలో పనిచేసే
వాళ్ళ కాదు వర్తక నాక మీద తెచ్చునేనీ బానిసలు విసుగుపూట్టించే ఒకే మాదిరి మురళి వాయిద్యం వి టూ బరుచైన
తెడ్డ చేస్తూవు దేవాళ్ళు

క్రి పూ 5వ శతాబ్దిలో ధనిక గ్రీకు కు పెద్దపెద్ద చేతివము కార్ఖానాలు వు దేవి వాటిలో కొన్ని ట్లో 100
మ దిదాకా బానిసలు పనిచేస్తూ దేవాళ్ళు కార్ఖానాల్లో బానిస కిచ్చే వములు క్షిప్తమైనవి కాదు గాని చాలా కష్టమైనవి

కుమ్మరి కార్మాచార్య బానిసలు వీళ్ళు మట్టి వ టచేరుకూ మోసేవాళ్ళు మట్టిని క వడ కుమ్మరి సారె తిప్పడ చేసేవాళ్ళ సాధారణ గా స్వత్ర (తులు పిత్రలు చేయడ ర గులు చేయడ చేసేవాళ్ళ (వర్ణ చిత్ర 12 చూడ డి)

కార్మాచార్య లో క టె పాల పనిలో వివియోగి వ డే బానిసలు చాలా తక్కువ రైతులు చిన్న పిల్లల సు లామే సాగు చేసేవాళ్ళ భూస్వాము కున్నట్లే చాలామ డి రైతు కు కూడా బానిసలు వు డేవాళ్ళ ఆ బానిసలు ద్రాక్ష పండ్లనూ ఆలివ్ నూ కాళ్ళతో గానీ గామగ తో గానీ వ గొట్టేవాళ్ళ బరువైన గ వలు మార్కెట్ కు మోసుకపోయేవాళ్ళ

(క్రీ పూ 5వ శతాబ్ది లో బానిసత్వ మూలాధారాలు యుద్ధ శైలిలు సముద్రపు బ డిపోటు రుణ దాన్య బానిస స్త్రీ కు పుట్టిన ల్లలు బానిసలు ప్రధాన గా ఎక్కడెక్కడ వివియోగి వ డేవాళ్ళ గురిలో వర్ణక లో చేతివుత్తుల్లో వ్యవసాయ లో గృహ సేవకులుగా

గ్రీకులు బానిసల్ని గృహసేవకులుగా విప్రుల గా వాడేవాళ్ళు. భవన తు యిళ్ళలో ముగురు లేక నలుగురు సేవకులు దేవాళ్ళు బాగా న వస్తు యిళ్ళలో 50 మ దిడాకా బానిసలు పుండేవాళ్ళు.

4 బానిసల శిక్ష

బానిసలు శిక్షకూ బెదిరి పు కూ భయపడి మౌనమే పనిచేసేవాళ్ళు. వాళ ప్రభు ఫలిత వల్ల వాళ్ళకి ప్రయోజన పు దేది కాదు బానిసలు ఉత్పత్తి చేసినద తా యజమానులకి చె దేది ఒడిస్సీ లో యిలా చెప్పబడి ది బానిస సామరి య మాని వాళ్ళే పనిచెయ్యమని కఠిన గా చేయి చకపోతే వాడు తన తలు తను పనికి పూనుకోడు.

బానిస మీద నిర తర మేన్ద్రీల తనిఖీ పు దేది బా న నిదాన గా పనిచేస్తూ పు లే లేక ఏకా తిక్స నిరాసు తీసుకొ టూ పు లే మేన్ద్రీ కొరడా అతన్ని మేల్కొల్పేది ఈ కొరడా కు తరుచుగా కొనల్లో సీసపు ముక్కలు దేవి భుజా మీదా పీపునా కొరడా గాయా మచ్చలు లేని బానిస అరుదు.

ప్రాచీన గ్రీసులోని బానిసలను వాళ్ళ య మానులు యిలా పా పించేదీ అవాటి ఒక రచయిత యిలా భయ కర గా వర్ణించాడు కొరడాతో కొట్టు గొ రు పీనుకు కాలితో తొక్కు కాల్పు చరమ ఒలిచెయ్ కీళ్ళ విరిచెయ్ యిక్కుల్లో వినిగర్ పోయ్ కడుపుమీద యిటుకలు పేర్చు—పీకు యివ్వు వచ్చిన పనిచెయ్య

5 య మాను తో

బానిసల పోరాట

బానిసలు తమ యజమాను మీద వగ తీర్చుకొనే దుకు యజమాను కు వ్యతిరేక గా తమకు చేతనయి ద తా చేసేవాళ్ళు పనిముట్లు విరగొ టేసేవాళ్ళు వళ పు కు ఆ గవై కర్మ కలిగి చేవాళ్ళు పని విల్లెన త అధ్వాన గా చేసేవాళ్ళ దొరికిత అమానుషమైన చిత్రహి వలకు గురి బెతామని పుష్కల గా తెలిసి కూడా తరుచుగా పారిపోవడానికి ప్రయత్నించేవాళ్ళు కోపిరి మరీ క్రూరులైన య మాను ను చ చేసే వాళ్ళు తరచు తిరుగు బాట్లు చేసేవాళ్ళు అది వర పోరాట బానిస యజమాను మీద బానిసలు చేసే పోరాట

క్రీ పూ 5వ శతాబ్ది మధ్యలో వచ్చిన ఒక భయ కరమైన భూక వం స్పార్టా నగరాన్ని ద్వ న చేసి ది డి మ చి తరుణమని పొట్టు యె వారు పారాత్తుగా బానిస యజమాను మీద వడి వాళ్ళ పని పట్టి చా ని వాళ్ళ అన్ని దిశలను డీ మే గ స్పార్టా చేరుకొవారు స్పార్టన్లు దాడిని తిప్పి కొట్టగలిగారు గాని తమ పొ త బ తో తిరుగుబాటును అణచలేకపోయారు వాళ్ళ యితర వగర రాజ్యా లోని బానిస యజమాను సహాయ అర్థి చన పవచ్చి ది పొలట్లు పైన

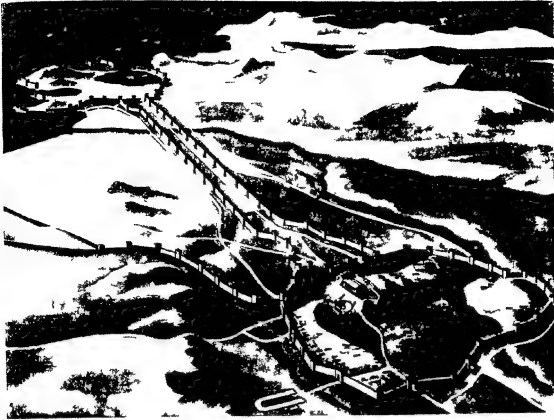

1

2

1 గదిలో పనిచేస్తున్న బానిసలు (ఒక గ్రీకు వాణమీది చిత్ర) 2 ఏథెన్స్ లోని ఒక కుమ్మరి కారాగారం (ఒక గ్రీకు వాణమీది చిత్ర)

విశాఖ పిలేయన్ వివాగావళోకిత భృశ్య (పునరుద్ధరణ)

పోరాట లో తోడ్పడడ డని స్పర్శ రాయబారులు భయ లో పారిపోయిన మొగా తో దేవుని పేరుపేరుగా ప్రార్థనలు వద్దారు కొన్ని నగర రాజ్యాలు స్పర్శకు తోడ్పడ్డాయి అయినప్పటికీ కొంతమంది హెచ్చు స్వతంత్ర పాద స్పర్శను వదిలిపోయారు

- 1 క్రీ.పూ. 5వ శతాబ్దిలో గ్రీసులో మనుషులు ఎలా బానిసలు అయ్యారు? 2 గ్రీసులో బానిసలు ఏయే పనులు చేశారు? 3 ప్రాచీన టూర్లు రాజ్య తో పోలిస్తే గ్రీసులో బానిస యజమాన్య వ్యవస్థ మరి త అభివృద్ధి అయి దప్పు విషయాన్ని ఏమి వియోపిస్తోంది? 4 బానిస యజమాను తో బానిసలు ఎలా పోరాడారు? వాళ్ళ పోరాట వద్దకుల్లో తమన అరి టిని పేర్కొనడం దీన్ని వర పోరాట అని ఎదుకు ఆటారు?

§36 క్రి పూ 5వ శతాబ్ది మధ్య కాలంలో

ఏథెన్స్ మహాశక్తి, సంపదలు

(మాచీలు 4 5)

1 ఏథెనియన్
ముద్ర సమాఖ్య

గ్రీసుకూ పర్షియాకూ కా తి స థి కుదిరి యుద్ధ ముగిసిన తర్వాత కూడా ఏథెనియన్ సముద్ర సమాఖ్య కొనసాగి ది ఆ సమాఖ్యలో 200 గ్రీకు నగర రాజ్యాలు వు డేవి ఆ సమాఖ్యకే స యుక్త నాకా దర సైన్య వు డేవి

సమాఖ్యలోని ప్రతి ఒక్క నగర రాజ్యమూ ఒక విధివల్ల వ థ్య నాకంపు నిర్మించాలి లేకపోతే సమాఖ్య ఖజానాకీ కొంత పొమ్ము చెల్లి చాలి

ఏథెనియన్ పూర్వాకర్తలు మొత్త సమాఖ్యకే చె దిన నాకా దళానికి సైన్యానికి వాయుతత్వ వహించేవాళ్ళు ఏథె నియన్లు సమాఖ్య ఖజానాని తమ వగరొనికి బదిలీచేసి సముచితమని తమకీ తోచిన రీతిలో ఖర్చుపెట్టేవార చెల్లి వు పరిమాణాన్ని కూడా వాళ్ళే నిర్ణయి చేచాళ్ళ ఏథెనియన్లని సముద్ర సామ్రాట్లులు అని ఎలవగా యీ సమాఖ్యని ఏథెనియన్ సముద్ర సమాఖ్య అని పిలిచేవాళ్ళు

2 ఏథెనియన్ సముద్ర వ్యాపార అభివృద్ధి

సముద్రాలపై ఏథెనియన్లు పెత్తన మూ గా వాత సముద్ర వ్యాపార కూడా పె పా ది ది తమ నాకా దళపు రక్షణలో ఏథెనియన్ వర్తక వాతలు మధ్యధరా నల్ల సముద్రాల్లో తిరుగుతూ డేవి ఏథెనియన్లు ఏథెన్స్కి ఆరు కిలోమీటర్ల దూరాన తొలైవ ప్రకా తమైన అభాతపు తీర మీద గర్గు గిద్ద గులు నాకా నిర్మాణ కే ద్రాలు కలిగిన ఏథేయన్ ఓడరేవును నిర్మించారు పా టికేయమ్ పీరియా ఈజిప్టు సిసిలి మొదలైన చోట్లను చి వచ్చే డజన్లకొ ది నాక ను చి వరుకులు ఏథేయన్ రేవులో దిగుమతి చెయ్యబడుతూ డేవి తర్వాత ఆ రేవులో అట్టికా లోనూ గ్రీసు దేశపు యితర ప్రా తాల్లోనూ తయారుచెయ్య దీన వరుకులు నాకల్లోకి ఎగుమతి చెయ్యబడేవి (పల్ల చిత్ర 13 మాడ డి) గ్రీసుకీ చాలా దూరాన వున్న దేశాల్లో సైత క్రి పూ 5వ శతాబ్ది నాటి ఏథెనియన్ చేతివను కార్పానా వర్తకపు గుర్తులు వున్న అనేక పూర్తి గూన జాడీలు లేక వాటి ముక్కలు పురాతత్వ శాస్త్రజ్ఞు కు భ్వమయ్యాయి ఆ ఓడరేవుకీ వచ్చిన వర్తకు దరూ తమ వరుకు న్ని బిస్తానా ఏథెనియన్ ఖజానాకీ ను క చెల్లి చేచాళ్ళ

వ్యాపారాభివృద్ధి మూ గా కా తి కా లో సైత ఏథెన్స్కి బానిసల రాక కొనసాగి ది బానిస మార్కెట్లలో కె ల్ల మిక్కిలి పెద్ద మార్కెట్ ఏథెన్స్లో వు డేది

3 ఏథెనియన్ వె డి గనుల్లో

ఏథెన్స్ రాజ్యానికి చె దిన వె డి గనుల్లో వే కొ ది బానిసలు పనిచేసేవార భూమి కీ ద యి తో లోతున వాళ్ళ పట్టి గునపా తో పికాక్సు తో ముడి ఖని తవ్వేవాళ్ళ గనులు యిరుకుగా వు డేవేమో వాళ్ళు మోకాళ్ళమీద అచ్చి మూతమే పనిచేయగలిగేవాళ్ళ ముడి ఖని వి డిన గ వ ను పడుమనాళ్ళ దారి పొడుగునా మోకాళ్ళమీద పాకుతూ సైకి ఈడ్చుకపోయేవాళ్ళ గవి బయట యితర బానిసలు ముడి ఖనిజాన్ని యినవ రోకళ్ళతో వ గొట్టి గానుగరో పొడిచేసేవాళ్ళ గానుగలు తిప్పడానికి గాడిదలనూ యితర జ తువులనూ వుపయోగించి వు డవచ్చు కాని బానిసలను వుపయోగి చి యజమానులు డబ్బు మిగిలి మకానేవాళ్ళ బానిసలు గనులను చి ముడి ఖనిజాన్ని ఎ తో పెద్ద మొత్తాల్లో

అప్పు దాన్ని పాడిచెయ్యవ పిచ్చు దేది దానితో తిడి తినే దుకూ విద్రాహియే దుకూ పైత వాళ్ళకి తిరిక విక్కేది కాదు బానిసలు ఏథెన్స్ రాజ్యానికి చె దిన ఉప్పు గనుల్లో కూడా పనిచేస్తాండేవాళ్ళ

4 ఏథెన్స్ రాష్ట్ర ప చదమ చి క్రీ పూ రెవ శతాబ్దిలో ఏథెన్స్ (గ్రీకులొక్క మిక్కిలి బళ్ళర్యవంతమైన నగర రాజ్య అయి ది దీనితో బారీ పీర భవాలూ దృఢమైన నగర దురా లూ నిర్మి చడ సాధ్య మై ది ఏథెనియన్లు తమ నగర చుట్టూ బురుజు లో కూడిన కోట గోడలు నిర్మి చుకున్నారు వాళ్ళ పాడుగాటి గోడలు నిర్మి చారు ఈ గోడలు ఏథెన్స్ను చి పీరేయన్స్కి సాయే మారా న్ని కాపాడేవి దీర్ఘ కా పాటు ముట్టడి జరిగితే యీ పాడుగాటి గోడలు ఏథెనియన్లకి సముద్రాన్ని చేరుకునే మార గా వినియోగ పడేవి

ఏథెన్స్ ఆక్రొపాలిస్లో నిర్మాణ కృషి ప్రత్యేకి చి విస్తృత గా సాగి ది అక్కడ పర్షియన్లు వాశన చేసిన నిర్మాణా స్థాన లో ను దరమైన దేవా యాలు విర్మి చ ద్దాయి విగ్రహాలు వె కొ్న ద్దాయి వాటి నిర్మాణానికి ఏథెన్స్ రాజ్య ఖజానాను డి మూత్రమే కాకు దా మొత్త సముద్ర సమాఖ్య ఖజానాను డి కూడా డబ్బు వెచ్చి చ డి ది

ఈ నిర్మాణా మూ గా రాతి కట్టడ కార్మికు కూ చేతిపను వాళ్ళకూ బ డివాల కూ పడవవాళ్ళకూ చేతి వి దా పని త్తరమైన ఆదాయమూ చేకూరేది

సముద్ర సామ్రాట్టు కి చాలా బ మైన నాకా దళ వు ది నాక మీద కొలుపుచేసేవాల కి ఏథెన్స్ ఖజానాను చి డబ్బు చెల్లించడ మొదలై ది చాలాను ది ఏథెనియన్లు - తెడ్లుచేసేవాళ్ళ నావికులు - ఆ జీత మీద బతికేవాళ్ళ

వ్యాయ స్థానాల్లో డ్డి కి యితర ప్రభుత్వోద్యోగు కి ఖజానాను డి జీత చెల్లి చేవాళ్ళ ఉద్యోగాల్లో అత్య ధిక భాగ లాటరీ ద్వారా ఏథెనియన్ పౌరు కి ప చ డేది క్రీ పూ రెవ శతాబ్దిలో థెటన్ (స్వత త్ర శ్రమజీవులు) రాష్ట్ర లోని దాదాపు అన్ని ఉద్యోగా కూ యెప్పుకో డే హక్కు ప సాది చుకున్నారు చాలాను ది బీద ఏథెనియన్లు ఈ జీతా మీద జీవిస్తూవు డేవాళ్ళ ఆ కా లో రాయ డిన ఒక హాస్య గీత యిలా సాగి ది

నాన్నా కోస్తులో కూర్చున్న దుకు
 డ్డి కు జీత యివ్వక పోతే
 మాకు ప్రాద్దువా సాయ త్ర
 తి డి యిలా తెస్తావు చెప్ప వాన్నా

ఏథెనియన్ పౌరు కి సుదృఢదృ అన్నదాన చెయ్య దుకూవు డేది వాళ్ళకి పప్పులు ఉ డేది కావు స పన్న ఏథెన్స్ రాష్ట్ర పౌరుడుగా ఉ డలు గౌరవమే కాకు దా చాలా లాభదాయకమైనదిగా కూడా వు డేది

ఎరేయన్ కి నరుకుల రవాణా

(క్రీ పూ 5వ శతాబ్ది నాటి ఒక రచననుంచి)

ఈ పత్ర లో పేర్కొనబడిన దేశా నూ నగరా నూ మాన్ లో గుర్తి చ డి

ఇక్కడకి ఎన్నెన్ని పరుకులు వస్తాయి! పిరవే (ఉత్తర ఆఫ్రికా) నుంచి ఎద్దు చర్మాలు నల్ల పముద్ర ప్రాంత నుంచి ఉప్పులో ఉరివేసిన చేతులు ఉత్తర గ్రీసునుంచి ధాన్య మూస సినిరీసు చివరలు జమ్ము ఈజిప్టునుంచి తెరవాచలు పిసిరన్ కాగిత పిరియాను చిధూప సామగ్రి క్రిట్ ద్వీప నుంచి దేవా యాంకి దేవతా విగ్రహా కి పనికివచ్చే విలువైన కవచ లిదియా (ఉత్తర ఆఫ్రికా) నుంచి బోలెడు దళ దీవులు చిపిక్కు బరిసిన గొర్రెలు తేనెలూరే పళ్ల ఆసియా మైనర్ నుంచి బానిసలు పీచు బాద ఫాసిషియానుంచి గోధుమ సిడి ఖర్జూరాలు కార్తేజ్ (ఉత్తర ఆఫ్రికా) నుంచి తివాలు వస్తున్నాయి

- ౧ ఏథెనియన్ సముద్ర సమాఖ్య ఎలా ఆవిర్భవించింది? దాని ఉనికిపై ఎవరికి ప్రత్యేక ప్రయోగం ఉంది? 2 క్రీ పూ 5వ శతాబ్దిలో ఏథెన్స్ రాజ్యపు పవడకి మూలాధారాలు యేమిటి? 3 ఏథెన్స్ ఖగోళ శాస్త్ర వనద పర్యవసానంగా ఆ నగర పౌరులు పొందిన మేజ్లు యేమిటి?

§37 ఏథెనియన్ బానిస యాజమాన్య ప్రజాస్వామ్యం

(మాక్ 4)

పాలోన్ న స్కరణ ద్వారా సామాన్యులు పాధి చుకున్న హక్కును జ్ఞాపక చేసుకోండి (§ 30-31 8 9 10)

1 ఏథెన్స్ లో ప్రజా పథ క్రీ పూ 5వ శతాబ్దిలో ఏథెన్స్ రాజ్యపు అత్యున్నతాధికార ప్రజా పథకి చెందిన డేడి అది వెకి నాలుగు పార్లు సమావేశపరచబడేది ప్రజా పథ శాసనాలు చేసేది యుద్ధ ప్రకటి చేసి శాంతి నాధి చేసుకునేది ఏథెన్స్ ఖజానా సముద్ర సమాఖ్య ఖజానా విధ్వంస చేసి పూర్వకర్త మా తదితర అధికారులూ ఎమ్మెటునేది

అట్టికాలోని అన్ని నగరా కీ గ్రామా కీ చెందిన ఏథెనియన్ పౌరుల దయా ప్రజా పథకి హాజరయ్యే అవకాశం ఉంది ప్రజా పథకి పాఠాంశ గా కొన్ని వే మంది - అత్యధిక భాగం నగర వాసులు - హాజరయ్యేవాళ్ళు ప్రజా పథలో చర్చలు చేసే రోజు కొందరు పక్షాలు ప్రభువరీ యుద్ధి సమర్థి చేసాళ్ళు మరికొందరు సామాన్యుల్ని సమర్థి చేసాళ్ళు మెజారిటీ వోల్స్ ద్వారా నిర్ణయాలు చేయబడేవి (పర్ల చిత్ర 14 చూడండి)

2 పెరిక్లెస్ నాయకత్వ లో ఏథెన్స్ రాజ్య

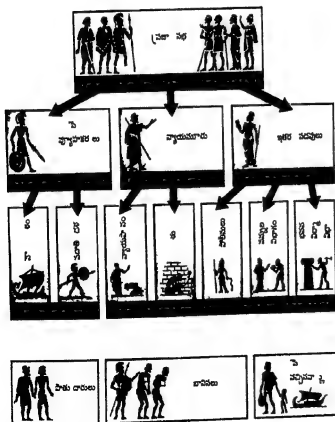
(క్రీ.పూ. 5వ శతాబ్ది మధ్యకా. లో ప్రముఖ రా. పీఠిజ్జుడు పెరిక్లెస్ ఏథెన్స్ లో ప్రధాన వ్యక్తి

పెరిక్లెస్ స ము ప్రభువ శ. లో పుట్టినవాడు. అతనికి విస్తారమైన భూమి వసించేయడానికి డ. ప్ల. కొద్ది భావనలూ వుండేవారల్ల. అతను ను చి విద్యావ తుడూ చాలా ప్రజ్ఞావ తుడూ గొప్ప వక్త కు పేరుపొ దిన ఏథెన్స్ లో కూడా పెరిక్లెస్ వాగ్దార అపారాధమై దిగా గుర్తి వబడి ది. అతను ప్రజా త గా మ దాగా వు డేవాడు కాని కోపిద్రేక తో ఉపవ్యవహరించువురు జీయన్ లాగా శ్మశువు మీద పిడుగులు ఉమిసేవాడని గ్రీకులు అనేవారల్ల.

(క్రీ.పూ. 443లో ప్రజా సభ పెరిక్లెస్ ను ప్రధాన వ్యూహకర్త (సేవాధిపతి)గా యెప్పుకు చి ఏథెన్సు పా సకీ సముద్ర సమర్యాకే అతను నాయకత్వ ము చాడు.

యావత్త (గ్రీసునూ ఏథెన్స్) అధికార కి దికి తేవడానికి పెరిక్లెస్ చేయవలసి దంలా చేశాడు. సముద్ర సమర్యావి అతను అప్పి విదారా పటిష. చేసి సమర్యాలోకి కొత్త రాజ్యా ను ఆకర్షించాడు. సమర్యాలో ఏథెనియన్ పెత్తన పట్ల అన తృప్తిచె దిన కొప్పి నగర రాజ్యాలు సమర్యాను చి బయటకి పోయే దుకు ప్రయత్ని చేసి అలాంటి ప్రయత్నా ను పెరిక్లెస్ ఆయుధ బ తో కఠిన గా అణచివేసేవాడు. అతను సమర్యా రాజ్యాల భాగాల్లో భూముల్లేని ఏథెనియన్లు నావాసా ను ఏర్పాటుచేసేవాడు.

(ప్రజ సౌకర్య నిమిత్త కొప్పి భవనాలూ కోట గోడలూ పెరిక్లెస్ విర్మి పకేశాడు.

2

1 ఏథెన్స్ లో బావ యాజమాన్య ప్రజా స్వామ్య (క్రీ.పూ. 5వ శతాబ్ది) 2 పెరిక్లెస్ (ప్రాచీన గ్రీకు బమ్మ) ముఖ కనిపి చే దుకుగాను శిరస్రావి వెనక్కి నెట్టబడి ది యుద్ధ సమయాల్లో గ్రీకులు తమ ముఖాలను శిరస్రావా తో కప్పకునేవారల్ల.

ఏథెన్స్ లోని ఆగోరా (ఆధునిక చిత్ర) మధ్య కొందరు ఏథెనియన్లు, లోపకి మస్తున్నవారితో మాట్లాడుతున్నాడు. ఎడమ వక్రమ మట్టి పాత్ర అమృత దారు చేమిద చదికి బడి కూర్చుని తన నడుకులు అమ్ముతున్నాడు. కుడి వక్రమ తన బానిసలతోబాటు మస్తున్న ఒక నవన్న ఏథెనియన్ ఒక రైతు గాడిదమీద మేను కుని తన నడుకును అమ్మక కోసం తెస్తున్నాడు. వెనక భాగంలో ఏథెన్స్ నగరపు ఆక్రొపాలిస్

పెరిక్లెస్ యెప్పుడూ సామాన్య ప్రయోజనా భ్యుష్ట్య వ్యవహరించేవాడు. ఆ దువ న అతను 15 న వత్సరాం పాలు అతని మరణ వరకు ప్రజా సభచేత మళ్ళి మళ్ళి ప్రధాన సేనాధిపతిగా యెమ్మకొనిడుతూవచ్చాడు.

గ్రీకులు ఏథెన్స్ లోని సాము డెమోక్రసీ (ప్రజాస్వామ్య) అని పిలిచేవారు. ఆ పేరు డెమోస్ (సామాన్య) అధికార అని అర్థం. సామాన్యులు రాష్ట్రంలో తమకి వున్న అధికారాన్ని బానిస యా మాన్య వ్యవస్థనీ సముద్ర సమాఖ్య లోని యితర సభ్య రాజ్యా పై ఏథెన్స్ పెత్తనాన్ని చటిన్న చేసే దుకు వివిధాంగి చారు అలాటి పరిస్థితులన్న బానిస యజమాను కే కాకుండా గిమలో బానిస శ్రమ ద్వారా తల్పి ధిక చెల్లి పు ద్వారా బ్రి పి దే థెటిస్ కి కూడా ప్రయోజన వుంది.

ఏథెనియన్ ప్రజాస్వామ్య బానిసలపైన బానిస య మాను అధికారాన్ని పదిలపరచింది. అది బానిస యా మాన్య ప్రజాస్వామ్య.

ఏథెన్స్ సమూహంలో ప్రజాస్వామ్య చాలా గ్రీకు నగరాల్లో వెక్కిరిచింది. అది అన్ని చోట్లా బానిస మీద పుత్ర శ్రమ పా నగానే వుండేది.

అయితే క్రీ.పూ. 5వ శతాబ్దిలో ప్రజాస్వామికాభివృద్ధి ఊర స్థాయిలో ఉన్నప్పుడు పైత అట్టికా నాథాలో అన్న భావం చేతుల్లో మౌళికమే అధికార వుండేది. ఎవరి తల్లిక ద్రులు ఏథెన్స్ వాసులో చాళ్ళ మౌళికమే పూర్తి చూడకలిగిన ఏథెన్స్ పీరులుగా పరిగణి చేబడేవారు.

ఇతర ప్రాంతానుచి అట్టికాకే వచ్చినవాళ్ళు వాళ్ళ న తానమూ ఏథెనియన్ పొర హక్కులు కోల్పోయేవాళ్ళు. ట్టికాలో వివేచన చే అనుమతి పొందే దుకు వాళ్ళ ప్రత్యేకమైన ముచ్చెల్లి చార్చివు దేది ఏవరైనా దగాచే ఏథెన్స్ పొరులుగా పట్టిస్తే వాళ్ళ బానిసలుగా మార్చు డేవాళ్ళు ఏథెనియన్ స్త్రీలు ప్రజా పథంలో పానకపోవడమే కాక బహు అరుదుగా తప్ప తమ యిళ్ళను చి బయటకీ వచ్చేవాళ్ళ కాదు ఇంటి వసులు పక్షమే గా రిదిద్దుకోవడం ఒక్కటే విధేయంగా ఉండటం స్త్రీ విధిగా పరిగణింపబడేది బానిసలు దుక్కి వతువు మారిగా చూడబడేవాళ్ళ.

ఏథెన్స్ పొరవత్సానికి తీసుకున్న ప్రతి ధకాలు ఉన్నప్పటికీ రాజ్యం పానకం మాత్రం ప్రజా జీవితం లోనూ ఏథెన్స్ లో పాతాన్న తమ ది ప్రాచీన ప్రపంచ లో మరెక్కడా కూడా పాతంలేదు అతి కష్టమైన మనుషు బానిస కు అన్ని చివర వ్రత ఏథెనియన్లు తమ కాలంలో అత్యధిక భాగాన్ని వగర సామాజిక స్థలాల్లో గడిపేవాళ్ళు.

ఏథెన్స్ లోకే మిక్కిలి నవమ్యుర్గం న దడిగా వుండే తావు అగోరా ప్రాద్దున్నే పురుషులు గబగదా వగర మధ్యంలోని చౌకుకు వెళ్ళేవాళ్ళు ఉదయం చేత ఏథెనియన్ అగోరా న దడిగా వుండే మార్కెట్ సాయత్ర మార్కెట్ పాకలు పీకేసేవాళ్ళ అగోరాలో ధనికులూ చేతిపనివాళ్ళు రైతులూ మార్కెట్ లో తమ తమ వరుకులు అమ్ముకున్న తర్వాత తమ రోజువారీ వసులు ముగిసిన తర్వాత గుమికూడేవాళ్ళు ఏథెనియన్ చట్టాలు చెక్కిన శిలాపకాలు అగోరాలో కనైవున నిలిపేవాళ్ళు అవి నోటిను బోయ్యలుగా కూడా వుపయోగింపబడేవి రుబోయే ప్రజా పథ సమావేశం ౪00 చి వ్యాఖ్యా గురించి పేక్షకులను ఆ రాళ్ళమీద ప్రదర్శింపబడేవి అగోరాలోనే కొత్త వార్తలు ఒకరికొకరు చెప్పకనేేవాళ్ళు ఈనాడు మనకు వార్తాపత్రికలు చదవడమూ రేడియో వివడమూ టివి చూడటమూ యే త ముఖ్యమో ప్రాచీన గ్రీకు కు అగోరాకు పోవడం అత ముఖ్యం గా వుండేది.

మహా ప్రసిద్ధులైన వడికులు ఉపన్యాసాలు యిచ్చేవాళ్ళ వాటికి యువకులూ వయస్కులూ హాజరయ్యేవాళ్ళు అవి బరిగే హాళ్ళవి జిమ్నాజియా అనేవారు అనుభవజ్ఞులైన శిక్షకు వర్తనక్షేత్రంలో గ్రీకులు అక్కడ శరీర వ్యాయామం కూడా చేస్తూ డేవాళ్ళు.

ఒక పెద్ద నగర కచేరీ భవనం వుండేది అదులో పెద్ద గ్రోత్తు సమూహం ముందర గ్రీసులోని అత్యుత్తమ గాయకులూ నగర విద్వాంసులూ పాటీలో పాటేసేవాళ్ళు క్రొత్తలె విజేతలను నిర్ణయింపేవాళ్ళు.

ఏటా అనేక సార్లు వాలక ప్రదర్శనలు బరిగేవి అవి కూడా వేకొది ప్రజలను ఆకర్షించేవి ఏథెన్స్ లో ప్రజా జీవిత స్వతంత్రు బౌద్ధిక శారీరక అభివృద్ధికి విస్తృతమైన బాటలు పరచాయి.

- ౧) 1 ఏథెన్స్ పొరు కి ఏమీ హక్కులూ అవకాశాలూ ఉండేవి? 2 ఏథెనియన్ బానిస యా మాన్య రాజ్యాన్ని పట్టిపె చెయ్యడం యాకీ దివాలాకి ప్రయోజనకరంగా ఏ దుకు ఉండేది (అ) దా భూస్వాములు (ఆ) చేతిపనుల వాళ్ళ (ఇ) వర్తకులు (ఈ) రైతులు (ఉ) స్వతంత్ర శ్రమజీవులు (థెటీస్)? 3 సెలొన్ న స్మరణకి పెరిక్లెస్ పాన అర భావికీ మధ్య విమర్శ గడిచాయి? ఈ రెండు ఘటనకీ మధ్య సంబంధం ఏమిటి? 4 ఏథెన్స్ లోని రాజ్యాన్ని ప్రాచీన ఈజిప్టులోని రాజ్యం తో పోల్చి వాటి మధ్య తేడాలు యేమిటి? సామ్యాలు యేమిటి? 5 సాంస్కృతిక అభివృద్ధికి మీ అభిప్రాయం లో మరి రెండు సామకూలమైనవి యేమిటి ప్రాచీన టూర్పు డోకలోని రాజు పాన ప్రభువర్యుడు పెత్తనమూ లేక ప్రజాస్వామ్యమూ? మీ వాదనను నిరూపించండి.

క్రీ.పూ 5వ-4వ శతాబ్దాల్లో

గ్రీకుల సంస్కృతి వికాసం

§38 లిఖిత భాష, పాఠశాల ఒలింపిక్ క్రీడలు

(మాక్ 4)

1 ప్రాచీన గ్రీసులో లిఖిత భాష క్రీ.పూ 2వ మహాసాన్ని వివర వివరించబడిన తమ ప్రాచీన లిపికి గ్రీకులు తిరిగి ఎన్నడూ పోలేదు హోమర్ యుగానికి గ్రీకులకి ఫినిషియన్ లిపితో పరిచయ ఏర్పడింది గ్రీకులు పాల్కు కి అచ్చులు చేర్చి 24 అక్షరాలతో కూడిన తమ అక్షరమాల వి అభివృద్ధి చేశారు లిఖిత భాష అభివృద్ధిలో యిది ప్రధానమైన ఒక ముందంజ

గ్రీకులు పాచిదవేమిదా మట్టి వ కలమిదా వల్లెటి మైన పూత కలిగిన ఫ కా మీదా రాసేవాళ్ళ వాళ్ళు మైన మీద నూది మొన వున్న పరికరంతో రాసేవాళ్ళు మొదట్లో వుండే అదే పరికరం రెడన కొనమ రాసేవదాన్ని చెరిపేసే దుకు వినియోగి చేసాళ్ళు ఆ రాత పరికరాన్ని గల అనేవాళ్ళు తమ దున్నారీ పుష్పత కచ్చితత్వా విషయంలో గ్రీకులు చాలా నిక్కచ్చిగా వుండేవాళ్ళ వాళ్ళ యిలా ఆ టూ డేవాళ్ళ మీ గంటాన్ని మరిత తరుచుగా తిప్పి ది దానికి మీరు రాసేవదాన్ని పరిదిద్దుకోండి అని అర్థం

2 గ్రీకు పాఠశాలలు స్వతంత్ర గ్రీకు పాఠశాల ముగిసింది కి ఏదేళ్ళకి అక్షరాభ్యాసం జరిగింది పాఠశాల కి హోరవడ మొదలుపెట్టేవాళ్ళు చేతిపుట్టులవాళ్ళ రైతు పిల్లలు ప్రాథమిక పాఠశాల కి మాత్రమే హోరయేవాళ్ళ వాళ్ళ చిన్న వయస్సులోనే తమ

తండ్రి కి పనుల్లో తోడ్పడవలసి రావడమే యి దుకు కారణం

గ్రీకు పాఠశాలల్లో పిల్ల కి తమ భాషను పుష్కలంగా నేర్పడే వాళ్ళు వ్యక్త చేయడం నేర్పించేవాళ్ళు విద్యార్థులు హోమర్ హెసియాడ్ మొదలైన కవుల కావ్యాను క తన్వ చేసేవాళ్ళు శిలయిందే నుండి ఒడిప్పి నుండి వేల కొది పదాలు అప్పగి చాలావాళ్ళ ఆ రోజుల్లో గ్రీసులో చాలామంది వుండేవాళ్ళు చిత్రలేఖన నృత్యం న గీత పాఠశాలల్లో విద్యధ పాఠశాలలు లైసెంట్ వాయింపడం నేర్పేవాళ్ళ పాడట వాక్య చెయ్యడం రానివాళ్ళే గ్రీకులు విద్యాన తుడుగా పరిగణి చేసాళ్ళ కారు అత్యుత్తమమైన పాఠశాలలు ఏథెన్స్ లో వుండేవి

ద్యార్థుకు లాభమూ ఖరీదు రైత్యమూ కలిగించడం గ్రీకు పాఠశాలల్లో విద్యా విధానపు లక్ష్య పాఠశాల దేశాన్ని కాపాడే సైనికులు క్షిణి యుద్ధాలని తలచబడేది బాలురు పెరిగేకొద్దీ మక్కువోవు కుస్తీ చక్క వివరమొకటి చాలా వివరం వరుగెత్తడం దుముకడ నేర్చుకునేవాళ్ళు

సోమరు మా అవిధేయులనూ కొరడాలతోనూ బెత్తా తోమా కొట్టేవాళ్ళు ఏథెన్స్ మామూలుగా ధనిక కుటుంబం

1

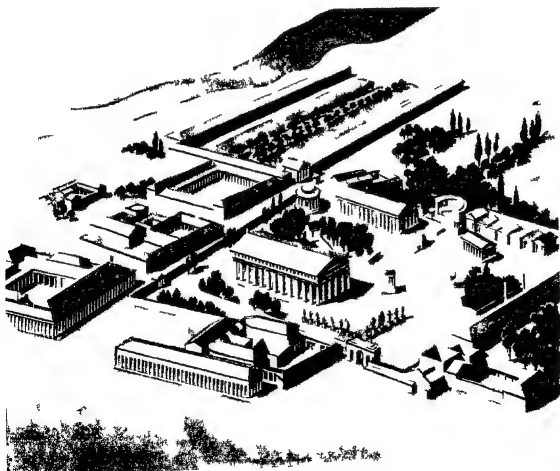

2

3

1 ప్రాచీన గ్రీకు లినికి నమూనా 2 క చిన్న పైపపు న క రాత గ ల 3 ఏథెన్స్ లోని ఒక పాతశా (ఒక వాణిమిది చిత్ర) లీరా వాయిద్య పదన తరగతులు కుడి పక్కన ఔష్యడి వెంట పాతశా కి వచ్చిన బావన 4 ఒరిం పీయా (పునరుద్ధరణ) జీయన్ ప్రధాన దేవాలయ మధ్యలో వు ది దాని దగ ర యితర దేవా యాలూ క్రిడల్స్ విజేత విగ్రహాలూ ఉవ్వాాయి ఇతర చిన్న భవనాలు ఒలి పీయాకి కప్పాలు చెల్లి చే నగరా కోశాగారాలు వ్యాయామ శాలలు పాటీలు జరిగే చోట్లు ప్రధాన దేవాలయ చుట్టూ వువ్వాాయి

బానికే చె దిన బాబుడి చె బ వృద్ధ బానిస పు దేవాడు బాబుడు మర్యాదగా ప్రవర్తించేటట్లు పెద్దవాళ్ళకు దారి యిచ్చే టట్లు ఆ బానిస చూసుకునేవాడు

బానిసం పిల్లలకి విద్యావకాశాలు ఉ దేవి కావు గ్రీసులో ఆడపిల్ల కు పాఠశాల లు లేవు తల్లిదండ్రులే వాళ్ళకు అతి క పసి కుట్టుపసి గృహనిర్వహణా వేర్పించేవాళ్ళు

పెండ్లలో న డుగ రోజుల్లో గ్రీకులు క్రీడ పోటీలు జరిపేవాళ్ళు లేక ఆటలు విర్వహించేవాళ్ళు పెట్రోపానేమోలోని ఒలి పియా నగర లో (ఉత్తర గ్రీసులోని ఒలి పస్ పర్వత తో దీనికి సంబ ధ లేదు) వాలుగే డ్ల కొకసారి లి పిక్

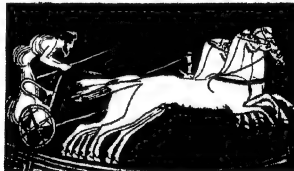
క్రీడలు జరిగేవి అప్పటిక టె పిటికి జనాదరణ యెక్కువగా పు డేది

లింపియా గ్రీకు కు పవిత్ర స్థ నగర మధ్య సముద్రతీరమైన ఒలి యన్ జీయన్ దేవాలయ పు ది ఆ దేవాలయ సు చే ఆ నగరానికి ఒలి పియా అనే పేరు వచ్చి ది ఆ దేవాలయ లో గ్రీకు మహా శిల్పి ఫిడియస్ చెక్కిన బృహత్పరమైన జీయన్ విగ్రహ పు ది (పేటి 139లో యీ దేవాలయ పునరుద్ధరణ సమూహా చూడవచ్చు) జీయన్ దేవాలయ చుట్టూ ఇతర దేవాలయాలూ వే కొ ది దేవతా ప్రతిమలూ వీరు క్రీడల్లో విజేత విగ్రహాలూ పున్నాయి ఆ దేవాలయాల వెనక వ్యాయామ భవనాలు పున్నాయి

గ్రీసు దేశ ఆ తర్వాత పి ఆటలు చూసే యకు వే కొ ది ప్రేక్షకులు గుమికూడేవాళ్ళు ప్రేక్షకులు శ్లమీద గుర్రాలమీద నౌకలమీద లేక నడిచి అక్కడకి చేరుకునేవాళ్ళు సుదూరమైన వ స చు చి పైతే గ్రీకులు అక్కడకి వచ్చే వాళ్ళు ఒలి పియా చుట్టూ గుడాలా నగర వెలిసేది ప్ర్రీలు ఒలి పియాకి రాకూడదన్న విషయ పు డేది ఈ నియమాన్ని ఉల్ల ఘించినవాళ్ళు మరణ శిక్షకి గురయ్యేవాళ్ళు

1

2

3

- 1 డిస్కోబాల్ (చుక్క)
- క్రీడాకారుడు (మైరన్ ప్యూచిన్ చిన శిల్పి)
- 2 రథాల పోటీ (ఒక వాణమీది చిత్ర)
- 3 ఒలి పిక్ పోటీల ప్రేక్షకులు (ఒక వాణమీది చిత్ర)

గ్రీనులోని అత్యంత ప్రాచీన క్రీడాకారులు వరుగెత్తడ దుముకడ కున్న చక్ర
వివరణ ఈయ వివరణ ముష్టి యుద్ధ మొదలై పాటిలే పోటీ చేసే
వార యువ క్రీడాకారు మధ్య పోటీకి ఒక రోజు తేటాయి వదిలేది

అత్యంత ప్రమాదకరమైన పోటీ నాలుగు గుర్రాలు పూర్వపు రథాల పోటీ వేలకా ది ప్రేక్షకులు హర్షధ్వనాలు
చేస్తూవుండగా రథాలు పోస్టింగ్ (రథ పోటీలు రిగ్ అంగ) చుట్టూ 12 చుట్టు చుట్టరాచారి రథ సారథి
రథ మీద నీ బడి గుర్రాలను వడుపుతూ ఉ టాడు ఈ సారథిని విశేషమైన నేర్పు లాభవమూ కావాలి వడిగా
పోయే రథాలు చుట్టుప్రక్క తరచుగా పై భాగం యితర రథాల చక్ర కొట్టుకునేవి విరిగిన రథాన్ని విగతా రథాలు
డీకానేవి ఒక్కొక్క పోటీలో వదిలించి వివిధ రథాలు భిన్నమయ్యేవి (178వ పేజీలో చిత్ర 2 వర్గ చిత్ర 16 చూడండి)

క్రీడ పోటీల్లో వ్యతంత్ర గ్రీకు దర్బా పోలో నవమ్యుని తంతులదేది కాని అనేక న వర్తరా షిడ అవసర
గమక ధనవ తులైన బానిస యజమానులు మూత్రమే పోటీలో పోలో మలిగివచ్చి రైతులు చేరిపనిచూస్తూ క్రీడ
కొరకు అ త నమయ వివిధాంగింపబడినాళ్ళు కారు రథా న దేంతో ధనవంతులు మూత్రమే పోలో నేరాల నాలుగు
న దెప్పు గుర్రా ను కొన తక్కి యితరు తెప్పరికీ పు దేది కాదు ఒకపరి బాగా ధనికుడైన ఒక ఏథెనియన్ పోటీ కి 7
రథాలు న పాడు వాటిలో ఒకదానికి మొదటి స్థాన మరొకదానికి రెండవ స్థాన ఇంకోదానికి నా న స్థాన వచ్చాయి
తన ప్రాణాన్ని ప్రమాద రో పెట్టుకున్న సారథి కాక ఆ గుర్రా యజమాని పోటీలో విజేతగా ప్రకటి వదిలేదాడు
క్రీడ పోటీ చివర రోజున విజేత కు అరిన్ రెమ్మ దండలు బహుకరి చేసాళ్ళ వాళ్ళు స్వగృహ కు తిరిగి
వచ్చినప్పుడు నగర ప్రజ దర్బా వాళ్ళకు స్వాగతమిచ్చేవాళ్ళ వాళ్ళ తమ విజయా ద్వారా తమ వగరాలకు కీర్తి తెచ్చారని
తెలియజేయడానికి తరుచుగా నగర లోని చౌకు లో వాళ్ళ విగ్రహాలు నె కొల్పేవాళ్ళు

ఒలి పిక్ క్రిడలు జరిగే నె న వ్యతమైనదిగా పరిగణించేవాళ్ళు క్రీడ కా లో గ్రీకులో యుద్ధాలను నిలుపు
చేసేవాళ్ళు గ్రీకులు ఆ క్రీడ ను యె త ముఖ్యమైనవి భావించార టే మొదటి క్రీడలు జరిగినప్పటినుండి న వర్తరా
లను తక్కువగానే కొత్త శకాన్ని ప్రవేశపెట్టారు మొదటి క్రీడలు క్రీ.పూ 776లో జరిగినట్లు చెప్పారు

1 లి పి అవతరణ వాటిను చి ప్రాచీన గ్రీకు లిపిదాకా దాని అభివృద్ధిని గురించి వివరించండి అప్పుటి
గ్రీకు లి పి ప్రాముఖ్య యేమిటి? 2 ఒక క్రీడాకారుడిగా లేక ప్రేక్షకుడిగా ఒలి పిక్ క్రీడ గురించి చెప్పండి

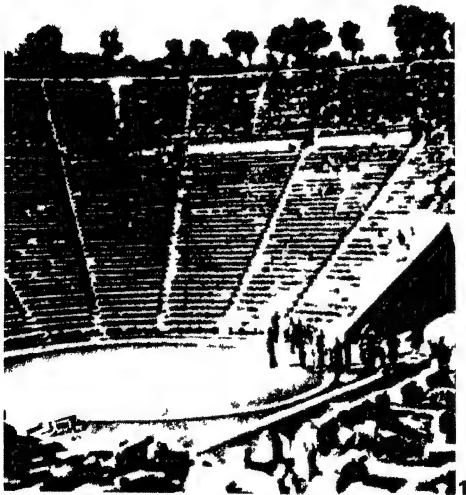
§39 ప్రాచీన గ్రీకు నాటకరంగం

డయోనిసిస్ గారవార్డు గ్రీకులు రుపుకున్న ఉత్సాహను జ్ఞాపకం చేసుకోండి (§29 2)

1 నాటక రంగం పుట్టుక డయోనిసియస్ ఉత్సాహ వాడు రైతులు గ్రామాల్లోనూ వగరల్లోనూ పిథుల్లో
ఉండే పుల జరిపేవాళ్ళు వాళ్ళ డయోనిసిస్ గురించిన పురాణాధారాలు బృ ద
గాన చేసేవాళ్ళు ఆ గాథల్లోని కొన్ని పూర్తి ఆ కావ్య పటించేవాళ్ళు మేక తోళ్ళు కప్పకొని డయోనిసిస్ సహచరులు
గణదేవతలైన సెలీర్ ను అనుకరించేవాళ్ళు వాళ్ళు తరచుగా వగరానికి లేక గ్రామానికి చె దిన ప్రముఖ పౌరు ను

వ్యగ్యగా అనుకరించేవాళ్లు ప్రేక్షకులు నటు చుట్టూ గుమికూడేవాళ్లు ఎక్కువమంది ప్రేక్షకులు చూడగలిగే దుకు అనువుగా ఈ ప్రదర్శనలు కొడ పాడ దగర ఏర్పాటు చేయడ మొదలై ది

ఏథెన్స్లో యీ ప్రదర్శనలు ఆక్రాపొలిస్ కి ద జరుగుతూ డేవి ప్రేక్షకు కి కొ డ చరియమీద పీట్లు మరే వాళ్ళు కి ద క గుడార వేసేవారు గ్రీకు భాషలో దీన్ని స్కేనె అటారు నటులు ఆ గుడార లో వేషాలు వేసు కుని దాని వక్రన ప్రదర్శన యివ్వేవాళ్ళు తర్వాత కొ త కాలానికి ఆ గుడార ప్లాన లో ఒక చిన్న భవన నిర్మి త బడేది ప్రదర్శన కా లో దానికి పీవరిలు వేలాడదియ్యబడేవి దానికి స్కేనె అనే పేరు అలాగే ఉ డిపోయి ది దాని ముందొక చిన్న జాగా కేటాయి వబడేది దాన్ని ఆర్క్స్కెస్ట్రా అనేవారు అక్కడను చి గాయక బృ ద ధగవ చేసే వారు కొ డ దరిమీద ప్రేక్షకు కోన మొదట కొయ్య బెంచిలు దరిమిలా రాతి బె చిలు అమర్చబడేవి

1 ప్రాచీన గ్రీకు నాటకా (ఫాటో) కుడి వక్రన ర గడ్డ తిధిలాలు ప్రేక్షకు పీట్లు ఒక కొ డ చరియ వాలు మీదుగా అమర్చబడ్డాయి మధ్యలో ఆర్క్స్కెస్ట్రా వు ది ((ప్రదర్శన సమయ లో గ్రీకు నాటకా వి వర్ణ చిత్ర 1లో చూడగ రు)

2

3

4

5

2 దుఃఖ త వాటకాల్లో వివియోగి వలదే మాన్సు 3 మఖ త వాటకాల్లో వివియోగి వ దే మాన్సు
4 దుఃఖ త వాటక నటుడు (ప్రాచీన గ్రీకు బొమ్మ) 5 విదూషకుడు (ప్రాచీన గ్రీకు బొమ్మ)

(కీ పూ 6వ-5వ శతాబ్ది చివర అరు యలు ప్రదర్శనలకోస ఏథెన్స్లో మొట్టమొదటి గ్రీసు ఫీయేటర్ (వాటక
కా) యిలా నిర్మి వలదే ది ఫీయేటర్ అన్నది గ్రీకు వద దానికి దర్శన స్థ అని అర్థ దాదాపు అన్ని గ్రీకు
వగరాల్లోనూ వ నల్లోనూ ఫీయేటర్లు నిర్మి వలదాయి

2 (గ్రీకు ర గడ్డు లో
నలులు బృ రగాన

వాటకాలు ఉత్సవ దినాల్లో ప్రదర్శి వలదేవి అవి వరుసగా కొన్ని రోజులపాటు
ఉదయ నుంచి సాయ త్ర దాకా జరిగేవి ప్రతిరోజూ కొన్ని వాటకాలు ప్రదర్శి వ
లదేవి

వాటకాల్లో పురుషులు మాత్రమే పటించేవాళ్ళు స్త్రీ పాత్రలు కూడా వాళ్లే
ధరించేవాళ్ళు నలులు మాన్సులు మఖ కు తగిలించుకునేవాళ్ళు వాళ్ళు ధరించే పాత్రలనుబట్టి ఆ మాన్సులు ప్రద
ర్శించే మువోధావాలు పుంటాయి అవి కోవమూ ప తోవమూ దిగులూ మొదలైన ఖావోద్యేగాలను ప్రదర్శి చేవి
స్త్రీ కు పురుషులకు మాన్సులు వేరుగా పు టాయి మాన్సులు మార్చేవాళ్ళు బాగా మెరిసే రంగు మాన్సులు మొక
వరుసల్లో కూర్చున్నవాళ్ళకు కూడా బాగా కనడేవి పాడుగా కవి చే దుకుగాను నలులు తమ కాళ్ళకి చిప్పు పీటలు
కట్టుకునేవాళ్ళు

వాటక ప్రదర్శనతో దగానాకు ప్రముఖ స్థాన పుడేది వాటకాన్నిబట్టి బృదగాయకులు యువకులు మరియు ప్రభువులను లేక కన్యను మునుపటి అనుకరించేవారు.

ప్రాచీన పురాణ కథనుండి విషాద తన వాటకాలు ఉద్భవించాయి వాటిని బ్రాహ్మ
3 విషాద తన వాటకాలు డిలు అనేవాళ్ళు. బ్రాహ్మడి అంటే గ్రీకు భాషలో మేక పాట అని ర

డయోనిస్ ఎదుర్కొని పాటానేవాళ్ళు. పెటేర్ల లాగా కవిపించడానికి తిన్నచూ మేక చర్మాలు ధరించేవాళ్ళు. ఈ పాత ఆచారం నుండి బ్రాహ్మడి అనే మాట పుట్టింది. ఆత్మధిక విషాద తన వాటకాల్లోని ముఖ్య పాత్రలు సాధారణంగా పురాణ గాథలలోని దేవుళ్ళ పీఠాలు విషాద వాటకాలు సామాన్యంగా ప్రముఖ వ్యక్తుల వద్ద ఉన్న సోదాసాన్ని వాళ్ళ పీఠ కృత్యాను కష్టాలు మరణాన్ని చిత్రిస్తాయి.

తొట్టతొలి ప్రముఖ విషాద తన వాటకా కర్త ఏథెనియన్ రచయిత ఈస్కిలస్ (ఈ రచయిత రచన ఒకటి మీకు తెలుసు దాన్ని జ్ఞాపకంచేసుకోండి) అతని విషాదంత వాటకాల్లో ఒకదాని పేరు శ్రీ భారా దుడైన
ప్రామీథియన్

ఆ విషాద తన వాటకాల్లో ప్రామీథియన్ బృదగాయకులతో జీయన్ యిచ్చుకీ వ్యతిరేకంగా తన జనానికి వెదురు కర్రతో అగ్ని పెట్టుకోచ్చి యిచ్చాననీ ఇళ్ళ కట్టుకోవడం వలనపుల్లీ మచ్చిక చేసుకోవడం లెక్కపెట్టడం చదవడం వేర్కొననీ వాక నిర్మాణం కవిపెట్టువనీ చెప్తాడు జీయన్ కోపించి యీ నేరానికిగాను ప్రామీథియన్ని గొలుసుతో ఒక బండకి దిగమని ఆజ్ఞాపించాడు.

జీయన్ అధికారాన్ని ఎవరు హరించగలరో ప్రామీథియన్కి తెలుసు ప్రామీథియన్ ఆ రూస్యాన్ని బయటపెట్టక పోతే అతన్ని చిత్రహింసలు పెడతానని జీయన్ తరపున హెచ్చరిక తెలియిస్తాడు. బృదగాయకులు జీయన్ని ఖండిస్తారు. ప్రామీథియన్వల్ల సానుభూతి వ్యక్తంచేస్తారు కాని లోగిపొమ్మని ప్రామీథియన్కి నచ్చును అప్పుడు ప్రామీథియన్ జీయన్ సేవకుడికి వీరచిత్రంగా యిలా జవాబిస్తాడు.

జీయన్ నన్ను చిత్రహింసలు పెట్టుగాక

మాయోపాయాలు వమ్ముగాక

వల్లెత్తు మాట వలికి చలేడు వాచేత

ఈ శృంగార తోగి వలదునదాక

మెరుపులే మెరిసి చని పిడుగులే కురిపించని

తెలి మంచుబడి వర్షి చని

భూమి కనిపెయ్యనీ

తన అధికార దడ హరించే శక్తి గురించి

వల్లెత్తు మాట వలికించలేడు వాచేత

ఉరుములు గర్జిస్తూ దగా మెరుపులు మెరుస్తూండగా తన గొలుసులతో బంధించబడ్డ బండతోబాటు ప్రామీథియన్ సాతాళాల్లో పడిపోవడంతో యీ విషాద తన వాటక ముగుస్తుంది.

మరో గొప్ప గ్రీకు వాటకకర్త సాఫోక్లిస్ రచించిన విషాదంత వాటకాల్లో అంటిగోన్ అనే వాటక ఆత్మక ప్రవర్తనపైపది అది మొదట ఏథెనియన్ థియేటర్లో ప్రదర్శించబడింది.

4 సుఖా త నాటకాలు

మోదకర గా ఉలాసకర గా ఉండే సుఖా త నాటకాలు (కామేంద్రులు) ఉత్సాహాల్ని
వివచ్చే చతురక్షును చి వచ్చివేళా నుంచి ఉత్సాహముయ్యేది కామేంద్ర అన్న
వరానికి వ నల్లో స్థిరపడ్డ ఉలాస రు గీత అని అర్థం

సుఖా త నాటకాలు ప్రేక్షకు కి మోద కలిగి చేసి దానికితోడు అని చుకొక పౌర సమస్యలను యితరప్రతినికీ
జోడి చేసి ఉదాహరణకు యుద్ధ కొనసాగి చదువూ లేక రాణి కుదుర్చుకోవడమూ అన్నది యిలాటి మువ్వల్లో ఒకటి
ప్రజా సభలో మొదలైన పోరాట ఫీయేటర్లో కొనసాగి వ దేది సుఖా త నాటకకర్తలు తమ శ్రమలను వ్య గ్య
ధోరణితో చిత్రీ చేసాళ్ళు ఆ పాత్రలు తమ సమకాలికుల్లో ఎవరిని ఉద్దేశి చి రూపా ది చదివ్వాడో ప్రేక్షకులు తేలిగా
గుర్తి చూగిగోవాళ్ళు ఏథెనియన్ నాటకకర్త అరిస్టానసన్ సుఖా త నాటకాలు చతురక్షు కి విశిష్ట వ్య గ్యానికి ప్రసిద్ధి
చె దాయి

కొన్ని సుఖా త నాటకా పాత్రలు దేవుళ్ళకి ప్రాతినిధ్య వహి చేసి దేవుళ్ళని దురాశాపరులైన అబద్ధా కోర్కుగా
చిత్రీ పడ ద్వారా మనుషుల్లోని లోపా ను నాటకకర్తలు ప్టబయలుచేసేవాళ్ళు

గ్రీకు కి నాటకా టే చాలా యిమ్మ ప్రదర్శనలు జరిగే రోజుల్లో తి డీ
5 నాటకా లో గ్రీకు ప్రేక్షకులు పానీయాలూ తీసుకుని నాటకా కి తెల్లవారకట్టి వెళ్లేవాళ్ళు ఏథెన్స్ లో జరిగే
ప్రదర్శన కి యితర నగరా ను చి చాలామంది ప్రేక్షకులు వచ్చేవాళ్ళు ఏథెని
యన్ ఫీయేటర్లో 17 000 మంది ప్రేక్షకు కి సీట్లు దేసి ప్రదర్శన తర్వాత పేక్షకులచేత యెమ్మకోరికైన కమిటి
ఉత్తమ నాటక రచయిత కూ ఉత్తమ నటు కూ పాపములు యిచ్చేది సురభిళమైన లాల్లే ఆకు ద డబూ విలు
వైన బహుమతులూ వాళ్ళకు యిచ్చేవాళ్ళు నాటకాలను సమీక్షకు గా చూసే వేలాది ప్రేక్షకు అభిరుచు ను వ త్పిస్తే
వరనే రచనలు చెయ్యడ తేలిక పని కాదు ఆ దుకవి గ్రీసులో నాటక రచయితలు అపారాలమైన గౌరవానికి పాత్రు
య్యేవారు గ్రీకు ఫీయేటర్ని తరుచుగా పెద్దవాళ్ళ పాతరా ఆచారాళ్ళ ఏథెన్స్ లో బీద పౌరులు ఫీయేటర్ కి వెళ్లే
దుకు డబ్బు వ చదిదే

సాఫోక్లిస్ విస్తోడాంత నాటకం అంటిగోన్

ఈ నాటక ప్రేక్షకుల్లో ఎలా టి భావోద్వేగా మా అలోచన మా రేకెత్తి చేది?

ఇద్దరు సోదరులుక పాపముకుని పోరాట లో ఒకరినొకరు వ హరి చుకున్నాడు వాళ్ళలో ఒకడిమీద మాతృదేహ
నికి శ్రమలను తెచ్చాడన్న వేద మోపి రాజా ఆ యువకుని మృతదేహాన్ని భూస్థాపన చేయకూడదని క్రూర
మృగా కు వేయూ నీ అజ్ఞాపిస్తాడు ఆ యువకుని వెళ్లెలైన ఆ టిగోన్ రాజ్ఞాను ధిక్కరించి తన సోదరుని
దేహాన్ని గ్రీకు ఆచారా ప్రకార భూస్థాపన చేస్తు ది అమె అలా చేస్తూ డగా వట్టుకున్న రాజభటుడు ఆమెను
రాజా ము దు హ రువరుస్తాడు తిక్క రాజా ఆమెను వశేన నమాధి చేయమని అజ్ఞాపిస్తాడు అంటిగోన్ ని
ప్రేమి చిన రాజ కొడుకు అలా చెయ్యవద్దని త డ్రివి అర్పిస్తాడు రాజా వినిపించుకోడు ఈ తిక్క ఆ టిగోన్
నిళ్ళి రైల్వ తో స్వీకరిస్తు ది

ఈ క్రూరమైన అవ్యాయానికి ఊగగా దేవతలు రాజ కుటు బాన్ని వాతన చేస్తారని దేశానికి ఉపద్రవం సంభవిస్తుందని ఒక ఆ భజ్జాని రాజుకు హెచ్చరిక చేస్తాడు త్వరలోనే అతి త్వరలోనే నీ యిట ప్రీ వీ పురుషులని రోదనలు వినిపిస్తాయి వగర రాజ్యాలు వీ మీద విరుచుకుపడతాయి అని బోన్య చెప్తాడు భయ భీతుడై ఆ అమ్మాయిని వదలిపెట్టడానికి రాజు నిర్ణయ చుకుంటాడు కాని ఆ టిగన్ సురజించి డు ఆ అమ్మాయిని ప్రేమి చిన రాజు కొడుకు ఖడ తో పాడుచుకొని చనిపోయాడని వార్తాహరుడు వచ్చి రాజుతో చెప్తాడు మరో వార్తాహరుడు పుత్ర తో తో రాజు ఆత్మహత్య చేసుకున్నదన్న వార్త తెలిస్తాడు

బృ దగనపు పాటల్లో ఒకటి ఏథెన్స్ లో బహుజవాదరణ పా ది ది

అనేక ఆద్యుత శక్తులున్నాయి వ్రవ చ లో
కాని మానవునికి నమమైనది లేదేదీ యి లో!
మానవుడు ధైర్యశాలి అజేయుడు
నట్టినది స ద్రావ పెను తుపానులు రేగినా
ఆకనమ త ఎత్తున ఆ బు చె రేగినా
ఉదధిలో ఊగుతాడు జ ది మీస్తాడు
ధీశాలి మానవుడు భాష సృష్టించాడు
వాయు మేగన చరించు భావానికి కల్లె మేళాడు
శా తి భద్రతల రక్షణకు వ్రభుత నె కొల్పాడు
శీతాతప వర్షాల బారినడకు డ గూడు సృష్టించాడు
మృత్యు దేవత చెలులు రోగా ను చి
ముక్తికై కనుగొన్నాడు న జీవని ప్రాయ దివ్యవరాలు
పాది చ మిగిలిన దొక్కటే మర్త్యునికి
కోరలే వీకారి మృత్యుదేవతకి

అరిస్టోఫెనిస్ సుఖాంత నాటకం ఎత్తులు

చతురుడైన ఒక ఏథెనియన్ సూచన మేరకు ముంలు ఆకాశానికి భూమికి మధ్య త్రిశ కు వగర నిర్మించు కున్నాయి ఆ తకుము దు వ హోమాన్ని గు డ లో వో లి వతువులను చి రేగే పాగ వీల్చి దేవతలు తికే వాళ్ళు ఇవ్వడా పొగని ముంలు దేవత దాకా వెళ్ళకుండా ఆడ్డగిస్తున్నాయి జీయన్ కి తెలియకు డా ప్రామీథియన్ రహస్య గా ము రాజ్యానికి వెళ్ళి బలులు లేక దేవతలు ఆకలితో చచ్చిపోవచ్చునని చెప్పాడు అటుతర్వాత జీయన్ దూతలైన పాస్టెడాన్ హెరాక్లిస్ లు కూడా ము రాజ్యానికి వెళ్లారు జీయన్ కూతుర్ని తనకిచ్చి పెరి చెయ్యాలని వ్రవందాధికారాన్ని ము కి బదిలీచెయ్యాలని ఏథెనియన్ దిమా డుచేశాడు బ్రహ్మ డమైన చి దు

యిస్తానని ఆతను వాగ్దానంచేశాడు. ఈ నాటక లో సెరాఫీన్ తి డిపోతుగా మంచి వి దుభో న దొరికితే చాలు దేనికైనా వరే ఒప్పేసుకునేవాడుగా చూపబడగా సాస్యెడాన్ ఆచూకుతుడైన బక్కుప్రాణిగా చిత్ర ని ప బద్దాడు బుద్ధితోలి ఆయన పితానియన్ జీయన్ కూతుర్ని భార్యగా పొందాడు

- ౧ 1 గ్రీసులో నాటకాల ఎలా పుట్టి ది? పీరు ఎవర్ని గ్రీకు నాటకా పితాగ వదిగజిస్తారు? 2 విషాదాల నాటకా కీ సుఖాంత నాటకా కీ మూ యేమిటి? వాటి మధ్య తేడా యేమిటి? 3 ప్రాచీన గ్రీసులో నాటకా నిర్మాణ రూపం యేమిటి? పాను గీపి నాటకాలలోని ప్రధాన భాగాలను ఆ కెల సాయ లో నూచి చ డి 4 గ్రీసులో నాటకాలని పెద్దవాళ్ళ పాఠశాల అని ఎందుకు అనేవాళ్ళు? అది యేమి నేర్పేది?

§40 క్రీ పూ 5వ శతాబ్దిలో ప్రాచీన గ్రీసులో

వాస్తుకళ, శిల్పం, చిత్రకళ

(పాచ్ 4)

ఈజిప్టు దేవాలయాల్లోని అప్పీరియా రాజభవనాల్లోని శిల్పాల్లో ఎవరి కీర్తి ఎవరి స్మృతి మూర్తీభవించ జెయ్యబడిందో జ్ఞానకుం చేసుకో డి (§13 3 §17 2)

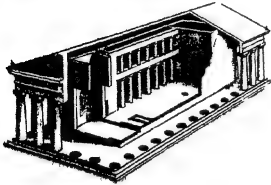
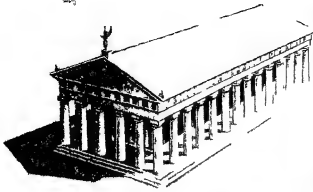
1 గ్రీకు వాస్తుకళ

తమ తీరిక సమయ లో ఆత్మధిక భాగ గడిపే అగోరా జిమ్నాజియం ఫీయేటర్ వ టి పీఠ గ స్థలాలు ఆ దంగా పు దాని ప్రాచీన గ్రీకులకు చాలా శ్రద్ధ పుండేది

పోర్టికో పీడలో విశ్రమించడమూ మాట్లాడుకోవడమూ వాళ్ళకు యిష్టం కొన్ని ప్ర భాలు నిలిపి వాటిమీద కప్ప వేస్తే పోర్టికో అయ్యేది పోర్టికోలు తీక్ష్ణమైన యె డను డి రక్షణ యిచ్చేవి చల్లని గాలికి ఆట క పుండేది కాదు మొదట గ్రీకులు పోర్టికోలు కొయ్యతో కట్టేవాళ్ళ తర్వాత రాయి తరుచుగా వ రాయి ఉపయోగి చేసాళ్ళు

ప్రాచీన గ్రీకు వాస్తుకళ ప్రధాన క్షణాలు దేవా యా నిర్మాణంలో వ పూర్ణ గా వ్యక్తమయ్యాయి నగర రాజ్య లో దేవాలయమే ప్రజా జీవితపు ప్రధాన కే ద్ర గా పు డేది దేవాలయ లో వరుపు ఖజానా పుండేది ఉత్సవాలు దేవాలయ వమన లో జరిగేవి దేవాలయాన్ని మిగిలిన భవనా క లు విశిష్ట గా చూపే దుకుగాను దాన్ని ఎత్తైన పుణ్యమీద నిర్మించేవాళ్ళు దేవాలయ దీర్ఘ చతురస్రాకార లో పు డేది పైక్యుకి రె డు పిలవాలు ఉపరితలాల పు డేవి ఆ ఉపరితలాలూ కార్నినూ కలిపి ఏర్పడిన త్రికోణాన్ని పెడిమెంట్ లేక త్రికోణక అనేవాళ్ళు

గ్రీకు దేవాలయాల చుట్టూ పొడవైన గా పోర్టికోలు పుండేవి దేవాలయ పా దాగా బ్రహ్మ డ గా కునించా ని గ్రీకులు ఆనుకున్నప్పుడు పోర్టికో కు ఆధార గా వాళ్ళు పొడవైన ప్ర భాలు విలివేవాళ్ళు ఆ ప్ర భాలు రాతి వేంకొంచి

- 1 గ్రీకు దేవాలయపు సమూహా కింద సమూహాని మధ్యకి కొనీ ఆ తర్వాతాపు చూపుతున్న చిత్ర స్ర భావా గోడలా ఎక్కడెక్కడ ఉన్నదీ నల్లటి చుక్కలా గీతలా తెలుపుతాయి 2 స్ర భా ఆగ్ర భాగాలు ఈమాదిరి స్ర భా ను ఏ సేరుతో లివేరాలో పార లో చూసే తెలుసుకోవడం

మొలిచినట్లు కుప్పి చేచి అలా టి స్ర భాలు దోరిక్ స్ర భాలు అనేవాళ్లు దేవా య మరి త ను దర గా కని ఎం టే నన్నటి ఆం కారపూర్ణమైన స్ర భాలు విలిసినాళ్లు వాటిని ఆయోనిక్ స్ర భాలు అనేవార స్ర భాగ్రా మీద గ్లెరె కొమ్ము ముదిరిగా మెలితిరిగిన ఆ దమైన చ కీలు పు డేచి (ఈ సేటిలో చిత్ర క 5 పాలో 10 చూ డి)

2 గ్రీకు శిల్పకళ

దేవా యాల లోపలా వెలువలా అనేక చిగ్రహాలా ఉచ్చైర్లు శిల్పాలూ పు డేచి వగరపు చౌకుల్లో తదితర బహిర గ వ్హలాల్లో కూడా అనేక చిగ్రహాలూ ఉ డేచి ప్లుటూర్కు హాస్య గా అన్నట్లు ఏథెన్స్ లో చితికివున్న మనమం క టే చిగ్రహాలే ఎక్కువ పు డేచి

పా రాలి క చు దారు చిగ్రహాలు పు డేచి పాలరాలి చిగ్రహా కు మానవ శరీరపు ర గు వెయ్యబడేది క చు చిగ్ర హా కి ర గు రాళ్ల కళ్ల అమర్చ డేచి దారు చిగ్రహా కి ద త్తు పైలోడుగు వెయ్యబడేది దాని మూంంగా అని మానవ శరీరపు వన్నెలో కనిపించేది

గ్రీకులు తమ దేవుళ్లనీ పీరుల్నీ సమకాలికుల్నీ చక్కటి ఆ గహిష వ ఆ దమైన కుముముక్కు తీరూ కలిగిన ఆ దమైన పురుషులుగా స్త్రీలుగా చితిరి చేవాళ్లు ఏదో ఒక ప్రత్యేక వ్యక్తిని చితిరి చడ కాక ఒక అదర్శ పురుషుడు లేక క అదర్శ స్త్రీ ఎలా పు డాలో చితిరించడ గ్రీకు శిల్పి క్ష్య గా ఉండేది మానవ శరీర సొ దర్శనాన్ని ఆరాధనా భావ లో చూసే ఆ శిల్పిలు దాన్ని వగ్గు గా లేక అర్థమగ్గు గా చూసేవాళ్లు

క్రీ పూ 5వ శతాబ్దిలో గ్రీకు శిల్పిలు కదలికతో పున్న చునినీ శరీరాన్ని రూపా దించడ నేర్చుకున్నారు పరుగె

త్తుతున్న లేక పోరాడుతున్న చిత్ర లేక ఈటె విసురుతున్న మనుషు విగ్రహాలను ఆ శిల్పులు తయారుచేశారు మైరన్ వెక్స్లర్ డిస్కోటా క్రీడాకారుడి విగ్రహాన్ని చూసివచ్చుడు ఉద్రిక్త గా వున్న క్రీడాకారుడి శరీర విటారుగా వి దిడి చిత్రాన్ని దూరానికి విసిరేస్తూ దా అవిసిస్తు ది (పేజీ 178లోని చిత్ర 1 చూడ ది)

గ్రీకు శిల్పులు తమ శిల్పాల్లో వ్యక్తి శరీర పొ దర్శనాన్ని కాకు దా అతని ధైర్యాన్ని ప్రణాళికబడి ఏదైనా ఒక వీరోచిత కాద్యవిర్వహణకు అతని న సిద్ధతను చూపే దుకు ప్రయత్ని చారు హోమర్ కావ్య పీరుల్లో దేశ స్వాతంత్ర్య కోస పోరాడిన తమ సమకాలికు ను వాళ్ళు చిత్రీకరించారు హు దా అయిన జీయన్ పాస్టెడన్ విగ్రహాల్లో గ్రీకు శిల్పులు నగర రాజ్యా ప్రముఖ పౌరు నూ పా కులనూ మూర్తిభవి వజేశారు

పా రాతి కంఠ విగ్రహాలు ఖరీదైనవి కమక వాటితో చిన్న చిన్న తొమ్మ తొమ్మా కాల్చి ర గులు పూసిన మట్టి తొమ్మ తొమ్మా గ్రీకు పౌరులు యిళ్ళను ఆ కరించుకునేవారే (క ర్ ఫిల్మ్ 11 చూడ ది)

వాజాలు రకరకా ఆ దమైన ఆకారాల్లో వుండేవి వాజాల్లో చాచుముకు నినలైన 3 వాజా మీది వర్ణ చిత్రాలు కళా ఖ దాలు చిత్రకారులు వాజాలమీద సమకాలిక జీవిత ను చీ పురాణ గాథ ను చీ భృక్కాంమూ హోమర్ కావ్యాల్లోని భృక్కాంమూ చిత్రీ చేవారే (కీ పూ రిన శతాబ్దిలో కాల్చిన ఎర్రటి మట్టి వాజాలమీద వర్ణ క్కర గుతో చిత్రాలు వేసేవారే వాటిని న్న తొమ్మ వాజాలు

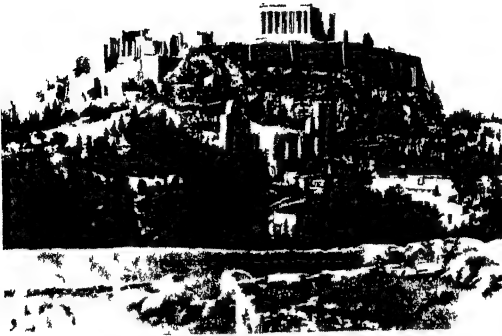

3

4

3 ఈటె మట్టుకున్న మనిషి (శిల్పి పాలిక్లియస్) 4 ఏథెనా దేవత తలస్థు (శిల్పి ఫిడియస్)

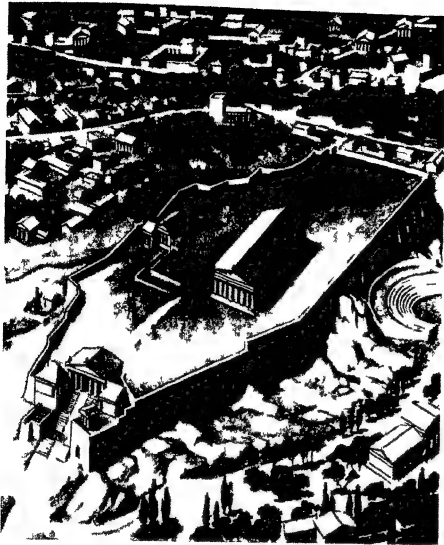

1

1 ఏథెన్స్ లోని ఆక్రోపొలిస్ అవశేషాలు
(ఫోటో) 2 క్రిస్టూ ర్స్ శతాబ్దిలో
ఏథెన్స్ లోని ఆక్రోపొలిస్ (పునరుద్ధరణ)
పాఠ లో ప్రస్తావితమైన ఆక్రోపొలిస్
నంబర్ థిర భవనా ను చిత్ర లోనూ
ఫోటోలోనూ గుర్తించండి

ఏథెన్స్ లోని
ఆక్రోపొలిస్ దేవాలయపు పోర్టికో

అనేవాళ్లు క్రీస్తు రెవ శతాబ్దిలో వాణ మిది చిత్రాలు పాతకి మూడ గా వున్న ఎర ర గులో వు డగా పూర్వర గానికి
వల్ల పూత వు డేది అలాంటి వాణ ను ఎర ర బొమ్మ వాణలు అనేవాళ్లు (క ర ఫాలోలు 13 14 చూడ డి)

గ్రీకు కళ క్రీస్తు రెవ శతాబ్దిలో తన అత్యున్నత ఖిర స్థాయిని ఆ డుకు డి గ్రీమలోనూ గ్రీకు వ నల్లో చాలా
వాటిలోనూ శిల్ప వాస్తు చిత్ర కళాకా దాలు ఎన్నెన్నో సృష్టి వ డాయి

కళల వికాసానికి ఏథెన్సు ప్రధాన కే డ్ర గా వుండేది గ్రీమలో కెల్లా అట్టికా వాణలు అత్యుత్తమమైనవి ప్రముఖ
వాస్తుకళాకారులూ శిల్పాలూ ఏథెన్సులో వసయేస్తూ డేవాళ్ళు ఏథెనియన్ ఆక్రపాలిన్ భవన నిర్మాణానికి ఫిడియన్ నాయు
కత్త వహి చాడు వివిధ భవనా లో చిత్రా లో కూడిన ఆక్రపాలిన్ గ్రీకు కళకి ఖిరప్రాయమైనదిగా చరిగిడిం
డి డి

ఎథెనియన్ ఆక్రోపాలిస్

(క్రీ.పూ. 5వ శతాబ్ది నాటి ఆక్రోపాలిస్ వర్ణన)

నగరంలో ఆక్రోపాలిస్ సమున్నత గా కనిపిస్తుంది - అది దురగా ఉన్న నాటి రాలి ప్రకారం యానాటికి దాని చుట్టూ నిలిచివుంది ఆక్రోపాలిస్ ప్రవేశ ద్వారానికి ముందు కుడి వక్రవక్ర కొండ మీద ఏథెనా పీఠ - ఏజియాధి దేవత - పేరేట ఒక చిన్న దేవాలయం వుంది వర్ణ చిత్రాలు పది వరచదివిన భవన ఎడమ తలుపున వుంది ఆక్రోపాలిస్ ప్రవేశ మార్గం లో కొన్ని వరుస పాలరాతి స్తంభాలమీద నిలిచిన భారీ స్తూపాలు వున్నాయి ఆక్రోపాలిస్ ప్రవేశ ద్వారా ఎదుట పీడియన్ కంఠతో పొరపాసిన ఏథెనా దేవత బ్రౌపాల్ విగ్రహం వుంది నాచుకుకు పీఠేయన్సు సమీపి చేలవృక్ష ఏథెనా విగ్రహం ఐ గారు కిరీటము శూలాగ్రము కనిపిస్తాయి మేరథాన్ యుద్ధం లో బలించిన కొన్ని పాముతో ఆ విగ్రహం నిర్మింపబడింది కుడి వక్రవక్ర పార్థెనాన్ వుంది ది నగర అధిపతి న దేవత అయిన ఏథెనా గౌరవార్థం నిర్మింపబడిన భారీ దేవాలయం

పార్థెనాన్ దేవాలయ గరువన్నె గా తెల్లని పాలరాతితో నిర్మింపబడింది ఆ దేవాలయపు నాలుగు వక్రవక్ర స్తూపాలు ఉన్నాయి ఆ భవనపు ఐదుటి గోడమీద చుట్టూ ఉన్న ఉత్పత్తి శిల్పం లో ఉత్పన్న శివరేణి వుంటే ఏథెనియన్స్ చిత్ర పద్ధతి పార్థెనాన్ వల్లము ముట్ట పై భాగాన బొమ్మలు బృంద చెక్కబడింది కబ్బల ది లో ఏథెనాకూ పార్థెనాన్కూ జరిగిన వివాదానికి సరిదిద్దిన పురాణ గాథను దీ ఒక రకం చిత్రపటం ది ఆ గాథ ప్రకారం పాదులకు యెవరు అత్యంత విలువైన బహుమతి యిస్తే ఆ దేవుడు లేక దేవత నగర రక్షణ కావిస్తుంది పార్థెనాన్ తన త్రిశూలతో ఒక కొండను లేది వాడు అక్కడ ఒక సెలయేరు ఉద్భవించింది ఏథెనా తన శిల్పం భూమిని గుచ్చింది అక్కడ ఒక అలిన్ చెట్టు ఉద్భవించింది ఆమె హనుతి ముఖ్యమైనదిగా యింపబడి ఆమె నగర రక్షకురాలుగా ప్రకటింపబడింది ఏథెన్స్కు అలిన్ చెట్టు పెంపకం యిత ముఖ్యమైనది ఈ గాథ తెలుపుతుంది

పార్థెనాన్ లోపల రెండు పెద్ద హాళ్లు వున్నాయి ఒకదానిలో పీడియన్ చెక్కిన 11 మీటర్ల యొక్క ఏథెనా విగ్రహం వుంది అది కొయ్య విగ్రహం ముఖానికి చేతులూ కాళ్లకూ వచ్చిన ద తప్ప తోడుగులు వున్నాయి దేవత దుస్తులు ఐ గారుని (ఆ ప్రాచీన విగ్రహం ఎలా వుండేదో యానాడు భిచ్చే దాని పాలరాతి ప్రతిరూపం చూస్తే తెలుస్తుంది పీఠ 134లోని చిత్రం 2 చూడండి) పార్థెనాన్ మరో హాలులో ఏథెన్స్ రాజ్యానికి సముద్ర సముఖ్యకూ చెందిన విజ్ఞానాలు వుండేవి తిరణ రోజుల్లో పార్థెనాన్ దగ్గర దేవుళ్లకి ఇంతువులు బలి యివ్వబడేవి

ఆక్రోపాలిస్ ద్వారానికి ఎడమ వక్రవక్ర ఏథెనా పార్థెనాన్ స్మారకార్థం నిర్మింపబడ్డ చిన్న దేవాలయం ఆ దేవాలయపు క స్తూపంలో పైవచ్చును ప్రభాకి బదులు యువకు బొమ్మలు మోస్తూవుంటాయి (పీఠ 188లోని చిత్రం చూడండి) ఏథెనా వాటివడని చెప్పబడే ఒక అలిన్ చెట్టు ఆ దేవాలయ వక్రవక్ర వుండే ఏథెన్స్ గ్రీకు దేశ లోని అత్యంత ముదరమైన నగరమని ప్రాచీన గ్రీకులు భావించారు ఒక ప్రాచీన గ్రీకు రచయిత అన్న మాటలు యిది ఏథెన్స్ను చూడబోవాడు శుర చూసి మెచ్చుకోవడానికి గాడిద బుద్ధివూర్తి కగా ఏథెన్స్ను పదలిపెట్టిపోయేవాడు ఒకటి

ఏథెనియన్ ఆక్రోపాలిస్ ఎ లో వివాదానికి గురైంది వర్ణ చిత్రాలూ పీడియన్ తదితర శిల్పాలూ రూపా

ది చిన శిల్పాలూ నానమయ్యాయి పార్వెవాన్ తదితర భవనాలూ దాదాపు పూర్తిగా శిథిలమయ్యాయి మిగిలిన విగ్రహాలు మూర్తీయ రిలో ఉంచబడ్డాయి

అయినా కూడా ఆక్సోపిల్స్ యానాడు సైత ప్రేక్షకుల మనసుల్లో చెరగని ముద్ర వేస్తుంది

- ౧) 1 చిత్రాలూ పరమూ తిరగిపీ క్రీపూ రివ శతాబ్ది వాటి క దేవాలయ ఎలా వుండేదో వర్ణించి
2 గ్రీసులో ఎవరి విగ్రహాలు ప్రతిష్ఠించబడ్డాయి? శిల్పాలు ఎవరిని దృష్టిలో ఉంచుకొని చేపట్టిన వురాగా
గాతల్లోని పీరు విగ్రహం చు చెక్కారు? 3 ప్రేక్షకుల్లో గ్రీకు దేవాలయాలు ఎలాంటి భావోద్వేగాలూ
ఆలోచనలూ రేకెత్తి చేయి పీ ఉద్దేశ? 4 వాణ మిది చిత్రా ద్వారా మనకి యేమి తెలుస్తుంది? కూడా
మిది చిత్రాల్లో క్రీపూ రివ శతాబ్దికి చెందిన యేమి క్రీపూ రివ శతాబ్దికి చెందిన యేమి? 5
క్రీపూ రివ శతాబ్దిలో ఏకైకమైన దర్శించిన యాత్రికుడిలో కలిగివుండే భావాలను వర్ణించండి

§41 ప్రాచీన గ్రీసులో విజ్ఞానశాస్త్రం

ప్రాచీన తూర్పు దేశాల్లో ఏ సాదిన విజ్ఞానశాస్త్రాన్ని జ్ఞాపక చేసుకోండి

- 1 చరిత్ర రచనా విధానం చూడ కత్తిన తప్పిన వర్షియన్ సామ్రాజ్య మీద ఏ యాలు గ్రీకుల స్మృతుల్లో
గాఢ గా నాలుకుపోయాయి తను దేశీయులు ప్రదర్శించిన దైర్ఘ్యాన్ని స్మరించు

కాని వాళ్ళ చాలా గర్వ సాదేహాల్లో

క్రీపూ రివ శతాబ్ది మధ్యలో హెరాడోటస్ అనే గ్రీకు చరిత్రకారుడు గ్రీసు వర్షియాల పోరాట చరిత్ర
(ప్లేటో యుద్ధం దాకా జరిగిన గ్రీసు వర్షియాల యుద్ధం చరిత్ర) రాశాడు తన రచనకు సమాచార కోసం
హెరాడోటస్ ఈజిప్టు బాబిలోన్ ఫినిషియా వర్షి సముద్ర తీరమూ బాల్కన్ ద్వీపకల్పమూ దర్శించాడు తాను
చూసి ది యితరుల ద్వారా విన్నదీ అన్నీ అతను రాసుకోవాల్సి యుద్ధం పాఠాన్ని నాని గురి చే కాక క్రీపూ
రివ శతాబ్దిలో వారి జీవితాన్ని గురి చే కాక ప్రాచీన గ్రీసు చరిత్రకూ తూర్పు దేశా చరిత్రకూ అనాడు గ్రీసుకు
దక్షిణాన వివరించే ప్ర చరిత్రకూ స విధి చిన సమాచారానికి అతని గ్రంథ ఒక విలువైనది

హెరాడోటస్ చారిత్రిక రచనలను ప్రాచీన గ్రీకులు యే తో విలువైనవిగా మెచ్చుకొని అతన్ని చరిత్ర రచనా విధాన
మారుడుగా పరిగణించారు (ఈజిప్టు చరిత్రకి స విధి చిన హెరాడోటస్ రచించిన ఏ ఖ దీక్ష మీకు తెలుసు?)

- మరూ దేశాకు గ్రీకు వర్తకుల స దీక్షల ప్రయాణాలు ప్రకృతిని గురి చిన
భూమిపైన ప్ర జీవిత గురి చిన గ్రీకు జ్ఞానాన్ని విస్తృతంచేశాయి ఈ
ప్రయాణాలు అయిన ప్ర మధ్య జ్ఞాన మార్పిడికి విజ్ఞానశాస్త్రాభివృద్ధికి
తోడ్పడ్డాయి

2 గ్రీసులో

శాస్త్రీయ విజ్ఞానాభివృద్ధి

క్రీపూ రివ శతాబ్దిలో విజ్ఞానశాస్త్రాభివృద్ధికి మిలెటస్ వగరూ అనియో పైనరో వర్ణమ తీర ప్రా తప్పిన

అయోనియాలోని యితర వగలూ కేంద్ర గా వుండేవి అయోనియా డిటు కి ఈజ్మియస్ల బాబిలోనియస్ శాస్త్రజ్ఞులతో రిచయ వుండేది వాళ్ల దాన్ని మరి తగా అభివృద్ధిచేశారు గ్రీకు డిటులు కృతిని పరిశీలి కనుగొన్న ఆ కానుకేన పొగుచెయ్యడ తోమా వాటిని వర్ణిచడ తోనే రొట్టుకోక అయోనియాకు మూల వున్న కారణాను కనుగొనే దుకూత్రవ అవిర్యాన గురిచి వివరిచే దుకూత్రయల్ని వారు గ్రీకు డిటుతో కొదరు కృతికి మూసీరు అని తచగా మరికొదరు భూమి అనీ యి కొదరు వాయువనీ వేరొక కొదరు అగ్ని అనీ తరిచారు (త్రవ అవిర్యాన విషయ తో గ్రీకు డిటు అభిప్రాయా కీ మత చోదానికి మధ్య తేడా యేమిటి?)

క్రీ.పూ 5వ శతాబ్దిలో గ్రీకు విజ్ఞానశాస్త్రానికి ఎథెన్స్ కేంద్ర అయింది ఎథెనియన్ మూ డిటుడు డెమోక్రిటీస్ అనే ఏథెనియన్ వ డిటుడు కృతి విజ్ఞానశాస్త్రా అభివృద్ధికి గొప్ప వ చేశాడు త్రవ చిన్న ఋషు చేత నిర్మి డి దనే సాహసోత్సవైన రావాన్ని మొదలు తిరిపి చినవాడు అతనే ఆకూను అతను అణువు న్నాడు విజ్ఞానాభివృద్ధి మూగా దేవుళ్ల ఉన్నారన్న భావ తిరగ్గిరి డిది అతను మూలనిలో అత్య అనే పదాల యొక్కదా లేదనే నిర్ణయానికి వచ్చాడు పురాతన కా తో కృతి బీభత్సావన మానవు తో కలిగిన భయ నుండి నిస్సాయతను డి మత ఉద్భవిచి దని రుణపు చేయడానికి అతను ప్రయత్ని చాడు

క్రీ.పూ 4వ శతాబ్దికి చెందిన స్మర ద్ధ గ్రీకు వ డిటుడు అరిస్టాటిల్ విశేష జ్ఞాన స్పృడు అతను నమకాలిక డిటు రచనలు అధ్యయన చేయడమే కాక విడివిడి జ్ఞాన శకలాను గుదికూర్చి కృతి అనే గ్రీకు దనుచి భౌతికశాస్త్ర వృక్ష అన్న దనుచి వృక్షశాస్త్ర రాజ్య అన్న దనుచి రాకీయాలు ఆ టూ అయోనిజ్ఞానశాస్త్రాలుగా వరికరిచాడు క్రీ.పూ 4వ శతాబ్ది వాటి యితర గతిశీ డిటు మారిరిగానే రిస్టాటిల్ భూమి ఒక గోళమనీ అది మొత్త విశ్వానికి మధ్యలో వుందనీ మార్యడూ తదితర నక్షత్రాలూ భూమి చుటూ తిరుగుతున్నాయనీ విశ్వం చాడు

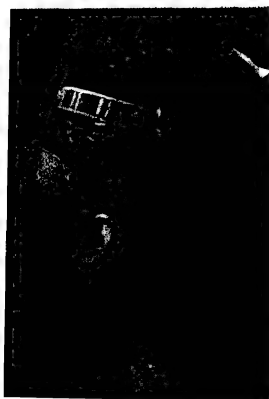

1

2

1 పైథాగోర్ 2 డెమోక్రిటీస్ (ప్రాచీన గ్రీకు బిష్టులు)

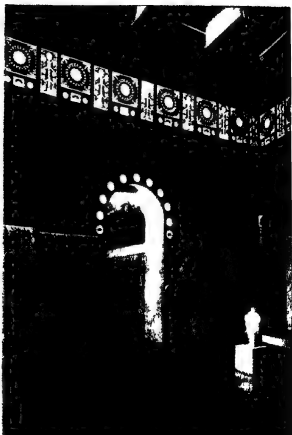

$$\begin{aligned} & \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{2} \right) \\ & \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{2} \right) \\ & \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{2} \right) \\ & \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{2} \right) \\ & \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{2} \right) \end{aligned}$$

$$\frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{2} \right) \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{2} \right)$$

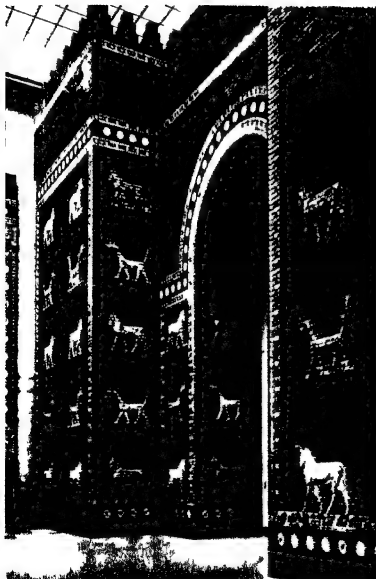
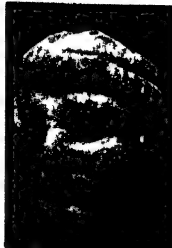

పా + ర న న (క్రి
 - (న 1)
 నా న ర నా

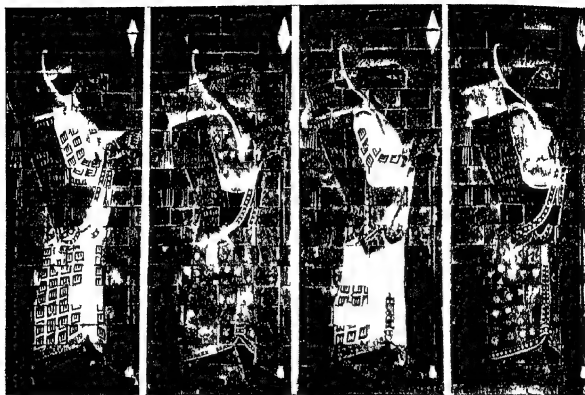
క ర ఫాట్ 5 నుం ర
 చను నా కు (కా
 చిత్రా తో కూడిన క్రి నా 2వ
 నానాది కాట ఉన్న మూ
 చిత్రా ల-ర గ లు రుద్దరి ప
 డి డి)

ఫోటో 6 స్టూర్
 గల లింగం (పాదం)
 (బుద్ధులు రాయి దక్షిణ మెసాపా
 ఎడమ (ప్రా 3
 వాస్తవికత)

ఫోటో 7 యాదవ
 చేసిన లింగం (దక్షిణ
 మెసాపాటేమియా ప్రా 3
 వాస్తవికత)

ఫోటో 8 యాదవ
 ఇస్కాన్ లింగం
 (బుద్ధులు ప్రా 3 వా
 వాస్తవికత)
 గోడలపై బుద్ధులు లేని చిత్రాలు
 యొక్క ముఖం
 తుల - చా దర్బార్
 ముఖం - చిత్రాలు కలి
 ప్తాయి వాస్తవికత ఇస్కాన్
 2 / 77

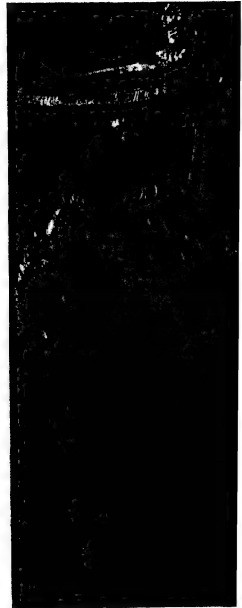
5-10-2018
 (10-10-2018)

[illegible]

11

1

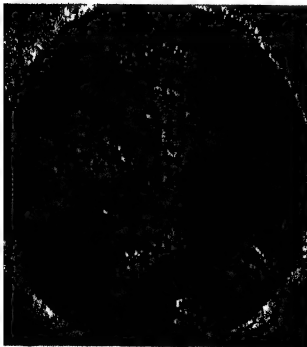
୪ ୧ (୨)
 - ୩ - ୩ (୪ ୫ ୬)
 ୭ - ୩ - ୩ - ୩) ୮
 ୯ ୧୦ - ୧୧ - ୧୨ - ୧୩

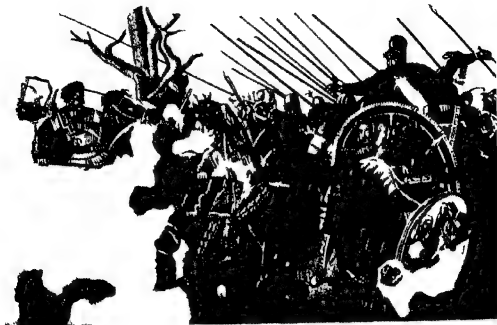
క ర్ ఫెటో 14 ఎర్ర రంగు పొడి పువ్వు వాణ్ణి
(క్రి.పూ 5వ శతాబ్ది) వాణ్ణి పొడి పువ్వు వాణ్ణి
పొడి పువ్వు వాణ్ణి పొడి పువ్వు వాణ్ణి

క ర్ ఫెటో 13 ఎర్ర రంగు పొడి పువ్వు వాణ్ణి
(క్రి.పూ 5వ శతాబ్ది) వాణ్ణి పొడి పువ్వు వాణ్ణి
పొడి పువ్వు వాణ్ణి పొడి పువ్వు వాణ్ణి

క ర్ ఫెటో 17 క ర్ ఫెటో 17 (పొడి పువ్వు వాణ్ణి)
పొడి పువ్వు వాణ్ణి పొడి పువ్వు వాణ్ణి

క ఫిబ్రవరి 15 నా కోర్టు వెళ్ళి
వెళ్ళి కీ మధ్య రిగ్ యిది (పాత యాగం
మూడి చిత్రం) ఎటు క్క
ది (బ్రేవ్ ఎటు క్క) ఎటు చేయు
అయిదు దియి క్క

[illegible]

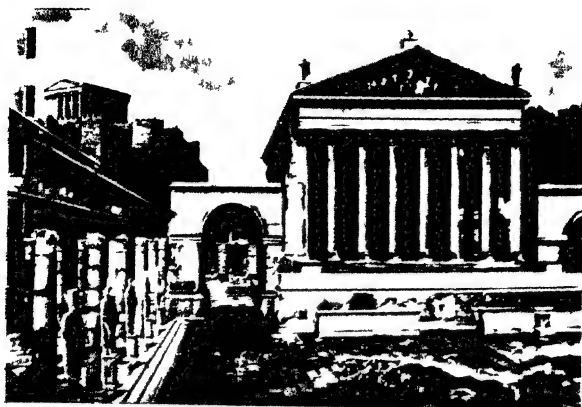

୩ ୮ ୮ ୮
 ୩ ୮ ୮ ୮

୮ ୮ ୮ ୮
 ୮ ୮ ୮ ୮
 ୮ ୮ ୮ ୮

୮ ୮ ୮
 ୮ ୮ ୮

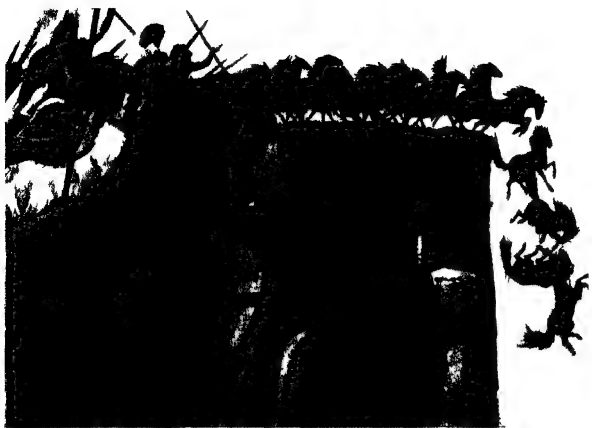

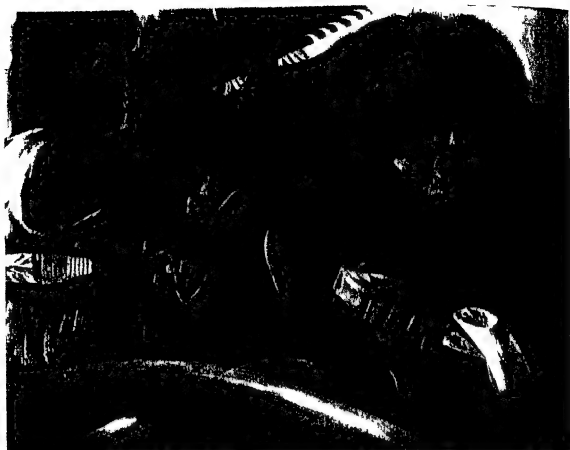
40

విజయవాడ - కర్నూలు

పర పత్ర 1 ఆదిమ మానవు మ ద ఏ మూలానా ప్రాతి దిక్కులు అల మా లు దు
 రాస లు బుద్ధిరి ఎడి దో అతని ప్ర మ నిమిటు వర్ణి డ యో పాఠ్యగ ధ యో మా
 తెలుసుకో డి

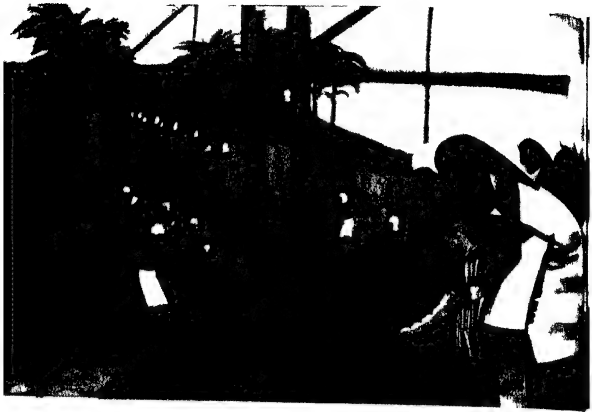
ఎ చిత్ర 3 ఐ మా ప్యూ క న న న న న న న న న న న న న న
 ఐ స న న న న న న న న న న న న న న

న న న న న న న న న న న న న న

న న న న న న న న న న న న న న

న న న న న న న న న న న న న న

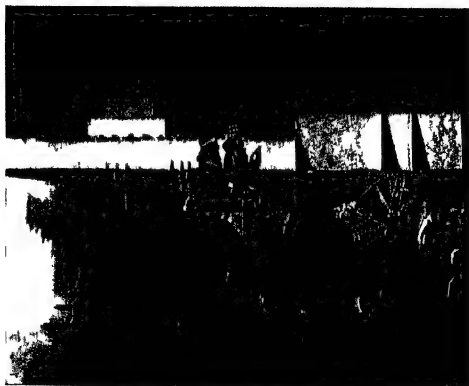
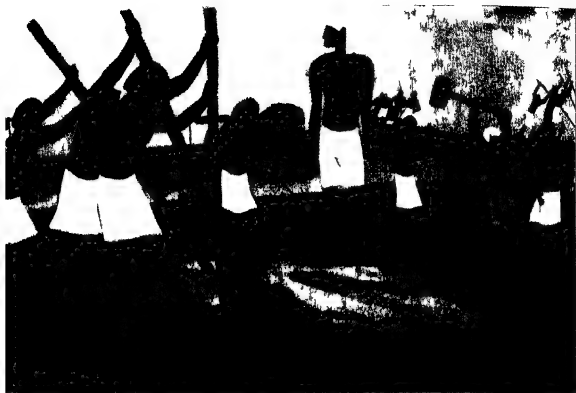

ల ల గ గ - - - - - మ గ - - - - - రి
 -
 ౪) - - - - - దున్న తనాలు బులెల్లా చేయి మోరే గ
 అనార వి మ గ - - - - - యి వాని ఎట్టటు పుడి

క్ర 6 వ్రాచి న్నో షు మ్మ గ పోయ్యగో యివ్వడ ప్రావర
 యివ్వ మ్మ పరాచా రన సా అధార చేసుకుని యీ పిత గో ఎవరెవరు పులిచ
 - - - - - గయి

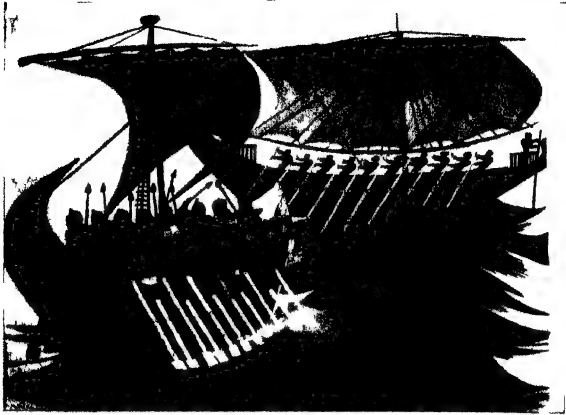

వర్ణ చిత్ర 7 వ్రాచి ఈ యన్ గ్రూపు అట్టాన్ని గాదులు చే వాడు
 అన్ గ్రూపు కు అనుసరించి వ్రాస్తూ వచ్చి ఉన్న
 అతి ముఖ్యమైన ముఖ్యమైన అంశాలను గురించి
 మొలిచిన అంశాలను క్లుప్తంగా వివరించే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము
 ముఖ్యమైన అంశాలను గురించి వివరించే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము

వర్ణ చిత్ర 8 అస్సరియన్ పైనికు అనుసరించే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము
 కనిపిస్తున్నాయి ఎందుకంటే వాడు అస్సరియా కనిపిస్తోంది పైని కోత రివేలు
 దైన రాజు తన రథ మీద నుండి వస్తున్నాడు అయినా దీనిని అర్థం చేసుకోవడానికి
 మూల పైని పాఠ్యంతో పాటు చూడాలి అనే క్లూ తోలు అనుసరించు

పల్లవి 9 క వ్యాపార దమిద దాడిచేస్తున్న ఫిన్ల్యాండ్ ఓడ పాల్గొన్న ధర్మ యోధులు
ఎదురు రిగేవో ప్రైవి డిన్ ఘట్ట తిరిగి చదవండి

వర్ష చిత్ర 10 చైవారో ఎచు చు త పాగా వాళ్ళ తిరుగుబాటు తిరుగుబాటుదార్లు
 పైనిక కా లాదర్ల రుణ్ణో డిపై పోతున్న క భువుమీద దాడిచేశారు ము దొక లాగుడు
 డి పు ది దానిమీద పైగోవ్ రాయ డ మాట వన శక అని అర్థ ఈ మాట లు
 తిరుగు బాటు కేరాలు తిరుగుబాటుదారులు లాగుడు డికి వెట్టుకీ మాటుని పా చి
 పున్నారు వెంక డూరార క గ్రామ కాలిపోతున్న ఘోస్వామి భవన

వచ్చే ఆగస్టు 12 క్రిస్టా 5వ తేదీ నాటి రెయ్ ఓడ ఎం ఎడమ క్విన్ బాని లు ఎడ్వెంట్ లి బహారయ్య వుట్ట గాజీ రుకు ఓం కి పేరు తున్నాయి వారి క్విన్ ఎం 0 బా లు దావాన్సి ది ఉత్తమాం అ త కొ చె ఎడి క్విన్ జా ద్వి తాం ట్ట నే ల్లి ింజున్నాడు వాని లు మార్కెట్లో మ్మదాని నడి న తున్నాడు వాని మార్కెట్ ము రు చూ డి ది తాలాని ర డవ రు క పాడువు ఎడ్వెంట్ క్లో కదాని త త గా తాత లో యునివుర్సి డల్లో ఏది యుడ నాకొ ఎది వరక ఓడ?

ధృచిత్ర 13 నాచీన ఎథెన్స్‌లో కుమ్మరి కార్తానా నిమిత్తం గల యుద్ధం
 కాల్యోతో తొక్కుతున్నారు సారేమీద పాతలు మలుస్తున్న కుమ్మరి దగ్గర తొక్కువా చేట్టి
 కనాని తీసుకొస్తున్నాడు కబాని సారెను తీసుకున్నాడు కుడి వైపు కచిరాయిని
 దగ్గర గులు వేస్తున్నాడు వెనక ముట్టి పాతలు కాల్యో ట్టి

[illegible]

15 క్రీస్తువా కళా అగ్రా ౨ ౨ గాయకులు ముద్దు ముగ్ధు
 వాగ్దాని అలవా అగ్రవా ౨ కల్పి రిగ్తి ముదయిదరు సములు టబ్బ
 న్నాది ప్రేమకు టు డచరియ వాలుమీదుగా పర్వద్దయి ప్నాధికారు కు ప్నో
 వాళి కు గౌరవ మాచక గ ముదు వరులో ఆ వాలు ఏర్పాటుచెయ్య ద్దయి వా
 క్రీస్తు శివ రాత్రిలో ఎన్నిమాదిరి చూ ఉది వాచకా లో మఖా రి వాచ మా చు ఖా
 నాటకమా ఎది దిర్తి డురో దో నిర్మయి పడి

16 క్రీస్తు రథ పోట చా త్ర పార్వత్త క్లో ఎ క్రీస్తు మూ
 చిర్రానికి నకలుగా వెయ్య డి దో గుర్తిచ డి

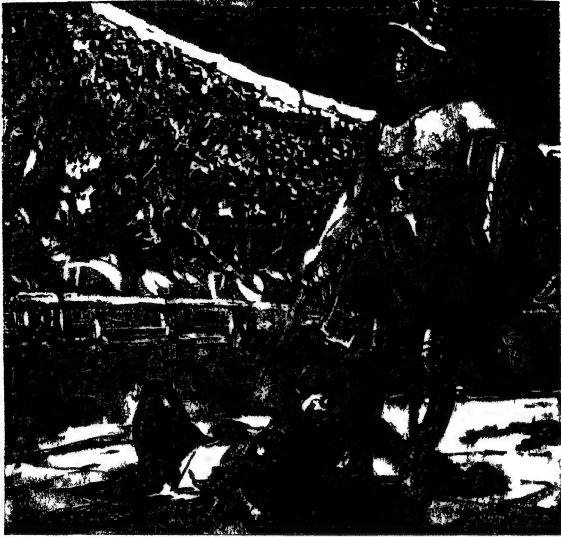

చిత్ర 17 శ్రీమద్ వియోగ్య కుల రో
 స్త్రావాలు శ్రీకృష్ణుల ముహూర్తా వారం
 ముదిరినప్పుడు కృష్ణుల విజేత రహస్యమిది

చిత్ర 18 శ్రీమద్ వియోగ్య కుల
 విజేత కృష్ణుల ముహూర్తా వారం
 ముదిరినప్పుడు కృష్ణుల విజేత రహస్యమిది
 విజేత కృష్ణుల ముహూర్తా వారం

వర్ణ చిత్ర 19 క రి మన్ ల ఫీథియెంట్ ఇన్వడిన్సరే యిద్దర షేయే ర్ణ మధ్య న
 ముగి ది ఇద్దరితో కడు భారీగా మిల్లితుడై పుడగారెడవవాడు కేవల కవనా తూలాన్నీ
 మూతమే కలిగివున్నాడు వివేత శ్రోతకు నుచి రాజితుడి భవితవ్యాన్ని గురిచిన నిర్ణయం
 నిరీక్షిస్తున్నాడు

వర్ష చిత్ర 21 సామ్రాజ్య కాపు యోమ్ గర చిత్ర లు ల త నాలు వాటి
 మధ్య యిరకు మ వీధులు చూ డ్దాయి ఎదుర్కొన్నాయి ముంబై రాష్ట్రం
 దాయి వారి మయాం వీధి దాటే దుమ్మ్రేయ ముంబై లు
 నీలు క ధనిక యోమ్ ని యోమ్ మోస్తన్నా మధ్య రాష్ట్రం పై
 దురాణ క వ్యగ్రోధిద యోమ్ బర్ల పోట రులి (ట్రాప్టన్నా ముంబై
 క ధనిక యోమ్ గూ గృహ య ముని యి ట్లక్రేస్తన్నా ఆటో బిచ్చం
 ట్లక్రే యిరకులు భో నారి అవ్యక్త నిర్మిస్తున్నారు

పర్య చిత్ర 22 రోమేను కొంగోడుతున్న ర్భరులు ర్భరులు ఎమేను తీసుకు టువ్ఫారో
 ఏమేమి ఫిరేస్తువ్ఫారో పరీక్షగా చూడ డి

3 గ్రామీణ విజ్ఞానాన్ని
నే ఎడలు

దేవుల అత్తల నిరాకరణలు చాలామంది గ్రామీణులకు వాటిని
మనోహరమని వాదిస్తూ దీక్షించిన అతని వాక్కులకు చెప్పుకొంటు
నారోగ్యవారు తన రచనలు తగ్గినట్లు ద్వైతం అతని రీతి
యితో చావు తప్పదు అట్టివానిని ఎంతగానో

దేవతలున్నారో నమ్మకానికి మానవునిలో అత్యున్నత నమ్మకానికి వ్యతిరేకంగా దెమోట్రీజ్ చే బోధ చే
గ్రామీణుల బానియ మామకు కోకారణమయింది అతని గ్రామీణ శత్రువు కరుణ అతని రచనల వాతావరణం
అతని అనుచరులకు మరణ పక్షం అందా దెబ్బలు జైలు లేక పాఠశాలకు వెళ్ళి చదివే చాడ

4 గ్రామీణ సాంస్కృతిక విలాసిని
మూ కారణాలు

క్రీస్తు 15-4వ శతాబ్దిలో గ్రీకు సైనిక తరవాత వచ్చిన సైన్యం
అందుకు అది గ్రీకుల ప్రాచీన సైన్యం దాని యాత్రా
జానానానా యేర్పడిన కారణంగా వారల ప్రాచీన జానానానా
గ్రామీణుల భిన్న భిన్న భావాలకు తోడ్పడారు క్రీస్తు 15వ శతాబ్దిలో గ్రీకు

క అట్టి ఎథెన్స్ సాంస్కృతిక కేంద్ర కావడం యాధునిక కాదు ఇతర నగర రాజ్యాలు కలెక్టురుగా ఆ నగర
దాని యాత్రా సాంస్కృతిక జానానానా యేర్పడింది దువన అది ప్రిటివ్ కలెక్టురుగా ఆ నగర
కాని మిక్కిలి కష్టమైన సులు చేసిన దాని ను మనోక్రూరమైన దోపిడీ గురిచేయడం ద్వారా అది సాధ్యమయింది
కర విద్య ప్రాచీన జానానానా భాగానికి మాత్రమే దుబాబులో వుండే దాని కు గ్రీకులు లాగా వుండేది
ఇది చాలా తక్కువైనది దెబ్బలు అవమానమూ తప్ప వాటి అనుభవం చివరకు లేదు

5 ప్రాచీన గ్రీకు
గ్రామీణ ప్రాముఖ్యత

అనేక ఆధునిక భాషలు అక్షరమాలకు గ్రీకు అక్షరమాల ఆధారం (మూ
12 చూడండి) గ్రీకుల శాస్త్రీయ విజ్ఞాన భాగాలలో గమనించండి అనేక
గ్రీకు దారు ఆధునిక భాషల్లో కలిశాయి అనేక రకాల మూల గ్రీకు భాషలో
కనిపిస్తుంది

థియోడోరస్ (నాలుకర గ్రామీణులకు) గ్రీకు నమ్మకాల వాస్తవిక రచనలూ అనేక యితర ప్రాచీన గ్రీకు రచనలూ
కవుల రచనలూ దాదాపు ప్రతి ఆధునిక భాషలోకి అనువదించబడ్డాయి ప్రాచీన గ్రీకు భవనాలూ విగ్రహాలూ తరువాతి
యుగాల వాస్తుశిల్పం కూడా శిల్పం కూడా సమానాలు యుగం

నాలుగో శతాబ్ది క్రీ.పూ.లో పోటీలు రుగుతున్నాయి వాటిని ఈవాటికి ఒక క్రీడలు అంటున్నారు ఆ క్రీడ
ముందులో వద్ద జ్యోతి వెలుగుతూ వుంటుంది యాలో మార్కుకరణ నుంచి వెలిగి వచ్చే ఆ జ్యోతి మహానమ
ద్రావా 4 ద్రావా దాటి లో క్రీడా స్థలికి చేరుతుంది

ప్రపంచ మతాల స్మృతి అభివృద్ధిచేసిన ప్రాచీన గ్రీకు స్మృతి ప్రధాన విశేషంగా వుంది

- 1 ప్రాచీన గ్రీకుల సాంస్కృతిక అభివృద్ధికి దోహద చేసిన యేమిటి? 2 గ్రీకుల విజ్ఞానశాస్త్ర గ్రంథం
ఎవరి యాలు సాధించబడ్డాయి? విజ్ఞానశాస్త్రాభివృద్ధి దేవుల అత్తల నిరాకరణకి ఎందుకు దారితీసింది?
- 3 క్రీస్తు 15వ శతాబ్ది నాటి గ్రీకుల సాంస్కృతిక విలేజ్ కేంద్రం అన్న విషయాన్ని వివరించండి
- 4 మానవ జాతికి ప్రాచీన గ్రీకు సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యతను చూపిస్తే ఉదాహరణలు పేర్కొనండి 5
ప్రాచీన గ్రీకు సాంస్కృతిక పునరుద్ధరణలో మనోహర ప్రాచీన గ్రీకు సాంస్కృతిక వివిధ గా సాంస్కృతిక వివిధ గా పాఠాన్ని చూపిస్తే
ఉదాహరణలు యివ్వండి

ప్రకరణం పదకొండు

తూర్పు మధ్యధరా తీర ప్రాంతంలో

గ్రీకు మాసిడోనియన్ రాజ్యాల ఆవిర్భావం

§42 క్రీ.పూ 4వ శతాబ్దంలో గ్రీసు క్షీణించడం, గ్రీసుపై
మాసిడోనియా పెత్తనం

(పాచ్ 4)

స్పిర్థన్ రాష్ట్రం ఎలా అభివృద్ధిచిందో అదేక్కడ ఉండేదో జ్ఞాపక చేసుకోండి (§ 32 2) సముద్ర సమాఖ్య
ఎలా తలెత్తిందో జ్ఞాపక చేసుకోండి (§ 34 5 § 36 1)

1 గ్రీకు నగర రాజ్యాల మధ్య యుద్ధాలు ఏథెన్స్ మొత్తం గ్రీసు అత్యంత పెత్తనం వహించి ఉద్దేశించింది
స్పిర్థా ఆత కూడా అదే పెరిక్లెస్ తీవ్రత కాల్ ఏథెన్స్ స్పిర్థా మధ్య
చైర యుద్ధం గా పరిణమించింది గ్రీకుమీద పెత్తనం కోసం క్రీ.పూ 431లో
ఆరెడిటి మధ్య యుద్ధం చెరగింది దాదాపు గ్రీకు నగర రాజ్యాలన్నీ కొన్ని ఏథెన్స్ వశమైన కొన్ని స్పిర్థా వశమైన
ఆ యుద్ధంలో దిగాయి యుద్ధం దాదాపు 30 వ వత్సరాలు రిగింది ఏథెన్స్ ఓడిపోయింది సముద్ర సమాఖ్య విచ్ఛిన్నం
మైంది పొడవు గోడలు కూల్చినట్లు ఉంది

గ్రీకు నగర రాజ్యాల మధ్య యుద్ధాలు క్రీ.పూ 4వ శతాబ్దిలో కూడా అగతేరు ఒకరి భూభాగాలను ఒకరు వశపరచు
కొన్నప్పుడు వాళ్ళ అక్కడి ద్రాక్ష తోటలూ పద్మ తోటలూ పరిశేషం వాటను తొక్కినవాళ్ళు పట్టు
కామా గ్రామాలూ వేల పట్టు చేసేవాళ్ళు ఖైదీను బానిసలుగా చేసుకునేవాళ్ళు

యుద్ధం మూగా గ్రీసు నాశనమైంది అలిన్ తోటలో కాలిన మొద్దులు తప్ప యేమీ మిగలేదు సొలాలు
కలుపు మొక్కతో విడిపోయాయి నల్లలు వాశసమయ్యాయి

తరువాత రిగే యుద్ధం మూగానే కాకుండా బానిస సంఖ్య పెరిగిన

2 రైతులు చేతివనివాళ్ళు మూగా కూడా చేతివనివాళ్ళు రైతులు వాశసమయ్యారు బానిస గ్రీకు
వాశసమండ

కారణంగా చేతివనివాళ్ళకే రైతులకే వాళ్ళ సరుకును అమ్ముకోవడం చాలా కష్టం అయ్యేది దానితో సన్నకారు చేతి
వనివాళ్ళ సంఖ్య తగ్గిపోయింది పెద్ద కార్మికుల సొంతదారు సంఖ్య పెరిగింది రైతులు దివాలా తీశారు వాళ్ళ పొలాను
ధనిక రైతులు కొనేశారు

మాన్డోనియన్ ఫలా క్స్ (అధునిక చిత్ర) సైనికులు 16 వరుసల్లో ని వలద్దారు మొదటి వరుసలోని సైనికులు చేతుల్లో రెండు మీటర్ల పొడవు ఈటెలు వున్నాయి రెవ వరుసలోని సైనికులు చేతుల్లో సుమారు 6 మీటర్ల పొడవు ఈటెలు వున్నాయి యుద్ధ లో 6 వరుసల్లోని సైనికులు ఏక కాలా లో తమ ఈటెలు ఉపయోగి చుట్టూ వాళ్ళ తేలిక ఆయుధాలు ధరి చిన సైనికులు ఫలా క్సుకి ముందు వడుస్తారు ఇరు క్కలా ఆశ్విక దళాలు వున్నాయి మాన్డోనియన్ ఫలా క్స్ మహా శక్తివంత గా దాడిచేసి అయితే అది మైదాన ప్రాంత లో మౌళికమే పరాజగిలింది

దరిదులైన రైతులూ చేతివనివాళ్ళూ కిరాయి సైనికులుగా మారారు క సైనికుల్లో గాక మొత్తం ఒక సైనిక దళాన్ని దాని నావా నాయకునితో సహా అద్దెకు తీసుకోడానికి వీ య్యే ప్రత్యేక మార్కెట్టు ఉద్భవించాయి వర్షియన్ రాజ సైన్య లో కూడా చాలామంది గ్రీకు కిరాయి సైనికులు వుండేవారే

అవ్వారులైన బీదలలో భవన తువ్వకం ద్వేష పెరిగింది గ్రీసులోని చాలా పెద్ద నగర లో కట్టిన కోరింట్ లో బీదవాళ్ళు తిరుగుబాటు చేశారు తిరుగుబాటుదార్లు బిళ్ళవ్రాయుతులైన పౌరుసు వీధుల్లో చ వాళ్ళ యిద్దరు దోచుకున్నారూ ధనికులు దేవా యాలలో దాక్కునే దుకు ప్రయత్నించారు కాని తిరుగుబాటుదార్లు వాళ్ళను వె బడించి కొన్ని వందల మంది చంపారు

ధనికులు కూడా బీదలను ద్వేషించారు అరిస్టాటిల్ రాసినదాని ప్రకారం ప్రభువ శికులు యిలా శవభ చేసేవాళ్ళు సామాన్య ప్రజలకు వేసేవ్వడూ శత్రువుగా వుటాను వాళ్ళకు వా చేతలైన త చాని చేస్తాను

తమ నందక బానిస మీదా బీద మీదా తమ పెత్తనా కీ రక్షణ యివ్వగలిగిన ఏ రాజ్యపు పావనైనా నరే శిరపావహించే దుకు బానిస య మానుల్లో చాలామంది న సిద్ధ గా ఉండేవారే వు జాకుటున్న మాన్డోనియన్ రాజ్య మీద వాళ్ళ తమ ఆతమ నిలుపుకున్నారు

1

2

3

1 మా దోనియా రాజు రె డవ ఫిలిప్
వాణి 2 ఔమూస్సీ (క్రీ పూ
3వ శతాబ్ది వాటి గ్రీకు ప్రిగూ)
3 హెరోనియా యుద్ధ ర గ లో
నెంకొల్ల దీవ సి హ ప్రిగూ

4 మాసిడోనియా ల వడడ

మాసిడోనియా బాల్కన్ ద్వీపకన్య లో గ్రీకులు ఈశాన్య దిశగా వుండేది దాని
జవాభాలో అత్యధిక భాగం రైతులు అక్కడ ప్రభువులు మాసిడోనియన్ రాజుల
అధికారాన్ని గుర్తించే దుకు దాదాపు నిరాకరించి తమ పెత్తన నిలుపుకున్నారు

క్రీ పూ 4వ శతాబ్ది మధ్యలో రె డవ ఫిలిప్ రాజు దేశ మ తటిమీదా అధికార వ పొందించాడు తద్వారా మాసిడోని
యాలో రాజరిక రాజ్యాన్ని నె కల్పాడు

రె డవ ఫిలిప్ బలమైన సైన్య కూడగట్టాడు కాల్పు లో వున్నది రైతులు యుద్ధ భూమిలో వాళ్ళ ఫలా క్స్
రూప లో నె దేహళ్ళ కులీనులు అశ్వక దళ లో కొలువు చేసేవాళ్ళు

బ పీనవడిన గ్రీకు నగరాలను కటి తర్వాత ఒకటి ఫిలిప్ వశపరచుకున్నాడు కొ తమ ది ధనిక గ్రీకు బానిస
యజమానులు యిష్టపడి అతని అధిపత్య గుర్తించారు దేశ స్వాతంత్ర్యాన్ని క లె తమ వ వడనే వాళ్ళ ఎక్కువ
విలువైనదిగా పరిగణి చారు రె డవ ఫిలిప్ కొందరు నగర వాసు కు ంచ యిచ్చి తన సైనికు కు నగర ప్రవేశ
నంపాది చేచాడు బ గారు మూటగ గాడిద యే నగరానైవా యిస్తు దని అతను చోస్య గా ఆనేచాడు

రాజరిక రాజ్య ఆ లె ఏక వ్యక్తి పా న

6 గ్రీనువీడ మనీడోనియా
సెత్తన

వీథెనియన్ సామాన్యలు మనీడోనియా రాజులు ట్టుద గ (తిరుట చారు
స్వతత్ర్య కొరకు గ్రీకు సోలాస్సా సుప్రసిద్ధ వీథెనియన్ వక్త డెమాస్టె
నీస్ నడిపించాడు ర దన ఎలిన్ దురాక్రమణదారుడని డెమాస్టెనీస్ విస్తలు
గక్కి తన ఉపన్యాసంలో ఖ డి చాడు స్వతత్ర్య కో సోరాడ దని అతను

గ్రీకు కు ప్రబోధి చాడు మనీడోనియాకు వ్యతిరేక గా సోరాడదనికి మధ్య గ్రీనులోని కొన్ని నగర రాజ్యాలు క కూలు
మీగా యేర్పడ్డాయి

క్రీ పూ 338లో మధ్య గ్రీనులోని పారోనియా వే నగర వద్ద గ్రీకు కూ మనీడోనియన్లకూ నిర్ణయాత్మక
పైస యుద్ధ రిగి డి డెమాస్టెనీస్ ఆ యుద్ధ లో సామాన్య వీథెనియన్ పైనికు నరసన సోరాడాడు యుద్ధ
దీర్ఘ గా భీషణ గా రిగి డి ఎథెనియన్లు మొదట్లో ఫిలిప్ సేనలను వెనక్కి తిప్పికొట్టగలిగాడు కాని గ్రీకు క పే
మెరుగైన ఆయుధాలూ క్రమశిక్షణ గ మనీడోనియన్ పైత్య వి య సాధి చి డి

పారోనియా యుద్ధ తర్వాత దాదాపు గ్రీను ఆ తా మనీడోనియా అధికార కి డికి వచ్చి డి యుద్ధ లో
మరణి చిన వాళ్ళతోపాటు గ్రీకు స్వతత్ర్య కూడా పారోనియాలో సమాధి చేయ డి డి ఆనేవాళ్ళ

రైతులూ చేతివృత్తు వాళ్ళూ వాణిజమనడ గ్రీనులో వర సోలా మూ గా గ్రీకు నగర రాజ్యాలు బ పీస
వడ్డాయి ఆ తర్వాద్దా మూ గానూ గ్రీకు బానిస య మాను ద్రోహ మూ గానూ గ్రీను స్వతత్ర్య
కోల్పోయి డి

డెమాస్టెనీస్ జీవిత చరిత్ర (ఒక ప్రాచీన రచన ఎంగ్లహం)

డెమాస్టెనీస్ అనారోగ్య గా బ పీస గా ఉ డేవాడు వారోగ్య మూ గా మ్యూటాకి హ రుకాలేక
సోయేవాడు పెద్దయిన తర్వాత కూడా అతన్ని ఆడ గివాడని అనవచ్చు చేసేవాళ్ళ

అతను గొప్ప వక్త కావా ని కంటు గవ్వాడు తని ఉచ్చారణలోనే లోప వు డి అతనికి షిసిరి తీసుకోవడ
కూడా బరువుగా వు డేది ఈ రె డు లోపాలనూ అతని లక్ష్య సాధనకు అడ్డుపడగ యితర లోపా నూ అతను
కరివమైన ఆభ్యాస ద్వారా అధిగమించాడు అతనికి కు యెక్కువ మొదట కేకువేసే జననమూహో ను
చూసి యె త భయపడేవాడ పే వె టనే ఉపన్యాస ఆసేవాడు ఈ భయాన్ని అధిగమించడానికి అతను నమ్ముద
ఒడ్డున నమ్ముద కల్లో గా వున్నప్పుడు తీవ్రమైన గాలి వీచేటప్పుడు తన ఉపన్యాసాలు సాధన చేసేవాడు
ఆ గర్జన అతనికి సవముహా చేసే ఆ గ్లరివి గుర్తుకు తెచ్చేది క్రమంగా అతను ఆ ద్వనికి ఆ వాటువడ్డాడు

దీన వెలుతురులో రాక తా ఉపన్యాసాలు తయారుచేసుకు టూ వు డేవాడు ఉల్లాస గా కులాపిగా
వుండడానికి వీళ్ళ తప్ప మామూలుగా యేమీ తాగివాడు కాదు మాట్లాడేటప్పుడు భుజాలు కుదించే దుర వాటు
కూడా అతనికి వు డేది దీన్ని గురించి అతను యి టిక్కునుండి ఒక ఖడ ప్రేరణదీసి ఖడం నరిగా భుజ
పీద వు డేటట్లు విలంబదేవాడు కదిలితే ఖడం సాడుచుకు టు దనే భయ తో అతను కదలుతా ఉపన్యాసాలు
యివ్వడ సాధన చేశాడు

1 గ్రీసులో చాలామంది రైతులూ చేతివనివాళ్ళు. ఎదుకు వివాహానికి గురి అయ్యారు? కనీసం రెండు కారణాలు మేల్కొండి. 2 రాతిక రాజ్యాన్ని గ్రీకులు ఏనువని పిలిచేవాళ్ళు? మీకు తెలిసిన ప్రాచీన రాజ్యాల్లో వేటిని రాతిక రాజ్యాని అవనప్పు వేటిని అనకూడదు? 3 గ్రీసుపై పైత్యన ప పాది చుకోవడం లో మానీడోనియా ఎదుకు విజయ పొందింది? 4 హెరోనియా యుద్ధం ఎన్నేళ్ళ క్రితం జరిగింది? 5 మిన్ యుద్ధం రిగిన తర్వాత ఎన్నేళ్ళ గడిచాక హెరోనియా యుద్ధం రిగింది? 5 డెమాస్టైనిస్ ఏ విషయంలో ప్రసిద్ధుడు?

§ 43 అలెగ్జాండర్ ది గ్రేట్

సామ్రాజ్య వృద్ధి, విచ్ఛిత్తి

(పూట 6-7)

గ్రీసుపై రిగిన యుద్ధం లో పర్షియన్ రాష్ట్రం ఎదుకు ఓటమి పాలై దో జ్ఞాపకం చేసుకోండి (§ 34)

1 తూర్పు ద దయాత్రకు సన్నాహాలు

గ్రీసును యి చిన తర్వాత రెండవ ఫీలిప్ పర్షియానుండి ద దెత్తడానికి సన్నాహాలు ప్రారంభించాడు మానీడోనియన్ గ్రీసు బానిస యుద్ధాలు పర్షియన్ రాజు అపొరమైస్ ధనరాసు నూ సారవ తమైన భూములూ అనంత్యాకమైన బానిసలూ పట్టుకోవచ్చునని లెక్కించుకున్నారు. వీర గ్రీకులు కూడా ఫీలిప్ పైస్య లో చేరారు తమూ తమ కుటుంబాలనూ పోషి చుకోడానికి పై వికులుగా భిచే జీత తప్ప వాళ్ళకు మరేమీ లేదు.

ద దయాత్రకు సన్నాహాలు దుగుతుండగా రెండవ ఫీలిప్ కుట్రదారులచేత చ పబద్దాడు. ఈ కుట్రకు బహుశా పర్షియన్లు ఏర్పాట్లు చేసివుండవచ్చు. అతని 20 యేళ్ళ కుమారుడు అలెగ్జాండర్ పి చాననమెక్కి మానీడోనియాకు రాజు అయ్యాడు. అలెగ్జాండర్ చాలా మరుకైనవాడు. ధైర్యశాలి కాని షాలా క్రూరుడూ కోపిస్తా. అతనికి అసాధారణమైన సహజ సామర్థ్యాలు వుండేవి. గొప్ప విద్యాభ్యాసం భిచింది. అతని గురువు అరిస్టోటిల్.

క్రి.పూ. 334లో మానీడోనియా రాజు అలెగ్జాండర్ (లేక అలెగ్జాండర్ ది

2 మధ్యదరా నదుల ద తూర్పు తీరాన్ని యి చడ

గ్రేట్) తన పైవ్యాన్ని అసియా మైనర్లోకి నడిపి చాడు. రెండు యుద్ధాలు రిగాయి. పర్షియన్లు పూర్తిగా ఓడిపోయారు. అసియా మైనర్ చళమయింది. తరువాత అలెగ్జాండర్ దక్షిణ దిశగా మధ్యదరా తీరం వెబడి ముదుకు

సాగాడు (ఈ యుద్ధానికి నంది చిన ప్రాచీన చిత్రాన్ని కర్ ఫోటో 15లో చూడగలుగు).

తమను ప్రతిఘటి చిన ప్రజాపికాన్ని అతను నిర్దాక్షిణ్యంగా తుదముట్టి చాడు. లేదా బానిసలుగా అమ్మివేశాడు.

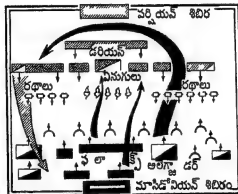
ఉదాహరణకు టైల్ నగర పట్టుబడిన తర్వాత 8 000 మంది చ వసునీ మరొక 30 000 మంది బానిసలుగా మేయమనీ అజ్ఞాపిస్తాడు

తీర నగరాల్లో అత్యధిక భాగం రియల్ రాజు వీడననుడి విముక్తిచెడదానికి తహతహలాడుతూ వుండేవి అవి మనవ్రూర్తిగా అలెగ్జాండర్ అధిపత్యాన్ని గుర్తించాయి అతను కృష్ణ యుద్ధ కూడా లేకుండా ఊజిల్లును లోరలు కొని పూజారు చేత దేవుడుగా కట్టినాడు

ఈజిప్టును డి తన సైన్యాన్ని అలెగ్జాండర్ మెసోపొటేమియా వైపు నడిపి వాడ 3 వర్షియన్ సామ్రాజ్య పతనం వర్షియన్ రాజైన మూడవ డరియస్ పెద్ద సైన్యాన్ని సమకూర్చుకున్నాడు

అతని సైన్యంలో పెద్ద ఆర్మీక దళమూ యేమగులూ రథాలూ వుండేవి యుద్ధ సమయంలో శత్రు సైనికులను ఊచకోతకోసం పదునైన కొడవ దుడ్లు ఆ రథపుక్రమకు అనుగుణంగా అయితే మూడవ డరియస్ సైన్యంలో వర్షియన్లతోట ఓడినాడీనాడైనా కు చెందిన సైనికులు చాలామంది ఉన్నారు రియల్ రాజు కోయిద్ద చెయ్యడం వాళ్ళకి యివ్వు లేదు

ఉత్తర సైన్యాలూ టైగ్రిస్ నదీ తీరాన వున్న గోగమెలా అనే చిన్న పట్టణం వద్ద వున్న చిప్తారమైన మైదానంలో తవడ్తాయి (ఈ పేజీలో వున్న చిత్రం 2 మూడవ డరియస్ తన రథాలతో రాడిచేయించాడు ఈ యెత్తుగడ విసిరి వదిలి ఎదురుకట్టే సారథుల్లో అధిక భాగం మూసిడోనియన్ విలక్షణ ద్రావిడాలూ కు కూలిపోయారు అలెగ్జాండర్ తన సైనికులకు మేగగా వచ్చే రథాలకు దారి వదలి వచ్చినా విదాని ఉత్తరువు ఇచ్చాడు

- రియల్ సైన్యం
- దారి దళ
 - ఆర్మీక దళ
 - వర్షియన్ల (ధా) రాడి
 - మూసిడోనియన్ సైన్యం
 - భారీ ఆస్త్రా దళ
 - తేలిక ఆస్త్రా దళం
 - ఆర్మీక దళ
 - మూసిడోనియన్ రాజులు

1 అలెగ్జాండర్ ది గ్రేట్ శివుని శివ భాగం 2 గోగమెలా యుద్ధం 3 గ్రీకుల వర్షియన్లకు మధ్య బాహుళ్యం పోరాటం (కపా రాతి శివపేటికమీది ఉత్తేజ్ఞ చిత్రం)

అలెగ్జాండర్ తన అశ్వక దళాన్ని పర్షియన్ సైన్యపు మధ్య భాగ లోకి దరియన్ పుష్ప చోటుకి నడిపి చాడు. దే
 ముందు లో పలా క్వి కూడా తన మార లో పుష్ప ప్రతినిధి ధ్వ న చేస్తూ దాడిపే ది మొదలు పరిపాటున వాళ లో
 దరియన్ ఒకడు అతని సైన్యాలు అతన్ని అనుసరి వాయి తర్వాత త్వరలోనే మూడవ దరియన్ ను అతని అస్థాన ప్రభు
 పులు హత్యచేశారు

బృహత్పరమైన పర్షియన్ సామ్రాజ్య పేకమేడలా కూలిపోయి ది శత్రువు కొట్టిన తీవ్రమైన తొలి దెబ్బ కే
అది వతనమై ది

4 మధ్య ఆసియాలోనూ
భారత దేశ లోనూ
రిగిన యుద్ధాలు

మొక పర్షియన్ సామ్రాజ్య లో భాగ గా పుష్ప విడి దేశాలు మానిడోవియను
 ప్రతిఘటి చడ కొనసాగించాయి మధ్య ఆసియా ప్రజానీకపు ప్రతిఘటన చాలా
 తీవ్ర గా సాగి ది మూడు న వత్సరా పోరాట తర్వాత వే కొంది ప్ర ణు
 దారుణ గా హతమార్చిన తర్వాత మూత్రమే మానిడోవియను స్వ గృహభాగాన్ని
 పట్టుకొగిగారు

మధ్య ఆసియాను చి భారత దేశాన్ని యి చదానికి అలెగ్జాండర్ తన సైన్యా తో పురోగమి చాడు కాని కష్ట
 భూమిపై వైన నిర తర యుద్ధాలతో అతని సైనికులు అరిసిపోయారు భారత ప్ర ణు ఆక్రమణదారు సైన సాహ
 సిక పోరాట జరిపారు యావత్ ప్రపంచాన్ని యించా ని అలెగ్జాండర్ క లు గెప్పాడు కాని ద డయూతను కొన
 సాగించడానికి అతని సక ప్రయత్నాలూ వ్యర్థమయ్యాయి సైనికులు యుద్ధ చేయడానికి నిరాకరించారు క్రీ పూ
326లో యి కా దేశాలు యించా ప్పు తన వభకా ను అలెగ్జాండర్ నిరమి చుకొని తిరిగిపోవలసినదని

5 అలెగ్జాండర్ సామ్రాజ్య
దాని విస్తృతి
 మానిడోవియన్ ద డయూత ఫలిత గా బాల్కన్ ద్వీపకన్య ను చి పీ థు
 వదిలకా వ్యాపించిన బ్రహ్మ డమైన సామ్రాజ్య యేర్పడి ది అలెగ్జాండర్
 మానిడోవియాకు తిరిగి రాకు డా బాలికాలో ఉ డిపోయి దాన్నే తన రా
 దానిని చేసుకున్నాడు పర్షియన్ రాజా ను అనుకరిస్తూ అతను స్వర తు ప్పైన

నిలాసా లో మునిగిపోయాడు ప్రభువులు తన యేదుట సాష్టా గనడా ని అజ్ఞాపించాడు
 క్రీ పూ 323లో అలెగ్జాండర్ కు జ్వర తగిలి హఠాత్తుగా మరణి చాడు అతని మృత దేహాన్ని పూడ్చిపెట్టి
 పూడ్చిపెట్టక ము దే అతని సేవానులు అధికార కొరకు పోరాడడ ప్రార భించారు బ్రహ్మ డమైన సామ్రాజ్య
 అనేక చిన్న రాజ్యాలుగా విచ్ఛిన్నమై ది మానిడోవియా ఈజిప్టు సిరియా ఈ మూడూ అత్యంత ముఖ్యమైన రాజ్యాలు
 అలెగ్జాండర్ సేవాధిపతులు రాజ య్యారు

పశ్చిమాసియా ప్ర ణు మానిడోవియన్ గ్రీకు బాని య మాను తతన కి ద వడిపోయారు

అలెగ్జాండర్ జీవిత చరిత్రలో కొంత భాగం

అలెగ్జాండర్ ను గురి చె అనేక కథలు మనకు వివరిస్తున్నాయి ఈ కథల్లో అత్యధిక భాగాన్ని గ్రీకు చరిత్ర
 కారుడు ప్లూటార్క్ వ కలన చేసి ఒక పెద్ద జీవిత చరిత్ర తయారుచేశాడు

ర డన ఫిలిప్ విజయా ను గురించి విప్ప యున అలెగ్జాండర్ కి ఈర్వ్య కలిగి ది వాన్ని అన్ని దేశాలూ

ఆకమి చేస్తాడు నేను సాధించే దుకు సునమైవది ఉన్న మైనది యి కేమి మిగ దు అని అతను వాపోయాడు

అసియా మైనరులోని గార్డయమ్ అనే నగర లో క రధానికి క చిక్కు ముడి కట్టబడి ది ఆ ముడి విప్పనవాడు అసియా క తటకీ ప్రభువౌతాడని ప్రలు అనేవాళ్లు దాన్ని విప్పడానికి చాలామంది డ్రయల్ని చి విప చె దారు ఆ ముడి గార్డయమ్ ముడి ని ప్రసర్ది కెక్కి ది దాన్ని విప్పడానికి అలెగ్జా డర్ కూడా ప్రయత్ని చి విఫలడయ్యాడు అప్పడతను తన ఖడ యటకీ లాగి దాన్ని కోసివేశాడు గార్డయమ్ ముడిని ఖ డి చడ అనే నుడికార ఈవిధ గా పుట్టి ది ఏదైవా చిక్కు నమస్యసు వరిమ్మరి చడ అని దాని అర్థ

మాసిడోనియన్ సైనికులు ఒక యెదారిని దాటేటప్పుడు నీళ్ల కొరకు చాలా బాధనడ్చారు గుక్కెడు వీర పు లేు అని రాజుకు యిచ్చారు తన సహచరులు దప్పికతో ఆ నీళ్ల వైపు చూస్తూ పు డడ గమని చి అలెగ్జా డర్ వాటిని లాగడానికి నిరాకరి చి నేను కృశ్ణే లాగితే వా సహచరులు కత్తి కోల్పోతారు అన్నాడు

పర్షియాలో క్లాగొట్టిన వస్తువుల్లో విలువైన చిన్న - పె కటి పు ది అలెగ్జాండ్ర్ దగ ర వున్న మిక్కిలి విలువైన వస్తువును ఆ దులో వది వరచుకొమ్మని అతని మిత్రులు చూచించారు అలెగ్జా డర్ ఇలియడ్ మహా కావ్యాన్ని ఆ దులో పెడతానని చెప్పాడు

తన సన్నిహిత సహచరు లో యిద్దరి రా భక్తిని గురి చి అలెగ్జా డర్ కి వ దేహ కలిగి ది వాళ్లలో ఒకడిని అలెగ్జా డర్ మహా దారుణమైన చ్చితహి వ కు గురిచేయి చి తరువాత చ పించాడు చ్చితహి నలు తాను స్వయ గా చూస్తూ కూర్చున్నాడు రె డన అనుమానితుడిని ఆ ముసలివాడు రె డన పిలివకు యె లో విగ్రహవియమైన సేవకుడుగా మిత్రుడుగా పు దేవాడని స్పష్ట గా తెలిసి కూడా చ పించాడు

- 1 మాసిడోనియా రాజు అలెగ్జా డర్ పర్షియాపై రిపివ డ డయూతల్లో గ్రీకులు ఏ దుకు పోరా వ్వాడు?
- 2 మాసిడోనియన్ సైన్యాలు ఏ దేశా గు డా పురోగమించాయో వాటిని మాన్ రిలో చూపి చ డి 3 పర్షియా రాజ్య మా డోనియన్ దాడిని ఏ దుకు తిప్పికొట్టలేకపోయి ది? 4 తూర్పు మధ్యధరా తీర ప్రా త లో క్రీ పూ 4-3 శతాబ్దాల్లో ఏ రాజ్యాలు తలెత్తాయి? క్రీ పూ 5వ శతాబ్ది వాటి గ్రీకు రాజ్యా కీ వాటికీ మధ్య వున్న తేడా యేమిటి? 5 మాసిడోనియన్ సైన్యపు డ డయూత ఎన్ని వ వల్లరాలు పోగి ది? హెరోనియా యుద్ధ తర్వాత ఎన్ని వ వల్లరా కు మాసిడోనియన్ సైన్యపు తూర్పు డ డయూత మొదలై ది? 6 అలెగ్జా డర్ ది గ్రేట్ స్వభావాన్ని గురి చి వివరి చ డి

§44 క్రీ పూ 4వ-2వ శతాబ్దాల చివర

తూర్పు మధ్యధరా తీర ప్రాంతపు

ఆర్థిక వ్యవస్థ, సంస్కృతి

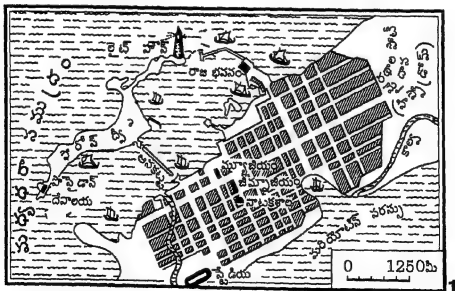
(మార్ 7)

క్రీ పూ 5వ-4వ శతాబ్దాల్లో విజ్ఞానశాస్త్ర అభివృద్ధికి గ్రీకు పండితులు చేసిన సహజ వాతావరణం చేసుకోండి
(§41 1 2)

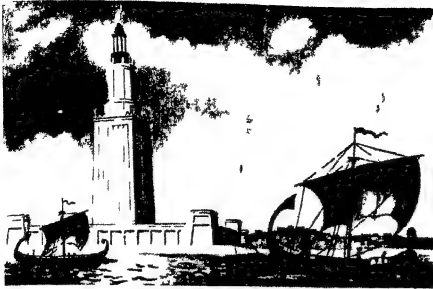
1 మాసిడోనియన్ దండయాత్ర
అనంతర ఆసియా మైనర్
ఈజిప్టులోని బానిస యుగాల
వ్యవస్థ అభివృద్ధి

మాసిడోనియన్ గ్రీకు సైనికులు తూర్పు దేశాల్లోని సారవంతమైన భూములను
ఆక్రమించుకొని రైతులను బానిసలను దోచుకున్నారు గ్రీకు మాసిడోనియన్
చేతివృత్తు వాళ్ళూ వర్తకులూ సైన్యం వెంట ఆసియా మైనర్‌కి ఈజిప్టుకి
వెళ్ళారు వాళ్ళ అక్కడ వర్తకాన్ని చేజిక్కించుకొని భారీ కార్వానాలను నౌకా
నిర్మాణ కేంద్రాలను వెలకొల్పారు

తూర్పు దేశాల్లో సాత నగరాలు మరి త పెరిగాయి మరెన్నో కొత్త నగరాలు తలెత్తాయి సముద్ర మార్గాల
పై దృష్టి పెనుకొట్టు ప్రాంతాల చివర వచ్చి బిడారి మార్గాల కూడలి స్థానాల్లో నెలకొన్న నగరాలు ప్రత్యేక చివర తగా

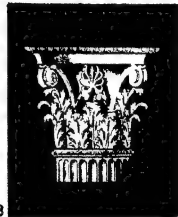
1 ఈజిప్టులోని అలెగ్జాండ్రీయా నగరపు స్థానం

2

3

4

2 అలెగ్జాండ్రీయాలోని లైట్ హౌస్ (పునరుద్ధరణ) ఇది ప్రపంచపు చరిత్రలో కంటికి పడిన వంటిది దాని కాంతి 100 కిలోమీటర్లకి పైగా దూరం వరకు కనిపించేది ఆ లైట్ హౌస్ కు భూకంపం వల్ల నష్టం పడి చివరకు చిక్కిన ప్రాచీన చిత్రాల ఆధారంగా పునరుద్ధరించబడింది 3 అలెగ్జాండ్రీయాలో తయారుచెయ్యబడిన క్రిస్టాల్ గ్లాస్ వాల్ లో ఒక మూర్తి మూర్తిమీద బూడిద రంగులో మూలబడిన ప్రాంత గ్రీకు పీఠాల్లో ఆయా ఖిలాసానా చిత్రాల స్వగీతం కచ్చితమైన తీరాను తెలియజేస్తాయి 4 కోరింతియన్ ప్రభావం ఆగ్రహం అది అద్భుతమైన కుడిన పాదవి సోపు ది దీన్ని డోరిక్ ఆయోనిక్ ప్రభావం రిఫ్లెక్ట్ చేసి 186 లో 2వ ఎత్త మూడది

పెరిగింది ప్రాచీన గ్రీకులు మహాసముద్రాల్లో ప్రయాణం చేస్తూ వందలాది టన్ను సరుకును రవాణాచే భారీ నౌకను నిర్మించారు ఆ నౌకను కొన్ని వందల సంవత్సరాల తర్వాతే సరిపెట్టారు

దాదాపు ప్రతి నగరంలోనూ బావిల మార్కెట్లు పుట్టి తూర్పు మధ్యధరా సముద్ర తీర ప్రాంతంలో బావిలం

స క్ష్య గణనీయ గా పెరిగింది బానిస య మాను వర ఆత్మధిక భాగ గ్రీకులతోమా మాసిదోనియన్లతోమా కూడి పు డేది స్థానిక నాభాలోని బానిస య మానులు గ్రీకు ను అనుకరిస్తూ వారి భాషనీ ఆచారా నీ అలవరచుకున్నారు హెలెనిక్ అనే గ్రీకు పదానికి అక్కడ బానిస య మాని అన్న అర్థ రూఢమై ది

2 ఈజి యన్ అలెగ్జాండ్రీయా నైలు నది డెల్టాలో అలెగ్జాండర్ ది ది గ్రేట్ చేత నిర్మి పబడిన అలెగ్జాండ్రీయా ప్రపంచంలో కెల్ల మిక్కిలి పెద్ద నగరమూ క్రీ పూ 3వ శతాబ్దిలో ఈజి ప్షియన్ రా స్త్రపు రా ధానీ అయి ది నైలుమీదుగా ఈజిప్టును చి ధాన్యమూ రాతకు ఉపయోగించే పా రన్ నూలియాను చి బ గారమూ ద తమూ ఎగుమతి అయ్యేవి నైలుకి ఎర్ర సముద్రానికి మధ్య ఒక కాలువ తవ్వ డి ది అలెగ్జాండ్రీయాను చి పర్షియన్ సే ధుశాఖకి అసైన భారత దేశానికి దిబారి మారాలు పు డేవి స దడిగా పుండే అలెగ్జాండ్రీయా మార్కెట్లలో డబ్బుకో ది భాషలు వివిధ చేవి

నగరానికి మొదలుగా పున్న ద్వీప లో 120 మీలర్ల యెత్తువున్న రైల్ వే (దీపస్త థ) నిర్మి ప డి ది అది రాత్రిపూట ఓడ కు దారి మో ది అలెగ్జాండ్రీయాలో వీధులు సరళ రేఖల్లో పు డేవి వీధులకు బ డ పరుపు వేయబడి ది అనేక పార్కులూ నాటకాలూ రా సౌధలూ క ప్రసిద్ధమైన మ్యూజియం పు డేవి మ్యూజియం అ టే కళాధిదేవత గుడి (గ్రీసులో మ్యూజెన్ అని ఎవరెవరిని అనేవారో జ్ఞాపక చేసుకో డి §29 2) గ్రూ నక్షత్రా ను గమనించడానికి క ఖగోళ పరిశోధనాలయమూ పెద్ద గ్ర థా యమూ మ్యూజియ లో పు డేవి

అలెగ్జాండ్రీయాలోమా తూర్పు మధ్యధరా తీర లోని యితర ముఖ్య నగరాలో ని 3 క్రీ పూ 3వ-2వ శతాబ్దిల్లో గ్ర థా యాల్లో గ్రీకు ప డితులూ ప్రాచ్య ప డితులూ రాసిన గ్ర థాలు పు డేవి అలెగ్జాండ్రీయా గ్ర థాలయ లో పార్క్స్ మె ట్లతోమా పాసిడోతోమా తయారుచేసిన 700 రాత్రవతులు పు డేవి పార్క్స్ మె ట్ అ టే జ్యగిత్రగా తయారుచెయ్యబడిన లేగడూడల గెరైర్ సిల్ల చర్మ తో చేసిన పత్ర అనియూ మైనర్ లోని పెర మున్ యా చర్మ పత్రా తయారీకి కే డ్ర చర్మ పత్ర రాతకి అనువైనది ఎక్కువ కా మన్నుతు ది కాని చాలా ఖరీదు ఒక పెద్ద గ్ర థానికి చర్మ పత్రాలు తయారుచెయ్యూ టే ఓ పెద్ద మ ద లేగడూడలు అవసరమయ్యేవి

గ్ర థాయ లో ప్రకా త గా కూర్చుని పలువురు ప డితులు రాత్రవతు ను అధ్యయనంచేసేవాళ్ల తూర్పు పశ్చిమ దేశా శాస్త్రీయ విజ్ఞాన సమీళన విజ్ఞానశాస్త్ర ప్రవృత్తికి చి గణితశాస్త్ర ప్రకృతి విజ్ఞానశాస్త్ర ఖగోళ శాస్త్రా యితోధికాభివృద్ధికి దోహదంచేసి ది క్రీ పూ 3వ-2వ శతాబ్ది వాటి ప్రాచీన ప్రప చ లో తూర్పు మధ్యధరా సముద్ర తీర దేశా విజ్ఞానశాస్త్రాభివృద్ధి శిఖర స్థాయిని చేరుకుంది

క్రీ పూ 3వ శతాబ్దిలో యూక్లిడ్ అనే సుప్రసిద్ధ గణితశాస్త్రజ్ఞుడు అలెగ్జాండ్రీయాలో పనిచేసేవాడు రోగా గణితానికి అతను యెంతో గొప్ప ెవ చేశాడు దాని ప్రాముఖ్య యావాటికీ తగ లేదు

అలెగ్జాండ్రీయాకి చె దిన ఖగోళశాస్త్రజ్ఞులు మన భూను డ పు పరిమలాన్ని యె తో ఖచ్చిత గా నిర్ణయించారు క గ్రీకు ఖగోళశాస్త్రజ్ఞునికి క అద్భుతమైన భావ తోచి ది భూమి తన యిరును చుట్టూ మూర్చుని చుట్టూ తిరుగుతున్నదని అతను అన్నాడు కాని అతను దాన్ని రుజువుచేయలేకపోయాడు ఇతర ప డితు కు అతను అవసోగన పాత్రుడయ్యాడు అతని గొప్ప అవిష్కరణ తిరస్కరి ప డి చాలా కా పొలు పూర్తిగా విస్మరి పబడి ది

1 వకే దేవత విగ్రహం (కీ పూ 3వ శతాబ్ది) 2 ఒక
వృద్ధుడు (కీ పూ 1వ శతాబ్ది) 3 దేవతలకి రాక్షసు
కీ మధ్య రిగవ యుద్ధాన్ని తెలియచేసే క ఉద్దేశ్యం
పైత ఇది పెరమమో దొరికి ది రిల్వ లో రాక్షసు పై
జేయన్ వి యు ప్పితి వలది ది

4 క్రీ.పూ 3వ-2వ శతాబ్దాల్లో
గ్రీసులోనూ తూర్పు మధ్యదరా
తీర దేశాల్లోనూ కళలు

అసియా మైనర్ ఈజిప్టు మీద మాసిడోనియన్ ద డయూత్రలు దరిమిలా గ్రీకు వాస్తుశిల్పులు అక్కడ ఒలి పీయన్ దేవుళ్ళకీ దేవా యాలు ధీయేటర్లు భవనాలు నిర్మించవారే భి వారు దివ్యమైన రాజ భవనా నిర్మాణానికి పరకమైన డోరిక్ స్తంభాలు అవ్వడిక మి తమూత్ర అనువుగా కవిని చలెదు కాగా క్రీ.పూ 4వ-3వ శతాబ్దాల్లో కోరి తియన్ స్తంభాలు అనబడేవి విస్తృత వ్యాప్తికి

వచ్చాయి (203వ పేజీలో చిత్ర 4 చూడ డి)

క్రీ.పూ 3వ-2వ శతాబ్దాల్లో గ్రీకు శిల్పులు అనేక ప్రఖ్యాత కళాకారులు సృష్టించారు వాటిలో వి యాధి దేవత నీకె విగ్రహ ఒకటి గాలిలో రెక్క దేవత నీకె విమలైన కదలికతో అమె దుస్తులు రెవరెవలాడటాన్నీ రూపి దించడ లో ఆ శిల్పి సులీకృతుడయ్యాడు

క్రీ.పూ 3వ-1వ శతాబ్దా శిల్పులు మానవ అనుభూతు ను చిత్రి చదానికి మనస్సు ఆకాశాన్ని పడేవ గా చూపి చదానికి ప్రయత్నించారు ఏథెనియన్ దేశభక్తుడైన డెమాస్టెనీస్ విగ్రహ ఆ మహా వక్త విజ రూప ఆ దుర్రో అయిన కృగాపుష్ప క పుష్పడుగా చిత్రి వ ద్దాడు తన మాతృ నగర భవిష్యత్తును గురి చి అయిన లీన ఆ దో కను ఆ విగ్రహ వ్యక్త చేస్తు డి (పేజీ 196 చూడ డి)

గ్రీకు కళ అభివృద్ధి చెందిన కొత్త కే ద్రాల్లో పెరమన్ ఒకటి ఒలి పీయన్ దేవత కీ రాక్షసు కీ మధ్య రిగిన యుద్ధ సుప్రసిద్ధమైన ఉబైర్తు కుడ్డ శిల్పాల్లో చిత్రి వ డిన అక్కడే ఆ ఉబైర్తు కుడ్డ శిల్ప పాదపు సుమారు 130 మీటర్లు విగ్రహాలు 3 మీటర్ల ఎత్తు పున్నాయి ఆ మహా శిల్ప కాగా శిథి మైవప్పటికీ భీషణమైన ఆ దేవ దానవ యుద్ధాన్ని - పరాజయం పుట్టిన దృశ కాయానూ ఓడి పబడ్డ శత్రువు విక ముఖ భ గిను మా - మి లో భావోద్వేగ గా వ్యక్త చేస్తో డి

తూర్పు దేశాల్లో మాసిడోనియన్ ద డయూత్రలు తూర్పు మధ్యదరా తీర ప్రాంత లో అర్ధిక వ్యవస్థ వ స్కూలు అభివృద్ధికి దోహద చేశాయి కానెలే స్థానిక ప్రజ భృన్దీలో మూత్ర మాసిడోనియన్ గ్రీకు విజేతలు దేప్పి పదగ శత్రువులు ఆ ద డయూత్ర ఫలిత గా యేర్పడ్డ రాజ్యాలు అస్థిర గా పు డేవి వాటి మధ్య తరచుగా రిగి యదా మా గా అవి మరి త నీవనద్దాయి ఆ దుకే ఆ రాజ్యాలు శక్తిన తులైన విజేత ను - పశ్చిమ ను చి వార పై దాడిచేసిన రోమన్లను - ప్రతిఘటించలేకపోయాయి

- ౧ 1 మాసిడోనియన్ ద డయూత్ర ఫలిత గా తూర్పు మధ్యదరా తీర ప్రాంతపు అర్ధిక వ్యవస్థలో ఏలాంటి మార్పులు వ భవించాయి? 2 పారాస్పి నగరపు స్థానమే పార్యగ్రథ లోపి చిత్రాలనూ తిరగిసి అలెగ్జా డ్రియా నగరాన్ని వర్ణించ డి గ్రీకు నగరా లో ప్రాచీన తూర్పు రాజ్యా నగరా లో అలెగ్జా డ్రియాకి పుష్ప సామ్య యేమిటి? దాని కొత్త లక్షణాలు యేమిటి? 3 ప్రాచీన తూర్పుకి చె దిన ఏ ప్రసిద్ధ గ్రథ యు గురి చి మీకు తెలుసు? దాన్ని అలెగ్జా డ్రియా గ్రథాయు తో పరికల్పి డి (§ 17 3) ఈ తు నాత్యక పరికి న ద్వారా వ స్కూలి అభివృద్ధిని గురి చి చెయ్యగ నిర్దారణలు యేమిటి? 4 క్రీ.పూ 3వ-2వ శతాబ్దా వాటి గ్రీకు కళకీ క్రీ.పూ 5వ శతాబ్ది వాటి గ్రీకు కళకీ మధ్య పున్న భేద యేమిటి? ఆ రె డి లిలో మీకు యేది యెక్కువ వచ్చుతు డి? ఏ దుకు?

ప్రాచీన గ్రీసు చరిత్రను గురించిన

మీ పరిజ్ఞానాన్ని సరిచూసుకోండి

గ్రీసులో అత్యంత ప్రాచీన కాలం నైత (క్రీ.పూ. 2వ మహాసాధ్వి చివర గ్రీకు తెలుగు తమ నా స్థానాన్ని ఎలా స నివర్తన చేశారు (క్రీ.పూ. 2వ మారుకున్నారు? (క్రీ.పూ. 1వ మహాసాధ్వి మొదట్లో గ్రీకులు క్కడ మహాసాధ్వి చివర గ్రీకులు పెద్ద యెత్తున వివేకపూర్వకంగా మార్చి రిలో చూపిడి ఆ కాలంలో గ్రీకు నాగరికత క చోటును చి మరో చోటుకి షీటి చదవికి గ కారణాలు యేమిటి? ఈ షీటిలో లా వ్యక్తమైంది? తరలివెళ్లారు

అదిమ సమస్య వ్యవస్థను డి బానిస హోమర్ యుగ నాటి గ్రీసులో అదిమ సమస్య వ్యవస్థను బి డి పన యా మాన్య వ్యవస్థకు పరివర్తన గ్రీసులో యేమి మిగిలాయి? బానిస యా మాన్య వ్యవస్థ అవిర్భావాన్ని మూల చే (క్రీ.పూ. 11వ-9వ శతాబ్దాల్లో వ భి కాలు యేమిటి? మీ వాదనను విరూపించే దుకు ఉదాహరణలు యివ్వండి బానిస యా మాన్య వ్యవస్థలోకి గ్రీకు పరివర్తనకి గ ధ్రాన కారణ యేమిటి? ఈ పరివర్తన ఈజిప్టు మెసోపొటమియాలో క లె గ్రీసులో ఎ దుకు ఆ వ్య గా రిగింది?

గ్రీసులో బానిస యాజమాన్య వ్యవస్థ (క్రీ.పూ. 8వ-6వ శతాబ్దాల్లో గ్రీసులో ఏ రాజ్యాలు ఉద్భవిచాయి? సామాన్య అవిర్భావమూ (క్రీ.పూ. మార్చ్ లో వాటి భూ ప్రాంతాన్ని చూపండి అవి ఎ దుకు తలెత్తాయి? 8వ-6వ శతాబ్దాల్లో రిగాయి (క్రీ.పూ. 6వ శతాబ్దిలో ప్రభుత్వానికి (అరిస్టోక్రాసీ) వ్యతిరేక గా రిగిన సోరాలు లో సామాన్యలు (డెమోస్) ఏ ఏ యాలు సాధిచారు?

క్రీ.పూ. 8వ-6వ శతాబ్దాల్లో చాలామంది (క్రీ.పూ. 8వ-6వ శతాబ్దాల్లో గ్రీకుల నలు ఎ దుకు ఏర్పడ్డాయో వివరి (గ్రీకులు తమ దేశాన్ని పదిలి కొత్త అవి ఎక్కడ ఏర్పడ్డాయో మార్చ్ లో చూపిండి వ పరి స్థితికి కనీస ప్రాంతాల్లో స్థిరపడ్డారు మూడు కారణాలు పేర్కొనండి (గ్రీకులకి ఏ దేశాల్లో వ లు నెక్కొ (క్రీ.పూ. 6వ శతాబ్దిలో గ్రీకుల వ పరి స్థితివన ప్రామాన్య యేమిటి?

క్రీ.పూ. 6వ శతాబ్దిలో బానిస యా మాన్య వ్యవస్థ (గ్రీసులో మరి తగా అభివృద్ధి (క్రీ.పూ. 6వ శతాబ్దిలో గ్రీసులో బానిస యా మాన్య వ్యవస్థ ఎలా అభివృద్ధి చెందింది? బానిస యా మాన్య వ్యవస్థ అభివృద్ధికి గ్రీకు వర్షియన్ యుద్ధ ప్రామాన్య యేమిటి? బానిస యా మాన్య వ్యవస్థకి వ్యతిరేక గా బానిసలు ఎలా సోరారు?

క్రీ.పూ. 6వ శతాబ్దిలో బానిస యా మాన్య వ్యవస్థ (గ్రీసులో వర్షియన్ సామాన్యలు అధికార ఎలా వ సాధించుకున్నారు? (ప్రాచీన (గ్రీసులో ప్రజాస్వామ్యాన్ని బానిస యాజమాన్య ప్రజాస్వామ్య అని ఎ దుకు ఆ టారు?

క్రీ.పూ. 5వ శతాబ్ది హెరెనిక్ (గ్రీకు) న స్కృతి విజన యుగ

క్రీ.పూ. 5వ శతాబ్దిలో గ్రీకు కళా వికాసాన్ని సూచించే మూడు వాటా చిత్రాలు ఏ కవయ్య డి విజ్ఞానశాస్త్ర లో గ్రీకులు ప్రవేశపెట్టిన కౌతల కాలం యేమిటి? గ్రీకు న స్కృతి అభివృద్ధి బానిస యా మాన్య తోమా బానిస యా మాన్య ప్రజాస్వామ్య తోమా ఎనిద గా ముడిపడి వుండేది? క్రీ.పూ. 5వ శతాబ్దిలో గ్రీకు న స్కృతికి ఏదెవ్ ఎ దుకు కేంద్ర అయి ది?

క్రీ.పూ. 4వ శతాబ్దిలో గ్రీకు నగర రాజ్యా క్షీణ దశ మొదలై అవతమ స్వతః త్యాన్ని కోల్పోయాయి

క్రీ.పూ. 5వ శతాబ్ది అ త లో - 4వ శతాబ్దిలో గ్రీసు బ సీనవడే దుకు కారణాలు యేమిటి? గ్రీకులు పెర్సియన్లపైన ఎ దుకు విజయ సాధించారు మాండ్వియన్లమీద ఎ దుకు ఓడిపోయారు? మీ వాదాన్ని విరూపి చ డి

మాండ్వియన్ ద డయాత్ర పర్యవసాన గా తూర్పు మధ్యధరా సముద్ర తీర ప్రాత లో క్రీ.పూ. 4వ శతాబ్ది అ త లో గ్రీకు మాండ్వియన్ రా రిక రాజ్యాలు ఏర్పడ్డాయి

పుస్తక లో క్రీ.పూ. 4వ శతాబ్దిలో రెగిన ఏ రె దు యుద్ధాలు వర్ణి న బడ్డాయి? వాటిలో క్లొక్కుదాని ప్రాముఖ్య యేమిటి? క్రీ.పూ. 4వ శతాబ్ది చివర - 3వ శతాబ్ది మొదట ఏర్పడిన మిక్కిలి పెద్ద గ్రీకు మాని డోనియన్ రాజ్య సు మాపులో చూడ డి అవలొ ఎర్పడ్డాయో వర్ణించ డి

గ్రీకు న స్కృతి సుదూర ప్రాచ్యానికి విస్తరి చి ది గ్రీకు న స్కృతి ఈజిప్టు అసియా మైనర్ న స్కృతి సన్ని హితమవడ విజ్ఞానశాస్త్ర యితోధికాభి వృద్ధికి కళ మోతన వికాసానికి దోహ ద చేసి ది

క్రీ.పూ. 3వ-2వ శతాబ్దిల్లో తూర్పు మధ్యధరా తీర ప్రాత లో ఉన్న న స్కృతి కేంద్రాల్లో మీకు తెలిసినవాటిని చూడ డి క్రీ.పూ. 3వ-2వ శతాబ్దిల్లో విజ్ఞాన శాస్త్ర ఎలా అభివృద్ధి చె ది ది? క్రీ.పూ. 3వ-2వ శతాబ్ది వాటి తూర్పు మధ్యధరా సముద్ర తీర ప్రాత వు కళకి క్రీ.పూ. 5వ-4వ శతాబ్ది వాటి గ్రీకు కళకి మధ్య భేద యేమిటి? సామ్యాలు యేమిటి? ఆ రె డి టిలో మీకేది యొక్కున వచ్చుకు ది? ఎ దుకు?

చెప్ప డి అదిమ నమస్కీ వ్యవస్థను చి బానిస యా మాన్య వ్యవస్థకి పరివర్తన ఒక ము ద జా? ము ద బ అయితే ఎందుకో కాకపోతే ఎ దుకో నిరూపి చ డి

క్రీ.పూ. 11వ-2వ శతాబ్దిల్లో గ్రీసు చరిత్ర ముఖ్య దశలు చూపి కను సూచి చ డి

క్రీ.పూ 11వ-2వ శతాబ్దాల్లో గ్రీసు చరిత్ర ముఖ్య దశలు

గ్రీసు చరిత్రలో దశలు (శతాబ్దాలు)	ఆ దశలో గ్రీకు నివాస స్థలం లో వచ్చిన మార్పులు ఏమిటి?	గ్రీకు సామాజిక వ్యవస్థలో వచ్చిన మార్పులు యేమిటి?	గ్రీకు పరిపాలనలో వచ్చిన మార్పులు యేమిటి?
క్రీ.పూ 11వ-9వ శతాబ్దాలు	బాల్కన్ ద్వీపకల్పంలో డోరియన్లు చొరబాటు ద్వీపాల్లోనూ ఎగేయన్ సముద్రపు తూర్పు తీరం లోనూ గ్రీకులు స్థిరపడటం	ఆదిమ సమష్టి వ్యవస్థనుంచి బానిస యా మాన్య వ్యవస్థకి క్రమ పరివర్తన	తెగ మీద నామ తదితర కుటీనాల అధికారపు పెరుగుద

ప్రాచీన గ్రీసు చరిత్రలో ఎవరివి మీరు అత్యంత ప్రముఖ వ్యక్తిగా పరిగణిస్తారు? ఆ దుకు కారణాలు ఏమిటి?

గ్రీసు చరిత్రలో ప్రధాన దశల కాలక్రమ పట్టిక
క్రీ.పూ 13నుంచి 2వ శతాబ్దివరకు

గ్రీసు చరిత్రలో ప్రధాన దశలు	క్రీ.పూ	ప్రధాన ఘటనలు తేదీలు
	13	సుమారు క్రీ.పూ 1200 ట్రాయన్ యుద్ధం
	12	
గణాం విచ్ఛిత్తి వరా ఆవిర్భావ	11	క్రీ.పూ 2వ సహస్రాబ్ది ఆ త గ్రీసుపై దోరియన్ తెగ చొరబాటు
	10	
	9	
	8	క్రీ.పూ 776 లి పిక్ క్రిడం ఆరంభం
బానిస యా మాన్య వ్యవస్థ స్థాపన నగర రాజ్యా ఆవిర్భావ	7	
	6	క్రీ.పూ 594 ఏథెన్స్ లో సొలోన్ న పురణలు
	5	క్రీ.పూ 490 మేరథాన్ యుద్ధం క్రీ.పూ 480 పేర్సెస్ చొరబాటు
	4	క్రీ.పూ 443 పెరిక్లెస్ సా న ఆరంభం
గ్రీకు పర్షియన్ యుద్ధాలు ఏథెన్స్ పెత్తనపు శిథిల స్థితి నగర రాజ్యా పతనం గ్రీకు మాసిడోనియన్ రాజరిక రాజ్యా ఆవతరణ	3	క్రీ.పూ 338 పెర్సోనియా యుద్ధం క్రీ.పూ 334-325 మాసిడోనియన్ సైన్యపు తూర్పు దండయాత్రలు
	2	
	1	క్రీ.పూ 2వ శతాబ్ది మధ్య మాసిడోనియా గ్రీసుపై రోమ్ విజయం
	1	

ప్రాచీన రోమ్

ప్రకరణం పన్నెండు

రోమన్ రిపబ్లిక్ అవతరణ, అది ఇటలీని ఆక్రమించుకోవడం

§45 పురాతన కాలపు రోమ్, రోమ్లో

రిపబ్లిక్ స్థాపన

(మాన్ 8)

(గ్రీకు పశ్చిమాన గ్రీకు వలన ఎక్కడెక్కడ ఏర్పడ్డాయో ఎన్నడు ఏర్పడ్డాయో జ్ఞాపక చేసుకోండి (§33 మాన్ 5)

1 అపెనైన్ ద్వీపకల్ప ప్రకృతి అపెనైన్ ద్వీపకల్ప అనే మరో పెద్ద ద్వీపకల్ప బాల్కన్ ద్వీపకల్పానికి పశ్చిమాన ఉంది

అపెనైన్ పర్వతశ్రేణి ద్వీపకల్ప అంతటా విస్తరించివుంది ఈ పర్వతాలు గ్రీసులోని శిలామయమైన పర్వతాలంత ఎత్తైనవి కావు కాదంటూ నమ్మడానికి మధ్య విస్తారమైన వల్లపు తీరాలు ఉన్నాయి

ఎత్తైన అల్పైన్ పర్వతాలు ద్వీపకల్పాన్ని ఉత్తరపు చలి గాలులనుండి రక్షిస్తాయి కనుక వాతావరణం పెచ్చగా వుంటుంది (గ్రీసులో కలుప వర్షం యొక్కవ తీరం వెంటనే పర్వతా లోయలలోమా భూమి చాలా సారవంతమైనది అపెనైన్ పర్వత దరులలో యెత్తుగా దట్టంగా గడ్డి పెరిగే మంచి వచ్చిక బీళ్లు వున్నాయి తమ దేశ లోని వాసిరకపు వచ్చిక మైదానాలు ఆ వాటవడన ప్రాచీన గ్రీకులు అపెనైన్ ద్వీపకల్ప లోని దట్టమైన మొక్కలను వరుస వదలి చూసి అబ్బురపడ్డారు ఆ ద్వీపకల్పపు దక్షిణ ప్రాంతానికి వాళ్లు లేగ దేశ — ఇటలీ — అని పేరు పెట్టారు దరిమిలా అదే పేరు మొత్త ద్వీపకల్ప ఆ తటోకి విస్తరి పడెయ్యడానికి ది

ఆ ద్వీపకల్పపు పశ్చిమ దక్షిణ తీరాల్లో ఒడకు ల గరు మేసుకొనే దుకు అనువైన అభావాలు ఉన్నాయి

అపెనైన్ ద్వీపకల్పపు దక్షిణ కొన దాదాపు అనుకొని వున్న నీటి ద్వీప లో వాతావరణం ఆ ద్వీపకల్ప లో కలుపరితం పెచ్చగా వుంటుంది అక్కడ వ్యవసాయ కూడా దట్టంగా వుంటుంది

టైబర్ నది అపెనైన్ ద్వీపకల్ప మధ్య వుంది అది పర్వతాల్లో పుట్టి మైదాన లో ప్రవహించి నమ్మద లో కలుస్తుంది మైదాన లో అక్కడక్కడ దిన్నెలు వున్నాయి ప్రాచీన కాల లో మైదాన చిత్తడిగా ఉండేది దిబ్బలు అటు చెట్లతో నిండివుండేవి

2 రోమ్ నగర అవిర్భావం
ప్రెటోరియన్లు

మైదాన లో లాటిన్లు నివసేస్తూ దేవాళ్లు టైబర్ నది ముఖ ద్వారానికి 25 కిలోమీటర్ల దూర లో నది ఎడమ

ప్రాచీన రోమ్ నగరపు విహ గావకోకిత
 దృశ్య (పునరుద్ధరణ) ఈ చిత్రాన్ని
 ర గు మాన్ 81లో పోల్స్ ప్లానులో
 చూపబడిన 214-216 పేజీల్లో
 పర్తి పబడిన ప్రా తా ను యీ
 చిత్ర లో గుర్తించ డి

ఒడ్డుమీది దిబ్బ పైన రోమ్ అనే ఒక చిన్న నానాన వెలిసి ది జన శృతినిట్టి అది క్రీ పూ 8వ శతాబ్దిలో వెం
 కొల్పబడి ది

మొట్టమొదట రోమ్ పౌరులుగా పు డిన వాళ్ల న కీకులు ప్లాటోనియస్సుగా చలామణి అయ్యారు ఆ కుటుం
 బాలో ప్రతిదానికి నమస్త్రి పాల లో పా త భాగాలు పున్నాయి వశువులను నమస్త్రి వచ్చిక బిళ్లలో మేపుకునేవాళ్లు
 ప్లాటోనియస్సు తను యిండ్లలో బావిన క్రమను వినియోగించేవాళ్లు కాని బావినల వంశ్య యొక్కవగా లేదు
 మామూలుగా యజమానులు కూడా పాల లోనూ యింట్లోనూ బావినలతో కలిసి వనిచేసేవాళ్లు యజమానులూ బావినలూ
 సారథర గా కలిసి బో చేసేవాళ్లు బావినలను కుటుంబ లోని సభ్యులుగా యెంచేవాళ్లు

ప్లాటోనియస్సు గృహాలు చాలా పాదగా నిరాడ రంగా పు డేది గృహానికి ఒక్క గది మాత్రమే పు డేది మధ్యలో
 క చిన్న పిళ్ల తొట్టి తొట్టి పైన క్వుకు ఒక చొక్కపు రంధ్రమూ పుంజేది వర్ష వచ్చినప్పుడు క్వుమీద పడిన పిళ్లు
 తొట్టిలోకి ప్రవహి చేసి ర ద్ర ద్వారా వెలుకురు కూడా వచ్చేది

ప్లాటోనియస్సులో ఆ దరిక లే పెద్ద వాళ్లలో పెద్దల వభ యేర్పడేది లాటన్ భాషలో దాన్ని పెనేట్ అనే
 వాళ్ల రోమ్ రాజవేలా పెనేట్ వేలా పాలి న డేది

ఈ వద పాలెర్ అనే లాటిన్ వద మ డి ఉత్పన్నమైంది పాలెర్ ఆ లే త ద్రి నగర తమ త ద్రుం
 చేత నిర్మి పబడి దని ప్లాటోనియస్సు యెంతో గర్వించేవాళ్లు

రోమ్ నుంచి అనువైన చోట నిర్మింపబడి ది వగర చుట్టూ సొరవ తమైన
3 నె కొల్లదిన తొలి శతాబ్దాల్లో పొలాయి పున్నాయి పైబర్ నదీ ముఖద్వార లో సోకర్వన తమైన ఒక రేవు
రోమ్ పెరుగుద స్థైలియన్లు పు ది అక్కడినుంచి రోమ్ గు డా ఇటలీ లోపలకి పోయే ఒక రోడ్డు వుంది
 వర్తకులూ చేతిపనివాళ్ళూ రోమ్ లో స్థిరపడసాగారు రోమనులు వరినర వట్టు
 బాంసు యింపి ఆ ప్రజలలో కొ డరివి రోమ్ లో స్థిరపడ డని బలవ త చేసేవాళ్ళ రోమ్ జననంభ్య త్వరగా పెరు
 గుతూ వచ్చి ది

రోమ్ ఏడు ది న్నంబిద నిర్మింప డి ది చాటిలో మిక్కిలి ఎత్తైన కాపిటోలియా దిబ్బపైన కోట నిర్మింప డి ది
 శత్రువులు దాడిచేసేవన్నడు వరినర జన ఆ కోటలో శరణుపొ డేవాళ్ళ రోమన్లు దిబ్బ మధ్య ఉన్న చిత్తడి నేయి
 ఎ డగట్టి అక్కడ చొకును తయారుచేశారు లాటిన్ లో దాన్ని ఫిరుమ్ (ఫిర) అ టారు ఆ ఫిర ను చి దిన్న
 దిశల్లో రాళ్ళ వరచని వ కరటి కరచ్చా రోడ్లు ఉ డేవి చాటికి రె డు నైపులా వచ్చి యిటుక తో కొయ్యలతో నిర్మింప డి
 పూరిగడ్డితో పె కు లో కన్న దిన యిళ్ళ పు డేవి కమ్మర్లు చెప్పులు కుట్టేవాళ్ళు తదితర చేతిపనివాళ్ళు ఫిర
 లోనూ వీధుల్లోనూ పనిచేస్తూ డేవాళ్ళు

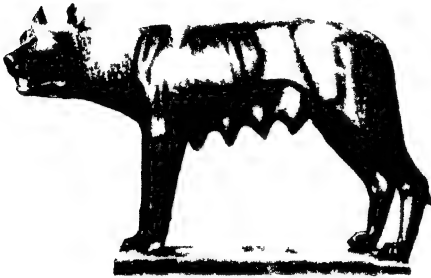
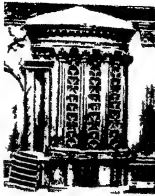
రోమ్ కి కొత్తగా చేరినవాళ్ళనూ వాళ్ళ న లావాన్నీ స్థైలియన్లు అనేవాళ్ళ వాళ్ళలో అత్యధిక భాగ పేదలు కొ త
 మంది ధనవ తులు కూడా పున్నారు స్థైలియన్లు వచ్చులు చెల్లి చేవాళ్ళు సైన్య లో కొలువు చేసేవాళ్ళ వాని నమ్ము
 పొ లో వాళ్ళకు భాగ లేదు నకా లో రుణాలు చెల్లించకపోతే క్రమ గా వాళ్ళను బానిసలుగా చేసేవాళ్ళు

ఒక ప్రాచీన కథ ప్రకార క్రీ పూ 6వ శతాబ్ది ఆ త లో రోమ్ ను చాలా
4 రిపబ్లిక్ స్థాపన క్రూరుడైన రాజా పాలిస్తూ పు డేవాడు క్రీ పూ 509లో రోమన్లు అతన్ని
 డేశ ను డి బహిష్కరించి రాజ్యాధికారాన్ని రద్దు చేశారు

రాజా బహిష్కరణ తర్వాత రోమ్ లో పరిపా న యెన్నిక మీద ఆధారపడి ది ప్రతి న వత్సరమూ ప్రజా సభచేత
 యిద్దరు పాట్రిషియన్లు కాన్సుల్లుగా యెన్నుకోబడేవాళ్ళు కాన్సుళ్ళు కోర్టు తీర్పులు చెప్పేవాళ్ళు యుద్ధ కా లో సైన్య
 లకు నాయకత్వ వహి చేవాళ్ళ వాళ్ళ ఒక ఏడాదిపాటు పదవిలో ఉ డేవాళ్ళు పాట్రిషియన్లను డి న వత్సర కాలానికి
 ప్రజా సభచేతనే ఎన్నుకోబడే యితర ఉద్యోగులు వారికి తోడ్పడేవాళ్ళు ఏడాది ముగిశాక వారిలో అత్యున్నత ఉద్యోగులు
 పెనేట్ నట్లులు లేక పెనేటర్లు అయ్యేవారు

పెనేట్ కు పెద్ద అధికారాలు పు డేవి శా తి కా లో కాన్సుళ్ళ ప్రతి విషయమూ పెనేట్ లో చర్చించన సేపు
 డేది బజానా దాని అయపుతో పు డేవి యుద్ధ ప్రకటించేది శాంతి చేసుకొనేది అదే అది ప్రజా సభ ను మూచేశవరించి
 ఆ తకుము డే చేయబడిన నిర్ణయాలును సభ ము డు పెట్టేది ఆ నిర్ణయాలు సాధారణ గా అమోదింప డేవి

పాట్రిషియన్లు తమ ప్రభుత్వ వ్యవస్థను ప్రజా అశయ - లాటిన్ భాషలో రిపబ్లికా - అనేవాళ్ళ
 దానిను డి రిపబ్లిక్ అనే మాట పుట్టి ది రిపబ్లిక్ అ టే ఒక విగ్గిత కాలానికి యెన్నుకోబడినవాళ్ళచేత పరిపాలింప డే
 రా స్త్ర అయితే రిపబ్లిక్ నె కొన్న తర్వాత కూడా స్థైలియన్లకి హక్కులు లేకపోయాయి వాళ్ళు తమ స్థితిలో మెరుగుద
 కోస డిమా డుచేశారు

1 రోమన్ గుడిసె (మరణ చిహ్నాని చిత్రాభిప్రాయం ఉన్నది) 2 ఫిరమో
విగ్ని పరిమిత ఒక దేవాలయం 3 రోమ్లోని ఒక ప్రాచీన దేవాలయం (పాల్) 4 కపిటోలియన్ మిది అడ
తోడేలు విగ్రహ (క్రీస్తు 6వ శతాబ్ది వాటిది)

రోమ్ పుట్టుకను గురించిన కథ

పురాణ కథ ప్రకారం ఒక లాటిన్ వట్టెజపు రాజు తన మేనకోడలికి పుట్టిన కుమార్తెను - రోమిన్
రెమన్ - అనేవాళ్ళను పైబర్ నదిలో వేయమని ఆజ్ఞాపించాడు వాళ్ళు పెద్ద అయిన తర్వాత తన అధికార
గు జాకుంటారని అతని భయం పైబర్ నది వరదల్లో వుండి లాటిన్ రాజు పిల్లవాళ్ళను ఒక బుట్టలో వుంచి
నదిలో పోయించాడు ఆ బుట్ట చెట్టు కొమ్మకు చిక్కుకొని తేలిన మూడు గాళ్ళు సజీవంగా వున్నారు ఒక
అడవిలో వాళ్ళకు పాలు యిచ్చింది తరువాత వాళ్ళను ఒక గొల్లవాడు తీసుకొనిపోయి తన యిల్లో పోతాడు
ఆ సోదరులు పెరిగి పెద్దవాళ్ళై ఐదు తులూ పోషానీకులైన యోధులూ అయ్యారు వాళ్ళ రాజుకి వ్యతిరే

క గా తిరుగుబాటు లేవదీసి అతన్ని చంపేశారు రోములన్ రెమన్లు ఒక నగరాన్ని స్థాపించా వి నిర్ణయ మకు న్నారు అయితే ఆ నగరాన్ని ఎక్కడ నిర్మించాలి దాన్ని ఎవరు పాలి చా న్న విషయంలో వాళ్ల మధ్య పేచీ వచ్చింది క్లాట్లలో రోములన్ రెమన్లు చ పాడు తరువాత రోములన్ గొల్లవానికి తాము దొరికిన చోట ఒక నగర నిర్మించి దానికి రోమ్ అని పేరు పెట్టాడు

రోమున్లు తమ నగర నిర్మాణ జరిగిన వాటినుండి అవగా క్రీ పూ 753నుండి కాలాన్ని లెక్కి చదవాకి కూడా నిర్ణయించారు అడ తోడేలుకు కాసిటోలియా దిబ్బమీద ఒక విగ్రహ కూడా వ్రతించి నవబడింది ఇప్పుడది ఒక మ్యూజియం లో భద్రం చెయ్యబడివు ది

రోమ్ను గాల్లులు ఆక్రమించుకోవడం

(ఒక రోమున్ చరిత్రకారుడి కథనం)

క్రీ పూ 4వ శతాబ్ది మొదట్లో ఇటలీలో స్థిరపడిన గాల్లలోని సైనిక తెగలు రోమ్న దాడిచేశాయి పాడుగా రుప్ర లా టి పొడవైన జాబ్బు కలిగి పాడవాటి ఖదాయా పెద్ద దాలు మా ధరి చిన గాల్లలను చూస్తేనే జన భయభీతులయ్యేవాళ్ళు గాల్లులు మెరుపు దాడిచేసి రోమున్ సైనికులు మ చెల్లాచెదురుచేశారు రోమును ఆక్రమించిన గాల్లులు దాన్ని కొంగొట్టి తగు తెట్టారు

రోమున్లలో కొ తమ ది కాసిటోలియా దిబ్బమీది దుర్భేద్యమైన కోటలో దాక్కిని గాల్లులు చేసిన క దాడిని తిప్పికొట్టారు అయితే గడ విశ్వబ్ది అలుముకున్న అర్ధరాత్రివేళ గాల్లులు కాసిటోలియా దిబ్బపైకి ఎక్కారు పహారావాళ్ళు గాని కావలి కుక్కలు గాని వాళ్లని గమనించలేదు కాసిటోలియా దిబ్బమీది బాతులు మూతమే త్తీతువు జాడను పసిగట్టి బిగ్గరగా అరిచి రోమున్ సైనికులను నిద్రను చి లేపాయి రోమున్లు వెకా లో తమ బలాన్ని కూడదీసుకొని త్తీతువు ను తరిమేశారు ఈ పుల్తా తమే రోమ్ని బాతులు కాపాడాయి అన్న వాసుడికి మూలాధార

గాల్లులు 300 చిల్లర కిక్ గాముల బ గార చెల్లెస్తే నగరం విడిచిపోతామని మాట యిచ్చారు బ గార తూక వేసేటప్పుడు గాల్ సేనాని బరువైన తన బిడాన్ని త్రాసుకో ఉంచాడు రోమున్లు అందుకు అభ్య తర తెలియజేసినప్పుడు అతను ఓడిపోయినవాళ్ళ గతి యింతే! అని దబాయించాడు

రోమున్లు త్వరలోనే తమ పగలాన్ని పువర్తిర్మించుకొని దాని చుట్టూ గోడ కూడా కట్టారు ఆ గోడ అన షేషిలు యీనాటికీ నునకీ కనిపిస్తాయి

- 1 ఇటలీ ప్రకృతికి గ్రీసు ప్రకృతికి మధ్య తేడా యేమిటి? ప్రాచీన కా లో ఇటలీ ప్రాకృతిక పరిస్థితులు ఏ పుల్తా కు అనుకూ గా వున్నాయి? 2 రోమున్లలో ప్లాటీషియన్లు స్ట్రేబియన్లు అన్న విభే ణ ఎలా నంభించి ది? స్ట్రేబియన్ల స్థితికి ప్లాటీషియన్ల స్థితికి మధ్య తేడా యేమిటి? 3 ఎలా టి రాజ్యాన్ని రివల్వీక ఆ టారు? రివల్వీకే రా రికానికి మధ్య తేడా యేమిటి? ప్రాచీన రాజ్యాల్లో ఎటు తెలిసిన మరొక

రివల్జిక్ యేమిటి? మీ వాదనని విరూపించి ది 4 రోమ్లో రివల్జిక్ ఏ శతాబ్ది లో (యే అర్ధశతాబ్ది లో) ఏ న వత్సర స్థాపి పబడి ది? రోమ్లో రివల్జిక్ స్థాపన ము దు జరిగి దా లేక గ్రీసులో పిలోన్ స్మరణలు ము దు జరిగాయో? వీటి రె డి టికి మధ్య వ్యవధి ఎ త? 5 పిరా మైడాల ఆధార గా రోమ్ నగర తన ఉనికి తొలి శతాబ్దిల్లో ఎలా వుండేదో వర్ణించండి

§46 క్రీపూ 3వ శతాబ్ది మధ్య రోమన్ ప్రభువర్గ రివల్జిక్

(పూర్వ 8)

గ్రీసులో ఎవరు ప్రభువరీ యులుగా ఉ డేవారో జ్ఞాపక చేసుకోండి (§30-31 5)

1 పిట్రియస్తో ఫ్లేబియస్ క్రీపూ 3వ శతాబ్దిలో ఫ్లేబియస్లకు తమ పా త ప్రతినిధులను యొమ్మకొనె పొక్కు తిండించి ఆ ప్రతినిధులను ప్రజా ట్రీబ్యూన్లు అనేవారా, కావునా, నెవేటూ చేసిన యే నిర్ణయమైనా ఫ్లేబియస్లకు న ని ధించినదైతే దాన్ని ట్రీబ్యూన్ నిషేధి చవచ్చు అలా టి న దర్బార్లో ట్రీబ్యూన్ పీటో అనే ఒక్క మాట రాస్తే చాలు లాటిన్ భాషలో పీటో అ టే నేను నిషేధిస్తున్నాను అని అర్థ ఫ్లేబియస్ యొవడైనా యే సమయ లోనైనా తన రక్షణ పా ద దానికి పీలుగా ట్రీబ్యూన్ యి టి తలుపులు రేయి బగళ్ళు తెరచి వుంచబడేవి ట్రీబ్యూన్సు హత్యచేయడ మూరమైన నేర గా యించబడేది

ఫ్లేబియస్సు తమ పరిస్థితిని మెరుగుపరచుకునేందుకు జరిపిన తదుపరి పోలటంలో వాళ్ళకి ప్రజా ట్రీబ్యూన్సు నాయకత్వ నవా చేవారా ట్రీబ్యూన్సు ఫ్లేబియస్లకి సానుకూ పైన చట్టాలు ప్రతిపాదించేవారా పిట్రియస్లవేత యీ చట్టా ము ఆమోది వశేనే దుకుగాను ఫ్లేబియస్సు సైన్య లో పనిచేసే దుకూ వస్తులు చెల్లించేందుకూ నిరా కరించేవారా అవలు రోమ్ వదిలిపెట్టి పోతామని బెదిరి చేవారా మీయుధ ఘర్షణలు సైత జరిగేవి సైన్య ని హీనుడుతు దనీ రోమన్ ఖజానా ఖాళీ అవుతు దనీ జనం తిరగబడతారనీ భయపడి ఫ్లేబియస్లకి వరుసగా పిట్రియస్సు కొన్ని రాయిలీలు యివ్వక గట్టి తర లేని పరిస్థితిలో వడేవారా కావునో వదలనీ తదితర అధికార వదపులనీ పా డే పొక్కును ఫ్లేబియస్సు సాధి చుకున్నాడు నమస్కి పాం లో భాగ పా దారు దుబాబు చెల్లి చలేకపోతే బానిసలుగా మార్చడ నిషేధించబడింది పిట్రియస్లమీద ఫ్లేబియస్సు పోరాట సమయం 200 న వత్సరాలు పాగి పరిపూర్ణ విజయ లో ఆ తమైంది క్రీపూ 3వ శతాబ్ది ప్రారంభ వాటికే ఫ్లేబియస్సు పూర్తి సమావత్తు కలిగిన రోమన్ పౌరులయ్యారు

1

2

1 ఈ పూర్వీకు బస్టులను చూపుకొని ఏ ద్వ ఒక రోమన్ ఆ రోమన్ టోగను (రోమన్ల వ డగ దున్ను) ధరించాడు 2 యుద్ధంలో రోమన్ లీజియన్ (సైన్య) పూర్వ (ఆధునిక చిత్రకారుడు గీసిన చిత్ర)

2 రోమన్ ప్రభువరీ యులు
అధికార లోకి రావడ

సైనియన్ల ఏ య తర్వాత యే రోమన్ పొరుడైనా ఏ ప్రభుత్వ వదలికైనా యొప్పిక కావచ్చునని సెనేటర్ కావచ్చునని పరిగట్ట చంపి ది సివిల్ ఉద్యోగనికీ జీత లేదు ఆ దువ న ప్రాద్దుటిను డి రాత్రి పొద్దు పోయి దాకా పి లోనో కార్థానాలోనో పనిచేసుకునే బీదవాళ్ళ యొప్పిక అయ్యే అవకాశ లేదు

భూములూ బానిసలూ వున్న ప్రిటీషియన్లు సైనియన్లు మాత్రమే కాపుళ్ళగానూ యితర ముఖ్య వదపు కీ యొప్పికయ్యేవాళ్ళ క్రి పూ 3వ శతాబ్దిలో ధనవ తులైన రోమన్లు తమ పి లో పనిచేసేవాళ్ళ కారు వాళ్ళ భూమిని రోజు కూలీలూ లేక యితర దేశాలను డి తెచ్చిన బానిసలూ సాగుచేసేవాళ్ళ

క్రి పూ 3వ శతాబ్ది వాటికి త్వ త వ మన్నమైన ప్రిటీషియన్ సైనియన్ కుటు బా చిన్న బృ ద ఒకటి తేంపాగి ది ఏటా ఆ కుటు బా సభ్యులే ప్రభుత్వ వదపు కీ ఎన్నుకోబడేవాళ్ళ సెనేట్లో కూడా వాళ్ళే వు డేవాళ్ళ

ఈవిధంగా రోమ్‌లో ప్రభువర ఉత్పన్నమైంది ఆ మరాఠీ భూములూ బావిలూ పుడేవాళ్ళు అదే రాష్ట్రవరిపాన చేసింది కాన్పల్లగామా పెనేటర్లగామా యొక్క కావడ యితర రోమన్లకు దాదాపు అవభవమైంది

రోమ్ బావిన యాజమాన్య ప్రభువర పాలిక రివల్విక్‌గా వరిణమించింది

క్రీ.పూ 3వ శతాబ్దిలో రోమ్‌న్ రివల్విక్‌లో ఎరిపాలన

ప్రజా సభ	కాన్పల్ల	పెనేట్
రోమ్ పౌరులు ఒక ఎడారి వ్యవధికి కాన్పల్లను ఎన్నుకొంటుంది పెనేట్ ప్రతిపాదనలను ఆమోదిస్తుంది లేక తిరస్కరిస్తుంది	ప్రభువరానికి చెందినవాళ్ళ సైన్యానికి వాయుత్తన సహపౌరు వ్యాయాది వతులుగా వ్యవహరిస్తారు	మాజీ కాన్పల్ల రాష్ట్ర వ్యవహారాలు విధ్వంసమైంది

* కాన్పల్ల తదితర ఉన్నతాధికారులు

3 క్రీ.పూ 3వ శతాబ్దిలో రోమ్‌న్ సైన్య

రోమ్‌న్ రివల్విక్కుకి పైన సునఘటితమైన ముఖ్యతమైన సైన్య ఉండేది రోమ్‌న్ సైన్యలో ప్రధానంగా సాత భూమి పున్న రైతులు ఉండేవాళ్ళు వాళ్ళ సైనిక కాలపులో చేర్చుకోడేవాళ్ళు

రోమ్‌న్ సైన్య లీజియన్లుగా విభజింపబడింది ఒక లీజియన్‌లో 4500 మంది సైనికులు ఉంటారు. లీజియన్లు చిన్న దళాలుగా విభజింపబడ్డాయి ఆ దళాలు అదవుల్లో కొడల్లో మగ పీఠుల్లో కూడా పోరాడగలవు

తేలిక అయుధాలు ధరించిన సైనికులు యుద్ధ ప్రాతిభిచేవాళ్ళు శత్రు సైన్య మీద బాణాలు వేస్తూ రాళ్ళూ ఈటెలూ వర్షిస్తూ శత్రువులలో గడ్డగోళ కలిగించడానికి వాళ్ళ కాయశక్తుల కృషిచేసేవాళ్ళు గడ్డగోళ కలిగించిన వెంటనే వాళ్ళు వెనక్కి వరుగిత్తి బరువైన అయుధాలు ధరించిన సైనికులు దారి యిచ్చేవాళ్ళు బరువైన అయుధాలు ధరించిన కల్పాము లీజియన్ల దాడి సైన్య శత్రువు మీద ఈటెలు వర్షించిన తర్వాత ఆ సైనికులు విచ్చుకత్తులో పారాత్తుగా ముదుకురికి దాడిచేసేవాళ్ళు వాళ్ళ బాణాలు పొట్టిచి ద్వద్వ యుద్ధలో ఆమోఘమైనవి కల్పలానికి యిరువైపులూ ఆక్కిక సైన్య రక్షణగా పుడేది ఐదు కలివ్వుడు ఆక్కిక సైన్య తిరిగిమిచే శత్రువును వెంటబడి తరిమేది

రోమ్‌న్ సైన్యలో కరినమైన క్రమశిక్షణ అమల్లో పుడేది తమ అయుధాలను పోగొట్టుకున్నవాళ్ళు లేక కాలపు సమయలో విద్రవహింపనవాళ్ళు మరణ శిక్షకి గురయ్యేవాళ్ళు సైన్యాధినకు అజ్ఞలు విధిగా పాటించబడేవి

4 రోమ్ ఇటలీని యింనడ

రోమన్లకి యిరుగుపొరుగు రాజ్యా భూము మీద కళ్ల వడ్డాయి దానితో రోమన్లు ఆ రాజ్యా మీద తరుచు యుద్ధాలు సాగించారు అపెన్సైన్ ద్వీపకర్పణ తమ 12 భిన్న జాతు వాళ్ల వివరము దేవారు వాళ్ల తమతో తాము పోరాడుకొ టూ వు దేవార్లు రోమ్ 200 యేళ్లకి పైగా యుద్ధాలు సాగి చి ది రోమన్ లీజియన్ సైనికులు ఆయుధాల్లో సైనిక షిక్షణతో క్రమశిక్షణతో తమ శత్రువు క టె ఉన్నతులు ఇరుగుపొరుగు తెగ అన సుటిత సైనిక బృ దాలు రోమన్ల దాడు ను తట్టుకోలేకపోయేవి రోమన్లు ఇటలీలో ఒక తెగ తర్వాత మరొక తెగవి లోబరచుకున్నారు ఒడిపోయిన తెగ సాగుభూముల్లోనూ వచ్చిక బిళ్లలోనూ మూడి ట రె డు వ తు ను రోమన్లు వశ చేసుకున్నారు ఆ భూమిలో అధిక భాగాన్ని ప్రభువులే ఆక్రమించుకున్నారు సెనేట్ భూమి తక్కువగా వున్న రైతు తో ఆ ప్రా తాలో వలసలను ఏర్పాటుచేసి ది ఆ వ నలు ఆక్రమిత ప్రా తాల్లో రోమన్ అధికారానికి దురా లుగా ఉపయోగపడేవి ఆక్రమిత తెగలు రోమ్కి వ్యతిరేక గా ఐక్య కాకు డా చూసే దుకు వాటి మధ్య సెనేట్ పాఠపాఠాలు కల్పించేది సెనేట్ ఆ దుకు విభజి చి పాలించు అన్న మూలాన్ని అనుసరించేది

క్రీస్తు 3వ శతాబ్ది మొదటి అర్ధభాగ లో రోమన్లు ఇటలీ దక్షిణ ప్రా త లోని గ్రీకు నగరాలనూ ఇటలీని ఆక్రమించుకున్నారు రోమ్ ఆక్రమించుకున్న ప్రా తాలు సిసిలీదాకా విస్తరి చాయి కానైలే అక్కడ మరొక శక్తివంతమైన విజేత - కార్తేజ్ - రోమ్కి ఎదురై ది

ఎర్రిక్ విజయం

(ఎల్లటార్క్ గంధంనుంచి)

సిర్రన్ పై జరిగిన యుద్ధ లో రోమ్ విజయానికి మూ కారణ యేమిటి?

రోముకి ఇటలీ దక్షిణాన వున్న గ్రీకు నగరానికి మధ్య యుద్ధ జరిగేటప్పుడు బాల్కన్ ద్వీపకర్పణ లో ఒక చిన్న రాజ్యపు రాజైన సిర్రన్ గ్రీకు కి సహాయ గా వెళ్లాడు అతనికి 22 000 మ ది వదలి సైనికులు 3 000 మ ది ఆశ్రితులు ఉన్నారు 20 ఏనుగులు ఉన్నాయి

యుద్ధ క్రమంలో ఆ ఏనుగులు రోమన్ సైనికు మీద పడి వాళ్లని తమ కాళ్ల కి ద వుట్టేది ఏనుగు మీద వున్న సైనికులు శత్రు సైనికు మీద అమ్ము ఈటె వర్ష కురిసి చేవారు సిర్రన్ సేనలు కొన్ని విజ యాలు సాధించాయి కానైలే వాటికి పెద్ద వష్టాలు కలిగాయి ఆ వష్టా ను చూసిన సిర్రన్ విముఠాయి యిలా అన్నాడు ఇలా టి వి య యి కొక్కటి వస్తే నా సైన్య తుడిచిపెట్టుకుపోయినట్లే! అనామి ను చి టిమితో సమానమైన గెలుపుకి సిర్రిక్ వి య అప్పు వామడి వచ్చి ది

రోమన్లు కొత్త సైనికు ను కొలువులోకి చేర్చుకోవడ ద్వారా వ్యూహాన్ని భర్తీచేసు కోవడమే కాకు డా దాన్ని లా పెంచుకున్నారు కూడా ఆ దుకే రోమ్ని ఒక త సరికితే దాని స్థానంలో రె డు త లు మొలిచే పౌద్రాతో (మహా వర్ష లో) పోల్చుటూ దేవార్లు

తుది విప్లవకావ్యక పోరాట లో రోమన్లు మేకులు దిగకొట్టిన బిల్లు చెక్క ను ఎదుగు కాళ్ళ కి ద నే కొరక చు తోనూ బాణా తోనూ బెదరగొట్టి వెనక్కి తరిమారు రుగు కి చుకున్న ఎదుగులు తమ కాళ్ళ కి ద తమ పైనికు నే ముట్టుకూసోయాయి ప్రియన్ పైవ్య విరూపాక్షి వదిడి ది కొన్ని గ్రీకు వగరాలు ప్రతిఘటి చకు దానే రోమన్లకి లో గిరిగా మరికొన్న ముట్టడి ఫలిత గా అక్షమి చుకోబడ్డాయి

1 క్రీ పూ 1వ శతాబ్దికి క్రీ పూ 3వ శతాబ్దికి మధ్య రోమన్ రిపబ్లిక్ పరిపా నలో ఏమి మార్పులు వ భవి చాయి? 2 క్రీ పూ 3వ శతాబ్ది నాటి రోమన్ పరిపా నకి క్రీ పూ 1వ శతాబ్ది నాటి ఏథెన్స్ పరిపా నకి మధ్య సామ్యాలు యేమిటి? భేదాలు యేమిటి? ప్రభువర రిపబ్లిక్ అ టే యేమిటో వివరి చండి 3 క్రీ పూ 1వ శతాబ్దిలోనూ క్రీ పూ 3వ శతాబ్ది మధ్యలోనూ రోమన్ రాజ్యపు పరిపాచ్ఛు సు మాన్లో చూపించండి రోమన్ ద డయాత్రలు వి యువ తమవడానికి గ కారణాలు యేమిటి? 4 ఇటలీలో తాము జయించిన తెగ ప్రజ పైన రోమన్లు తమ అధికారాన్ని ఎలా నిలుపుకున్నారు?

1

2

1 యుద్ధ ఏనుగు (ప్రాచీన ఉబ్బెత్తు చిత్ర) ఏనుగుమీద పైనికులు కూర్చునేందుకు ఆ బారీ పు ది మానవీవాడు ఏనుగు మెడమీద కూర్చు టాడు 2 ఎర్రన్ రాణ (ప్రాచీన బస్సు శిల్ప)

ప్రకరణం పదమూడు

రోమ్న్ రిపబ్లిక్ మధ్యధరా ప్రాంతంలో
అత్యంత శక్తివంతమైన బానిస యాజమాన్య
సామ్రాజ్యం కావడం

§47 పశ్చిమ మధ్యధరా ప్రాంతంలో

ఆధిపత్యం కోసం రోమ్ కీ, కార్తేజ్ కీ

మధ్య జరిగిన పోరాటం

(మాక్ 9 పేజీ 224లోని మాక్)

(గ్రీకు నగరాలకు తోడు మధ్యధరా సముద్ర తీర లో విస్తృత గా వ్యాపార చేసిన యితర నగరాలను జ్ఞాపక
చేసుకోండి (§16 3)

1 కార్తేజ్ నగరమూ

దాని భూభాగాలు

కార్తేజ్ నగర ఫినిషియన్లచేత ఆఫ్రికా ఉత్తర తీర లో సముద్ర లోకీ చాలా
దూర చోరుమకుని వచ్చిన శిలామయమైన అగ్రగ మీద నిర్మింపబడింది

కార్తేజ్ చురుకుగా సముద్ర వ్యాపార పాగి చేది లోతుగా పొకర్చు గా వున్న దాని రేవులో నదా ఒడల ఎగుమతులూ
దిగుమతులూ దుగుతుూ దేవి డ్యు నె డి నరుకులు విడిచిన పెద్ద గొడొన్ను వు దేవి నాక కు తెచ్చుచేయడానికి
జరుగైన ప్రిలూ దేళ్ళు మొదలైనవి ఒడ తెత్తడానికి బానిసలు వినియోగి పబడేవాళ్ళ

కార్తేజ్ నగర శివార్లలోని సారవ తమైన భూములు ధనిక బానిస య మామ కు చె దివు దేవి చిన్న చిన్న బృ
దాలుగా కలిసి గొలుసులతో బ ధి పబడిన బానిసలు పొలాలలోనూ బ్రాక్ష తోట లోనూ మనిచేసేవాళ్ళు

కార్తేజ్ కి బ మైన నాకా దశమూ పెద్ద సైన్యమూ ఉ దేవి అవి అత్యధిక భాగ కిరాయి సైనికు తో కూడి
వు దేవి బురుజులు గ మైన రాతిగోడలు నగరాన్ని రక్షి చేసి మధ్యధరా తీర లోనూ దివు లోనూ విస్తారమైన
భూభాగాలు ఆక్రమించుకొన్న కార్తేజియన్లు పశ్చిమ మధ్యధరా తీరపు తటస్థి తమ పాత్రన లోకీ తెచ్చుకునే దుకు ప్రయ
త్ని చారు

2 యుద్ధ ప్రారంభ

యుద్ధ లో రోమ్ గెలిచింది

అది 20 యే డ్లకు పైగా పాగి ది

సిసిలీని ఆక్రమించుకొన్న రోమ్ కార్తేజ్ కా షక్రీ పూ 264లో చాలి
మధ్య యుద్ధానికి దారితీసింది కార్తేజియన్లను లాటిన్ లో ప్యూనీలు అనేవాళ్ళు
ఆ దుకవి ఆ యుద్ధానికి ప్యూనిక్ యుద్ధమని పేరు వచ్చింది మొదటి ప్యూనిక్
యుద్ధ లో రోమ్ గెలిచింది అది 20 యే డ్లకు పైగా పాగి ది సిసిలీ సార్వీయూ కార్నికాలను రోమ్ పట్టుకుంది

ప్రాచీన కాల్ శార్వేజ్ నగర యా
గ్రామీణ పురి

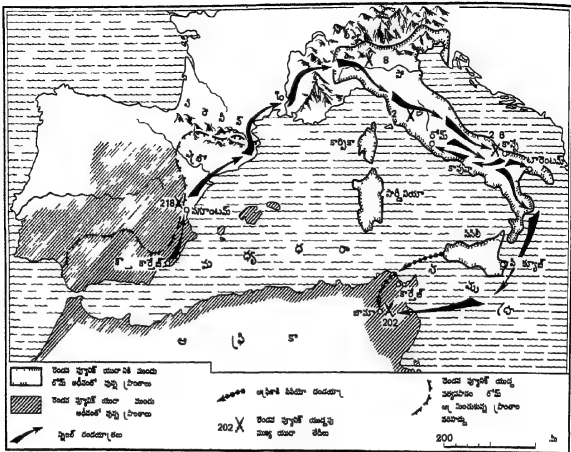
కానీ శార్వేజ్ శక్తి చిహ్నాన్ని కాలేదు ఉభయబా పశ్చిమ మధ్యరదా నమరద తీర పై పెత్తన కో మరొక
యద్దానికి నవ్వాహాలు ప్రారంభించారు

శార్వేజ్ యన్య స్పెయిన్లో విస్తారమైన ప్రాంతాన్ని పశ్చిమమధ్యనూ అక్కడ వాళ్ల సైన్యానికి హాబ్సిల్
అనే యువ సేనాధిపతి నాయకత్వ వహించాడు సేనాధిపతిగా హాబ్సిల్ శక్తిపామర్యము అసాధారణ రైల్వేపాసా మా
అతని శత్రువులు పైత గుర్తించారు

క్రీ.పూ 218లో రోమన్లు శార్వేజ్ మీద యుద్ధ ప్రకటించారు స్పెయిన్లో
3 ఇటలీ సైన్యానికి ద డయాత్ర శార్వేజ్ ఆక్రమణకు రోమ్తో మరొక యుద్ధానికి దారితీశాయి రెండవ పూర్వ
యుద్ధ ప్రారంభమైంది రోమన్లు ఊహించని విధంగా హాబ్సిల్ తన సైన్యా
ను ఆల్ప్స్ పర్వతా మంచుదారు గుండా ఇటలీలోకి నడిపాడు ఆల్ప్స్ ను దాటడంలో సైన్య వగైదా ది బరికివనాల్
ఉత్తర ఇటలీలోని సారవంతమైన ప్రాంతాన్ని పైదావంతోకి దిగారు అక్కడ గార్లు హాబ్సిల్తో కలిశారు కలిసిపోయిన
హాబ్సిల్ సైన్యానికి కొత్త బలం చేకూరింది

అధిక రక్తపాత తో కూడిన కాన్ఫ్లిక్టు భీదమైన యుద్ధాలు జరిగాయి చివరకు శార్వేజ్ యన్యకు పూర్తి విజయం
భరించింది రోమన్లు చిత్తుగా ఓడిపోయారు

హాబ్సిల్ తన సైన్యాలను ఉత్తరం నుంచి దక్షిణ కొనదా ఇటలీ ఆ తర్వాత నడిపిస్తూ రోమన్లు ఆక్రమణ ముకున్న
ప్రాంతాన్ని తన పక్షానికి తిప్పకునే దుకు ప్రయత్నించారు

రెండవ పూర్వో యుద్ధం

రోమన్ సైన్యసూ కారేజ్ సైన్యసూ మల్లి క్రిస్టా 216లో కాన్స్టే
 4 కాన్స్టే యుద్ధం
 అనే గ్రామ వద్ద ముఖాముఖీగా విలించాయి రోమన్లకు 80 000 మంది
 వదలి సైనికులూ 6 000 మంది ఆర్మీక సైనికులూ వున్నారు కారేజ్కి

40 000 వదలి సైన్యం 10 000 ఆర్మీక సైన్యం వుంది

వదలి సైన్య రో శీఘ్రమైన దాడినీ శీఘ్రమైన వలసినేయూ వి రోమన్ కాన్స్టే ఉద్దేశ వదలి సైన్యం
 బ్రహ్మాండమైన చోక గా వి టెట్టబడింది ఇరువైపులా రక్షణగా ఆర్మీక సైన్య విలబడింది (మాన్ 9 మూడ డి)

రోమన్ దాడిని తన సైన్య ఎక్కువ కా తట్టుకోని బలలేదని హామీబిల్కి తెలుసు కాని రోమన్ సైన్య
 తన రెండు వక్ర సూ వెనుకవైపునా కూడా రక్షించుకోవ నీవస్తే అది త్వరగా తన పూర్వోయి మార్పుకోలేదని కూడా
 హామీబిల్కి తెలుసు అతనిక సెనానీక వఖా అలోచించాడు శీఘ్ర సైన్యాన్ని చుట్టుముట్టడానికి నిర్ణయించాడు కారేజ్
 సైన్య నె వంక రూప రో విలబడింది సైన్యపు మధ్య భాగ శీఘ్ర సైన్యానికి ఎదురుబాటుగా విలిచి ది కాన్

రోమా గుర్రపు బల రోమా అత్యుత్తమ దళాలు అనైపునా ఈనైపునా పుంచబడ్డాయి

రోమన్ వదలి సైన్య ముందుకు పురోగమించి ది అది కారేజ్ దిగువ బారులలోకి రోతుగా చొరుచుకు వెళ్లి ది

దాని పక్కలు అరక్షిత గా వున్నాయి వెంటనే కార్తేజ్ దాడి దళాలు దాడిచేశాయి కార్తేజ్ అధిక సైన్య రోమ్ అధిక సైన్యాన్ని చెదరగొట్టి రోమ్ వదలి సైన్య మీద మొఘలు ది దాడిచేసి ది రోమ్ సైనిక శ్రేణులు చిన్నాల్సివు మయాయి క్రమబద్ధమైన సైన్య క్రమ దప్పి త్తతునందు రో చిక్కిన గ దగ్గరకు మూక అయి ది కార్తేజియన్లు వాళ్ళని ఊహకోత కొయ్యవార భించారు కార్తేజియన్లు చేతిలో చచ్చినవాళ్ళు, శైలిగా చిక్కినవాళ్ళు 70 వే మ ది

కాన్నే వద్ద కార్తేజ్ విజయ తర్వాత అనేక ఇటాలియన్ పట్టణాలు వాళ్ళ 5 రోమన్లను నిశ్చిత్తు మ చేసిన మూసికి తిరిగాయి రోమన్ల పరిస్థితి చాలా కష్ట గా తయారై ది కాని యుద్ధ రోమ్ పెనేల్ హాన్స్ ల్ కా తి ప్రతిపదము విదే దుకు సైత విరాళి చి ది

ఈలోగా కార్తేజ్ సైన్య రోమ్ నగర ద్వారా ను సమీపి చి ది ఎత్తైన గట్టి గోడలచే చుట్టబడిన రోమ్ నగరాన్ని ముట్టడించడానికి తగిన బ హాన్సిబల్ సైన్యానికి లేదు అతను తిరిగి డక్షిణ ఇటలీలోకి ఉపన పారి చుకున్నాడు దేహ దాహ్య గ వాళ్ళ వ దరిపి సమీకరించగా రోమ్ కి దాదాపు 2 50 000 సైన్య పట్టి తయారైంది రోమను పెద్ద యుద్ధా కు దిగలేదు చిచ్చిచ్చి త్తతు దళా మీద దాడిచేశారు కార్తేజ్ మళ్ళ వహించిన నగరాంను ముట్టడించారు ఇలా టి సేదాల హాన్సిబల్ కు చాలా హానికర గా పరిణమించి ది అతనికి కార్తేజ్ నుండి అదనపు బలాలేమీ రాలేదు రోమన్ సైన్యాలు పెరుగుతూ డగా కార్తేజియన్ సైన్యాలు తరిగాయి

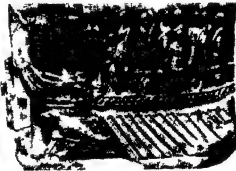
కాన్నే యుద్ధ తర్వాత వ ద్రే డే డ్లకు రోమన్లు చాలా బ వంతులై ఆఫ్రికాలో 6 యుద్ధ సమాప్తి ప్రవేశించడానికి నిర్ణయించుకున్నారు ఆ సైన్యానికి అనుభవకారి డైర్యకారి అయిన సిసియో వాయుకత్త మంచాడు హాన్సిబల్ తన సైన్యాన్ని ఇటలీను ది ఉపన పారి చుకొని కార్తేజ్ నగర రక్షణ కోస పరిగెత్తవ సివచ్చి ది

1

2

3

1 హాన్సిబల్ 2 సిసియో (ప్రాచీన బస్టులు) 3 రోమ్ యుద్ధ ఓడ (ఉబ్బెత్తు చిత్ర) ఓడ అగ్రభాగాన ఓడను చి దిగే దుకూ ఓడమీదకి ఎక్కి దుకూ అనువైన ఒక స్టాల్ ఫెర్మ్ వు ది దాని చివర బరు వైన వాడియైన ముక్కు అనుర్బబడివుంటు ది అలాంటి వంశెపని కాకి అనేవాళ్ళు రోమన్లు త్తతు ఓడ ని సమీపి చినప్పుడు వాళ్ళ కాకి తో కూడిన తాత్కాలిక వ శెపని త్తతువుల ఓడపైకి విసిరేవాళ్ళ అది ఎదుటి ఓడకి తగులుకునేది ఈ ఉబ్బెత్తు చిత్ర రో త్తతు వామీదకి దిగి బాహాబా యుద్ధ సాగించేందుకు సిద్ధ గా వున్న రోమన్ సైనికులను చూడవచ్చు

జామా దగ్గర క్రిస్టా 2028 విజ్ఞాపనకు ముందే యుద్ధ జరిగి ది ఈసారి రోమన్ ఆర్మీ సైన్య కారైజ్ ఆర్మీక సైన్య క బె ఐ గా వు ది ఉభయ వదలి సైన్యాలూ ఒకదానితో కలి పోరాడుతు ఉగా కారైజ్ సైన్య వెనుక భాగన రోమన్ ఆర్మీక సైన్య దాడిచేసి ది హాన్నిబల్ సైన్య వే ముట్టమయి ది

క్రిస్టా 2018 ర దన పూర్వక యుద్ధ ముగిసి ది కారైజ్ తన వాకా దళాన్ని రోమక అప్పగి చి పెద్ద ముక్త లో ధన చెల్లి చి దాదాపు తన భూభాగా ప్రిటిని వదులుకోవసినప్పి ది

హాన్ని ల్ కారైజ్ వీ వదిలిపెట్టి ఆసియా మైనర్ లో శరణాగతి పా దన నీవచ్చి ది పెనేట్ హాన్నిబల్ వీ తనకి అప్పగి చా నీ దిమాండుచేసి ది తన యి టిని చుట్టుముట్టిన సైనికు చేతుల్లో వదలు దా వు దేందుకుగాను హాన్ని ల్ విష మి గి చప్పిసాయాడు

కారైజ్ మీద రోమ్ వీ యంతో విజ్ఞాపనకు ముందే పాత్ర మో చి ది ఇటాలియన్ రైతులు సైనికుల్లో ఆత్మరీతి భాగ రైతులే వాళ్ళ శత్రువు తో ధైర్య గా పోరాడారు

ఒక ప్రాచీన రోమన్ చరిత్రకారుని దృష్టిలో హాన్నిబల్

హాన్నిబల్ అసాధారణ ధైర్యన తుడు ప్రమాదానికి వెరవక ము దుకు దూకేవాడు కాని ప్రమాద యెదు రైనప్పుడు యె తో ఆ ప్రమత్తుడు అలసట ఎరుగనివాడు గు డె దిటవు ఎన్నడూ కోల్పోనివాడు అమితమైన వేదనీ అమిత చలనీ అతను వమానమైన ఓర్పుతో భరి చేవాడు అతను తన మిలిటరీ కోటు చుట్టుకొని కావలా సైనికు సుదృఢ ప్రిదించేవాడు దాడి చేసేటప్పుడు మొదటివాడుగానూ యుద్ధ ఆయిపోయిన తర్వాత యుద్ధ ర గ వదలిపెట్టేటప్పుడు చివరివాడుగానూ వు డేవాడు ఇతర సేనా నాయకులు రెవ్వరూ తను సైనికులతో ఆ త విశ్వాసమూ ఆ త ధైర్యమూ కలిగింపలేదు

1 రె దు పూర్వక యుద్ధానికి కారణాలు యేమిటి? ర దన పూర్వక యుద్ధానికి పాకుగా ఉనయోగవడి ది యేమిటి? 2 కారైజ్ మీద రోమ్ విజయానికి కారణాలు ఏమిటి? 3 మాన్ లో ర దన పూర్వక యుద్ధ పోరాటాలు జరిగిన స్థలా ను ఆ యుద్ధ వర్తనపాన గా రోమ్ ఆక్రమి చుకున్న భూపా తాంయూ మానీ చ ది 4 రె దన పూర్వక యుద్ధ ఎన్నేళ్ళ క్రిత ప్రార భమై ఎన్నేళ్ళ క్రిత ముగిసి ది? ర దన పూర్వక యుద్ధ ఆసియా సై మానీడోనియన్ రాజు అలెగ్జాండర్ ద డయూత్ర త-ఈ రె ది టిలో ఏది ముందు ప్రార భమై ది? ఎన్నేళ్ళ ము దు రిగి ది? 5 సేనా నాయకుడుగా హాన్నిబల్ కి అసాధారణ సామర్థ్యాలు ఉన్నాయన్న విషయాన్ని తెలియజేసే ఆ కాలు యేమిటి?

§48 క్రీ పూ 2వ శతాబ్దిలో

రోమన్ దండయాత్రలు

(మార్క్ 9)

మాసిడోనియన్ రాజు అలెగ్జాండర్ రాతిర్య విప్లవ వరితగా ఏయే రాజ్యాలు ఏర్పడతాయో జ్ఞానక చేసుకోండి (§43 5 మార్క్ 7)

రోమ్ తనకి అత్యంత ప్రమాదకారి అయిన ప్రభుత్విని రెడవ పూర్విక్ యుద్ధ లో ఓడిచిది ఆ విజయ రోమ్ మధ్యధరా తీర ప్రాంత లో కారైద దయాత్ర కి పూనుకునే దుకు మారాన్ని మగమంచేసిది

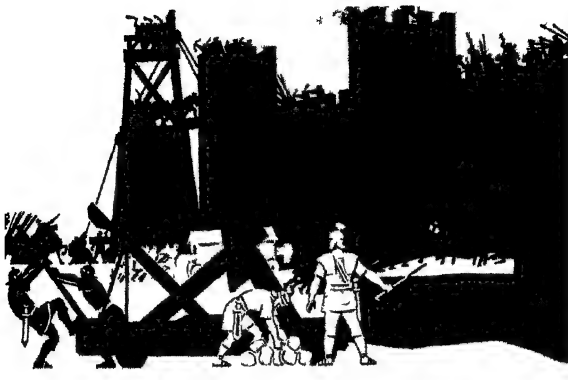
రెడవ పూర్విక్ యుద్ధ తర్వాత నౌకాదళమూ సైన్యమూ కోల్పోయిన కారైజ్ రోమ్ కి యిక యె తమోతమూ ప్రమాదకారిగా లేదు కాని కారైజ్ సముద్ర మీద భారీ యెత్తున వాటిజ్ఞ సాగిస్తూ మర నవన్న కాసిగిది రోమన్ ప్రభువులూ వర్తకులూ ద్వేషప్రాతమైన ఆ నగరాన్ని ధ్వంసంచేసి దాని నీరివ వదలు దోచుకోవాలని అనుకున్నాడు కారైజ్ కి బద్ధ శత్రువైన బాగా వలుకుడి కలిగి ఒక రోమన్ పెనేలో తన ప్రతి ప్రవ గాన్ని కారైజ్ ని వాణ నెయ్యాలి! అన్న మాట లో ముగిచేచాడు

క్రీ పూ 2వ శతాబ్ది మధ్యలో రోమన్ సైన్య మల్గి ఆసియాకి వెళ్లి కారైజ్ ని ముట్టడిచిది దానితో మాడవ పూర్విక్ యుద్ధ మొదలైది రోమన్ సైన్య కటె తమ లాలు యె తో దుర్బలమైనవి అయినప్పటికీ కారైజ్ ప్రజలు తమ నగరాన్ని రక్షిచుకోవనికి నిశ్చయించుకున్నారు

రోమన్ ముట్టడి మూడేడ్లు సాగిది కారైజ్ వాసులు నగర లో ఆయుధాలు తయారుచేసుకున్నారు కోట గోడలు మరమ్మతు చేసుకున్నారు ఆయుధాలు డలు విసిరివేసేయ త్రాకోవం స్త్రీలు తమ పాడుగాటి వెళ్లుతులు కత్తిరించి మోతులుగా పేచారు

ముట్టడికి తొనైనవాళ్ళు ఆకలితోనూ రోగా తోనూ బాగా బలహీనుడిన తర్వాతనే రోమన్లు కారైజ్ లో ప్రవేశించ గలిగారు వాళ్ళు నగరానికి అగి పెట్టారు దట్టగా సాగ పున్నప్పటికీ యిండ్ల కప్పులమీదా పీఠుల్లోనూ పోలాల సాగిది దాదాపు ఒక వార పాడవుతా యుద్ధ జరిగిది రౌతిపూట కూడా కుప్పలు చెరిగే మట వెలుతురులో యుద్ధ కొనసాగిది (పేజీ 229లోని చిత్ర చూడండి) కారైజ్ నగరాన్ని భూమిమీదనుడి తుడిచివెయ్యాలి రోమన్ పెనేలు నిర్ణయించిది విజేతలు యుద్ధ తర్వాత యికా విరివిన భవన మధ్వ నచోరు 50 000 మంది కారైజ్ పౌరులను బానిసలుగా అమ్మారు

వశ్చిమ మధ్యధరా సముద్ర తీర లోని తమ అధిపత్య తో తృప్తిలేక రోమన్లు 2 సిరియస్ రాజ్య వివాద బాల్కన్ ద్వీపకల్ప మీదా అసియా మైనరుమీదా దయాత్ర చేశారు తమ తూర్పు పురోగమన లో రోమన్లు తూర్పు మధ్యధరా ప్రాంత లో అప్పటికట పెద్ద రాజ్యమైన సిరియాను చేరారు సిరియా రాజుకు పెద్ద సైన్య ఏనుగులు కొడవట్టి అమర్చిన రథాలు ఒకటె ఐగి పున్నాయి అతని సైన్య విదేశ భూభాగాలలో ననుకూర్చబడిది ఆ సైన్యంలో పున్నది వివిధ

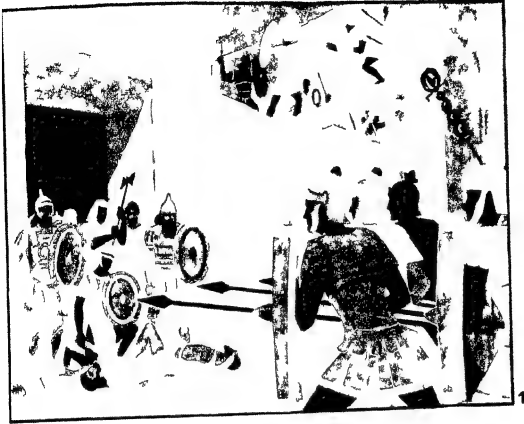

శ్రీతువు కోటమీద రోమన్లు ముట్టడి (అధునిక చిత్రకావ్యం గివిన చిత్ర) ము దు రాలిం ద ను విసిరేసే యు క్ర వుంది కా నె దూర లో గోడవి లేది చే దు గ కొయ్యతో చేసిన దాడి ఊర వుంది దాని చక్క చుట్టూ యినున వట్టాలు పువ్వులు రలాన్ని కోటగోడ దగ్గరకి తీసుకురాగానే సైనికులు క చెక్క వంతెనని గోడమీదకి విసిరి దాని మీదుగా బి బిలా కోటలోకి ప్రవేశ చేవాళ్ళ సైనికులు విచ్చిన ను ఉపయోగి చి కూడా కోటగోడ పైకి ఎక్కు తున్నారు

భాషలు మాట్లాడుతూ క్రమశిక్షణ లేని వివిధ ఆక్రమిక జాతులకు చెందిన వట్టి మూక వాళ్ళ అసీయా మైనరులో రోమన్లతో పోరాడి త్వరలోనే పూర్తిగా ఓడి వణిద్దారు రాజ పూర్తిగా రోమీషుడ అధారపడే స్థితికి వచ్చాడు త్వరలోనే అతని రాజ్య అనేక చిన్న రాజ్యాలుగా ముక్కలై డి

3 మాసిడోనియా (గ్రీసును రోమన్లు ఆక్రమించుకోవడం) బా గ్మన్ ద్వీపకల్ప లో రోమన్లు విభజించి పాలించు అన్న తమ మూత్రాన్ని వేర్బుగా వినియోగించారు మాసిడోనియన్లకు వ్యతిరేక గా తాము జరిపిన పోరాట లో రోమన్లు గ్రీకుల స్వత్రాన్ని మన్నిస్తామని వాగ్దాన చెయ్యడం ద్వారా వాళ్ళని తమ వశానికి తిప్పకున్నారు రోమన్ లిజియన్లకూ మాసిడోనియన్

ఫలా క్కుకూ విశ్వయాత్రకమైన యుద్ధం జరిగింది దాట్ల ధరించి ఈటెలు ము దుకు చాపి స్పార్టన్ పైనికు ఫలా క్కు ముందుకు చొరుచుకు వస్తూ టి దుభేద్యమైన భయావహమైన ఒక గోడ విరుచుకు పడుతున్నట్లు కనిపించేది తిప్పి కొట్టి తిరుగు దాడి చేసి ఫలా క్కు రోమన్ లిజియన్లను వెనక్కి నెట్టి డి కాచి దాడి జరిగేటప్పుడు సైనికుల క్రమ విచ్ఛిన్నమై డి వె బనే వాళ్ళ బాధల మధ్యకు వేగ గా కదిలే రోమను సైనిక దళాలు దూరాయి తమ పొడుగాటి యీటె

1 కారేట్ యుద్ధ (అధునిక చిత్ర
కారుడు గీసిన చిత్ర) కారేట్ సైనికులు
ఒక భవన లోకి శత్రు సైనికులు వ్రచే
శింపకు దా పోరాడుతున్నారు వెనక రోమన్లు
ఒక సైక్లప్సమీదనుంచి మరో సైక్లప్స
మీదకి ఒక దూ మీదుగా పరుగెత్తుతు
న్నారు అగ్ని జ్వాల వమీపిస్తున్న
చ్చటికి భవన రక్షకులు పోరాట కొనసాగి
స్తున్నారు 2 కోరి త్ శిథిలాలు (పాటో)
కోరి త్వి రోమన్లు భవన చేకాక వెనకటి
యీ అపారో దేవాలయ శిథిలాలు తప్ప
కోరి త్ మరే యితర స్మారక విహ్వమూ
మిగ లేదు

తో మా డోనియన్లు యేమీ చేయలేకపోయారు ఫలా క్స్ ధ్వ నే చేయబడి ది రోమన్లు మాసిడోనియాను ఆక్రమి చు కున్నారు

మా డోనియన్ రాజ్య పతనం తర గ్రీకులు తమ స్వాతంత్ర్యాన్ని తిరిగి ప పొందించుకునే దుకు ప్రయత్నించారు వాళ్ళ ప్రతిఘటనను రోమన్లు భయంతో అధిమి చి క్రీ పూ 146లో గ్రీసులో తమ పాలనను నె కొల్పారు ప్రతి ఘటనకీ ద దనగా గ్రీకు పా ప్పుతిక కే ద్రాలో ఒకల్లైన కోరి తమ పూర్తిగా నే మట్టించేవారు కోరి త వాసులు యావన్లు దీ బానిసలుగా మార్చబడ్డారు

తమ అధిపత్య కిందికి వచ్చిన దేశా వన్నిటిపీ రోమన్లు విరాజిల్లు గా

4 రోమన్లు గెలిచిన దేశాలను కొల్లగొట్టడాల్సిన వాళ్ళు కైదీ ను బానిసలుగా అమ్మేవాళ్ళు సైన్యాల వెంట బానిస వర్తకులు పు దేవాళ్ళ వాళ్ళ బానిస ను కొని శయనాత బానిస మార్చి ల్లలో అమ్మేవాళ్ళు ఉదాహరణకు ఒక ద దయగ్రాత తర్వాత 1 50 000 కైదీలు అమ్మబడ్డారు

క నగర మట్టుబడినప్పుడు మామూలుగా సైన్యాధిపతులు దాన్ని కొల్లగొట్టడానికి తమ సైనికు కు అనుమతి యిచ్చేవాళ్ళ కొల్ల వస్తువుల్లో కొ త భాగ రోమన్ ఖజానాకు వ వబడేవి తక్కువవాటిని సైన్యాధిపతులూ సైనికులూ వ చుకునేవాళ్ళ సైన్యాధిపతులు యుద్ధ మునీ యిళ్ళకు తిరిగి వెళ్లేనాటికి ధనికులయ్యేవాళ్ళు

విజయ సాధించిన సేనాధిపతులు విజయోత్సాహ తో నగర ప్రవేశ చేసేవాళ్ళు విజేత వాలుగు తెల్ల గుర్రాలు పూచ్చిన రథ మీద కూర్చునేవాడు రథ ము దు మిక్కిలి విలువైన కొల్ల వస్తువులు మట్టుకొని పోయేవాళ్ళ ముఖ్య మైన కైదీలు ప్రీ తో పిల్ల తో ము గొలుసులతో నడిచేవాళ్ళు (వర్ణ చిత్ర 17 చూడ ది)

రోమన్లు ఆక్రమించుకున్న దేశా ను రాష్ట్రాలు (provinces) అనేవాళ్ళ

5 రోమన్ రాష్ట్రాల్లో పరిస్థితి రాష్ట్రాల్లోని గమలూ ఉప్పు గమలూ నౌకా నిర్మాణ కాలనూ అదవులూ అత్య త పారన తమైన భూములూ రోమన్లు వశపరుచుకునేవాళ్ళ ప్రజా

పిక వివరితమైన వస్తు భార తో క్రు గిపోయేది వస్తులు చెల్లి చలేవివాళ్ళను వకులు బ గా బానిసలుగా అమ్మేవాళ్ళ రాష్ట్రాలను పెనేట్ వియమి చిన గవర్నర్లు పాలించేవాళ్ళు గవర్నర్లకి హద్దులేవి అధికార పు దేది మూడు వాలుగేళ్ళ రాష్ట్ర పాలన కా లో వాళ్ళు తోరెడు పంపద కూడబెట్టుకునేవాళ్ళ ఒక గవర్నరును గురి చి న యితా చెప్పుకున్నారు అతను ధనిక రాష్ట్రానికి బీదవాడుగా వచ్చాడు అతను పేద రాష్ట్రాన్ని విడిచి ధనికుడుగా తిరిగివెళ్లాడు

పెద్ద పెద్ద ప్రా తాలు నిర్మాణవ్యయ్యాయి అవియూ మైసరోలోని ఒక చిన్న దేశపు రోమన్ సామ త రాజ తన దేశ లోని వయో ను చయూ బానిసళ్ళ లోకి పెట్టి నెయ్యబడ్డారంటూ వివేదిక వ పాడు

క్రీ పూ 22వ శతాబ్దిలో కొల్లదారి యుద్ధా వర్తకపానంగా రోమ్ ఒక మూ ప్లామ్యా అయి ది మధ్యధరా ముఖ్యద తీరపు అనేక దేశాల ప్రజలు రోమన్ పా న కి దక్కి పోయారు

మానడోనియాను జయించిన తర్వాత జరిగిన

రోమ్ విజయోత్సవం గురించి

గ్రీకు చరిత్రకారుడైన ప్లూటార్క్ వర్ణన

ఈ పత్ర ఆధారంగా రోమ్ యుద్ధా వ్యూహం గురించి ఏమి విద్వరణలు చెయ్యవచ్చు?

ఊరేగి పు నడిచే వీధులన్నీ న తో వి డిపోయాయి మొదటి రోజున యుద్ధ రో పట్టు డిన ప్రిన్సోబా చిత్రవటాలూ 250 రథాలమీద ఉదయ ను డి సాయత్ర దాకా ఊరేగి నబద్దాయి

మరు దిన అత్యుత్సవమైన అత్యంత విలువైన మాసిడోనియన్ ఆయుధాలు వి డిన ఎన్ల అనంభ్యా క గా వీధుల్లో తిరిగాయి పాలిస్ చేయ డిన రాగి యునుమూ గార లా తరతర మెరిశాయి ఆయుధా కుప్ప లలో ఖదాలూ ఈటెలూ విక్రపాదుకుకొని వున్నాయి ఆయుధా బ ఢ్ల మొక పైపెకులు 750 ప్రితలలో వె డి వాణాలు మోసుకోవ్వారు ఒక్కొక్క ప్రితని నలుగురు మనుషులు దారి వె ట లాగవలసివచ్చి డి ఆ తర్వాత బరువైన వె డి గిన్నెలూ ప్రితలూ వచ్చాయి

మూడవ రోజున బ గారు పూత కొమ్ములు గల 120 బరిసిన యెడ్లను తోలారు ఆ యెడ్లు బరి యివ్వ దానికి ఉడ్డేలి చబడినవి ఆ తరువాత ము దు రోజు లా టే 77 ప్రిత వి డా బ గారు వాణాలు ఆ వెనుక మేలి బ గారుతో చేసిన రథభునితమైన పెద్ద ప్రిత ఒకటి మాసిడోనియన్ రాజుకు చెందిన గారు తట్టలూ గిన్నెలూ కొ తమ డి మనుషులు పైకెత్తి పట్టుకున్నారు ఆ తర్వాత మాసిడోనియన్ రాజు రథ అతని సొ త ఆయుధాలతో సహా వచ్చి డి ఆయుధా మీద అతని కిరీటు పు డి

రాజు న లాన - యెడ్లరు కొడుకులూ ఒక కూతురూ - రథ మొకచే వడుస్తూ వున్నారు వాళ్లు మరీ పసివాళ్లైన దున తమకు న భవి చిన దురవస్థను పూర్తిగా గ్రహి చలేదు ప్రిన్సె మొక వల్లవి దుస్తులతో రాజు నడుస్తున్నాడు అపారమైన దుఖ తో అతను పిచ్చివాడిలా వున్నాడు

బ గారు జరి ఎర్ర దుస్తులు ధరి చిన పర్య పేవాధిపతి మహా వైభవోపేతమైన రథ లో కూర్చున్నాడు అతని పైవికు దదూ చేతుల్లో లారెల్ రెమ్మలు పట్టుకొని పాటలు పాడుతూ అతనివెనుక నడిచారు

1 మొదటి రె దు పూనిక్ యుద్ధా కి మూడవ పూనిక్ యుద్ధానికి మధ్య ప్రధానమైన భేద యేమిటి?

2 క్రీ పూ 74 వాటికి రోమ్ అక్రమించుకున్న భూప్రాంతా ను మాన్తో చూసి చ డి 3 రాక్షస ఆ టే యేమిటి? రాక్షసాల్లోని పరిస్థితిని వివరి చ డి 4 అలెగ్జాండర్ డి గ్రెట్ సామ్రా డ్య విచ్చిన్న మయ్యాక విచ్చిడిన యే రాక్షసాలు క్రీ పూ 2వ శతాబ్దిలో రోమ్ కి వ్యతిరేక గా పోరాడాయి? వాటి గతి యేమైంది? 5 ఫలా క్స్ లిజియన్ పూవా ను పిల్చి చూడ డి ఏ పూవా మెరుగైనది? ఏ దుకువి?

§49 క్రీ.పూ 2వ-1వ శతాబ్దాల్లో రోమ్‌లో

బానిస యాజమాన్యం

(ప్రాచీన గ్రీసులో మనుషులు ఎలా బానిస య్యారో జ్ఞానక మేముకో డి (§ 35 1) (గ్రీసులో బానిసలు ఏడు మనులు చేసేవాళ్ళు (§ 35 3)?

1 రోమ్‌లో బానిసం సంఖ్య

పెరుగుద

రోమ్ చేమిన యుద్ధాల్లో చిక్కిన క్ష.కొ.ది కైదీలు బానిసలుగా మార్చబడేవాళ్ళు రాష్ట్రాలు క్రూర గా దోచుకోబడేవి దానితో రోమ్‌లో బానిస సంఖ్య ము దెన్నడూ తేవంతగా పెరిగి ది ఓడ దొ గలు చాలామందిని పట్టు

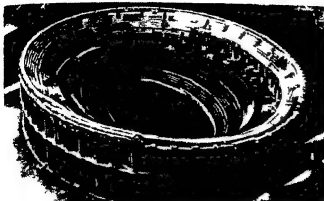
కొని వాళ్ళని కైదీలుగా అమ్ముతూ దేవాళ్ళు

రోమ్ ఆక్రమి మకున్న ప్రా తాల్లో వ ద కొ ది బానిస మార్కెట్టు వు దేని అలాంటి మార్కెట్టులో ప్రధాన మైనది ఎగేయన్ నమ్మద లోని డెల్‌నో ద్వీప లో వు దేది అక్కడ రోజాకి 10 000 మంది దాకా బానిసలు విక్రయి వబడేవాళ్ళ ప్రత్యేకి చి చాలామంది బానిసలు ఇంటికి తరలించబడ్డారు

1 2 3 4 రోమ్‌లో (క్రిమచేస్తున్న బానిసలు చేతి గానుగ తిప్పకున్న బానిస బరువైన నిర్మాణ సామగ్రిని పైకి లేపే చక్రాన్ని తిప్పుతున్న బానిసలు వాగ తిత్ దున్నుతున్న బానిస ఉచ్చి వస్త్రాలు వేస్తున్న బానిస (ప్రాచీన రోమన్ చిత్రాలు) 5 చిత్రా నలు పెట్టుబడుతున్న బానిస (ప్రాచీన రోమన్ చిత్రం)

1

1 ఆధునిక ప్రాచీన దక్షిణ ప్రాంతానికి ఒక రోమన్ ఆంథీయేటర్ (ఫైట్) 2 గ్లేడియేటర్ల యుద్ధం (ప్రాచీన రోమన్ చిత్రం) ఒక గ్లేడియేటర్ తన ప్రత్యర్థి మీదకి చలించిపోతూ తో ఆతన్ని పొడిచే దుకు ప్రయత్నిస్తున్నాడు కుడివక్కన ఆ మల్లును పోరాడన సీడిగా పురిగొల్పుతున్న వ్యక్తి 3 బానిస మెడ కడియం

2

3

2 బానిస శ్రమ వివిధాలు

ప్రాచీన తూర్పు దేశానికి గ్రీసుకి భిన్నంగా ఇటలీలో చాలామంది బానిసలు వ్యవసాయంలో వివిధంగా పనిచేసేవారు. రోమన్ ప్రభువర్గం యిటు ఉమ్మడి భూమిను చిన్నచెట్ల పెద్ద పెద్ద భూమి భుక్తిచేసుకొనడమే కాకుండా రైతులను చిన్నచెట్ల పొలాలు కొనేవాళ్లు. పెద్ద ఎస్టేట్ల వల్ల వేగంగా పెరిగింది అక్కడ బానిసలు బరువైన వాళ్లతో పాటు దున్నేవాళ్లు కొద్ది వాళ్లతోనూ పొల తోనూ నేలను తెల్లని చేసేవారు. దానిని రాంగొట్టేవాళ్లు. రాక్షసుడి రసమూ ఆరిన్ గి మడి నూనె తీసేవాళ్లు. వరుస మదల్ని చేసేవాళ్లు. (పేజీ 236 వర్ష చిత్ర 18 చూడండి) నడి గుంతల్లో మునుగు 50 000 మంది బానిసలు పనిచేసేవాళ్లు. పెద్ద వాళ్లకి 150-200 మంది తెచ్చు చేసేవాళ్లు. ఉదేవాళ్లు ఒక పెద్ద తెచ్చు 5-6 గురు మనుషులు చేసేవాళ్లు. బానిసలు రోడ్డు చేసేవాళ్లు. భవనాలు నిర్మించే వాళ్లు. ఒక కార్థావారో లేక వాకా విర్మాణాలో కొన్ని దినముంది లేక కొన్ని వంద మందికా సైతం బానిసలు ఉండేవాళ్లు.

3 బానిస పని పరిస్థితులు

రోమన్ బానిస యజమానులు బానిసలను మనుషులుగా తెక్కి పలేదు వాళ్లు దృష్టిలో పనిముట్లు అనేక రకాలు మూగ పనిముట్లు అరిచే పనిముట్లు మూర్ఖుడే పనిముట్లు బండ్లు వాగట్లా మొదటి రక యెద్దులు రెండవ రక బానిసలు మూడవ రక బానిస తన సొంత పేరు కోల్పోయేవాడు అతనితో ఒక మూడుపేరు తరును అన పోలకనరెమ్మంది పెట్టబడేది లేకపోతే పూరక పర్షియన్ అని ఈజిప్షియన్ అని పిలిచేవాళ్లు.

బానిస య మానులు బానిసలపట్ల దయాదాక్షిణ్యము చూపి చక్కచేత గొడ్డు చాకిరీ చేయి చేపాళ్లు వాట్లు కుప్ప నూర్పుల నమయాళ్లు బానిస చేత రోజుకి 18 గల దాకా పనిచేయి చేపాళ్ల ధావ్య విసిరే బానిసల మెడలో కొయ్య వ్రకాలు తగిలి చి అకలిగొన్న బానిస గుప్పెడు పిడి వేట పెట్టుగలిగే అవకాశ లేకుండా చేసేవాళ్లు య మాని బానిసకి ఏదానికి ఒక్క చొక్కా యిచ్చేవాడు ఏదాని గడిచే వరికి అది వీలికలు అయ్యేది అయితే ఆ గుడ్డ వీలికలు పైత బానిసకి చెందివు డేది కావు గుడ్డ వీలికలతో బా తలు తయారుచెయ్యబడింది

లిప్ప డైన యువక బానిస కొద్ది న పత్తిరొల్ల వికలా గుడయ్యేవాడు కృతి చి యిక యే తమూతమూ పని చేయలేని స్థితిలో వున్న బానిసలను క విర్జనమైన దీనికి తీసుకుపోయి అక్కడ వదలిపెట్టేవాళ్లు వాళ్లు అకలి దప్ప తో మరణి చేపాళ్లు వాళ్లు ప్లావ లో య మాని బ మైన కొత్త బానిసలను కొనేవాడు

అత్య త లాఘవ కలిగి మిక్కిలి బలంగాలైన బానిస కు రోమన్లు అయ్యద

శిక్షణ యిచ్చి వాళ్లు ఒకరితో ఒకరు పోరాడేటట్లు చేసి వివేది చేపాళ్ల

అలా టి బానిసలను గ్లేడియేటర్లు అనేవాళ్లు వాళ్లకు ఆయుధాలు వాడడ

4 గేడియేటర్లు

నెర్వ చి క్లెల్లలో వు చేపాళ్లు

గ్లేడియేటర్ల పోరాటాలు ఆ పిడియేటర్లలో రిగేవి అవి ఆధునిక పర్మన్ వలె వుండేవి అవి ప్రత్యేక గా ఆ పోరాటా కోస నిర్మి చ దీపని దాని కే ద్ర లో యిసుక కప్పిన ర గడ్డ వు డేది దాని చుట్టూ ప్రేక్షకుల ఆనవాం గే రీలు వు డేది అలా టి ఆ పిడియేటర్లు ఇటలీలోని దాదావు అచ్చి పెద్ద వగలాళ్లనూ రాష్ట్రాల్లనూ నిర్మి చ బద్దాయి గ్లేడియేటర్లు రోమన్ వ డగ రోజుల్లో పోరాడేవాళ్లు వాళ్లు తలు జతలుగా పోరాట చేసేవాళ్లు కాని ఒకోపారి పెద్ద బ్ల దా మధ్య పోరాటాలు యేర్పాలుచేసేవాళ్లు (గ్లేడియేటర్లు పోరాటం గా ఎలా టి ఆయుధాలతో పోరాడేవాళ్లు? చిత్ర 2 చూసి వర్ణి చ డి)

తగిన త పాపాన ప్రదర్శించని వాళ్లను కొరడా తోమా పదునైన ఈటె తోమా అదిలి చేపాళ్లు

ఒడిపోయిన గ్లేడియేటర్ యి కా నతన గా వు టే అతని అదృష్టాన్ని ప్రేక్షకులు నిర్ణయి చేపాళ్లు ప్రేక్షకులు తను చేతులు పైకెత్తితే అతన్ని ప్రాణ తో వదిలేవాళ్లు ప్రేక్షకులు తను బొటన్లచేట్ల కి డికి చ వితే అతన్ని 70 చిన గ్లేడియేటరు పాడిచేసేవాడు మృతదేహ ను సేవకులు కొక్కి తో యాడ్చుకపోయేవాళ్లు (వర్ణ చిత్ర 19 చూడ డి) గ్లేడియేటర్లచేత పి హాలు పులులు మొదలైన క్రూర తువు తో కూడా పోరాడించేవాళ్లు

బానిసలు పారిపోకుండా నివారి చే దుకుగాను రాతిపూట బానిసలను ఊచలుపు

5 బానిస య మానులు

బానిస ను అణచివు చిన తీరు

భిన్న కిటికీలు గ కొట్టులో పెట్టి లాళ చేసేవాళ్లు వాళ్లలో చాలాను డికి పనిచేసేవన్నడూ విద్రోహియేటన్నడూ బదులైన యివన గెలుసులు వు డేవి వాళ్ల శరీరాం ని డా వచ్చి గాయాలు వు డేవి తర్వాత బానిస మెడలో

కారెట్లు తగిలించేవాళ్లు కా రోమీద పారిపోకుండా నమ్మి పట్టుకో అవి చెక్కబడివు డేది తరును బానిస ముఖ మీద యజమానులు తమ ప్రత్యేక గుర్తులు వాతలుగా వేయి చేపాళ్లు

మైస్ట్రీలు బానిసల్ని వెయ్యి కళ్లతో కావలా కాసేవాళ్లు బానిసలు క్షుట చేస్తారేమో అన్న భయ తో బానిస యా మానులు వాళ్లు కలితో ఒకరు మాట్లాడుకోవడాన్ని విషేధించేవాళ్లు - బానిస పనిచెయ్యాలి లేదా విద్రోహివారి ఆ త మ్మతమే యజమానులు ఒకరి భాష మరొకరికి తెలియని బానిసల్ని విభిన్న డేఖ ను చి కొనే దుకు ప్రయత్నించేవాళ్లు రోమన్ బానిస యజమాను ఆధిపత్యం ప్రకార భయ ద్వారా తప్ప యీ విల్లిర మూఢికి అదుపుచెయ్యడ సాధ్య కాదు బానిసలను విర తర భయంతో వుంచడానికి రోమన్ బానిస యజమానులు అవిధేయు ను కొరడా తో కొట్టడ

జూన్ కింద కీళ్లు విరవడ వటి దారుణమైన చిత్రహాసలు పెట్టేవాళ్లు మరణిష్ట విధి వడిన బానిసని సాధారణంగా క్రాన్ మాదిరిగా అడ్డ కొయ్య పువ్వు విలుపు వై బానికి కాట్లా చేతులూ విరివి కట్టేవాళ్లు అలాటి వ్యక్తి ఎడలో మనుషు మాడి వెమ్మడి వెమ్మడిగా భయ కరమైన చాపు వచ్చేవారు

తను పీడకు ను ద్వేష చే బానిసలు వాళ్లకి వ్యతిరేకంగా తీవ్రమైన పోరాట దిపారు

బానిస ను రోమ్ దోచుకున్న తక్కువంగా ప్రాచీన ప్రపంచ లో మరే దేశమూ దోచుకోలేదు ఎక్కడా ఆ తను ది బానిసలు లేరు

బానిస వ్యవస్థ రోమ్ లో దాని తిరస్కార స్థాయికి చేరింది

9) 1 ప్రాచీన కాల లో ఆర్థిక వ్యవస్థ వివిధ రంగాల్లో బానిస శ్రమ విస్తృతంగా వినియోగించబడి దుని మీరెలా వివరించగలరు? ఈ ప్రశ్నకి మీరు జవాబు చెప్పలేకుంటే మామూలుగా బానిసలు ఏ పనులు చేసేవాళ్ళో జ్ఞానక చేసుకోండి 2 బానిస యా మావ్య వ్యవస్థ తూర్పు రాజ్యంలో గ్రీసులో కల రోమ్ లో మరిత ఎక్కువగా అభివృద్ధి చెంది దన్న విషయ విమోచించండి దానికి కారణ యేమిటి? 3 ప్రాచీన ప్రపంచ లో బానిసత్వానికి మూలాధారాలు యేమిటి? లేక మనుషులు బానిసలుగా ఎలా మార్చబడేవాళ్ళు? 4 ఒక బానిస తన స్వీయ కథ చెప్పి జేలా బానిస జీవితాన్ని వర్ణించండి

§50 ఇటలీలో రైతుల వినాశం,

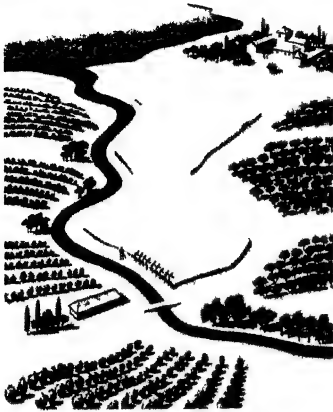
భూమికోసం వాళ్ల పోరాటం

(పాఠ 8)

ప్రజా ప్రేరణావ్యుత్సాహించిన పాత్రను జ్ఞానక చేసుకోండి (§46 1) క్రీ.పూ 4వ శతాబ్దిలో గ్రీసులో రైతులూ చేతివృత్తు వాళ్లు ఎదుకు దివాళాతీశర్ జ్ఞానక చేసుకోండి (§42 2)

1 ఇటలీలోకి ఆపారమైన బానిసల దిగుమతి వ వా రోమ్ వు రాస్తాను కొంగొట్టడ వ వా బానిస య మానులు ధనవతు యారు కాని ఇటలీయన్ రైతులు వాశనుయారు

బానిస శ్రమతో భూమిని పొగుచేయడ చోకగా పుడేది ఆ తేగాక రాస్తాను పడి చోక ధాన్యం విస్తారంగా ఇటలీలోకి దిగుమతి అయింది ధాన్య ధరలు పడిపోయాయి ధాన్య వడించేవాళ్లు దివాళాతీసి తమ భూమును బానిస య మానుకు కారుచోకగా అమ్మేవాళ్లు ఆ కాలపువారి వర్ణన ప్రకారం పెద్ద పెద్ద ప్రాంతాలు విరూపమయ్యాయి ఆ తకు కొంచెం ముదురాకా గ్రామాలూ రైతులు చేలా ఉన్న చోట్ల బానిసలు భూమి దున్నుతున్నారు వరువును మేపుతున్నారు దివాళాతీసిన రైతులు యేదో ఒక జీవనోపాధి వ పొంది చుకోవచ్చుననే ఆశతో రోమ్ కు యికర

ఇంటిలోని ఒక ఎస్టేటు (క్రీ.పూ. 2-1 శతాబ్దాలు) వెనక బావిని య మంచి భవన ము దు ఎడమ వక్కన బావిని బారకాను వాళ్ళ దానిలో విచ్చి ధి వదిలేవారు బావినిలు చేసుకో విగా మాను పర్యవేక్షణకి ద శ్రమచేస్తూండేవారు చేసు చుట్టూ ద్రాక్ష ఆలివ్ తోటలు

నగరా కూ పోయారు ఉద్యోగము ఉండదానికి యిల్లా లేనివాళ్ళ చే కొంది నగరాల్లో గుమికూడేవాళ్ళ దాదాపు అన్ని నమూనా బావివలే చేస్తూవు డట తో అక్కడా వాళ్ళకు పని దొరకలేదు

రైతులు భూములు కోల్పోవడ తో పైవ్య రో కొలుపు చేసేవాళ్ళ న భ్య తగి ది రోమన్ పైవ్య ఆ తక తకు బంపానపడుతూవచ్చి ది క్రీ.పూ 138లో పిసిలో జరిగిన బావినల తిరుగుబాటును పైవ్య కష్టమీద అణచివేసి ది ఆ తిరుగుబాటుతో ఇంటి అ తగా బావిన యజమాను కు బాగా భయ పట్టుకు ది

2 రైతు వివాక తమ పీడకులను ద్వేషించే బావిన ను పెద్ద వంశ్యులో పోగుచెయ్యడ రాజ్యానికి ఎ త ప్రమాదకరమో కొ దరు బావిన యజమానులు గుర్తించారు ఒక ప్లేటోయన్ కుటు బానికి చె దిన టీబెరియన్ గ్రాఫ్ గైయన్ గ్రాఫ్ లు ఈ విషయాన్ని బాగా అర్థంచేసుకున్నారు

ఆ పోడరులలో పెద్దవాడైన టీబెరియన్ గ్రాఫ్ సునిత మేధస్సు విజ్ఞాంతి అసాధారణ పాపాన మూ గా యె తో ప్రజానిమాన చూరగన్నవాడు క్రీ.పూ 133లో అతన్ని ప్రజా సభ ట్రిబ్యూన్ గా యొన్నుకు ది

నమస్కి భూమిలో యే పొరునికి 125 హెక్టార్లకు మించి వుండకూడదని ధనిక బావిన యజమానులు చట్ట వ్యతిరేక గా ఆ తక పె యొక్కున వశపరచుకున్న అడవిపు భూమిని వాన్ తీసుకోవాలని ఆ భూమిని బీద కు అమ్ముకునే హక్కు లేకు డా న చి యివ్వాలని పేర్కొనే ఒక ముసాయిదా దిల్లును టీబెరియన్ ప్రతిపాదించాడు టీబెరియన్ తన యీ ప్రతిపాదనను గురించి ప్రజ ము దు ఉపవ్యసించాడు టీబెరియన్ తీవ్ర వాగ్దాటితో తన దిల్లును ఫోరమ్ లో పెద్ద గు పు ము దు నమర్చించుకున్నాడు ప్రజాచీక అతన్ని నమర్చించారు ఇండ్ల గోడ మీదా నై భా మీదా నమాది రాళ్ళమీద కూడా న దేశాలు కవిపించాయి బీదలు తమ నహాయ వాగ్దాన చేస్తూ దీక్షతో పనిచేయూ వి తమ

ట్రెబ్యూన్ కు విజ్ఞప్తులు చేశారు టెబెరియన్ సమావేశపరచిన ఒక పెద్ద ప్రజా సభలో భూస స్కరణ చట్ట ఆమోది పబడి ది

ధనిక భూస్వాము తో కూడిన సెనేట్ యీ కొత్త చట్టానికి ప్రతికూ కాని ప్రజల తిరుగుబాటుకు భయపడి సెనేట్ ప్రజాభిప్రాయాన్ని బహిరంగ గా వ్యతిరేకించలేకపోయి టెబెరియన్ వాయుకత్వాన ఒక కమిషన్ ఆదనపు భూములు పంపరచుకొని దీడ కు అప్పగి చడ మొదలుపెట్టి ది

3 మరునటి న వత్సరానికి ట్రెబ్యూన్లను ఎమ్మకునే దుకు సమావేశమైన ప్రజా సభలో టెబెరియన్ రాజు కావడానికి పథక వేస్తున్నాడని అతని శత్రువులు ఒక అర్థ వృద్ధి చివ్రాచార చేశారు అతను ఒక్క మాట కూడా మాట్లాడ కు డా వాళ్ళ విపరీతమైన అగ్లరిచేశారు

ఫిరమీకి అనతి దూర లో సెనేటు సమావేశ లో వు ది తాము వృద్ధి చిన అబద్ధ ద్వారా టెబెరియన్ ను తొలగి చు కోడానికి మ చి అవకాశ తి చి దని సెనేటుర్లు గుర్తించారు రిపబ్లిక్ ను కాపాడ ది అని సెనేటుర్లకు వాళ్ళ వాయకుడు పిలుపు ఇచ్చాడు అ దరూ చౌకులోకి నరుగెత్తారు మామూలు ప్రజార ప్రజలు వాళ్ళకు దారి యిచ్చారు సెనేటుర్లు బె చీలు వగ గొట్టి ఆ వ క తో నిరాయుధుడైన టెబెరియన్ మా అతని మూచరులు 300 మ దిసి చ పారు మృతదేహ ను పైబర్ నదిలో చేశారు వేరస్తు దేహాలు మూత్రమే అలా వేసేవాళ్ళ దానిలో భూమి న పిణీ నిలిచి పోయి ది

4 తన అన్న వనిని కొవసాగి నదానికి గైయన్ గ్రాలో అనేక ప్రయత్నాలు చేశాడు క్రీ పూ 123లో అతను ప్రజల ట్రెబ్యూన్ గా యెన్నికై భూమి న పిణీని తిరిగి మొదలుపెట్టాడు గ్రాలో సోదరు కార్యకలాపా మూ గా సుమారు 80 000 మ ది దీడవాళ్ళకు భూమి తి చి ది

పీడికెడుమ ది న వన్న ప్రభువరీ యులు రోమ్ ను పాలించడ వ్యాయ కాదన్న విషయాన్ని గైయన్ గ్రాలో గహి చాడు సెనేట్ అధికార ను కుది వణిపి దీడవాళ్ళ పా వకి మారా వ్చి సుగును చేసే దుకు అతను ప్రయత్నించాడు

రోమ్ లోని వ్యాపసాయిక పనిముట్లు కొడవలి పండ్లకో తోట కత్తి తవ్వ గొడ్డలి

సెనేట్ పోరాడే దుకుగాను రోమ్ ఇంటిలోని స్వతంత్ర పౌరు దర్శి వమైక్కుంచేసే దుకు గైయన్ ప్రయత్ని చాడు కాని నాథాలో కొత భాగ వ్రాతమే అతన్ని బ పరిచారు గైయన్ అధికారాన్ని చేజిక్కి చుకునే దుకు ప్రయత్ని వున్నాడని సెనేట్ ఆరోపిచి ది గైయన్ ట్రిక్యన్ వదలికా ముగియగానే గ్రాఫ్మిరా అతన్ని వరిచేవాళ మిరా పైవితులూ సాయుధ బానిసయ మామలూ దాడిచేసారు గైయన్ త వరికివవానికి ఆత యెత్తు బ గారు వాగా న చేయబడి ది రోమ్ వుగ పీఠంలో పోరాల చె రేగి ది పోరాల లో గైయన్ గ్రాఫ్ సెనేట్ కి వ్యతిరేక గా తను రిపిన పోరాల లో అతన్ని సమర్థించిన 3000 మ దీ దారుణ గా చిత్రపద చేయబడ్డారు

భూము వ పిటి తిరిగి ఆగిపోయి ది సమష్టి భూమిలోని పోలా అమ్మకాన్ని అనుమతిస్తూ త్వరలోనే క కొత్త చట్ట చేయబడి ది గత లో లాగి మళ్ళి రైతు వివాళ వాళ్ళ పోలాలు ధనవ తు చేతుల్లోకి సోపడ కొనసాగాయి 5 సైన్యానికి అదనపు లాలు న పాది చదానికి గత లో సైనికులు కావడానికి యెప్పుడూ ఆ గీకరి వబడని బీద ప్ర ణు సేవాధిపతులు ముకురార్కుకోవలసివచ్చి ది తి డికి లేక వస్తులు డేవాళ్ళు చాలామ ది జీత కోన సైన్య లో చేరే దుకు సిద్ధపడ్డారు

క్రీస్తు 2వ శతాబ్ది ఆ తలోనూ మొదటి శతాబ్ది తొలి దశలోనూ రోమన్ సైన్య మళ్ళి బ పడి ది కాని దాని సా పిక సంపుటిలో మార్పు వచ్చి ది ఇప్పుడు ఆ దులో వున్నది ప్రధాన గా యెవరు యెక్కువ డబ్బు యిస్తా వాళ సేవ చేయడానికి సిద్ధ గా వు డే కిరాయి సైనికులు

ఒక క్రీకు చరిత్రకారుడు రాసిన గ్రంథంనుంచి

రైతు కి భూమి యివ్వా వి టిబెరియస్ గ్రాఫ్ డిమా డు చెయ్యడానికి మూ కారణ యేమిటి?

సైనిక సేవకు అనర్హులూ తమ యజమానులవల్ల యెప్పుడూ విశ్వాస లేనివాళ్ళు అయిన బానిస ను గురించి గ్రాఫ్ ఆగ్రూ లో మాట్లాడాడు కొద్ది కా క్రితమే సిసిలిలో బానిసల మూ ంగా బానిస య మానులెలా బాధపడి ది ఆ బానిసలతో యుద్ధ చేయడ రోమకు యె త కష్టమై ది ఆ పోరాలు యెన్నాళ్ళు సాగి ది అది యె త ప్రమాదకర గా వు డి ది అతను జ్ఞాపక చేశాడు

ప్లూటార్క్ రాసిన టిబెరియస్ గ్రాఫ్

జీవిత చరిత్రనుంచి

టిబెరియస్ బీదవాళ్ళను సమర్థిస్తూ వేదిక చుట్టూ వున్నవాళ్ళలో మాట్లాడివప్పుడు అతను 4 డిశ గా ఆ ప్రతిపాత గా తయారయ్యేవాడు అతను యిలా చెప్పేవాడు ఇంటిలో తిరిగి అడవి జ తువు కు కూడా విడుదలడానికి తమతమ బోరియలూ గుహలూ వున్నాయి కాని ఇంటి కొరకు పోరాడి ప్రాణ ర్పి చేవాళ్ళకు గాలి వెలుతురూ మృతమే వున్నాయి వాళ్ళకు శాశ్వతమైన వివాస గృహాలు లేవు తమ భార్య బిడ్డంతో నీ కడ లేకు డా తిరుగుకూ డారు ప్రపంచ వరిపాలకులందరే సైనికులు యితర్ల బిళ్ళర్య కోనమూ వైభవ కోనమూ పోరాడి ప్రాణ ర్పిస్తున్నారు వాళ్ళని విశ్వ విజేతలు ఆ టున్నారు కాని వాళ్ళకు బెత్తెడు భూమి కూడా లేదు

1 రోమ్ యుద్ధాలు దాని సైన్య హీనుడే దుకు ఎ దుకు దారిలికాయి? 2 పెనేట్ ప్రతిఘటి చివపు టీకీ భూన స్కరణ చట్ట ఎ దుకు ఆమోది న డి డి? గ్రాఫ్ లకు వ్యతిరేక గా పెనేట్ వినియోగ చిన సాధనాలు యేమిటి? 3 గ్రీకు రోమన్ చరిత్ర ఆధార గా రైతు చేతివివాళ్ళ స్థితిమీద బానిస యాజమాన్య వ్యవస్థ ప్రభావాన్ని నిర్ధారణ చేసి మీ వాదాన్ని విరూపించ డి 4 క్రీ పూ 2వ శతాబ్ది చివర రోమన్ సైన్యపు న పుటిలో ఏమి మార్పులు న భవి చాయి? ఈ మార్పు కి కారణ యేమిటి? 5 క్రీ 50లోని హేరా కి శిర్షికలు సూచి న డి 6 రెండవ పూర్వవిక్ యుద్ధా తానికి టెనెరియన్ గ్రాఫ్ భూ స్కరణ చట్ట ఆమోది నబడే నాటికీ మధ్య ఎన్ని న చతురా వ్యవధి వు డి?

§51 స్పార్టక్స్ నాయకత్వంలో బానిసల తిరుగుబాటు

(మాక్ 90)

ప్రచిన్ ప్రస చ రో రోపిడికి గురైనవాళ్ళ తిరుగుబాటును జ్ఞాపక చేసుకో డి

1 తిరుగుబాటు ప్రారంభ క్రీ పూ మొదటి శతాబ్దిలో ఇటలీలో బానిసల సంఖ్య పెరుగుతూ వచ్చి డి వాళ్ళ జీవిత దుర్భర గానే కొనసాగి డి ఆ దువల్ల బానిస య మాను కి వ్యతిరేక గా బానిస కొత్త తిరుగుబాట్లు రిగాయి

కాపురా నగర లో గ్లేడియేటర్ల పెద్ద మూలు ఒకటి వుండేది క్రీ పూ 74లో దానిలో ఒక కుల రిగి డి గ్లేడియేటర్లు తిరుగుబాటుకి రహస్య సహాయాలు మొదలుపెట్టారు గ్లేడియేటర్లు వు డే మూలు కావలాదాళ్ళకి యీ రహస్య తెలిపిపోయి డి కులదారుల్లో కొన్ని డజన్లను డి తప్పించుకు పారిపోయిగారు వాళ్ళ వెమోవియస్ నర్వతపు శిలామయమైన అగ్ర మీద దాక్కున్నారు

వాళ్ళ స్పార్టక్స్ ను నాయకునిగా యెన్నుకున్నారు అతను ఉత్తర బాల్కన్ ద్వీపకర్ష వాడు రోమన్లకు ఖైదీగా చిక్కినవాడు విర్య వ ను డి తప్పి చుకుపోదానికి ప్రయత్నించిన దుకు తిక్కగా అతన్ని గ్లేడియేటరుగా చేశారు మొదట గ్లేడియేటర్లకు సూదిగా వెక్కిన క్లరూనా నాకులా తప్ప యే ఆయుధాలూ లేవు ద్రాక్ష తీగ తో దాళ్ళ అల్లుకున్నార సానానకులు బానిస యజమాను ఎస్టేట్లమీదా దండెత్తే ఆయుధాలు న పొది చారు స్థివిక ఎస్టేట్ల బానిసలు వాళ్ళలో కలియవార భించారు

బానిస నర్వతవాసాన్ని 3000 ను డి తో కూడిన రోమన్ సైనిక దళ చుట్టుముట్టి డి కి డికి వచ్చే ఒకే దారిని సైనికులు అడ్డగి చారు అకలికీ తట్టుకోలేక బానిసలు రొ గులారని రోమన్లు అరి చారు కాని బానిసలు ద్రాక్ష తీగ తో పొడుగాటి విచ్చెనలు తయారుచేసి అర్ధరాత్రిపూట విలారుగా వున్న కొ డ చరియ దిగారు అక్కడ మనుషులు దిగడ అన భవనుని రోమన్లు అనుకోన్నార అ దువ న అక్కడ కావలి పెట్టలేదు తిరుగుబాటుదాన్లు హతాత్తుగా రోమన్ సైనిక దళ మీద దాడిచేసి దాన్ని వాశు చేశారు (నర్వ చిత్ర 20 మాడండి)

రామ సాగోడుతున్న కమ్మర్లు (పాచీన ఉబ్బెత్తు చిత్ర)

2 స్వేచ్ఛకోసం యాత్ర

తిరుగుబాట్లు వి యాజను గురి చిన వార్త మెరుపులాగా దేశమ తటా వ్యాపి
చి ది యావత్తు ఇంటిను డీ బానిసలు తమ యజమాను ను చి పారిపోయి
స్వార్థకో దళంలో చేరుతూ వచ్చారు వాళ్ళ తమ కర్మకి లో గిఫు దదానికి

నిరాకరి వారు

క్రీ పూ 73 శతాబ్దపు నాటికి స్వార్థకో సైన్య లో కొన్ని వదు వే బానిసలు వున్నారు వాళ్ళలో గాల్ లా
పిరియన్లు మాసిడోనియన్లు యి కా అనేక జాతు నాట్లు వున్నారు తిన్న భాషలు మాట్లాడుతూ తమను కలి
మూల కలికి అర్థ కాని సైనికుల్లో స్వార్థకో కరిన క్రమశిక్షణ అమలులో పెట్టాడు ఈ బానిస సమూహ ను డి
స్వార్థకో కాల్పు అశ్విక దళ రికాచ్చివాన్ దళా తో కూడిన రోమన్ సైన్య లా టి సైన్య ఒకరాచ్చి స ఘటితం
చేశాడు సైనిక శిబిర లో కమ్మరివాళ్ళ రేయి బిగళ్ళ అయిదాలు తయారుచేస్తూ వు దేవాళ్ళు

స్వార్థకో తన సైనికు ను ఉత్తరానికి నడిపి వాడు వాళ్ళని ఇంటి వెలువలికి నడిపించా వి స్వార్థకో అనుకున్నాడు
అ దయా తమ తమ స్వదేశా కు పోవచ్చునని అతని ఉద్దేశ

శతాబ్దంకైన స్వార్థకో (పా పేయో నగరపు
గోడమీది ఒక చిత్రానికి నకలు)

తిరుగుబాటు సైన్య ఎ త ప్రమాదకారియో వెనక్ గుం చి ది తిరుగుబాటుదార్లతో సేరాదానికి వెళ్లు యిద్దరు కాన్ఫెడ్రేషన్ సైన్యా మా వ పి ది కాన్ఫెడ్రేషన్ స్పార్టక్ వి విడిచివెళ్లిన బానిసలు హతమార్చారు తిరుగుబాటు దార్లను ముట్టుముట్టి ప్రధాన శత్రు ను యుద్ధ లో తుడిచివెళ్ళాలని కాన్ఫెడ్రేషన్ అనుకున్నారు కాని స్పార్టక్ వాళ్ళ ఎత్తుగడలు ము దుగా ఊహించి వాళ్ళ సైన్యాలు కలవడానికి వ్యవధి యివ్వకుండా వాళ్ళను విడిచిదిగి ఉండించారు

తిరుగుబాటుదార్లు ఇటలీలో దక్షిణ నుండి ఉత్తరానికి సేరాదాతూ సోయి సో పది సైన్యాలు చేరారు ఇక స్వతంత్ర సేరాదానికి ఆల్ఫ్రెడ్ వర్మతాలు మాత్రమే అడ్డ వున్నాయి చాలామంది బనిసలు ఇటలీనుండి సేరాదానికి యివ్వు పడలేదు స్పార్టక్ వెనుదిరిగాడు

3 గుంటలో చిక్కిన

తిరుగుబాటుదార్లు

స్పార్టక్ తన సైన్యంతో వెక్కిరిస్తూ మున్నాడవే వార్ల తెలిసి బానిసలు మా

ములు చాలా భయపడ్డారు వాళ్ళ తో దూర తొందరగా ఒక పెద్ద సైన్య నమీ కరి చారు బానిసలు మానులే చాలామంది స్వయంగా బానిసలతో సేరాదానికి బయలుదేరారు మార్క్స్ లినియన్ క్రాస్ అనే గిన్నె దమంతుడు వాళ్ళ సైన్యానికి నాయకత్వ వహించాడు స్పెయిన్ నుండి దొన్ థీన్ కల్లు నుండి వెనక్ కొన్ని సైన్యాలు రప్పించి రోమను ముట్టుడించడానికి తగిన బల తన సైన్యానికి లేదని స్పార్టక్ కి తెలుసు కనుక అతను తన సైన్యాన్ని దక్షిణ ఇటలీకి పదిసి చాడు క్రాస్ సైన్యాలు దారికి అడ్డుపడ్డాయి ఆ లితియన్లను స్పార్టక్ సైన్యాలు తుడిచి వేశాయి తిరుగుబాటుదారు సైన్య ఆ లై రోమన్లకు మి త వివరితమైన భయం ఆ లై అనేక పార్లు స్పార్టక్ దళాలు సమీపి చదవే తదవు మరో కీర్తి వహించి సైన్యాలు భయంతో చలాయన చేశాయి సైనికుల్లో క్రమశిక్షణను పునరుద్ధరి చేయకుండా తిరుగుబాటుదారు ముదు చలాయన చేసే తన సైనిక దళాల్లో ప్రతి పదిమందిలో ఒక డికి చొప్పున క్రాస్ మరణ శిక్ష విధించాడు

స్పార్టక్ సైన్య అవెనైన్ థీన్ కల్లు రోని వైరుతి అగ్ర చేరి ది అతని ఉద్దేశ అక్కడనుండి సెలీకి రాబి అక్కడ బానిస తిరుగుబాటు లేవదీయాలి వాళ్ళను సెలీకి చేరవేస్తామని సముద్రపు దొంగలు వాగ్దాన చేసి పెద్ద మొత్తం డబ్బు తీసుకుని మోసం చేశారు బానిసలు తెప్పలు విరిగి చుక్కానారు కాని అవి ఒక తుపానుతో ముక్క చక్కలై నాయి సెలీకి ఆ త దగ రగా పుడి కూడా తిరుగుబాటుదార్లకు చేరలేదనియు ది

స్పార్టక్ సైన్య మీద బాహుళ్యంగా దాడిచేసే ధైర్య లేదు క్రాస్ కు అగ్రాన్ని యితర ఇటలీ భూభాగ తో కలిపే భూ సదివి అతను ఆక్రమి చుకొన్నాడు రోమన్లు ఒక తోలైన కడక తప్పి భూ పధికి అడ్డంగా ఒక మట్టికట్ట కట్టారు బానిసలు దిగ్భయంతో యిరుక్కున్నారు వాళ్ళ ఆకలి బాధకి గురై య్యారు

స్పార్టక్ తన సైనికులతో మాట్లాడాడు ఆకలితో చావడం కలె ఇద తో
4 ఆకలితో కలె ఇద తో
చావడం మేలు

చావడం మేని అతను చెప్పాడు అతను తన అనుచరులతో నమర డిక్ష రేకె త్రించాడు చలికా రో ఒక తుపాను రాగి అతను క్రాస్ రక్షణ మీద దాడి చేశాడు కడకంలో కొంత భాగాన్ని వాళ్ళ మట్టితో పూడ్చి మట్టికట్టను

వణిరచుకొని గుంటనుండి బయటపడ్డారు బానిసల్లో కొందరు మట్టి స్పార్టక్ సైన్యాన్ని విడిచి వెళ్లిపోయారు క్రాస్ హతాశుగా చేసిన దాడిలో వాళ్ళ దయ మరణించారు
ఆ సమయానికి బాల్బన్ థీన్ కల్లు నుండి ఉపసంహరి పడే సైనిక దళాలు వచ్చి ఇటలీలో దిగుతున్నాయి స్పెయిన్ నుండి మరికొన్ని సేనలు సాచేయి నాయకత్వాన వస్తూ వున్నాయి రోమన్ సైన్యాలు ఒకదానితో ఒకటి కలవకుండా స్పార్టక్ ముదుగానే క్రాస్ మీద దాడిచేశాడు

తిరుగుబాటుచేసిన బానిసలను శిలువ వెక్కించి చ చడ (అధునిక చిత్రకారుడు గీసిన చిత్రం)

స్వార్థక్షమా రోమన్లకూ మధ్య క్రి.పూ 71లో ఆఖరి యుద్ధం ౮౧ ది

1 ఆఖరి యుద్ధం

క్రానమ్ను సమీపి చి అతన్ని చ పా నీ రోమన్లను వాయకుడు లేని చాళనుగా చేయా నీ స్వార్థక్షన్ ప్రయత్నించాడు అతని ఐ మైన శిడ ప్రహారా కు యుద్ధం రోమన్ సేనాధిపతులు వే కొరిగారు అప్పుడొక రోమన్ సైనికుడు యెదురుగా వచ్చే సాచాన లేనివాడు వెనుకకు డి స్వార్థక్షను ఈటెలో పొడిచాడు కవచ రక్షిత గాని తొడలో ఈటె దిగబడి ది అయినా స్వార్థక్షన్ వెనుకడుగు వేయలేదు ౬ టి మోకాలిమీదనే అతను పోరాట సాగి చాడు రోమన్లు అతన్ని సజీవ గా చిట్టకొలేకపోయారు పోరాట లో స్వార్థక్షన్ శరీర చిద్రమై పోవడ తో యుద్ధం గ లో అతని శరీర దొరకలేదు

తిరుగుబాటుదారులు తుది పోరాట లో అత్యంత ధైర్య సాహస తో పోరాడారని రోమ్లో చెప్పుకునేవాళ్లు కాని శత్రువు కి వంశ్యాధిక్యత వు ది బానిస సైన్య ఓడిపోయి చెదిరిపోయి ది

ఆ సమయానికి అక్కడికి చేరిన పా పేయే సైన్యాలు యుద్ధాన తర హతశేవులైన బానిస ను తుదముట్టి చారు క్షేద్రీలుగా చిక్కినవార్లను శిలువచేశారు కావునాడు డి రోమ్కు పోయే దారి పొడుగునా బానిసలను శిలువచేసిన 6 000 గు లు బారులు తీరివున్నాయి

రోమన్ బానిస యా మాన్య రా్య కష్టమీదనే అయినప్పటికీ బానిస తిరుగుబాటును అణచివేసే తన ప్రధాన కర్తవ్యాన్ని పూర్తిచేసి ది అప్పటికీ దాని పళ లో పెద్ద సైనిక ఐ గాలు వున్నాయి

బావినలూ బావిన య మానులూ అనే రె డు వరా మధ్య మవ్వయ సాధ్య కాని పోరాట ప్రాచీన ప్రంప
మ తలూ రుగుతూవచ్చి ది బావిన యా మాన్య అత్యున్నత స్థాయిలో వున్న రోమ్‌లో బావిన పోరాట ప్రచంద
మైన స్థాయిని ఆ దుకు ది మరి ద్వేష తో వట్టుద తో సాగి ది

- ౧) 1 తిరుగుబాటుదారులు ఎక్కడికి పురోగమి చారో పోరాటాలు జరిగిన ప్రాంతాలు యేమిటో మాన్‌మీద
మానీ చ డి 2 తిరుగుబాటుదారు సాచిసాన్నీ తిరుగుబాటు వాయుకుడుగా స్పార్క్‌కు అసార సామర్థ్యాన్ని
తెలిపే స దర్శా ను పేర్కొన డి 3 § 48 51లను ఆధారంచేసుకుని బావిన యాజమాన్య రా స్వపు
రె డు ప్రధాన కర్తవ్యాలు యేమిటో పేర్కొనండి 4 స్పార్క్‌కు వాయుకర్తావ జరిగిన బావిన తిరుగుబాటు
ఎన్నేళ్లు కొనసాగి ది? స్పార్క్‌కు తిరుగుబాటా లేక చైవారో వసువువచ్చు త సాగా తిరుగుబాటా - ఏటిలో
ఏది ము దు రిగి ది ఎన్నేళ్లు ము దు రిగి ది? 5 ఈకి ది ఘటనల్లో యేదో ఒకదాన్ని దానిలో మీరొక
భాగస్వామి అవుట్టు వర్ణి చ డి (అ) కాపువారో గ్లాడియేటర్లు కుట్ర వాళ్లు వరారీ (ఆ) వెసూవియన్
ఆగ్ర సు చి కి దికి దిగడ రోమ్‌పైకి వ్యతిరేక గా పోరాట (ఇ) తిరుగుబాటుదారులు క్రాస్‌ రక్షణ
స్థావరా గు డా చీల్చుకొని వెళ్లడ

- క్రీస్తు 3వ శతాబ్దికి క్రీస్తు 1వ శతాబ్ది ఆర భాగీ మధ్య రోమ్‌లో న భవించిన మార్పులు యేమిటి?
అ) రోమన్ రిపబ్లిక్ ట్రాప్రా త ఎలా మారి ది? ప్యూనిక్ యుద్ధా ఆర భ నాటికి దాని ట్రాప్రా తం
ఎ తో క్రీస్తు 74లో దాని ట్రాప్రా త ఎంతో మందీచ డి
ఆ) ఇటలీలో విభిన్న వరా స్థావర ఎలా మారి ది? ఈ మార్పు కి కారణాలు యేమిటి?
ఇ) రోమన్ సైన్య ఎలా మారి ది? ఎ దుకు మారి ది?

ప్రకరణం పధ్నాలుగు

రోమ్లో రిపబ్లిక్ పతనం

రోమన్ సామ్రాజ్య మహాశక్తి

§ 52 రోమ్లో సీజర్ అధికారాన్ని వశంచేసుకోవడం

(పాక 9)

రోమన్ రిపబ్లిక్లో ఎవరు అధికార చలాయించారో జ్ఞాపక చేసుకోండి (§ 46 2)

1 రోమ్లో సేనాధిపతు
అధికార వదడ

రోమ్ ఆక్రమణ యుద్ధాలు సైన్య కిరాయి సైనిక శక్తిగా మారడం సేనాధిపతు అధికార బలదే దుకు దారితీసింది యుద్ధాలు సాగి చే దుకు సైనికులను సైన్యలో చేర్చుకొనే బాధ్యతని సేనాథి అనుభవకాలురైన సేనానాయకుకి అప్పగిచింది సైనికుకు వారినుంచి జీతమూ కొన్ని పొమ్ములో కొంత భాగమూ ముట్టేసి లిజియన్లలోని సైనికులు తమ సేనానాయకు ఆజ్ఞల్ని మాత్రమే పాటిచేవాళ్ళు వాళ్ళు ఎవరిమీద టే వాళ్ళమీద పారాజే దుకు న సద్దంగా ఉండేవాళ్ళు

రోమును యెవరో ఒక్కరి పైన సేనాధిపతి పాలించాడని బానిసయు మానులు చాలామంది అనుకున్నారు కానీ వాళ్ళకంటే సేనాథి కంటే ఉత్సాహపరులైన సేనాధిపతి సీడితు మీద బీదవాళ్ళమీద తమ అధికారాన్ని బాగా వదిలెవరవగదా వాళ్ళ ఆశించారు వాళ్ళ రోమ్లో అలాటి వ్యక్తి అధికార స్థాపించాలని తలచారు క్రీ.పూ 71లో బానిసలను విరాడ్విజ్ఞ గా అణచివేసిన పాసేయ అదుకు తన వ్యక్తిగా కుప్పిచాడు

జూలియస్ సీజర్ కూడా అధికార అపేక్షించాడు అతను ప్యాట్రీషియన్ కులిన వ శాసనం దినవాడు అధికారమూ కీర్తి న పొందించాడని అతను చిన్నప్పటినుండి కలుగవాడు అచ్చ ప్రభువ శిశుడైన సీజర్కు బీద రోమున్న టే అసహ్య శాని అతను వాళ్ళను తన స్వప్రయోజనాకు వాడుకోవాలని అనుకున్నాడు బీదవాళ్ళ సానుభూతి న పొందించడానికి అతను వాళ్ళకు ప్రభుత్వ ఉచితగా బ్రెడ్డు యివ్వాలని పట్టుబట్టాడు వాళ్ళ ఎవర కొరకు గేడియేటర్ల పోరాటాలు పెట్టించాడు క్రీ.పూ 58లో సీజర్ కాన్సుల్ గా యెన్నికయ్యాడు ఒక యేడాది తర్వాత గాలియాకు గవర్నర్ గా నియమింపబడ్డాడు

1

2

3

1 నీజర్ 2 పి సేయ్ (ప్రసన్న రోమన్ బమ్మల) 3 మరణోమ్మబుద్దెన గార్ (ప్రసన్న విగ్నా)

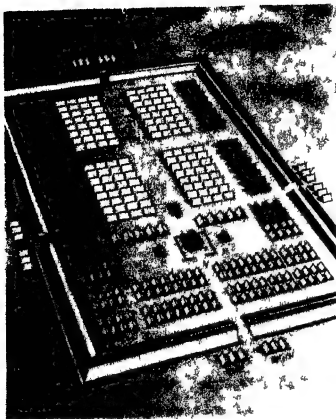
2 గాల్లియా ఆక్రమణ

గాల్లులు పో వది మైదాన రో యివ్వడు (ప్రాస్తు అవబడే ప్రాంత రో వివరించేవాళ్లు వాళ్లు అవేక తెగలుగా ఎలిపు డి పరపుర పోరాడుతూ దేవాళ్లు నీజర్ వియూ మక వాటికి పో వది మైదాన దానిలో మధ్యధరా సముద్ర తీర భాగ మూత్రమే రోమకు వశమై పు డేవి గాల్లియా దేశమంతటినీ యించాలన్న ఉద్దేశ తో నీజర్ గార్లంపేద యుద్ధ ప్రారంభించాడు గాల్లియాలో యుద్ధాలు 8 ఏళ్లపాటు కొనసాగాయి నీజర్ తమి తానొక అన్నితా త యోధుడిగా ప్రతిభావంతు డైన సేవా నాయకుడుగా విరుపి చుకున్నాడు గాల్లియా ప్రభువుల్లో కొ దర్శి అతను తన పక్షానికి తిప్పకున్నాడు వాళ్లు తమ దేశ లోని అటువీ ఊరి ప్రాంతాల్లో నీ రుకి స్కొట్లుగా మార దర్శకులుగా పనిచేశారు గార్లు తమ స్వత్ర క్త్య రక్షణకొన డైర్య గా పోరాడారు కాని వాళ్లు అనంపుట మూకలు యుద్ధాల్లో కాకలతిరివ రోమన్ లీజియన్ల తాకిడిని తట్టుకొని ఎదురుని వలేకపోయాయి

రోమన్లు యావత్తు గాల్లియానూ జయించారు లక్ష కొ ది ప్ర సు శైలీలుగా పట్టుకొని బావివంసు చేశారు దేవా యాల్లో దేవత కు కావ్యలుగా వచ్చిన ఐ గారయ తా కొ గొట్టారు ఆ కొల్లి ధనంతో నీజరు తన పైనికు జీత పెంపగలిగాడు పైనికులకు అతను భూమి యిస్తామి కూడా వాగ్దాన చేశాడు రోమన్లో పేద కు అతని పేరిట వివేదాలు ఏర్పాటుచెయ్యబడేవి అహార వంపబడేది

3 రోమ్లో అధికార కోసం యుద్ధాలు

గాల్లియాను జయించిన తర్వాత నీజర్ కు ఐ మైన విశ్వసనీయమైన పైన్య గొప్ప సేవా వాయుకుడనే ప్రతిప గొప్ప చక్రవర్తిమూ పుండేవి క్రీ పూ 49లో అతను తన పైన్యాన్ని రోమ్మీదికి వదిలి చాడు పెనేట్ కి నీజర్ క టె చాలా ఎక్కువ సేవలే పున్నాయి అయితే అవి రాష్ట్రాల్లో చెదిరిపెన్నాయి రోమన్ రిపబ్లిక్ పైన్యాకు పి సేయ్ సేవాధిపతి చేయబడ్డాడు నీజర్ మహా వేగ గా రాడిచోకడేమా పి సేయ్ రోమ్ నగర రక్షణను వ సుటితంచెయ్యలేక పాదావిడిగా బాల్కన్ ద్వీపకల్పానికి తిరోగమించాడు కొందరు బావిన యజమానులూ బీదలూ నీజరు పక్షాన చేరారు రోమన్ బీదలు నీ ర్ తను జీవితాలను మెరుగుపరుస్తాడనే అశతో అతని పక్షాన చేరారు రెండు వెంటల్లో ప్రతిఘటన అనేది దాదాపు లేకుండా నీజరు సేవలు రోమ్మూ మొత్తం ఇంటినీ ఆక్రమించాయి

రోమ్ పై విక ణిర మధ్య పేనా
వాయుకడి పెద్ద గుడార యితర పేనా
వాయకు గుడారాలు బలివేదిక వున్నాయి
ణిర చుట్టూ క దక ప్రహరీ క నె
వున్నాయి

పా పేయ బాల్కన్ ద్వీపకల్పంలో క పెద్ద పైవ్య సమీకరి చుకోగలిగాడు అనేక యుద్ధా లో అరితేరిన సీ ర్
పైవ్యాలు తో దరతో దరగా సమీకరి చుకున్న పా పేయ పైవ్యాలు మూర గా ఓడించాయి మిగిలిన సేనలు లో గి
పోయాయి పా పేయ తప్పి చుకుపోయాడు కాని తరువాత త్వరలోనే చ వణిద్దాడు సీజర్ కు యి కా యితర శ్రతువులు
కూడా వున్న దున యుద్ధ అవీయా ఆఫీసా పైయిస్లలో మరొక మూడేళ్ల పాగి ది

సీ ర్ అనుచరు కీ పా పేయ సమర్థకు కీ మధ్య జరిగిన యుద్ధాలు రోమ్ లొరుల మధ్య ఒక సాయుధ పోరాటం
వాలిది రోమ్ లో తర్యుద్ధ ఆటారు

తన ప్రత్యర్థి నూ వ్యతిరేకులనూ ఆ దరిపి ఓడించి సీజరు రోమ్ కు తిరిగి
వచ్చాడు అతని అధికార పరిమితి లేనిది మనో బ చ తుడైన సేనానాయకుని
ఉత్తరువులన్ని టిపి పెనేమూ కావ్యట్లా విధేయతతో శిరపా వహా చారు సీ రు
ఎ వరర్ (చక్రవర్తి) అని పేరు పెట్టుకున్నాడు లాటిన్ భాషలో ఆ మాటకు పా కుడు అని అర్థ ఆ కా లో
రోమ్ లో యుద్ధ కా లో యీ మాట సేవాధిపతు కు మాత్రమే ఉపయోగించబడేది యుద్ధ కా లోనే గాక కాళ్ళ
త గా యీ బిరుదును సీజరు ధరించాడు

సర్వశక్తిన తుడైన ఎ వరర్ రాజు లాగ గారని వ ద్దాడు అతని బొమ్మ నాణా మీద ముద్రించబడి ది అతని
విగ్రహాలు దేవత విగ్రహాల సరసన విలంబిద్దాయి పెనేల్ లో సీ రు ద త తో బ గార తో చేసిన సీ హాను మూదిరి
కుట్టిమీద కూర్చునేవాడు సీ రు తన పైవికు కి ప్రతివల వున్న గా ముట్టచెప్పాడు కాని బీదల ఆక ను వమ్ము
చేశాడు రోమ్ లో బీద కి ఉనిత గా చ నే ఆహార పరిమాణాన్ని సగానికి తగ్గి వాడు

6 నీర్ మరణ

నీజర్ నిర కుళ పా నమల్ల కొ తమ ది పెనెటర్లకు అన త్న కలిగి ది
 రోమ్లో ప్రభువర్య రివలికని పునరుద్ధరి చి అధికారాన్ని తమ చేతుల్లో
 నిలుపుకోవాని వాళ్ళ ప్రయత్నించారు వాళ్ళ రోకి వ్యతిరేక గా కుట్ర
 చేశారు రోమ్లోని ఒక ధనిక ప్రభు వ శీకుడైన క్రాటస్ అనే బానిస యజమాని కుట్రకు వాయుకర్త వహి వాడు
 అతను నీజరు మిత్రుడని ప్రతీతి

క్రీ.పూ 44లో కుసిరి పెనేట్ సమావేశ రిగేటర్లు కుట్రదారులు నీ ర్ను చుట్టుముట్టారు వాళ్ళ
 తమ ఆ గవ్వస్రా లో దాచిపెట్టుకున్న ఖదాలు దూసి అతన్ని 23 పోల్ల పాడిచారు నీజర్ ఆక్కడిక్కడ మరణించాడు
రోమ్లో శాశ్వత నిర కుళ పా న నె కొల్లా వ్వు నీ ర్ ప్రయత్ని విఫలమై ది కాని అది రోమ్లో దివల్లిక్
ఎ త ఎ హిసమైనదో చూసి ది

పుట్టార్క్ సంకలితంచేసిన నీజర్ జీవిత చరిత్ర

నీజర్ చేసిన ద డయూతలో క్రీ.పూ 49లో అతను రూలికన్ అనే చిన్న నదిని దాటవలసివచ్చి ది
 గార్లియాకూ రోమ్లో రివల్లికీకూ సరిహద్దులో అది ప్రహస్తా పు డేది రివల్లిక్ సరిహద్దు పై విక తో
 దాటడ బహిర గ యుద్ధ ప్రకటనతో సమాన నీ ర్ రోమ్మీద అధికార న పొందించుకోవచ్చు లేదా మోరా
 నమానకరమైన చావుకి గురికానప్పు రథాన్ని ఆమమని చెప్పి ఏ నిర్ణయ తీసుకోదానికి వెనుక ము రాడుతూ
 నీజర్ చాలా సేపు అలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు తరువాత అతను న దేహ ప్నీ వదలి భవిష్యత్తును ధైర్య గా
 యొదుర్కోదానికి సిద్ధపడినవానిలా పాచిక విసర డి ది అని నదిని దాటడానికి తన సైన్యాలకు ఉత్తరువు యిచ్చాడు
 రూలికన్ను దాటడ అనే మాటకు అర్థ మెక్కి రావడానికి వీలులేని విధ గా ప్రమాదభరితమైన
 వనికి పాపానీంచడ

అనీయా మైనర్లో తన ప్రత్యర్థులలో కలిమీద శ్రీసు గా సులభ గా వి య పా దిన తర్వాత నీజర్
 మూడు లాటిన్ మాటలు మూత్రమే గ న దేశ వ పాడు Veni vidí v c - నవ్వాను
 చూశాను యించాను

- 1 రోమ్లో నీ రు అధికారాన్ని హంతుకోగలిగే దుకు వీలుగా క్రీ.పూ 2వ శతాబ్ది ఆ లానికి క్రీ.పూ 1వ శతాబ్ది ఆర భానికి మధ్య రోమ్లో సైన్యంలో న భవి వివ మార్పులు యేమిటి? మీ వాదనని నిరూపి చ ది
- 2 రోమ్లో నీజర్ అధికారాన్ని పార్లగత చేసుకునే విషయ లో గార్లియాలో జరిగిన యుద్ధానికి పున్న ప్రాముఖ్య యేమిటి? 3 బీదలపల్ల నీ ర్ వైఖరికి గ్రాఫ్ సోదరుల వైఖరికి మధ్య భేద యేమిటి?
- 4 తన శత్రువు పై విజయాల తర నీ రు పాలనకి ఒక కాన్సర్ అధికార కీ మధ్య పున్న తేడా యేమిటి? కనిన మూడు లేదాను సెక్స్పానండి 5 స్పార్టక్స్ తిరుగుబాటు అంతానికి రోమ్లో నీజరు అధికారాన్ని హంతు చేసుకునేందుకూ మధ్య ఎన్నేళ్ల కా వ్యవధి పు ది?

§ 53 ఆక్టేవియన్ ఆగస్టున్, అతని వారసుల

పాలనలో రోమన్ సామ్రాజ్యం

(మూ 9)

ఎలాటి రాజ్యాన్ని రిపబ్లిక్ అంటారో (§45 4) రా రిక రా య్ అ టే యేమిటో (§42 4) జ్ఞా క చేసుకో డి

1 రిపబ్లిక్స్ టిటు

ఎ రొమ చ పివ కుట్రదారు కు రోమ్ వ్ర అ దద దలు లేవు కొద్ది వ్రపు కుటు బాంబేత పరిపాలి చబడే రిపబ్లిక్స్ సమర్థి చదానికి చాలామ డి వ్రలు యిష్టపడలేదు పీ ర్ సైనికులు కుట్రదారు ను చ సావి అనుకున్నారు కాని వాళ్ల తూర్పుకు పారిపోయారు మాసిడోనియాలో వాళ్ల ఒక సైన్యాన్ని సమీకరి చుకోగలిగారు ఇటలీమీదికి నడవడానికి సన్నాహాలు చేసుకున్నారు అంతర్యుద్ధ తిరిగి ప్రారంభమై డి

పీ ర్ సైనికు కు కొత్త వాయకులు బి చారు వాళ్లలో మార్క్స్ ఆ టోనీ అనే మహా అనుభవశాలి అయిన పీరుడు ఒకడు అతను గొప్ప బి గ మహాకాయుడు మరొకడు పీ ర్ కు బి ధువైన ఆక్టేవియన్ అనే యువకుడు ఆక్టేవియన్ జబ్బుగా లోహన గా వు డేవాడు అతను వసుర్పుడైన సేనాధిపతి అయ్యే రక కాదు కాని అతను యుక్తిపరుడు విత్య జాగరూకి ప్రజాపంతులైన సహచరులను యెప్పుకోవడ తెలిసినవాడు

అంటోనీ ఆక్టేవియన్ ఒకరి నొకరు డ్యేషంతుకునేవాళ్ల కాని రిపబ్లిక్స్ తో పోరాడడానికి యిద్దరూ కలిశారు వాళ్ల తమ సైన్యాలను రోమ్ లోకి వడిపి చారు వాళ్ల ఆ వ్రకార కొన్ని నే మ ది న చారి పబద్దారు వాళ్ల అన్నలు వాళ్ల చేసుకోబడ్డాయి అంటోనీ ఆక్టేవియన్ సైన్యాలు నొకరినొకరు మాసిడోనియాకు పోయాయి ఫిలిప్పీ నగర దగ్గర గొప్ప యుద్ధ జరిగి డి రిపబ్లిక్స్ సైన్య ఓడిపోయి డి బ్రూటస్ తన ఖడ మీద పడి అత్యహత్య చేసుకున్నాడు

అంటోనీ ఆక్టేవియన్లు యిద్దరూ రోమన్ రాజ్యానికి సహసా కులైనారు 2 అధికార కోప ఆ టోనీ ఆ టోనీ తూర్పు రాజ్యా ను పరిపాలి చాడు అతను అలెగ్జా డ్రియాలో రా ఆక్టేవియన్ల పాలన వైభవ తో బలికేచాడు ఆక్టేవియన్ రోమ్ లో వు డేవాడు పశ్చిమ రా షాగాన్ని అతను పాలి చాడు

అంటోనీ రాజా కావా వి కలలు గన్నాడు ఆక్టేవియన్ రోమ్ లో తన అధిపత్య నె కొల్పొ వి కోరాడు వాళ్ల క రికో ఒకరు యుద్ధానికి సన్నద్ధమయారు (క్రీ పూ 31లో బా స్కన్ ద్వీపకన్ పశ్చిమ తీర లో ఆక్సీయ గ్రా వద్ద అంటోనీ ఒక సైన్యాన్ని కే డ్రికరి చాడు అతని నొకా దళ కూడా అక్కడికి తరలివెళ్లి డి సముద్ర యుద్ధ లో ఆక్టేవియన్ వి య పా దాడు అంటోనీ తన సైన్యాన్ని వదిలి ఓడ యెక్కి అలెగ్జా డ్రియాకు పోయాడు నాయకుడు లేక అతని సైన్య లో గిరియి డి

క్రీ పూ 30లో దాదాపు యే ప్రతిఘటనా యెదుర్కోకు దానే ఆక్టేవియన్ సైన్యాలు ఈజిప్టును వశపరచుకున్నాయి అంటోనీ ఖడ తో పొడుచుకొని ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు ఈజిప్టు రోమన్ రాష్ట్రముయి డి చిట్టచివరి గ్రీకు మాసిడోనియన్ రాజ్య పతనమై డి

3 ఆత్మేవియన్ పా న

ఆ టోపీమీద ఏ యాన తర సైన్య మీద అధిపత్యాన్ని ఏ వరర్ (౨౪౩)

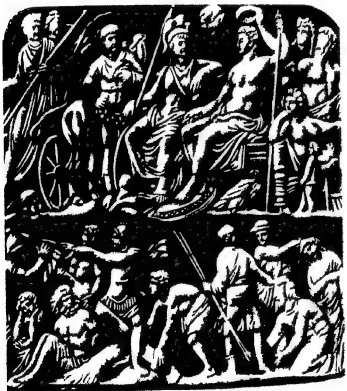
దిరుదునీ ఆత్మేవియన్ నిలుపుకున్నాడు రోమన్ రాజ్య రిపబ్లిక్ అనే వ

బడుతూవచ్చింది రోమన్ పెనేల్ సమావేశవరచబడుతూనే వు ది (జా

సభ కాన్ఫరెన్సు తదితర అధికారు చూ ఏటా ఎప్పుకో టూనేవు ది యితే సైన్యాన్ని ఆధార చేసుకుని ఆత్మేవి

యన్ వాటివన్ని టీపీ తన యిచ్చాదీవమైన పరికరాంశు చేసుకున్నాడు

ప్రజా సభ ఆత్యున్నతి పదవు కు ఆత్మేవియన్ శేక అతని మనుషుల్ని ఎప్పుకువేది కాన్ఫరెన్సు ప్రజా (టి గ్రామస్సా
దులుచెప్పుకు డా అతని అజ్ఞ మ శిరసామా చేపాళ్ల ఆత్మేవియన్ యిచ్చుకు వ్యతిరేక గా కాన్ఫర్ వదలికి నామోట్
చెయ్య దీన క రోమన్ పొరుడు కైల్స్ విర్బ ది వ డి అక్కడే నురణి చాడు తనకి వ్యతిరేకులైన పెనేటర్లన దరినీ
తరిమేసి వాళ్ల స్థానాల్లో ఆత్మేవియన్ తన అనుచరు మ వియమి చాడు పెనేట్లో మొదట వోటుచేసేది అతనే తక్కి
వాళ దరూ వినయ గా అతని విధ్యయూ మ అ గీకరి చేపాళ్ల పెనేట్ అతనికి అగ్నెట్ అనే గౌరవ దిరుదు కూడా

2

1 అగ్నెట్ గౌరవార్థం చెక్కబడిన ఉబ్బెత్తు శిలా ఫ క సైల్లాగ దేవత తోనూ బ ధువు తోనూ
పరివేషి తుడైన అగ్నెట్ ఒక దేవత అగ్నెట్ తలపై ఏ యుమాలికుం ఆ కరిస్తో ది కి దిభాగ యుద్ధ
ఫైదీ ను చట్టుకు టువు రోమన్ సైనికులు 2 క రోమన్ చక్రవర్తి గౌరవార్థం నిర్మి వబడిన వి య
స్థాపక కమాను (ఫాటో)

యచ్చి ది వచ్చితుడు అని దాని అర్థ ఆక్టేవియన్ రోమన్ రాజ్యాన్ని క్రి పూ 30ను చి క్రి క 14లో తను మరణించేదాకా పాలించాడు

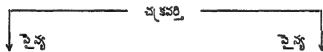
రోమలో బ ప్రయోగ పద్ధతుల్లో తన అధికారాన్ని వె కొల్పుకున్న ఆక్టేవియన్ తను బలికినవాళ్ళూ తనకి వ్యతిరేక గా క్షులబలు బిరుగుతాయేమోనని భయపడుతూ డేవాడు పెనేట్లో ఎప్పుడూ తన విధేయు మధ్యలో ఉ డేవాడు అన దున్ను కి ద కవన ధరి చేవాడు

అగన్వన్ వె కొల్పిన పరిపా నా వ్యవస్థ అతని మరణాన తర కూడా అనుసరి ప
4 రోమలో సామ్రా య బడి ది రోమను ఒక ఎ వరర్ (చక్రవర్తి) తర్వాత మరొక ఎ రర్ పాలి
 దాని బానిస యా మాన్య స్వరావ చాడు అధికారం కొడుకులకు సంక్రమి చేసి లేదా సైనిక బ లో పశుర
 మకునేవాళ్ళ ఎ వరర్ అన్ని వద కొత్త అర్థ వ తరించుకు ది రోమన్
 రా య పాలకులు అప్పటిక ఎ వరర్లు అని పి పబడుతూవచ్చారు

రోమలో రిపబ్లిక్ పదపులు నిలిచివున్నప్పటికీ వాస్తవంలో రిపబ్లిక్ ఆ తరి చి ది దాని స్థాన లో రా రిక
 వచ్చి ది రోమన్ రా రిక రాజ్యాన్ని ఎ సైర్ (సామ్రా య) అనేవారు

సామ్రాజ్య స్థాపన మూ గా రోమలోనూ రాష్ట్రాల్లోనూ బానిస యజమాను పెత్తన బ వడి ది పారిపోయి...
 30 000 మ ది బానిసలను పట్టుకొని బానిస యజమాను కు అప్పగి చావని ఆక్టేవియన్ సగర్వ గా రాసుకున్నాడు
 ఎవడైనా ఒక బానిస తన య మానిన చ పితే చట్టం ప్రకార యింటల్లోని బానిస దరిమిదా మరణిత్త అమలు రన
 బడేది అలా టి క సందర్భ లో 400 మ ది బానిసలు ఒక్కొక్కడేగా చ పెయ్యబడ్డారు తన అధికార లో పెద్ద
 సైన్యాలున్న చక్రవర్తి వీడితే తిరుగుబాట్లను అణచేసేవాడు రోమలోని బానిస యజమానులే కాకు డా రాష్ట్రాల్లోని
 బానిస య మానులు కూడా చక్రవర్తి అధికారాన్ని బ పరిచేవాళ్ళ

ఆక్టేవియన్ పా ప కి ది రోమన్ సామ్రాజ్య పరిపా ప వ్యవస్థ

ప్రజా పథ	కాపుళ్ళు	పెనేట్
రోమన్ పౌరులు చక్రవర్తి పేర్కొన్నవాళ్ళను కాపుళ్ళగా ఎన్నుకు టారు	బానిస యజమానులు చక్రవర్తి ఆ ఙ్గాలు అమలుజరుపుతారు	పెనేట్ సభ్యులు చక్రవర్తిచేత వియమి పబడతారు చక్రవర్తికి యిష్టమైన విధ్యయాల అమోదిస్తారు

6 రోమన్ సామ్రాజ్యపు
వివరి ఆక్రమణలు

115-116లో అనుభవశాలి శక్తిశాలి అయిన నాయకుడు బ్రాయన్ ఎక్

వరులుకొని తన సేన ను తిరుగుబాటుదారుల పైకి వ పక తప్పలేదు

బ్రాయన్ చేసిన యీ ద డయ్యారితో చిట్టచివరి రోమన్ దుర్గాక్రమణవర ద డయ్యారతలు తిరుగుబాట్లను అణచి
పో దుకూ తన నరిపాడ్లు ను రక్షి చుకొనే దుకూ సామ్రాజ్యానికి చాలామ ది సైనికులు అవసరమయ్యారు అసి
యాలో అతను వశపరచుకొన్న భూభాగాలు దాదాపు అప్పీ అతని తర్వాత వచ్చిన చక్రవర్తి హెగ్నాట్సుకోవలసివచ్చి ది
వాటిని తన కి ది నిలుపుకునే ది అతనికి లేకపోయి ది 2వ శతాబ్ది ఆర భి వాటికి రోమన్ సామ్రాజ్య ద డ
య్యారత కి స్పర్శిచెప్పి విస్తార గా వ్యాపి చివున్న తన భూభాగా ను కాపాడుకోవ సీస స్థితిలో వడి ది

దేవాంశ సంభూతుడైన అగస్త్యన్ మహాత్మ్యార్యాలు
(ఒక శిలా శాసనంనుండి)

ఈ శిలా శాసన లోని సమాచార ప్రాతిపదికమీది ఒకటు శతాబ్ది లో రోమ్ జనాభాని గురించి
మీకు యేమి తెలుస్తో ది? అగస్త్యన్ వ వర ను గురి చీ రోమన్ రాజ్య లో అతని స్థాన గురి చీ
మీ ఆ చనా యేమిటి?

మరొక సారి నేను 10వ దశా శాస్త్రాలను అయివచ్చుడు రోమ్ లోని ప్రతి బీద వ్యక్తికీ వా సాంక భజావా
ను ది 400 పెన్సర్లు (రోమన్ వ ది వారేలు) వ తున యిచ్చాను 11వ దశా నేను శాస్త్రాలను అయివచ్చుడు
వా సా త డబ్బులో 12 సార్లు బైడ్లు వంచిపెట్టాను మళ్ళీ 12వ దశా నేను ట్రీ స్టాన్లను అయివచ్చుడు
3వ సారి తలా 400 పెన్సర్లు వ తున వ వకు చేశాను ఈ దానాలు యే వ దర్బ లో కూడా 2 50 000
ను దికి తక్కువగా అ దలేదు నేను 18వ సారి ట్రీబ్యూన్ గానూ 12వ సారి శాస్త్రాలగానూ యెచ్చివచ్చుడు
నగర లోని 3 20 000 ను ది బీద ప్రజలకు తలా 240 పెన్సర్లు వ తున యిచ్చాను వా సైనికు కు
ప్రతి ఒక్కరికీ వా యుద్ధ వ పాదనను ది తలా 1 000 పెన్సర్లులు యిచ్చాను ఈ దాన 1 20 000
ను దికి అందింది నేను 13వ దశా శాస్త్రాలను అయివచ్చుడు 2 4 మ దికి తలా 240 పెన్సర్లులు యిచ్చాను
నేను సైనికుల కిచ్చిన భూమి వా డబ్బుపెట్టి కొన్నది ఇది 86 కోట్ల పెన్సర్లు ఖరీదు అయి ది

ఈ విశ్లేషి వదిడకపోలే క్రిత ఆవి అర్థ

- 1 దిగువ దాస్యూట్ ఒడ్డున ఈ విజయ సూచక గా ట్రాయన్ వక్రవర్తి విర్మి చిన విజయ స్తంభ (ఫిట్)
- 2 ట్రాయన్ విజయ స్తంభ మీది వక్రవర్తి విగ్రహం

అగస్త్యన్ సమకాలికుడైన వర్జిల్ రచించిన
ఏనియడ్ నుంచి

వర్జిల్ చేసిన యీకీ ది వర్ణనను ఈప్సియన్ రచించిన సెమిస్ యుద్ధ వర్ణనతో (పేజీ 164)
పోల్చుచూడండి గ్రీకు కవి ఎవరిని కీర్తించాడు రోమన్ కవి ఎవరిని కీర్తి చాడు?

ఇటు యద్వైదలాడు ఈ వాకా దళంతో
మరుగులు కక్కి కడలి తరగ పైన
పెనేటర్లతో పరివేషి తుడైన అగస్త్యన్
జనసామ్యము రోమ్ వగరాధిదేవతలూ
హర్షామోద వీక్షణాలు బరపుతూ డగా
అటు మున్నెవ్వాడు ఆంటోనీ
పార్థియూ మధ్యధరా తీరాల్ విజేత
బర్బర కీరాయి మూక అధివేత

పోరు మొదలై ది యిరు గా మధ్య
 ఓడలు ముఖాముఖీ ఢీకొట్టువ్వా
 మోగుతున్నాయి ధనుష కాలాలు
 సరున్నరున ఎగురుతున్నాయి బొణాలు
 రిపురిపుప్స ఎగుస్తున్నాయి తూలాలు
 ఎర్రెర్రగ మెరుస్తున్నాయి అగ్నిగోళాలు

చూడ డి వగరాన విజయోత్సవాలు
 ముమ్మారు దేవళాల్లో ధూచదీపారాధనలు
 తెగుతున్నాయి బలివితర్కం పైన
 కోడె దూడలు వడలు వేలు
 వినవస్తున్నాయి పూజారిజుల మంత్రోచ్ఛాటనలు
 జననమూహో యయ ధ్యానాలు
 కదలి వస్తున్నాయి వెనువెనక బడిలారులు
 కనవస్తున్నాయి వారి రకరక ఆయుధాలు దుస్తులు
 వినవస్తున్నాయి వారి వేర్వేరు బాసల ఊసులు

1 ఎంసరర్ అన్న పదానికి ఆదిలో వున్న అర్థం యేమిటి? ఆగష్టున్ కాంత్ ఆది నే తరించుకున్న
 అర్థం యేమిటి? 2 ఆక్టోవియన్ పానల్ నె కొన్నది రాజరిక రాజ్యమన్న మియ్యాన్ని నిరూపించండి
 దానికి ప్రాచీన తూర్పు రాజ్యా రాజరికానికి మధ్య భేదం యేమిటి? 3 రోమన్ స్క్వామ్యా ఏ వరపు
 ప్రయోజనాన్ని కాపాడింది? మీ వాదనను నిరూపించండి 4 స్క్వామ్యా కాంత్ రోమ్ ఆక్రమించుకున్న
 ప్రాంతాన్ని మార్చ్ తో చూపించండి రోమన్ రాష్ట్ర ప్రాంత ఆత్యధిక విస్తృత ప్రమాణాన్ని ఎవ్వడు
 ఆడుకుంది? రోమన్ స్క్వామ్యా ఆత్మరక్షణ దళకి మారే దుకు గ కారణాలు యేమిటి? ఇటలీ వెలువల
 రోమ్ ఆక్రమణవర యుద్ధాలు ఎన్నేళ్ల కొనసాగాయి? 5 రోమను ఆక్టోవియన్ ఆగష్టున్ విరతుల గా
 ఎతకా పాలించాడు? అతని పాన ఎన్నేళ్ల క్రితం మొదలై ది ఎన్నేళ్ల క్రితం ముగిసింది?

ప్రకరణం పదిహేను

రిపబ్లిక్ అంతంలో, సామాజ్య ఆరంభంలో రోమ్లో సంస్కృతి,
రోజువారీ జీవిత విధానం

§ 54 ప్రాచీన రోమ్లో కళలు

రెండు ప్రసిద్ధ ప్రాచీన గ్రీకు కావ్యానుజ్ఞానక చతుర్థి డి క్రీస్తు రెవ శతాబ్ది నాటి గ్రీకు శిల్ప విని
విగ్రహాలు చెక్కారు (§38 4 §40 2)?

1 రోమ్-గ్రీకు సంస్కృతి
ప్రధాన

రోమ్ న స్కృతిమీద మహాస్థలిని ఆదుకున్న గ్రీకు న స్కృతి ప్రధాన
చాలా యొక్కువగా వుండేది

ఇటలీకి దక్షిణాన వుండిన గ్రీకు వలననుండి రోమన్లకు గ్రీకు భాష

తోమా విజ్ఞానశాస్త్ర తోమా కళ తోమా పరిచయం కలిగింది గ్రీకు అక్షరమాలను ఆధారంగా తీసుకొని రోమన్లు
లాటిన్ అక్షరమాలను సృష్టించుకొన్నారు

క్రీస్తు 2వ శతాబ్దిలో గ్రీకును రోమ్ వశపరచుకున్న తర్వాత గ్రీకు ప్రధాన మరియు బలీయమైంది పరాజిత
గ్రీకు కళలను అవాగధిక విజేత లాటియన్ మెచ్చుకుంది తెచ్చుకుంది అవి రాశాడు ఒక రోమన్ కవి రోమనులు అనంత్యంగా
విగ్రహాల వర్ణ చిత్రాలూ యితర ఉత్తమ కళాకారులూ గ్రీకునుండి తెచ్చుకున్నారు గ్రీకు వాస్తుశిల్పాలూ
శిల్పాలూ చిత్రకారులూ ధనిక రోమన్ల కొరకు కళాకారులు తయారుచేశారు ఇటాలియన్ నగరాల్లో గ్రీకు నమూనాలో
ఫియేటర్లు నిర్మింప ద్వారా రోమన్ కులీన యువకులు గ్రీకులోని ప్రసిద్ధమైన పాఠశాలల్లో చదువుకోడానికి పోయేవాళ్ళు
రోమన్లు పేర్లను మూత మార్చి ఒరి పియన్ దేవతలను ఆరాధించారు ఉదాహరణకు జీయన్ పేరును వాళ్ళు
జూపిటర్గా మార్చుకున్నారు (ఏ దేవతని వోక్స్ అని పిలిచారని మీ ఉద్దేశ ? మూడవ డి 229 2)

అయితే రోమన్ న స్కృతి గ్రీకు న స్కృతికి కేవల అనుకరణ మాత్రమే కాదు గ్రీకు నుంచి నేర్చుకున్న
రోమన్లు స్వయంగా అనేక మాతన అశాస్త్ర సృష్టించారు

2 రోమన్ సాహిత్య

అ) ప్రకృతి రచన

రోమన్ సాహితీ గ్రంథాలు చాలా పుష్కలమై వాటిలో ప్రకృతి రచన అనే

కావ్యానికి ప్రముఖ స్థానం వుంది దీన్ని క్రీస్తు 1వ శతాబ్దికి చెందిన పండిత

కవి ల్యుక్రేషియస్ రచించాడు దానిలో ప్రకృతిని గురించి మానవ జాతి చరిత్రను గురించి ఆ

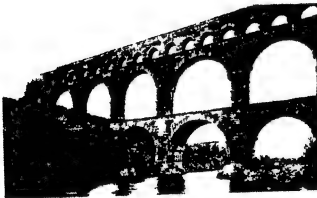
కాలానికి ప్రగతిశీలమైన అభిప్రాయాలను ప్రతిపాదించాడు

ఆ పండితుడు భృష్టిలో ప్రకృతి పరమాణువుతో కూడివుంది అని కవడ మూలంగా పక్షి, తామర భూమి
ప్రాణులు చివరకు మనుషు అతల్లి పిల్లలూ ఆత్మ అవినాశమైనది అనడాన్ని పునర్లక్ష్యం ఉదాహరిస్తూ అతను

1 చరిత్ర కవిత్వ అదిషా న దేవతలచేత
 పరవేషి తుడైన వర్ణిత (రోమన్ మొజా
 యిక్ చిత్ర) 2 ఆధునిక ప్రాస్తు దక్షిణ
 ప్రాత రోని కమాసు తో కూడిన రోమన్
 వ తన (ఫాటో) వ తెనమీదుగా వీటి
 గొటాలు అమర్చబడ్డాయి అవ తెన వదికి
 సుమారు 50 మీటర ఎత్తున వు ది తె
 క రోమన్ దేవా య (ఫాటో) గ్రీకు
 రోమన్ భవనా సు పొల్నిచూడండి గ్రీకు
 వాస్తుకళను చి రోమన్లు ఏమి అరువుతెచ్చు
 కున్నారు? 4 సుప్రసిద్ధ రోమన్ వక్త
 గ్ర థకర్ర సిసెరో బిమ్మ 5 పా పేయొకి
 చె దిన ఒక వడ్డీవ్యాపారి బిమ్మ

1

2

4

3

5

తిన్నదిగాదు భగవత్తుడి యిచ్చ వల్ల కాక తాము స్వయం గా చేసే శ్రమ వల్లనే అన్ని ఉపయోగ ముకావడ భూమి దున్న భూములతో పనిముట్లు చేసుకోవడ మనుషులు వేర్వేరువారని అతను చెప్పాడు

లుక్ 12:11 మఱాన్ని మానవుడి అలోచనకు ప్రతిబంధకాలు కలిగించే కల్లె లో పోరాడు అజ్ఞానాన్ని ప్రవృత్తి శక్తు పట్ల భయాన్ని మఱానిర్వాచానికి కారణంగా అతను పరిగణించాడు ఉరుము కీ భూక పాలకీ, మువిడి విడకీ శాస్త్రీయమైన వివరణలు యిచ్చే దుకు అతను ప్రయత్ని చాడు లుక్ 12:11 కావ్య రూప లో తన రచన చేశాడు

ప్రాచీన రోముకి చెందిన అత్యంత ప్రతిభావంతులైన కవులు గ్రీకుల 1వ శతాబ్ది

అ) రోము కవిత్వపు

స్వర్ణ యుగ వినియడ్

అ త రో గ్రీకు 1వ శతాబ్దిలో ఉండేవారు ఆ కాలాన్ని రోము కవిత్వపు

స్వర్ణ యుగ అంటారు

కవులు తన మౌఖిక తివ్రతను దుకు అగ్నన్ ప్రయత్ని చాడు కవులూ రచయితలూ అగ్నన్ మిల్తుడైన మేనెనన్ అనే ధనిక బానిస యజమానియి ల్లో కూడేవాళ్ళు మేనెనన్ కవులు కు దారాళ గా బహుమతులు యిచ్చేవాడు తర్వాత కా రో మేనెనన్ అ పేర కళా పోషకుడు అనే అర్థం వాడుకలోకి వచ్చింది

ప్రసిద్ధ రోము కవి వర్గిల్ అతను వినియడ్ కావ్య రచించాడు అతను ఆ కావ్య రచనకు సుమారు పదేళ్ళు వెచ్చించాడు ట్రాయ్ నగర రక్షణకు పోరాడినవాడూ దేవతా పుత్రుడూ ఐన వినియడ్ అనే పురాణ వీరుని సాహసాన్ని ఆ కావ్య లో కవి వర్ణించాడు ట్రాయ్ మతమైనప్పుడు అతను చావు తప్పింపకున్నాడు ముడిపెట్టున్న రోమ్ నగరం నుంచి అతను వచ్చడైన తన తండ్రిని కాపాడి భూజా పీడ మోసుకొని తీసుకెళ్ళాడు చాలాకాలం సంచారం చేసి అసాధారణమైన కొన్ని సాహస కార్య తరువాత ఇటలీ చేరాడు వినియడ్ మృత జీవులు పుడే పాతాళానికి వెళ్ళాడు అక్కడ మరణించిన అతని తండ్రి అత్యుభయత్నంతో రోమ్ మహాకవీన త గా పుట్టు దని జోష్య చెప్పింది రోము పునరుద్ధరణ దర్శి పాలిస్తోంది వరాణసు పట్ల దయ చూపుతారని సాగరుదోతును అణచివేస్తోంది చెప్పింది వినియడ్ తండ్రి అత్యుభయత్నం అతని వ తీతుస్సు చూపింది చివరిలో లాటియమ్ కి తా తిని చేకూర్చి ముదూర దేశ ప్రజలను సైతం రోమ్ ముందు గల వణికిన వజ్రేన దైవాళం వ భూతుడైన అగ్నన్ కూడా పుట్టాడు (పేజీలు 252-253 చూడండి)

వినియడ్ రోములో కావ్యా కొనసాగి పులా పుట్టు ది అది కూడా వాటిలాగే గల భీరమైన సమాన భూయిష్టమైన కవిత వర్గిల్ దైర్యాన్ని పెద్ద పట్ల విషయ విధేయత వీ గారాన్ని కీర్తి చాడు రోమున్ సామ్రాజ్యాన్ని అగ్నన్ నీ కీర్తిచే దుకుగాను మత విశ్వాసా మా గ్రీకు రోమున్ చారిత్రక గాథ మా వర్గిల్ కవి చేర్చుగా వినియోగి మకున్నాడు

దివ్యమూ వైభవోత్తమా అయిన రోమున్ విర్యాదాలు యాచిత్రవంచానికి

3 రోమున్ వాస్తుశిల్ప కళ

రోమున్ సామ్రాజ్యపు శక్తి న వదలని నిరూపించే దుకు ఉద్దేశి వలెద్దాయి

రోమున్ భవన విర్యాలు రో గ్రీకు వాస్తుశిల్పం అనుభవాన్ని వినియోగి ము కొని మూతల అవిష్కరణ లో ఆ కళను మరల తగిన సుప సన్న చేశారు రాళ్లనూ యిటుకలనూ దృఢ గా యేక చేసి కా క్రీట్ అనే పద్ధతినాన్ని రోమున్ పుష్కలించారు అత్యంత ఘనత్వ గల రాతి కమాన్సు (అర్చిలు) కట్టడానికి వాళ్ళ దాన్ని ఉపయోగించారు

కమాన్సు యొక్క పెట్టిన విల్ల లాగా పుడేది లాటిన్ భాషలో అర్కన్ అ పేర విల్ల దానినుండి పుట్టి దే అర్చ్ అనే పద చక్రవర్తులు తమ విజయాన్ని స్మృతి చిహ్నాలుగా విజయ కమాన్సు నిర్మి చారు విజయోత్సవాలలో వాళ్ళ వాటిని దా ఉపయోగించాడు రోములో పీటి గొట్టాల విర్యాలు లోనూ యిడ్ల విర్యాలు లోనూ నడుమ పీడ వ తన విర్యాలు లో కూడా కమాన్సుని వినియోగ ఉపయోగించారు రోమున్ పర్యటన లోని పె యేళ్ళను చివీటి తీసుకెళ్ళ

సాంథీయన్ (నమూనా) సా థీయన్
 బాప్య రూపాన్ని ఆ తరిక రూపాన్ని
 చూపే దుకు వీలుగా దాని క్రాన్
 పెషన్ నమూనాలో చూపబడి ది
 నేలమీది గీతలు గోడలు వై భాలు
 ఎక్కడెక్కడ వుండేవో సూచిస్తాయి
 గమ్యర లోని ర ద్ర ద్వారా యీ
 దేవా య లోకి వెలుతురు వ్రవరిస్తు ది

అక్షిదక్ష్మ ను నిర్మి చారు వల్లపు ప్రా తాల్లో గొట్టాంతో కూడిన కమాను వ తెలుసు విర్మి వలదేని వాసిగు దా
 నీరు దిగువకి వ్రవహి చేది (పేజీ 255 చూడండి) రోమన్ వరద వీరు పది అక్షిదక్ష్మల ద్వారా తీసుకురావడేది
 రోమన్లకు క్యుపోలాలు విర్మించడ కూడా తెలుసు క్యుపోలా ఆ లె బోర్లగి చిన పెద్ద గిన్నె లాగా (అర్థ
 గోళాకార లో) వుండే యింటి కప్పు రోమలోని సాంథీయన్ గుడి (నక దేవత గడి)కి గల కప్పు అచ్చమైన క్యుపోలాకు
 ఉదాహరణ

4 రోమన్ శిల్పకళ
 విలువెత్తు బిస్తు విగ్రహ విర్మాణ రోమన్ శిల్పకళ సాధించిన అత్యున్నత
 విజయ శిల్పులు వ్యక్తి కవళిక ను యధాతథ గా రూపొంది చడంతోబాటు
 అతని వ్యభావాన్ని కూడా వ్యక్త చేసేవాళ్ళు వడ్డీ వ్యాపారస్తుని శిల్ప లో
 జీవితమంతా లాభభ్రష్ట లో గడిపిన మనిషి దురాశూ ముష్కరత్వాన్నీ వ్యక్తంచేయడంతో శిల్పి సంపూర్ణ గా కృతార్థుడయ్యాడు
 ఒక శిల్పి సా సేయ్ విగ్రహాన్ని తెలివితక్కువవాడిగా అత్యున్నతగణింపవాడిగా చెక్కాడు ప్రసిద్ధ రోమన్ వక్త
 రచయిత అయిన ప్లినెయ్ విగ్రహ లో విశిష్ట బుద్ధి కనిపిస్తు ది జీగించిన పెదవుల్లో జన వల్ల అతని ఏవగి వు కనిపిస్తుంది
 (పేజీలు 245 255 చూడండి)

రోమలో స్వామా వ్యస్థాపన తర శిల్పులు చిత్రమి ను కీర్తించి మహోన్నతులుగా చిత్రి చంపివుండేది
 దేవుళ్ల గానో భీమకాయలు గానో లేక పురాణ పురుషులు గానో శిల్పులు వాళ్లను చిత్రి చేవాళ్ల దుర్బ గా వుండే
 అగ్నస్తవ చేతితో వి య దేవతను వట్టుకున్న మహోన్నతుడైన జావీటర్ గా రూపొందించబడ్డాడు చిత్రమి వి యాలూ
 రోమన్ విజయాలూ ఆర్మీకి భవనా కీ ఆ కారస్థానం గా సా రాతి ఉభృత్తు శిల్పాల్లో చెక్కబడేది

1 లుక్సేయన్ ఏ గ్రీకు వ డీతు అభిప్రాయా ను మరి తగా అభివృద్ధిచేశాడు? మీ జవాబును విరూపింప డి 2 వర్మిల్ తన పాఠకులకి ఆ దశయ్యదలుచుకున్న ఆలోచనలూ భావోద్వేగాలూ యేమిటి? ఏనియర్ నుంచి ఉదాహరణ ను పేర్కొన డి లుక్సేయన్ అభిప్రాయా కి వర్మిల్ అభిప్రాయా కి మధ్య మౌలిక భేదాలు యేమిటి? 3 రోమన్ చక్రవర్తి అధికారాన్ని పట్టిన చేసే దుకు సుతమూ కళలూ ఎలా వినియోగి పనిపడ్డాయి? 4 క్రీ పూ 5వ శతాబ్ది నాటి గ్రీకు శిల్పానికి రోమన్ శిల్పానికి మధ్య తేడాలు యేమిటి? ఆ తేడా కి కారణ యేమిటో వివరింప డి

§ 55 సామ్రాజ్య కాలపు రోమ్ నగరం

దీదవాళ్లు రోమ్ నగరానికి తరలినట్లడానికి గల కారణాలను జ్ఞాపక చేసుకో డి (§50 1)

1 సామ్రాజ్య కాలపు రోమ్లో
ఫారమ్ వంటివి

క్రిస్టియన్ ఈ మొదట్లో రోమ్ మధ్యరరా నమ్మద తీరమ తట్లోనూ విక్కిరి పెద్ద నగర గా తయారై డి అప్పట్లో రోమ్ నాణా సుమారు 10 00 000

ఆ నగర పైబర్ వది ఒడ్డులు రె డి టిమిడా విస్తృత గా వ్యా పి డి

నగర లో రాళ్ళుపరచిన ముఖ్య పిదులన్నీ ఫారమ్ దగర కలిసేవి రోమన్ చక్రవర్తుల్లో దాదాపు ఆ దరూ అద్భుతమైన భవనాలు నిర్మి పజేశారు తమ కీర్తిని శాశ్వత చేసుకునే దుకుగాను ఫారమ్ లో తమ విగ్రహాలు ప్రతిష్ఠి చుకున్నారు

2వ శతాబ్ది నాటి ఒక చక్రవర్తి
విగ్రహ ఈ చక్రవర్తి ఏ గ్రీకు
పీరుడి ప్రతిబి ఐ ?

భవ విజయా కు స్వస్తి చెప్పి గా బ్రాయన్ చక్రవర్తి సుమారు 40 మీటర్ల ఎత్తు గ విజయ స్తూపాన్ని నిర్మి వ జేశాడు దానిమీద చుట్టూ కి దిను చి సైదాకా ఒక రి స్పనుచుట్టివట్టు సా రాతి ఉత్పేత్తు శిల్ప చెక్కించాడు ఆ శిల్పంలో యుద్ధాలు నడులు దాటడ శ్శతువు ను శైలిగా వట్టుకోవడ శ్శతువు గ్రామాలను వే చుట్టు చెయ్యడ తదితర యుద్ధ ధృశ్యాలా చెక్కబడ్డాయి చక్రవర్తి విగ్రహ ఆ స్తంభాగ మీద ని వలది ది (పేజీ 252 చూడండి)

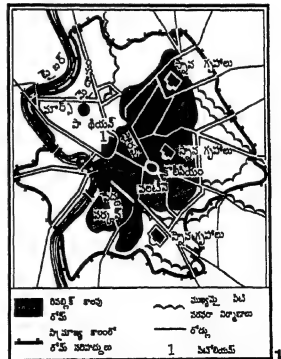
ఫిరమ్ సామాన్యమైన బజారు స్థలం చి వట్టు దమైన ఒక ఆరుబయలు మూడయి గా తయారై ది

ఫిరమ్ వక్కవే వలదేనె దిబ్బు పు ది సా రాతిలో నిర్మి వ డి బ గార తో అల కరి వలది మిలమి మెరిసే రాజ భవనాలు ఆ దిబ్బుమీద పున్నాయి (పేజీ 260 చూడ డి)

2 బానిస యజమాను నిత్య జీవిత

రోమ్ న్ ప్రభువరీ యు భవనాలు రా భవనా చుట్టూ వుండేవి ఉద్యానవనా మధ్య ధనిక బానిస యు మానుల గృహాలు వుండేవి గది గోడల కుడ్య చిత్రాలతో అల కరి వలది పు డేవి వేలకు ర గు ర గు రాళ్లతో మొణాయిక్ చప్పి వేసేవాళ్ళు పెద్ద హాలులో మధ్యలో ఒక జలం క్ర త పు డేది ఫర్షిచరుకి బ గారు వెండి రేకులూ జ తమూ తావడ చెయ్యబడేవి గ్రీనులు చి తెచ్చిన రోమ్ లో చేసిన ప్లిగోలలో భవనాలూ ఉద్యానవనాలూ అ కరి వలదేవి

ఒక్కొక్క ధనిక రోమ్ న్ కు వ దంకో ది బానిసలు సేవలు చేసేవాళ్ళు బానిసలలో వైద్యులూ వంగీత విద్యా నులూ

సామాన్య కా రో రోమ్ వగర భృశ్య (పువరుద్దరణ స్థానం)

స్థానంలో చూడబడిన స్థూలక విరూడానం చిత్ర తో గుర్తి వ డి

2

స్వామియ్య కౌ లో రోమన్ ఫోరమ్ వ టేనలు (పునరుద్ధరణ)

కళాకారులూ పు డేవాళ్ళ గ్రీసును డి తెచ్చిన బానిసలు చాలాను డి పు డేవాళ్ళ తరుచుగా వాళ్ళ తమ య మాను క టె విద్యాప తులు బానిసలు వీధుల్లో అతని వ్లకి మోసేవాళ్ళ కుక్కుకు బదులు బానిస వాకిట్లో కూర్చోని పు డే వాడు అతని మెడలోని గొలుసు గోడకు దిగి చ డిపుండేది బానిస యజమాను విందుకివేస బలికిపున్న చేపలూ అపురూపమైన అడవి కోళ్ళూ వత్సా ద్రాక్ష సారాయూ స్వామియ్య వలుమూల్నూ వీ తీసుకురాబడేవి

రోమన్ కమ్మలు మిరుమిట్లు కొలిపే భోగలూ భయ కరమైన దారిద్ర్యమూ

3 ఆవళి వివోద కావాలి వక్కవక్కనే పు డేవి

కొన్ని గూడేలు బదు ఆరు ఆ తన్ను ఇళ్ళలో క్రిక్కిరిసి పు డేవి (వీటి 262లోని చిత్రం 1 చూడ డి) బీద వ్ర లు చిచ్చుచిచ్చు కొట్టు గదుల్లో వేం మాళిగల్లో అటకల్లో బలికేవాళ్ళ వీధులు చాలా యిరుకుగా పు డేవి మార్య రత్న వాటిలో యెప్పుడోగాని వ్రవరించడు అనేక ఆ తన్ను యిళ్ళ నిర్మాణ పరిగా లేన దున కూలిపోతూ పు డేవి అగ్ని ప్రమాదాలు తరచు వంభవన్నా పుండేవి కూలిన యి ఢ్లకి దా ము ట రోమా చాలాను డి హతమయ్యేవాళ్ళు ఎ తోను డి బీద వ్రజకు త దాచుకోదానికి కొ వలు పు డేవి కాపు వాళ్ళ వీధుల్లోనూ వగర చాకుల్లోనూ చిందించేవాళ్ళు (21వ వర్ణ చిత్ర లో ఒక రోమన్ వీధి ఎలా పు డేదో చూడ డి)

బీదవాళ్ళలో గలాటలు రోగు డా చ్చక్రురులు వాళ్ళకు అవారమూ చిల్లర వాదాలూ వంచిపెట్టేవాళ్ళు వివోదాలు

రోమ్‌లోని స్థానాగారాలు (పునరుద్ధరణ) స్థానాగారాల్లో వేడి వీటి చుట్టే ఈత కొనులు వ్యాయామ శాలలు గ్రాథాయాలు పైత పున్నాయి గోడలు విలువ పైనవర బీలు వైఖాలు పా రాతితో ఆ కరి వలదాయి నే మొజాయిక్‌తో చెయ్యబడి ది

విర్యాల్లు చేసేవాళ్లు రోమ్‌లో 2 లక్ష మందికి పైగా ఉచిత ఆహార పుష్పకమేవాళ్లు ధనిక బానిస యజమానుల ద్వారా వద్ద యేదైనా దాన భిన్న దాన ఆకతో న ద కొద్ది బీదవాళ్లు గుమికూడి పు దేవాళ్లు రాజ స్థానాగారాలు స్వతత్ర పొరు కు ఆ దుబాలులో పు దేవి (పై చిత్ర చూడ డి)

గత్యంతర లేది సోమరితన తోనూ దాన ధర్మా తోనూ పాడుచేయబడిన రోమ్‌ వీర ప్రజ కు మనెయ్యూ ని పు దేది కాదు మనెయ్యూడ బానిసల వ తు అని అది స్వతత్ర పొరు గారచానికి కోటు అని బానిస యా మానులే కాదు బీద ప్రజలు కూడా అనుకునేవాళ్లు వాళ్లు చక్రమర్పిను చి ఉచిత ఆహారాన్ని విన్‌దాన్ని డిమాండు చేసేవాళ్లు

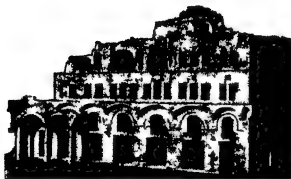
రోమ్‌ బానిస యజమాను కి బీదవాళ్లకి అభిమాన విన్‌దాలు గ్లేడియేటర్ల పోరాటాలు రివల్విక్ కాలంలో కలు సామ్రాజ్య కాలంలో గ్లేడియేటర్ల పోరాటాలు యి కా నై థన గా పు దేవి

ఆగస్టుస్ ఆజ్ఞ మేరకు రోమ్ ఇవార్లలో ఒక నయ్యు నిర్మి పబడి ది 30 పెద్ద పడవలూ అనేక చిన్న పడవలూ అక్కడ చేర్చేవాళ్లు నయ్యులో నమ్మద్ర పోరాటాలు రెగివి వాటిలో 30 పెద్ద చాలా చిన్న పడవలమీద సుమారు 3000 మ ది పోటీలో పాల్గొనేవాళ్లు

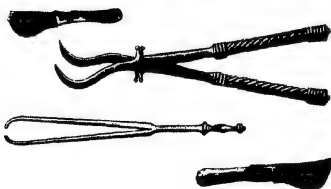
క్రీత మొదటి శతాబ్ది ఉత్తరార్ధ లో చక్రమర్పి ఉత్తరువు ప్రకారం గ్లేడియేటర్ల పోరాట కోన రోమ్‌లో కార్త సీయ అనే బ్రహ్మా డమైన ఆ ఫిథియేటర్ నిర్మి న డి ది కార్తీసియంలో అనేక వే మ దినరకు ప్రేక్షకులు కూర్చోవచ్చు

ట్రాయ్ జరిపిన ఉత్సవాల్లో 10 000 మంది గ్లేడియేటర్లు తమతో తామూ క్రూర జతువు తోనూ సోదారు రోమన్లకు అభిమాన వినోదాల్లో రథ పోటీలు మరొకటి

రోమన్ సన్మృతి ఇంటిలోనే గాక విస్తృత సామ్రాజ్య ఆతట్యా వ్యాప్తిలో 5 రోమన్ సన్మృతి ప్రాముఖ్యత వుండేది రోమన్లు తాము వెళ్లిన అన్ని చోట్లా అర్రీలు అక్కడక్కలు ఆసీ ఢియేటర్లు రోడ్లు విరిగి చారు లాటిన్ భాష ఇంటిలోనే గాక రోమీకి చాలా దూరాన గ దేశాల్లో పైత వాడుకలో వుండేది గ్రీకులూ ప్రాచ్య రచయితలూ రాసిన అనేక గ్రంథాలు లాటిన్ భాషలోకి అనువదించి ద్వైయి చాలా కా వరకు అది పశ్చిమ యూరప్ లోని విద్యావంతు దేహ రాసే భాషగా మాట్లాడే భాషగా వుండేది ఇప్పటికీ అది విజ్ఞానశాస్త్రంలో ఇంజనీరింగ్ మొక్క కూ జతువులకూ పేర్లు పెట్టడానికి ఉపయోగించబడుతోంది ఆ పదాలు ప్రపంచమంతటా శాస్త్రజ్ఞులకు అర్థమౌతాయి దాక్షర్ణ్య తమ ప్రేక్రవ్తన్న లాటిన్ భాషలో రాస్తారు చాలా దేశాలు లాటిన్ అక్షరమాలను వాడుతున్నాయి అధునిక భాషల్లో లాటిన్ పదాలు చాలా వున్నాయి

1

2

3

- 1 రోమలోని పలు ఆ తస్తు భవనపు పగ శిధిలమైన ప్రాచీన నమూనా 2 రోమన్ శస్త్రచికిత్సా పరికరాలు పేజీ 59లో చూపబడిన ఈజిప్షియన్ శస్త్రచికిత్సా పరికరాలతో పోలిచూడండి
- 3 ఈ చిత్రాన్ని తుముదు మీరే పేజీలో చూశారో వెతకండి

మన యిప్పటికీ రోమన్ కాలెండర్ యే మార్పు లేకుండా వాడుతున్నాం. వెంటనే పేర్లు కూడా లాటిన్ నుండి వచ్చినవే. జూలై అనేది జూలియన్ నీ రోమన్ పేరునుండి ఉత్పన్నమైంది. తరువాత వెంటనే ఆగస్టు, ఆగస్టు రోమన్ పేరునుండి వచ్చింది. సెప్టెంబర్ అనగా ఏడవది. అక్టోబర్ అనగా ఎనిమిదవది. (ప్రాచీన రోమన్లలో మార్చిలోనే వర్షం మొదలయ్యేది)

ల్యూకేషియస్ పర్షిస్ తదితర రోమన్ కవుల రచనలకు రచనలు యూరపియన్ సాహిత్యాన్ని విశేషంగా ప్రభావితం చేశాయి. అవి మనకు రోమన్లలో కూడా ప్రచురితం చేయబడ్డాయి.

పాంపేయీ నగర శిథిలాలు త్రవ్వకాలు

పాంపేయీ నగర మొదటిసారిగా అనేక అగ్ని వర్షాల ద్వారా దెబ్బ పడింది. క్రీ.శ. మొదటి శతాబ్ది ఉత్తరార్ధ శతాబ్ది అది పూర్తిగా బ్రష్టమైంది. దాని తిరుగునుండి ఉడుకు బూడిద బ్రష్టమైంది. ప్రవాహం లాంటిది వచ్చి చుట్టూ వున్న సమస్తాన్ని పూర్తిచేసింది. దాదాపు 10 మీటర్ల మేరకు వున్న పాంపేయీ నగర పూడిపోయింది. ప్రజలలో అత్యధిక భాగం తప్పి చుట్టూగిరి. మిగిలినవాళ్ళు పాతమయ్యారు. వేమోనిలోని దింప దీప బానిసలు కూడా పాతమయ్యారు.

పాంపేయీలో త్రవ్వకాలు 18వ శతాబ్దిలో ప్రారంభమయ్యాయి. ఇప్పుడు నగరంలో అత్యధిక భాగం నుండి అగ్ని వర్షాలను బూడిద తో గింపబడింది. పీఠులూ, వివాస గృహాలూ, ఫోరమ్ ఆ ఫిషియేటర్ స్థానాగా రాలూ దేవా యాలూ నియంత్రించాయి. (కలర్ ఫోటోలు 16-18 చూడండి)

- 1 పాంపేయీ చిత్రాలూ తిరగిసి కథనం రోమన్ జీవితాన్ని వర్ణించింది. 2 అవార మినోడ కావాలి! అన్న వదలదల ఎలా ఏడుకు వాడుకలోకి వచ్చింది? గ్రాఫ్ సోదరులు కాంతో నీడ ప్రలుపిమి కావాలి దీమాడు చేశారు? 3 రోమన్లు అన్నింటికీ ఎక్కువగా దేన్ని చూడాలని కోరుకునేవాళ్ళు? 4 సామాజిక కాపు రోమన్లు రిపబ్లిక్ ఆదర్శ వాటి రోమన్లలో పరిపూర్ణ చూడండి పాంపేయీ చిత్రాలూ తిరగియ్యండి

ప్రకరణం పదహారు

రోమన్ సామాజ్య పతనం, వినాశం

§56 క్రిశ 2వ శతాబ్ది చివర-3వ శతాబ్దిలో

రోమన్ బానిస యాజమాన్య ఆర్థిక వ్యవస్థ

క్షీణించడం ప్రారంభం

(పాక్ 10)

రోమ్లో బానిస కు కేటాయింపబడిన పని యేమిటో (§49) బానిస య మాను తో బానిసలు ఎలా పోరాడారో (§35 5) జ్ఞానక చేసుకోండి

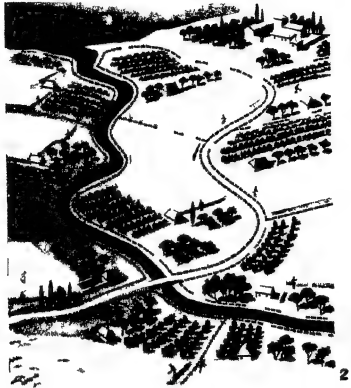
1 బానిస పని తీరు

బానిసలపైద యజమానులకు పెద్దగా ఇయ్య కాదు కాని వాళ్ళు చాలా అధ్వాన గా పనిచేసేవారల్ల బానిస శ్రమ ఉత్పాదకత తక్కువ వారల్ల చేసే నరుకు రాజ్యక మరీ అధ్వాన పా దున్నేవారల్లకు పట బాగా పడుతోదా లేదా అనే దానిపైద బొత్తిగా శ్రద్ధ లేదు వారల్ల మెత పడి చినా వారల్లకు భోజన లోకి భిచేది తుల్య బావా కట్టుకోదానికి కొద్ది సేత పేలికలూ మూత్రమే అందు 3వ వారల్ల పని సాధ్యమైన త తక్కువగా సాధ్యమైన త అధ్వాన గా చేసేవారల్ల వారల్ల తమ య మాను ను ద్వేషి చే గారల్ల వారల్ల పనిముట్లను విరగొట్టేవారల్ల పతువు మ గాయపరచేవారల్ల

మొదటి శతాబ్దిలో క రోమన్ బానిస య నూని బానిస శ్రమను ఈవిధ గా వర్గించాడు బానిసలు పాలా కు చాలా పెద్ద హాని కలిగిస్తారు వారల్ల మొదట్టు మా యితర పతువులనూ అశ్రద్ధగా మేపుతారు వారల్ల అధ్వాన గా దున్నుతారు వే మీద చల్లే విత్తనాలు బాగా మొ తెత్తుతాయా లేదా అనే విషయ మీద వారల్లకు బొత్తిగా శ్రద్ధ లేదు వారల్ల దావ్య దొ గిలిస్తారు ఇతర దొ గ నుండి కాపాడరు

బానిసత్వ పా కేతిక అభివృద్ధిని కు టువరది ది రైతులు భూమిని దున్నే దుకు అనువైన ఒక మేలి రక వాగలిసి ఎడ్లకు లాగే కుప్ప నూర్పిడి పనిముట్లనూ కనిపెట్టారు అయితే యీ ఇరిదైన మేలి రక వ్యవసాయపు పనిముట్లను బానిస కు యిచ్చేవారల్ల కారు వారల్లకి సేత వాగళ్లనూ కొడవళ్లనూ మూత్రమే యిచ్చేవారల్ల నానీ రకం వ్యవసాయ మూ గా భూమి విస్తారమైంది రైతులు సాగుచేసిన త కా మూ సారవంత గా వ్ల చేలు బానిసలు సాగుచేసేవప్పుడు విస్తారమయ్యాయి చేతిపను కార్కావారల్ల గనుల్లో తదితర వృత్తుల్లో బానిసలకు

1 రోమన్ పట కోత యంత్ర
(ప్రాచీన చిత్ర ఆధారంగా ఎవరు
దర్శించిన చిత్రం) 2 మూడవ
శతాబ్ది నాటి ఇటలీలో ఒక ఎస్టేటు
పేజీ 213లోని చిత్రం తో దీన్ని పోల్చి
చూడండి ఎస్టేటులో వచ్చిన మార్పు
లను నమోదు చేయండి

మన గొట్టా పాద్య కాని సరళమైన మోటు వనిముటు మూత్రమే యివ్వగదేని దానితో నరుకుల నాజ్యత తగి వర్తక
క్షీణి చిహ్నియి ది

వ్యవసాయ లో పశువు పెంపక లో చేతివృత్తుల్లో బానిసలే ప్రధానంగా పనిచేయువార భింపడ లో
రిక వ్యవస్థ క్షీణించవార భింపి ది బానిసలు ఇటలీలో తృధిక సంఖ్యలో సాంప్రదీకరి పడి వుండేవాళ్ళ కనుక ఆర్థిక
క్షీణత్య మరీ యొక్కునగా ప భవింపి ది ఆ దేశ లోనే

బానిస శ్రమ బానిస యజమాను కు లాభదాయక కాకు డా సోయి ది దీనికితోడు చాలామంది బానిసలు వుండట
ప్రమాదకర ఎ త యొక్కునమ ది బానిసలైతే—ఆ త యొక్కునమ ది శ్రేణువులు అవి బానిస య మామలు
నేనాళ్ళ

3 కొలోన్లు

క్రీశ 2వ శతాబ్ది లో చాలామంది బానిస య మానులు తమ ఎన్నెట్లను

చిన్న చిన్న పిల్లలుగా విభజించి వాటిని బీద స్త్రుల క్ర పిల్లల కు కాలికిస్తూ
ద ప్రారంభించారు అలాటి వస్తువులు కాలిదార్లను రోమ్ లో కొలోన్లు అనేవారు కాలిదారు మానులు
కొ త భాగ య మాను కిచ్చి మిగిలిన దానిలో తీర్చిపడవలసివుండేది ఆ దువల్ల వాళ్లు భూమిని బానిస క టె
బాగా సాగుచేయడానికి క్రద్ధ వహించేవారే పశువులూ పనిముట్లనూ బాగా మానుకునేవారే

బీద కొలోన్లు పనిముట్లనూ పశువులూ విక్రమించి అరువు తీసుకునేవారే వాళ్లు రుణ లో పడితే ఎన్నెట్లను
వదలిపెట్టిపోవడానికి ఏమి లేదు ఈ పరిస్థితిని అవకాశ గా తీసుకొని య మానులు కాలి మొత్తం పే చేసాళ్లు

కొ తమంది బానిస యజమానులు తమ బానిసలకి చిన్న పిల్లలనూ

4 గుడిపిలు వున్న బానిసలు.

పనిముట్లనూ విక్రమించి యిచ్చి వాళ్లు వివాహం చేసుకొని కుటుంబాలు

వె క్యుకోడానికి అనుమతి యిచ్చారు అలాటి బానిసలు బాగా పనిచేస్తే రెండు
సారిపోయే యజమాను కు పాని చేయరు వాళ్లు అకి చారు ఈ రక బానిసలను గుడిపిలు వున్న బానిసలు అనేవారే
వగారల్లో బానిస యజమానులు బానిసలు చిన్న చిన్న కార్ఖానాలూ చిల్లర దుకాణాలూ పెట్టుకొచ్చి అనుమతి చారు
ఆ బానిసలు తమ ఆదాయ లో గిణియమైన భాగాన్ని తమ య మాను కు యిచ్చాల్సివుండేది

బానిసలో కొద్దిమంది పరిస్థితి కొ త మెరుగైనప్పటికీ వాళ్ల జీవిత బాగా కష్టభూయిష్ట గానే వుండేవియిది
వెనకటి మాదిరిగానే తమ యజమాని దయాదాక్షిణ్యల్లోనే వున్న బానిసలు బానిస యజమానులతో తమ పిల్లలు కొన
సాగి చారు ఆ పిల్లలు లో కొలోన్లు కూడా పాలొన్నారు

స్వామాత్య లో వివిధ భాగాల్లో తిరుగుబాటు జరిగాయి 3వ శతాబ్ది మధ్య

5 స్వామాత్య లో తిరుగుబాటు

తిరుగుబాటు ప్రత్యేకించి ముమ్మర గా జరిగాయి

మొత్తం గాల్లియా అలా తిరుగుబాటు చేసింది తిరుగుబాటుదార్లు
తమని గ్రూపాలు అని పిలుచుకునేవారే అవగా యోధులు అని అర్థం మద కావరాలు అక్కడ దళాను వ్యవసాయ
దారులు పదాధిదళాను ఏర్పాటుచేసుకున్నారు బానిస య మాను భవనాలను తగు బెట్టి తాము పట్టు
కున్న సామాన్లను తమ మధ్య పంచుకున్నారు ఉత్తర ఆఫ్రికాలో ఒక పెద్ద తిరుగుబాటు మొదలైంది తిరుగుబాటు
దారులు కొన్ని వగరాలను ఆక్రమించుకొనిగారు

రోమ్ లో వేలవనివాళ్లు బానిసలూ ఆయుధాలతో తిరుగుబాటు చేశారు వాళ్లు వగర లోని ఒక దిబ్బిసీద
తిన్న చేశారు ఏదల్లో తీవ్రమైన మరణాలు జరిగాయి సైనికులు ఆ దిబ్బిని చుట్టుముట్టి దాడిచేసి పట్టుకున్నారు
కాని చాలా వజ్రాలు పోయాయి

ఆ తిరుగుబాటు రిగిన కొలోన్ల స్వామాత్యను పరిపాడుతున్న తీవ్రమైన పిల్లలు పాగిది

2వ శతాబ్ది వాటికి కొలోమ్ స్వామాత్య చాలా శక్తివంతంగానే వుంది అయితేనే బానిసత్వ ఆర్థిక వ్యవస్థని
క్రీశి పడేసింది స్వామాత్యుని బహిష్కరణ

- ?) 1 బానిసత్వం పాతకం అభివృద్ధిని ఎదురుకుంటుందని 2వ-3వ శతాబ్దిల్లో రోమ్ ఆర్థిక వ్యవస్థ
క్రీశి చేయడం దారితీసింది? 2 ఏ అవివార్య పరిస్థితుల మూలగా ఎన్నెట్ల యజమానులు తమ భూము
ను బీదవారలకి కాలికిచ్చారు? బానిసలు పాత గుడిపిలు అలిగివుండే దుకు ఎదురు అనుమతించారు? 3 కొలోన్లు
పరిస్థితికి బానిసల పరిస్థితికి మధ్య తేడా యేమిటి? 4 3వ శతాబ్ది తిరుగుబాటులో ఎవరు పాలొన్నారు?

§57 3వ శతాబ్దిలో సామ్రాజ్యం బలహీనపడటం, డియోక్లేటియస్ చక్రవర్తి పాలనలో అది బలపడటం

(పూ 10)

1 సామ్రాజ్యపు సరిహద్దు పైన క్రిస్తు శకర భ లో ఆ టే యిప్పటికి సుమారు రెండు వేల ఏళ్ల క్రిత
 ర్భురు దాడి ఎర్స్ వది తూర్పు తీర భూములో స్టాన్ యా రైన్ కి ఎర్స్ కి మధ్య జర్మన్లు
 అనే తెగలవాళ్లు నివసిస్తూ ఉండేవారు

జర్మనీ దట్టమైన అడవులలో నివసించేవారు వేల లో నిండివు ఉండి ర్భున్ గణాల జనావాసాలు అడవుల మధ్య
 నివసించే మధ్య ఉ ఉండి గణ సభ్యులు అడవిలో కొంత భూమిని తువ్వలూ చెట్లూ కొట్టి తాగునీరు త్రవ్వడం
 గణ పెద్దలు గణ సభ్యులు కు భూమి దాలు వంచేవాళ్లు ర్భున్లు బాక్సై రై ధాన్యాలు వండించేవాళ్లు రె డు మూడే ధ్య
 తర్వాత ఆ భూమి విస్తారమయ్యింది

ర్భున్లు ము క భూమిని చెట్లు కొట్టి సాగుకి తయారు చేసుకోవలసివచ్చింది జర్మన్లు అడవిలో పశువుల్ని పేపు
 కునేవాళ్లు వాళ్లు ద్రాక్ష తోటలూ ప ధ్య తోటలూ పెంచలేదు

ఇతర బర్బరుల మాదిరిగానే జర్మన్లు సరస తమైన పైదానా వలూ సామ్రా యు సంపదనూ అక్కర్లే
 రయారు జర్మన్ గణా కి గణాల రోమన్ సామ్రా యు ప్రా తానివడ దాడినయ్యవారంటారాయి పామురులైన పురు
 షులు ము డు వెల్లేవాళ్లు - సాధారణ పైనికులు పడవారులై పడినవాళ్ల తెగ వాయుకులూ వాళ్ల రక్షక థటులూ
 గులాబివడ అధిరోహి చి వెల్లేవాళ్లు పురుషుల మొక పెద్ద పెద ఎడ్లబళ్లు వెల్లేచి వాటిలో స్త్రీలు పిల్లలు ఉ ఉ
 వాళ్లు పశువు కావరులు పశువుల్ని తోలుకు టూ వెల్లేవాళ్లు

సామ్రాజ్య శక్తివంత గా పుష్పవృద్ధి ర్భురుల దాడు మ త్తికొట్టింది రోమన్లు చాలామ డి బర్బరు మ బ డి
 లగా పట్టుకొని వాళ్లని బానిసలుగా మార్చారు

చక్రవర్తి అధికార 3వ శతాబ్ది లో బాగా బ హీనపడిపోయి డి శక్తివంత

2 సామ్రాజ్య బ హీనపడటం లైన సేవాధిపతులు తమకి యిమ్మమ్మపునహళ్లని గద్దెమీద ఎక్కి చేవాళ్లు ఇమ్మ
 తనపాతే డి చేసేవార ఎవళ్ల తమకి ఎక్కువ జీతమిస్తామని అళ్ల చూచితే
 వాళని గద్దెమీద కూర్చోపెట్టేవాళ్లు చక్రవర్తులు రె డు మూడేళ్లకి కరు చొప్పున మార్చబడేవాళ్లు ఒక్కొక్కసారి
 కొద్ది నెలల్లోనే రే యీ మార్పు జరిగేది వాళ్లలో దాదాపు పి క్కురూ సహజ మరణ పి డేవోళ్లు కారు కొన్ని స డ
 ర్భుల్లో సామ్రాజ్యంలో ఏక కా లో పెక్కుమ డి చక్రవర్తులు ఏకార లో ఉండి పరస్పర పోరాడుతూ పు డేవాళ్లు
 పైనికుల్లో తిరుగుబాట్లు చక్రవర్తి మధ్య యుద్ధాలు సామ్రాజ్యాన్ని బలహీనపరచాయి 3వ శతాబ్ది మధ్యలో

గ్రీకులూ రోమన్లూ ఎవరి భాష తమకి అర్థ కాదో వారిని ర్భురులు వి విలివేచారు కాని కా క్రమంలో యీ
 మాటకి అవగాహికులు క్రూరులు అనే అర్థ ఏర్పడింది

గార్లీయా స్పెయిన్ ఈజిప్టులు ఆసియాలోని దిగువ దామ్యూట్ తీర లోని దాదాపు అన్ని రాష్ట్రాలూ రోమ్ను ఏ చేరువడిపోయాయి

ఐ హీనవడిన స్సామ్రాజ్య తన పరిపాద్దును కాపాడుకోలేకపోయింది రబ్బిన్ తదితర బర్బరుల మూతలు రోమ్న స్సామ్రాజ్య ప్రాంతాల్లోకి చొచ్చుకువెళ్లి తమ దోపిడీ తమకి దోరికిపాటున్ని టిపి దోచుకొని మిగిలినవాటిని ధ్వంస చేశాయి

ఇటలీలోని రాష్ట్రాల్లోని బానిస యువమామకి స్సామ్రాజ్యాన్ని విటెట్టుకోవడం 3 డియోక్లేటియన్ చక్రవర్తి పాలన ప్రయోజనకరం అదుకే వాళ్ల చక్రవర్తి అధికారాన్ని పట్టుదగా తీవ్రపరచగా సుదృఢ చేసిన డియోక్లేటియన్ చక్రవర్తికి తోడ్పడ్డారు

సామ్రాజ్య సైనికుడుగా జీవిత ప్రారంభించిన డియోక్లేటియన్ సైనిక కాలపులో చకచకా మెట్టెక్కి చక్రవర్తి రక్షక భటుల దళానికి నాయకుడయ్యాడు 284లో సైన్య అతన్ని చక్రవర్తిగా ప్రకటించింది డియోక్లేటియన్ స్సామ్రాజ్యాన్ని 21 వ వర్షాలు పాలించాడు

స్సామ్రాజ్య లో అప్పటికి కాపున్న రిపబ్లిక్ వదపులను డియోక్లేటియన్ రద్దుచేశాడు తను నియమించిన అధికారుల ద్వారా అతను పాలించాడు చక్రవర్తి మాటే కానన అనభ్యంత్ర ప్రజల ఆనుసానులు కార్యకలాపాలు తెలుసుకునే దుకు చార చతువులు అనబడే వలపురు ఏజెట్లను అతను నియమించాడు డియోక్లేటియన్ తనని తాను జా

2

1 రోమ్న కోటమీద బర్బరు ముట్టడి (రోమ్న ఉబైత్తు చిత్రం) బర్బరు రోమ్న అయుధాలను పోల్చినాడది 2 రోమ్న పరిపాద్దు కావలి స్థావర కాలావాళ్ల బురుజు ప్రకారం కడక (ప్రసీన రోమ్న చిత్రం)

1 ఆధారంగా గీసిన చిత్రం

బర్ ప్రభుడుగా ప్రకటి ముకున్నాడు డేలయోల్ అతని విగ్రహాలు వె కొల్లబడ్డాయి ప్రభువులు సైత అతని పాద మురు ప్రణమిల్లనంపేపు డేది మెహర్నాసి చూపుతున్నట్లు తన పాదాన్నే గారు జరి వస్త్రై ఆ మువ్ చు బింపవచ్చేనాడు

తన సైన్యాన్ని పె చుకువే దుకూ తిరుగుబాటుదార్లపైన నమ్మక గా పోరాడే దుకూగాను అతను పెద్ద పెద్ద భర్త తెగ ను తన సైనిక కొలువులో కుదుర్చుకున్నాడు సైన్య పోడిజ్ అతను నాథాను చి నమూలు చేసే నమ్ములు పె వాడు తిరుగుబాటుదార్లను విర్రాక్షిణ్య గా వ పారి వజ్రయ్యద ద్వారా సైనికుల్లో అతను క్రమశిక్షణను కట్టుదిట్ట చేశాడు

డియోక్లేటియన్ తన బృహత్ సైన్య తో గాలియాపై ద దయ్యత చే
4 తిరుగుబాట్లు అణచివేత అక్కడి నానాసాలను భీష్మభూకంచేసి నాన్ని హతమార్చాడు గెనూర్లు యుద్ధ తో ఓడిపోయారు తిరుగుబాటుదారుల్లో మిగిలినవారల్ల ఒక కోటలో త దానుకున్నారు డియోక్లేటియన్ సైన్య కోటని ముట్టడించి ది చివరకి ఆతని బాళకి తట్టుకోలేక బగెనూర్లు లో గి పోయారు తైదీల్లో కొందరు సంహరించ దగా మిగిలినవారల్ల భార్య బిడ్డ తో నవ జానివలగా మార్చబడ్డారు గాల్లియాలోని బానిస యజమానులు చక్రవర్తిని దైవమానుడుగా ప్రస్తుతించారు

స్థానిక బానిస యజమాను నహాయ తో రోమన్ సేనలు ఉత్తర ఆఫ్రికాలోని తిరుగుబాటును కూడా అణచివేశాయి
5 సైన్యాభ్యుత్తరక్షణ విర్రాట్లు బర్భరులనుంచి రక్షణకోసం సైన్యాభ్యుత్తర పరిపాద్మ్యల్లో బురుజులలో కూడిన కోటలు నిర్మి చ ద్దాయి రోమన్లు కోట చుట్టూ కందకాలు తవ్వారు మట్టి గోడలూ చివర్లు మూదిగా వెక్కిన కొయ్య దు గల దడులూ కట్టారు కోట గోడ పైన బురుజులు ఉ డేని వాటిమీదను చి మహా సైనికులు చుట్టువళ్ళ ప్రాంతాన్ని పరిశీలిస్తూ వు డే వారల్ల రోమన్ సైనికులూ సైనిక కొలువులో చేర్చుకోబడ్డ భరులూ యితర బర్భరు ను చి పరిపాద్మ్యను రక్షిస్తూండే వారల్ల

రోమన్ రాజ్యయ త్ర సైన్యాభ్యుత్తర సీడితు ప్రతిఘటనను అణచివెయ్యడంలోనూ తన పరిపాద్మ్యల్లో దాడులను తప్పిక్కొట్టడ లోనూ మరోసారి వన మై ది

- ౧) 1 బర్భరులు రోమన్ సైన్యా మీద ఏ దుకు దాడిచేశారు? 2 3వ శతాబ్దిలో రోమన్ సైన్యాభ్యుత్తర పీసవదానికి మూడులు యేమిటి? 3 సైన్యాభ్యుత్తర తిరిగి పటిష్ చేసే దుకు డియోక్లేటియన్ అనుసరి చిన వద్దతులు యేమిటి? సైన్యా ఎక్కువ కా భృధవడి దా? 4 డియోక్లేటియన్ పాంపే ఆగస్టున్ పా పేకి మధ్య తేడా యేమిటి? డియోక్లేటియన్ పాంప ఏ రాజు పాంపను పోలివు ది? ఏవిధ గా పోలివు ది? 5 ఆగస్టున్ పాంప ఆర భానికి డియోక్లేటియన్ పాంప ఆర భానికి మధ్య ఎన్నేళ్ల కా వ్యవధి వు ది?

§ 58 క్రైస్తవ మత ఆవిర్భావం

మాన్ 10)

మరణాన తర జీవిత అని దేవు ఆ లూర్ జ్ఞాపక చేసుకో డి మరణించి పునర్జన్మించిన ఏ దేవతని గురించిన ఈజిప్షియన్ పురాణ కథ మీకు తెలుసు అది ఎ దుకు పుట్టి ది (§11 2 3)?

కొత్త మత యొందుకు
గట్టి ది?

రోమన్ సామ్రాజ్య లో బానిసల తిరుగుబాట్లు కొలన్ తిరుగుబాట్లు రోమన్ల ఆక్రమణలోని తిరుగుబాట్లు ఓడిపోతూ వచ్చాయి సామ్రాజ్య అజేయ గా కనపడి ది వీడితే కి వీడకు కు వ్యతిరేక గా తాము జరిపే పోరాట ద్వారా విముక్తి భిన్న దన్ను అశివాయి ది బానిసలకూ కొల్లేళ్లకూ దుర్భరమైన వినుండి అవమానా నుండి దెబ్బ ను డీ విముక్తి యివ్వగలిగి ది మరణ మృతమే క్రమ గా వాళ్లను ప్రతిస్థితిని మెరుగుపరచడానికి యేమి చేయి దేవతల తమ పిత దేవత శక్తిమీద విశ్వాస కొల్లేళ్లవచ్చారు వీడితే మరొక విశ్వాస వ్యాపించవార భిని ది తమను వీడును డి విముక్తి చేసే నర్మశక్తివరుడైన క పునిమీద విశ్వాస అది ఈ దరుగ దేవుని రాకకొన వాళ్ల అతురతతో యిదరుమూస్తూ వచ్చారు

యేసు క్రీస్తును గురి చిన
రాణ గాథ

పాలస్తీనాలో ఒక దేవుడు మామూలు మనిషిలాగా జీవిస్తున్నాడనే వద తులు మొదటి శతాబ్దిలో విరివిగా వ్యాపించాయి బానిసలనూ బీద నూ ఉద్ధరించ దానికి ఆ దేవుడు భూమిమీద అవతరి చాడని ప్ర లు అనుకునేవాళ్ల అతని పేరు యేసు క్రీస్తు అతన్ని ఒక రోమన్ గవర్నర్ నిలువచేయాడని అతను మరణి తర్వాత పునరుత్థాన పా ది పూరానికి పోయాడని అనుకునేవాళ్ల అతను త్వరగా తిరిగివచ్చి మానవు అత్మను శరణ చేస్తానని చెప్పాడట తన్ను దేవునిగా గుర్తించినవాళ్లకూ ఈ భూమిమీద బాధపడుతున్నవాళ్లకూ శాశ్వత సౌఖ్యం సానని యితరు కు అవ తమైన పా నలు కలిగిస్తానని అతను చెప్పాడట అలా టి వ్యక్తి యెప్పుడూ లేడని వ్వడు చారిత్రక శాస్త్రం రుజువు చేసి ది ఓపిన్ మొదలైన దేవతలు పునరుత్థాన చె దినట్లు చెప్పే పురాణవమైన రాణ గాథల ఆధార లో యేసు క్రీస్తును గురి చిన పురాణ గాథలు ఉత్పన్నమయాయి

ఈ పురాణ గాథ ప్లీ క్రీశ 1వ శతాబ్ది చివర 2వ శతాబ్దిలో గ్ర థన్న చేయబడ్డాయి ఈ రచన కు గాన్సెల్స్) పేరు - అసగా మువార్తలు యేసు క్రీస్తు జీవిత చరిత్రను గురించి విభిన్న మువార్తలు విభిన్న రకా గా చెప్పాయి యితే సరిగా ఇలా టి వార్తకొనమే వీడితేలు అతురతతో కావకాని పువ్వురు

క్రైస్తవ మత వ్యాప్తి
ర భ

ఎ తో ఊరలు కలిగించే ఆ మువార్తను వీడితేలు బుద్ధిపూర్వక గా నమ్మారు వాళ్ల బాధ కు పాలిపోషికమూ వాళ్లను బాధి చిన వాళ్లకు ఔషా వాగ్దాన చేశాయి ఆ కథలు యేసు క్రీస్తును గురి చిన పురాణ గాథలను వమ్మినవాళ్ల తాము క్రైస్తవు అని చెప్పుకున్నారు యేసు పును నమ్మేవాళ్ల మత క్రైస్తవ మత అయి ది

క్రైస్తవ బోధకులు దేశ ను చి దేశానికి వగర నుంచి వగరానికి వర్తించారు క్రైస్తవ మత రోమన్ సైన్యావ్య అంతటా వ్యా చనార భింపి ది ఆదిలో బీదవాళ్లు బానిసలూ క్రైస్తవులు అయారు వాళ్లలో యూదులు గ్రీకులు రోమన్లు ఈజిప్టుయన్లు గారేలు యి కా యితరులూ వుండేవాళ్లు

క్రైస్తవులు ఒక్క దేవుణ్ణి మౌతమే గుర్తి చి చక్కవర్తలను దేవతలుగా పూజించడానికి విరాధి వారు దీనికి వాళ్లను చక్రవర్తులు వేది చేశాళ్లు

క్రైస్తవులు రూపు న మూల వె కొల్లుకున్నారు న ఘ నభ్యులు వరపుర ఎవయంచేసుకునేవాళ్లు కలిసి భోజనాలు చేసేవాళ్లు తరచు వేలమాళిగల్లోనూ వివిధి వ దీన రాతి గనుల్లోనూ కలుసుకునేవాళ్లు (పేజీ 273 చూడ డి) అక్కడ వాళ్లు ప్రార్థనలు చేసి కొత్త నువార్లను బిగరగా చదవగా వివేచాళ్లు

ధమికులు క్రైస్తవ మతాన్ని తమ వ్రయో వాణ్కోసం వివియోగి చుకొన వ్రయ
4 ధమికులు క్రైస్తవులు అవడ త్తి వారు క్రైస్తవ మత ఓర్పునూ విధేయతనూ బోధించి తద్వారా బానిస నూ బీదవాళ్లనూ బానిస య మామ కు వ్యతిరేక గా పోరాటంలో పాల్గొనకుండా

వక్కాదోవ పట్టించి ది క్రైస్తవ మత చెడ్డ బానిసను మ చి బానిసను చేస్తు ది అని రాశాడు ఒక క్రైస్తవ మత బోధకుడు దీనికికోడు 3వ శతాబ్దిలో రోమన్ సైన్యావ్యంలో జీవిత అలా తిగానూ వ్రమాదకర గనూ వుండేది బానిసల్లోనూ పై వికుల్లోనూ తిరుగుబాట్లు రిగిస్తుడు వ తరుచుగా అస్తులే కాక ప్రాణాలు కూడా కోల్పోయే వాళ్లు సైన్యావ్య లోని భూభాగాలను పారుగున వు డే అటవిక బాతు వాళ్లు దాడిచేసి విర్దిక్షిణ గా ధ్వ సెం చేసి వాళ్లు ధనవ తులు కూడా తమ భవ్యుత్తులో విశ్వాన కోల్పోటావచ్చారు మరువాటికి తమ అస్తి భద్ర గా వు టుందో లేదో తాము నవేవ గా వుంటారో లేదో న దేవునిదమ్మే ది రోజులు విర తర భీతితో న దాయి మరణవ తర కాళ్లత సొళ్ళ తమకొన కామకొన వు దని బీదవాళ్ల లాగే ధమికులు తమ్ము తాము ఊరిడించుకొన్నారు క్రైస్తవ మత బీదవాళ్లకూ బానిస కూ ఓర్పు అణకువా బోధిస్తున్నదని ఈవిధ గా అది వాళ్లను బానిస యజమాను మీది పోరాట ను డి వక్కాదారి పట్టిస్తున్నదని అడే నమయ లో ధమికులు గుర్తించారు అందువల్లనే కొ తమ ది ధమికులు కూడా క్రైస్తవ న మూల్గో చేరవార భించారు

తరచుగా జరిగే యుద్ధాలు సైన్యావ్య వాడు కావడ విద్యా విజ్ఞానశాస్త్రాల్లో పతనానికి కారణభూతమయ్యాయి విద్యాన తు సంశ్లే కాకు డా అక్షరాస్య సంఖ్య కూడా తగి పోయి ది ఈ పరిస్థితి వాటాలో మత విశ్వాసాల వ్యాప్తికి దోహద చేసింది

క్రైస్తవు లో ధనవ తులు క్రైస్తవ సంఘాల అవసరాలకోసం ధనం విరాళ గా యిచ్చేవాళ్లు ధనవ తు ను డే వీర్లు యేరుకోవడేవాళ్లు అలాగే బిషపులు కూడా యేరుకోవడేవాళ్లు వీర్లు అ లే న ఘ నాయకుడు అనీ బిషన్ అ లే గ్రీకు భాషలో తనిఖీ చేసేవాడు అనీ అర్థ ఒక ప్రా త లో వుండే క్రైస్తవు దయా మారుమాట లేకు డా వాళ్లకి లోబడివు డాలి

3వ శతాబ్ది అ త నాటికి క్రైస్తవ మత రోమన్ సైన్యావ్య మ తటా విస్తృత గా వ్యాపించి ది వేరు వేరు నగరాల్లోని క్రైస్తవులు ఒకరితో ఒకరు న ధాలు పెట్టుకొని వు డేవాళ్లు వాళ్లు ఒక రూపు సంస్థ వె కొల్లు కున్నారు ఆ రూపు న స్థలో వ దలాది క్రైస్తవ న మూలా దజన్ల కొద్ది బిషపులూ చే కొద్ది వీర్లులూ ఇతలను ది అనుచరులూ వు డేవాళ్లు క్రైస్తవు న స్థ చేరు చర్చి క్రైస్తవ చర్చికి సైన్యావ్యపు జవాబామీద విశేషమైన ప్రభావ వు డేది

1 వ్యక్తమైన తుదైన దేవుడి రాక గురించిన వమ్మక ఎలా ఉత్పన్నమైంది? ఎలా వ్యాపించింది? 2 ఏనుక్రిస్తున్న గురించిన పురాణ గాథకీ ఓసిరిస్‌ను గురించిన పురాణ గాథకీ మధ్య సామ్యం యేమిటి? మరణానంతర స్వర్గ రాజ్య గురించిన కథ ఈజిప్టులో కాక మరెక్కడ ప్రాచుర్యం లోపుంది? 3 అదిలో క్రైస్తవులు ఎవరు? ఎదువేత? దరిమిలా వాళ్లు ఎదుకు మారారు? 4 క్రైస్తవ చరిత్ర ఆ టే ఏమిటి?

§ 59 4వ శతాబ్దిలో సామ్రాజ్య పరిస్థితి

మరింతగా క్షీణించడం

(హాక్ 10)

ప్రాచీన తూర్పులోనూ ప్రాచీన గ్రీసులోనూ మత ఎవరి ప్రయోగా ను కాపాడి దో జ్ఞానక చేసుకోండి

1 4వ శతాబ్దిలో

ప్రజా బాపాళ్ళు ఏడవ

డియోక్లెటియన్ పాలన అనంతర అధికార కోసం పోరాట ద్విగుణీకృత శక్తిలో

పెల్లెటికి ది కాన్స్టెంటిన్ అనే నా వాయకుడు ఆ పోరాట లో వియసాధించాడు అధికార సాధించుకునే దుకూ దాన్ని నిలుపుకునే దుకూ చేసి

పోరాట లో అతను దేనికి మొకాడలేదు చేసిన ప్రమాదాలను ఉల్లంఘించాడు తన పాత్రుడాయని చ పాడు తనని వదలి భ్రష్టుని చేసి గడ్డెనేక్కోరుతున్నాడన్న అనుమాన తో తన కన్ను కొడుకునే అతను చంపించాడు

శ్రమజీవులపట్ల కాన్స్టెంటిన్ చక్రవర్తి యి కా ముమ్మర గా వ్యవహరించాడు భూస్వాము కు శ్రమజీవు ను ఆ దించడానికిగాను అతను కోలోనలు యెక్కిపట్లను వదలిపెట్టిపోకూడదని చట్టం చేశాడు కాలోన్ యెవడైనా తప్పిచుకోడానికి ప్రయత్నిస్తే వాణ్ణి తిరిగి తీసుకొచ్చు గొలుసు లో బంధించేవాళ్లు బానిస య మని తన బానిసను కొట్టి చ పితే బానిసను దుర వాట్లను డి విముక్తి చేసి మేలు చేసినట్లు బానిస చనిదేది ప్రభుత్వ కార్యాచారంలో కార్మికు కు బానిస కు చేసినట్లు వాత తో గుర్తులు చేసేవాళ్లు

చక్రవర్తి ప్రభువు విలాస జీవితానికి పెద్ద సైన్యానికి బోలెడును ది అధికారు కి ఏకైకై చాలా ధన అవసరము యేది స్థూల మరిత పెరిగాయి వమ్ముల కట్టలేనివాళ్లను కొరడా తో కొట్టివాళ్లు వర్తకులూ చేతివనివాళ్లు వమ్ముల యొగ గొట్టకు డా వాళ్లు ఒక నగర ను డి మరొక నగరానికి పోవడమూ వృత్తులు మార్చుకోవడమూ విషేధి న బద్దాయి త ద్రులు చేసిన వసులే పిల్లలు చేయాలి

2 క్రైస్తవ మత

ప్రజా మత అయి ది

జనాన్ని లో గదియ్యడానికి కొరడా దెబ్బలు గొలుసు తో బంధించడం చన

డమే సరిపోవన్న విషయాన్ని కాన్స్టెంటిన్ గ్రహించాడు తన అధికారాన్ని బ వరకుకోడానికి కాన్స్టెంటిన్ క్రైస్తవ చరిత్ర వినియోగించుకున్నాడు బాని

సంనూ పేదవాళ్లనూ అణకువగా పు చడానికి యితర మలా లో లేని పౌక

ర్యాలు దీనిలో అతను గుర్తించాడు దీనికి బదులుగా గురువులూ బిషప్పులూ బానిస కూ బీదవాళ్లకూ వాళ్లు మారుమూల లేకు డా చక్రవర్తికి బానిస యజమాను కూ లోబడి పు డా వి బోధనకారు క్రిస్తు దేవుడు శిలువమీద బాధాలు

1 కైన్తనవ మఠపు అర భ దివారో కైన్తనపులు యిలాంటి గుహలో రహస్య గా సమావేశమవుతూ వుండేవాళ్ళు 2 రోమ్ లోని ఒక కైన్తనవ దేవాలయ (5వ శతాబ్దం) పై గుహని కి ది దేవాలయో పిల్చి చూడండి

1

2

వచ్చాడు అలాగే మిమ్మల్ని కూడా బాధపడమని ఆదేశించాడు ఇందుకు ప్రతిఫలం గా వరలోకంలో మీకు స్వర సుఖాలు భిష్టాయి వ్యయ గా దేవుడే ప్రకృతికి అధికారం యిచ్చాడు అవి వర్షాలలో బోధి చేసాళ్ళు బానిసలారా ప్రతి విషయం లోనూ మీ యజమాను కు లోబడివు డ డి అవి కూడా చర్చిలలో బోధించేవాళ్ళు

(కైన్తనపులు బహిర గ గా చర్చిలు ((ప్రార్థన మ దిరాలు) క్లుప్తకోడానికి వాటిలో సమావేశ కావడానికి 313లో

కొన్స్టెంటిన్ అనుమతి యిచ్చాడు చక్రవర్తి బావిన యజమానులూ క్రైస్తవ చరికి భూములు డబ్బు విలువైన వస్తువులూ దారాగ గా దాన చేశారు చరికి అపారమైన బాళ్ళు న పొయింది ది చాలా గొప్ప భూస్వాముల్లో ఒక భూస్వామి గనూ చాలా పెద్ద వడ్డీ వ్యాపారుల్లో ఒక వడ్డీ వ్యాపారిగానూ తయారై ది అయితే చరికి పున్న యీ న వర క్రైస్తవ జన సముదాయు తుటికి వివియోగుడలేదు అత్యధిక భాగ బిషప్ప కి వీస్తు కి వివియోగపడి ది

కొన్స్టెంటిన్ యొన్ని దారుణమైన క్రూర కర్మలు చేసేవా క్రైస్తవులు అతన్ని వచ్చిత పురుషుని ప్రకటి వారు బాపురన్ జ న ది తీర లో బైజా టియమ్ అనే గ్రీకు వ న పున్న చోట కొన్స్టెంటిన్ ఒక నగర నిర్మి వజేశాడు తరువాత యే డ్దలో ఆ నగరానికి కొన్స్టెంటిన్ పుల్ అని పేరు పెట్టారు -

3 రాజధాని మారి ది

నగా కొన్స్టెంటిన్ నగర స్వామాజ్యపు తూర్పు అర్ధభాగపు భూమార మూ సముద్ర మార మూ కలిపే చోట అది పు ది స్వామాజ్యపు జవా బాళిగా పున్నప్పటికీ నగర లో క్రైస్తవ చరికి తోబాటు అదృతమైన ఆ త పురాలూ చేపాలూ నిర్మి వబడ్డాయి

330లో స్వామ్యాపు రా ధాని కొన్స్టెంటిన్ పుల్ కి మార్చబడి ది

4 క్రైస్తవులచేత కరాళ్ళక

స్మారక చిహ్న వివాద

విజ్ఞానశాస్త్రజ్ఞులైన వేది పు

చర్యలు

చక్రవర్తి ఆ డ చూసుకుని క్రైస్తవులు యితర మతా కు చె దినవాళ్ళను వేదంపవార భించారు ప్రాచీన దేవతా మా యితర దేవత విగ్రహా మా ధ్య న చేశారు లేక వాటిని చర్చిలుగా మార్చారు శావిత గా అనేక అదృతమైన కలా ౪ దాలు నాశనమయాయి 4వ శతాబ్ది చివర చక్రవర్తి జేయన్ పేరిట దిగే రి పిక క్రిడ ను నిషేధించాడు

మరొక పైపున క్రైస్తవులు విజ్ఞానశాస్త్రమందిన భీషణమైన పోరాట ప్రారంభించారు విజ్ఞానశాస్త్ర మువారలోని పురాణ గాథ ను శండించడమే యి దుకు కారణ వార ఆలెగ్జా డ్రియూలోని ప్రసిద్ధమైన గ్ర థాంసు లోని చాలా రాత్రవతు ను కల్పితవారు ఇతర నగరాల్లోని అనేక వైజ్ఞానిక గ్ర థాంసు కూడా ధ్య న చేశారు అలాగే డ్రియూలోని ఒక వీధిలో ఇఫాతియా అనే విద్యా సురాలిని క్రైస్తవు గు పు చిత్రవధ చేసి ది క్రైస్తవులచేత హత్య చేయబడిన మొదటి వైజ్ఞానిక మృత విరుల్లో ఒకత ఇఫాతియా

క్రైస్తవ మతం బీదవారిలోనూ బావినల్లోనూ కొ తమ దిని దోపిడిదారు కి

5 4వ శతాబ్దిలో వర పోరాట

వ్యతిరేక గా జరిగే పోరాట లో చేరకు డా అనగరిగివప్పటికీ మత గాని క్రొర్య గాని వీడితుం ప్రతిఘటించు పూర్తిగా అణచివెయ్యలేకపోయి ది బావినలూ

కొరోన్ లూ యాలిబాథలూ శిక్షలూ దుర్భరమైన దున ఆడవుల్లో త దాచుకున్నారు నగర వాసులు కూడా కొరడాలు చేతబాని వన్ను వసూలుదార్లు రాకను చే పారిపోయారు వాళ్ళ దళాణగా ఏర్పడి ఆధికారు మీద బావిన యజమాను ఎన్నేట్టుమీదా చివరకు నగరామీద పైత దారులు చేశారు ఒక బిషప్ మ దీపడుతూ యిలా రాశాడు తమ సా కు వల్లు గ్రామీణ పేదల పొగుడుతుతనం పెప్పరిల్లి ది తప్పే చుకు పారిపోయిన బావినలు క్రైస్తవ బోధనకి విరుద్ధ గా తమ య మానలను విడిచిపెట్టి పోవడమే కాకు డా వాళ్ళమీద క్రూరమైన దాడులు కూడా చేస్తున్నారు

స్వామాజ్యపు అర్థిక వ్యవస్థ పూర్తి అవ్వవస్తే గా తయారై ది చరక్ర దాదాపు నై ధి విసేయి ది చాలా నగరాలూ ప్రా తాలూ - ప్రత్యేకించి స్వామ్యాపు వల్లిమ భాగ లో - నిర్మాణవ్యవస్థయ్యాయి

కొలోన్ లను గురించి రోమన్ సామ్రాజ్య చట్టాలు

ఆ చట్టాలు ఏ వరా ప్రయో వా ను కాపాడాయి? ఈ విషయ మీరెలా తెలుసుకోగ రు?

కొలోన్ కు భూమి లేకు డా చేయడ అమానుష యి దుక పే అప్పుడు వాళ్ళ యితర ప్రా తా భూస్వాము కు గొప్ప వష్ట్య కలిగిస్తారు కనుక కొలోన్ లు తమ పాతా కు అంటిపెట్టుకొని వు డాలని మేము ఉత్తరువు చేస్తున్నా వాళ్ళ పిల్లలు యితర గ్రామాల్లో చేరకూడదు తమ తండ్రులు కొలుకు తీసుకున్న భూమికి వాళ కూడా అంటిపెట్టుకొని వు డాలి

తప్పి చుకపోవడానికి వధికాలు వేసే కొలోన్ కు బానిసల లాగే గొలుసులు వేయవచ్చు

- ౧ 1 కొలోన్స్ టీన్ సామ్రాజ్యాన్ని యే వడ్డకు ద్వారా ని వరచ ప్రయత్నించాడు? 2 క్రైస్తవ చర్చి స్థాప 4వ శతాబ్దిలో ఎలా మారి డి? ఎందుకు మారింది? 3 ప్రాచీన ప్రప చవు విజ్ఞానశాస్త్ర వల్లగా కలా ని డా వల్లగా క్రైస్తవ చర్చి వైఖరి ఎలా వు డేది? ఆ వైఖరికి కారణాలను వివరించండి 4 ప్రాచీన ప్రప లో మత స్వాతంత్ర్య గురి చి సాధారణ విద్వారణ చెయ్యండి 5 డియోక్లేటియన్ పాలన ఆర భావికీ, కొలోన్స్ టీన్ పులోకి డా డాని నిదలాయి పుకీ మధ్య ఎన్నేళ్ళ కా వ్యవధి వు డి?

§ 60 పశ్చిమ రోమన్ సామ్రాజ్య పతనం

(మాక్ 10)

రోమన్ రిపబ్లిక్ ఎప్పుడు అవిచ్ఛిది చి డో రోమన్ సామ్రా య్య ఎప్పుడు అవిచ్ఛిదించిందో జ్ఞాపక చేసుకోండి

1 సామ్రాజ్య పై బర్బరల

దాడులు తీవ్రమవడ

సామ్రా య్య ని పీవడకొడ్డి సామ్రా య్య సరిహద్దు మీద బర్బరల దాడులు

తీవ్రమయ్యాయి బర్బరు తెగలు శక్తివ తప్పిన సమాఖ్యల్లో సంఘటికమ

య్యాయి క్ష సభ్యుల్లో అవ ఘటిత బర్బర్ల పై వికలు గుమికూడి రోమన్ రక్షణ స్థాపనాలమీద డాడిపోసాళ్ళు

బర్బరు దాడు ను తప్పకొట్టి దుకు వక్రవర్తులు బర్బరు కి ని గార చెల్లించవ సీవచ్చేది లేక వాళ్ళమీద సారా డే దుకు యితర తెగ వాళ్ళని కొలుపులో పెట్టుకొవ సీవచ్చేది దీనికిగాను విరుచేదలైన జనాభా డగర ఏమీ వన్నులు వసూలుచెయ్యడ కష్టతరపై డి

రోమ్ స్వామ్యా లోక
లో చోరబాటు

(కీ 4వ తూర్పు రెడ అర్థరాత్రిలో నందరులైన మూడు ఒక పెద్ద త ద కాన్సియన్ ముద్ర తీర లోని పైన్ మైదాన సుంచి యూరప్ లోకి చొర డి ది వాళ్లు దిట్టమైన తమ గుర్రామీద ఎడతెరిపిలేకు దా వయనిస్తూ తమ రోవలోని నమస్తాన్ని పాత చోరారు

గోథలు అనే రృన్ తెగలు ఆ తరువాత ముదు ఉత్తర వల్ల ముద్ర తీర ప్రాంతాల్లో స్థిరపడ్డారు వాళ్లు రాలు దాడి తట్టుకోలేక దామ్యత్ నది తీరానికి తిరగమించారు

గోథలు రోమ్ స్వామ్యా ప్రాంతాల్లో స్థిరపడే దుకు చక్రవర్తి అనుమతి పొదారు చే కా ది గోథలు తమ ర్యా దిద్ద తో వాచంపిదా బల్లకట్టమీదా దామ్యత్ నదిని దాటి దామ్యత్ నది కుడి ఒడ్డుమీదకి చేరుకున్నారు చక్రవర్తి ఆధికారులు వాళ్లకు అవార యిస్తామని వాగ్దాన చేసి ఆ లా తామే న గ్రహించుకున్నారు ఆకలితో ఆ మ చే గోథలు ఒక ముక్క బెడ్డుకోసం తమ కొడుకు మా తూతుళ్లమా బానిసలుగా అమ్మన సివచ్చి ది తామే బానిసలుగా అమ్ముడు పోవసినవచ్చి ది గోథలు తిరుగుబడి కాన్స్టాంటిన్పుల్ దిశగా యాత్ర చేశారు

వాళ్లను చక్రవర్తే వ్యయ గా పైవ్య తో యిదిరించాడు 378లో ప్రిడియస్పుల్ వద్ద యుద్ధం ౭౧ ది దురుబాటుదాల్సి రోమ్ పైవాన్ని ఓడి చారు చక్రవర్తిని చ పారు అతని వారసుడు యెంతో కష్టమీద గోథిక యుక్తుకు నంద యిచ్చి తిరుగుబాటును అవగణిగాడు గోథ కి బాల్కన్ ద్వీపకల్పపు పశ్చిమ భాగ లో భూమి ౭౦ చి ది స్వామ్యా మధ్యలో పెద్ద సభ్యలో స్థిరపడ్డ యుద్ధప్రియులైన గోథలు స్వామ్యానికి సమాదకర గా తయారయ్యారు

స్వామ్య పు విల న
395లో మొత్త స్వామ్యాన్ని యిద్దరు చక్రవర్తులు న చుకున్నారు తూర్పు స్వామ్యా వడమటి స్వామ్యా అని రెడు స్వామ్యాలు యేర్పడ్డాయి తూర్పు స్వామ్యా లో బాల్కన్ ద్వీపకల్పమూ ఈజిప్టు అనీయాలాని మన్ రాష్ట్రాలూ పు డేని వడమటి స్వామ్యా లో ఇటలీ యూరప్ ఆఫ్రికాలోని పశ్చిమ రోమ్ రాష్ట్రాలం డేని

తూర్పు స్వామ్యా పరిస్థితి క టె పశ్చిమ స్వామ్యా ప్థితి కష్టమ గా పు డేని న దివాళా పరిస్థితిలోనూ గరాలు విరామవ్య గానూ పు డేని దీనికికోడు అక్కడ తిరుగుబాట్లు తరుమగా ప్రవృత్తి చేసి

గోథలు రోమ్ ను వట్టుకోవడ
పశ్చిమ స్వామ్యా పు విలనతను అనగా తీసుకొని యుద్ధ యుడైన ఆలా రికేను వాయుకునిగా యెన్నుకొని గోథలు ఇటలీమీద ద డెల్టారు రోమ్ దూతలు నగర రక్షకు న బ్యాధిక్యతను చూపి ఆలాంకిని భయక పిరుళ్లి య్యా ని ప్రయత్నించారు గడ్డి యెంత ఒత్తుగా పు టే దాన్ని కొయ్యడ అ క తేలిక అని జవాబిచ్చాడు బారిక్

స్వామ్యాన్ని రక్షించే వాడెవడూ లేడు చక్రవర్తి ఒక బ మైన కోటలో దాక్కున్నాడు కిరాయి పైనికు ను నమ్మి వికి లేదు - వాళ్లలో అత్యధిక భాగ బర్బరులే స్వామ్యాన్ని ద్వేషించే బానిసలుగా కాలోనీలూ బానిస య మా ఎన్నేట్లను ధ్వ న చేసేవాళ్లు ధనికు మీదా అధికారు మీదా దాడులు చేసేవాళ్లు

గోథలు రోమ్ ను ముట్టడించారు బ మైన బురుజులతో నగర మట్టుపున్న దుర్భేద్యమైన రాలి గోడ మీద డిచో సానా ఆలాంకికు లేకపోయింది కాని ఒకీ రాతి బానిసలు కోట ద్వారాలు తెరిచారు గోథలు లోపలికి దుమికారు

1 అశ్విక బర్బరుడు (కప్రివీన్ రోమన్
చిత్ర ఆధార గా గీసిన చిత్ర) 2
రోమన్లని దుర ప్రాకార ద్వారాలు 3వ
శతాబ్దిలో రోమ్ నగర లిష మైన కొత్త
కోట గోడ తో బురుజులతో పటిష్ఠ
చెయ్యబడి ది

1

2

ఏది ఆ కా పు నగరాల్లో కెల్లా మిక్కిలి పెద్దదో ఏ నగర ము దు యూరప్ అసియా ఆఫ్రికా ప్రజలు వ దం న పట్టరాం
పాటు భయ తో గ గజలాడేవారో ఆ రోమ్ నగర దారాపు ప్రతిఘటన యేమీ లేకు డా అవచ్చనమైన బర్బరుల గు పుకే
410లో లో గిపియ ది గోథలు రోమ్ను మూడు రోజులపాటు కొల్లగొట్టారు తర్వాత వాళ్ళ నిర్వాసులమైన
నగరాన్ని విడిచి వెళ్లిపోయారు (వర్ణ చిత్ర 22 చూడండి)

5 వశ్మిమ స్వామాజ్య లోకి

జర్మన్ చోరబాటు

గోథ తర్వాత యితర ర్మన్ తెగలు ఉప్పెనలాగా వశ్మిమ రోమన్ స్వామాజ్యం
మీద వడ్డాయి తీవ్ర ప్రతిఘటన లేకపోవడ తో జర్మన్లు గాల్గిమనూ
ఇంటిపీ పెయిన్మూ వశనరచుకున్నారు పెయిన్మండి వాళ్ళ ఉత్తర ఆఫ్రి
కాపై ద డయ్యత చేశారు

జర్మన్లు ప్రళయ ఝు ఝులా స్వామ్యా మ తటా వ్యాపి వారు తమ దారిలో కుప్పి విన త డా ధ్వ నంచేసేవాళ్ళు
వాళ్ళ సారవంతమైన ప్రాంతాల్లో స్థిరపడి అక్కడ వున్న ద్రాక్ష తోటలు వరికిమీ వాటి ప్లావంతో రై బార్లీ విత్తేవాళ్ళు
అలివీ తోటలను పచ్చిక బీళ్లగా మార్చేవాళ్ళు కోట కట్టుకోడానికి వాళ్ళకు రాళ్ళు అవసరమైనప్పుడు ఒక ఆ త
పురానివో దేవతానివో గోడలు పడగొట్టేవాళ్ళు ఈవిధ గా అనేక నగరాలు తిరిలలుగా మారి వాటిలో గడ్డి పొడయా బలిం
పోయాయి

5వ శతాబ్ది మధ్యలో ఆఫ్రికాలో స్థిరపడిన వాండల్స్ అనే జర్మన్ గణాలు ఇంటికి వచ్చి రోమ్ను సెట్టుకున్నాయి
రోమ్ కొల్ల రె డు వారాలు పోగి ది వాండల్సు కొల్లగొట్టడమే గాక తమకు అక్కర లేదని తా ముక్కలు ముక్కలు

కాదు వాళ్ళ ప్రిగ్నహల వగలొట్టారు పుస్తకాలు కాలేకారు భవనాకు అగిపెట్టారు వాళ్ళ దాడి తర్వాత రోమ్లో 7000 మంది మనుషులు మృత సజీవగా మిగిలారు

476లో రోమ్ సేనా నాయకుల్లో ఒకడు చిట్టచివరి రోమ్ను చక్రవర్తిని
 ౧ వశ్రమ రోమ్ను స్వామ్య సేనానాయకుల్లో వేళాడు వశ్రమ రోమ్ను స్వామ్య ఆ తరుచి ది యార్పు
 త స్వామ్య ర్వురు దాడిచి ఎ తో కష్టమీద త్రికొట్టగలిగి ది
 వీడితే తిరుగుబాట్లు మూ గామా ర్వురు ద డయ్యత మూ
 గమా వశ్రమ రోమ్ను స్వామ్య వాణు చెయ్యబడి ది ఆ స్వామ్య వతన తో వశ్రమ యూరన్లో బాని యా
 దాన్య వ్యవస్థ పూర్తిగా కూలిపోయి ది ఆ దుకే వశ్రమ రోమ్ను స్వామ్య వతన ప్రాచీన ప్రపంచ చరిత్ర ఆ త గా
 పరిగణి వబడి ది

౧) 1 4వ-5వ శతాబ్దాల్లో రోమ్ను స్వామ్యపు యే భాగాల్లో తిరుగుబాట్లు జరిగాయో మాన్తో మా
 చండి 2 ర్వురులు రోమ్ను స్వామ్య లోకి యే ప్రధాన మూలాల్లో చొరబడ్డారో మాన్తో మాన్
 చండి 4వ-5వ శతాబ్దాల్లో వాళ్ళ దాడులు ఎ దుకు తీవ్రతరమయ్యాయి? 3 అలాంటి రోమ్ గొప్ప
 ఆక్రమించుకోగా ప్రముఖ సేనా నాయకుడు హాన్సిబల్ ఎ దుకు రోమ్ని ముట్టడి చ్చనా ముట్టడించలేక
 పోయాడు? 4 వశ్రమ రోమ్ను స్వామ్య వతనానికి ప్రధాన కారణాలు యేమిటి? 5 ఆక్సేవియన్ నిర
 కూక పాన వాటిను చి తెక్కుచెడితే రోమ్ స్వామ్య పన్నేళ్లు విలిచివు ది? కాస్తే యుద్ధానికి అలాంటి
 రోమ్ను ఆక్రమించుకోదానికి మధ్య ఎన్నేళ్లు కా వ్యవధి వు ది?

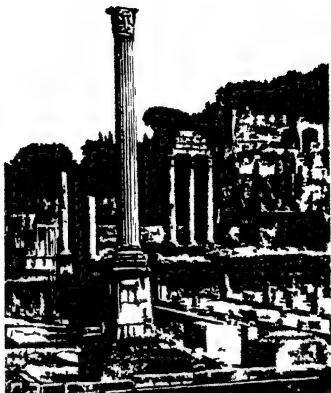
మీకు ప్రాచీన రోమ్ చరిత్ర తెలుసా?

280వ సేతీలోని కాక్రమ పట్టికను చూసి సార్వ పుస్తకంలో ప్రాచీన రోమ్ చరిత్ర ఏ వాలుగు దశలుగా విభ
 ౧ వబడిందో విభించి యాకి ది ప్రశ్నలనుబట్టి ఆ వాలంటిలో ప్రతి ఒక్కదాన్ని వివరించండి

- అ) ఆ దశ ఆద్య లోల్లో రోమ్ను రాష్ట్ర ప్రాతాన్ని మాన్తో మాన్చించండి
- ఆ) ఆ తరుముందరి దశలో పోలిస్తే రోమ్ అర్థిక వ్యవస్థలో న భవి చిన మార్పులు యేమిటి?
- ఇ) జనాభాలోని ఏ వరా (గ్రూపు) మధ్య పోరాట జరిగి ది?
- ఈ) రోమ్ను రాజ్య లో ఎలాటి వరిపాలనా వ్యవస్థ అమల్లో వుంది? ఆ దశలో వరిపాన వలో ఏ మార్పులు న

దీన్ని టైప్ వాడలిజ అనే పద పుట్టి ది కళాశాలదానా యితర సాంస్కృతిక స్మారక చిహ్నాలనా ఆకార
 గా భవనం చేయడ అని దాని అర్థ

తప్పకా లో థి చిన రోమన్ ఫోలమ్ ప
 టెనెలు (ఫాటో) 260వ శేతీలోని చిత్రం
 తోనూ అలాగే 19 20 వర్ణ చిత్రా
 తోనూ దీన్ని పోల్చుమాడ ది

భవి నాయి? రోమన్ సైన్య లో ఉన్నది యెవరు? ఆ దశలో రోమన్ సైన్య లో సంభవించిన మార్పులు యేమిటి?
 ఉ) ఆ దశలో వ భవి చిన ముఖ్య ఘటనలు యేమిటి?
 రోమ్ చరిత్రలోని వివిధ దశ వివరణ రోమ్ చరిత్ర క్రమాన్ని గుర్తుచేసుకునే దుకు తోర్పుడుకు ది
 వేర్వేరు దశ ను వివరి చి ప్రాచీన రోమ్ చరిత్ర పట్టికను కి ద యివ్వబడిన వమూనా ప్రకార గ్రీసు
 చరిత్రలోని ప్రధాన దశలు పట్టికను వి వండి

రోమ్ చరిత్రలో ప్రధాన దశలు	రోమన్ రా య్ భూప్రా త	అర్ధిక వ్యవస్థలో మార్పులు	వాఢా మధ్య పోరాట	రాజ్య వరిపొవన వ్యవస్థ వర్ధతి	అతి ముఖ్య ఘటనలు తేదీలు

ప్రాచీన రోమ్ చరిత్ర కాలక్రమ పట్టిక

ముఖ్య దశలు	క్ర.సం.	వధాన ఘటనలు తేదీలు	
రోమన్ బానిస మూ చూపు రాజ్య విస్తరణ	క్ర.పూ. 8	పురాణ గాథ ప్రకారం రోమ్ క్రీ.పూ 753లో స్థాపించబడింది	
	క్ర.పూ. 7		
	క్ర.పూ. 6	క్రీ.పూ 509 రోమలో ఐటలిక్ స్థాపన	
	క్ర.పూ. 5		
	క్ర.పూ. 4		
రోమ్ మధ్యధరా ప్రాంత రోమీక్విరి = మైసరాజ్య = వడ	క్ర.పూ. 3	క్రీ.పూ 218-201 రోమ పూర్వవిక్ యుద్ధం	
	క్ర.పూ. 2	క్రీ.పూ 133 పినియస్ గ్రాఫ్ రూపొల్లరణ చట్టం	
	క్ర.పూ. 1	క్రీ.పూ 74-71 పార్థకన్ తిరుగుబాటు	
	క్ర.పూ. 0	క్రీ.పూ 49 నీ రోమ్ ని ఆక్రమించుకోవడం	
	క్ర.పూ. 0	క్రీ.పూ 30	
ఐటలిక్ పతన స్థాపన స్థాపన పతన	క్ర.పూ. 0	క్రీ.శ 14 ఆక్టేవియన్ పావ	
	క్ర.పూ. 0	115-116 బ్రూయన్ చక్రవర్తి పావలో రోమ్ వివరించబడినట్లు	
	క్ర.పూ. 0		
	క్ర.పూ. 0		
	క్ర.పూ. 0		
రోమన్ స్థాపన దశ పతన	క్ర.పూ. 0	284 డియోక్లిటియన్ పావ అరణ్యం	
	క్ర.పూ. 0	395 రోమన్ స్థాపన విభజన	
	క్ర.పూ. 0	410 గోథులు రోమ్ను ఆక్రమించుకున్నారు	
	క్ర.పూ. 0	476 ఫస్టు రోమన్ స్థాపన పతనం	

ప్రాచీన ప్రపంచ చరిత్రలోని అతి ముఖ్య
విషయాలను మీరు ఏ మేరకు నేర్చుకున్నారో
సరిచూసుకోండి

ప్రపంచంలో అన్ని దేశాల జనాభా
మొదట అదిమ సమష్టి వ్యవస్థలో
జీవించారు

అదిమ సమష్టి వ్యవస్థ మౌలిక లక్షణాలు యేమిటి? అదిమ ప్ర
జాతి గురించి తెలుసుకున్నారు వాళ్ళ యేమి చెయ్యడం నేర్చుకున్నారు?

అదిమ సమష్టి వ్యవస్థను చి బాచిన
యా మావ్య వ్యవస్థకి పరివర్తన
ప్రాచీన తూర్పు దేశాల్లో అర థ
మై ది

ప్రాచీన తూర్పులోని ఏ దేశ వాసులు బాచిన యాజమాన్య వ్యవస్థకు
పరివర్తనను మొదలు ఆరంభించారు? బాచిన యా మావ్య వ్యవస్థకు
పరివర్తన ఎందుకు యీ దేశాల్లోనే అరథమైందో వివరించండి
ఈ పరివర్తన దాదాపుగా ఎప్పుడు మొదలైంది? ప్రాచీన తూర్పు
దేశాల్లో ఏ వర్గాలు తలెత్తాయి?

ప్రాచీన తూర్పులో రాజకీ అసరిమిత
అధికారాలు గల పెద్ద రాజ్యాలు
తలెత్తాయి

వర్గాలు ఏర్పడటంతో రాజ్యాలు ఏ దుక్కు అవతరించాయి? ప్రాచీన
తూర్పులో మీకు గుర్తువస్తే పెద్ద రాజ్యాలు యేమిటి? వాటిని మాన్వల్
చూడండి

మొత్తం ప్రపంచ అర్థిక వ్యవస్థ
సంస్కృతుల అభివృద్ధిలో ప్రాచీన
తూర్పు ప్రజలు గణనీయమైన పాత్ర
సహించారు

వ్యవసాయ పరిపాలన చేతివృత్తులు శాస్త్రీయ విజ్ఞాన రాత కలం
అభివృద్ధికి ప్రాచీన తూర్పు ప్రజలు ఎలా దోహదం చేశారు?

యూరప్‌లో బాచిన యాజమాన్య వ్యవస్థ
అదిలో గ్రీసులో తలెత్తింది ఆ వ్యవస్థ
తూర్పు దేశాల్లో కంటే గ్రీసులో మరింత
అభివృద్ధి చెందింది

గ్రీసులో బాచిన యాజమాన్య వ్యవస్థకు పరివర్తన ఎప్పుడు జరిగింది?
ఆ పరివర్తనకు కారణాలు యేమిటి? ఆ వ్యవస్థ అక్కడ ఎప్పుడు ఖిర
స్థాయిని అందుకుంది? తూర్పు దేశాల్లో పోలిస్తే గ్రీసులో బాచిన
యాజమాన్య వ్యవస్థ విశిష్ట లక్షణాలు యేమిటి?

గ్రీకు వగర రాజ్యాలు మధ్యధరా
తదితర సముద్ర తీరాల్లో పెట్టె వస్తూ
తగ్గ వ్యాపించాయి

గ్రీకు ప్రాచీన తూర్పు దేశాల్లోని ప్రాచీన రాజ్యాల మధ్య ప్రభావమైన
తేడాలు యేమిటి? గ్రీకు రాజ్యాలకీ తూర్పు రాజ్యాలకీ ఉన్న ఉమ్మడి
లక్ష్యాలు యేమిటి?

ప్రాచీన గ్రీకు న స్కృతి వికసింపి ది

గ్రీకు న స్కృతి శీఘ్ర అభివృద్ధికి కారణాలు యేమిటి? ప్రాచీన గ్రీకుల్లో విజ్ఞానశాస్త్ర కళలు విద్య వికసించాయన్న విషయాన్ని దేన్ని బట్టి తెలుసుకోవచ్చు?

గీకు మాసిడోనియన్ రాజ్యాలు తూర్పు యుద్ధధరా నమ్మద తీర లో ఏర్పడ్డాయి గనిలో బానిస యా మావ్య ఆర్థిక వ్యవస్థ మరి త వేగ గా అభివృద్ధి చె దదా భి చి ది

అలెగ్జాండర్ తన తూర్పు ద డయాత్ర ఎప్పుడు మొదలుపెట్టాడు? మాసిడోనియన్ ఆక్రమణ మూ గా మిక్సిలి పెద్ద రాజ్యాలు యేవి తలెత్తాయో పేర్కొని వాటిని మాన్తో చూపి చ డి మాసిడోనియన్ ఆక్రమణల మూ గా తూర్పు దేశా వ్ర జీవితాల్లో వచ్చిన మార్పులు యేమిటి?

గీకు తూర్పు న స్కృతు వర్ధపుర వభావ మూ గా తూర్పు మధ్యధరా ర ప్రా తాల్లో విజ్ఞానశాస్త్రంలోనూ శిల్పనూ ఒక మాతన వెల్లవ వచ్చి ది

క్రీ.పూ 3వ-2వ శతాబ్దాల్లో తూర్పు మధ్యధరా తీర ప్రా తంలో సంస్కృతిలో వచ్చిన వెల్లవకి మామలు యేమిటి? ఉదాహరణలు పేర్కొనండి

ప్రాచీన వ్రవచన లో రోమన్ రాజ్య మిక్సిలి పెద్ద రా య్

రోమన్ రిపబ్లిక్ ఎప్పుడు ఏర్పడి ది? రోమ్ లో సామాజ్య ఎప్పుడు వె క్కా డి ది? రోమన్ రా య్ ప్రా త అత్యధిక ప్రమాణాన్ని ఎప్పుడు చేరుకు ది? రోమన్ సామా య్ లో ఆ తకుము దున్న మీకు తెలిసిన ఏ రాజ్య భూప్రా త యిమిడివు ది?

మన్యు ప్రాచీన వ్రవచపు యితరవ్ర స్కృతిక వి యాలను విస్తృత గా వియోగించుకొని ప్రాచీన వ్రవచన న స్కృతి అభివృద్ధికి విశేష గా తోడ్పడారు

వరాజితవ్ర న స్కృతిమంచి రోమన్లు ఏమి ప్సీకరి చారు? వ్రవచన న స్కృతి అభివృద్ధిలో రోమ్ ప్రాముఖ్య యేమిటి?

నిన యాజమావ్య వ్యవస్థ రోమ్ లో పూర్వమైన అభివృద్ధిని సాధించి ది నిన యా మావ్య వ్యవస్థ అభివృద్ధి మన్ రాజ్య వాతానికి దారితీసి ది

రోమ్ లో బానిస యా మావ్య వ్యవస్థ అత్యధిక అభివృద్ధి స్థాయిని ఆ దుకు దన్ను విషయాన్ని నిరూ చ డి అలా టి అభివృద్ధికి కారణాలు యేమిటి? రోమ్ లో రిపబ్లిక్కు సామాజ్యమూ బానిస యాజమావ్య రా య్త్ర మౌలిక విధులు ఎలా నిర్వహించాయి? బానిస యాజమావ్య వ్యవస్థ అభివృద్ధి ఆర్థిక వ్యవస్థ ఖ్షీణి చదానో? రోమన్ సామా య్ వతానికి ఎ దుకు ఎలా దారితీసి ది?

ఉపసంహారం

20 లక్ష స నల్లూ కి పైగా కాంలో మానవజాతి వయస్సు చివరికి ముగియడమైన మర గురించి మీరు తెలుసుకున్నారు అదిలో మానవులు తువు మారిగా వుండేవాళ్ళ వాళ్ళ తమ జీవ జీవితావధానము న సాది చుకోవడ పైత దుస్సాధ్య గా వుండేది తీవ్రమైన శ్రమ ద్వారామా గుంపులుగా జీవించడ ద్వారామా అదిమ మానవులు ప్రకృతికి వ్యతిరేక గా రిగిన బీదల పోరాట లో తట్టుకొని నిలబడటమే కాకుండా తమ శ్రమ పనిముట్లమా శ్రమ కార్యకలాపా మా మెరుగుపరచుకోవడ ద్వారా తమని తాము అభివృద్ధిచేసుకున్నారు ప్రకృతిని గురించిన ప్రత్యక్ష జ్ఞానాన్ని స సాది చుకున్నారు ఒక మనిషిని వేరొక మనిషి దోచుకోవడ గాని వరా లు గాని రాజ్య గాని లేదు అదిమ సమష్టి వ్యవస్థలో జన జీవి చారు అదిమ మానవు జీవితాల్లోని కష్టాల వాళ్ళకి వున్న అరకొర జ్ఞానమూ మలా విరూపానికి దారితీశాయి

శ్రమ పనిముట్లూ అదిమ మానవు కార్యకలాపాలూ అభివృద్ధిచెందడ మూ గా మానవ శ్రమ ఆ తకుము దరికంటె మరి త ఉత్పాదకమై కొ దరు మనుషులు మరికొ దరు మనుషుల శ్రమను దోచుకునే అవకాశాన్ని కల్పించి ది అది వరా అవిరూపానికి బానిస యా మావ్య వ్యవస్థ స్థాపకీ దారితీసి ది.

బానిస యాజమాన్య వ్యవస్థ మనుషులకి అత్య త క్రూరమైన నీడన దుర్భరమైన అవమానాలు వివేకమైన రక్తపాత లో వివాళ లో కూడిన యుద్ధా రూప లో ఎవరేని కష్టా మా కడగల్గమా కలిగి చింది కానైతే అదిమ సమష్టి వ్యవస్థనుంచి బానిస యాజమాన్య వ్యవస్థకి వరివర్తన చరిత్ర గతిలో ప్రధానమైన ఒక ముంద ప్రాచీన కా లో శ్రమ పనిముట్లు ఎ లో సరళ గా వుండేది వాటిలో పనిచేసే దుకు శరీర శ్రమ మూలమే పరిపాటి అందు కుని గమల్లో కార్మికాల్లో ఒక మీద వ్యవసాయ లో బానిస శ్రమను విస్తృత గా వినియోగించడ సాధ్యమైంది పలువురు బానిసల బీద శ్రమ వినియోగ ఎడలయమా అడవులమా పటాలుగా పల్లతోలుగా మార్చడ వగలాలు విరిచి వడ నాకల్లో నమ్మరాల్లోనూ మహానమ్మరాల్లోనూ పయవించడ సాధ్యమయ్యాయి బానిసల బీదల శ్రమని దోచుకోవడ యితరులు విజ్ఞానశాస్త్రంలోనూ కళల్లోనూ పనుగ్లు వదాన్ని సాధ్య చేసింది ప్రాచీన కాలంలో

3 వ దిన రిఖిత భాష విజ్ఞానశాస్త్రం కళలూ దరిమిలా ప్రవచనం వంస్కృతి అభివృద్ధికి ప్రాతిపదికగా మోగదద్దాయి

బావిన యా మాన్య వ్యవస్థ అభివృద్ధి దాని అనివార్య పతనానికి దారితీసింది బావిన శ్రమ స్వేచ్ఛాయుత శ్రమకీలు లేకుండా చేసింది బావిన శ్రమ వాణ్యత చాలా వాసి బావిన శ్రమతో సా కేతికాభివృద్ధి మెరుగుదలలు గావు అసాధ్యమయ్యాయి అర్థిక వ్యవస్థ వ స్కృతు యితోధికాభివృద్ధికి బావిన యాజమాన్య వ్యవస్థ క ధమవదమే కాకుండా వాటి పతనానికి కూడా దారితీసింది వీడికు పర సోరాల బావిన యాజమాన్య రాజ్యా సు హీనపరచింది

జన బాహుళ్య బావిన యాజమాన్య వ్యవస్థవి నాశన చేసి అర్థిక వ్యవస్థ వ స్కృతుల యితోధికాభివృద్ధికి రా వ్వి ముగించేశారు

పాఠకులకు మనవి

ఈ పుస్తకాన్ని గురిచీ దీని అనువాదాన్ని గురిచీ కూర్పును
గురిచీ మీ ఆభిప్రాయాను యాకి ది చిరువామాకు తెలియజేయండి

Progress Publishers

17 Zubov ky Boulevard

Moscow USSR

మా ప్రచురణలు దొరికే చోట్లు

విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్
విజ్ఞాన భవన్
4-1-435
బాక్ స్ట్రీట్
హైదరాబాదు - 500001

విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్
సూపర్ బజారు ఎదుట
విశాఖపట్నం - 530002

విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్
4-2-237
సుల్తాన్ బజార్
హైదరాబాదు - 500195

విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్
రష్యన్ సిటి గే కా ఫ్లాక్స్
స్ట్రీట్ ప్లాట్ టౌన్షిప్
విశాఖపట్నం - 530031

విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్
కార్ల్ మార్క్స్ రోడ్డు
విజయవాడ - 520002

విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్
పాత మునిసిపల్ ఆఫీసు ఎదుట
మెయిన్ రోడ్డు
హనుమకొండ - 506001

విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్
కాలేజీ రోడ్డు
అనంతపురం - 515004

విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్
ఆరండల్ పేట
మెయిన్ రోడ్డు
గుంటూరు - 522002

విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్
గా థీ రోడ్డు
తిరుపతి - 517501

విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్
మెయిన్ రోడ్డు
కాకినాడ - 533001

ప్రగతి ప్రచురణాలయ
1990లో ప్రచురించబడిన
ఈ కి ది పుస్తక కోసం ఎదురు చూడండి

మధ్యయుగాల చరిత్ర
రచన ఇ. అగిబాద్వా జి. దొన్స్కోయ్

ఈ పాఠ్యగ్రంథ ప్రకీర్తిత రచన శతాబ్దినుంచి 17వ శతాబ్దివరకు ఆరే
పూర్వదశను సహజమైన పెట్టుకొని పరిశీలించేవారకు వచ్చిన యూరప్
భారతదేశ చైనా మొదలైనవి యితర దేశాల చరిత్రను తెలియజేస్తుంది

ఈ పుస్తక సుదూర తీరాకు ఆసరించిన దేశాకు సాహసీక సముద్ర యానాలను
గురించి ఎవరి స్మృతివాక్యక వారసత్వాన్ని ప్రపంచ యానాటికీ ప్రకటిస్తోందో
అలాటి ప్రముఖ పండితులు రచయితలు కళాకారులు కవులు పాస్తకాల నిపుణులను
గురించి తెలియజేస్తుంది

పుస్తక లో వర్ణ చిత్రాలూ తెలుపు పలుపు చిత్రాలూ రగు ముద్దలూ పున్నాయి

ఈ పుస్తక విద్యార్థులకే కాక అదరి అదరాభిమానాలూ పొందగలదని ఆశిస్తున్నా